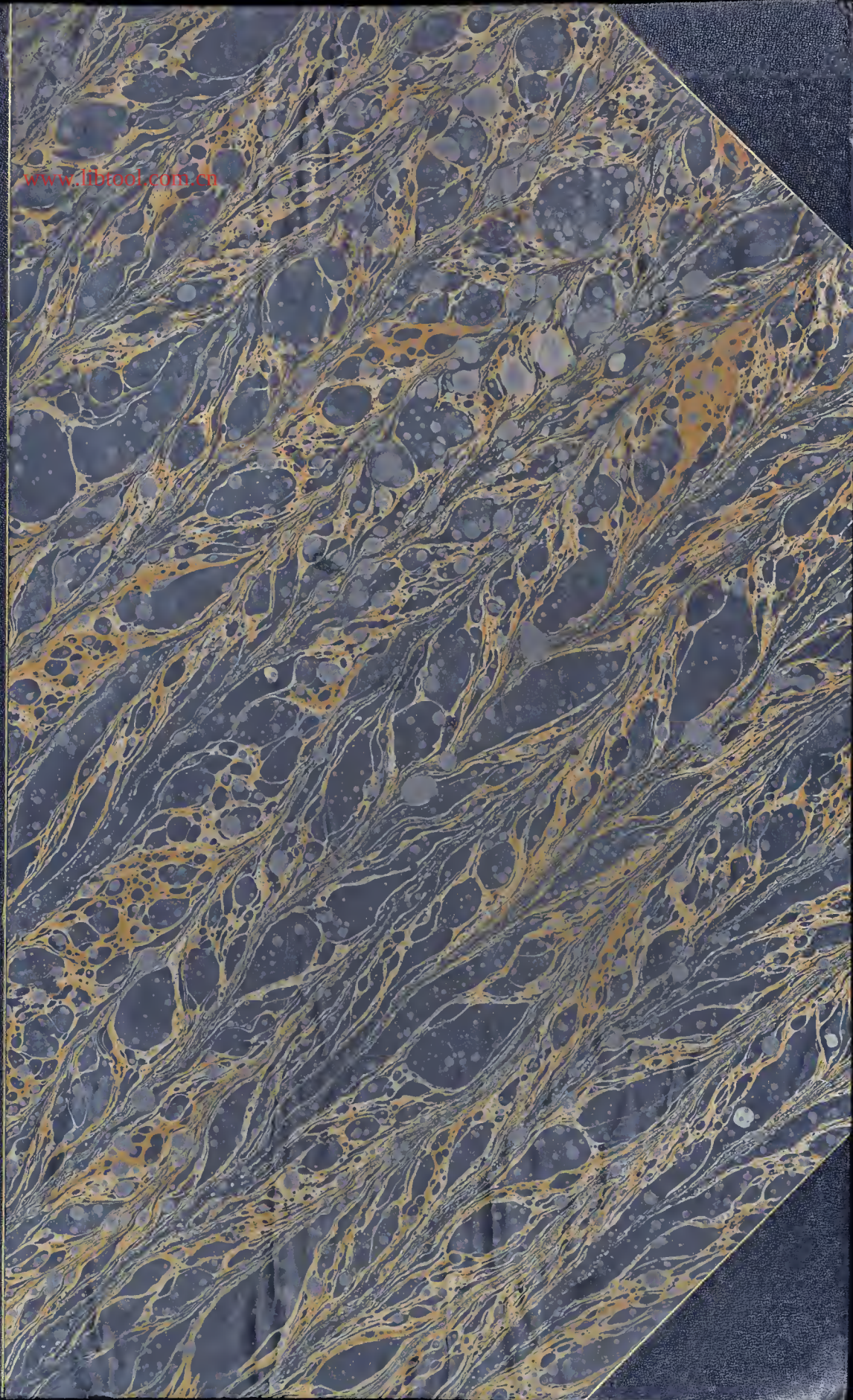

www.libraol.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

OUVRAGE AUTORISÉ PAR IRADÉ IMPÉRIAL
ET PUBLIÉ SOUS LE PATRONAGE

DE

SON EXCELLENCE EDHEM PACHA

Ministre des Travaux Publics, Président de la Commission Impériale Ottomane pour
l'Exposition Universelle de 1873, à Vienne.

TEXTES FRANÇAIS PAR MARIE DE LAUNAY

DESSINS PAR MONTANI EFFENDI BOULGHE AFFANDI CHACHIAN ET M. J. A. 1873 DOCUMENTS TECHNIQUES PAR MONTANI EFFENDI

EXÉCUTION MATÉRIELLE PAR SCHAU

DIE OTTOMANISCHE BAUKUNST

DURCH KAISERLICHES IRADÉ GENEHMIGTES WERK.

HERAUSGEGEBEN UNTER DEM SCHUTZE

S. EXCELLENZ EDHEM PASCHA,

Minister der Oeffentlichen Arbeiten.

Präsident der Kaiserl. Ottomanischen Commission für die Weltausstellung 1873 in Wien.

FRANZÖSISCHER TEXT VON MARIE DE LAUNAY

ZEICHNUNGEN VON MONTANI EFFENDI BOULGHE EFFENDI CHACHIAN UND MAILLARD. — TECHNISCHE DOCUMENTA VON MONTANI EFFENDI

MATERIELLE AUSFÜHRUNG VON SCHAU

CON. TANTINOPLÉ

1873.

www.libtool.com.cn

L'ARCHITECTURE

www.libtool.com.cn

O T T O M A N E

OUVRAGE AUTORISÉ PAR IRADÉ IMPÉRIAL

ET PUBLIÉ SOUS LE PATRONAGE

DE

SON EXCELLENCE EDHEM PACHA

Ministre des Travaux Publics, Président de la Commission Impériale Ottomane pour
l'Exposition Universelle de 1873, à Vienne.

TEXTE FRANÇAIS PAR MARIE DE LAUNAY.

DESSINS PAR MONTANI EFFENDI, BOGHOS EFFENDI, CHACHIAN ET MAILLARD.— DOCUMENTS TECHNIQUES PAR MONTANI EFFENDI

EXÉCUTION MATÉRIELLE PAR SEBAH.

DIE

OTTOMANISCHE BAUKUNST

DURCH KAISERLICHES IRADÉ GENEHMIGTES WERK:

HERAUSGEGEBEN UNTER DEM SCHUTZE

Sr EXCELLENZ EDHEM PASCHA,

Minister der Öffentlichen Arbeiten,

Präsident der Kais: Ottomanischen Commission für die Weltausstellung 1873 in Wien.

FRANZÖSISCHER TEXT VON MARIE DE LAUNAY.

ZEICHNUNGEN VON MONTANI EFFENDI, BOGHOS EFFENDI, CHACHIAN UND MAILLARD.— TECHNISCHE DOCUMENTE VON MONTANI EFFENDI

MATERIELLE AUSFÜHRUNG VON SEBAH.

CONSTANTINOPLE

—
1873.

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

Complète, n° 1, es (sua)
pp VII et, n° 1, es (sua)

X 12 180

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

PREMIÈRE PARTIE

I.

PRÉFACE

DIE OTTOMANISCHE BAUKUNST

ERSTER THEIL

I.

VORREDE

www.libtool.com.cn

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

OTTOMANISCHE ARCHITEKTUR

PRÉFACE

TRADUITE DU TURC DE MEHMED CHEVFKI EFFENDI.

« Au nom de Dieu, très miséricordieux dans ce monde,
très miséricordieux dans l'autre. »

Louanges infinies soient rendues à l'Etre Suprême et Unique. La construction de cet Univers rempli de prodiges admirables est une preuve sans pareille de l'immensité de Sa Puissance Divine.

Que des louanges sans nombre soient également offertes pour la présence lumineuse de Son Prophète, qui a assis sur des fondements inébranlables l'édifice sacré de l'Islam.

Les compagnons du Prophète, dont chacun est une des fermes colonnes de ce monument de félicité, sont aussi dignes de prendre part aux mêmes louanges.

Après avoir rempli ce devoir, nous exprimerons ici ce qui est déjà bien connu des hommes de science. Ils savent, en effet, que depuis la période bienfaisante inaugurée par la magnifique fondation de l'impérissable Empire Ottoman, la plupart des monuments élevés dans cet Empire, et surtout les « Djami, » ont revêtu des formes architecturales conçues dans un ordre particulier, conforme à des dispositions approuvées de toute la nation Ottomane. C'est en conséquence de ces règles que l'architecture, chez les Ottomans, a fait des progrès extraordinaires, et que des architectes éminents, des maîtres tels que les Sinan, les Kodja Kassim

VORREDE

UEBERSETZT AUS DEM TUERKISCHEN DES MEHEMED
SCHEVFKI EFFENDI.

« Im Namen Gottes des allbarmherzigen in dieser Welt,
des allbarmherzigen in jener Welt. »

Unendliches Lob sey den erhabenen und einzigen Wesen gezollt. Der Bau dieses mit so Anstammungswuerdigem erfüllten Weltalls ist ein Beweis ohne Gleichen der Unendlichkeit seiner goettlichen Macht.

Moegen auch Lobspreeche ohne Ende gleichfalls der erleuchtenden Anwesenheit seines Propheten dargebracht werden, der auf unerschuetterlichen Grundlagen den heiligen Bau des Islams errichtet hat!

Auch die Gefahrten der Propheten wovon jeder eine der festen Saeculen dieses Monuments der Glueckseligkeit ist, sind wuerdig an denselben Lobspreechen Theil zu nehmen.

Nachdem wir dieser Pflicht nachgekommen, wollen wir hier dem was den Maennern der Wissenschaft wohl schon bekannt ist, den Ausdruck verleihen. Diese wissen in der That, dass seit dem wohlthuenden Zeitabschnitte, welcher durch die glaenzende Gruendung des unzerstoerbaren Ottomanischen Reichs inaugurirt wird, die Mehrzahl der in diesem Kaiserthume erbauten Monumente und vorzueglich der Moscheen nach einer eignen Ordnung aufgefasste architectonische Formen, im Einklange mit der von dem ganzen Ottomanischen Volke gebilligten Denkweise gestaltet haben. In Folge dieser Regel hat die Baukunst bei den Ottomanen

et les Ilias Ali se sont révélés, et ont répandu leur réputation par tout le monde.

La mosquée Suleïmanié, qui a été élevée par Sultan Suleïman le Législateur, dont le tombeau soit le paradis; la mosquée du Sultan Sélim II à Andrinople; celles dites Yéni Djami, à Constantinople, et Yéhil Djami, à Brousse, sont justement appréciées de tous et particulièrement des artistes. Tous ces monuments sont autant d'arguments qui prouvent que les Ottomans, ayant donné tous leurs soins à l'architecture, ont posé des règles à cet art et ont établi des ordres particuliers sous le nom d'Architecture Ottomane.

Le règne glorieux de S. M. I. le Sultan Abdul Aziz Khan étant une source de tous les progrès, digne d'être envié par les siècles passés; S. M. I. étant elle-même amplement douée de lumières personnelles: Elle a daigné prodiguer Ses soins bienveillants à l'avancement de l'architecture.

C'est pourquoi il a été construit, à Constantinople, des monuments splendides qui ont mérité le nom de paradis terrestre. Ainsi, non seulement l'Architecture Ottomane ne s'est pas arrêtée à la hauteur qu'elle avait atteinte précédemment, bien qu'on pût croire que c'était là son apogée, mais elle s'est élevée encore plus haut.

Comme il sera exposé à Vienne, cette année, les produits industriels et agricoles du monde civilisé tout entier, comme aussi il y sera construit divers édifices et des monuments architecturaux, de même la Turquie y fera figurer son architecture nationale, en y élevant une copie exacte de la fontaine de Bah-i-Humayun.

Tout en se contentant de cet unique spécimen de l'art ancien dans l'Empire Ottoman, S. Exc. Edhem Pacha, Ministre des Travaux Publics et Président de la Commission Impériale Ottomane pour l'Exposition Universelle, a décidé qu'il serait composé un ouvrage en trois langues: turque, française et allemande, traitant des règles de l'Architecture Ottomane, et contenant, avec des descriptions historiques et artistiques des monuments Ottomans, tous les dessins nécessaires. Il a soumis ce projet à la haute approbation de S. M. I. le Sultan,

ausserordentliche Fortschritte gemacht, und es haben sich ausgezeichnete Baumeister, wie Siuan, Kodseha Kassim und Ilias Ali bekundet, ihren Ruf in der ganzen Welt verbreitend.

Die Moschee Suleïmanie, von Sultan Suleïman, dem Gesetzgeber, dessen Grab im Paradies seyn moege, errichtet; die Sultan Selims II in Adrianopel; die Yéni Dschami genannte in Constantinopel und die Yeschil Dschami zu Brüssa werden mit Recht von Allen hoeligheschaetzt, vorzueglich aber von Kuenstlern. Alle diese Monumente bilden jedes fuer sich einen Beweisgrund, dass die Ottomanen, indem sie der Baukunst ihre ganze Sorgfalt widmeten, fuer diese Kunst Regeln aufgestellt und eigne Ordnungen unter dem Namen ottomanische Baukunst erzeugt haben.

Da die ruhmreiche Regierung I. K. M. des Sultans Abdul Aziz-Chan eine Quelle jeden Fortschrittes, wuerdig von allen vergangenen lahrhunderten beneidet zu werden, ist, indem I. K. M. mit persoenulicher Erleuchtung reichlich begabt ist, haben Allerhoechst-Diese guedigst eine wohlwollende Sorgfalt dem Fortgange der Baukunst zugewendet.

Als Erfolge davon sind in Constantinopel glaenzende Monumente neu erstanden, welche den Namen von irdischem Paradies verdienen. So hat denn die ottomanische Baukunst keinen Stillstand auf der Hoehde die sie fruener erreicht, erhalten, obgleich man haette glauben koennen, dass sie ihren Gipfelpunkt erreicht, und sie hat denselben noch hinter sich zurueck gelassen.

Da in diesem Jahre in Wien die industriellen und Ackerbau-Produkte der ganzen civilisirten Welt ausgestellt, und auch dort Gebaeulichkeiten von Architektur-Monumente aufgerichtet werden: so wird auch die Tuerkei daselbst ihre National-Baukunst zur Vorstellung bringen, indem sie dort ein genaues Abbild des Springbrunnens von Bah-i-Humayun errichtet.

Obgleich sich I. Exc. der Minister der oeffentlichen Arbeiten und Praesident der kaiserlich ottomanischen Commission fuer die allgemeine Welt-Ausstellung, Edhem Pascha, mit diesem einzigen Muster der alten Kunst im ottomanischen Reiche begnuegt haette: so hat derselbe doch entschieden, dass ein Werk in den drei Sprachen, der Tuerkischen, der Franzoesischen und der Deutschen, abgefasst werde, welches die Grundsaeetze und Regeln der ottomanischen Baukunst behandelt, und mit historischen und artistischen Erlaeute-

dont il est émané un Iradé à ce sujet, et voici la copie du
tezkéré Véziriel qui en informe le Ministère.

EXCELLENCE.

Dans le but de faire ressortir la supériorité de l'Architecture Ottomane, et de porter à la connaissance du monde les maîtres de cet art et leurs chefs-d'œuvre, qui se résument dans les belles mosquées de Constantinople, d'Andrinople et de Brousse, Votre Excellence avait demandé l'autorisation de publier un ouvrage en trois langues: turque, française et allemande, avec dessins, destiné à servir de base aux Architectes modernes.

J'ai soumis à S. M. I. le projet de Votre Exc., qui a été sanctionné par un Iradé.

Sceau
du Grand
Vézir.

rungen der ottomanischen Monumente, alle noethigen Zeichnungen enthacht. Er hat dieses Project der allerhoechsten Genehmigung I. K. M. des Sultans unterbreitet, von dem ein bezuegliches Irade herab gelangt ist, und worueber folgende Abschrift des Vezier-Tezkeros den Minister verstaendigt.

EXCELLENZ!

In der Absicht die Unuebertrefflichkeit der ottomanischen Baukunst hervortreten zu lassen, und die Meister dieser Kunst mit sammt ihren Meisterwerken, die sich in den schoenen Moscheen von Constantinopel, von Adrianopel und von Brussa zusammen fassen, der Welt zu bekunden, haben Eure Excellenz um die Autorisation gebeten in drei Sprachen, der Thuerkischen, der Franzoesischen und der Deutschen, ein Werk zu veroeffentlichen, welches bestimmt ist den neuern Baukuenstlern als Grundlage zu dienen.

Ich habe I. K. M. das Projekt E. Exc. vorgelegt, und es ist durch ein Irade genehmigt worden.

Siegel
I. H. des
Grossve-
zirs.

www.libtool.com.cn

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

PREMIÈRE PARTIE

II.

PRÉCIS HISTORIQUE

OTTOMANISCHE BAUKUNST

ERSTER THEIL

II.

HISTORISCHER UEBERBLICK

www.libtool.com.cn

PRÉCIS HISTORIQUE

Les derniers sultans de la dynastie de Seldjouk, devenus impuissants, avaient laissé péricliter leurs provinces, abandonnées au despotisme des gouverneurs mongols. L'oppression étrangère avait eu pour résultat de faire tomber les peuples de l'Asie-Mineure dans une ignorance profonde, et d'amener ainsi l'anéantissement complet de toute école d'arts et de sciences dans l'empire turc.

Sous le règne de celui que l'histoire appelle Sultan Osman; mais qui, au commencement, n'était que chef d'un petit peuple de 416 familles, d'une branche dite *kayi*, appartenant à la grande tribu de Kaïsak, l'étendue du pays soumis à la domination ottomane représentait celle d'un *sandjak* actuel.

En effet, ce pays se composait seulement des districts de Karadjahissar, Seoud, Biledjik, Domanitch, Yéni-Chehr, In-Eanu, Bozeuuk et Eski-Chehr.

Lorsque le chef des Ottomans, dont le génie supérieur avait deviné le grand avenir de l'Etat qu'il allait fonder, fixa sa résidence à Yéni-Chehr, il y fit construire des bains et des mosquées d'une architecture massive et lourde, ne rappelant absolument aucune école. On en peut juger par leurs restes qui se voient encore aujourd'hui.

Sultan Orhan, son fils, ayant rapidement conquis et ajouté à ses Etats quatre à cinq provinces, mit le plus grand empressement à bâtir dans chaque ville, et même dans chaque bourg un peu considérable, une mosquée, un grand bain public, des écoles, des cuisines ou hospices pour les pauvres (*Imaret*), s'élevant en totalité à plus de trois cents.

Ces bâtiments sont presque tous en bon état. Ils sont simples et ne présentent aucun caractère appartenant à une architecture spéciale.

Le fils de Sultan Orhan, Mourad I Hodavendighar, fit construire dès le commencement de son règne, par l'architecte grec Christodoulos, la curieuse mosquée de style semi-byzantin que l'on voit encore sur les hauteurs qui dominent la ville de Brousse, à Tchêkirgué.

Mais bientôt, éclairé par le goût fin et délicat de sa mère, la princesse Nilüfer Hatoun, il fit venir d'Orient les artistes et les ouvriers les plus capables de rétablir et de fonder une école d'architecture.

GESCHICHLICHER UEBERBLICK

Die letzten Sultane der Seldschukischen Dynastie, hatten, machtlos geworden, ihre Provinzen in Verfall gerathen lassen, indem sie dieselben dem Despotismus Mongolischer Verwalter ueberliessen. Der fremde Druck hatte die Wirkung gehabt die Voelker Kleinasiens in eine tiefe Unwissenheit zu stuerzen, und so die vollkommene Erlöschung jeder Schule der Kunst und der Wissenschaft im Tuerkischen Reiche herbeizufuehren.

Unter der Herrschaft des Fuersten, den die Geschichte Sultan *Osman* nennt, der aber anfangs nur der Haueptling einer kleinen Tribus von 416 Familien, von einem Zweigstamme *Kayi* genannt, der zur grossen Tribus der Kaïsak gehoerte, war; bildete die Ausdehnung des der ottomanischen Herrschaft unterworfenen Gebiets nur die eines nachherigen Sandschaks.

Dieses Land bestand in der That nur aus den Kreisen von Karadseha-Hissar, Seoud, Biledschik, Domanitsch, Yéni-Schehr, In-Eanu, Bozeuuk und Eski-Schehr.

Als das Haupt der Ottomanen in sich selbst und in seinem Volke den Beruf fuehlte einen Staat von grosser Zukunft zu gruenden, schlug er seine Residenz in Yénischehr auf, und liess dort Baeder und Moscheen in einem massiven und schwerfaelligen Stile bauen, der durchaus an keine Schule der Baukunst erinnert. Zeugen davon sind die noch heute sichtbaren Ueberbleibsel.

Sein Sohn, Sultan *Orchan*, der rasch zu seinen Staaten noch vier bis funf Provinzen hinzu eroberte, erbaute mit groesster Eile in jedem nur etwas beträchtlichen Orte, eine Moschee, ein grosses oeffentliches Bad, Schulen, Kuechen und Spitaeler fuer die Armen (*Imarets*), im ganzen mehr als drei hundert an der Zahl.

Diese Gebaeude sind fast alle in gutem Zustande. Sie sind einfach und bieten keinen einer besondern Architektur angehorigen Charakter.

Murad I Chodavendighar, liess gleich am Anfange seiner Regierung durch den griechischen Baumeister Christodoulos die merkwuerdige Moschee von halb byzantinischer Bauart errichten, die man noch auf den Hoehen sieht, welche zu Tschêkirguich die Stadt Brussa ueherragen, aber bald, erleuchtet durch den feinen und zarten Geschmack seiner Mutter, der Fuerstin Nilüfer Chatun, liess er aus dem Morgenlande Kuenstler und Arbeiter kommen, die fehgig waren eine Schule der Baukunst herzustellen und zu gruenden.

Dès leur arrivée, ils commencèrent à l'instant même la construction de monuments très remarquables, tels que le grand bain public, le *medrèsse* et le splendide *Imaret* portant le nom de Nilüfer Hatoun, à Isnik (Nîcée), qui ne tarda pas à être surnommée *Tschinili Isnik*, à cause de la célébrité de ses fabriques de terres cuites peintes et émaillées (*tschini*.)

Ils édifièrent également des bâtiments de moindre importance dans les environs de la même ville, dont le district fut constitué en apanage pour la princesse-mère.

Vers la fin de son règne, Sultan Murad I fit élever à Brousse un magnifique palais. Les historiens en parlent tous comme d'une merveille. Malheureusement ils sont tombés sous les efforts répétés d'ignorants destructeurs et il n'en reste plus aujourd'hui aucun vestige sur l'emplacement qu'il occupait jadis, dans l'enceinte de la citadelle de Brousse, au lieu dit *Tob-Hané*, situé vis-à-vis la grande mosquée du château connue sous le nom de *Djami-i-Châhidet* (le temple du martyr).

C'est en effet de là que, après avoir solennellement pris congé des notables de la nation ottomane et inauguré cette mosquée en leur présence, Sultan Murad I partit pour la campagne qui fut terminée par sa mort dans la plaine de Kossovo, en Serbie.

Parmi les édifices construits du temps de son fils et successeur Sultan Baïzid I Hiderim, peu sont dignes d'être remarqués, si l'on en excepte, toutefois, l'hôpital et la grande mosquée de Brousse, ainsi que le pont monumental d'Ergliène.

Après la terrible invasion des tatars de Timour et les tristes conflits intérieurs qui la suivirent, Tchélébi Sultan Mohammed I, par son caractère ferme et prudent autant que chevaleresque, parvint à restaurer entièrement l'empire et à lui rendre toute son ancienne splendeur, dans une courte période de huit années.

Les ennemis séculaires des Ottomans, tels que les princes de Kermian et de Kutahia et les Karaman de Koniah, avaient ravagé plusieurs provinces ottomanes et ruiné de fond en comble les monuments de Brousse. Le jeune Sultan rétablit rapidement la citadelle de sa capitale, la mosquée d'Orhan et tous les autres monuments de Baïzid; puis grâce au grand nombre d'artistes et d'ouvriers qu'il avait ainsi réunis autour de lui, il fit élever Yéhil Djami.

Cette construction est l'effort le plus marquant de la période d'architecture qu'on pourrait appeler le siècle de Mohammed I.

Toutefois, le tombeau de ce souverain, le pont de Geuk Déré, la curieuse mosquée qu'il érigea à l'entrée du grand bazar de Brousse en mémoire de son frère Ertoğrul, massacré par les tatars, sont également très remarquables, ainsi que l'immense *Han* encore appelé de nos jours *Ali Pascha Han* et *Ipek Hané*.

Le grand vèzir de Mohammed I, Tschenderli Ibrahim pacha, et son gouverneur, Baïzid pacha, élevèrent aussi des monuments qu'on peut citer honorablement à côté de ceux qui précèdent. Le premier bâtit, à Nîcée, au nom de son aïeul, le célèbre Hayreddin Tschenderli, la splendide mosquée appelée *Tschinili* (ornée de terre cuites émaillées [*tschini*].)

Quant au second, il fit commencer, près de Yéhil Djami, un tom-

Gleich nach deren Ankunft, begannen sie die Errichtung von sehr merkwürdigen Denkmählern, wie zu *Isnik* (Nicaea) das grosse oedentliche Bad, die Medresse, und das glänzende *Imaret*, welches den Namen Nilüfer-Chatun traegt. Isnik erhielt bald den Zunamen: *Tschinili Isnik*, wegen der Beruehmtheit seiner Fabriken von bemalten und emailirten Backsteinen (*Tschini*).

Sie errichteten ebenfalls weniger wichtige Gebaeulichkeiten in der Umgegend derselben Stadt, deren Kreis als Apanage fuer die Fuerstin Mutter bestimmt wurde.

Gegen das Ende seines Reichs, liess Sultan Murad I in Brussa einen prachtvollen Palast entstehen; alle Geschichtschreiber sprechen davon wie von einem Wunder. Unglucklicherweise ist er den wiederholten Streichen unwissender Zerstoeerer erlegen; von der Stelle, die er ehemals in der befestigten Burg von Brussa an dem Punkte *Tob-hane* genannt, einnahm, welcher der grossen Schloss-Moschee, die unter dem Namen *Dschami-i-Schmadet* bekannt ist, gegenueber liegt, ist heute keine Spur mehr zu finden.

Grade nachdem der Sultan Murad I diese Moschee in Gegenwart der Grossen der ottomanischen Nation eingeweiht und sich feyerlich von denselben verabschiedet, reiste er von dort ab zum Feldzuge, der mit seinem Tode in der Servischen Ebene Kossovo endete.

Unter den Gebaeulichkeiten, die zur Zeit seines Sohnes und Nachfolgers Sultan Baïzid I Hiderim errichtet wurden, sind nur wenige bemerkenswerth, wenn man nicht etwa ausnimmt das Spital und die grosse Moschee von Brussa, so wie die Monumentalbruecke von Ergene.

Nach der furchtbaren Invasion der Tataren Timurs und den traurigen innern Zusammenstoesen, die darauf folgten, gelang es Tschelebi Sultan Mohammed I, durch seinen eben so festen und umsichtigen als ritterlichen Charakter das Reich wiederherzustellen und ihm seinen alten Glanz in dem kurzen Zeitraume von acht Jahren wieder zu geben.

Die Erbfeinde der Ottomanen, wie die Fuersten von Kermian und Kutahia und die Karamans von Koniah, hatten mehrere Ottomanische Provinzen verheert, und von Grund aus die Denkmaeler von Brussa verwuestet. Der junge Sultan stellte rasch die Burg seiner Hauptstadt, die Moschee Orhians und alle andern Monumente Baïzid's her; dann liess er, Dank der grossen Zahl von Kuenstlern und Handwerkern, die er so um sich gesammelt hatte, Yeshil-Dehami errichten.

Dieser Bau ist der bezeichnendste Ausdruck des Architektur-Zeitraums, den man das Jahrhundert Mohammeds I nennen koennte.

Dennoch sind gleich merkwuerdig das Grabmal dieses Herrschers, die Bruecke von Geuk-Dere, und die anziehende Moschee; welche er am Eingange des grossen Bazars von Brussa zum Andenken an seinen von den Tataren niedergemetzelten Bruder Ertoğrul errichtete, so wie der riesige *Han*, den man noch in unsern Tagen *Ali-Pascha-Han* und *Ipek-hane* nennt.

Der Grossvezir Mohammeds I, *Tschenderli Ibrahim-Pascha*, und sein Guverneur, Baïzid Pascha, errichteten ebenfalls Denkmaeler, die neben den vorborgehenden erwaehnt zu werden verdienen. Ersterer erbaute zu Nicaea, unter dem Namen seines Ahnen, des beruehmten Hayreddin Tschenderli, die glänzende Moschee, nach den emailirten Backsteinen, *Tschinili* genannt.

Was letztern anbelangt, so liess derselbe neben Yeshil-Dschami,

beau tout en marbre rose, qu'il destinait à sa propre sépulture. Ce tombeau est directement inspiré par les souvenirs de l'architecture des seldjoukides, au style de laquelle il n'a subi aucune modification.

Baizid-Pacha ayant été enterré dans la plaine de Vardar-Jénidjé, son tombeau, resté vide, ne fut jamais terminé.

Les monuments qu'on vient de citer peuvent être considérés comme l'expression la plus parfaite de l'architecture sarrazine, soit pure, soit déjà, comme à Yéhil Djami, profondément modifiée par le goût ottoman.

Parmi les autres monuments appartenant à cette première période, de formation, pour ainsi dire, de l'architecture ottomane, ceux élevés par Seldjouk Hatoun, la fille si chérie de Mohammed Tchélébi, tels que le tombeau qu'elle érigea sur la sépulture de sa mère Devlet Chah Hatoun, le magnifique pont du Nilufer, et le grand bain connu à Brousse sous la dénomination de Kapaghan, sont également dignes d'être étudiés par les architectes.

Le fils de Tchélébi Sultan Mohammed I, Sultan Mourad II, et son petit-fils Sultan Mohammed II el Fatyh (le conquérant) ont élevé chacun des centaines de monuments: collèges, écoles, ponts, mosquées, bains publics; mais qui, en général, n'ont aucun caractère spécial bien prononcé.

Avec le fils du conquérant, Sultan Baizid II, commence une nouvelle période de l'art ottoman, dont les premiers exemples sont les mosquées qui portent le nom de ce souverain, à Constantinople et à Amassia, le grand pont sur le Sakaria, et beaucoup d'autres monuments, plus utiles, peut-être, que remarquables.

Ces travaux formèrent des artistes et des ouvriers qui produisirent peu de grands monuments sous le règne guerrier de Selim I.

Mais parmi tous ces architectes, un homme de génie, maître Sinan, dont le nom est resté légendaire en Turquie, se révéla tout à coup. Après avoir débuté par l'érection de la belle mosquée de Selim I, à Constantinople, il produisit bientôt, dès le commencement du règne de Suleiman le législateur, cette longue série de chefs-d'œuvre auxquels il doit une popularité bien méritée.

On compte au nombre des principaux édifices qui ont, à juste titre, fondé la glorieuse réputation de maître Sinan, la mosquée de Cheli Zadé, à Constantinople; les ponts grandioses des deux Tchekmédjé; divers magnifiques dômes qui couvrent, à Eyoub, les sépultures de plusieurs familles historiques; la mosquée Suleimanie, ainsi que le mausolée de Sultan Suleiman, contenu dans son enceinte; les trois mosquées de la porte d'Andrinople, de Djihanghir, sur la colline de ce nom, entre Péra et Foundoukli, et d'Ayasma à Scutari; et enfin la merveille de l'architecture ottomane, la mosquée de Selim II, à Andrinople. Sinan lui-même avait l'habitude de dire, que la mosquée de Selim I était l'œuvre d'un élève, celle de Chelzadé d'un architecte, mais celle de Selim II à Andrinople d'un maître.

Il faudrait un volume tout entier pour la simple énumération des

ganz aus rosigem Marmor ein Grab bauen, das er zu seiner eignen Ruhestätte bestimmte. Dieses Grabmal ist unmittelbarer Ausdruck der Erinnerung an Seldschukische Architectur, deren Baustyl unverändert beibehalten ist.

Da Baizid Pascha in der Ebene von Vardar-Jenidsech begraben wurde, so wurde sein leer gebliebenes Grabmal nie beendet.

Die eben beruehrten Denkmäler koennen als der vollkommenste Ausdruck sarrazenischer Baukunst, sei's als rein, sei's als schon gruendlich modifizirt durch Ottomanischen Geschmack, betrachtet werden.

Unter den andern Monumenten, die jenem ersten Zeitraume, so zu sagen, der Bildung der ottomanischen Baukunst angehooeren, sind die von Seldschuk Chatun, der von Mohammed Tschelebi so geliebten Tochter, errichteten, als das Grabmal, welches sie auf der Ruhestätte ihrer Mutter Devlet-Schah-Chatoun, die praechtige Bruecke von Nilufer, und das grosse Bad, welches in Brussa unter dem Namen von Kapagan bekannt ist, gleichfalls wuerdig von den Architekten studirt zu werden.

Der Sohn von Tschelebi Sultan Mohammed I, Sultan Murad 2, und sein Enkel Sultan Mohammed II el Fatyh (der Eroeberer) haben jeder hunderte von Monumenten errichtet: Collegien, Schulen, Bruecken, Moseheen, oeffentliche Baeder, u. s. w. aber im allgemeinen, haben diese keinen bestimmten besondern Character.

Mit Baizid II, dem Sohne des Eroebers, beginnt ein neuer Zeitraum der ottomanischen Kunst, deren erste Zeugen die Moscheen seines Namens zu Constantinopel und zu Amasia, die kleine Bruecke ueber den Sakaria, und viele andere vielleicht mehr nuetzliche als merkwuerdige Denkmäler sind.

Diese Bauten bildeten waehrend einer langen Eriedensperiode Kuenstler, die wenig grosse Monumente unter der Regierung des kriegslustigen Selims I. erzeugten.

Aber unter alle den Baumeistern bezeugte sich ploetzlich als ein Mann von Genie, Meister Sinan, dessen Name sich in den Sagen der Tuerkei verewigt hat. Nachdem er mit der Errichtung der schoenen Moschee Selims I zu Constantinopel begonnen, erzeugte er bald, seit dem Beginne der Regierung Sulciman's, des Gesetzgebers, die lange Reihe von Meisterwerken, denen er seine wohlverdiente Popularitaet verdankt.

Man zaehlt unter die Haupt-Gebaeuelichkeiten, die mit den ruhmvollen Ruf Meister Sinans begruendeten, die Moschee von Scheih-Zade zu Constantinopel, die grandiosen Bruecken der beiden Tschekmedsehe, verschiedene prachtvolle Kuppeln, welche zu Eyub die Grabmaeler mehrerer historischen Familien bedecken; die Moschee Suleimanie, sowie das Mausoleum Sultan Suleimans, in dessen Ummauerung eingeschlossen; die drei Moscheen des Adrianopler Thors, des Dschingirs auf dem Huegel dieses Namens zwischen Pera und Fundukli, und das Hayasma zu Skutari; endlich das Wunder ottomanischer Baukunst, die Moschee Selims II zu Adrianopel; und er selbst pflegte zu sagen, dass die Moschee Selims I das Werk eines Zoecglings, die von Scheih-Zade die eines Architecten, die Selimie zu Adrianopel aber die eines Meisters sey.

Ein ganzes Buch wuerde kaum hinreichen fuer die einfache Aufzaeh-

travaux de maître Sinan, dont la carrière artistique ne dura pas moins de trois quarts de siècle. Il mourut à 110 ans.

www.libtool.com.cn
 Ses élèves continuèrent la Suleimanie et la porte du Palais de justice (*Cheik-ul-Islam Kapoussy*).

Plusieurs élèves de ce maître illustre, sur l'invitation de l'Empereur Baber, se rendirent aux Indes, où ils construisirent les imposantes et magnifiques forteresses de Delhi, d'Agra, de Lahore et de Cachmyr, que les voyageurs instruits et intelligents ne se lassent pas d'admirer.

Ce fut aussi un de ses élèves favoris, maître Youssouf, qui éleva ces grands palais, ces mausolées, qui font les principaux fers de la célébrité et de la réputation de splendeur des empereurs Mogols.

L'école de Sinan produisit, en Turquie, jusqu'au règne de Sultan Mourad IV, divers mausolées de Sultans et de Vézirs assez remarquables; la grande mosquée de Sultan Ahmed I, où furent employées pour la dernière fois, dans la décoration de cet édifice, les tuiles peintes sur émail des fabriques célèbres de Nicée, les guerres civiles qui ensanglantèrent les règnes suivants ayant ruiné cette belle industrie nationale, si éminemment décorative; enfin, les deux mosquées de Valide Sultanes: Yéni Djami de Constantinople et Valide Alik de Sentari, outre des milliers d'écoles, de collèges et d'Imaret.

Dans ce nombre, les monuments qui méritent une étude particulière sont Yéni-Djami de Constantinople, et peut-être aussi les deux kiosques de Sultan Mourad, appelés *Erean* et *Baghdad*, situés dans le vieux Sérail de Constantinople.

Deux autres kiosques longtemps célèbres méritent encore d'être cités, parmi les chefs-d'œuvre de l'école de Sinan; ce sont Yali-Kiosk, dont les murs étaient entièrement recouverts de terres cuites émaillées, et le fameux kiosque de Béchik-tsch. Il ne reste malheureusement, aujourd'hui, aucun vestige de ces deux charmantes constructions.

Les règnes des cinq sultans suivants ont été complètement perdus pour les sciences et les arts. Les séditions des janissaires, qui ont coûté la vie à plusieurs souverains, furent loin de permettre à l'Etat de songer à aucun grand établissement, jusqu'à ce que, enfin, Sultan Ahmed III monta sur le trône en l'année 1415 (1703 de l'ère chrétienne),

C'est alors que le fond du port de Constantinople, vers les Eaux-Douces d'Europe, fut couvert de superbes palais de marbre; que l'on bâtit les belles fontaines de la grande place de Tob-Hané; de l'échelle principale de Scutari; de Galata, à Azab-Kapou; de Stamboul, entre Bab-i-Humaioun et Ste-Sophie; et que l'on traça des jardins doublement célèbres par leur vaste étendue, la fraîcheur de leurs ombrages et de leurs eaux vives, le bon goût de leur ordonnance, ainsi que par les fêtes brillantes qui y furent données et les illuminations splendides qui ont laissé leur nom à l'un de ces jardins, celui de Tchéraghan.

Toutefois, des ingénieurs et architectes hydrauliciens ayant été alors appelés de France pour divers travaux, amenèrent à leur suite d'autres artistes, sculpteurs, peintres, décorateurs, qui bientôt alté-

lung der Werke Meister Sinans, dessen Kunstbahn nicht weniger als dreiviertel Jahrhunderte füllte. Er starb 100 Jahre alt.

Seinen Grabstein sieht man noch zwischen der Suleimanie und dem Thore des Justiz-Palastes (*Cheik-ul-Islam Kapussy*.)

Mehrere Zoeglinge des berühmten Meisters verfielen sich, auf Einladung des Kaisers Baber, nach Indien, wo sie die imposanten und prächtvollen Festen von Delhi, von Agra, von Lahore und von Ceschmyr bauten, die gebildete und einsichtsvolle Reisende noch heute nicht genug bewundern können.

Meister Jussuf, ein Liebling seiner Schule, war es auch, der die grossen Paläste, die Mausoleen errichtete, welche hauptsächlich den Ruhm und den Ruf der Pracht Mongolischer Kaiser, Akbar und Dschiangir, begründeten.

Diese Kunstschule Sinans erzeugte in der Tuerkei bis zur Regierung Murads IV, verschiedene ziemlich merkwürdige Mausoleen von Sultanen und Veziren; die grosse Moschee Sultan Ahmeds I, wo zum letztenmale in der Dekoration dieses Gebäudes die auf Email gemalten Ziegel der berühmten Fabriken Nicæas angewandt wurden, da die bürgerlichen Kriege, welche die folgenden Regierungen so blutig machten, diese so ausgezeichnet decorative schoene National-Industrie vernichtet haben; endlich die beiden Moscheen von Valide-Alik zu Skutari, ausser Tausenden von Schulen, Collegien und Imarets.

Unter dieser Zahl sind die Moschee Yéni-Dschami zu Constantinople, und vielleicht auch die beiden Kiosks Sultan Murads, genannt Eran und Bagdad, gelegen im alten Serail von Constantinople, diejenigen welche eine besondere Forschung verdienen.

Zwei andre lange berühmten Kiosks verdienen noch unter den Meisterwerken der Schule Sinans erwacht zu werden: dies sind Yali-Kiosk, dessen Waende ganz mit emailirten Backsteinen bedeckt waren, und der berühmte Kiosk von Béchik-tsch. Unglücklicherweise ist heute keine Spur mehr von diesen beiden hübschen Gebäuden uebrig.

Die Regierungen der neun folgenden Sultane, Ibrahim Mohamed IV, Ahmed I, Suleiman und Mastapha II, sind vollkommen verloren fuer die Wissenschaften und die Kunst. Die Empörungen der Janitscharen welche mehreren Fuersten des Leben gekostet haben, waren weit davon entfernt dem Staate zu erlauben an irgend eine grosse Stiftung zu denken, bis endlich Sultan Ahmed III den Thron im Jahre 1415 (1703 der christlichen Zeitrechnung) bestieg.

Da wurde der innere Winkel des Hafens von Constantinople, gegen die suessen Waesser hin, mit prächtvollen Marmor-Palästen bedeckt, die schoenen Brunnen des grossen Platzes von Tophane; der Hauptscala von Skutari; von Azab-capu zu Galata, Stambuls zwischen Bab-i-Humaioun und Sankt-Sophia erbaut; und jene Gaerten geheckt, welche doppelt merkwürdig wurden durch ihre Ausdehnung, durch das Frische ihres Schattens und ihrer springenden Wasser, durch den guten Geschmack in ihrer Anordnung, sowie durch die glänzenden Feste, welche ihren Namen einem dieser Gaerten, dem des Tschieragan, hinterlassen haben.

Dennoch folgten den Ingenieuren und hydraulischen Architekten, welche aus Frankreich fuer verschiedene Gebäude, Schiffe und Arsenalen berufen wurden, andere Kuenstler, Bildhauer, Maler, Decorateure,

rèrent la pureté du goût de l'architecture ottomane jusqu'au point de la dénaturer complètement, ainsi que nous le voyons de la manière la plus frappante par l'exemple des mosquées Nour-i-Osmanîe et Laleli.

C'est dans ce même goût dépravé que furent bâtis, un peu plus tard, le palais d'Esmâ Sultane et d'autres encore à Defterdar Bournou.

L'école de Sinan s'éteignit de la sorte pour faire place à un architecte renommé : Rafaël, et à ses élèves les constructeurs arméniens.

Ceux-ci, tant par suite de leur ignorance des premiers principes de l'art ottoman, déjà réduit à l'état de glorieux souvenir, que pour se conformer autant que possible à l'engouement général, toujours de plus en plus prononcé, pour les sciences et les arts exotiques, essayèrent tour à tour tous les différents styles connus. S'efforçant en vain de les adapter, tantôt séparément, tantôt dans une confusion aussi ridicule qu'impuissante, aux exigences des édifices ottomans religieux et autres, ils ne produisirent guère que de monstrueuses ou de plates conceptions.

L'architecture ottomane semblait donc avoir terminé dès lors sa carrière et dit son dernier mot. La Turquie, à l'imitation des nations européennes voisines, cherchait inutilement à se créer un style nouveau, en fouillant à pleines mains dans les cartons où reposent, à l'usage des jeunes élèves, les œuvres sublimes, mais désormais bien réellement mortes et ensevelies, des anciens maîtres de la Grèce et de l'Italie.

Pourtant, depuis le commencement du règne actuel, quelques monuments sont venus accuser, si ce n'est peut-être par leur construction proprement dite, du moins, incontestablement par leur décoration, des tendances plus saines chez les artistes ottomans. L'art vivant, l'art national reprend sur eux par degrés son ancien empire, grâce à l'impulsion qui lui est incessamment donnée par le souverain lui-même. La renaissance de l'architecture ottomane, tout nous le fait donc espérer et nous n'en doutons pas, va prendre date dans l'histoire sous la protection du nom illustre de Sultan Abdul-Aziz Khan.

La mosquée d'Ak-Seraï, le palais de Tehrighan, font preuve des qualités solides qui distinguent les modernes artistes ottomans, et donnent d'avance droit de cité à l'école dite *néo-turque*, en voie de fondation par leurs honorables efforts.

welche bald die Reinheit des Geschmacks der ottomanischen Baukunst so vollkommen entstellen, wie wir sie auf die schlagendste Weise in dem Beispiele der Moscheen von Laleli und Nour-i-osmanie sehen.

In demselben verwirrten Geschmacke wurden ein wenig später der Palast von Esmâ-Sultane und andere noch zu Defterdar Burnu erbaut.

Die Schule Sinans erlosch so, um einem berühmten Baumeister Rafaël und seinen Zöglingen, armenischen Kuenstlern, Platz zu machen.

Sowohl in Folge der Unbekanntschaft mit den ersten Grundzügen der ottomanischen Kunst, die schon hinuntergefallen war in den Zustand eines ruinvollen Andenkens, als auch um sich so viel wie möglich in Uebereinstimmung zu setzen mit der allgemeinen Versumpfung, die sich immer mehr zu Gunsten der ausländischen Wissenschaften und Kunstformen aussprach, versuchten diese um die Wette alle verschiedenen bekannten Baustyle. Indem sie sich umsonst bemühten bald einzeln, bald in einem eben so laecherlichen als ohnmächtigen Durcheinander, den Beduerfnissen religiöser und anderer ottomanischer Gebaeude anzupassen, erzeugten sie nur ungeheuerliche und abgeschmackte Bauten.

Von jener Zeit ab schien also die ottomanische Baukunst ihre Bahn geschlossen und ihr letztes Wort gesagt zu haben. Die Tuerkei, benachbarte europaeische Nationen nachaeffend, suchte vergebens sich einen neuen besonders wohl eigenthuemlichen Styl zu schaffen.

Und dennoch sind seit dem Beginne der jetzigen Regierung einig Monumente erstanden, welche vielleicht, wenn nicht durch ihren sogenannten Bau, doch unbestreitbar durch ihre Decoration eine gesondere Tendenz der ottomanischen Kuenstler bekunden. Die lebendige Kunst, die nationale Kunst gewinnt bei ihnen allmaechlich den alten Einfluss, Dank des Anstosses der ungeschwaecht ihnen vom Herrscher selbst gegeben wird. Die Wiedergeburt der ottomanischen Baukunst — so laest alles uns es erwarten, und wir zweifeln nicht daran — beginnt Epoche zu machen in der Geschichte unter dem Schutze des berühmten Namens des Sultans Abdul-Azis-Khan.

Die Moschee von Ak-Seraï, der Palast von Tschiragan, geben Zeugniß von der soliden Taeglichkeit, welche die neuen ottomanischen Kuenstler unterscheiden, und geben zum voraus ein Buerger-Recht der Neu-tuerkisch genannten Schule, die eben durch ehrenvollen Eifer in ihrer Gruendung begriffen ist.

www.libtool.com.cn

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

PREMIÈRE PARTIE

III.

DOCUMENTS TECHNIQUES.

OTTOMANISCHE ARCHITECTUR

ERSTER THEIL

III.

TECHNISCHE DOCUMENTE.

www.libtool.com.cn

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

DOCUMENTS TECHNIQUES

PAR MONTANI EFFENDI

DES ORDRES D'ARCHITECTURE CHEZ LES OTTOMANS

Dans les monuments Ottomans de la belle époque, l'architecture conserve un certain caractère particulier bien défini qui attribue à ses œuvres un sens particulier dans l'ordre de la manifestation de la pensée humaine.

Le caractère qui, dans les œuvres d'architecture, révèle la pensée dominante du peuple qui les a produites, constitue le principal mérite des monuments que nous admirons. Les monuments de l'ancienne Egypte nous révèlent l'idée théocratique dominant l'individu, c'est le cauchemar paralysant les efforts de l'esprit. Les monuments de l'Inde ancienne nous représentent le rêve bizarre interminable, c'est la fiction grimaçante qui partout vient accabler la vérité. Dans les monuments chinois, c'est l'ingénieux bizarre discontinu. Dans les monuments de l'ancienne Grèce, c'est la pensée sévère et polie qui se révèle. Dans les monuments romains c'est la pompe. Dans les monuments arabes c'est l'esprit de recherche qui se révèle. Dans les monuments Gothiques, c'est la pensée subtile et fière, et le syllogisme poussé à l'extrême. Dans les monuments persans, c'est l'individualisme qui domine. Dans les monuments arabo-indiens, c'est l'élégance qui prime. Dans les monuments ottomans c'est la sévérité noble qui constitue leur caractère principal.

Un ordre en architecture est un ensemble de parties dont l'harmonie est évidente, dont la disposition intelligente concourt à la présentation correcte de l'œuvre considérée sous le rapport mécanique. Ce sont les supports isolés qui peuvent donner une idée complète des ordres en architecture.

On reconnaît un ordre dans les styles de l'ancienne Egypte, dans les styles grecs. Il n'existe pas d'ordre déterminé dans les styles arabes, persans, gothiques et chinois. Dans ces styles il existe seulement une série de formes conventionnelles, dont l'adjonction reste livrée au caprice de l'architecte.

Les byzantins se sont appliqués à contrefaire les ordres grecs; ayant adopté la voûte comme couverture de leurs constructions, ils ont reconnu que les chapiteaux grecs devenaient trop grêles et que par leur forme ils détruisaient la continuité de la ligne entre le support et la voûte; il se sont mis à modifier cette forme; à la rendre plus mas-

OTTOMANISCHE ARCHITEKTUR.

TECHNISCHE DOCUMENTE

VON MONTANI EFFENDI.

VON DEN BAU-ORDNUNGEN BEY DEN OTTOMANEN.

In den ottomanischen Baudenkmalen der guten Epoche haelt die Baukunst einen gewissen besonderen und deutlich ausgedrückten Charakter fest, welcher ihren Werken in der Versinnlichung der menschlichen Idee eine eigenthümliche Bedeutung verleiht.

Gerade in dem Charakter der Bauwerke, der nur der Ausdruck der Ideen ist, die das Volk welches sich hervorbringt, beherrschen, liegt das Hauptverdienst der Werke, die wir bewundern. Die Denkmale des alten Egyptens sind für uns eine Offenbarung der theokratischen Idee, welche das Einzelwesen neberwächtigt und wie ein Alp alle Anstrengungen des Geistes lahmte. Die Denkmale des alten Indiens entspringen dem bizarren und unbegrenzten Traumleben; eine verzerrte Einbildungskraft ertödtet allseitig die Wahrheit. In den chinesischen Bauten schlägt das Seltsame und Zusammenhanglose des Bauenden durch; in den Bauten des alten Griechenlands die Strenge aber auch Feinheit des Denkens, in den Römischen offenbart sich die Pracht, in den byzantinischen Monumenten Stolz und Pracht. Die arabischen Bauten drücken den Forschergeist aus, in den gothischen Monumenten erscheint der subtile und stolze Gedanke, die aufs Aeusserste getriebene Folgerung; in den persischen Bauten herrscht die Individualisirung vor, in den arabisch — indischen die Zierlichkeit; als Hauptkarakter der ottomanischen Baukunst erweist sich eine edle Strenge.

Unter einer Ordnung verstehen wir in der Architektur eine Vereinigung harmonisch zusammenstimmender Theile, deren intelligente Anordnung die correcte Ausführung, vom mechanischen Standpunkte aus, ermöglichen. Schon die freien Stuetzen koennen einen vollständigen Begriff der architektonischen Ordnungen geben.

Man erkennt in den Stilen des alten Egyptens und in den griechischen Stilen eine Ordnung; in den arabischen, persischen, gothischen und chinesischen Stilen erscheint keine feststehende Ordnung, sondern nur eine Reihe hergebrachter Formen, deren Verwendung der Laune des Architekten ueberlassen bleibt.

Die Byzantiner haben die griechischen Ordnungen nachzubilden versucht, aber einmal die Wölbung als Decke ihrer Gebäude angenommen, mussten ihnen die griechischen Kapitaele zu schwach erscheinen; auch stoerten sie durch ihre Form die Einheit der Linie zwischen dem Unterbau und der Wölbung. Die Byzantiner aender-

sive; ils ont ainsi réalisé une certaine harmonie entre la colonne et l'arcade qu'elle soutenait; mais ils n'ont pu arriver à établir une ordonnance correcte, harmonique, d'ordre byzantin.

Les arabes de leur côté se sont appliqués aussi à modifier le chapiteau des colonnes grecques, et arrivèrent à des résultats analogues à ceux auxquels étaient arrivés les byzantins; ils poussèrent plus loin encore la modification et parvinrent à créer de nouvelles formes pour les chapiteaux, mais ne s'arrêtèrent à aucune ordonnance; il n'existe pas d'ordre arabe.

L'architecte Ilias Ali qui vivait sous le règne de Sultan Méhéméd Tchélébi, et qui a bâti Yéhil Djami de Brousse, ainsi qu'en fait foi l'inscription placée au dessus de la tribune Impériale de cette mosquée, semble être le premier architecte auquel on doit la réformation d'une école d'architecture ottomane. Il commence par l'épuration des détails et c'est à son initiative qu'on doit la fixation du style national.

L'architecte Hatredin, le constructeur de la Mosquée de Sultan Bajezid à Constantinople fit faire un pas en avant à l'architecture Ottomane par la détermination spécifique de la forme du chapiteau des colonnes. Il reste cependant encore beaucoup d'indécision par rapport aux proportions des colonnes.

L'architecte Sinan lequel vivait sous le règne de Süleiman el Kanouni, reprit le travail laissé par ses prédécesseurs; il procéda à une nouvelle épuration des formes, fixa des proportions, ajouta de nouvelles formes à l'architecture ottomane. Il apparaît comme le législateur de l'architecture nationale.

Les ordres ottomans sont au nombre de Trois :

1. L'ordre échanfriné,
2. » bréchiforme,
3. » cristallisé.

Les ordres ottomans se composent du panneau droit, du panneau d'archivolte et de la corniche.

Dans la constitution des portiques, le panneau d'archivolte est remplacé par l'architrave.

Le panneau droit est cet emplacement qui peut être occupé soit par des pieds droits, soit par des pilastres ou des colonnes.

Le panneau d'archivolte est cet espace dans lequel les archivoltes peuvent tourner.

Certains ordres admettent un troisième panneau qu'on appelle panneau de soubassement; c'est dans l'espace déterminé par ce panneau que se placent les piédestaux des colonnes.

Tous ces panneaux se trouvent délimités par des saillies ou des moulures.

La richesse des moulures suffit dans la plupart des cas à caractériser l'ordre auquel ces divisions par panneaux appartiennent; dans l'ordre échanfriné, il n'existe que de simples saillies ou bien des chanfrins.

Dans l'ordre bréchiforme il n'y a que des moulures lisses; dans l'ordre cristallisé les moulures sont plus délicates que dans l'ordre précédent et la décoration sculpturale est admise.

Dans toute ordonnance architecturale ottomane qui se termine à des contre-forts, les moulures ou saillies du bas du panneau d'archivolte, descendent le long du contre-fort, s'arrêtent à son pied ou bien se ploient au bas pour suivre horizontalement le panneau de soubassement; alors qu'il y a superposition d'ordre, l'encadrement est distinct pour chacun d'eux, et la moulure ou saillie du panneau d'archivolte de l'ordre supérieur, descend jusqu'au niveau de la corniche de l'ordre inférieur et la suit dans toute sa longueur.

ten daher an der Form, suchten sie schwerer zu machen und kamen so dahin, einen gewissen Einklang zwischen der Säule und dem Bogen, den sie trug, hervorzubringen; eine richtige Vertheilung der Formen aber fanden sie nicht, und es giebt so keine byzantinische Ordnung.

Die Araber suchten ebenfalls die Kapitæle der griechischen Säulen nachzuformen und gelangten zu ähnlichen Resultaten wie die Byzantiner; sie trieben aber die Umformung noch weiter und gelangten so dahin neue Formen fuer die Kapitæle zu schaffen, hingegen blieben sie bei keiner bestimmten Form stehen, und so erkennen wir keine arabische Ordnungen.

Der Architect Elias Ali, welcher unter der Regierung des Sultan Mehemed Tschelëbi lebte, und die « grüne Moschee » in Brussa erbaute, wie es die Inschrift bezeugt, welche oberhalb der Kaiserlichen Tribüne dieser Moschee angebracht ist, erscheint als der erste ottomanische Architect, welcher die ottomanische Schule der Architektur begnenden half. Er begann mit der Läuterung der Details und seiner Anregung ist die Festhaltung eines nationalen Stiles zuzuschreiben.

Der Baumeister Chaireddin, der Erbauer der Moschee des Sultans Bajezid in Constantinopel, stellte die besondere Form der Säulen—Kapitæle fest, und brachte dadurch die ottomanische Architektur um einen Schritt vorwaerts. Hingegen herrscht bei ihm noch viel Unbestimmtheit ueber die Verhältnisse der Säulen.

Der Architect Sinan, welcher unter der Regierung Süleiman Kanouni (des Prächtigen) lebte, nahm die Arbeit seiner Vorgänger wieder auf: Er schritt zu einer neuen Läuterung der Formen, stellte die Verhältnisse fest, und bereicherte die ottomanische Architektur mit neuen Formen. Er erscheint als gesetzgebend fuer die nationale Architektur.

Die ottomanischen Ordnungen sind:

1. Die Schraegkantige (échanfriné.)
2. Die Breccienfoermige (bréchiforme.)
3. Die Kristallfoermige (cristallisé.)

Die ottomanischen Ordnungen bestehen aus dem Stuetzenfelde (panneau droit) und dem Bogenfelde (panneau d'archivolte) sammt Kranz-Gesimse (corniche).

In der Construction der Thore tritt das Architrav an die Stelle des Bogenfeldes.

Das Stuetzenfeld ist jener Theil welcher entweder durch gerade Stuetzen (pieds) oder Pilaster und Säulen eingenommen wird.

Das Bogenfeld ist jener Raum in welchem sich die Bogen spannen.

Gewisse Ordnungen gestatten einen dritten Theil Unterbau Feld (panneau de soubassement), in welchen die verschiedenen Formen welche den Fuss der Säule darstellen, eintreten; alle diese Haupttheile sind durch Leisten oder andere Verzierungen abgegrenzt.

In den meisten Faellen wird die Ordnung, welcher die in Felder gegliederten Theile angehören, durch die Verzierungen an Leisten und Simswerken in ihrer reichen Auswahl hinlaenglich charakterisirt.

In der Schraegkanten-Ordnung kommen nur einfache Vorsprueenge oder aber Schraegkanten (chanfreins) vor.

In der Breccien-Ordnung giebt es nur glatte Verzierungen; in der Kristallordnung sind die Verzierungen feiner als in den vorhergehenden Ordnungen, und ist auch plastische Verzierung gestattet.

In allen architektonischen Ordnungen der Ottomanen welche in Widerlagen edign, laufen die Kehlen oder Leisten von dem unteren Theile des Bogenfeldes laengs der Widerlagen herab und endigen an deren unteren Ende, oder setzen sich in horizontaler Richtung laengs des Unterbau Feldes fort. Wenn mehrere Ordnungen ueben einander gestellt sind, bleibt die Einfassung fuer jede Ordnung getrennt, und die Kehle oder Leiste des Bogenfeldes laeuft bis zum Gesimse der unteren Säulenreihe herab, und begleitet es in seiner ganzen Laenge.

Dans les ordres Ottomans, le tailloir du chapiteau a juste de front la largeur du dé ou de l'arcade qui lui est superposée et que la colonne est destinée à supporter. Si le système des supports se trouve encadré, alors sur le côté la largeur du dé ou de l'arcade se trouve être moindre que la largeur du tailloir et d'une quantité correspondante à la saillie de la moulure du panneau d'archivolte.

Dans les ordres Ottomans le pilastre encaissé dans un mur ne porte que des moulures à sa partie supérieure ou bien du chapiteau et ces moulures ne se profilent que sur une seule face du côté correspondant à l'embrasure.

La colonne Ottomane complète se compose du fût, de la base et du chapiteau, les colonnes reposent généralement sur des gradins comme dans les ordres Grecs, rarement on y ajoute un dé. Alors que les exigences du service de l'édifice demandent une balustrade, on place des piédestaux au dessus des colonnes, ces piédestaux représentent un prisme de quatre pans; dans des cas très-rare le corps du piédestal est cylindrique. En règle générale les piédestaux s'emploient le plus rarement possible et dans tous les cas en doit en justifier l'emploi par une balustrade. Le soubassement est, par contre, fréquemment employé.

L'architecture Ottomane est dans son ensemble une ordination verticale, on doit donc éviter d'accuser trop fortement les lignes horizontales, mais par contre on a la plus grande latitude pour accuser fortement les dispositions verticales. Ce point de départ de l'architecture Ottomane ne doit jamais être perdu de vue par l'architecte qui entreprendrait des créations dans ce genre d'architecture.

Des proportions dans les ordres Ottomans

Dans les ordres Ottomans la commune mesure qui sert à établir les proportions, est la largeur du chapiteau que nous appellerons module. Le module se divise en 9 parties égales et chacune de ces parties renferme 4 subdivisions.

La hauteur du fût de la colonne est limitée par un maximum et un minimum; le maximum varie avec les ordres.

Dans toutes les colonnes le diamètre inférieur du fût est de 6 parties de module, et celui du haut est généralement de 5 parties et demie. La hauteur du fût varie suivant la nature du monument. Dans l'architecture religieuse et en général dans tous les monuments qui demandent une certaine sévérité, cette hauteur se détermine suivant les convenances en prenant pour base le demi-diamètre inférieur du fût de la colonne; la hauteur du fût de la colonne peut être de 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, et 18 demi-diamètres de 6 parties de module. Dans les monuments d'architecture civile tels que kiosques, fontaines etc., cette série se prolonge jusqu'à 26 demi-diamètres et ne descend guère au-dessous de 12 demi-diamètres.

La hauteur du chapiteau est égale à la largeur du tailloir; dans cette hauteur, se trouve compris le collier.

La hauteur de la base de la colonne varie; elle ne dépasse pas 3 parties de module, et ne descend pas au-dessous de une partie et demie de module.

Les espacements entre les chapiteaux de colonne se mesurent par un nombre entier de demi-largeurs du tailloir du chapiteau. Les arcades qui tournent au-dessus des chapiteaux des colonnes sont des ogives. La limite d'un arc d'ogive Ottoman ne peut jamais coïncider avec le centre du cercle déterminant l'arc qui constitue l'autre partie de l'ogive; il en résulte que dans l'architecture Ottomane il n'existe pas d'arcs constituant l'ogive et représentant un sixième de circonférence, les arcs de cette espèce employés pour un tel tracé donnent lieu à un résultat qui détruit le caractère propre de l'ogive Ottoman. Les cen-

In den ottomanischen Ordnungen hat die Platte der Kapitaele an der Stirnseite die Breite des Würfels oder des Bogens der darueber ruht und welchen die Saeule zu tragen bestimmt ist.

Wenn das System der Stuetzen eingerahmt ist, dann ist die Breite des Würfels oder Bogens auf der Seite geringer als jene der Platte.

In den ottomanischen Ordnungen hat ein an die Mauer gelehnter Pilaster nur in seinem obersten Theile oder am Kapitael Verzierungen (moultures), welche nur an der inneren Seite des Bogens vorspringend sind.

Die vollständige ottomanische Saeule besteht aus dem Schaft, aus der Basis und dem Kapitael; die Saeulen ruhen gewoehnlich auf Stufen wie die griechischen Ordnungen; selten fuegt man einen Wurfel dazu. Wenn die Bestimmung eines Gebäudes eine durchbrochene Bruestung verlangt, stellt man die Saeulen auf Fuesse, welche aus Prismen von mehr als vier Flaechen bestehen; in sehr seltenen Faellen haben diese Fuesse cylindrische Form. Als allgemeine Regel kann man sagen, dass diese Fuesse so selten als moeglich angewendet werden und nur bei Bruestungen gestattet sind, hingegen wird die fortlaufende Unterlage haeufig angewendet.

Die ottomanische Baukunst ist, im Ganzen genommen, eine vorherrschend verticale Anordnung; man muss es daher vermeiden die horizontalen Linien zu sehr hervortreten zu lassen, hingegen hat man den weitesten Spielraum fuer den Ausdruck der vertikalen Gliederung. Diesen Standpunkt der ottomanischen Architektur darf ein Baumeister, welcher in dieser Bauart etwas schaffen wollte, nie aus dem Auge verlieren.

Ueber die Verhaeltnisse der ottomanischen Ordnungen.

In den ottomanischen Ordnungen bildet die Breite des Kapitaeles die Mass-Einheit fuer Festhaltung der Verhaeltnisse, welche wir «Model» nennen. Dieser Model zerfaellt in neun gleiche Theile und jeder dieser Theile in vier andere Theile.

Die Hoehe des Saeulenschaftes ist durch ein Maximum und ein Minimum begrenzt, das Maximum wechselt mit den Ordnungen.

In allen Saeulen-Ordnungen betraegt der untere Durchmesser des Schaftes 6 Modeltheile und der obere gewoehnlich 5 1/2.

Die Hoehe des Schaftes wechselt nach der Natur des Bauwerkes. In den religioesen Bauten und im allgemeinen in solchen, welche eine gewisse Strenge erfordern, bestimmt sich die Hoehe nach den Umstaenden, indem man als Basis den halben unteren Durchmesser des Saeulenschaftes annimmt; diese Hoehe kann dann 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, und 18 Halbmesser (von 6 Theilen des Models) betragen. In den weltlichen Bauten, als Kiosken, Brunnen etc. verlaengert sich diese Reihe bis auf 26 Halbmesser, steigt aber nicht unter 12 Halbmesser herab.

Die Hoehe des Kapitaeles ist der Breite der Saeulenplatte gleich; in diesem Masse ist der Saeulenring (Collier) einbegriffen.

Die Hoehe der Saeulenbasis wechselt; sie betraegt nie mehr als 3 (Modeltheile) und nie weniger als 1 1/2 Modeltheile.

Die Entfernungen zwischen den Saeulenkapitaelen werden durch ganze Zahlen ausgedrueckt, welche ein Vielfaches der halben Breite der Saeulenplatte sind.

Die Bogen welche sich oberhalb der Saeulenkapitaele spannen sind Kreuzbogen.

Die Fusspunkte eines ottomanischen Kreuzbogens koennen nie mit dem Mittelpunkt des Kreisbogens zusammenfallen, welcher den anderen Theil des Kreuzbogens bildet: woraus folgt, dass es in der

tres des arcs doivent toujours coïncider avec quelqu'un des points
www.dibitosl.com/en

Dans l'architecture Ottomane on fait aussi usage de cintres résultant de la combinaison de deux arcs de cercle avec deux lignes droites inclinées.

Les arcs de l'ogive s'appuient soit directement sur le tailloir du chapiteau, soit sur un dé; la hauteur de ce dé doit être dans un rapport simple avec la largeur du tailloir. Les dës sont fréquemment employés et donnent beaucoup d'élégance à l'ensemble.

L'architecture Ottomane admet l'alternance d'arcades dont l'espace-ment est différent. Les largeurs des espacements qui alternent doivent être dans un rapport simple et facile à saisir. Ce système d'ordination évite la monotonie qui résulte toujours d'une succession un peu longue d'arcades de même largeur.

Les écoinçons sont toujours saillies par rapport au plan vertical qui contient les claveaux.

Dans l'architecture civile on ne fait guère usage d'arcades et toutes les colonnes supportent un dé flanqué de consoles.

Le plein cintre est exclu de l'architecture Ottomane, ainsi que le cintre représentant deux tiers de circonférence en usage chez les arabes et les maures. Par contre on y emploie le cintre représentant un tiers de circonférence; ce cintre doit toujours s'appuyer sur un dé, il est généralement employé comme linteau pour les portes et pour les fenêtres.

L'emploi du cintre arabe imprime à l'architecture Ottomane un caractère hybride qui est loin d'être heureux.

L'architecture Ottomane, par l'élasticité de ses parties constitutantes permet à l'architecte d'attribuer aisément à chaque monument un caractère spécial et conforme à sa destination. C'est un avantage précieux que les autres systèmes d'architecture sont bien éloignés de posséder au même degré; ils doivent dans ce but recourir à l'emploi d'ordres divers, et l'architecture Ottomane possède la même ressource qui vient s'ajouter à la première. L'architecture Ottomane se présente comme la plus riche parmi les architectures connues. L'architecture gothique qui est très-riche par ses détails n'a d'autres ressources pour varier le caractère de ses monuments que l'élasticité des proportions, et elle n'en possède aucune par rapport aux formes.

Description des ordres Ottomans.

Comme on l'a déjà dit, les ordres ottomans sont au nombre de trois :

L'Ordre Echanfriné.

L'Ordre Bréchiforme.

L'Ordre Crystallisé.

A ces trois ordres peut s'ajouter une 3me manière d'ordonner les détails, mais on ne saurait lui accorder le nom d'ordre, car c'est une ordonnance conforme à la gothique où les supports de l'édifice simulent un faisceau de tores, chanfreins et moulures qui, s'élevant verticalement du sol jusqu'à une certaine hauteur, se ploient ensuite et déterminent une ogive; c'est la forme la plus primitive de l'architecture Ottomane.

ottomanischen Architektur keinen Krenzbogen giebt welcher einen Sechstheil des Kreises umfasst, sondern alle Bögen grösser sind.

Die Bögen welche in einem Sechstel des Kreisumfangs oder weniger ausgekehrt waren, wurden Etwas sein was der Eigendümmlichkeit des ottomanischen Kreuzbogens ganz entbehrt. Die Mittelpunkte der Bögen müssen immer mit einem oder dem andern jener Punkte zusammenfallen, welche sich ergeben, wenn der Raum der Säulenplatten, neber welche der Kreuzbogen sich spannt, in gleiche Theile getheilt wird. In der ottomanischen Baukunst wendet man auch Spannungen an, welche ans der Verbindung zweier Kreis-segmente mit zwei geraden Linien hervorgehen.

Die Bögen des Kreuzbogens ruhen entweder direkt auf der Säulenplatte oder auf einem Wuerfel; die Höhe dieses Wuerfels muss zu der Breite der Platte in einem einfachen Verhältnisse stehen. Diese Wuerfel sind häufig angewendet und gehen dem Ganzen viel Zierlichkeit. Die ottomanische Baukunst gestattet, dass Bogenreihen verschiedener Spannweite abwechseln. Die Spannweite, welche wechselt, muss immer in einfachen leicht erkennbaren Verhältnissen bleiben. Dieses System der Anordnung vermeidet die Einformigkeit, welche immer mit einer längeren Reihe von Bögen derselben Weite verbunden ist.

Die Ecken des Fenstergeräuers springen immer gegen die Ebene der keilförmigen Bogenstücke vor.

In der weltlichen Baukunst wendet man keine Arkaden an, und alle Säulen tragen einen Wuerfel mit Kragsteinen.

Der ganze Kreuzbogen ist von der ottomanischen Architektur ausgeschlossen, ebenso der Bogen, welcher zwei Drittheile des Kreises umfasst und bei den Arabern und Mauren angewendet wird. Hingegen wendet man den Bogen von einem Drittheil des Kreises an. Der Bogen muss stets auf einem Wuerfel ruhen; er dient als Thuer und Fenster-Sturz.

Der arabische Bogen wuerde der ottomanischen Architektur einen gemischten Charakter von höchst unguenstiger Wirkung verleihen.

Die ottomanische Baukunst ermöglicht es dem Architekten durch die Elasticität der Haupttheile, jedem Bauwerke mit Leichtigkeit einen besonderen, seiner Bestimmung entsprechenden, Charakter aufzuprägen. Es ist dies ein Vorzug, welchen andere Bauordnungen nicht im gleichen Masse besitzen, denn sie müssen zu diesem Zwecke fremde Ordnungen anwenden, während die ottomanische Baukunst ausserdem auch noch selber dieses Auskunftsmittel verfügt.

Die ottomanische Baukunst zeigt sich als die reichhaltigste unter den bekannten Architekturen. Selbst die gothische Baukunst, welche so reich an Details ist, kann dem Charakter ihrer Bauten nur durch Veränderung in den Proportionen Abwechslung verleihen; hier eine Veränderung der Grundformen fehlt ihr die Elasticität.

Schilderung der ottomanischen Ordnungen.

Wie schon gesagt wurde, giebt es drei ottomanische Ordnungen.

Die schraegkantige Ordnung;

Die breccienförmige Ordnung;

Die kristallförmige Ordnung.

An diese drei Ordnungen kann man eine dritte Art der Vertheilung der Details anreihen, welche aber den Namen einer Ordnung nicht verdient, da sie jener gothischen Ordnung entspricht, wo die Stuetzen des Geböudes ein Bündel von Pfählen, Schraegkanten und Verzierungen darstellen, welches vertikal bis zu einer gewissen Höhe aufsteigt und dann sich biegt und in einem Kreuzbogen endigt; es ist dies die primitivste Form der ottomanischen Baukunst.

L'ordre Échaufriné.

L'ordre échaufriné a des pilastres échaufrinés au lieu de colonnes; leur chapiteau a un tailloir et au dessous un chanfrein, la corniche est aussi représentée par un chanfrein. Dans son ensemble cet ordre rappelle le dorique grec, il n'est employé que pour les galeries inférieures des cloîtres, pour les magasins et pour tout ce qui demande une grande simplicité. La hauteur maximum du pilastre, son chapiteau compris, est de 6 modules de 9 parties.

L'ordre Bréchiforme.

L'ordre Bréchiforme a été ainsi nommé parceque la décoration de son chapiteau rappelle les dispositions des fragments pierreux formant la base de certaines brèches; il a été inventé par l'architecte Sinan; la colonne se compose du fût, d'une base circulaire et du chapiteau; le chapiteau représente une pyramide tronquée renversée, décorée de losanges. Au dessous de la colonne il peut y avoir un piédestal. Cet ordre ne porte jamais d'ornements ni sculptés ni peints. Il est employé pour les monuments funéraires, pour certaines galeries extérieures réclamant de la simplicité, pour les parties correspondantes au sous-sol d'un édifice; dans le cas de superposition d'ordres il est placé au-dessus de l'ordre cristallisé. La hauteur maximum de la colonne, sa base et son chapiteau compris, est de 10 modules de 9 parties. L'aspect de l'ordre bréchiforme est très-sévère et pesant. Il est tout à fait exclu des monuments d'architecture civile.

De l'ordre Cristallisé.

L'ordre Cristallisé a été bien caractérisé par l'architecte Hatreddin; perfectionné depuis, cet ordre est le plus riche que possède l'architecture Ottomane, il convient partout où on veut présenter de la pompe et de la délicatesse; il admet la plus riche décoration tant en ornements sculptés que peints.

Cet ordre est caractérisé par l'emploi de pièces sculptées représentant des groupes qui décorent les chapiteaux des colonnes. Ces groupes de cristaux servent aussi à la décoration des coupoles et des niches, ainsi qu'à celle des coinçons, des corniches et à celle de la face antérieure des marches des escaliers.

L'ordre cristallisé est le seul ordre proprement dit qui soit employé à l'intérieur des édifices civils.

De l'ordonnance à fûsceaux.

L'ordonnance à fûsceaux admet une grande richesse dans la décoration, elle s'associe aisément avec l'ordre cristallisé et peut se prêter aux emplois les plus divers.

De la superposition des ordres.

Alors que la nature de l'édifice ou que certaines dispositions de son intérieur demandent une répétition d'un système de colonnades, on superpose un ordre à l'autre. L'ordre le plus riche se trouvera placé dans la partie de l'édifice la plus noble, toujours à une place où la finesse des détails de l'ornementation ne puisse pas être perdue pour l'observateur. Ainsi l'ordre cristallisé a toujours été placé au premier étage d'un édifice; l'ordre bréchiforme au deuxième; dans le cas où le 2me étage ou la 2me galerie devrait faire corps avec des parties réclamant une certaine richesse décorative, alors on devra soit

Die schraegkantige Säulenordnung.

In dieser Ordnung nehmen Pfeiler die Stelle der Säule ein; die Kapitale haben eine Platte, darunter eine Schraegkante; das Gesimse wird ebenfalls durch eine Schraegkante vertreten. Im ganzen erinnert diese Ordnung an die griechisch-dorische. Sie wird nur bei den unteren Gallerien der Kloester, bei Magazinen und allem, was grosse Einfachheit erfordert, angewendet. Die Maximalhöhe der Pfeiler samt Kapitälern betragt 6 Modul von 9 Theilen.

Die breccienförmige Säulenordnung.

Die breccienförmige Ordnung erhielt diesen Namen von der Verzierung der Kapitale, welche an die Vertheilung der Steintheile in gewissen Breccienformationen gemahnt. Sie wurde vom Architekten Sinan erfunden; die Säule besteht aus dem Schaft, einer runden Basis und dem Kapitäl.

Das Kapitäl stellt eine umgestuelpfte, abgestutzte, Pyramide vor, welche mit Kanten verziert ist. Die Säule kann auf einem Fassungssattel ruhen. Diese Ordnung traegt nie Verzierungen, weder plastische noch gemalte. Sie wird bei Grabmonumenten, bei gewissen äusseren Gallerien, welche Einfachheit erheischen, in den entsprechenden Theilen des Unterbaues eines Gebäudes und im Falle der Uebereinanderrichtung mehrerer Ordnungen unter der Kristallförmigen Ordnung angewendet. Die Maximalhöhe der Säule, Basis und Kapitäl inbegriffen, betragt 10 Modul von 9 Theilen. Der Anblick der breccienförmigen Ordnung ist streng und schwer.

Diese Ordnung ist bei weltlichen Bauten ganz ausgeschlossen.

Die kristallförmige Säulenordnung.

Die Kristallförmige Ordnung wurde durch den Architekten Chaireddin festgestellt und später vervollkommen. Es ist dies die reichste Ordnung der ottomanischen Baukunst, welche sich ueberall eignet, wo man Pracht und Feinheit ausdrücken will. Sie gestattet die reichste Verzierung an plastischen und gemalten Ornamenten.

Diese Ordnung ist charakterisirt durch die Anwendung plastischer Formen, welche Gruppen von Kristallen zur Verzierung der Säulenkapitale vorstellen. Diese Kristallgruppen dienen auch zur Verzierung der Kuppeln, Nischen und der Giebelsecken, sowie der Stirnseite der Stiegenstufen.

Die Kristallförmige Ordnung ist die einzige eigentliche Ordnung, welche im Inneren weltlicher Bauten angewendet wird.

Bündelform.

Die Bündelform gestattet grossen Reichthum in der Dekoration, sie verbindet sich leicht mit der Kristallförmigen Ordnung und dient zu den verschiedensten Anwendungen.

Ueber die Ueberordnung der Ordnungen.

Wenn die Natur des Baues oder gewisse Vertheilungen im Inneren die Wiederholung eines Systems von Säulenreihen verlangen, kann man eine Ordnung ueber die andere stellen. Die reichste Ordnung wird dann in den vornehmsten Theilen des Gebäudes angebracht und stets so, dass die Feinheit der Einzelheiten der Verzierungen fuer den Beschauer nicht verloren geht. So wurde die Kristallform stets im ersten Stockwerke angebracht, die breccienförmige im zweiten; wenn aber das zweite Stockwerk, oder die zweite Galerie mit Theilen des Gebäudes, welche einen gewissen Reichthum an

superposer à l'ordre cristallisé l'ordonnance à faisceaux, soit faire les

L'ordonnance à faisceaux peut se placer aussi au dessus de l'ordre cristallisé, suivant la convenance des hauteurs.

Dans les soubassements on peut employer soit l'ordre brécliforme, soit l'ordonnance à faisceaux, ou bien faire usage de pilastres échelonnés flanqués de congés faisant fonction de console sur les côtés.

Décoration des parties architecturales.

En principe général, dans l'Architecture Ottomane, il ne faut jamais et sous aucun prétexte que la décoration altère les formes des parties architecturales; c'est pour cela que l'emploi de tout ornement sculpté à grande saillie s'en trouve sévèrement banni. Tous les détails d'ornementation employés doivent être assez fins pour ne pas nuire à l'effet géométrique des parties de l'édifice; ils doivent être traités de manière à simuler jusqu'à un certain point les vestiges que la végétation antédiluvienne a laissés empreints sur la pierre.

L'Architecture Ottomane admet volontiers la peinture et la dorure de ses parties ornementales. Dans ce genre de peinture on doit avoir le plus grand soin que les colorations rendent bien distincts les membres constituant la partie architecturale, les tons doivent être francs, la douceur des teintes doit se retrouver exclusivement dans la complication de leur groupement, ainsi que cela se produit dans les chales des Indes. Ce genre de décoration demande beaucoup d'habitude et de réflexion, le décorateur doit constamment s'inspirer de la pensée de l'architecte. Les trop grands soins, la trop grande minutie dans les détails finissent quelquefois par conduire à la monotonie, c'est un grave écueil qu'il faut éviter absolument. Cette monotonie se produit souvent comme on l'a pu remarquer par l'emploi des décorations sur faïence, cela a été une des principales causes du discrédit dans lequel les faïences peintes sont tombées à une certaine époque. L'architecte Sinan semble avoir eu le pressentiment d'un tel résultat, aussi a-t-il été très sobre de ce genre de décoration, et lorsqu'il s'en est servi, il a fait exécuter les pièces nécessaires tout exprès avec des champs colorés bien définis de manière à rompre autant que possible la monotonie si facile à se produire dans ce genre de décorations.

Considérations sur les Ordres Ottomans.

Les ordres Ottomans, dans l'ordination de leurs parties, représentent ce qu'il peut y avoir de plus rationnel eu égard à la nature des matériaux qui servent à la construction des édifices. L'ornementation des ordres est déduite non de la nature du végétal, mais bien de la matière minérale elle-même, et elle représente soit des cristallisations, soit le conglomérat des brèches, tout cela combiné, arrangé, interprété avec art et sentiment des proportions; les ornements fournis par des feuillages imitent les pétrifications des plantes; de manière que dans ces ordres aucun contre-sens ne vient choquer le sentiment du vrai; l'oeil voit et fait sentir parfaitement que de telles formes appartiennent exclusivement à la pierre. Sans vouloir amoindrir en quoi que ce soit le mérite des autres ordres d'architecture, on peut affirmer ici que les ordres Ottomans occupent au moins doivent occuper une place distinguée dans la série des formes architecturales.

L'humanité est une série continue dont tous les éléments ont apporté leur part à l'expression du progrès. En architecture nous reconnais-

Décoration exigent, ein Ganzes bildet, so muss man entweder ueber die Kristallordnung die Buendelform stellen, oder aber beide Stockwerke in der Kristallordnung ausfuehren.

Die Buendelform kann auch unter der Kristallordnung angebracht werden, nach Massgabe der Hoehle.

Im Unterbau kann man entweder die Breccienordnung oder die Buendelform anwenden, oder auch schraegkanuiger Pilastres mit Anlaufen, welche die Tragsleine an den Seiten ersetzen, sich bedienen,

Verzierung der architektonischen Theile.

Als allgemeine Regel gilt in der ottomanischen Architektur, dass die Dekoration unter keiner Bedingung, die Form der architektonischen Haupttheile verandern darf; daher ist auch jede plastische Verzierung, welche stark vorspringt, strenge verpoeht. Alle Einzelheiten der Verzierung muessen so beschaffen sein, dass sie den geometrischen Eindruck der einzelnen Theile des Baues nicht beeintraehtigen, sie muessen leiner so behandelt werden, dass sie gewissermassen die Eindruecke darstellen, welche eine antediluvianische Vegetation auf dem Steine zurueckgelassen hat.

Die ottomanische Baukunst gestattet gerne die Bemalung und Vergoldung ihrer verzierten Theile. In dieser Art Malerei muss man die gresste Sorge darauf verwenden, dass die Farbe die architektonischen Haupttheile deutlich hervortreten lasse, die Toene muessen leicht sein, die Zartheit der Tinten darf nur auf der Zusammenstellung, und Verwicklung derselben beruhen, in der Art wie dieses bei den indischen Schaals der Fall ist. Diese Dekorationsart erfordert viel Uebung und Ueberlegung; derjenige welcher die Dekorierung vornimmt, muss stets die Idee des Architekten vor Augen haben. Die gresse Sorgfalt und Aengstlichkeit in den Einzelheiten fuehren oft, bis zur Monotonie; es ist dies eine gefaehrliche Klippe, welche man absolut vermeiden muss. Diese Monotonie erzieht sich, wie man es beobachten konnte, haeufig in der Anwendung der Faience-Ornamente, und dies war die Hauptursache des Missetheils, in welchen die gemalten Faïences zu einer gewissen Epoche gekommen sind. Der Baumeister Sinan schien ein Vorgefuehl dieser Wirkung gehabt zu haben; er war daher auch sehr sparsam in der Anwendung dieser Art Verzierung, und liess, wenn er sie angewendete, die notwendigen Stuecke eigens mit getaebrten Feldern anfertigen, um die Einfaermigkeit so viel als moeglich zu unterbrechen, welche in dieser Art Dekorierung so leicht eintritt.

Betrachtungen ueber die Ottomanischen Ordnungen.

Die ottomanischen Ordnungen bieten in der Anordnung ihrer Haupttheile das Rationalste in Beziehung auf die Beschaffenheit der Materialien, welche zum Bau dieser Denkmale dienen.

Die Ornamentierung der Ordnungen ist nicht der Natur der Pflanze, sondern dem mineralischen Stoffe selbst entnommen und stellt entweder Kristallisirungen oder Breccienformationen vor; alles ist mit Kunst und Sinn fuer die Verhaeltnisse zusammengestellt, geordnet und ausgefuehrt; die Ornamente, welche durch das Blatt gegeben sind, ahmen die Versteinerung der Pflanze nach, so dass in diesen Ordnungen kein Widerspruch das Gefuehl des Wahren verletzt, das Auge sieht, und man fuehlt es zweifellos, dass diese Formen nur dem Steine angehoeeren. Ohne irgendwie das Verdienst der anderen architektonischen Ordnungen verkleinern zu wollen, kann man doch behaupten, dass die ottomanischen Ordnungen unter der Reihe der architektonischen Formen einen hervorragenden Platz einnehmen oder wenigstens einnehmen sollten.

Die Menschheit bildet eine fortlaufende Kette deren saemtliche Glieder dazu beitragen den Fortschritt zum Ausdrucke zu bringen. In

sons comme premier terme le menhir, et ensuite le pylone Egyptien, puis les ordres grecs, le dorique, l'ionique, le corinthien, enfin les ordres Ottomans; l'échamfriné, le bréchiforme et le cristallisé.

Les ordres Ottomans ont servi à la construction de beaux, de grands et de nombreux monuments; l'Ecole d'architecture de Constantinople a brillé d'un vif éclat, et c'est aux élèves de Sinan qu'on doit l'édification des plus splendides monuments de l'Inde Musulmane. Les ordres Ottomans peuvent encore être utilement employés, du côté de l'application ils présentent plus de souplesse que n'en présentent les ordres classiques vulgairement connus.

En s'efforçant de réunir en un corps de doctrine les principales règles de l'architecture Ottomane, on pense donc avoir rendu service à l'art en général.

Nomenclature et explication des planches appartenant au traité d'Architecture Ottomane.

PLANCHE Ire.

La planche 1re contient le tracé de différents profils en usage dans l'Architecture Ottomane. Parmi tous les profils indiqués sur cette planche, les plus en usage sont ceux représentés par les figures 1, 2, 6, 7, et 9.

Pour tracer le congé représenté par la figure 9, on dessine un quadrilatère ayant 5 parties en hauteur et 3 en largeur, ensuite avec un compas ayant une ouverture égale à 4 de ces parties et avec le centre au point I, on décrit un petit arc de cercle en III, ensuite avec la même ouverture et avec le point II comme centre, on décrit un autre arc de cercle en III, de manière à couper le premier arc de cercle qui a été décrit au même endroit; le point d'intersection de ces deux arcs de cercle sera le centre du cercle dont l'arc appartiendra au congé limité par les points I et II.

PLANCHE I bis.

Applications des profils à la constitution de diverses moulures.

Fig. 1. Profil d'un encadrement de panneau.

Fig. 2. Profil d'un imposte.

Fig. 3. Profil d'encadrement.

Fig. 4. Encadrement des baies des grandes fenêtres inférieures de la mosquée de la Suleïmanie.

Fig. 5. Chambrante des portes d'ordonnance en faisceaux dans la mosquée de la Suleïmanie.

PLANCHE II.

Représentation de l'Ordre échamfriné.

PLANCHE III.

Représentation de l'Ordonnance en faisceaux.

PLANCHE IV.

Représentation de l'Ordre Bréchiforme à Ogives.

PLANCHE V.

Représentation de l'Ordre Bréchiforme Architravé.

der Architektur kennen wir als erstes Wort « des Menhir » dann den egyptischen Pylonen, dann die griechischen Ordnungen, die dorische, ionische, korinthische, endlich die ottomanischen Ordnungen, die Schraeg Kanten-Ordnung, die Breccien Ordnung, die Kristall-Ordnung.

Die Ottomanischen Ordnungen haben zum Baue zahlreicher grosser und schoener Monumente gedient. Die Baukunstschule in Konstantinopel hatte eine Periode des höchsten Glanzes; die herrlichsten Bauten des islamitischen Indiens dankt man den Schuelern Sinans. Die ottomanischen Ordnungen koennen noch mit Nutzen angewendet werden, denn gerade fuer die Anwendung biethen sie mehr Fuegsamkeit als die allgemein bekannten klassischen Ordnungen.

Indem wir uns bemueht haben die Hauptgrundsaezse der ottomanischen Baukunst in ein systematisches Ganze zu vereinigen, glauben wir der Kunst im Allgemeinen einen Dienst erwiesen zu haben.

Nomenclature und Erklaerung der Tafeln zur Abhandlung ueber die ottomanische Architektur.

TAFEL I.

Die erste Tafel enthaelt die Unrisse der verschiedenen Profile welche in der ottomanischen Architektur vorkommen. Unter den Profilen welche auf dieser Tafel erscheinen, sind die durch die Figuren 1, 2, 6, 7 und 9 dargestellten die gebrauchlichsten.

Um den Ablauf der Figur 9 zu zeichnen, beschreibt man ein Viereck von 5 Hoehentheilen zu 3 Breittheilen; dann zieht man mit dem Zirkel in der Oeffnung von 4 jener Theile und mit dem Stuetzpunkt im Punkte I einen kleinen Bogen nach III, dann mit der gleichen Weite und mit dem Punkte II als Centrum einen zweiten Bogen nach III so dass er den ersten Bogen schneidet. Der Durchschnittspunkt der Bogen bildet dann den Mittelpunkt fuer den Bogen welcher zum Auslaufe zwischen dem Punkte I und II gehoert.

TAFEL I. bis.

Anwendung der Profile auf die Durchfuehrung der verschiedenen Verzierungen.

Fig. 1. Profil der Einrahmung eines Feldes.

Fig. 2. Profil eines Impost.

Fig. 3. Profil einer Einfassung.

Fig. 4. Einfassung der Oeffnung der grossen unteren Fenster der Moschee Suleïmanie.

Fig. 5. Thuereneinfassung in Buendel-form aus der Moschee Suleïmanie.

TAFEL II.

Darstellung der schraeg-kantigen Ordnung.

TAFEL III.

Darstellung der Buendel-Form.

TAFEL IV.

Darstellung der Breccienordnung mit Kreuzboegen.

TAFEL V.

Darstellung der Breccienordnung mit Architraven.

PLANCHE VI.

www.lihtool.com.cn
Représentation de l'Ordre Crystallisé.

PLANCHE VII.

Représentation de l'Ordre Crystallisé Architravé.

PLANCHE VIII.

Fig. 1. Chapiteau d'Ordre Crystallisé d'après Sinan.

Fig. 2. Plan du même Chapiteau.

Fig. 3. Base avec des sous-adjacents.

PLANCHE IX.

Fig. 1. Autre Chapiteau d'Ordre Crystallisé.

Fig. 2. Plan du même Chapiteau.

PLANCHE X.

Piédestal de colonne d'après Sinan.

PLANCHE XI.

Fig. 1 à 6. Entablements divers appartenant à l'Ordre Crystallisé.

Fig. 7. Entablement à consoles.

PLANCHE XII.

Fig. 1. Ornementation de la partie supérieure d'un pilastre encaissé.

Fig. 3. Imposte d'une baie vue de profil.

Fig. 4. La même vue de face.

Fig. 5 6. Profil et vue de face d'un imposte Crystallisé.

PLANCHE XIII.

Colonnets d'angles ou cordons d'arrête.

Fig. 1. Cordons d'angle d'Ordre Bréchiforme.

Fig. 2, 3. Cordons d'angle d'Ordre Crystallisé.

Fig. 4. Coupe horizontale d'un de ces cordons.

Fig. 5. Coupe du cordon fig. 3, alors que ce dernier est transformé en colonnettes d'angle.

Les colonnettes d'angle peuvent ordinairement tourner sur elles-mêmes autour de leur axe vertical.

Les Cordons et les Colonnets d'angle d'ordre cristallisé peuvent être ornementsés de toutes les manières.

Les Colonnets et Cordons d'angle sont d'un usage fréquent dans l'Architecture Ottomane, elles servent à rendre plus agréable à la vue les arêtes d'un pan de mur, quelquefois la colonnette est supprimée et on ne laisse subsister que le chapiteau, qui dans ce cas se termine en cul de lampe. Dans quelques cas l'entablement de l'édifice épouse la forme du cordon d'arête, et alors le cordon n'a pas d'entrelacements vers ses deux bouts.

PLANCHE XIV.

Porte avec marche; le linteau est courbé suivant un arc de cercle appartenant à un tiers de circonférence. Dans d'autres cas, le linteau est courbé suivant un arc de cercle dont le centre se trouve juste au milieu de la portion de ligne intersectée par les points I et II, et dont le rayon est égal à la distance qui sépare les points III et IV.

La figure 1 représente la porte arrangée pour l'ordre Crystallisé, et la figure 2, la porte arrangée pour l'ordre Bréchiforme.

Dans les monuments Ottomans les clavaux sont de marbre et de deux couleurs, ils sont ondulés sur la face de leurs points, ou prennent des profils divers et ces profils se poursuivent jusqu'au dessous du linteau figure 3. Parmi les clavaux de ce genre les plus compliqués on peut citer ceux des portes de la cour de la Mosquée de Sultan Balizid à Constantinople.

TAFEL VI.

Darstellung der Kristallordnung.

TAFEL VII.

Darstellung der Kristallordnung mit Architraven.

TAFEL VIII.

Fig. 1. Kapitäl der Kristall-Ordnung nach Sinan.

Fig. 2. Plan desselben Kapitäls.

Fig. 3. Basis und Unterlagen.

TAFEL IX.

Fig. 1. Weiteres Kapitäl der Kristall-Ordnung.

Fig. 2. Plan desselben Kapitäls.

TAFEL X.

Säulengestelle nach Sinan.

TAFEL XI.

Fig. 1 Bis 6 Verschiedene Sinne der Kristall-Ordnung.

Fig. 7. Gesimse mit Tragsteinen.

TAFEL XII.

Fig. 1. Ornamente des oberen Theiles eines angelehnten Pilasters.

Fig. 3. Impost eines Fensters von der Seite gesehen.

Fig. 4. Dasselbe von vorne gesehen.

Fig. 5 et 6. Seiten- und Vorderansicht eines Imposts der Kristall-Ordnung.

TAFEL XIII.

Ecksäulen oder Randschnüre.

Fig. 1. Randschnur der Breccienordnung.

Fig. 2 et 3. Randschnur der Kristall-Ordnung.

Fig. 4. Horizontalschnitt einer dieser Schnüre.

Fig. 5. Schnitt der Schnüre Fig. 3, wenn dieselbe in eine Ecksäule übergeht.

Die Ecksäulen können sich gewöhnlich um ihre vertikale Axe drehen.

Die Schnüre und Ecksäulchen der Kristall-Ordnung können auf alle Art verziert sein.

Die Schnüre und Ecksäulen werden in der ottomanischen Architektur häufig angewendet; sie dienen dazu die Ecken der Mauerflächen für das Auge wohlgefälliger zu machen. Manchmal fällt die Schnur weg, und es bleibt nur das Kapitäl, welches dann in einen hangenden Zierrath übergeht; öfters nimmt das Gesimse die Form der Schnur an; in diesem Falle fällt die Verengung an den beiden Enden weg.

TAFEL XIV.

Thüre mit Stufen. Der Sturz ist in Bogenform in der Ausdehnung des dritten Theiles des Kreisumfanges. In anderen Fällen ist der Sturz in einem Bogen gekrümmt, dessen Centrum sich gerade im Mittelpunkte der Linie befindet, welche zwischen den Punkten I und II läuft, und dessen Abschnitt eben so lang ist als die Entfernung zwischen den Punkten III und IV.

Fig. 1. Stellt ein Thor der Kristallordnung vor, und Fig. 2 ein Thor der Breccienordnung.

In den ottomanischen Bauten sind die eiförmigen Bogensteine aus Marmor in zwei Farben; sie sind aus den Fugen wellenförmig und nehmen verschiedene Profile an, welche sich bis unter den Sturz fortsetzen. Fig. 3. Unter den verwinkeltesten Steinen solcher Art kann man die Thüren des Hofes der Moschee des Sultan Bajezid in Constantinopel anfahren.

PLANCHE XV.

Fig. 1. Représentation du tracé des différentes parties composant un portail.

Fig. 2. Tracé des parties sur la section du dit portail.

Dans ce tracé on ne donne que la distribution générale des parties. L'encadrement devra recevoir des moulures, les panneaux devront être encadrés, les colonnettes ou cordons d'angle devront être ornements et la coupole de la grande baie devra être décorée par des stalactites.

PLANCHE XVI.

Fig. 1. Décoration d'une coupole en stalactites.

Fig. 2. Plan du système de stalactite de la dite coupole.

Fig. 3. Décoration d'une pseudocoupole. Dans pareil cas il n'y a sur le côté oblique qu'une suite de pyramidions en échelon, — le N° 4 représente en plan, la série de ces pyramidions, — le N° 5 représente une pyramide vu suivant la diagonale du carré où il se trouve compris.

Souvent les pyramidions sont accompagnés d'ceillettes latérales fig. 6, dans pareil cas les pyramidions vus suivant la face principale de la niche se présentent comme la fig. 7.

PLANCHE XVII.

Fig. 1, 2. Eventail vu de face et suivant une section verticale, l'éventail sert à la décoration des parties supérieures de certaines baies.

Fig. 3. Fronton de portail.

Fig. 4. Fronton de Baie.

PLANCHE XVIII.

Fig. 2. Système des consoles supportant un entablement, fig. 1 le système vu de face, fig. 2, ce même système vu suivant une section verticale.

Fig. 3. Pilastre échanfriné, fig. 4, Coupe horizontale du même pilastre.

PLANCHE XIX.

Fig. 1. Type d'ogive Ottomane, formée de simples arcs de cercle dont les centres se trouvent placés à demi module de distance de la ligne médiane.

Fig. 2. Type d'ogive Ottomane mixtiligne; elle résulte de la combinaison de deux arcs de cercle et deux lignes droites inclinées chacune tangente à l'arc de cercle sur lequel elle s'appuie.

Fig. 3. Ogive mixtiligne à courbes à centres alternes.

Fig. 4. Autre système d'ogive.

Le système d'ogive représenté par les fig. 3 et 4 ne s'applique convenablement que pour les baies.

Fig. 5. Ornementation diverses des bouts des clavaux.

Fig. 6. Section verticale d'une grande coupole, à l'intérieur la fig. est ovale et à l'extérieur elle est hémisphérique. Les écoinçons des coupoles sont souvent ornés de stalactites distribuées sur plusieurs rangs, d'autres fois ils portent des losanges disposés en manière d'éventail fig. 7.

L'intérieur des coupoles se décore de différentes manières à l'aide d'ornements représentant des feuillages et lignes enchevêtrées obliques. Elles admettent aussi une décoration analogue à celle employée dans le Gothique et obtenue à l'aide de cordons qui se croisent et s'enlacent fig. 8.

Fig. 9. Représente l'élément de décoration d'une coupole de salle de bain. Cette décoration consiste dans une série de figures géométriques déterminées par des ouvertures pratiquées dans la maçonnerie de la coupole, ouvertures affectant une forme pyramidale, figure 10, ces mêmes

TAFEL XV.

Fig. 1. Darstellung der verschiedenen Theile eines Thores. Hier ist nur die allgemeine Vertheilung der Theile angegeben. Die Einfassung muss Verzierungen erhalten, die Flächen muessen eingeraht werden, die Eck-Schnuere oder Saeulchen muessen verziert und die Kuppel der grossen Oeffnung mit Stalaktiten versehen sein.

TAFEL XVI.

Fig. 1. Stalaktitendekoration einer Kuppel.

Fig. 2. Plan des Systems der Stalaktiten derselben Kuppel.

Fig. 3. Dekoration einer Pseudokuppel. In diesem Falle befindet sich auf der schragen Seite nur eine abgestufte Reihe von kleinen Pyramiden; N° 4 stellt im Plane die Pyramidenreihe vor; N° 5 stellt eine Pyramide vor, in der Diagonale des Vierecks gesehen, in welches sie eingefuegt ist.

Oft sind die Pyramiden von Oeffnungen (ceillettes) an den Seiten begleitet. — Fig. 6. in diesem Falle stellen sich die Pyramiden in der Vorderansicht der Nische wie Fig. 7. dar.

TAFEL XVII.

Fig. 1, 2. Faecher von Vorne gesehen und im Verticalschnitt. Dieser Faecher dient zur Ausschmueckung der oberen Theile gewisser Maueroeffnungen.

Fig. 3. Giebel eines Thores.

Fig. 4. Giebel einer Maueroeffnung.

TAFEL XVIII.

System der Tragsteine welche ein Gesimse tragen.

Fig. 1. Vordere Ansicht des Systems.

Fig. 2. Vertikal-Durchschnitt desselben.

Fig. 3. Schraegkantiger Pilaster.

Fig. 4. Horizontal-Schnitt desselben.

TAFEL XIX.

Fig. 1. Typus des ottomanischen Kreuzbogens aus einfachen Segmenten von Kreisen gebildet, deren Mittelpunkte sich einen halben Model von der Mittellinie entfernt befinden.

Fig. 2. Typus des ottomanischen Kreuzbogens mit gemischten Linien. Diese Form ergiebt sich aus der Verbindung zweier Kreuzbogentheile und zweier geraden Linien welche gegeneinander laufen und Tangenten des Bogens sind, auf dem der ganze Kreuzbogen ruht.

Fig. 3. Kreuzbogen in gemischten Linien mit Kruemmungen von wechselnden Centren.

Fig. 4. Anderes System von Kreuzbogenen.

Das Kreuzbogensystem, welches in den Figuren 3 und 4 dargestellt ist, wird gewoehnlich nur bei Fenstern angewendet.

Fig. 5. Verschiedene Dekorirung der Enden der keilfoermigen Schlusssteine.

Fig. 6. Vertikalschnitt einer grossen Kuppel; im Inneren ist die Form kreuzbogenfoermig gegen aussen halbsphaerisch. Die Eckmauern der Kuppeln sind haeufig mit Stalaktiten geschmueckt, welche in verschiedenen Reihen liegen; in anderen Faellen sind sie mit Kanten versehen, welche faecherfoermig vertheilt werden Fig. 7.

Das Innere der Kuppel wird auf verschiedene Art ausgeschmueckt mittelst Verzierungen welche Blaetter und krumme sich kreuzende Linien darstellen. Sie gestatten auch eine Verzierung, welche der in den Gothik verwendeten aehnlich ist, und welche durch Schnuere, die sich kreuzen und in einander verschlingen gebildet ist. Fig. 8.

Fig. 9. Stellt die Elemente der Dekorirung einer Kuppel eines Badsaales vor. Diese Verzierung besteht in einer Reihe geometrischer Figuren, welche durch die in dem Mauerwerk der Kuppel angebrachten Oeffnungen bestimmt werden, die eine pyramidale

ouvertures vues suivant une section longitudinale. Ces ouvertures se trouvent à l'intérieur fermées par une calotte en verre. Ces coupoles sont soignées en 1830. Dans l'intérieur, la lumière qui se reflète sur une quantité de facettes, donne lieu à un effet surprenant dont on pourrait tirer un large parti.

PLANCHE XX.

Fig. 1. Entablement, dé et chapiteau d'ordre Crystallisé. Dans cette disposition il est employé à l'intérieur des édifices civils, il est alors architravé; la hauteur du dé est égale à celle attribuée au panneau d'archivolte.

Fig. 2. Architrave vu de dessous.

Fig. 3. Représentation du dé orné de cordons d'angle.

Les Chambres d'une certaine importance sont divisées en deux parties, le palier I et le Balcon II, fig. 4. Ces deux parties se trouvent séparées soit par une couple de colonnes, soit par un cordon qui suit transversalement le plafond et descend des deux côtés le long des parois verticales. Au point où il se place pour descendre, il se groupe avec une espèce de congé de formes plus ou moins variées. La fig. 5 représente ce cordon au point où il se termine en descendant. La fig. 6 représente le congé de raccordement de ce même cordon.

PLANCHE XXI.

Distribution des parties d'Ordre Crystallisé dans un édifice civil.

PLANCHE XXII.

Représentation de l'étage supérieur d'un édifice civil, on remarquera que dans le panneau d'archivolte et au dessus des fenêtres principales, se trouvent percées des ouvertures lesquelles se trouvent garnies de vitraux, les ornements des panneaux droits sont ou sculptés ou peints.

Dans la distribution des parties décoratives à l'extérieur on devra toujours avoir égard aux exigences de la décoration intérieure.

PLANCHE XXIII.

Superposition des ordres; dans cette planche l'Ordre Bréchiforme est sensé être superposé à l'Ordre Crystallisé. On a clairement indiqué l'encadrement des colonnades.

24 places (23 + 1 bis)

Form annehmen. Fig. 10 dieselben Oeffnungen in einem Längenschnitte gesehen. Diese Kuppeln sind im Innern sorgfältig weiss angestrichen, das Licht welches sich an den Facetten bricht, erzeugt einen ueberwundersamen Effekt, den man vielfach ausnuetzen koennte.

TAFEL XX.

Fig. 1. Gesimse, Wuerfel und Kapitaele der Kristallordnung. Diese Anordnung wird im Innern der weltlichen Bauwerke angewendet und erheischt dann Architraven; die Hoehe des Wuerfels ist gleich jener des Bogenfeldes.

Fig. 2. Architrav von Unten gesehen.

Fig. 4. Darstellung eines Wuerfels mit Eckschnueren verziert.

Die Thueren- und Fenster-Einfassungen von einiger Bedeutung sind in zwei Theile getheilt und bestehen aus der Stufe (palier) I und dem Vorsprung (balcon) II Fig. IV. Diese zwei Theile sind entweder durch Saeculenpaare oder einen Schaur getrennt, welche nach der Quer dem Plafond folgt und an beiden Seiten laengs der senkrechten Waende herablaeuft. Dort wo sie sich anschickt herabzusteigen, setzt sie sich mit einer Art Anlauf (Congé) mehr oder weniger wechselnder Form zusammen.

Fig. 5. Stellt die Schnur am Endpunkte ihrer Absteigung dar.

Fig. 6. Stellt den Abgleichungsanlauf (Congé) derselben Schnur vor.

TAFEL XXI.

Vertheilung der Theile der Kristallordnung in einem weltlichen Gebaeude.

TAFEL XXII

Darstellung des oberen Stockwerkes eines weltlichen Gebaeudes. Man wird bemerken, dass in dem Bogenfelde und unterhalb der Hauptfenster, sich in den Mauern Oeffnungen befinden, welche mit Glas geschlossen sind. Die Verzierungen der Laengenfelder sind entweder in Stein gehauen oder gemalt.

In der Vertheilung der dekorativen Theile gegen aussen muss man immer auf die Erfordernisse der Dekoration im Innern Ruecksicht nehmen.

TAFEL XXIII.

Uebereinanderreihung der Ordnungen. Auf dieser Tafel ist angenommen, dass die Kristallordnung der Breccienordnung unterstellt ist. Die Einfassung der Bogenreihen ist deutlich ausgedrueckt.

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

DEUXIÈME PARTIE

I.

MONOGRAPHIE

DE

YÉCHIL-DJAMI DE BROUSSE

DIE OTTOMANISCHE BAUKUNST

ZWEITER THEIL

I.

MONOGRAPHIE

DER

IESCHIL-DJAMI VON BRUSSA

www.libtool.com.cn

MONOGRAPHIE

DE

YÉCHIL-DJAMI DE BROUSSE.

Yéchil-Djami est située à l'une des extrémités de la ville de Brousse, sur une petite éminence où viennent mourir en se perdant dans une pente presque insensible les derniers contreforts du Mont Olympe de Bithynie.

De là, quoique peu élevé en apparence, ce monument domine toute l'immense et fertile plaine où serpente le Nilufer, à travers les gras pâturages, les moissons dorées, les vignes, les oliviers et les mûriers de la plantureuse province de Houdavendighiar.

Le plan de Yéchil-Djami n'est remarquable que par son extrême simplicité. C'est un vaste carré dans lequel sont inscrits sept autres carrés dont le plus grand, surmonté par la coupole principale, forme le centre, et qui déborde légèrement, dans la partie postérieure, un huitième carré égal à ce dernier et renfermant dans son enceinte le *Mihrab*, sorte de niche à mi-trie en stalactites dont l'orientation est toujours dirigée vers la Mekke, et qui correspond au Maître-autel des églises Chrétiennes.

On pénètre dans l'intérieur de Yéchil-Djami par la porte monumentale que représente notre planche N° IV. Elle est située précisément en face du *Mihrab* et donne immédiatement accès sous un péristyle sombre, déparé plutôt qu'orné par quatre colonnes assez riches, mais de mauvais goût, empruntées sans aucun doute à quelque monument de l'époque Byzantine.

L'ombre dans laquelle sont plongés ces spécimens d'ordre pseudo-corinthien les empêche heureusement de nuire au brillant et sévère effet du reste de l'édifice, œuvre originale de maître *Rias Ali*.

A droite et à gauche du péristyle sont placés les escaliers des deux minarets à un *chérifé* qui flanquent la façade; ces mêmes escaliers conduisent à la Tribune Impériale, à celle des dames, et à celle des *moussafir* (hôtes).

Si rien dans le plan de cette mosquée n'est particulièrement digne d'étude, en revanche, sous le rapport de la splendeur et du bon goût de la décoration; de l'ingéniosité de conception des moindres détails de peinture et de sculpture; de l'harmonie parfaite qui règne dans toutes les parties de l'édifice; de la richesse, de la variété presque infinie des innombrables compositions de toute sorte dont il est revêtu à l'intérieur comme à l'extérieur; de la perfection qu'y ont atteinte toutes les branches des arts et de l'industrie, Yéchil-Djami peut assurément être présentée comme un des types les plus charmants et les plus complets de l'Architecture Ottomane.

Il n'est pas exagéré de dire que la préoccupation du créateur de cette

MONOGRAPHIE

DER

IESCHIL-DJAMI VON BRUSSA.

Die Ieschil-Djami ist an einem Ende der Stadt Brussa erbaut auf einem kleinen Hügelfener Ausläufer des bithynischen Olympos, die hier in sanften Böschungen das Thal begrenzen.

Obgleich dem Anscheine nach nicht hoch gelegen, beherrscht doch dieser Bau das ganze Thal, in welches der Nilufer zwischen fetten Weideplätzen, goldenen Aehren, Wein, Oliven und Maulbeergärten der wohlbebauten Provinz Hudavendighiar hindurchfliesst.

Der Plan der Ieschil-Djami ist durch seine uebergrosse Einfachheit auffallend. — Er bildet ein grosses Viereck, in welches sieben andere eingezeichnet sind, deren grösstes die Hauptkuppel enthaelt und den Mittelpunkt bildet. — In dem ruckwaertigem Theil dieser Abtheilung, verlielt sich ein achtes Viereck, welches die « *Mihrab* » enthaelt, eine Art Nische mit Mitra von Stalaktiten, deren Richtung stets nach Mekka weist und dem Hauptaltar der christlichen Kirchen entspricht.

Man tritt in die Ieschil-Djami durch das monumentale Portal, das auf Tafel IV dargestellt ist. — Dies Portal ist gerade dem *Mihrab* gegenüber gelegen und gewahrt den unmittelbaren Eintritt unter einem dunklen Peristyl, welcher durch vier ziemlich reiche Säulen aber von schlechtem Geschmack, und die wahrscheinlich irgend einem Bau aus der byzantinischen Zeit entlehnt wurden, eher verunstaltet als verziert wird.

Die Dunkelheit, in welcher diese Specimen einer pseudo-corinthischen Ordnung gehuelt sind, hindert zum Glnock, Eintrag zu ueben auf den brillanten und ersten Effect des Restes dieses Baues, der ein Original-Work des Baumeisters *Ilhas Aali* ist.

Zu beiden Seiten des Peristyls sind die Treppen der Minarets zu je ein « *Scherifé* » gelegen, welche die Façade begrenzen. Diese naemlichen Treppen fuehren zugleich zur Kaisertribüne, zu jener der Frauen und zu jener der *Mussafr* (Gaeste).

Wenn auch in dem Plan dieser Moschee sich Nichts dem besondern Studium dargiebt, so bilden doch die Grossartigkeit und der gute Geschmack der Decoration, die geniale Auffassung der kleinsten Details der Malerei und der Bildhauerei, die perfecte Harmonie welche ueber alle Theile des Baues herrscht, der mannichfaltige, fast unendliche Reichthum der vielfaeltigen Compositionen, die das Innere sowohl wie das Aeussere dieses Baues schmuecken, die Ausbildung welche hier alle Zweige der Kunst und der Industrie erreicht hat, aus Ieschil-Djami einen der reizendsten und vollstaendigsten Typen der ottomanischen Baukunst.

Es ist nicht uebertrieben zu sagen, dass das Bestreben des Schoep-

merveille semble avoir été de donner une idée sensible des joies pures, de la tranquillité bienheureuse, de la placidité riante du séjour réservé aux saints dans un autre monde. On peut affirmer aussi que, autant qu'il est possible d'atteindre un but aussi élevé avec les faibles ressources humaines, il y est souvent parvenu.

En effet, à peine est-on entré sous la profonde voûte centrale, d'où la lumière pénètre à flots, par une haute lanterne octogone, dans tout l'intérieur de la nef, qu'on est enivré, pour ainsi dire, par une sorte de saisissement doux et grave, d'impression voluptueuse et mystique, enveloppant à la fois tous les sens et les berçant comme dans un rêve légitime.

Du milieu d'un large bassin de marbre blanc, jaillit en mille filets déliés, sortant d'une coupe d'onyx à reflets d'opale, et retombe en cadence avec des sonorités de cristal, une eau limpide et fraîche qui dans sa chute, s'éparpille en formant une nappe diamantée, à travers laquelle apparaissent moins précises les vives arêtes des sculptures colorées des coupes, et les teintes sombres et vigoureuses des revêtements en briques émaillées des tribunes.

Partout, à hauteur d'homme, les parois sont recouvertes de tuiles peintes sur émail; leur carreaux d'un bleu foncé à bordure turquoise se déroulent en rosaces entrelacées, dont les complications ingénieuses lassent l'esprit à les poursuivre et charment les yeux. Des inscriptions ornementales, en belles lettres arabes blanches, entrelacées de lettres cufiques en or, sur un fond bleu intense, courent au dessus de cette décoration inférieure, et fournissent à l'âme un aliment plus substantiel, par la lecture des versets du Koran enseignant la justice, la fraternité, l'amour du travail, la tolérance.

Les ornements sculptés à l'intérieur des coupes, et qui retombent en pendentifs jusqu'à la frise qui les sépare de ces inscriptions, sont colorés de tons francs, rouges et bleus sur fond blanc. Ce sont de grands rinceaux où se fait remarquer, parmi d'autres formes nouvelles, l'emploi de la feuille de cierge entrelacée et superposée à un motif emprunté au pois, plante favorite des décorateurs de l'Asie Mineure. On retrouve le même exemple dans les écoinçons du grand portail et dans ceux des niches de la façade principale, à l'extérieur de l'édifice.

Dans tout son ensemble : peinture, sculpture, céramique, et jusqu'à la serrurerie, car des barreaux de fenêtres en acier de Damas gravé, guilloché et incrusté d'or, (voir planche N° X) se relient eux-mêmes intimement à la composition générale, cette décoration offre un caractère d'unité dans la diversité et de continuité dans chaque détail aussi bien que dans le tout, dont le sentiment a été poussé bien plus loin par le décorateur Ottoman que ne l'ont fait les arabes dans leurs plus beaux monuments.

C'est ainsi, par exemple, que dans les dessins des briques émaillées des tribunes, composés avec un goût et une science tout particuliers, on voit se superposer l'un à l'autre deux ou trois motifs entrelacés de manière à former un seul tout; si, pourtant, on examine à part chacun de ces motifs, qui sont distingués par des colorations différentes, on reconnaît que sa composition est complète et qu'il forme également un tout par lui-même, étant séparé de l'ensemble dans lequel, néanmoins, il se confond harmonieusement sitôt qu'on l'en rapproche. Les diverses colorations de chaque motif contribuent d'ailleurs, en se combinant, à former l'harmonie générale.

L'industrie des briques émaillées est aujourd'hui perdue; on n'en trouve plus guères d'exemples, outre la tribune Impériale de Yéchil-Djami, que dans certains motifs de décoration extérieure des mosquées de Sultan Mourad II à Brousse et à Andrinople, dans la décoration de

fers dieses Wanders dahin gerichtet zu sein schien — einen ahnungs-vollen Gedanken jener reinen Freuden, glücklicher Ruhe und lachender Zufriedenheit, die den Inbegriff des Aufenthaltes der Heiligen im Jenseits ausmachen, wiederzugeben.

Man kann sogar behaupten, dass, soweit mit schwachen menschlichen Mitteln möglich ist, einen so hohen Zweck zu erreichen, ihm auch dieser vielfach gegluert ist.

In der That, kaum ist man auch unter die innere grosse Voelbung eingetreten, in welcher das Oberlicht aus einem octogonen Raum einströmt, so ist man, so zu sagen, von einem angenehmen und ersten Gefühl vollueteriger und mystischer Art ergriffen, der alle Sinne beherrscht und sie wie in einem feenhaften Traum einwiegt.

Aus der Mitte eines weissen marmornen Bassins, entspringt in tausend getrennten Faeden aus einem Becken von in Opal strahlendem Onyx, ein klares und frisches Gewässer, das mit kristallinem Rauschen rückfallend in diamantenen Wolken zertheilt, zwischen welchen hindurch man weniger bestimmt, die scharfen Umrisse der bemalten Bildhauerarbeit der Kuppeln und die ernsten und markigen Tinten der mit emailirten Ziegeln verkleideten Bruestungen der Tribünen unterscheidet.

Überall bis zur Gesichtshöhe sind die Wände mit auf Email gemalten Ziegeln verkleidet, ihre Felder, die aus einem tiefen blau mit turkiser Einfassung bestehen, entfalten sich in ineinander greifenden Rosacen, deren sinnreiche Complicationen kaum zu verfolgen und dem Auge ergoetzt sind. — Ornamentale Inschriften in schoenen weissen arabischen Schriftzeichen mit ineinandergreifenden kufischen von Gold, auf einem tieflauen Grunde, und ueber jene Verzierungen laufend, hiethen der Seele ein ergiebigeres Feld des Ablesens von Koranspreuchen, die Gerechtigkeit, Bruederlichkeit, Liebe zur Arbeit und Duldung lehren.

Die gestochenen Verzierungen im Inneren der Kuppeln, die als Guertungen bis zum Fries, der sie von den Inschriften trennt, abfallen, sind in roth und blau auf weissem Untergrund scharf bemalt.

Es sind grosse Laubverzierungen, in denen bei verschiedenartigen neuen Formen sich besonders die Anwendung des Blattes des Kuerbisses hervorhebt und mit einem der Erbse entnommenen Motiv eingezweigt und diesem uebergesetzt ist. Diese Pflanze bildet das Lieblichkeitsmotiv der Klein-asiatischen Decorateure. Man begegnet aehnlichen Verzierungen in den Ecken des grossen Portals und in jenen der Nischen in der Hauptfaçade des Gebaendes.

In seiner Gesamtheit, Malerei, Bildhauerarbeit. Bemalung der Ziegeln, selbst in den Schlosserarbeiten (ersichtlich aus Tafel X) schliesst sich alles getreu der Hauptcomposition an. Diese Verzierungen bilden einen Einklang in ihren Verschiedenheiten, in Verfolgung eines jeden Details sowohl, wie in dem Ganzen, deren Auffassung durch den ottomanischen Decorateur weiter gefuehrt wurde, als die Araber selbstes in ihren schoensten Monnmenten wagen.

So sieht man, z. B. in den mit vielem Geschmack und mit besonderer Kunst gebildeten Zeichnungen auf den emailirten Ziegeln der Tribünen, zwei bis drei Motive sich in einander schlingen und doch nur ein Ganzes bilden. Untersucht man ein jedes dieser Motive, das durch verschiedene Farben getrennt wird, einzeln, so findet man wieder eine selbststaendige, fuer sich allein bestehende Composition, die, zum Ganzen gesetzt, sich auch harmonisch mengt. — Die verschiedene Faerbung der Verzierungen traegt, indem sie sich zum Ganzen schmiegt, das meiste dazu bei um die Gessammtharmonie hervorzubringen.

Die Industrie der emailirten Ziegel ist heute verloren gegangen, man findet nirgends andere Beispiele ausser der Kaiserl. Tribune von Ieschil-Djami, als in einigen Decorationen, Motiven der Moscheen des Sultan Murad II in Brussa und in Adrianopel, im Portal des Ipek

la porte d'Ipek han, à Brousse, et sous le portique de Tchinitli Kiosk, dans le jardin du Vieux Sérail, à Constantinople.

Ces briques n'étaient autres que des briques ordinaires confectionnées en argile plastique commune, mais pétries et cuites avec un grand soin, de manière à obtenir une pâte fine et bien égale, suffisamment dure et résistante, tout en ayant conservé un peu de porosité. On les recouvrait d'une couche de Kaolin semblable à celui dont se servent aujourd'hui les potiers de Kutahieh pour faire leurs tuiles peintes sur émail et leurs menues poteries émaillées. Tantôt, comme à Yéchil-Djami, on les modelait en relief ou en creux avant de les recouvrir ou de les remplir, selon le cas, d'émaux de diverses couleurs, et on entourait le dessin ainsi formé d'un produit cuivrique qui le circonscrivait en noir à la cuisson, en empêchant la couverte de se répandre et d'occasionner des mélanges et des bavures, et offrant ainsi une certaine similitude avec les émaux cloisonnés; tantôt, au contraire, comme à Tchinitli Kiosk de Constantinople et à Ipek han de Brousse, on les émaillait en plaques que l'on découpait ensuite pour en former des mosaïques.

Il est très regrettable que cette belle industrie, nationale par excellence, se soit perdue par suite des guerres qui ont ruiné la ville d'Isnik (Nicée), siège de ses anciennes fabriques. Le procédé matériel des tuiles peintes sur émail, qu'on employait souvent, comme à Yéchil-Djami, simultanément avec les briques émaillées, s'est toutefois conservé à Kutahieh, mais malheureusement le procédé seul subsiste encore; les artistes ont disparu. On ne sait plus faire que des tuiles d'un bel émail vert foncé, bleu turquoise, bleu foncé, blanc ou jaune, ce qui suffirait du reste à fournir les éléments d'une décoration assez brillante entre des mains habiles. Peut-être, si l'on relevait les fabriques de Kutahieh par de fortes commandes de ce genre de produit, les stimulerait-on assez pour faire renaître, par le désir de mieux faire, de nouveaux peintres sur émail, et rendrait-on ainsi à la Turquie une de ses plus importantes industries artistiques en même temps qu'une branche considérable de commerce.

Les briques émaillées et les tuiles peintes sur émail du *turbé* (mausolée) de Tchélébi Sultan Mohammed I, fondateur de Yéchil-Djami, sont plus belles encore, s'il est possible, que celles de la mosquée elle-même. La porte de ce *turbé*, situé à 20 mètres en arrière du *mihrab* du Djami, est ornée de briques dont le modelé en relief est tel, qu'on croirait les dessins à jour. Quant aux tuiles peintes qui recouvrent le tombeau du souverain, et sur lesquelles on lit, entre autres inscriptions en lettres arabes admirablement dessinées: « Sultan Mohammed est mort en 824, » ces tuiles sont d'une pureté de tons et d'une netteté de dessin incomparables. C'est du *Turbé* de Mohammed I, entièrement recouvert de terres cuites émaillées dont la couleur dominante est le bleu de turquoise, teinte qui se rapproche autant du vert que du bleu, que la mosquée a pris le nom de *Yéchil-Djami*, qui signifie la *mosquée verte*.

On admire dans ce *turbé* de grandes fenêtres en vitraux de couleur, dont la magnifique restauration est due à S. Exc. Ahmed Vefik Effendi, actuellement Ministre de l'Instruction publique. Les vitraux tures diffèrent essentiellement, comme on le sait, des vitraux des églises d'Occident. Ils ne sont pas peints comme ces derniers; les fleurs et ornements de tous genres qu'ils représentent sont formés simplement par des verres de couleur unie, rassemblés entr'eux au moyen d'armatures en plâtre modelées en relief et taillées en biseau, qui dessinent par leurs contours nettement accusés les détails les plus minutieux de la composition.

Un tel procédé, bien supérieur à celui des verres peints maintenus par d'informes armatures en plomb qui défigurent le dessin au lieu de le préciser, offre plusieurs avantages sous le point de vue décoratif. En premier lieu, on obtient des teintes plus franches au moyen de verres de couleur unie; puis, les dégradations de tons, ou pour employer

Han in Brussa und unter dem Porticus des Tschinitli Kiosk im Garten des alten Serails in Constantinopel.

Diese Ziegel waren gewöhnlich aus plastischem Thon gebildet und mit besonderer Sorgfalt behandelt und gebrannt um eine feine und gleichförmige Masse zu erhalten, die genuegend hart und ausdauernd war und eine geringe Porosität besass. Man gab denselben einen Ueberzug von Kaolin, ähnlich jenem, dessen sich die Hafner Kutahias bedienen, um ihre, auf Email bemalten, Tafeln oder ihre emailirten Töpfe zu bilden. Man stellte diese Arbeiten wie in der Ieschil-Djami abwechselnd, erhaben oder eingelassen, dar, legte ihnen die Email bei und umschrieb die Zeichnung sodann mit einer Kupferloesung, die dieselben beim Brande schwarz umschrieb und zugleich ein Ausfliessen oder Verziehen hinderte und eine gewisse Aehnlichkeit mit den eingefassten Emailen herstellte. In anderen Faellen, wie z. B. Tschinitli Kiosk v. Constantinopel und am Ipek Han bei Brussa, erzeugte man emailirte Tafeln, die man dann zu Mosaiken verschnitt.

Es ist zu bedauern, dass diese schoene und vor allem nationale Industrie, durch die Kriege, welche die Stadt Isnik (Nicea) zerstörten, wo der Sitz dieser alten Fabriken sich befand, verloren ging. Die materielle Procedur der auf Email bemalten Ziegel, die man oft verwendete, wie bei der Ieschil-Djami, so wie jene der emailirten Ziegel, hat sich allerdings in Kutahia erhalten. Zum Unglueck besteht daselbst nur die Procedur: die Kuenstler aber sind verschwunden. — Man kann dort nur Platziegel von schoener Email in dunkelgrau, blau dunkelblau, weisse und gelbe machen, die allerdings die Elemente zu einer brillanten Decoration in einer geschickten Hand abgeben koennten. — Vielleicht waerde man durch reichliche Bestellungen der jetzigen Producte die Fabriken Kutahias wieder erheben koennen und durch das Streben Besseres zu erzeugen wuerden dann auch neue Maler auf Email entstehen, so dass man dadurch der Tuerkey eine ihrer wichtigsten Kunstindustrien, und dem Handel selbst einen grossartigen Zweig wiedergeben wuerde.

Die emailirten Ziegel und die auf Email gemalten Tafeln des Tuerbe (Mausoleum) des Tschelebi Sultan Mohamet I, Gruender der Ieschil-Djami, sind wo moeglich noch schoener als jene der Moschee selbst. Die Thuere dieses Tuerbe der auf 20 Meter Entfernung hinter dem Mihrab der Djami gelegen ist, ist durch Ziegel verziert, deren Gestaltung in Relief so gebildet ist, dass man glaubt, eine durchstochene (à jour) Zeichnung vor sich zu haben. — So sind auch die bemalten Tafeln, die das Grabmal des Herrschers bekleiden und auf welchen man unter anderen Inschriften in arabischen prachtvoll gezeichneten Schriftzeichen liest: « Sultan Mohamed ist 824 gestorben. » von einer unvergleichlichen Reinheit der Toene und Correkteit der Zeichnung.

Es ist dieser Tuerbe des Mohamed I, der vollstaendig von diesen emailirten Tafeln verkleidet und deren herrschende Faerbung turquisenblau ist, eine Tinte die zwischen dem blauen und dem gruenen die Mitte haelt, welche der Moschee den Namen Ieschil Djami gab, d. i. die gruene Moschee.

Man bewundert an dieser Moschee die grossen Fenster in Glasmalerei, deren verzuergliche Restaurierung das Verdienst S. E. Ahmed Vefik Effendis, des jetzigen Ministers fuer oeffentlichen Unterricht ist. — Die tuerkische Glasmalerei unterscheidet sich bekanntlich sehr von jener der Kirchen im Abendlande. — Sie erzeugt ihre Blumen oder Ornamentationen aus farbigen Glaesern, die sie nach Erforderniss schneidet und an einander fuegt, mittelst Rippen aus Gyps welche durch ihre Conturen die Zeichnung begraenzen und sie in allen ihren kleinen Details hervorheben.

Diese Procedur, die eine bedeutend bessere ist als jene der bemalten und durch formlose und die Zeichnung stoerende, Baender aus Blei zusammengehaltener Glaeser, biehet mehrere Vortheile bezueglich des Decorativen. Erstens erhaelt man durch farbige Glaeser schaeferere Tinten, dann sind die Degradationen der Toene, oder wenn wir

un terme d'école un peu vieilli, mais toujours juste, les *clairs-obscur* qui coûtent tant de peine au pinceau de l'artiste verrier, et qui trop souvent rompent son œuvre en donnant à la cuisson une sorte de *charbonnage* (s'il est permis de s'exprimer ainsi), sont naturellement produits par les ombres portées du plâtre mariées aux reflets du verre. L'effet de cette combinaison donne lieu aux plus délicates transitions, et l'on sait en accroître encore le charme, le rendre plus vaporeux en plaçant la verrière de couleur, où les détails seuls du dessin sont indiqués par une armature de plâtre mince et étroite, au bord intérieur de la baie de la fenêtre, toujours assez profonde, tandis qu'on place au bord extérieur opposé de la même fenêtre une autre verrière blanche, où les grandes lignes de la composition sont accusées très-franchement par une armature plus épaisse et plus large que la première.

Une restauration plus importante et surtout plus difficile que celle des vitraux du turbé de Tchelebi Sultan Mohammed I a été opérée également par Ahmed Vefik Effendi, que la ville de Brousse acclame encore actuellement avec raison comme le sauveur de ses plus précieux monuments historiques et artistiques. Ce grand patriote et ami éclairé des arts ayant entrepris, à la suite d'un de ces effroyables tremblements de terre, qui sont à Brousse ce que sont à Naples les éruptions du Vésuve, d'en réparer les édifices publics, dont plusieurs étaient à moitié écroulés, on avait proposé la démolition de la grande coupole de Yéchil-Djami, qui menaçait incessamment ruine. Pour effectuer ce travail, une dépense de 1,500 Livres Turques (34,500 Francs ou 13,800 Florins) était nécessaire, et le monument aurait été mutilé.

Pénétré de douleur à la pensée d'un pareil acte de vandalisme, Ahmed Vefik Effendi chercha le moyen d'éviter ce sacrifice, et crut l'avoir trouvé en faisant cercler en fer les coupoles endommagées et ensuite couler du ciment liquide entre les crevasses. L'opération réussit complètement; le ciment consolidé forma avec l'ancienne maçonnerie un tout homogène, aussi résistant pour le moins qu'une construction refaite entièrement à neuf, et le monument fut sauvé. La dépense fut de 700 Livres Turques seulement, de sorte qu'il en résulta en même temps une économie de plus de 50 p. % pour le Trésor public.

Il suffit de relater de tels faits, tout commentaire en est inutile et ne pourrait qu'en affaiblir la haute portée.

En terminant, il nous reste à faire observer que les architectes Ottomans ont employé, comme les architectes de l'antiquité, le module pour établir les proportions des édifices qu'ils ont élevés. La découverte de cette circonstance est due aux laborieuses et savantes recherches de notre collaborateur Montani Effendi.

Le module choisi par Ilias Ali pour Yéchil-Djami mesure en mètres 0,5294, soit environ 17 *parmaks* de l'ancien archine turc. Il est divisé en 18 parties.

La date de l'achèvement de Yéchil-Djami et le nom de son architecte nous ont été conservés par une inscription du genre appelé en Turquie *Tarih*; elle est placée au dessus de la Tribune Impériale et consiste en ces simples mots;

Ce saint édifice a été terminé avec art par Ilias Ali en 827.

C'est en additionnant, suivant l'usage, les lettres de cette inscription (car on sait que les lettres orientales ont toutes une valeur numérique) que l'on obtient le chiffre 827, année de l'hégire correspondant à 1424 de l'ère chrétienne et à la 3me année du règne de Sultan Mourad II, fils et successeur du fondateur.

un alten bezeichnenden Schul-ausdruck hiefuer gebrauchen wollen, das Helldunkel welches fast immer dem Pinsel des Kuenstlers so viel Muehe kostet und stets beim Brand seine Erwartungen tauscht, im vorliegenden Fall auf dem natuerlichsten Wege durch den Schatten der Gypsruppen vereint mit dem Reflex des Glases hervorgebracht. — Der Effekt dieser Combination bringt die weichsten Uebergaenge hervor und man wird in Stand gesetzt, denselben reizender und zarter zu machen durch das Aufstellen des mit duenner Gypsumfassung umraenderten Glasfensters an der inneren Flucht der Fenster-oefnung, waehrend man an der aeusseren Flucht derselben, die stets von der inneren durch die gewoehnliche starke Mauer getrennt ist, ein zweites Glasfenster aufstellt, welches bei weissem Glase die Hauptumrisse der Zeichnung genau, aber mit staerkerer Gypsumrandung der Zeichnung enthaelt.

Eine viel wichtigere und vor allem schwerere Wiederherstellung als die der Glasfenster des Turbé von Tschelabi Sultan Mohamed I wurde ebenfalls durch Ahmed Vefik Effendi, den die Stadt Brussa noch immer als den Erretter ihrer werthvollsten historischen und kuenstlerischen Bauten bezeichnet, vorgenommen. — Dieser grosse Patriot und aufgeklärte Kunstfreund unternahm die Wiederherstellung der Baudenkmale Brussas, die in Folge eines jener fuerchterlichen Erdbeben, die fuer diese Stadt das sind, was fuer Neapel die Eruptionen des Vesuvus, bedeutend gelitten hatten und worunter auch die Ieschil-Djami zaehlte, deren Haupt-Kuppel man abtragen wollte, da ein Einsturz stuenndlich zu befuerchten war. Der Kosten-Voranschlag zur Vornahme dieser Arbeit betrug 1500 tuerk. Lira = 34,500 fcs oder 13,800 Gulden und das Gebaeude waere hiemit nur verstuemelt.

Durch den Gedanken eins derartigen Vorgehens des Vandalismus schmerzlich beruehrt, sann Achmet Vefik Effendi nach Mitteln nach, um dieses Opfer sich zu ersparen und glaubte dieselben gefunden zu haben, indem er die beschlaedigten Kuppeln durch eiserne Reife umspannen liess und in den Rissen Cement eingoss. Dies glueckte vollkommen, indem der erhaertende Cement mit dem alten Mauerwerk ein homogenes Ganze bildete, das zum Mindesten ebenso fest wurde als ein ganz neuer Aufbau, und hiedurch wurde das Gebaeude gerettet. Die Ausgabe betrug nur 700 tuerkische Lira und somit wurde eine Ersparnis von ueber 50 % auch fuer die Staatskasse erzielt.

Es geneuet derartige Facte nur anzufuehren. jeder Commentar ist ueberfluessig, da dieses nur die Wichtigkeit der That schwaechen wuerde.

Es eruebrigt uns noch zum Schluss die Bemerkung, dass die ottomanischen Baumeister, ebenso wie jene des Alterthums, zur Feststellung der Proportionen auch den Modul ihren Bauten zu Grunde legten. — Die Entdeckung dieses Umstandes gebuehrt den fleissigen und gelehrten Forschungen unseres Collaborators Montani Effendi.

Der von Ilias-Aali bei der Yeschi-Djami in Anwendung gebrachte Modul betraegt 0, metr. 529 $\frac{1}{2}$ oder ohngefaehr 17 *Parmaks* der alten tuerkischen Arschine und ist in 18 Parthien abgetheilt.

Das Jahr der Beendigung des Baues der Yeschi Djami und der Name ihres Baumeisters sind uns durch eine Inschrift, die man tuerkisch «*Tarik*» bezeichnet, erhalten worden. — Diese Inschrift befindet sich ueber der Kaiser-Tribune und wird durch die folgende einfachen Worte gebildet:

Dieser heilige Bau ist mit Kunst beendet worden durch Ilias Aali a. 827.

Durch Zusammenziehung, wie gebräuchlich, der Werthe der einzelnen Worte (denn bekanntlich besitzt jedes orientalische Schriftzeichen einen numerischen Werth) erhält man die Zahl 827 der Hegyra, was der kristlichen Jahreszeit 1424 entspricht, und jener des dritten Regierungsjahres vom Sultan Murad II, Sohn und Nachfolger des Gründers.

Explication des Planches.

www.libtool.com.cn

Erklärung der Tafeln.

- I.— Plan de Yéhil-Djami, à Brousse.
 II.— Plan de la coupole et plafond d°.
 III.— Elévation sur la façade antérieure d°.
 IV.— Elévation du portail d°.
 V.— Plan correspondant à la coupole du portail d°.
 VI.— Figure 1. détails de l'ornementation de l'encadrement du portail.
 d° 2. profil correspondant à l'encadrement du portail.
 VII.— Grande fenêtre du haut sur la façade principale.
 VIII.— d° du bas.
 IX.— Autre fenêtre.
 X.— Décoration des barreaux en acier damassé (*taban*) des grilles des fenêtres.
 XI.— Détails de stalactites formant partie des chambranles des grandes fenêtres.
 XII.— d°
 XIII.— d°
 XIV.— d°

N. B. Les frontons des fenêtres de Yéhil-Djami sont très remarquables, tant au point de vue de la composition de l'ornementation que sous celui de la variété des formes.

- XV.— Fronton de fenêtre avec inscription.
 XVI.— d° d° en lettres cufiques fleuries.
 XVII.— Fronton en feuillage.
 XVIII.— d°
 XIX.— d°
 XX.— d°
 XXI.— d°
 XXII.— d°
 XXIII.— Tribune
 XXIV.— Encadrement d'une niche.
 XXV.— Figure 1 et 2 d°
 XXVI.— Ecoinçons faisant partie de la niche fig. 1, planche XXV.

N. B. Le modelé suivant lequel cet ornement a été exécuté diffère entièrement de la manière généralement employée par les sculpteurs Ottomans.

XXVII.— Riche cheminée avec chambranles décorées de méandres.

N. B. Les méandres sont une forme ornementale très-ancienne chez les orientaux.

XXVIII.— Ecoinçon des grandes niches de la façade principale.

N. B. Ce genre d'ornementation offre une combinaison très-savante de deux espèces de feuillage.

- XXIX.— Décoration des panneaux intérieurs des grandes niches.
 XXX.— Détails d'ornements.
 XXXI.— Détail d'ornement et écriture sur un enroulement de feuillages.
 XXXII.— Figure 1: Cymaise.— Figure 2: Bandeau.
 XXXIII.— Figure 1: Cymaise.— Figure 2: Cymaise avec méandres.
 XXXIV.— Figure 1 et 2: décoration de plafonds.
 XXXV.— d°
 XXXVI.— d°
 XXXVII.— d°
 XXXVIII.— d°
 XXXIX.— Plafond.
 XL.— Plafond étoilé.
 XLI.— d°
 XLII.— d°

- I.— Plan der Jeschil-Djami in Brussa.
 II.— Plan der Kuppel und des Plafonds detto.
 III.— Aufriss der Vorderfäçade detto.
 IV.— Aufriss des Portals.
 V.— Der zur Kuppel des Portals correspondirende Plan.
 VI.— Fig. 1. Details der Ornamentirung des Portalrahmens.— Fig. 2. Profil des Portalrahmens.
 VII.— Grosses oberes Fenster der Hauptfäçade.
 VIII.— Grosses unteres Fenster der Hauptfäçade.
 IX.— Anderes Fenster.
 X.— Decoration der Gitterstangen an den Fenstergittern (Taban von damaskirtem Stahl.)
 XI.— Details der Stalaktiten der Gesimse an den grossen Fenstern.
 XII.— detto.
 XIII.— detto.
 XIV.— detto.

N. B. Die Fenstergiebel der Jeschil-Djami sind merkwürdig, sei es bezüglich der Composition der Ornamentirung, sei es in Bezug auf die Varietät der Formen.

- XV.— Fenstergiebel mit Inschrift.
 XVI.— Fenstergiebel mit verzierten Cufischen Lettern.
 XVII.— Mit Blättern verzierter Giebel.
 XVIII.— detto.
 XIX.— detto.
 XX.— detto.
 XXI.— detto.
 XXII.— detto.
 XXIII.— Tribune detto.
 XXIV.— Umrahmung einer Nische.
 XXV.— Fig. 1 und 2, einer Nische.
 XXVI.— Eckstueck der Nische Fig. 1 Taf. XXV.

N. B. Das Model, nach welchem diese Verzierung ausgeführt wurde, weicht, von der allgemein durch die ottomanischen Bildhauer angewendeten Weise, vollständig ab.

XXVII.— Reiche Cheminée mit Gesimsen verziert aus Maeandern.

N. B. Die Maeander sind eine sehr alte ornamentale Form bei den Orientalen.

XXVIII.— Eckstueck der grossen Nischen auf der Hauptfäçade.

N. B. Diese Art der Ornamentirung bildet eine sehr kuenstliche Verbindungweise zweier Arten von Blättern.

- XXIX.— Decoration der inneren Felder der grossen Nischen.
 XXX.— Verzierungsdetail.
 XXXI.— Verzierungsdetail und Schrift auf einer Aufrollung von Blättern.
 XXXII.— Fig. 1 Hohlkehle.— Fig. 2 Leistenwerk.
 XXXIII.— Fig. 1 Hohlkehle.— Fig. 2 Hohlkehle mit Maeandern.
 XXXIV.— Fig. 1 und 2 Plafond-Decoration.
 XXXV.— detto.
 XXXVI.— detto.
 XXXVII.— detto.
 XXXVIII.— detto.
 XXXIX.— Plafond.
 XL.— Gesternter Plafond.
 XLI.— detto.
 XLII.— detto.

XLIII.— Rosace.

XLIV.— Figures 1 et 2: panneaux de portes.

XLV.—

d°

XLVI.—

d°

XLVII.—

d°

XLVIII.— Palmettes décorant les fonds étoilés.

XLIX.— Figure 1: Stalactite en brique émaillée.— Figure 2: Cymaise en brique émaillée.

L.— Panneau en brique émaillée.

LI.—

d°

LII.— Figure 1, 2, 3, 4: Vitraux.

LIII.— Rosace en brique émaillée.

LIV.— Bordure en brique émaillée.

XLIII.— Rosace.

XLIV.— Fig. 1 et 2 Thuerspiegel.

XLV.—

detto.

XLVI.—

detto.

XLVII.—

detto.

XLIII.— Palmetten zur Verzierung gesterntes Untergrundes.

LIX.— Fig. 1 Stalaktiten in emailirten Ziegeln.— Fig. 2 Hohlkehle in emailirten Ziegeln.

L.— Spiegelfeld aus emailirten Ziegeln.

LI.—

detto.

LII.— Fig. 1, 2, 3, 4. Glasfenster.

LIII.— Rosace aus emailirten Ziegeln.

LIV.— Umrandung aus emailirten Ziegeln.

54. 1200
... (as called by some of them)

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

DEUXIÈME PARTIE

II

MONOGRAPHIE

DE LA

SULEIMANIÈ, A CONSTANTINOPE

DIE OTTOMANISCHE BAUKUNST

ZWEITER THEIL

II

MONOGRAPHIE

DER

SULEIMANIE VON CONSTANTINOPEL

www.libtool.com.cn

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

MONOGRAPHIE

DE LA

SULEIMANIE, A CONSTANTINOPLE.

Deux choses sont particulièrement remarquables, de prime-abord, dans les anciens monuments ottomans : le choix du site et l'unité parfaite de l'ensemble.

Qu'il soit ou non dans un lieu élevé, le site permet toujours à la vue de s'étendre sur de vastes espaces libres; aussi loin que l'on regarde, on peut voir le ciel. L'ensemble de la construction est large, imposant. Tous les détails du monument, si chargé d'ornements multiples qu'il puisse être, concourent à la fois à un effet général toujours simple, toujours unique.

Si, parmi tous les chefs-d'œuvre dus au génie de maître Sinan et de ses élèves, il en est un qui remplisse plus parfaitement que les autres ces conditions fondamentales de l'Architecture Ottomane, c'est assurément la Suleimanie.

Située au sommet d'une colline dominant le quartier Kantardjilar, entre le Séraskiérat et le Cheikh-ul-Islam Kapoussy, la Suleimanie s'élève majestueusement vers le ciel sans que rien borne son essor. De la vaste plate-forme de son enceinte, on aperçoit d'un seul coup d'œil l'Europe et l'Asie, les deux mers qui baignent Constantinople et les riantes îles des Princes. Plus loin encore, dans la transparence vaporeuse de l'horizon, le géant Olympe de Bythinie se dessine sur un ciel pur, comme pour rendre sans cesse présent au spectateur le souvenir du berceau de l'antique puissance ottomane.

Devant un pareil tableau, l'esprit ne peut concevoir que de nobles idées. L'aspect extérieur de la Suleimanie, ses lignes simples, élégantes et grandioses, semblent le complément nécessaire de cette heureuse impression; elles précisent à la pensée le but auquel elle doit tendre, en la transportant vers des régions de plus en plus élevées, jusque dans le sein de son créateur.

Fondée en 964 de l'Hégire (1556 de l'ère Chrétienne) par Sultan Suleiman le Législateur, à qui l'histoire a décerné également les noms de Grand et de Magnifique, la Suleimanie est précédée d'une cour intérieure ou parvis flanqué de quatre minarets. Par ce nombre, selon la tradition, le fondateur a voulu indiquer qu'il était le quatrième souverain ottoman depuis la conquête de Constantinople. De même, le nombre total des chérifs de ses minarets indique

DIE OTTOMANISCHE BAUKUNST

MONOGRAPHIE

DER

SULEIMANIE VON CONSTANTINOPEL.

Beim ersten Anblick der alten ottomanischen Baudenkmale fallen zwei Dinge besonders auf, die Wahl ihrer Lage und die vollkommene Harmonie des Ganzen. Mag die Lage eine erhohte seyn oder nicht, stets blickt das Auge auf leere Plaetze, und so weit als der Blick reicht ist der Himmel sichtbar.

Im Ganzen ist die Bauart eine praechtige, imposante. Alle einzelnen Theile des Monumentes, wenn auch noch so ueberladen mit verschiedenenartigen Verzierungen, tragen doch bei, einen allgemeinen Eindruck hervorzurufen, der immer einfach, immer einzig in seiner Art ist.

Wenn es wohl unter den Meisterwerken, die dem Genie des Meisters Sinan und seiner Schueler zu verdanken sind, Eines gibt, das mehr als alle Uebrigen die fundamentalen Bedingungen der ottomanischen Baukunst erfuehlt, so ist es sicherlich die Suleimanie.

Auf dem Gipfel eines Huegels, der das Viertel Kantardjilar beherrscht, zwischen dem Seraskerate und dem Scheikh-ul-Islam Kapoussy gelegen, ragt majestaetisch und frei die Suleimanie gen Himmel empor. Von der weiten Plattform aus kann man mit einem Blicke Europa und Asien, sowie die beiden Meere ueberschen, die Constantinopel und die reizenden Prinzen-Inseln bespuelen. Etwas weiter, von nebelhaftem Schleier umhuellet, steigt der Riese Olympos von Bythnien empor, wie wenn er den erstaunten Beschauer an die alte riesenhafte ottomanische Macht malinen wollte. Bei solchem Anblicke koennen sich nur erhabene Empfindungen regen.

Das Auessere der Suleimanie, seine einfachen, edlen und zugleich grossartigen Zuege scheinen eben nur die Ergaenzung jener maechtigen Empfindungen zu seyn; dem Gedanken bestimmen sie das Ziel, indem sie ihn in hoehere und immer hoehere Regionen, bis zum Schoepfer hinauf, erheben.

Erbaut im Jahre 964 der Hedgira (1556 nach christlicher Zeitrechnung) durch den Sultan Suleiman, der Gesetzgeber oder auch in der Geschichte der Grosse und Maechtige genannt, ist die Suleimanie von einem Vorhofe umgeben, an dessen Ecken sich vier schlanke Minarets erheben. Durch die Zahl dieser Letzteren wollte, wie die Tradition erzaehlt, der Erbauer bezeichnen, dass er der vierte Herrscher seit der Eroberung Constantinopels sey. Ebenso deutet die

qu'il était le dixième sultan à partir d'Osman el Ghazi, tige glorieuse de

www.libtool.com.cn

Les deux minarets placés aux deux côtés de la façade sont à deux chérifs, et les deux autres, qui sont à l'autre extrémité du parvis, de chaque côté du porche, ont trois chérifs; le nombre total, pour les quatre minarets, est donc de 10 chérifs, tous à encorbellement, en stalactites.

Trois belles portes dont l'ouverture en cintre surbaissé est surmontée d'une ogive, donnent accès par la façade et les deux autres côtés dans le parvis. Un cloître de 24 arcades règne tout autour; il est soutenu par un nombre égal de colonnes; les deux qui sont le plus rapprochées de la porte de la façade sont en porphyre; les autres sont placées alternativement, 12 en granit rose et 10 en marbre blanc. Toutes sont d'ordre cristallisé; leurs chapiteaux sont en marbre blanc, et les arêtes de leurs stalactites sont rehaussées de dorures.

Des dômes, au nombre de 24, surmontent la galerie du cloître. Leurs coupoles sont peintes en ornements et fleurs sur enduit, et la plus grande, située au milieu du porche, devant la porte d'entrée de la nef, est ornée de pendentifs en stalactites de marbre blanc, avec dorures sur les arêtes des cristallisations.

La porte de la nef est une niche à mitre en stalactites, également en marbre blanc ravivé de dorures, d'un dessin très-pur, très-large, et d'un aspect vraiment monumental. Les proportions en sont grandes. Deux autres niches plus petites forment pendant de chaque côté, à moitié de la distance comprise entre l'entrée de la nef et le mur de la cour. Les fenêtres du porche sont à baie quadrangulaire, surmontée d'une ogive pleine ornée d'une décoration en tailles émaillées à fond bleu de roi, sur lequel s'entrelacent de belles lettres arabes, dessinant en purs rinceaux blancs les versets sacrés du Koran.

Un chadrivan très-simple, en forme de parallélogramme, couvert d'un toit en zinc à quatre faces droites, occupe le centre du parvis. Sa décoration, sobre et gracieuse, consiste en une grille de métal peinte en vert d'émeraude, ajourée de rosaces géométriques, au-dessus desquelles courent des frises de marbre blanc sculpté en larges feuillages, dont le cœur est légèrement teinté de couleur d'aigue-marine.

La cour est entièrement pavée d'énormes dalles de marbre blanc, à l'exception du passage qui donne accès, sous le porche, à l'intérieur du Djami. Là, devant la porte principale, est placée une dalle ronde d'une seule pièce des plus riches porphyres, d'un diamètre d'environ deux mètres.

S'il faut en croire la légende populaire, un événement tragique où cette dalle remplit le principal rôle ensanglanta, pendant sa construction, le parvis de la Suleïmanië. Sultan Suleïman avait choisi et désigné lui-même un précieux échantillon de porphyre destiné à enrichir, à l'intérieur du Djami, devant le mihrab, la place qui indique la direction vers laquelle les fidèles doivent se prosterner, du côté de la Mekke. Il en avait recommandé la taille et le poli d'une façon toute particulière à un habile ouvrier qui en connaissait la destination.

L'artisan, qui était chrétien, crut faire acte de religion en sculptant sur la dalle une croix, espérant peut-être qu'à la seule vue de cet emblème, tous les musulmans se convertiraient spontanément. Il n'avait sans doute pas réfléchi, ou peut-être l'ignorait-il, que la religion islamique proscrivait absolument des endroits réservés au culte toute image, la dalle de porphyre devenait, par le fait même de la croix qu'il y avait sculptée, impropre à l'ornementation d'un Djami.

Sultan Suleïman, indigné de voir ainsi tous ses soins rendus inutiles, entra, dit-on, dans une violente colère; il condamna l'ouvrier à mort, et voulut le faire exécuter à l'instant même, devant ses yeux. On apporta donc dans le parvis un trône, sur lequel le souverain s'assit

Zahl der Scherifés dieser Minarets an, dass er der zehnte Sultan seit Osman el Ghazi, seinem glorreichen Stammvater, sey.

Die zwei Minarets an den beiden Enden der Façade haben bloss zwei Scherifés, während die zwei anderen an der entgegengesetzten Seite deren drei haben; die vier Minarets haben daher im Ganzen zehn Scherifés, alle mit vorspringenden Stalactiten.

Drei schoene Thore, deren bogenförmige Oeffnungen mit von innen gerippten Bögen bedeckt sind, geben Zutritt zur Façade, und zwei andere an den beiden Seiten zum Vorhofe. Ein aus 24 Schwißbögen bestehender Saalengang laeuft um die Moschee herum; er ist von einer gleichen Zahl Säulen gestützt, wovon zwei, die dem Façaden-Thor am naechsten, von Porphyr, und die andern abwechselnd, 12 von rosafarbigem Granit und 10 von weissem Marmor sind. Alle jedoch sind von crystallisirter Gattung, die Capiteller von weissem Marmor und die Kanten der Stalactiten durch Vergoldung hervorgehoben.

Kuppeln, 24 an der Zahl, bedecken die Gallerien des Saalenganges. Von innen sind dieselben mit Blumen und anderen Ornamenten bemalt. Die grösste in der Mitte der Halle, vor der Eingangsthüre des Schiffes, ist mit ueberhängenden Bögen in Stalactiten von weissem Marmor verziert und auf den Raendern der Crystallisationen vergoldet.

Das Thor des Schiffes bildet eine halbrechtwinklige Vertiefung in Stalactit, ebenfalls von weissem Marmor durch Vergoldung hervorgehoben, und gewahrt bei der Grösse der Proportionen und bei der Reinheit und Schoenheit der Zeichnung einen wirklich monumentalen Anblick. Zwei kleinere Vertiefungen bilden Seitenstuecke zwischen dem Haupteingange des Schiffes und der Mauer des Vorhofes. Die Fenster der Halle sind viereckige Oeffnungen von vollen Krenzbögen ueberragt und mit auf hellblauem Email gezeichneten Ziegeln verziert, auf deren Grund sich arabische Buchstaben zeigen, die in schönem weissem Laubwerk Verse aus dem Coran bilden.

Ein sehr einfacher Schadrivan, in Form eines Parallelogrammes und bedeckt mit einem vierseitigen Zinkdache, steht in der Mitte des Vorhofes. Dessen einfache und graziose Verzierung besteht aus smaragdgruenen metallenen Gittern, von geometrischen Schlingungen durchbrochen, auf welchen Friese von weissem und in schönem Laubwerk sculptirtem Marmor ruhen; in der Mitte ist er leicht seeblau gefärbt.

Der Hof, mit Ausnahme des Theiles, welcher vor der Halle Zutritt zum Innern der Djami gewahrt, ist vollständig mit riesigen Marmorplatten bepflastert. Hier, vor dem Hauptthore, befindet sich eine runde Platte aus einem Stuecke reinsten Porphyrs, dessen Durchmesser beiläufig zwei Meter betraegt.

Einer glaubwürdigen Volkssage gemäss trug sich bei Erbauung der Suleïmanië in deren Vorhof eine tragische Begebenheit zu, bei welcher diese Platte eine Hauptrolle spielte.

Sultan Suleïman nemlich hatte selbst diese kostbare Porphyplatte ausgewählt, damit sie vor dem Mihrab, dem Platze der den Gläubigen beim Gebet die Richtung Mekkas bezeichnet, gelegt werde. Ein geschickter Arbeiter, der die Bestimmung dieses Steines kannte, wurde damit betraut, denselben zu behauen und zu schärfen. Dieser Letztere, ein Christ, glaubte eine Gott besonders wohlgefällige Handlung zu begen indem er in die Platte ein Kreuz meisselte, das seiner Meinung nach alle Muselmänner, sobald sie es erblickten, bekehren sollte. Er dachte wohl nicht daran, oder wusste es vielleicht nicht, dass der islamitische Glaube aus jedem dem Cultus geweihten Orte Bilder und sonstige Embleme entschieden verbannt, und dass schon durch die Thatsache allein, dass er ein Kreuz an der Platte anbrachte, dieselbe ihrer Bestimmung voellig entfremdet wurde.

Sultan Suleïman, entruestet, dass alle seine Sorgfalt vergeblich, gerieth in den heftigsten Zorn, verurtheilte den Arbeiter zu Tode und wollte ihn sofort vor seinen Augen hinrichten lassen. Man brachte auch sogleich in den Vorhof einen Thron, auf welchem sich der Herrscher

pour présider au supplice; le sculpteur fut décapité en sa présence, et pour conserver à la fois le souvenir de la désobéissance et de sa punition terrible, on sculpta profondément www.libtool.com.cn Sultan avait posé, et sur celui où la tête de la victime était tombée, deux signes qui représentent vaguement le plan d'un trône et celui d'un crâne; on les voit encore aujourd'hui.

Quant à la dalle de porphyre, afin qu'elle ne fût pas tout à fait perdue, on la retourna, la croix en dessous, et on la plaça devant l'entrée principale de la nef, de sorte que tous ceux qui passent là marchent, sans le savoir, sur la croix. Elle se trouve ainsi remplir une fonction essentiellement contraire à l'intention prosélytique du sculpteur suppliant.

Rien n'empêche de croire à cette légende, qui porte tous les caractères de la vérité, car on sait que la clémence n'était pas au nombre des vertus favorites de Sultan Suleiman le Législateur. D'ailleurs, à cette époque, la tolérance, la miséricorde n'étaient pas mieux pratiquées en Occident qu'en Orient. François Ier, le Restaurateur des arts, le Père des lettres, faisait alors brûler vif en place publique le savant libraire Etienne Dolet, tandis que Charles Quint assistait en cérémonie aux *actes de foi* de l'inquisition Espagnole.

La religion Islamique, du moins, n'a jamais eu d'institution pareille au Saint Office.

Quoi qu'il en soit, en passant sur la dalle de porphyre légendaire, on entre dans la nef, où s'impose tout d'abord à l'admiration la haute et vaste coupole du dôme, peinte sur enlaid (seva) en ornements de couleurs claires, bleu, blanc et or. Ces trois couleurs forment le fond de toute l'harmonie décorative de l'édifice; peintures, sculptures, applications de marbres précieux, faïences, etc., à l'intérieur comme à l'extérieur. Partout, le blanc et le bleu y dominent; le blanc surtout. Quelques colonnes ou incrustations de porphyre et de granit rose, quelques lignes de couleur de sanguine, en ravivent l'éclat sans rompre cette harmonie, et les dorures des stalactites y sont assez sobrement répandues pour n'en pas troubler la tranquillité.

La voûte colossale est supportée par 4 gigantesques pieds droits; au delà régneront les bas côtés, ornés de colonnes qui soutiennent les galeries latérales du Rez-de-Chaussée et du premier étage, où sont les tribunes des dames, s'étendant en carré autour de la nef.

Trois galeries circulaires ceignent la rotonde centrale. Pendant les nuits de Ramadan et les autres fêtes, de splendides illuminations s'échelonnent sur les balustrades qui les circonscrivent, et en dessinent tous les élégants détails en étoiles, en fleurs, en feuillages et rinceaux de feu.

On pénètre dans la première de ces galeries par deux escaliers pratiqués près de la porte d'entrée. Les deux galeries supérieures, dont la dernière est au pied même de la grande coupole centrale, sont accessibles au moyen d'échelles en bois placées sur la toiture, en dehors du dôme. De cette dernière galerie, on jouit d'un effet acoustique curieux; tous les bruits intérieurs s'y concentrent, et l'on y entend distinctement les paroles même prononcées à voix basse dans toutes les parties de la nef et des bas côtés.

Une autre curiosité digne de remarque, et qui peut être proposée en exemple aux architectes, est la suivante: des chemins souterrains creusés dans le sol et revêtus de solides maçonneries, conduisent, de l'intérieur du Djami, aux réservoirs extérieurs qui servent à la distribution des eaux dans toutes les dépendances de la Suleimanie. L'illustre architecte de cette mosquée, maître Sinan, a combiné cette disposition de manière à pouvoir la mettre à profit, afin d'entretenir à l'intérieur de la nef une

niederliess, um der Hinrichtung beizuwohnen. Der Bildhauer wurde denn auch in seiner Gegenwart entlaupet. — Zur Erinnerung an diesen Ungehorsam und an dessen schreckliche Bestrafung wurden, sowohl auf dem Block auf welchem der Sitz des Sultans ruhte als auf demjenigen auf welchem das Haupt des Opfers fiel, zwei Zeichen eingemeißelt, die in allgemeinen Umrissen einen Thron und einen Schadel darstellen. Diese sind heute noch zu sehen.

Was die Porphyryplatte betrifft, so wurde dieselbe, damit sie nicht unbrauchbar werde, umgewendet und vor den Haupteingang des Schiffes gelegt, so dass jeder der ueber sie hinwegschreitet, ohne es zu wissen auf das Kreuz tritt. Sie leistet daher einen den Absichten des hingerichteten proselytischen Bildhauers gerade entgegengesetzten Dienst.

Der Glanbwuerdigkeit dieser Legende, die ganz das Gepraege der Wahrheit an sich traegt, steht nichts im Wege; denn es ist hinlaenglich bekannt, dass Milde keine der hervorragenden Eigenschaften Suleimans des Gesetzgebers war. Uebrigens wurde zu jener Zeit die Duldsamkeit, die Barmherzigkeit im Occident nicht besser geuebt als im Orient. Franz I., der Beschuetzer der schoenen Kuenste und der Literatur liess den gelehrten Buchhaendler Etienne Dolet auf oeffentlichem Platze lebendig verbrennen, waehrend Carl V. in vollem Staate den «Glaubensverrichtungen» der spanischen Inquisition beiwohnte.

Eine derartige Institution wie die letzterwaechnte hatte die islamistische Religion wohl nie aufzuweisen.

Wie dem auch seyn mag, beim Ueberschreiten der legendenhaften Porphyryplatte gelangt man in das Schiff der Moschee, wo dem Bewunderer vor Allem die grosse und imposante Domkuppel ins Auge faellt, deren mit Kalk beworfene Woelbung (Seva) mit blauen, weissen und goldenen Ornamenten bemalt ist. Diese drei Farben bilden fast ueberall den Grundton der harmonischen Ausschmueckung des ganzen Gebaendes, sowohl bei Malereien, Sculpturen, als auch bei Anwendung der kostbaren Marmorsteine und Faïences etc. und zwar innen wie aussen. Ueberall herrscht weiss und besonders blau vor. Einige Saehlen oder Incrustationen von Porphyr oder Rosengranit, hie und da einige blutrothe Laspiststreifen erhoehen noch deren Glanz ohne der Harmonie Eintracht zu thun, ebensowenig als durch die maessige Vertheilung der Vergoldung der Stalactiten die Ruhe gestoert wird.

Das colossale Gewoelbe wird von vier riesigen Nebensaehlen getragen; an dieselben reihen sich die Nebenseiten an, die, mit Saehlen geschmueckt, die Gallerien des Erdgeschosses und des ersten Stockwerkes stuetzen. Auf diesen befinden sich die Frauentribunen welche im Quadrat dem ganzen Schiffe entlang laufen. Drei kreisfoermige Gallerien schmuecken die mittlere Rotunde. Waehrend der Ramazan-Naechte und an anderen Festen breiten sich auf deren Balustraden Tausende von Lampen aus, die gleich einer Feuerlinie saemtlichen Decorationen, wie Sternen, Blumen, Kraenzen und Laubwerk, das fantastischste Aussehen verleihen. Zu der ersten dieser Gallerien fuehren zwei Treppen in der Naehة des Haupteinganges, und zu den beiden oberen, von denen die letzte sich unmittelbar unter der grossen Centrakuppel befindet, gelangt man mittelst Holzleitern, die auf der Tribune jenseits des Domes stehen. Von dieser letzten Gallerie aus kann man einen merkwuerdigen acustischen Effect beobachten; alle Geraeusche im Innern der Djami concentriren sich auf diesen Punkt, und selbst ganz leise in dem Schiffe oder den Nebenseiten gefluester Worte kann man von da aus auf das deutlichste vernehmen. Eine andere beachtenswerthe Eigenthuemlichkeit, deren Nachahmung den Baumeistern zu empfehlen waere, ist folgende: Unterirdische und solid bekleidete Gaenge fuehren vom Innern der Djami zu den aeusseren Wasserbehaeltern, die zur Vertheilung des Wassers in allen Abtheilungen der Suleimanie dienen. Der beruehmte Architect dieser

température douce et uniforme. Au moyen de trappes en bois qui occupent toute la partie centrale du plancher de cette nef, l'air contenu dans ces galeries se réchauffe dans le Djami, où, de la sorte, il fait toujours chaud en hiver et frais en été.

Toutes les écritures qui ornent la Suleimanie ont été dessinées par le célèbre calligraphe Hassan Tchélébi, enterré aux eaux douces d'Europe, à Sutidjé, à côté de son maître. Parmi les chefs d'œuvre d'ornementation calligraphique qui lui sont dus, il convient de citer plus particulièrement les grandes rosaces de tuiles émaillées à lettres blanches sur fond bleu de roi, encadrées dans des bordures de feuillages bleu turquoise, qui décorent les deux côtés du Mihrab.

Ainsi que le mimber placé à sa gauche, le mihrab est en marbre blanc, sculpté en stalactites rehaussées d'or. Les plaques de marbre composant le mimber sont au nombre de 4 seulement; la porte et le socle, chacun d'une seule pièce, mesurent huit mètres, l'un dans sa longueur, et l'autre en hauteur. C'est aussi la mesure de la niche à mihrab.

La tribune impériale, placée à droite, est également en marbre blanc; des colonnes en porphyre avec chapiteaux d'ordre cristallisé, en marbre blanc à arêtes dorées, la supportent. Il s'y trouve deux fontaines richement ornées, destinées aux ablutions. La porte de cette tribune est, ainsi que toutes les boiseries de l'édifice, en noyer sculpté en rosaces géométriques. Un *Kursu* (Chaire) adossé au pied-droit le plus rapproché de la tribune impériale, est digne d'être cité pour l'exécution remarquable d'un travail de ce dernier genre, où le noyer est finement découpé à jour et sculpté avec hardiesse et délicatesse.

À l'autre extrémité de la nef, sur le pied-droit du côté opposé, s'appuie la tribune du Muezzin; plus simple, mais presque aussi belle que la tribune impériale, elle est aussi d'ordre cristallisé.

Derrière la tribune du muezzin, le long des bas côtés, se trouve la bibliothèque, séparée de la nef par une superbe grille de laiton travaillée en ornements rococo, dont la réparation date du règne de Sultan Mahmoud I, elle a été faite par son grand Vézir: Mustapha Pacha. Dernièrement encore, cette grille a été remise à neuf par Ahmed Vefik Effendi.

En sortant de la nef, on passe devant des galeries extérieures à ordres superposés; celle du bas est cristallisée à arcades ogivales alternant, les unes larges et hautes, les autres basses et étroites; celui du haut est bréchiforme à arcades régulières, étroites et hautes.

Du côté qui regarde la Mekke sont des cimetières plantés de rosiers; au milieu ont été bâtis plusieurs magnifiques *turbés*, entre autres celui du fondateur, qui fera l'objet d'un chapitre spécial de cet ouvrage. Il est entouré d'une foule d'autres sépultures appartenant, soit à des membres de la famille impériale, soit à des personnages historiques. Le célèbre grand Vézir A'ali Pacha repose là avec sa famille.

Parmi tous ces morts illustres ne figure pas l'architecte de la Suleimanie; mais Maître Sinan s'est bâti lui-même à l'écart, non loin de là, un modeste et charmant mausolée, situé au coin de deux rues, entre l'enceinte extérieure du Djami et le Cheikh-ul-Islam Kapoussy, de son temps quartier Général des Janissaires.

On sait que ce grand artiste appartenait à l'état-major de la redoutable milice qui, après avoir élevé la puissance militaire de la Turquie jusqu'à son plus brillant apogée, a rendu plus tard, par ses révoltes continuelles et la sanglante tyrannie qu'elle exerçait sur les souverains eux-mêmes et sur tous leurs peuples, son abolition indispensable au salut de l'Empire. Maître Sinan, pendant tout le cours de sa

Mosquee, Maître Sinan, hat diese Einrichtung getroffen damit innerhalb des Schiffes stets eine angenehme und gemässigte Temperatur herrsche. Vermittelt holzerner Fallgitter, die fast die ganze Mitte des Schiffes einnehmen, wird der in den unterirdischen Gängen sich befindlichen Luft Eingang ins Innere der Djami verschafft, so dass die Temperatur im Winter stets eine warme und im Sommer eine kühle ist.

Saemmtliche Inschriften, welche die Suleimanie zieren, wurden vom berühmten Calligraphen Hassan Tchelebi gezeichnet, der neben seinem Meister in Sutidje, an den süssen Gewässern Europas, begraben liegt. Unter den Meisterwerken calligraphischer Ornamente, die man ihm zuschreibt, sind besonders hervorzuheben die grossen emaillirten Sternkranze mit weissen Buchstaben auf königsblauem Grunde, umrahmt von türkisenblauen Laubborduren, welche den Mihrab zu beiden Seiten zieren.

Gleich dem Mimbar, der zu seiner Linken steht, ist der Mihrab aus weissen Marmor in Stalactiten gehauen, die durch Vergoldung hervorgehoben sind. Der Mimbar besteht aus nur 4 Marmorplatten. Die Thure und der Sockel, welche je aus einem Stuecke, messen 8 Meter, und zwar die Erstere in der Laenge und der Letztere in der Hoehe. Dieser Dimension entspricht auch genau die haubenfoermige Nische des Mihrab.

Die kaiserliche Loge rechts ist gleichfalls von weissem Marmor. Sie wird von Porphyrsaehlen mit cristallisirten Capitelien von weissem Marmor und vergoldeten Kanten getragen. Darin befinden sich zwei reich decorirte Fontainen, die zu den Ablutionen des Sultans bestimmt sind. Die Thure dieser Loge ist wie das gesammte Tafelwerk des Gebaeudes aus Nussbaumholz rosenfoermig geschnitzt.

Ein Kursu (Kanzel), an einem der naechsten Pfeiler der kaiserlichen Loge angelehnt, ist gleichfalls ein Meisterwerk von Holzschlitzerei; dieselbe ist auf das kuehnste und zierlichste durchbrochen.

Auf der entgegengesetzten Seite des Schiffes, ebenfalls von einem Pfeiler gestuetzt, befindet sich die Tribune des Muezzins, wohl einfacher aber nicht minder schoen als die kaiserliche Loge. Hinter der Tribune des Muezzins, den Nebenseiten entlang, ist die Bibliothek, von dem Schiffe durch ein praechtiges im Rococostyle gearbeitetes Messinggitter getrennt, dessen Reparatur von der Regierungszeit Sultan Mahmoud I. herruehrt. Sie wurde von dessen Grossvezier Moustapha Pascha ausgefuehrt. Auch in neuerer Zeit wurde dieses Gitter durch Ahmet Vefik Effendi wiederhergestellt.

Beim Austritt aus dem Schiffe passirt man etagenfoermige Gallerien; die unterste derselben ist cristallisirt und besteht aus Kreuzbogenfoermigen Arcaden, von denen abwechselnd die einen breit und hoch und die anderen niedrig und schmal; die oberste ist schartenfoermig mit regemaessigen schmalen und hohen Arcaden.

In der Richtung gegen Mekka zu dehnen sich mit Rosen beplanzte Friedhoefe aus, in deren Mitte sich herrliche *Turbes* befinden, unter anderen die des Erbauers, der in diesem Werke ein besonderes Capitel gewidmet ist. Sie ist von einer Menge anderer Grabmaeler umringt, die theils Gliedern der kaiserlichen Familie theils historischen Personenlichkeiten errichtet sind. Auch der beruehmte Grossvezier Aali Pacha ruht hier mit seiner Familie. Das Grabmal des Meisters Sinan sucht man jedoch an diesem Orte vergebens.

Der beruehmte Architekt der Suleimanie erbaute sich in bescheidener Entfernung ein huetisches kleines Mausoleum an der Strassenecke, zwischen der aeusseren Umfassung der Djami und dem Cheikh-ul-Islam Kapussy, s. z. das Hauptquartier der Janitscharen.

Bekanntlich gehoerte der grosse Kuenstler zum Generalstabe jener gefuehrten Miliz, welche, nachdem sie die militaerische Macht der Tuerkei bis zum Glanzpunkte gehoben, spaeter durch ihre bestaendigen Revolten und bluetige Tyrannei, die sie sowohl gegen die Herrscher selbst als gegen deren Voelker ausuebten, ihre gaenzliche Vernichtung zum Heil des Reiches unerlaesslich machte. Meister Sinan

longue et glorieuse vie, n'a pas cessé de recevoir, à titre de pension, la solde de *hasseki* du corps des Janissaires.

Lors de la suppression violente du corps turbané et indiscipliné par ordre de Sultan Mahmoud II, on poursuivit jusque dans la tombe tout souvenir, tout emblème, qui pût rappeler son odieuse mémoire à la postérité; tous les turbans de pierres qui distinguaient les sépultures de ces miliciens proscrits à jamais furent brisés. Par une honorable exception le tombeau de Maître Sinan fut respecté, et c'est ainsi que, grâce à l'indulgence toute spéciale du souverain, l'on peut voir encore actuellement se dresser sur le cippe de marbre blanc du grand maître de l'Architecture Ottomane, le turban pittoresque des *hasseki*.

Les principales dépendances de la Suleimanie sont: un collège spécial pour l'étude de la tradition orale du Prophète; quatre écoles supérieures (*medressé*); un collège préparatoire pour les sciences; une école de médecine; une école primaire; une cuisine et un hôpital pour les étudiants; un grand bain public et un hospice très renommé pour les aliénés.

L'historien Petchévi (r. t. p. 424) dit que, selon ce qui a été vu dans les comptes du directeur de la construction, les dépenses de cette construction se sont élevées à 896,383 *flori*, ce qui faisait alors 53,782,900 *aktehé*, dont 50 équivalaient à 1 *ghourouch*. Le *ghourouch* du temps de Sultan Suleiman est évalué par Mr Belin, en monnaie *medjidie*, à raison de 50 piastres et 27 paras. Ainsi, la construction de la Suleimanie aurait coûté 54,508,969 piastres *medjidies*, soit environ 10,900,000 francs. En évaluant le *flori* à 60 *aktehé*, on trouve à très peu de chose près le même résultat.

EXPLICATION DES PLANCHES.

- PLANCHE I. Plan de la Suleimanie.
 » II. Coupe longitudinale.
 » III. Coupe transversale, vue de l'Abside.
 » IV. Elevation longitudinale.
 » V. Grand portail du Cloître.

V. I. *Wank*

V. I. *Wank*

7 plates (5 called for)

hat Zeit seines glorreichen Lebens nie aufgehört, unter dem Titel einer Pension den Gehalt des *Hasseki* vom Janitschiencorps zu beziehen.

Seit der gewaltthätigen Unterdrückung dieses ruhestörenden und indisciplinirten Corps wurde auf Befehl des Sultans Mahmud II. jede Erinnerung, jedes Sinnbild, welches die Nachwelt an jene verhasste Horde malnte, bis in's Grab hinein verfolgt.

Alle steinernen Turbane, welche die Grabmaeler dieser für immer verbannten Krieger bedeckten, wurden abgeschlagen. Nur einer ehrenwerthen Ausnahme ist es zuzuschreiben, dass das Grabmal des Meisters Sinan verschont blieb, so dass man, Dank der ganz besondern Nachsicht des Herrschers, heute noch auf dem weissen marmornen Grabsteine des grossen Meisters der ottomanischen Baukunst den malerischen Turban des *Hasseki* sehen kann.

Die hauptsächlichsten zur Suleimanie gehoerigen Anstalten sind: eine Schule zum besondern Studium der oralen Tradition des Propheten; 4 höhere Schulen (*Medresse*), eine Vorbereitungsschule für höhere Wissenschaften, eine medicinische Schule, eine Elementarschule; eine Kirche und ein Spital für die Studierenden, ein grosses oeffentliches Bad und eine sehr berühmte Irrenanstalt.

Der Geschichtschreiber Petchévi (T. I. p. 424) sagt, dass sich nach den Baurechnungen die Ausgaben bei Errichtung dieses riesigen Baues zu 896,383 *flori* beliefen, die damals 53,782,900 *Aktsche* gleich waren, von welchen 50 einen Kurusch ausmachten. Ein Kurusch war zu Zeiten Sultan Suleimans nach Herrn Belins Angaben 50 Piaster 87 Para *Medjidie*-Geld werth. Also hat der Bau der Suleimanie 54,508,969 Piaster *Medjidie* oder 10,900,000 francs gekostet. Wenn man den *flori* zu 60 *Aktsche* rechnet so kommt man so ziemlich auf das gleiche Resultat.

ERKLÄRUNG DER TAFELN

- TAFEL I. Plan der Suleimanie.
 » II. Laengenabriss.
 » III. Querabriss, Ansicht der Woelbung.
 » IV. Laengenaufriß.
 » V. Grosses Portal des Vorhofes.

www.libtool.com.cn

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

DEUXIÈME PARTIE

III

MONOGRAPHIE

DE LA

SÈLIMIÈ, D'ANDRINOPEL.

DIE OTTOMANISCHE BAUKUNST

ZWEITER THEIL

III

MONOGRAPHIE

DER

SELIMIE VON ADRIANOPEL.

www.libtool.com.cn

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

MONOGRAPHIE

DE LA

SÉLIMIE. D'ANDRINOPEL.

Quand un voyageur va de Tékir Dagh à Andrinople, le voiturier ou le loueur de chevaux qui le conduit abandonne constamment, la laissant tantôt à droite, tantôt à gauche, la route construite à grands frais par les ingénieurs du Vilayet, et s'en éloigne quelquefois beaucoup.

Passant ainsi à travers champs, dans ces vastes plaines que ravagent périodiquement les inondations de trois fleuves, sa voiture est tour-à-tour ensablée jusqu'en haut des roues dans des bas fonds où ses chevaux ont peine à se trainer eux-mêmes, ou terriblement secouée dans les ravins que les torrents ont creusés aux flancs des coteaux.

Après deux ou trois journées d'un semblable voyage, pareil au vieillard pauvre que les souffrances d'une vie longue et misérable ont exténué, et qui ne désire plus rien tant que le repos éternel, le voyageur, prêt à succomber à ses fatigues, souhaite ardemment d'en voir enfin arriver le terme. C'est alors que son guide l'arrête au sommet d'une colline aride, et, lui montrant un point lumineux dans l'éloignement, lui dit: Voilà le Djami de Sultan Sélim.

Et de même que le vieillard, en expirant, aperçoit comme dans un rêve, sous le dernier voile dont le trépas couvre encore ses yeux, les portes resplendissantes du paradis entrouvertes pour le recevoir, ainsi le voyageur contemple avec délices la vision céleste étendue devant lui par la nature et l'art.

Une vapeur fraîche, légère, transparente, d'une teinte générale argentine, baigne de sa tendre moiteur le paysage entier et en adoucit les lignes. Les rayons du soleil s'y jouent, encore indécis, et ne la pénètrent qu'inégalement. Ils y semblent plonger capricieusement, en y semant au hasard d'un choix fantasque toutes les couleurs chatoyantes, tous les tons irisés du prisme.

Des milliers de roses épanouissent leurs cassioles purpurines, d'où montent dans l'air des senteurs enivrantes. Ces jardins embaumés forment autour de la ville d'Andrinople une large ceinture diaprée, semblable à une riche étoffe de soie rayée de bandes de couleurs différentes, que figurent au naturel les routes et les rivières Arta, Toundja et Moritza.

Précisément au centre de cette oasis, du sein des nuages qui voilent l'horizon, émergent et s'élancent de blancs minarets, placés aux deux

DIE OTTOMANISCHE BAUKUNST

MONOGRAPHIE

DER

SELIMIE VON ADRIANOPEL.

Wenn ein Reisender von Tekir Dagh nach Adrianopel fahrt, so begegnet es ihm fast immer, dass der Fuhrmann oder der Mietlikutscher, der ihn fahrt, von der mit vielen Unkosten durch die Ingenieure des Vilajets construirten Kaiserstrasse bald nach rechts bald nach links abbiegt.

Diese Abweichungen fuhren quer ueber Felder und Heiden auf jene endlosen Ebenen hin, die von drei Fluessen periodisch ueberschwemmt werden. Der Wagen versinkt dadurch bis ueber die Rader in den Sand der Niederungen, in welchen sich die Pferde nur mit Muehe fortschleppen koennen, oder er wird in den Schluchten, die von den Stroemungen am Abhange der fernen Haegel gebildet werden, entsetzlich geruetelt.

Nach zwei oder drei Tagen einer solch angenehmen Fahrt, gleich dem armen Greise, der von den endlosen Leiden eines langen Lebens erschoept sich nach Nichts mehr als nach ewiger Ruhe sehnt, wuenscht der Reisende von Ermuedung erschoept Nichts sehnlicher als an das Ziel seiner Reise zu gelangen. Da zieht ihn der Fuhrer auf eine Anhoehle hin und spricht, ihm einen leuchtenden Punkt in der Ferne zeigend: dort ist die Djami des Sultans Selim.

Und gleich dem sterbenden Greise der wie im Traum und mit vom Tode bereits umschleierten Augen die strahlenden Thore des geoffneten Paradieses vor sich sieht, so betrachtet der Reisende mit Entzuecken die himmlische Erscheinung, welche die Natur und die Kunst vor ihm ausbreitet.

Ein kuehler, leichter, durchsichtiger und silberfarbiger Nebel erfrischt mit seiner gelinden Feuchtigkeit die ganze Landschaft, deren scharfe Umrisse dadurch gemildert werden. Nur hie und da durchdringen ihn spielend einige schuechterne Sonnenstrahlen, wie wenn sie, sich launenhaft eintauchend, ihn nach fantastischer Wahl und aufsgewohl mit allen schimmernden Farben und irisischen Toenen der Prisma besaesen wollten.

Millionen Rosen schoenster Gattung entfalten ihre purpurnen Raueherpfaennchen, die die Luft mit entzueckenden Wohlgeruechen erfuellen. Diese balsamischen Gaerten bilden um die Stadt Adrianopel einen breiten vielfarbigen Guertel, gleich einem reichen Seidenstoffe von bunten Streifen durchwoben, welche in Wirklichkeit die Landstrassen und die Fluesse Arta, Toundja und Maritza bilden.

Gerade im Centrum dieser Oase tauchen und streben aus den Wolken, die den Horizont umschleiern, zu beiden Seiten eines funken-

côtés d'un dôme étincelant comme deux flambeaux devant un autel suspendu entre le ciel et la terre.

Cet effet pittoresque, cette impression morale, agissant sur tout spectateur. Il n'est pas possible de douter qu'ils n'aient été expressément voulus par l'architecte de la Sëlîmie. Du reste, tous les architectes ottomans ont recherché dans leurs constructions religieuses le même résultat, mais jamais personne, y compris maître Sinan lui-même, n'a aussi complètement réussi.

Entre autres preuves de cette préoccupation particulière, naturelle chez les artistes turcs, nous citerons les noms vulgaires de la partie inférieure des minarets: *chamdan* (chandelier) et de leur partie supérieure: *kandil* (chandelle).

Chose singulière, et qui prouve surabondamment le soin extrême qu'a pris maître Sinan de choisir le site de la Sëlîmie de façon à pouvoir exprimer parfaitement cette pensée, sur une distance qu'un cheval met plus de deux heures à parcourir au grand trot, à quelque point de la route que l'on se place pour examiner ce Djami, et bien qu'il soit orné de quatre minarets, on n'en peut apercevoir que deux, tant leur position est exactement déterminée et leurs proportions savamment calculées dans ce but. Lorsque l'on est entré dans la ville, et seulement alors, on peut voir les quatre minarets à la fois.

Placés sur le point le plus élevé d'Andrinople, entièrement à l'abri des inondations, les bâtiments essentiels du Djami de Sultan Selim occupent une surface plane et quadrilatérale d'une largeur de 59 mètres sur une longueur de 102 mètres, avec un prolongement de 5 mètres à la partie postérieure, servant de base à la voûte en cul-de-four du *mihrab*. Une vaste cour extérieure, encinte de murs crénelés sur lesquels s'appuient, au dehors, les nombreuses dépendances du Djami telles que collèges, hospices, hans, bazars, fontaines publiques, cimetières, l'environne et isole absolument du reste de la ville, l'éloignant ainsi de tout bruit profane qui pourrait troubler le recueillement des fidèles.

En longueur, la Sëlîmie est divisée intérieurement en deux parties égales; le portique et la nef occupent chacun, dans ce sens, un espace de 44 mètres. La nef est carrée en plan, car l'espace excédant cette forme sur ses flancs et sa partie postérieure a été réservé pour les tribunes et le *mihrab*. Quant au portique, sa largeur totale, à l'intérieur, est de 56 mètres, et sa partie découverte est de 25 mètres sur 36. Une porte monumentale, mais très simple, y donne accès sur la façade principale, et l'on y pénètre de deux autres côtés par deux autres portes encore plus simples; le caractère qui distingue la Sëlîmie parmi tous les autres monuments islamiques est la grande sobriété et la pureté exquise de l'ornementation. L'ensemble et les détails en sont conçus dans un style particulièrement majestueux, noble et sévère.

Toutefois, la richesse et surtout la grâce n'en sont pas exclues. La dernière de ces qualités adoucit seule, au dehors, ce qui pourrait avoir de trop ascétique l'aspect du monument; mais, au dedans, à peine entré sous le portique, on est ébloui de la magnificence des quatorze colonnes et des deux pilastres de porphyre, de vert antique, de basalte gris et de marbre de Syène aux teintes ambrées qui supportent ses dix-huit coupoles et ses quatre galeries.

Les chapiteaux de douze de ces colonnes et des deux pilastres sont d'ordre cristallisé, légèrement modifié dans les pilastres par l'adjonction de rosaces à mille feuilles occupant le milieu de chacune de leurs faces. Mais ceux des deux colonnes restantes, que l'on rencontre les premières de chaque côté de l'entrée, vis-à-vis du splendide chadriwan occupant le milieu de l'espace libre, ne sont d'aucun ordre connu. Ce sont les uniques spécimens de ce genre. Ces chapiteaux semblent formés de plusieurs rangs superposés d'écaillés légèrement creusées et arrondies; l'effet en est à la fois bizarre et charmant.

den Domes weisse Minarets empor wie zwei Wachsfackeln vor einem zwischen Himmel und Erde schwebenden Altar.

Dieser malerische Effekt, dieser metaphysische Eindruck wirken tief auf jeden Beschauer und scheinen in der That vom Architekten der Sëlîmie geradezu angestrebt worden zu sein. Uebrigens haben alle ottomanischen Architekten in ihren religiösen Bauten dasselbe Ziel im Auge gehabt, Keiner aber, selbst Meister Sinan nicht, hatte sich eines solch vollkommenen Erfolges wie hier zu erfreuen.

Unter anderen Belegen dieser vorsorglichen und den türkischen Kundsden so natürlichen Eigenheit fuhlen wir die gebrauchlichen Benennungen des unteren Theiles der Minarets: *Chamdan* (Leuchter) und des oberen Theiles *Kandil* (Kerze, Fackel) an. Eine ganz besondere Eigenthumlichkeit, die noch zum Ueberflusse die grosse Sorgfalt beweist, die Meister Sinan bei Wahl der Lage der Sëlîmie angewandt, liegt darin, dass, obwohl die Djami mit 4 Minarets geschmückt ist, man auf einer Entfernung, die ein Pferd in zwei Stunden im Trapp zurueckzulegen braucht, und selbst auf jedem beliebigen Punkt der Strasse, nur zwei Minarets gewahren kann. Erst wenn man in die Stadt eingetreten ist, erst dann kann man alle vier zugleich erblicken.

Auf dem hoechsten Punkte Adrianopels gelegen und somit vor Ueberschwemmungen gesichert, nehmen die Hauptgebäude der Djami des Sultans Selim eine ebene und viereckige Oberfläche, 59 Meter breit und 102 Meter lang, mit einer Verlaengerung von 5 Meter an der Hinterseite ein, die als Basis zur backofenfoermigen Woelbung des Mihrab dient. Ein weiter, von crenellirten Mauern umfasster Hof, an die sich ausserhalb die zahlreichen Nebengebäude wie Schulen, Spital, Han, Bazare, oeffentliche Fontainen, Friedhoefe reihen, umgibt die Djami und trennt sie gaenzlich von der uebrigen Stadt, so dass sie also von jedem profanen Geraeusch, das die Andacht der Glaeubigen stoeren koennte, entfernt ist.

Der Laenge nach ist die Sëlîmie von Innen in zwei gleiche Theile getheilt und zwar in die Saehlenhalle und das Schiff, welche beide je einen Raum von 44 Meter einnehmen. Das Schiff bildet eine Quadratlache dadurch, dass der Raum der diese Form an dessen Neben- und Hinterseite ueberschreitet, fuer die Tribunen und den Mihrab reservirt wurde. Was die Saehlenhalle betrifft, so ist ihre Totalbreite im Innern 56 Meter und auf der offenen Seite 25 auf 36 Meter.

Der Eingang zu dieser Halle geschieht auf der Hauptfaçade durch eine monumentale aber sehr einfache Pforte und auf den beiden Seiten durch zwei aehnliche noch einfachere Thueren. Der Grundcharacter, der die Sëlîmie von allen uebrigen islamitischen Monumenten auszeichnet, ist die grosse Nuechternheit und ausgesuchte Reinheit der Ornamentation. Sowohl das Ganze als die Details sind in einem besonders majestaetischen, edlen und wuerdigen Style abgefasst.

Dessenungeachtet sind Reichthum und Grazie nicht ausgeschlossen. Die letztere Eigenschaft besonders mildert das allzu ascetische aeusere Aussehen des Kunstbaues, wuehrend, sobald man in das Innere der Saehlenhalle getreten, man durch die Praecht der 14 Saehlen und der 2 Wandpfeiler aus Porphyr von antikem gruoen-graueu Basalt und wolkgem Syenischen Marmor, welche die 18 Kuppeln der 4 Galerien stuetzen, geblendet wird.

Die Kapiteller von 12 dieser Saehlen und der zwei Wandpfeiler sind in crystallisirtem Style; die der Letzteren jedoch durch Beisetzung tausendblaetteriger Schilfroehre, welche die Mitte ihrer Façaden einnehmen, gemildert.

Dagegen gehoeren jene der zwei uebrigen Saehlen, und zwar der ersten, die man zu beiden Seiten des Einganges gerade gegenueber dem praechtvoellen Chadriwane sieht, der die Mitte des freien Raumes in zwei Theile scheidet, gar keinem Style an. Es sind diess die einzigen Specimina dieser Gattung. Diese Capiteller scheinen aus verschiedenen, leicht gehoehten, gerundeten und uebereinander gesetzten Schuppenreihen gebildet zu sein. Der Effect ist wunderlich und alerliebste zugleich.

Après s'être arrêté pour contempler avec admiration le chadri van, où la fontaine murmurante est emprisonnée dans un kiosque à seize pans sculptés en dentelles de marbre blanc, et couvert d'un toit octogone supporté par huit élégantes colonnettes, on pénétre dans la nef en passant sous une seconde façade, non plus belle assurément, mais infiniment plus riche que la première. Elle est formée d'une rangée de cinq arcades ogivales, d'ouverture inégale, et alternées: trois sont larges et hautes; deux sont basses et étroites. La porte de la nef est en forme de niche à mitre en stalactites, surmontée d'inscriptions ornementales en lettres d'or, et de chaque côté de l'arcade centrale du porche, les panneaux d'archivolte sont décorés d'immenses rosaces peintes en lettres cufiques, rouges et noires sur fond blanc. La profession de foi islamique y est inscrite, afin qu'au moment d'entrer dans le sanctuaire le croyant répète les paroles sacrées: Il n'y a point d'autre Dieu que Dieu! Mohammed est le prophète de Dieu!

Rien n'est aussi saisissant que l'impression qu'on éprouve dès les premiers pas que l'on fait sous le dôme, gigantesque couronnement appuyé sur huit piliers dodécagones, colosses de granit mesurant chacun, en circonférence, environ 14 mètres.

On est écrasé par la majesté du lieu. On craint d'en rompre le silence solennel. C'est en hésitant qu'on avance jusqu'à la tribune du muezzin, merveilleux travail de laque, d'ébénisterie délicate, de fines sculptures sur bois rehaussées d'or et de peintures, placée isolément sous le point central de la coupole, et protégeant de son ombre le frais bavardage d'une fontaine jaillissante qui verse doucement, à petit bruit, un mince filet de cristal dans une double vasque de jade.

En relevant les yeux, on voit devant soi le *minber*, qui semble un précieux ouvrage de broderie à jour, fouillé par erreur dans le marbre blanc, au bout du ciseau d'un sculpteur, au lieu d'être tissé à la pointe d'une aiguille, avec des fils de soie et d'or, par quelque patiente ouvrière. Le *mihrab*, éclairé d'en haut, comme tout le reste de l'édifice, par des fenêtres en vitraux de couleur, à travers lesquels passe une lumière habilement ménagée, à ses parois entièrement recouvertes d'un revêtement de tuiles peintes sur émail, à larges dessins en enroulements, à teintes sombres, vertes, rouges et bleues, qui se répètent sur les panneaux d'archivolte de la tribune impériale et de la tribune des dames, situées à droite et à gauche du premier étage. On y monte par des escaliers pratiqués sous les quatre portiques accessoires qui décorent les faces latérales du *djami*, lui servent de dégagements, et séparent les minarets.

Ces minarets, de hauteur et de grosseur égales, sont tous les quatre à trois chérifs à encorbellements en stalactites, d'un modèle extrêmement pur et sévère. Ils flanquent régulièrement les quatre angles du *djami*, en dessinant un carré, et s'élèvent, depuis leur base jusqu'à la pointe du *kulah* qui les surmonte, à 65 mètres environ.

Une particularité digne de remarque distingue les deux minarets placés à l'extrémité antérieure de l'édifice. Tandis que ceux de l'extrémité postérieure n'ont, comme il est d'usage, qu'un seul escalier communiquant successivement à leurs trois étages de chérifs, ceux-ci ont chacun trois escaliers, ingénieusement disposés en lacets, et combinés de manière à conduire, le premier, directement au chérif supérieur; le second, successivement aux deux chérifs d'en haut et du milieu; et le troisième, au chérif inférieur; de sorte que six muezzins peuvent monter en même temps sur les galeries de ces deux minarets sans se rencontrer.

À la hauteur du second chérif, c'est-à-dire à peu près à la moitié de leur hauteur totale, les minarets de la Selimie mesurent 11^m 82^c de circonférence.

On compte, à partir du sol, environ 47 mètres jusqu'au chérif supérieur; 36 mètres jusqu'à celui du milieu; et 25 mètres jusqu'à celui du bas. La hauteur du dôme peut être estimée à 30 mètres.

Nach einigem Aufenthalt, den man zur Bewunderung des Chadri vans gespendet, woselbst die marmelnde Fontaine, in einem reizenden Kiosk eingeschlossen ist, dessen 16 Seiten in Spitzen Mustern von weissem Marmor sculptirt sind und dessen achteckiges Dach von acht eleganten kleinen Säulen gestützt ist, tritt man durch eine zweite Fassade in das Schiff, das wohl nicht schöner, aber unendlich reicher als die Säulenhalle ist. Es ist aus einer Reihe von 5 von innen gerippten Schwißbögen mit ungleichen und wechselweise geordneten Oeffnungen gebildet, von denen drei breit und hoch und zwei niedrig und schmal sind. Die Pforte des Schiffes bildet eine haubenförmige Nische in Stalactit mit ornamentalen goldenen Inschriften, und auf jeder Seite des mittleren Schwißbogens sind die Felder mit ungeheueren Einsatzen decorirt und mit rothen und schwarzen cufischen Buchstaben auf weissem Felde bemalt. Dieselben stellen das islamitische Glaubensbekenntnis dar, damit der Glaubliche gleich beim Eintritt, die heiligen Worte wiederhole: «Es gibt keinen Gott als Allah. Und Mohammed ist sein Prophet.»

Nichts gleicht dem mächtigen Eindruck, den man bei den ersten Schritten unter dem Dome empfindet; dieser, ein riesenhafter Krantz, ist auf 8 zwölfeckigen Säulen, wahren Granitcolossen von je 14 Meter im Umfange, gestützt.

Die Majestät des Ortes wirkt überwältigend auf den Eintretenden und kaum wagt man es, die andächtige Stille zu unterbrechen. Zoegernd tritt man bis vor die Tribüne des Muezzins hin. Diese merkwürdige Schöpfung feiner Lack—zarter Kunstschiller—and eleganter durch Gold und Materialien hervorgehobener Holzschnitzerei steht isolirt unter dem Centralpunkte der Kuppel, mit ihrem Schatten das kühle Plätschern einer emporsprudelnden Fontaine beschuetzend, die leise einen crystallenen Strahl in ein doppeltes Gefaess von Nephryt ergiesst.

Wenn man den Blick nach Vorwaerts richtet, sieht man vor sich den *Minbar*, der vielmehr eine kostbare à jour Stückerei als eine in Marmor gehauene Ciselurarbeit zu seyn scheint. Der *Mihrab* ist wie der Rest des Gebäudes von oben durch farbige Fenster beleuchtet, die ein geschickt combinirtes Licht hineinstreamen lassen. Die Wände sind vollständig mit auf Email gemalten Ziegeln bekleidet, deren schneckenförmiges Dessin sich in dunklen Gruen, Roth und Blau auf den verzierten Feldern der kaiserlichen Loge und der Damentribüne, die rechts und links auf der ersten Etage liegen, wiederholt. Man gelangt dahin durch Stiegen, die unterhalb der vier die Seitenfacaden der Djami schmückenden Vorhallen angebracht sind, zugleich als Nebenausgänge dienen und die Minarets trennen.

Diese Minarets von gleicher Höhe und Stärke haben alle vier je drei in Stalactiten hervortretende *Cherifs* von reinem und strengstem Style. Sie decken, ein genaues Quadrat bildend, die vier Winkel der Djami und messen von der Basis bis zur *Kulah*, die sie bedeckt, ungefähr 65 Meter.

Eine bemerkenswerthe Eigenthümlichkeit zeichnet die beiden vorderen Minarets besonders aus. Während naemlich die beiden hinteren wie gewöhnlich nur eine einzige Stiege haben, die zugleich zu den drei Etagen der *Cherifs* fuehrt, hat jedes der beiden vorderen drei sinnreich angebrachte Wendeltreppen, die derart combinirt sind, dass die Erste direkt zum obersten, die zweite zum mittleren und obersten zugleich, und die Dritte zum unteren Chérif fuehrt. Somit koennen sechs Muezzine zu gleicher Zeit die Gallerien dieser zwei Minarets besteigen ohne sich zu begegnen.

Bis zum zweiten Chérif, das heisst ungefähr bis zur Mitte ihrer Gesamthöhe, haben die Minarets der Selimie einen Umfang von 11 M. 82 Ctm.

Vom Fusse aus rechnet man die Höhe bis zum obersten Chérif auf 47, bis zum mittleren auf 36 und bis zum unteren auf 25 Meter. Die Höhe des Domes wird auf 30 Meter geschätzt.

La Sëlimie, qui passe avec raison pour la merveille de l'architecture ottomane, merveille de justesse de proportions, de sëvëritë et de majestë de style, de simplicitë gracieuse et de pureté d'ornementation, est le chef-d'œuvre par excellence de l'illustre maître Sinan, auteur de tant de chefs-d'œuvre, et qui la construisit dans sa vieillesse.

Comme on peut le voir dans notre description de la Suleimanië de Constantinople, cet autre ouvrage hors ligne, moins parfait toutefois que celui-ci, du même maître, ce grand artiste n'a pas ëlevë moins de 76 Djamis dans le cours de sa longue vie, qui a durë plus de cent ans pour l'honneur de l'Empire Ottoman, sa patrie, et la glorification de l'Islam.

Nous donnons plus loin, dans la suite du présent livre, la liste des constructions de tous genres exëcutëes par maître Sinan.

La date de la fondation et celle de l'achëvement de la Sëlimie d'Andrinople, par les ordres de Sultan Selim II, sont exprimëes dans les huit vers inscrits en lettres d'or au dessus de la porte de la façade principale de ce monument, et dont voici la traduction:

« Sultan Chah Selim, qui est le Sultan et l'Empereur des Empereurs, a ëlevë cet ëdifice dëlicieux, semblable à l'ëdifice du Paradis, nommé Religion de l'Islam. »

« Que Dieu bënisse ses bienfaits et les multiplie jusqu'à la fin du monde. »

« La date de la fondation est un bienfait de Dieu, et la date de l'achëvement est ëgalement un bienfait de Dieu. »

En effet, en additionnant les lettres dont se compose « *Bienfait de Dieu* », en langue arabe dans le septième vers de l'inscription et en langue persane dans le huitième, on obtient pour la première date 976 et pour la seconde 982 de l'Hëgire, dates qui correspondent aux annëes 1568 et 1574 de l'ère Chrëtienne. La construction de la Sëlimie n'a donc durë que six ans, ce dont il est permis de s'ëtonner en admirant sa grandeur et sa perfection.

EXPLICATION DES PLANCHES.

- I.— Plan de la Sëlimie d'Andrinople.
- II.— Façade principale.

Die Selimie, diemit Recht als ein Wunderwerk der ottomanischen Architektur, sowohl hinsichtlich der Genauigkeit ihrer Proportionen, der Strenge und Majestät ihres Styles, dem Reize ihrer Einfachheit, als auch der Reinheit ihrer Ornamentation gilt, ist das Meisterwerk *par excellence* des berühmten Meisters Sinan, des Schoepfers so vieler Meisterwerke, der sie im hohen Alter baute.

Wie aus unserer Beschreibung der Suleimanie von Constantinopel, dieses anderen hervorragenden, immerhin aber weniger vollkommenern Werkes desselben Meisters zu ersehen ist, hat dieser grosse Kuenstler im Laufe seines wirkungsreichen Lebens das, ueber hundert Jahre zur Ehre des ottomanischen Reiches, seines Vaterlandes, und zur Verherrlichung des Islams wahrte, nicht weniger als 76 Djamis erbaut.

Im Laufe dieses Werkes geben wir das vollstaendige Verzeichniss saemtlicher Kunstbauten Meister Sinans.

Die Jahreszahl der Gruendung und die der Vollendung der auf Befehle des Sultan Selim II. erbauten Selimie von Adrianopel sind in acht oberhalb des Hauptfaçadenthores in goldbuchstaben Geschriebenen Versen aus gedruckt, deren Uebersetzung folgendermassen lautet.

« Der Sultan Chah Selim, der Sultan und Kaiser aller Kaiser, hat diesen Prachtbau, der dem Baue des Paradieses, genannt Religion des Islam, gleicht, erhoben. »

« Gott segne seine Wohlthaten und vermehre sie bis aus Ende der Welten. »

« Das Datum der Gruendung ist eine Wohlthat Gottes und das Datum der Vollendung ist gleichfalls eine Wohlthat Gottes. »

In der That, fuegt man die Buchstaben, aus denen die Worte « Wohlthat Gottes » in arabischer Sprache im siebenten und in der persischen im achten Verse der Inschrift zusammengesetzt sind, so erhaelt man 976 fuer das erste und 982 fuer das zweite Datum nach der Hedjira gerechnet, welche Jahreszahlen denen von 1568 und 1574 der christlichen Zeitrechnung entsprechen. Die Erbauung der Selimie nahm daher nur sechs Jahre in Anspruch, was in Anbetracht ihrer Groesse und Vollkommenheit wirklich bewundernswuerdig ist.

ERKLAERUNG DER TAFELN

- I.— Plan der Selimie von Andrianopel.
- II.— Hauptfaçade.

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

DEUXIÈME PARTIE

IV

MONOGRAPHIE

DE

YÈNI-DJAMI DE CONSTANTINOPLE,
A ÈMIN-EUNU.

DIE OTTOMANISCHE BAUKUNST

ZWEITER THEIL

IV

MONOGRAPHIE

DER

YENI-DJAMI VON CONSTANTINOPEL,
IN EMIN-OENUE.

www.libtool.com.cn

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

MONOGRAPHIE

DE

YËNI-DJAMI DE CONSTANTINOPEL.
A ÈMIN-EUNU.

Située à la tête du pont qui relie Galata à Stamboul, Yëni-Djami occupe un des plus beaux et des plus vastes emplacements qui soient au monde. Sa position centrale l'a fait naturellement choisir pour le grand marché du lundi, qui se trouve encore à l'étroit dans son immense enceinte extérieure et débordé aux environs dans quatre longues rues qu'il remplit de sa foule et de son animation.

Sur cet ensemble turbulent dominant, du haut des larges perrons qui donnent accès aux portes latérales de la mosquée, les groupes pensifs, à figures fières et nostalgiques, des *Tcherkess* réfugiés, établis provisoirement avec leurs familles dans la cour intérieure, asile sacré qui leur permet d'attendre de la générosité ottomane une nouvelle patrie, plus hospitalière que l'autre.

Si, passant à travers leurs rangs pressés, on pénètre dans le sanctuaire, le contraste d'un silence religieux succédant tout-à-coup aux mille cris du dehors; l'impression profonde causée par la tranquillité placide, le recueillement pieux des fidèles; le demi-jour finement tamisé par les vitraux colorés de la voûte et les grillages d'or ma des galeries, l'aspect monotone, mais grave et riche, des revêtements de tuiles peintes sur émail à dessins d'un bleu tendre, qui recouvrent les murailles à partir du sol jusqu'au faite du dôme, et sur lesquels se détachent superbement les colonnes de marbre jaune et de porphyre de la tribune impériale et de celle du *muezzin*, qui lui fait face; la décoration sévère autant qu'élégante et pure, du *mihrab* et du *minber*, où le marbre pend en stalactites, se déroule en rinceaux fleuris, en spirales ingénieusement compliquées, en dessins géométriques savamment détaillés, ciselés, fouillés, ajourés, rehaussés d'or et de délicates peintures; toute cette splendeur dont l'expansion semble ne pas oser se manifester, contenue qu'elle est par le respect dû au lieu saint, remplit l'âme d'un calme mystique.

Cet effet, évidemment recherché et heureusement trouvé par le maître architecte Kodja Kassim, ému et compatriote de l'illustre maître Sinan, comme lui né en Albanie, n'est pas atteint d'une manière aussi complète à l'extérieur, car bien que Yëni-Djami ait été conçu entière-

DIE OTTOMANISCHE BAUKUNST

MONOGRAPHIE

DER

YENI-DJAMI VON CONSTANTINOPEL.
IN EMIN-OENUE.

Diese Moschee ist an einem Ende der Brücke, die Galata mit Stambul verbindet erbaut und umfasst einen der schönsten und grössten Plätze der Stadt. Ihrer centralen Stellung verdankt sie es, dass sie als guenstiger Platz fuer den Montagsmarkt erwählt wurde, der hier trotz ihrem immensen aeusseren Hof, kaum durch diesen gefasst werden kann und sich noch in den vier langen hier einmündenden Strassen ausdehnt, diese mit seiner Menschenmenge und Lebhaftigkeit belobend.

Aus den hoehier gelegenen breiten Perrons, die dem Zutritt zu den Seitenportalen der Moschee gewahren, beherrschen dieses lebhafte Gewuehl die nachdenklichen Gruppen der gefluuchteten, ernsten und an Heimweh leidenden Tcherkessen. — Im inneren Hof haben sie inzwischen mit ihren Familien ein geheiligtes Asil gefunden, der sie zu der Hoffnung berechtigt von den Tuerken eine noch gastlichere Heimath als die Verlassene, zu bekommen.

Wenn man durch ihre geschlossenen Reihen sich hindurchdraengt und in das Heiligthum eintritt, so bildet die plotzliche Ruhe im Innern den grellsten Gegensatz zu den tausend Stimmen draussen. — Der maechtige Eindruck der ernsten Ruhe, die Andacht der Glaebigen, das Halbdunkel, hervorgerufen durch das matte Licht dass durch die bemalten Glaesern der Kuppel und die matt vergoldeten Gittern der Galerien hindurchstroemt, die monotone aber ernste und reiche Art der auf Email mit leichter blauer Farbe gezeichneten Ziegeln, welche die Waende des Baues vom Boden bis zur Hoehe bekleiden und hiedurch noch deallicher die Saehlen aus gelblichem Marmor und Porphyre der kaiserlichen Tribune und der ihr gegenueberliegenden das Muezin hervortreten lassen; die ernste und zugleich elegante und correcte Decoration des *Mihrab* und des *Minbar* an welcher der Marmor zu Stalactiten, blumigem Laubwerk, genial aufgefassen Spiralen, geometrischen, kuenstlich detaillirten und durchstochenen Figuren bearbeitet ist, die noch durch Vergoldung und leichter Farbe hervorgehoben werden, — Alle diese Pracht die durch den Respect den man dem heiligen Orte schuldet, und anscheinend kaum zum Ausdruck zu kommen sich traut — erfuellt die Seele mit einer angenehmen und mystischen Ruhe.

Dieser, offenbar gesuchte und gluecklich geloeste Effect des Architecten Kodja Kassim, Nacheiferer und Landsmann des beruehmten Meisters Sinan, wie dieser in Albanien geboren, ist nach Aussen nicht in gleicher und vollkommener Art durchgefuehrt worden, denn obgleich

ment sur un plan des plus grandioses, ce plan n'a pas été conduit à parfaite exécution dans toutes ses parties.

Des imperfections considérables, des négligences qui seraient incompréhensibles si l'on ne se reportait en idée à l'époque de troubles civils, de discordes intestines pendant laquelle il a été construit, déparent ce chef-d'œuvre, laissé inachevé par Keucem Mah Peïker Sultane, femme de Sultan Ahmet I. et mère des Sultans Mourad IV et Ibrahim I, étranglée à la Porte du *Kouch-Hané* par les domestiques du Palais, sous le règne de son petit-fils Sultan Méhemet IV.

Pendant quarante années, Keucem Sultane avait tenu avec honneur le rang de Sultane Mère. On lui doit la construction de Tchinili Djami de Scutari, de la mosquée d'Anadolli Kavak, de celle de Validé-Han, à Constantinople, ainsi qu'un grand nombre d'autres fondations pieuses et d'établissements de bienfaisance. Elle a créé les fonds qui subviennent encore aujourd'hui à l'envoi à la Mecque de deux *sakka* qui donnent à boire aux pèlerins et aux voyageurs et leur versent quelquefois de l'eau sucrée. Une de ces innovations est la réunion des *imam* et *hatib*, le jour du départ du *Surreh*, pour lire un verset du Koran en présence du Souverain; elle a fondé également l'envoi de présents aux deux villes saintes de la Mecque et de Médine.

Ce fut Tarhan Atidjé Sultane, mère de Sultan Mehemed IV et rivale de Keucem Sultane, qui reprit la suite des travaux de Yéni-Djami, et qui donna pour date à sa fondation l'année 1074, date exprimée en deux mots: « *Grand Edifice*, » par un poète anonyme.

« *Retournez à Dieu*, » locution arabe empruntée au Koran, donne à la fois la date de l'achèvement de Yéni-Djami, en 1094, deux mois avant la mort de Tarhan Atidjé Sultane, et la date de cette mort.

On entre dans la cour intérieure, ou cloître de Yéni-Djami, aujourd'hui fermée, excepté pendant le mois sacré de Ramazan, car elle sert de logement aux familles des Tcherkesses exilés, par trois portes monumentales dont une seule a été achevée.

Cette porte, extrêmement haute, reçoit un surcroît d'élévation par un fronton à trois grands fleurons, de forme élancée, qui la surmonte; au milieu s'épanouit une large rosace en forme d'étoile, sous laquelle est sculptée en lettres d'or la formule consacrée: « *Le salut soit sur vous; en étant digne, entres-y pour l'éternité.* »

L'encadrement extérieur de la porte, figurant une première ouverture, est rectiligne: sa bordure est en stalactites, ainsi que la corniche droite qui règne au-dessous du fronton; une seconde ouverture simulée, en forme d'arcade ogivale, se dessine sous le cartouche carré qui contient l'inscription, et de chaque côté elle est décorée de riches panneaux en bas-relief, à fleurs en rosaces triplées; enfin, au milieu s'ouvre une troisième et véritable porte en cintre surbaissé, à linteau supérieur de marbre blanc et rouge posé par bandes alternées.

Entre les trois portes, le mur du cloître, très élevé, est ajouré de baies en parallélogrammes, remplies par de lourdes grilles de fer à dessins carrés; au dessous de ces baies règne une rangée de niches en arcades ogivales.

La séparation du cloître et du corps de l'édifice est dessinée de chaque côté par un massif quadrangulaire d'où s'élancent deux minarets à trois chérifs harmonieusement étagés en encorbellements de stalactites. C'est le point de départ des galeries latérales, au nombre de deux de chaque côté. La galerie inférieure est divisée en trois parties communiquant entre elles par des portes basses. La première partie est soutenue par deux hautes colonnes à fût octogone, supportant trois grandes arcades ogivales dont la retombée s'appuie sur deux colonnes rondes engagées; cette première partie forme un beau portique dont la hauteur est égale à celle des deux galeries ensemble, de sorte que la galerie supérieure n'a que deux parties au lieu de trois. La seconde

Yéni Djami nach einem grossartigen Plan entworfen wurde, so ist dieser in allen seinen Theilen nicht zur Ausführung gekommen.

Grosse Unvollständigkeiten und Vernachlässigungen der Ausführung würden unverständlich erscheinen, wenn man sich nicht die Zeiten der bürgerlichen Störungen und der innerlichen Zwistigkeiten vergegenwärtigen würde die dem Bau Eintrag thaten und ihn Sultanin Ghiumum Mah Peïker, Frau des Sultan Ahmed I. unbeeendet liessen in Folge ihrer Erdrosselung durch die Diener des Palastes an der Thuere des Kouch-Hané, während der Regierung ihres Enkels Sultan Mehmed IV.

Während vierzig Jahre erhielt sich Ghiumum Sultanin mit Ehren im Range als Sultanin Mutter.

Ihr verdankt man den Bau der Tschinili Djami in Scutari, der Moschee von Anadolli Kavak, des Valide-Han in Constantinopel, sowie einer grossen Zahl geistlicher Stiftungen und Wohlthätigkeits-Anstalten. — Sie stiftete auch die noethigen Mitteln womit noch heute die Ausgaben von zwei Wassertraegern bestritten werden, welche die Pilgern und Reisenden nach Mekka begleiten und sie mit Wasser, und manches Mal auch mit Zuckerwasser versorgen. — Es ist auch eine ihrer Einfuehrungen die Versammlung der *Imams* und *Kiatibs* behufs Vorlesung eines Koranspruechleins in Gegenwart des Herrschers am Tage der Abreise des *Surreh* nach den zwei heiligen Staedten Mekka und Medina.

Tarhan Atidjé Sultanin, Mutter des Sultan Mehemed IV und Rivalin der Ghiumum Sultanin nahm den Bau der Yéni-Djami wieder auf, indem sie als Gruendungsjahr das Jahr 1074 durch die zwei Worte eines unbekannten Dichters « *Grosser Bau* » ausdrueckte.

« *Kehtret zu Gott* » arabischer, dem Koran entnommener Ausdruck, drueckt zugleich die Beendigung des Baues im Jahr 1094 zwei Monate vor dem Tode der Tarhan Atidjé Sultanin und das Sterbejahr derselben aus.

Man betrat den inneren Hof oder das Kloster der Yéni Djami, mit Ausnahme des heiligen Ramazan-Monats, fuer die uebrige Zeit geschlossen, da darin die Tscherkessenfamilien beherbergt werden, durch drei monumentale Thueren, deren eine allein beendet wurde. — Diese uegemein hohe Thuere enthaelt noch eine weitere Ueberhoehung durch ein Fronton aus drei schlanken Blumenverzierungen bestehend, der sie bekroent. In der Mitte breitet sich eine Rosace in Sterngestalt aus in welcher mit Goldlettern der heilige Spruch eingemeisselt ist.

« *Der Gruss komme ueber euch; Seit ihr es werth, so tretet ein fuer die Ewigkeit.* »

Diese aussere Einfassung der Thuere, eine erste Vertiefung anzeigend, ist geradlinig; ihre Bordur besteht aus Stalactiten wie jene des geraden Gesimses dass unter dem Fronton durchlaeuft, eine zweite Vertiefung mit spitzen Bogen zeichnet sich unter dem viereckigen Felde der die Inschrift enthaelt und der an beiden Seiten durch reiche Felder in *bas-relief* von Blumen in verdreilachten Rosacen verziert ist. — Endlich, in der Mitte ist die Thueroeffnung mit gedrucktem Bogen deren Sturz aus in roth und weiss abwechselndem Marmor besteht.

Zwischen den drei Thueren ist die ziemlich hohe Kastermauer durch viereckige und mit schweren eisernen Gittern versehenen Oeffnungen unterbrochen, ueber welchen Nischen mit spitzen Boegen angebracht sind.

Das Kloster wird vom Hauptgebäude auf jede Seite durch ein viereckiges massives Mauerwerk getrennt ueber welche sich zwei Minarets zu je drei *Scherifes* erheben deren Verkragungen harmonische mit Stalaktiten verzierte Abstufungen bilden.

Dies ist zugleich der Ausgangspunkt der Seitengalerien deren zwei auf beiden Seiten sich befinden.

Die untere Galerie ist in drei Abtheilungen abgetheilt die durch niedere Thueren unter sich verbunden sind. — Die erste Abtheilung ist durch zwei hohe Saehlen mit achteckigem Saehlenschaft gehalten welche drei grosse Spitzbogenarcaden tragen, deren Enden auf zwei runde Halbsaehlen ruhen; diese erste Abtheilung bildet einen schoe-

partie de la galerie inférieure repose sur dix colonnes rondes libres et deux engagées, supportant sept arcs ogives d'ouverture égale, quatre larges et hautes, trois étroites et basses. La troisième partie n'a qu'une seule colonne libre supportant deux arcades qui retombent sur deux autres colonnes engagées; elle forme un portique accessoire servant de dégagement. Les deux parties de la galerie supérieure correspondent à la seconde et à la troisième de la galerie inférieure, avec cette différence que les arcades sont toutes de même ouverture et terminées en pointe.

Du côté de la mer, la seconde partie de la galerie inférieure est fermée par deux grilles en marbre blanc sculpté et ajouré en ornementation composée de dessins géométriques, de lettres et de fleurs, combinés et agencés pour encadrer deux portes également en marbre blanc, du même style que les trois grandes portes de la cour, mais beaucoup plus richement ornées. Ces portes, dont la première ferme le perron et la seconde la galerie proprement dite, ont à leur fronton, dessinée par la lettre *car* deux fois répétée et entrelacée, la syllabe *Hou*, l'un des cent noms mystérieux du Dieu unique. Elles ne s'ouvrent que pour le Souverain, et donnent accès dans la tribune qui lui est réservée. C'est la première de ces deux portes que représente notre planche N° I, exécutée sur le dessin relevé par notre éminent collaborateur Montani Effendi.

Sur les galeries latérales reposent les quatre énormes contreforts du dôme, adroitement dissimulés par douze lanternes élégantes s'étagant trois par trois sur chacun de ces contreforts de manière à donner à ces masses un aspect décoratif qui les rend aussi indispensables à l'ensemble au point de vue de l'ornementation que sous le rapport de la solidité de l'édifice. Pour rendre encore plus complet ce double résultat, la partie nue des contreforts est masquée extérieurement par quatre autres lanternes plus grandes, qui marient dans un agréable balancement de lignes les contours de leurs coupoles avec ceux du dôme principal et des demi-coupoles adossées à son cintre, pour servir de transition aux angles droits des murailles en les arc-boutant, en même temps qu'elles donnent plus de jour à l'intérieur.

Dans les dépendances immédiates de Yeni-Djami sont une école primaire et une salle particulière pour l'enseignement et la lecture du Koran; plusieurs *tchechné* et *zebil*; un grand *turbé* où sont enterrés Sultan Mehmed IV, fils de la seconde fondatrice et petit-fils de la première; les Sultans Mustapha II et Ahmed III, fils de Sultan Moustapha II; enfin un grand nombre de Sultanes et de Princes Impériaux (*Chah-zadé*), parmi lesquels les fils de Sultan Ahmed III sont au nombre de dix-huit.

En face du *turbé*, de l'autre côté de l'enceinte où se tient le marché du lundi, se trouve une vaste bibliothèque, fondée par Ahmed III.

Les murs du cloître de Yeni-Djami, ainsi que ceux du *turbé*, sont revêtus de tuiles peintes sur émail à dessins bleu turquoise, pour la plupart très-bien conservées et d'un bon style. Les inscriptions blanches sur fond bleu foncé, sont particulièrement remarquables, tant par la correction du dessin des lettres que par la pureté de l'émail.

Au centre de ce magnifique cloître de forme carrée, circonscrit par quatre galeries couvertes de vingt dômes, dont les coupoles sont supportées par vingt arcades ogives soutenues par autant de colonnes alternativement en marbre blanc et rose, s'élève le gracieux *chadrihan* (fontaine couverte servant aux ablutions religieuses) dont notre planche N° II donne la représentation fidèle, due, ainsi que la porte Impériale de notre planche N° I, aux soins de Montani Effendi.

nen Porticus dessen Höhe jener der beiden Galerien zusammengenommen gleich ist, so dass die obere Galerie statt drei Abtheilungen nur zwei besitzt. Die zweite Abtheilung der unteren Galerie ruht auf zehn runden freien Säulen und zwei Wandsäulen, die insgesamt sieben Spitzbogenarcaden von ungleicher Weite tragen, vier weite und hohe, drei enge und niedere.

Die dritte Abtheilung hat nur eine freie Säule welche zwei Arcaden trägt, die auf zwei Wandsäulen widerlagern.

Sie stellt einen ausgangbildenden Nebenporticus dar. Die zwei Abtheilungen der oberen Galerie sind der zweiten und dritten Abtheilung der unteren Galerie ähnlich mit dem Unterschied jedoch dass alle Arcaden gleicher Weite sind und spitzig ausgehen.

Nach der Seite die dem Meere zugekehrt ist, ist die zweite Abtheilung der unteren Galerie durch zwei marmorne Gitter geschlossen welche eine reiche Ornamentirung aus geometrischen und durchbrochenen Zeichnungen aus Blumen und Lettern bestehend, enthaelt, die so entworfen und beschaffen sind um zwei ebenfalls marmorne Thüren zu umrahmen. Diese sind gleichen Stils wie jene drei grossen Hofthüren, nur reicher verziert. Die Thüren deren eine den Perron und die andere die wirkliche Galerie abschliessen, bilden durch den an ihren Fronton zweimal wiederholten Buchstaben *cao* den Ausdruck *ha* eine der hundert mysteriösen Bezeichnungen des einzigen Gottes. — Diese Thüren öffnen sich nur dem Sultan und vermitteln den Zutritt zur Tribüne, die fuer ihn bestimmt ist.

Es ist die erste dieser Thüren die auf unsere Tafel No. 1 dargestellt ist nach einer Zeichnung unseres eminenten Collaborators Montani Effendi.

Auf den Seitengalerien ruhen die vier grossen Strebemauern des Domes welche durch 12 elegante Lanternen mit Oberlicht vorthellhaft verdeckt werden. Diese sind zu je drei auf jede Strebemauer angebracht da wo dieselbe einen Absatz bildet. — Durch diese Einrichtung wird jenen Hauptmassen ein decoratives Ansehen beigebracht dass zugleich zur Ornamentirung und Solidität des Ganzen beiträgt.

Um diesen doppelten Zweck noch besser zu erreichen, sind die Strebemauern durch vier grossere Lanternen bekroent deren Kuppeln mit jenen des Domes und der Halbkuppeln die als Uebergang und Streboboegen zwischen der Hauptkuppel und den vierkigen Mauern dienen, den schoensten Uebergang bilden und zugleich das Innere noch mehr erhellen.

Zu den unmittelbar abhaengigen Anbauten der Yeni-Djami sind zu rechnen; eine elementar Schule und ein Privatsaal in welchem der Koran vorgetragen und gelesen wird; mehrere *Tcheschné* und *Zebile*; ein grosser Turbe in welchen Sultan Mehmed IV Sohn der zweiten und Enkel der dritten Gruendarin; die Sultane Mustafa II und Ahmed III Sohn des Sultans Mehmed IV, die Sultane Mahmud IV, Mahmud I und Osman IV Sohn des Sultans Mustafa II und schliesslich eine grosse Anzahl von Sultaninen und kaiserlichen Prinzen (*Schah-Zadé*) worunter 18 Soehne des Sultans Ahmed III begraben liegen. Diesem Turbe gegenueber und auf der anderen Seite der Umfassung wo der Montagsmarkt abgehalten wird, befindet sich eine von Sultan Ahmed III gegruendete grosse Bibliothek.

Die Mauern vom Kloster der Yeni-Djami, so wie jene des Turbes sind mit emailirten Ziegeln von turquisenblauen Zeichnungen gut erhalten und guten Stils, bekleidet. — Die weissen Inschriften auf dunkelblauem Grunde sind insbesondere bemerkenswerth, sei es in Bezug auf Korrektheit der Buchstaben wie auf Reinheit der Emaille.

In mitten dieses grandiosen Klosters viereckiger Form, umschlossen von 4 Galerien die 20 Kuppeln enthalten, welche auf ebensoviele Spitzbogenarcaden ruhen, die wieder von 20 Säulen welche in weissen und rosa Marmor abwechseln, getragen werden, befindet sich der schoene « *Schadrihan* » (Ueberdeckter Brunnen der zu den religioesen Abwaschungen dient) der in Tafel N° II genau abgebildet ist und gleich der Tafel N° I die kaiserliche Thuer darstellend — durch die Bemuehungen des Herrn Montani wiedergegeben wurde.

D'après Kehaya Mustafa Effendi cité par l'historien Rachid (T. I. p. 408.) la construction de Yeni-Djami a coûté 3080 *Keçè* de 500 *ghourouch*. Or, on peut évaluer à 8 Dirhem d'argent le *ghourouch* du temps de Sultan Mehemed IV, et en estimant à 3 piastres la valeur actuelle du dirhem d'argent, on trouve ainsi que cette construction a coûté 36,960,000 piastres Medjidié, soit environ 7,392,000 francs.

Pour finir par un détail caractéristique de la charité musulmane, disons que, pendant le Ramazan, on distribue de l'eau miellée à tous ceux qui se trouvent à Yëni-Djami à l'heure de l'*Iftar*.

EXPLICATION DES PLANCHES :

PLANCHE I. Porte Impériale de Yëni-Djami de Stamboul.

» II. Chadriwan dans le cloître de Yëni-Djami.

Nach Kehaya Mustafa Efendi, durch den Geschichtschreiber Raschid citirt, (B. I S. 408) soll die Erbauung der Yeni-Djami 3080 *Kece* oder 1,540,000 *Ghurusch* gekostet haben. Der *Ghurusch* galt zur Zeit des Sultans Mehmed IV 8 *Dirhem* in Silber oder 24 Piaster unserer heutigen Währung. Der ganze Prachtbau kostete also 36,960,000 Piaster *Medjidie* oder beiläufig Frs. 7,392,000.

Um durch ein charakteristisches Detail zu schliessen, sei hier noch erwähnt, dass während des Ramazans allen jenen die sich zur Zeit des *Iftars* in der Yeni-Djami befinden, verzuckertes Wasser gereicht wird.

ERKLAERUNG DER TAFELN :

TAFEL I. Kaiserliche Thuer der Yeni-Djami von Stambul.

» II. Schadrivan im Kloster der Yeni-Djami.

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

DEUXIÈME PARTIE

V

MONOGRAPHIE

DU

TURBÈ DE SULTAN SULÈIMAN LE LÉGISLATEUR

DIE OTTOMANISCHE BAUKUNST

ZWEITER THEIL

V

MONOGRAPHIE

DER

TUERBE DES SULTANS SULEIMAN DES GESETZGEBERS.

www.libtool.com.cn

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

MONOGRAPHIE

DU

TURBÈ DE SULTAN SULEIMAN LE LÉGISLATEUR.

Dans un jardin de roses, où, pendant les douces nuits d'été, sous la chaste et pure lumière de la lune, se mêle aux parfums énivrants des fleurs la chanson d'amour du rossignol, Sultan Suleiman el Kanouni, entouré d'une élite de morts illustres de la nation ottomane, repose en paix à l'ombre sacrée du monument grandiose qu'il a élevé à la gloire du Dieu unique, par la main de son serviteur Sinan.

Plein de grâce et de majesté comme tout ce qui l'entoure, le mausolée du souverain se dresse harmonieusement dans sa simplicité savante, dans sa magnificence sans étalage vain et ambitieux, dans sa richesse sobre, contenue et élégante.

C'est un édifice de proportions modestes, sans aucune prétention. La forme en est octogone. Il est surmonté d'un dôme à double coupole, et entouré d'une galerie extérieure couverte ou colonnade cloîtrée, de même forme que le corps du monument.

Vingt-neuf colonnes supportent ce cloître; vingt-sept sont d'ordre bréchiforme, et les deux autres, qui accompagnent la façade, sont d'ordre cristallisé. Quatre colonnes engagées, de ce dernier ordre, ornent les fenêtres extérieures d'une sorte de péristyle fermé, qui précède l'entrée du Turbé, et forme antichambre. Les fûts de ces dernières colonnes sont en marbre dit *vert antique* du plus beau choix.

A chaque angle extérieur du Turbé, règne une colonnette, ou cordon en porphyre.

Sous le péristyle, où l'on accède par deux marches de marbre blanc, deux riches panneaux composés de tuiles émaillées revêtent les murs, de chaque côté du portail. Dans un encadrement en niche à pendentifs en rinceaux, à la mode persane, courent des enroulements de tiges croisées, où s'enchevêtrent les œillets et les anémones, autour de rosaces dont le motif est fourni par le pois. Le fond est d'un blanc de perle; les fleurs et ornements sont verts, bleus et rouges.

Au dessus du portail, un cartouche de marbre vert porte une inscription commémorative (*tarik*) en lettres d'or, qui donne la date de la mort de Sultan Suleiman le Législateur : 674 de l'Hégire (1566 de l'ère Chrétienne).

L'impression que l'on ressent en entrant dans le Turbé n'a rien de

DIE OTTOMANISCHE BAUKUNST

MONOGRAPHIE

DER

TUERBE DES SULTANS SULEIMAN DES GESETZGEBERS.

In der Mitte eines Rosengartens, wo während der milden Sommer-nächte unter dem keusehen und reinen Mondlicht sich in die be- rauschenden Wohlgerüche tausendfaeltiger Blumen das Liebeslied Philomelas mischt, ruht in Frieden Sultan Suleiman-el-Kanuni, von einer Elite berühmter Todten der ottomanischen Nation umgeben, unter dem geheiligten Schatten des grossartigen Denkmals, das er selbst durch seinen treuen Diener Sinan zum Ruhme des einzigen Gottes errichten liess.

Voller Grazie und Majestaet wie seine ganze Umgebung erhebt sich harmonisch in seiner erhabenen Einfachheit das kaiserliche Mausoleum, prächtig ohne eiteln und ehrgeizigen Zierath, reich ohne Ueberladung, elegant und einfach zugleich.

Es ist ein anspruchsloses achteckiges Gebaude von bescheidenen Proportionen, mit einer doppelten Kuppel bedeckt und umgeben von einer gedeckten aeusseren Gallerie oder engem Saeulengange von gleicher Form wie das Hauptgebaeude.

Von den neun-und-zwanzig Saeulen, welche diesen Gang stuetzen, sind 27 schartenfoermig und die beiden anderen, welche die Façade zieren, crystallisirt. Vier Wandsaeulen von gleicher Form schmuecken die aeusseren Fenster einer Art geschlossenen Saeulenganges, welcher sich vor dem Eingange der Tuerbe befindet und als Vorhalle dient. Die Schaefte dieser Saeulen sind aus sogenanntem antikgruenem Marmor von schoenster Gattung.

An jeder aeusseren Ecke der Tuerbe befindet sich eine kleine Saeule oder Mauerkranz von Porphyre.

Unter dem Saeulengange, zu dem zwei weisse Marmorstufen fuehren, sind die Mauern auf jeder Seite des Portals von zwei reichen mit emailirten Ziegeln decorirten Feldern bekleidet. In einer Nischen-einfassung mit laubwerkfoermigen Strebeboegen persischer Art laufen Schnoerkel von gekreuzten Stengeln, in denen sich Nelken und Anemonen um Einsatzenrosen winden, zu denen groesstentheils Erbsen das Motiv geben. Der Grund ist perlweiss; die Blumen und Ornamente gruen, blau und roth.

Ueber dem Portale traegt ein Zierrahmen aus gruenem Marmor eine commémorative Inschrift in goldenen Buchstaben, welche das Datum des Todes Sultan Suleimans des Gesetzgebers und zwar 674 der Hedjira oder 1566 nach christlicher Zeitrechnung enthaelt.

Der Eindruck, den man beim Betreten der Tuerbe empfindet, ist

lugubre. Tout y est noble, sévère; mais sans tristesse. C'est là le caractère particulier des sépultures ottomanes.

www.libtool.com.cn

D'autres sépultures islamiques, celles des persans, par exemple, affectent plutôt l'exagération du principe religieux en vertu duquel la mort du croyant ne peut donner lieu qu'à des actions de grâces. Dans ces dernières, l'ornementation a quelque chose de joyeux dont les maîtres ottomans se sont tenus à une distance qui donne la juste mesure, entre les regrets et les pleurs si naturels à ceux qui restent, aux veuves, aux orphelins, aux amis délaissés, et le sentiment qui pénètre sans doute l'âme du juste, délivrée d'une vie d'épreuves.

On ne peut rien imaginer de plus riche que la coupole intérieure, peinte sur enduit en grands rinceaux de feuillages, où s'épanouissent des centaines de fleurs dont les coeurs sont formés de morceaux de cristal de roche taillé en rose et d'émeraudes taillées en cabochon, chacun d'un diamètre de huit centimètres, tout au moins.

Huit arcades ogivales, soutenues par autant de colonnes d'ordre cristallisé, alternativement de marbre blanc et de porphyre avec chapiteaux en marbre blanc, supportent la coupole intérieure. Derrière ces huit arcades, à une distance d'un mètre et demi environ, répondant à celle qui règne entre les deux coupoles, les parois du monument qui servent de base au dôme sont entièrement revêtues de panneaux d'ornements en tuiles émaillées, à fleurs bleu-turquoise sur fond blanc. Au dessus de ce revêtement, pour le séparer de la coupole intérieure, règnent de larges frises ornées de versets du Koran en lettres arabes blanches sur fond bleu de roi. Le soubassement est également recouvert de tuiles émaillées à fond blanc, sur lequel courent des vermicelles de couleur de sanguine.

Quoique les vitraux des fenêtres ne soient qu'en verre blanc, l'armature de plâtre taillée en biseau qui en maintient les nombreuses pièces est disposée comme celle que l'on emploie toujours, en Turquie, pour les vitraux colorés, de manière à représenter un éblouissant feuillage de fleurettes, qui se transforment sous les rayons du soleil en une pluie de diamants.

Au centre du turbé sont les tombes des Sultans Suleïman le Législateur, Suleïman II et Ahmed II, entourées d'une galerie basse en noyer découpé à jour, sculpté et incrusté de nacre. Pendant les nuits de fête, on illumine autour de ces tombes l'intérieur du turbé, au moyen de plusieurs cercles superposés en fils de fer, suspendus à la coupole, et sur lesquels des lampes ingénieusement étagées forment des dessins lumineux. Entre ces lampes, pendent des œufs d'ivoire coloré, agrémentés de houppes de soie et d'or.

Un très beau plan en relief de la ville sainte et de la mosquée de la Mekke est placé sur une estrade qui fait face aux tombes des trois souverains.

Il a été pratiqué dans la muraille un escalier de pierre, qui conduit au chemin circulaire large d'environ 1^m 50, réservé entre les deux coupoles du turbé pour les besoins du service.

durchaus kein trauriger. Alles ist darin edel, ernst aber keineswegs zur Trauer stimmend. Darin liegt eben der wahre Charakter der ottomanischen Gruft.

Andere islamitische Grabmale, wie zum Beispiel die der Perser, zeigen viel eher eine Uebertriebenheit des religiösen Princips, kraft welchem der Tod des Glaubigen nur Dankgebete zulaesst. In diesen Letzteren hat die Ornamentation eine gewisse Froehlichkeit an sich, von der sich die ottomanischen Meister in gehoeriger Entfernung gehalten und dadurch den richtigsten Massstab gegeben haben zwischen den bei den Hinterbliebenen, wie: Wittwen, Waisen, zurueckgelassenen Freunden so natuerlichen Thraenen und Klagen, und dem Gefuehle, das die Seele eines Gerechten beim Abschied von diesem muchseligen Leben erfuehlt.

Man kann sich nichts Praechtvoelleres denken als das Innere der Kuppel, die, auf Kalk mit grossem Laubwerk bemalt, hunderte von Blumen entfaelt, deren Kelche aus rosenfoermig geschnittenem Bergkristall und aus ungeschliffenen Smaragwen gebildet sind, von denen jeder einen Durchmesser von wenigstens acht Centimetres hat.

Acht in Spitzbogen zulaufende Arcaden, getragen von einer gleichen Zahl krystallisirter Saeculen, die abwechselnd von weissem Marmor und Porphyrt mit Capitellern von weissem Marmor, stuetzen die innere Kuppel.

Hinter diesen acht Arcaden auf einer Entfernung von ungefaehr 1 1/2 Meter, die jener zwischen den beiden Kuppeln gleichkoemmt, sind die Waende des Denkmals, die dem Dome als Basis dienen, gaenzlich mit von emaillirten Ziegeln ornirten Feldern bekleidet, deren Malereien aus turkisblauen Blumen auf weissem Grund bestehen. Als Graenze zwischen der Kuppel und dieser Bekleidung sind oberhalb der Letzteren breite Friese angebracht, die mit auf koenigsblauem Grunde in arabischen Buchstaben geschriebenen Versen aus dem Koran geschmueckt sind. Die Grundmauer ist gleichfalls mit emaillirten Ziegeln auf weissem Grunde bedeckt, auf dem sich eine blutrothe wurmliinge Zeichnung ausbreitet.

Obwohl die Fensterscheiben nur von weissem Glase, ist die schraegkantige Gypsarmatur, welche die zahlreiche Scheiben zusammenhaelt, doch so angebracht wie sie gewoehnlich in der Tuerkei bei colorirten Scheiben angewandt ist, in der Weise noemlich, dass sie eine funkelnde Verschmelzung von Blaeuelchen darstellt, die sich unter den Sonnenstrahlen in einen Diamantregen verwandeln.

In der Mitte der Tuerbe stehen die Grabmaeler der Sultane Suleïman des Gesetzgebers, Suleïman II und Ahmed II, umgeben von einer aus Nussbaumholz geschnitzten niederen Gallerie, die mit Perlmutter-Einlagen ausgestattet ist. Waehrend der Festnaechte wird das Innere der Tuerbe um diese Graeber herum vermittelst uebereinander angebrachter Drahtreife beleuchtet, die von der Mitte der Kuppel herunterhaengen und, kuensstlich mit uebereinander geschichteten Lampen besetzt, leuchtende Figuren bilden. Zwischen diesen Lampen haengen Eier von farbigem Elfenbein mit goldenen und seidenen Quasten verziert.

Ein sehr schoener Aufriss der heiligen Stadt und der Kaaba steht auf einer Estrade gerade gegenueber den Grabmaelern der drei Souveraine.

In der Wand ist eine Steintreppe angebracht, die zu dem zwischen den beiden Kuppeln der Tuerbe gelegenen und 1^m 50 e/m breiten Rundweg fuehrt, der zur Verrichtung des Dienstes gehoert.

plâtre. int. = ...

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

DEUXIÈME PARTIE

VI

MONOGRAPHIE

DU

TURBÈ DU CHEH-ZADÈ

DIE OTTOMANISCHE BAUKUNST

ZWEITER THEIL

VI

MONOGRAPHIE

DER

TUERBE VON SCHEH-ZADE

www.libtool.com.cn

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

MONOGRAPHIE

DU

TURBÈ DU CHEH-ZADÈ

En 949 de l'hégire (543 de l'ère Chrétienne) le fils le plus chéri de Sultan Suleïman le législateur, Sultan Mehmed, surnommé par excellence le *Cheh-zadé*, (fils de roi) mourut. Son père, désolé de sa perte, lui fit bâtir un tombeau magnifique, dans le jardin d'un splendide Djami qu'il dédia également à sa mémoire. Ces monuments ont été élevés par maître Sinan.

Suivant l'usage oriental, des vers commémoratifs fixent, au moyen de l'addition des lettres qui les composent, la date de l'érection de ces édifices, ainsi que celle de la mort du *Cheh-Zadé*.

« Parmi mes fils le plus remarquable »

« Sultan Mehmed ».

Tel est le souvenir, si touchant dans la naïve douleur qu'il exprime avec tant de simplicité, que Sultan Suleïman voulut donner lui-même au *Cheh-Zadé* en témoignage de ses regrets paternels. On y trouve la date de sa mort, citée plus haut; mais l'inscription placée sur le frontispice du turbè porte en chiffres la date de l'année suivante: 950.

Celle de l'achèvement du Djami (955) est conservée dans ce vers :

« Temple du peuple du Prophète »

Le turbè du *Cheh-Zadé* est élevé sur un plan de forme octogone, limité par des cordons d'angle d'ordre cristallisé, occupent toute la hauteur qui s'étend depuis le sol jusqu'au dessus du deuxième rang de fenêtres, où les murailles se terminent par une galerie sculptée et découpée à jour en larges trèfles. Là, l'édifice change de forme au moyen d'un second mur circulaire placé en retraite, et qui sert de base au dôme en se terminant, au dessous de celui-ci, par un couronnement semblable au premier.

Par une singularité très remarquable, la couverture en plomb du dôme a été disposée en écailles, rangées par côtes arrondies qui vont en s'amincissant de la base au faite.

Des encadrements richement sculptés en bas-relief ornent chacune des huit faces extérieures du turbè, entièrement construit en marbre blanc.

Un péristyle vitré, auquel on monte par trois marches, donne accès à l'intérieur. Il est formé de quatre colonnettes engagées dans la boiserie. Deux sont en marbre rose et les deux autres de vert antique.

Le pavé de cette sorte d'antichambre est en mosaïque de matériaux précieux, et l'inscription en lettres d'or placée au dessus de la porte est encadrée de larges bandes de vert antique.

De chaque côté de cette porte règne un panneau de tuiles peintes sur émail, représentant trois rinceaux entrelacés et superposés. Le

DIE OTTOMANISCHE BAUKUNST

MONOGRAPHIE

DER

TUERBE VON SCHEH-ZADE

Im Jahre 949 der Hedjira (1543 nach christlicher Zeitrechnung) starb der Lieblingssohn des Sultans Suleïman des Gesetzgebers, Sultan Mehmed mit dem Ehrennamen *Cheh-Zadé* (Sohn des Königs) genannt. Sein Vater, tief betruet ueber seinen Tod, liess ihm ein prachtvolles Grabmal im Garten einer herrlichen Djami, die gleichfalls seinem Andenken gevidmet wurde, erbauen.

Der orientalischen Sitte gemäss bezeichnen Gedenkverse vermittelt Additionirung der Buchstaben aus denen sie gebildet, das Datum der Aufstellung dieser Denkmale sowie auch dasjenige des Todes des *Cheh-Zadé*.

«Unter meinen Soehnen der Hervorregendste Sultan Mehmed»

Diess ist das ruhrende Andenken welches der Sultan Suleïman selbst, in seinem mit so vieler Einfachheit ausgedruckten naiven Schmerze, dem geliebten *Cheh-Zadé* als Ausdruck seiner vaterlichen Klage hatte geben wollen. Man findet darin das oben erwahnte Datum seines Todes; die Aufschrift jedoch, welche sich auf der Vorderseite der *Tuerbé* befindet, traegt in Ziffern das Datum des Jahres 950. Dasjenige der Vollendung der Djami (955) ist in folgendem Verse ausgedruekt:

« Tempel des Volkes des Propheten »

Die *Tuerbé* des *Cheh-Zadé* erhebt sich auf einer achteckigen, von Mauerkranzen mit crystallisirten Ecken begrenzten Flaechen, die sich vom Boden bis ueberhalb der zweiten Fensterreihe erheben, wo die Mauern mit einer sculptirten und kleeblattfoermig durchbrochenen Gallerie endigen. Dort nimmt das Gebaude vermittelt einer zweiten, runden Mauer eine ganz andere Form an, die dem Dome als Basis dient und dessen Grundmauer mit einem entsprechenden Kranze abschliesst.

Besonders hervorzuheben ist das Bleidach des Domes dessen schuppenfoermige und abgerundete Seiten von der Basis bis zur Spitze immer schmaeler werden.

In bas-relief reich sculptirte Einfassungen schmuecken jede der acht Aussenseiten der gaenzlich von weissem Marmor erbauten *Tuerbé*.

Ein mit Glas bedeckter Saeuulengang, zu welchem drei Stufen fuehren bildet den Eingang, und besteht aus vier an das Tafelwerk angebrachten Kleinen Saeculen, von denen zwei von rosa und die beiden anderen von antikgruenem Marmor sind.

Das Pflaster dieser Art Vorhalle ist von aus reichem Material zusammengesetztem Mosaik, und die ueberhalb der Thuere angebrachte goldene Inschrift von einem antikgruenem Rahmen eingefasst.

Die Fueellung der Thuere besteht auf beiden Seiten aus auf Email gemalten Ziegeln und bildet drei verschlungene und uebereinander-

premier, de feuillages bleu turquoise; le second, d'anémones et grenades tranchées d'un bleu très foncé; enfin, le troisième, de pois avec leurs cosses et leurs feuilles axillaires, interprétés en or pour l'ornementation. Le tout court sur un fond uni de couleur verte, entouré de rideaux d'alcôve ingénieusement convertis en encadrement ornemental, à la manière persane.

Une coupole ronde couvre le centre du péristyle. C'est un travail de menuiserie à coulisses, avec rosaces de bois sculpté en ronde bosse et découpé à jour, réappliquées sur un fond laqué, doré et peint en fleurs et ornements.

La porte du turbè est également en planchettes de cyprès à coulisses, disposées par placages successifs sur deux épais et solides battants en chêne. Des applications de sculptures en ivoire et en ébène, très délicatement exécutées, les recouvrent.

On ne saurait imaginer un coup d'oeil plus féerique que celui dont on jouit en entrant dans le turbè du Cheh-zadé. Deux rangs de fenêtres, celles du bas à baie quadrangulaire, celles d'en haut à baie ogivale, éclairent de toutes les nuances diaprées de leurs magnifiques verrières cet intérieur charmant. Il semble qu'une fine rosée de chatoyantes pierreries y soit tombée et s'y soit fixée par quelque procédé magique.

Chaque fenêtre se compose de quatre panneaux s'enveloppant les uns les autres: Le plus près du bord de la baie représente des bouquets de fleurs naturelles de couleurs vives et variées, s'épanouissant dans des vases à large ventre et à long col, superposés. Une seconde bordure de feuillages, encadrée dans la première, sert à son tour de cadre à une troisième bordure en fleurs ornementales, au milieu de laquelle resplendit un panneau central reproduisant en grand les motifs de fleurs naturelles de la première, avec leurs vases de forme étrange et gracieuse, rangés sur deux lignes parallèles.

Ces verrières sont au nombre de trente deux, dont quatre sur chaque face du monument.

Les parois pleines des murailles sont revêtues dans toute leur étendue, depuis le moellon tapissé de Smyrne qui couvre le sol, jusqu'à la frise qui limite la coupole, de panneaux de tuiles peintes sur émail, du même style que celles dont le péristyle est décoré. Trois sujets d'ornementation s'y développent tour-à-tour et s'y marient, formant à la fois un ensemble harmonieux et trois séries distinctes de tableaux. Celui du haut, au lieu de fleurs, est rempli par une large rosace géométrique aux branches d'un blanc laiteux, relevées d'un filet central doré, et entrelacées d'ornements en feuillages verts sur un fond alternativement bleu d'outremer et bleu turquoise.

Au dessus de chaque fenêtre, un grand cartouche également en tuiles peintes sur émail, porte sur un fond bleu foncé des versets du Koran inscrits en lettres blanches, enchevêtrées dans un fouillis d'ornements et de fleurs entrelacées, et bordés d'or.

Une frise sculptée en stalactites sépare le dôme des parties droites de l'édifice. Cette frise est peinte sur enduit, ainsi que la coupole, en fleurs et feuillages verts et de couleur de sanguine sur fond blanc, formant des séries de médaillons qui dessinent les arêtes et précisent les divisions de l'ensemble décoratif de toute la partie supérieure du turbè.

Sur la tombe du Cheh-Zadé, placée au centre, s'élève un dais impérial haut d'environ 4 mètres, en bois de noyer très massif, découpé à jour en rosaces géométriques, avec incrustations de nacre.

C'est là que repose Cheh-Zadé Sultan Mehmed, entre sa femme Humma Chah et son frère Sultan Djihanghir, en mémoire duquel leur père a fondé et fait édifier par maître Sinan l'élégant djami qui couronne la hauteur de Foundouky.

gesetzte Laubverzierungen. Die erste ist von turkisblauer, die zweite, Windrosen und Granatblüthen darstellend, von sehr dunkel ultramarinblauer Farbe, während endlich die dritte Erbsen mit Schoten und achselständigen Blättern vorstellt und zur besonderen Zierde vergoldet ist. Das Ganze breitet sich auf einem glatten grünen Grunde aus und ist von einem mit persischen Verzierungen eingefassten Vorhang umgeben.

Eine runde Kuppel bedeckt das Centrum des Saalenganges. Sie ist eine gefaltzte Schrein-arbeit mit in Holz geschnittenem und durchbrochenem Rundwerk, das auf lackirtem, vergoldetem und mit Blumen und Ornamenten bemalten Grunde Einsatzen zeigt.

Die aus zwei soliden und starken Flügeln von Eichenholz bestehende Thüre der Tuerbe ist mit Tafelwerk von Cypressenholz und eingeleger Arbeit ausgestattet, ebenfalls gefalzt und ausserdem noch an den Leisten mit sehr sauber ausgeführter Sculpturarbeit in Elfenbein und Ebenholz verziert.

Einen feenhafteren Anblick als den, der sich beim Eintritt in die Tuerbe des Cheh-Zadé bietet, kann man sich kaum denken. Zwei Reihen Fenster, von denen die der unteren vierkige, die der oberen achteckige Oeffnungen haben, erleuchten das bezaubernde Innere in allen farbenmischungen ihrer herrlichen bunten Scheiben. Man konnte glauben es sey ein feiner Thau von schillernden Edelsteinen gefallen, der sich hier durch magische Einwirkung festgesetzt hatte.

Jedes Fenster ist aus drei ineinandergefalteten Feldern zusammengesetzt. Das Feld zunächst dem Rahmen stellt natürliche Blumensträuße von sehr lebhaften und mannigfaltigen Farben dar, die sich aus uebereinandergesetzten Vasen mit dickem Bauch und schlankem Hals entfalten. Eine zweite Einfassung, von jener umgeben, ist mit Laubwerk gefüllt und dient dem mittleren Feld als Rahmen von ornamentalen Blumen, in deren Centrum sich auf zwei parallelen Linien in grosserem Masstab das dem äussersten Feld entsprechende Motiv zeigt und dieselben natürlichen Blumen mit ihren Vasen von absonderlicher aber reizender Form funkeln.

Diese gemalten Fensterscheiben sind 32 an der Zahl, wovon also vier auf jede Seite dieses Grabmales kommen. Der nicht von den Fenstern eingenommene Theil der Mauerwände ist in seiner ganzen Ausdehnung, von dem mit einem kostbaren Smyrna-Teppich bedeckten Fussboden bis zum Fries der die Kuppel begrenzt, mit in Feldern getheilten und auf Email gemalten Ziegeln in dem nämlichen Style, der sich bei der Thuerfüllung vorfindet, bekleidet. Drei Ornamentationsarten entwickeln und vermischen sich daselbst, zugleich ein harmonisches Ganze und drei verschiedene Flächenreihen bildend. Die Oberste ist anstatt mit Blumen mit einer grossen geometrischen Einsatzen decorirt, deren milchweisse Zweige durch Goldleisten hervorgehoben sind und deren grüne Laubverzierungen sich abwechselnd auf meer- und turkisblauem Grund verschlingen.

Ueber jedem Fenster traegt ein grosser Zierrahmen gleichfalls von emailirten Ziegeln auf dunkelblauem Grunde Koransprüche in weissen Lettern die in eine grosse Zahl verschlungener und goldbordirter Ornamente verflochten sind.

Ein in Stalactiten sculptirter Fries trennt den Dom von den geraden Theilen des Gebaues. Dieser Fries sowohl als die Kuppel ist auf weissem Kalkgrund mit Blumen und Laub von grüner und blutrother Farbe bemalt und bildet drei Reihen von Rundflächen, welche die Kanten hervorheben und die Abtheilungen des decorativen Ganzen des oberen Theiles der Tuerbe bestimmen.

Auf dem in der Mitte stehenden Grabmale des Cheh-Zadé erhebt sich ein vier Meter hoher kaiserlicher Thronhimmel von massivem Nussbaumholze mit geometrischen Einsatzen *à jour* durchbrochen und mit Perlmutter eingelegt.

Dort ruht der Cheh-Zadé Sultan Mehmed zwischen seiner Frau Humma Shah und seinem Bruder Sultan Djehanghir zu dessen Andenken sein Vater die elegante Djami auf der Höhe von Fundukli gegründet und durch Meister Sinan aufbauen liess.

www.libtool.com.cn

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

DEUXIÈME PARTIE

VII

MONOGRAPHIE

DE

LA FONTAINE DE SULTAN AHMED III

A BAB-I-HUMAÏOUN

(CONSTANTINOPLE)

DIE OTTOMANISCHE BAUKUNST

ZWEITER THEIL

VII

MONOGRAPHIE

DES

BRUNNENS VON SULTAN AHMED III

AM BAB-I-HUMAJUN

(CONSTANTINOPEL)

www.libtool.com.cn

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

MONOGRAPHIE

DE

LA FONTAINE DE SULTAN AHMED III

A BAB-I-HUMAÏOUN

(CONSTANTINOPLE)

Il n'est personne à Constantinople qui n'ait admiré souvent comme nous, la magnifique fontaine située à côté de St-Sophie, près de la porte du vieux Sérail dite Bab-i-Houmaïoun. Ce splendide monument de l'art ottoman est dû, comme on le sait, au Sultan Ahmed III, qui l'a créé et dessiné lui-même et l'a orné de vers de sa composition, sculptés en lettres d'or sur les plaques de marbre dont les quatre faces de la fontaine sont enrichies.

On voit que, il y a à peine plus de cent ans, l'art ottoman était encore à Constantinople même, dans toute sa plus grande vigueur. L'état d'affaiblissement dans lequel il semble être tombé actuellement n'est, suivant nous, qu'apparent, et ne tient absolument à d'autre cause qu'à l'engouement des riches Ottomans pour les choses dites à la *Franka*. Dès que, à tous ces ridicules spécimens d'un art et d'une industrie prétendus à bon marché et qui ne sont en réalité qu'à bas prix, c'est-à-dire en fin de compte très-chers, dont ils encombrant leurs maisons à l'intérieur comme à l'extérieur, ils auront le bon goût et le patriotisme de préférer les produits des arts et de l'industrie de leur pays, on verra aussitôt ceux-ci se relever promptement et progresser de nouveau autant et plus même qu'autrefois.

S'il était besoin de preuves à l'appui de cette proposition, nous n'en voudrions donner qu'une et nous renverrions en conséquence le lecteur au Palais Impérial de Tchéraghan, dont toutes les peintures, dignes des plus belles époques de l'art ottoman, ont été exécutées par des artistes du pays dans le style du pays.

Quoi qu'il en soit, l'une des plus belles expressions architecturales qu'ait atteintes jusqu'à présent cet art est la fontaine d'Ahmed III, où toutes les industries nationales ont prêté leur concours à l'architecte Impérial pour créer une merveille, ou plutôt un assemblage de mille merveilles. Le potier y a apporté ses tuiles peintes sur émail; le serrurier ses grilles en fer ouvragé; le marbrier ses échantillons de marbre, rares et variés; le sculpteur ses ciselures gracieuses; le plombier ses ingénieuses combinaisons hydrauliques; le couvreur ses bizarres clochetons. De tout cela, Sultan Ahmed n'a formé qu'un seul faisceau, qu'il a érigé comme un trophée durable à la gloire de son pays.

DIE OTTOMANISCHE BAUKUNST

MONOGRAPHIE

DES

BRUNNENS VON SULTAN AHMED III

AM BAB-I-HUMAJUN

(CONSTANTINOPEL)

Es giebt wenige Personen in Constantinopel, die nicht schon oeffters den praechtigen Brunnen bewundert haben der bei der St. Sophien Moschee neben dem mit *Bab-i-Humajun* bezeichneten Thore des alten Serails sich befindet. — Dieses grossartige Denkmal ottomanischer Kunst ist, wie bekannt, das Werk Sultan Achmed's III, von ihm selbst entworfen und gezeichnet und mit Spruechen eigener Schoepfung verziert, die in Stein gehauen und vergoldet die vier Fronten des Brunnens schmuecken.

Man ersieht daraus dass nicht viel vor ueber ein Jarhundert in Constantinopel die ottomanische Baukunst sich noch in ihrer groessten Entfaltung befand. Die Erschoepfung in der sie seitdem anscheinend verfallen ist, kommt uns wie eine voruebergehende vor, und ist nur die Folge der Voreingenommenheit der reichen Tuerken fuer alles, was mit a la franka bezeichnet wird. — So wie man anfangen wird alle jene laecherliche Specimen einer als sehr wohlfeil geltenden Kunst und Industrie, die aber in Wirklichkeit nur im niederen Preis derselben besteht und schliesslich doch theuer wird und womit sie doch ihre Wolmungen im Inneren und Aeusseren ueberfullen, zu verlassen und sie den guten Geschmack und den Patriotismus besitzen werden, die Producte der Kunst und Industrie ihres eigenen Landes jenen vorzuziehen, so wird man gleich einen Wiederaufschwung der nationalen Erzeugnisse erleben, die alles Alte uebertreffen wird.

Als Beweis hiefuer begnuegen wir uns den Leser auf das kaiserliche Palais von Tscheraaglian hinzuweisen in welchem alle Malereien und Steinmetzarbeiten, wuerdig um den besten ottomanischen Kunstepochen an die Seite gestellt zu werden, von eingebornen Kuenstlern im Nationalstyl ausgefuehrt wurden.

Es verbleibt immerhin als schoenster bis jetzt erreichter architektonischer Ausdruck dieser Kunst, jener des Brunnens von Achmet III wo alle nationale Industrien dem Kaiser-Baumeister ihre Mitwirkung geliehen haben um ein Wunder zu schoepfen, oder besser gesagt, um eine Vereinigung von tausend Wundern zu bilden. — Der Toepfer brachte ihm seine emailirten Tafeln, der Schmied seine verzierten Gitter, der Steinmetz seine Muster von seltenem und verschiedenen Marmor; der Bildhauer seine zierliche Ciselirungen, der Klempner seine durchdeckten hydraulische combinationen, der Dachdecker seine bizarren Thuermchen. Aus alle dem stellte Sultan Achmed nur ein Gebilde dar, dass er als dauernde Trophoe dem Ruhme seines Landes aufrichtete.

Le créateur d'une pareille œuvre eût pu croire que c'était assez, et, croisant ses bras, se repose de son travail en l'admirant. Sultan Ahmed pensa pourtant qu'il y manquait encore quelque chose, et il jugea son concours personnel de nouveau nécessaire pour terminer dignement ce bel ouvrage, en lui donnant une âme.

Prenant la parole pour tous les ouvriers, l'artiste couronné composa et fit sculpter en lettres d'or sur la fontaine désormais parachevée, les strophes de sa dédicace à l'Ouvrier sublime, au Grand architecte de l'Univers.

C'est ainsi que l'art, principe et fin de toute industrie humaine, doit être appelé à en exprimer le dernier mot.

La fontaine de Sultan Ahmed III réunit dans un seul tout parfaitement homogène deux des principaux genres de fontaines en usage à Constantinople; le *Zébil* et le *Tchechmé*, presque partout ailleurs séparés, même lorsqu'ils se trouvent, comme c'est très-souvent le cas, dans les dépendances immédiates d'un édifice sacré dont ils font l'un et l'autre partie intégrante.

Celui de ces deux genres qui correspond le mieux à la fontaine publique la plus commune en Occident est le *Tchechmé*, destiné à fournir, par le moyen de distributeurs à domicile que l'on appelle *sakka*, aux besoins de l'alimentation d'eau des divers quartiers de la ville.

D'ordinaire, le *Tchechmé* consiste, en tant que monument, en une construction de marbre posée en applique contre un mur, terminée à son extrémité inférieure par un bassin en forme d'auge, et à son extrémité supérieure tantôt verticalement, par une frise à fleurons sculptés, tantôt horizontalement par un large auvent en bois revêtu extérieurement de plomb ou de zinc, et orné à l'intérieur d'un travail de menuiserie à coulisses, ingénieusement disposé de manière à recevoir dans ses complications variées des ciselures à jour, des moulures dorées en plein relief et des peintures du genre des laques Japonaises. L'un ou l'autre de ces couronnements portent également le nom de *Satchak* en langue Turque et de *Sak* en arabe.

Toujours couverts ostensiblement, les *Zébils* sont le plus souvent isolés au milieu d'une place ou d'une cour. Ils se composent d'une chambre contenant un réservoir muré, où des hommes particulièrement attachés au service de ces fondations pieuses puisent l'eau dans des tasses de métal qu'ils attachent ensuite au moyen de chaînettes à des grilles ajourées garnissant l'extérieur du monument, et où ces tasses, incessamment remplies, restent à la disposition des passants altérés.

Quelques *Tchechmé*, tels par exemple que les magnifiques édifices de ce genre élevés par Sultan Ahmed III sur les grandes places de Top hané et de l'échelle principale de Scutari, sont isolés de même que la plupart des *Zébils*, et forment comme eux la décoration centrale du site qu'ils occupent. Toutefois, c'est là une disposition essentiellement exceptionnelle; on la rencontre tout au plus une fois sur cent.

Afin de fonder le *Zébil* et le *Tchechmé* dans un ensemble rationnel et harmonieux, en leur conservant à chacun son caractère, son cachet original, Sultan Ahmed III traça le plan de son monument en un carré parfait et il flanqua les quatre angles de parties semi-circulaires qu'il réserva pour former quatre *Zébils*, tandis que les parties droites furent consacrées à quatre *Tchechmés*. Sur le tout une ornementation aussi sévère qu'élégante et riche, se déroule en bas-reliefs de marbre blanc finement sculptés, en grilles de bronze curieusement ouvragées et dorées, en plaques de marbres de couleur aussi rares que précieux, en inscriptions en lettres d'or sur des fonds verts et de pendentifs sculptés et dorés. La toiture en plomb est un large *Satchak* surmonté d'un grand clocheton central et de quatre autres clochetons plus petits, placés au dessus des quatre *Zébils*; des *Alem* dorés les terminent et dressent leurs croissants symboliques sur l'azur du ciel.

Ainsi que dans tous les monuments élevés par les peuples isla-

Der Schoepfer dieses Werkes haette nun glauben koennen genug gethan zu haben, und sein Werk bewundernd, ausruhen. Sultan Ahmed jedoch soll dass noch etwas an dem Ganzen fehlte und liess nochmals seine persoeneliche Mitwirkung als noethwendig um diesem Werke eine Seele zu geben und es wuerdig zu beenden.

Fuer alle Arbeiter das Wort ergreifend liess der gekroente Kuenstler, die von ihm selbst verfasste Widmung im Stein meisseln und vergolden, das Ganze dem grossen Baumeister des Weltalls widmend.

So soll die Kunst, Anfang und Ende aller menschlichen Industrie, berufen sein das letzte Wort auszudruecken.

Der Brunnen von Bab-i Humajun vereinigt in ein homogenes Ganze zwei Hauptarten der in Constantinopel gebräuchlichen Brunnen: d. i.: den « Zébil » und den Tchesme; fast ueberall getrennt von einander, selbst da wo sie zum Ganzen gehoerige Theile bilden, wie bei den geheiligten Bauten.

Die Art welche, der des Abendlandes am naechsten kommt ist der « Tschesmé » dessen Bestimmung darin besteht, durch eigene Wassertraeger « Sakka » in den Hausern das zur Speisung der Stadt noethige Wasser tragen zu lassen.

Der « Tschesmé, » als Bau, besteht in der Regel aus einer Marmorconstruction die eine Mauer verkleidet. Sein unterer Theil bildet ein Bassin, der obere Theil wechselt oft und ist entweder ein verticales Fronton mit gemisselter Blumenverzierung, oder ein horizontales vorspringendes Holzdach welches oberhalb eine Blei — oder Zinkeindeckung erhaelt und unterhalb in Feldern eingetheilt ist, in welchen, durchbrochene Verzierungen, Reliefschnitzereien oder Malereien in der Art der japanischen lackirten Malereien, manigfaltig und genial angebracht sind: beide der obersten Bokroenungen erhalten den Namen « Satschak » im tuerkischen und « Sak » im arabischen.

Die *Zébils* sind meistens Einzelbauten in der Mitte eines Platzes oder Hofes und besitzen eine vollstaendige Ueberdachung.

Sie bestehen aus nur einem Raume der das eingemauerte Wasserreservoir enthaelt. Eigene Angestellte dieser frommen Stiftungen schoepfen das Wasser mit metallene Gefaessen, welche sie durch kleine Ketten an den durchbrochenen Gittern, die das Aeuessere des Baues schmuecken, befestigen; an diesen Oeffnungen vorbeilen diese stets vollen Gefaessen, zur Labung der durstigen Voruebergehenden.

Einige Tschesmé wie z. b. die schoenen Bauten dieser Art, die Sultan Ahmet III auf den grossen Plaetzen von Tophane und dem Hauptlandungsplatze von Scutari erbauen liess, sind wie die *Zébils* Einzelbauten und bilden, wie diese, die centrale Decoration des Platzes den sie einnehmen. — Immerhin verbleibt diese Disposition als Ausnahme und man begegnet ihr nur ein oder zweimal unter hundert.

Um den *Zébil* und den *Tschesmé* in ein rationnelles und harmonisches Ganze zu vereinigen und zugleich jedem derselben seinen charakteristischen und originellen Ausdruck zu belassen stellte Sultan Ahmed den Grundriss seines Baues aus einem vollstaendigem Viereck dar, und fuegte an den vier Ecken desselben, halbkreisfoermige Theile hinzu, die er zur Darstellung von 4 *Zébils* benutzte indem er in den zwischenliegenden geraden Theilen die Tschesmé legte. — Ueber das Ganze verbreitete sich eine ebenso ernste, als reiche und elegante Ornamentierung, bestehend aus Bas-Reliefs in weissem Marmor fein gemisselt, aus bronzenen Gittern eigentuemlicher Durchfuehrung, aus Tafeln von ebenso seltenem als werthvollen Marmor, aus Inschriften in goldenen Buchstaben auf gruenum wie rothem Grunde von emailirten Frisen eingefasst und aus gemisselten und vergoldeten Stalaktiten. — Das Dach mit Blei belegt ist ein grosses « Satschak » bekroent durch ein grosseres Thuermchen in der Mitte und durch vier Kleinere ueber jedes der 4 *Zébils*. Ueber diese Thuermchen ragen die vergoldeten « Alemn » empor und strecken ihre symbolischen Halbmonde in die Blaeue des Himmels.

So wie bei allen von islamitischen Voelkern errichteten Bauten

miques, les inscriptions forment les motifs principaux de l'ornementation de la fontaine de Sultan Ahmed III. Ce que les artistes de l'antiquité, et à leur imitation les ottomans, ont cherché à exprimer au moyen de figures humaines, soit isolées, soit groupées, tant en statues qu'en bas-reliefs ou en peinture, est exprimé par les artistes musulmans au moyen de la poésie. La forme gracieuse des lettres orientales se prête on ne peut mieux à ce complément de décoration d'un ordre tout-à-fait supérieur, qui rend le monument parfait en précisant d'une manière absolue sa signification et en le spiritualisant.

On a déjà dit plus haut que Sultan Ahmed III avait voulu terminer dignement son œuvre suivant ce noble usage en en écrivant la dédicace de sa propre main. C'est à lui personnellement qu'est due l'inscription qui occupe le centre de la façade de la fontaine tournée du côté d'Aya Sofia; elle est conçue en ces termes:

La date (1) de Sultan Ahmed coule par la langue du robinet.

Ouvre en louant Dieu, bois de l'eau et prie pour Ahmed Khan (2).

Ainsi que le dit le poète, en additionnant, suivant l'usage oriental, les lettres du second de ces vers, on trouve le chiffre 1141 (1728 de l'ère Chrétienne), qui indique l'année de l'Hégire où fut achevée la construction de la fontaine de Bab-i-Humajun.

Une tradition rapporte que le souverain avait d'abord fait ainsi le vers dit *Tarih*, destiné à énoncer la date de son œuvre:

En louant Dieu, bois de l'eau et prie pour Ahmed Khan.

De la sorte on ne trouvait que 1137; il manquait donc 4 pour exprimer le chiffre complet, Sultan Ahmed se trouvait fort embarrassé. Il consulta alors le Célèbre poète Vehbi, membre du corps des Uléma, qui lui fit observer en plaisantant que, pour que la langue du robinet parlât, il fallait l'ouvrir. Sultan Ahmed ajouta immédiatement le mot: *Ateh* (Ouvre) dont la valeur en chiffres est 4, et la date cherchée fut ainsi complétée.

Les autres inscriptions de la fontaine de Bab-i-Humajun ont été composées sous la direction de Sultan Ahmed par les poètes les plus célèbres de son temps. Ces vers sont tous à la louange de Dieu et à celle du souverain, dont ils exaltent les bienfaits, en demandant pour lui des prières.

bilden auch hier die Inschriften die Hauptmotive zur Ornamentierung des Brunnes von Bab-i-Humajun.

Was die Kuenstler des Alterthums und nach ihrem Beispirl die des Abendlandes durch menschliche Figuren, isolirte oder in Gruppen vereinigt sowohl an Statuen als an Bas Reliefs oder in Malereien auszudruecken trachteten, ist durch die ottomanischen Kuenstler mittelst der Poesie zum Ausdruck gebracht worden. — Die grazioese Form der orientalischen Schriftzeichen eignet sich besonders zur Ergaenzung dieser so erhabenen Decoration welche den Bau vervollstaendigt, indem sie seine Bedeutung in bestimmter Art zur Kenntniss bringt und denselben zugleich heiligt.

Weiter oben wurde schon bemerkt, das Sultan Ahmet III nach dieser edlen Sitte seinen Bau wuerdevoll beenden wollte indem er seine Widmung eigenhaendig schrieb. — In der That verdankt man ihm personally die Inschrift, welche die Mitte jener Seite einnimmt, die St. Sophie zugekehrt ist. Sie ist folgendermassen abgefasst:

Das Datum Sultan Ahmeds (1) rinnt Aus der Zunge des Krahn's:

Oeffne ihn Gott preisend, trink Wasser, und bete fuer Ahmed Khan. (2)

So wie der Dichter es angiebt, erhaelt man indem, nach der orientalischen Sitte, die Worte des zweiten Reimes addirt, die Zahl 1141 (1728 der chrislichen Zeitrechnung) Jahreszahl der Hedgira, bei welcher der Bau des Brunnes von Bab-i-Humajun beendet wurde.

Eine populaere Tradition ueberliefert, dass der Herscher ursprueniglich den *Tarih* der Jahreszahl welche die Beendigung seines Baues angeben sollte, folgendermassen geschrieben hatte:

« Gott preisend, trink Wasser und bete fuer Ahmed Khan. »

So abgefasst drueckte der Reim nur die Zahl 1138 es fehlte demnach die Zahl 4, um die Jahreszahl richtig angeben zu koennen.

In seiner Verlegenheit wandte sich Ahmed III um Rath an den berühmten Dichter und Ulema Vehbi, der ihm spassend bemerkte, dass ein Krahn nicht zu sprechen vermoege, wenn er zuvor nicht geoeffnet wuerde. — Sultan Ahmed setzte in folge dessen, das Wort « atsch » (oefine) hinzu dessen numerischer Werth 4 ist und erhielt hiedurch die gesuchte Zahl.

Die uebrigen Inschriften des Brunnes sind unter der Leitung Sultan Ahmeds vom Dichter Vehbi abgefasst. Sie stellen Reimen dar, zur Ehre Gottes und des Herrschers dessen Wohlthun sie preisen und Gebete fuer ihn erliehen.

(1) C'est-à-dire le *tarih* ou vers commémoratif composé par Sultan Ahmed, et en même temps la date de la fondation.

(2) *Khan*; titre tatar des souverains Ottomans, qu'ils portent, selon Hammer, depuis la conquête de la Crimée.

(1) Datum Sultan Ahmeds d. i. der « *Tarih* » (commemorativer Reim) von Sultan Ahmet gebildet.

(2) *Khan*, tatarischer Titel, den sich die ottomanischen Herrscher beilegen nach der Eroberung der Krimm. (Hammer).

45.145 No 1. 4

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

DEUXIÈME PARTIE

VIII

MONOGRAPHIE

DE LA

FONTAINE D'AZAB KAPY

DIE OTTOMANISCHE BAUKUNST

ZWEITER THEIL

VIII

MONOGRAPHIE

DES

BRUNNENS VON AZAB KAPY

www.libtool.com.cn

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

MONOGRAPHIE

DE LA

FONTAINE D'AZAB KAPOU

La fontaine d'Azab-Kapou, c'est-à-dire de la Porte, ou quartier général des Azab (d'abord, dans le principe, infanterie légère, puis, plus tard pontonniers et rameurs) était comprise dans l'enceinte fortifiée de Galata, l'ancien Péra des Génois. On comprend donc facilement que, malgré la préoccupation constante qu'ont eue tous les architectes ottomans, de choisir au préalable un site vaste et agréable pour l'érection de leurs monuments, il n'eût pas été possible à Sultan Ahmet III, fondateur et architecte de cette fontaine, de lui ménager une assiette et des abords mieux appropriés, et qui permettent d'en mettre en valeur toutes les beautés.

En effet, dans une cité telle que le Péra des Génois, centre des Colonies Orientales de la Sérénissime République, à la fois comptoir et forteresse, l'espace libre était forcément très-restreint, par suite de la double nécessité d'utiliser toute la place disponible pour de vastes magasins, et de disposer en même temps la voie publique de manière à y multiplier les ouvrages de défense et les chemins étroits, tortueux et couverts.

Aussi Sultan Ahmet III prit-il le parti, afin d'obtenir un développement de façade un peu plus considérable, d'établir la partie antérieure du plan de la fontaine d'Azab-Kapou en forme de biseau, à l'angle saillant duquel il plaça une tourelle à six pans.

Cette forme donnée à la façade a été, comme on le voit, ingénieusement calculée, de manière à procurer aux passants la jouissance entière de la vue de toute la partie de l'édifice susceptible de recevoir avec avantage une riche décoration.

Elle n'a pas été conçue moins ingénieusement en vue de combiner, d'une autre manière qu'à Bab-i-Humajoun, mais aussi victorieusement, les deux genres de fontaine connus sous les noms de *Tschechné* et de *Zébil*.

La tourelle, soutenue par six élégantes colonnettes d'ordre cristallisé, entre lesquelles régnaient des grilles dorées, ajourées de légers rinceaux et de gracieuses rosaces, est consacrée au *Zébil*. La porte d'entrée en a été réservée sur le côté droit et s'ouvre au point d'intersection des angles de la tourelle et de ceux des parties en biseau qui la relient au corps de l'édifice, affectant dans ses trois côtés restants la forme d'un carré dont la quatrième face manque. Ainsi qu'on vient de le voir plus haut, cette quatrième face a été remplacée par une

DIE OTTOMANISCHE BAUKUNST

MONOGRAPHIE

DES

BRUNNENS VON AZAB KAPU

Die Fontaine von Azab-Kapu d. i. die Pforte oder das Hauptquartier der Azab (ursprünglich leichte Infanterie, später Pontoniere und Ruderer) war früher innerhalb der befestigten Stadtmauer von Galata, das alte Pera der Genuesen. Man wird es daher leicht begreiflich finden, dass, trotz der beständigen Sorge der ottomanischen Baukünstler, eine weite und angenehme Lage für die Errichtung ihrer Monumente auszuwählen, es dennoch dem Sultan Ahmet III dem Grunder und Erbauer dieser Fontaine nicht gelang, für dieselbe eine bessere Lage und geeignetere Zugänge zu finden die es ermöglichen würden, alle ihre Vorzüge ins gehörige Licht zu stellen.

In einer Stadt also wie das genuesische Pera, dem Centrum der orientalischen Colonien der durchlauchtigsten Republik, zugleich Factori und Festung, war der freie Raum nothwendigerweise sehr beschränkt in Folge der doppelten Nothwendigkeit, jeden disponiblen Platz zur Errichtung grosser Magazine zu verwerthen und zugleich die öffentlichen Wege derart einzurichten dass man stets die Vertheidigungswerke, und die engen, krummen und gedeckten Gassen vermehren konnte.

In Folge dessen entschloss sich Sultan Ahmet III um ein nur etwas bedeutendere Fächenausdehnung zu gewinnen, dem Vordertheil der Fontaine von Azab-Kapu eine schräge Stellung zu geben an deren vorspringendem Ecke er ein sechseckiges Thurmchen aufrichten liess.

Wie man sieht, ist diese Fächadenform auf das sinnreichste darauf berechnet, dem Vorübergehenden den vollkommenen Genuss zu gewähren den ganzen einer reichen Decoration fähigen Theil des Gebäudes mit einem Blicke übersehen zu können.

Nicht weniger sinnreich, wenn auch auf andere Weise als bei Bab-i-Humajun, aber ebenso erfolgreich ist sie dazu ausgedacht, die unter den Namen *Tscheşme* und *Zébil* bekannten Fontänen-Arten in sich zu vereinigen. Das Thurmchen, von sechs eleganten crystallisirten Säulehen getragen, zwischen denen sich vergoldete Gitter mit durchbrochenem Laubwerk und graziosen Einsatzen befinden, ist dem *Zébil* gewidmet. Die Thüre ist an der rechten Seite angebracht und öffnet sich zwischen dem Durchschnittpunkt der Ecken des Thurmchens und denen der schrägen Seiten, die sie mit dem Gebäude selbst verbinden, so dass dasselbe mit seinen übrigen drei Seiten die Form eines Vierecks bildet dessen vierte Seite fehlt. Wie wir oben erwähnten, ist diese vierte Seite durch eine schräggestehende

figure taillée en biseau, et c'est sur les deux faces planes de ce biseau, de chaque côté de la tourelle, qu'ont été établis deux Tchechmâ.

Aucune autre fontaine que celle d'Azab-Kapou, n'est ornée, avec autant de profusion, des décors sculptés les plus splendides.

Les principaux motifs de ces sculptures, antrefois rehaussées de dorures et se détachant sur des contrefonds rouges et bleus, ont été fournis par la renoncule.

Nous avons représenté le dessin de cette fontaine avec les colorations qu'on y voyait encore il y a quelques années et qui ont été, alors, notées avec un soin minutieux par notre éminent collaborateur Montani Effendi, à qui nous devons tous les renseignements techniques contenus dans le présent ouvrage. On peut ainsi se rendre un compte exact de la haute valeur de ce magnifique spécimen de l'Architecture polychrome Ottomane.

De semblables colorations sont motivées par la nature même des formes architecturales qu'elles revêtent; elles servent à définir ces formes en délimitant leurs contours d'une manière plus précise, et donnant plus de légèreté à l'ensemble de la composition.

On sait, d'ailleurs, que l'usage de l'architecture polychrome remonte à une très-haute antiquité. Les monuments des Grecs eux-mêmes, si renommés pour le goût exquis de leurs productions artistiques, étaient peints de couleurs variées. C'est ainsi que le bleu et le rouge ravi vait de leurs teintes éclatantes les lignes pures et majestueuses du Parthénon.

Toutefois, ce mode de procéder a rencontré de nombreux opposants parmi les artistes modernes, et l'on doit avouer qu'une architecture à formes relativement simples s'accommode assez mal d'un pareil genre de décoration; mais on n'en saurait dire autant alors que les formes architecturales sont très-compiquées. Les architectes Ottomans ont parfaitement saisi cette idée de convenance, dont ils ont rigoureusement appliqué les conséquences, en n'employant jamais de couleurs là où des formes simples se présentaient.

Sous le règne de Sultan Ahmed III, l'architecture ottomane conservait encore, dans ses dispositions générales, les formes traditionnelles de l'art national. Mais déjà, à cette époque, l'ornementation subissait une transformation caractéristique; la renoncule tendait à se substituer partout à l'ancien système ornemental. Sous l'influence de peintres et de sculpteurs français, attirés par la réputation de magnificence du souverain, à la suite d'ingénieurs qu'il avait appelés pour l'exécution de travaux spéciaux, les artistes Ottomans se rapprochaient de plus en plus des types d'ornementation européens. Un pas de plus, et ils allaient entrer dans cette voie déplorable où bientôt, de chute en chute, ils tombèrent dans un profond oubli de toute notion rationnelle d'art et de toute pureté de goût.

C'était en effet le temps des pompons, des chicorées et des rocailles. Le style Pompadour procédait, d'un bout de l'Europe à l'autre bout, sous le ciseau des sculpteurs et le pinceau des peintres manières du siècle de Louis XV, à son œuvre de dépravation. Il ne tarda pas à greffer, sur les sévères rameaux de l'art Ottoman, des plantes parasites qui l'étouffèrent sous leurs rapides et encombrantes frondaisons.

Leurs grâces exotiques, en se déroulant autour des *chérifs*, des niches en encorbellements, des *Satchak* des nobles *Djâmis* islamiques, leur enlevèrent tout caractère original, et préparèrent enfin la place nette pour une nouvelle végétation malsaine, qui fleurit trop longtemps dans une école assez renommée, quoiqu'à tort, celle de Rafâel et de ses élèves, les constructeurs arméniens.

La limite extrême que l'art national Ottoman n'a pu franchir sans risquer de se perdre entièrement est marquée par les constructions élevées sous le règne de Sultan Abd-ul-Hamid. On y rencontre de magnifiques spécimens de monuments hybrides, d'une richesse lux-

Figur ersetzt worden auf deren zwei Flächen zu beiden Seiten des Thurmchens, zwei Tschesmés angebracht wurden.

Keine andere Fontaine als die von Azab-Kapou ist mit so vielem Aufwande decorirt und mit so vielen splendiden Sculpturen bedeckt worden.

Die Hauptmotive zu diesen ehemals durch Vergoldung hervorgehobenen Sculpturen, die von dem blauen und rothen Grund heraustraten, hat die Ranunkel abgegeben.

Wir haben die Zeichnung dieser Fontaine mit von Malereien die noch vor einigen Jahren zu sehen waren in diesem Werk dargestellt, sie wurden damals auf das genaueste von unseren eminenten Mitarbeiter Montani Effendi aufgezeichnet, dem wir auch sämmtliche technische Erläuterungen in diesem Werke verdanken. Man kann sich darnach eine genaue Vorstellung von dem hohen Werthe dieses prachtvollen Probestückes der ottomanischen polychromen Architektur machen.

Solche Farbenmischungen sind durch die Natur der architectonischen Formen die sie bekleiden selbst motivirt; sie dienen dazu diese Formen zu erklären in dem sie in bestimmter Weise alle ihre Umrisse bezeichnen und der Gesamtcomposition mehr Leichtigkeit geben.

Es ist uebrigens bekannt dass die Anwendung der polychromen Architektur im hohen Altherthum schon bekannt war. Selbst die wegen des ausgesuchten Geschmacks ihrer artistischen Productionen so berühmten Monumente der Griechen waren hant bemalt. So erfrischten das roth und blau mit ihren glänzenden Tönen die reinen und majestätischen Linien des Parthenon.

Diese Verfahrungsweise fand gleichwohl zahlreiche Gegner unter den modernen Kuenstlern, und man muss gestehen dass eine in ihren Formen verhältnissmässig einfache Architektur, sich sehr schlecht mit einer solchen Decorationsart vereinbaren lässt; bei complicirten architectonischen Formen fällt eine solche Einwendung jedoch weg. Die ottomanischen Baukuenstler haben vollkommen dieser Anschauungsweise gehuldigt, deren Consequenzen sie streng angewandt indem sie nie Farben anwendeten wo sich einfache Formen zeigten.

Noch unter der Regierung des Sultans Ahmed III behielt die ottomanische Baukunst, in ihren allgemeinen Dispositionen die traditionellen Formen der nationalen Kunst. Aber schon zu jener Epoche erlitt die Ornamentik eine charakteristische Umgestaltung, die Ranunkel schien ueberall das alte ornamentale System zu verdrängen. Unter dem Einflusse französischer Maler und Bildhauer die von dem Rufe der Prachtliebe des Monarchen herangezogen wurden, dann auch unter dem Ingenieure, die er zur Ausfuehrung bestimmter Arbeiten herbeirief, naeherten sich die ottomanischen Kuenstler mehr und mehr den Typen der europäischen Ornamentik. Noch einen Schritt und sie waren in die bedauernswethe Bahn gerathen die sie bald von Sturz zu Sturz in tiefste Verkennung aller rationellen Kunstbegriffe und aller Reinheit des Geschmacks hinabfuehrte.

In der That die Zeit des Flitterstaates, der Cichorien und der Glascorallen war herangerueckt. Der Pompadourstyl fing an von einem Ende Europas bis zum anderen sein Zerruetzungswerk unter dem Meissel und dem Pinsel der manierirten Bildhauer und Maler des Jahrhundert Ludvig XIV auszuueben. Es dauerte nicht lange und er impfte den strammen Adern der ottomanischen Kunst, Parasitenpflanzen ein, die sie unter ihrem wucherenden Gestrueppe erstickten.

Indem sich ihre fremden Grazien um die *Cherifs*, die vorspringenden Nischen, der *Satchak* der edlen islamitischen Djâmis schlangen, raubten sie ihnen allen nationalen Character und bereiteten das Feld fuer eine neue ungesunde Vegetation vor die, ungerechterweise nur zu lange in einer ziemlich berühmten Schule in Bluethe stand, in der Rafâels und seiner Schueler die armenischen Baumeister.

Die äusserste Grenze welche die nationale ottomanische Kunst nicht ueberschreiten durfte ohne Gefahr zu laufen sich gaenzlich zu Grunde zu richten ist durch die Bauten welche unter der Regierung des Sultans Abd-ul-Hamid erstanden, bezeichnet. Man begegnet hier pracht-

riante, et d'une grande ingéniosité de conception. Il semble, en les contemplant, que l'on se trouve sur le bord d'un précipice à peine s'y est-on laissé attirer par l'appât d'un splendide panorama, que la vue se trouble, on est saisi par le vertige, on chancelle, on se brise sur les rochers.

Heureusement, ainsi que certaines plantes dont le développement régulier exige un climat spécial, et qui ne peuvent se reproduire si on les transporte sous des latitudes opposées, le style Pompadour et les autres dangereuses importations étrangères qui lui ont succédé n'ont fait que passer en Turquie, sans y jeter de profondes racines. A leur place, il n'est rien resté; et l'art national, un moment obstrué par leurs superfétations difformes, reparaît aujourd'hui plus vivace que jamais, sous l'impulsion libératrice donnée par Sultan Abdul-Aziz Khan lui-même.

C'est en remontant aux sources les plus pures de l'art national, que les artistes actuels, obéissant à sa voix, ont pu retrouver et faire revivre les saines et vigoureuses traditions des grands maîtres de l'Architecture Ottomane.

L'étude du genre de décoration dont sont enrichies les fontaines leur a été très-utile. Elle ne le sera pas moins pour tout architecte se proposant de décorer à l'intérieur les édifices civils, car ces derniers ne sauraient emprunter leur ornementation aux monuments religieux, non plus qu'aux sépultures. Les maîtres architectes Ottomans ont consacré à ces diverses constructions des styles différents, qu'ils ont eu soin de ne jamais employer qu'en parfaite relation avec la destination de chaque édifice.

La fontaine d'Azab-Kapu est recouverte d'un auvent ou *Satchak* en bois, que l'on se trouve dans la nécessité de renouveler assez souvent. Presque chaque fois qu'il est détérioré par les abondantes pluies hivernales, auxquelles succèdent les ardeurs dévorantes du soleil d'été, on en change la forme en le remplaçant par un autre. Il n'y a donc pas lieu de se préoccuper de celle qu'on lui voit.

Il y a environ cinq à six ans, ce monument menaçait ruine; d'importantes réparations devenaient d'une urgence extrême. S. Exc. Edhem Pacha, alors Ministre du Commerce, de l'Agriculture et des Travaux Publics, mû par un pur sentiment de patriotisme, fit, bien que la fontaine d'Azab-Kapu relevât de l'administration de l'Evka, et non de son propre ministère, procéder à ces réparations, afin de conserver pour la postérité un des chefs-d'œuvre de l'Art national. Sur ces entrefaites, Edhem Pacha ayant été nommé Gouverneur Général du Vilayet de Tirlala, le travail de restauration ordonné par lui resta incomplet; mais l'édifice était consolidé, le plus important était donc fait.

Les enjolivements pourront être repris dès qu'on le voudra; en attendant le monument est sauvé.

vollen Probestuecken hybridischer Monumente, von ueppigem Reichtum strotzend und von sinnreichster Schoepfung. Wenn man sie betrachtet glaubt man sich am Rande eines steilen Abgrundes zu befinden; kaum hat man sich durch den Anblick eines herrlichen Panoramas heronlocken lassen, so trübt sich die Aussicht, man wird vom Schwindel erfaßt, wankt, stuerzt und zermahlt an den Felsen.

Gnuechlicherweise, hat der Pompadoursyl und die anderen schaedlichen Einfuehren von der fremde die ihm folgten, gerade wie gewisse Pflanzen deren regelmaessige Entwicklung ein besonderes Klima erfordert und die sich nicht fortpflanzen koennen wenn man sie in entgegengesetzten Zonen verpflanzt, die Tuerkei nur beruehrt ohne tiefe Wurzeln zu schlagen. An ihrer Stelle ist nichts zurueckgeblieben, und die nationale Kunst nur fuer einen Augenblick durch ihre unfoermigen Ueberschwaengerungen gehemmt, erscheint heute viel lebhafter als je unter den befreienden Antriebe des Sultans Abd-ul-Aziz Khan selbst.

Nur indem sie zu den reinsten Quellen der nationalen Kunst zurueckkehrten konnten die gegenwaertigen Kuenstler, seinem Befehle gehorend, die gesunden und kernhaften Traditionen der grossen Meister der ottomanischen Architektur wiederfinden und wiederbeleben.

Das Studium der Decorationen mit welchen die Fontainen geschmueckt sind, war ihnen am nuetzlichsten. Es wird nicht weniger nuetzlich seyn jedem Baumeister der das Innere buergerlicher Gebaeude wird schmuecken wollen, denn der Ornamentation hiezu koemnten sie den religoesen Monumenten und Grabmaelern nicht entleihen. Die ottomanischen Baumeister haben jenen verschiedenen Bauten verschiedenartige Style gewidmet, Style die sie sich bestrebt mit der Bestimmung eines jeden Denkmals im Einklang zu bringen.

Die Fontaine von Azab-Kapu ist von einem hoelzernen Schirmdach oder *Satchak* bedeckt das man sehr oft zu erneuern gezwungen ist; fast so oft es durch die Regenguesse im Winter und durch die brennende Sonne im Sommer verdorben wird, erhaelt das neue Dach eine andere Form. Das Gegenwaertige ist also von gar keiner Bedeutung.

Vor fuef oder sechs Jahren drohte dieses Monument in Verfall zu gerathen, es erforderte daher bedeutende Reparationen. Seine Excellenz Edhem Pacha, damals Minister des Handels, des Ackerbaues und der oeffentlichen Arbeiten, von reinem patriotischem Gefuehle geleitet, liess obwohl die Fontaine von Azab-Kapu von der Administration des Evkafs und nicht von seinem eigenem Ministerium abhing, die erwaehten Reparaturen vornehmen, um fuer die Nachwelt ein Meisterwerk nationaler Kunst zu erhalten. Kurze Zeit darauf wurde Edhem Pacha zum General-Gouverneur des Vilayets von Tirlala ernannt, und die von ihm angeordnete Reparatur blieb unvollendet, das Gebaeude war indess gesichert, die Hauptsache also geschehen.

Die Verschoenerungen koennen also wieder aufgenommen werden wann man will — vorlaeufig ist das Monument gerettet.

www.libtool.com.cn

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

TROISIÈME PARTIE

I

FLORE ORNEMENTALE

ET MÉTAMORPHOSES

DIE OTTOMANISCHE BAUKUNST

DRITTER THEIL

I

ORNAMENTALE FLORA

UND METAMORPHOSEN

www.libtool.com.cn

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

FLORE ORNEMENTALE

ET

MÉTAMORPHOSES

Les artistes ottomans ne sont pas allés chercher bien loin les types de leur ornementation; ils les ont pris parmi les plantes du potager ou les fleurs du jardin de leur propre maison. La forme naturelle a subi entre leurs mains diverses modifications successives et a fini par prendre un caractère conventionnel, caractère qui convient éminemment à la décoration, la forme des feuillages, des fruits et des fleurs ayant acquis ainsi des qualités nouvelles, qui les ont mises en harmonie parfaite avec la nature des matériaux employés pour les représenter.

C'est le pois qui a fourni le sujet principal de l'ornementation des Ottomans. Les feuilles axillaires de cette plante, et les griffes au moyen desquelles elle s'attache à des supports ou à ses voisins ont été successivement interprétées par des agrafes; les gousses se sont transformées en épanouissements foliacés adhérents à la tige, et on l'empreinte des graines continue à se montrer dans la plupart des transformations subies par le type initial.

Toutefois, cette empreinte a fini par prendre l'aspect de folioles. Certains artistes ayant amaigri successivement l'épanouissement foliaire de la tige, ont oublié peu-à-peu le type primitif, et ont traité la plante ornementale dérivant du pois comme si elle appartenait au genre des graminées. Les transformations, du reste, n'ont pas été seulement opérées au moyen de modifications successives; certains agencements collatéraux ont donné lieu, dès le principe, à des interprétations singulières. L'imagination des artistes ottomans est allée loin dans cette voie. C'est ainsi que le type primitif a été changé par eux en un type figuratif, et que l'agencement collatéral des feuilles du pois a donné naissance à une figure représentant un oiseau aux ailes ouvertes.

Comme les ottomans ont toujours obéi avec une stricte sévérité au principe religieux qui leur défend l'usage des représentations animées, cette dernière figure n'a pas été employée par eux dans la décoration des édifices religieux; mais, par un ingénieux compromis, ils l'ont présentée néanmoins d'une manière détournée, qui semble accidentellement produite par la combinaison fortuite des parties ornementales ordinaires.

Dans un ornement ottoman, on distingue deux parties principales: le buisson et la plante ornementale.

La plante ornementale se compose de la tige, des feuilles axillaires et des gousses, ou bien des épanouissements foliaires de la tige, accom-

DIE OTTOMANISCHE BAUKUNST

ORNAMENTALE FLORA

UND

METAMORPHOSEN

Die ottomanischen Kuenstler sind nicht weit gegangen um die Typen ihrer Ornamentation zu suchen, sie haben dieselben aus den Gemuse- oder ihrer eigenen Hausgaerten ausgewaehlt. Die naturliche Form hat nach und nach unter ihren Haenden verschiedene Abaenderungen erfahren und schliesslich einen conventionellen Charakter angenommen, der sich ganz vorzueglich zur Decoration eignet, indem die Formen der Blaetter, Bluethen und Fruechte, dadurch ganz neue Eigenschaften erlangen, die sie mit der Natur der zu ihrer Darstellung verwendeten Materialien vollkommen in Einklang brachten.

Die hauptsaechlichste Vorlage zur Ornamentation bildet bei den Ottomanen die Erbsenstaude. Die achselstaendigen Blaetter dieser Pflanze und die Rauken mittelst welcher sie sich um die Stangen oder um die anderen Stauden windet, sind allmaelig durch Agrafen angedeutet worden; die Huelsen haben sich in Blaetterartige Knospen verwandelt, die am Stengel angewachsen sind und tragen groesstentheils in den Spuren der Koerner das Gepraege von Initialen.

Indess haben sich diese Spuren schliesslich auch in blattaenliche Formen verwandelt. Etwelche Kuenstler, die nach und nach die blatt-aehnliche Entfaltung des Stengels schmaeler werden liessen, sind von der ursprunglichen Vorlage ganz abgekommen und haben die ornamentale von der Erbse abgeleitete Pflanze so behandelt, als gehoere sie zu den Grasarten. Die Verwandlungen sind indess nicht nur mittelst allmaehigen Modificationen vorgenommen worden, verschiedene Seitengruppirungen haben auch zu sonderbaren Auslegungen gefuehrt. Die Einbildungskraft der ottomanischen Kuenstler ist in diese Richtung sehr weit gegangen. Auf diese Weise ist die ursprungliche Vorlage durch sie in Abbildungen von Thieren abgeandert worden und hat die Seitengruppirung der Erbsenblaetter eine Figur, die einen Vogel mit ausgebreiteten Fluegeln darstellt, zum Vorschein gebracht.

Da die Ottomanen von jeher mit ganz besonderer Strenge dem religiosen Princip, der ihnen die Benuetzung belebter Darstellungen verbietet, gehuldigt haben, ist die ebenerwaehnte Figur von ihnen zur Ausschmueckung religioser Bauten nicht verwendet worden, aber durch eine sinnreiche Uebereinkunft haben sie dieselbe gleichwohl auf ganz ungesuchte Weise, die man zufaellig nennen koennte, dargestellt durch die unvermuthete Vereinigung der gewoehnlichen ornamentalen Bestandtheile.

In einem ottomanischen Ornament sind zwei Hauptbestandtheile zu unterscheiden: das ornamentale Gestraeuche und die Pflanze selbst.

Die ornamentale Pflanze besteht aus dem Stiel, den achselstaendigen Blaettern und den Huelsen oder der blaetterigen Entfaltung des

pagnés d'escargots. Les escargots font aussi souvent partie du buisson.

www.libtool.com.cn

Le buisson est le support ornemental de la plante; il n'est formé que d'un rinceau; il s'enroule d'une manière simple et gracieuse et constitue à lui seul un ornement parfait. La plante ornementale vient à son tour s'enrouler sur ce buisson; elle constitue également un ornement parfait. Ces deux ornements étant complets par eux-mêmes, on peut les disjoindre, et c'est ce qui a été fait dans la généralité des cas.

Les ornements ottomans les plus riches comportent trois sujets dont chaque dessin est complet en soi-même, pris isolément. En pareil cas, il y a deux plantes ornementales et un buisson. L'exécution d'un genre de dessin aussi compliqué présente de sérieuses difficultés, car il ne suffit pas que le dessin de chaque partie prise isolément soit gracieux, il faut encore que le tout ensemble possède la même qualité, et que la pondération des espaces vides et des espaces pleins soit exactement calculée et savamment combinée.

On doit considérer l'architecte Hias Ali comme l'inventeur de ce genre de décoration, dans lequel il a fait des compositions splendides. Après lui, rien de pareil n'a plus été imaginé, et ce n'est dans ces derniers temps, où un nombre considérable de dessins à trois sujets ont été exécutés pour la décoration intérieure du Palais Impérial de Téhéran.

Hias Ali a employé comme plantes ornementales, concurremment avec le type pois, le type courge. Ce dernier type n'a guères été employé que par lui, et dernièrement au Palais de Téhéran. N'ayant ainsi passé qu'entre les mains de deux artistes, la courge n'a pu subir de notables modifications, et c'est un type sur lequel l'imagination des artistes modernes peut encore se déployer.

Le type pastèque a été manié plus souvent que le précédent, et il présente de notables modifications; mais il n'a reçu que très peu d'applications en sculpture.

Parmi les fruits que les artistes ottomans ont employés dans leurs décorations, la grenade doit tenir le premier rang; elle a subi des modifications nombreuses et a fini par prendre la forme d'une fleur complexe. On a même confondu, en dernier lieu, le fruit de la pastèque avec celui du grenadier; il y a eu échange et association de feuillages, et il en est résulté un hybride ornemental fréquemment rencontré dans la peinture décorative ottomane.

Souvent aussi, l'amarante, le conaria, la renoncule, ont été appliquées à la décoration, sans que ces fleurs aient subi de modifications très sensibles. La renoncule apparaît déjà dans les ornements les plus anciens, où on ne lui a donné aucune importance; mais sous le règne de Sultan Ahmed III cette importance s'accroît et devient telle, que la renoncule tend presque à se substituer entièrement au type pois. On la considère alors comme un type plus parfait que ce dernier; on en décore les parties principales des monuments, comme le prouve, entre autres édifices, la fontaine située près de Bab-i-Humaloun, à Constantinople.

Ceux qui n'ont pas suivi pas à pas les développements de l'art ottoman attribuent ces tendances nouvelles à l'influence de la renaissance italienne, dont les types auraient inspiré cette substitution de plantes ornementales encore peu usitées à celles affectées jusqu'alors. Il n'en est rien pourtant; les types ornementaux de la renaissance sont empruntés à des plantes très différentes de celles de la flore ornementale Ottomane, et la ressemblance est toute fortuite.

Dans l'ordonnement des tiges ornementales, les Ottomans, en donnant la prééminence au type renoncule, ont suivi cependant le même système que celui dont le type pois leur avait donné le modèle. Le

mit Schnecken besetzten Stengels. Oft bilden auch Schneckenformen einen Theil des Gestraeches.

Der Stiel ist die ornamentale Stuetze der Pflanze und ist nur aus Laubwerk gebildet; er entfaltet sich in einfacher und grazioeser Weise und macht aus sich schon ein vollkommenes Ornament aus. Auf diesem Stengel entwickelt sich die ornamentale Pflanze und bildet gleichfalls fuer sich ein vollstaendiges Ornament. Da diese beiden Ornamente an und fuer sich vollstaendige Ornamente sind, kann man sie trennen, was in den allermeisten Faellen auch geschehen ist.

Die reichsten ottomanischen Ornamente gestatten nur drei Gegenstaende, von deren Zeichnungen jede getrennt an und fuer sich eine vollstaendige bildet. In diesem Falle sind es zwei ornamentale Pflanzen und ein Stengel.

Die Ausfuehrung einer so complicirten Zeichnung bietet bedenkliche Schwierigkeiten, denn es genuegt nicht, dass die Zeichnung jedes einzelnen Theiles an sich grocioes ausgefuehrt sey, es muss auch das Ganze von gleicher Beschaffenheit und die Ponderation der leeren und der gefuellten Flaechen genau berechnet und geschmackvoll geordnet seyn.

Der Architect Hias Ali ist als Erfinder dieser Decorationsart, in welcher er praechtige Arbeiten geliefert, zu betrachten. Nach ihm ist nicht leicht etwas ersonnen worden, was derselben an die Seite gestellt werden koennte, hoechstens in neuester Zeit, da Zeichnungen mit drei Gegenstaenden zur inneren Decoration des kaiserlichen Palastes zu Tscheraagan in ziemlicher Anzahl ausgefuehrt wurden.

Hias Ali hat sich neben der Vorlage der Erbsen als ornamentale Pflanze auch derjenigen des Kuerbis bedient, welche indess lediglich von ihm, in neuester Zeit auch im Palast zu Tscheraagan, angewendet wurde. Da also diese Vorlage nur unter die Haende zweier Kuenstler gekommen ist, konnte die Form des Kuerbis nicht leicht bemerkenswerthe Modificationen erfahren und bietet somit der Fantasie der neueren Kuenstler noch eine entwicklungsfaeihige Vorlage.

Eine haeufigere Anwendung als das eben erwaehte Modell fand das der Wassermelone, deren Form betruechtlichere Modificationen erlitt; in der Sculptur fand sie aber nur wenig Beachtung.

Den ersten Rang unter den von den ottomanischen Kuenstlern zur Decoration angewandten *Fruechten* nimmt der Granatapfel ein, der zahlreichen Modificationen unterworfen war und schliesslich in die Form einer zusammengesetzten Blume ueberging. Man hat sogar die Bluethen der Wassermelone in ihrem letzten Stadium mit der Granatbluethen verwechselt, woraus ein hybridisches Ornament entstand, dem man in der ottomanischen Decorationsmalerei oft begegnet.

Auch die Amarant — Conarien — und Ranunkel — Bluethen haben in der Decoration Anwendung gefunden, ohne dass dieselben auf faellende Abweichungen von dem urspruenglichen Modell aufzuweisen haetten. Die Ranunkelbluethen erscheint schon in den aeltesten Ornamenten, nahm in denselben aber keine hervorragende Stellung ein; erst unter Sultan Achmeds III Regierung nahm sie an Bedeutung zu und gewann beinahe dem Modell der Erbsen den Rang ab. Man hielt die Ranunkel zu jener Zeit als ein vollkommeneres Modell als das eben erwaehte und decorirte damit die vornehmsten Theile der Monumente, wie dies unter anderen Bauten, die naechst dem Bab-i-Humajun gelegene Fontaine in Constantinopel beweist.

Diejenigen, welche den Entwicklungsgang der ottomanischen Kunst nicht Schritt fuer Schritt verfolgt haben, schreiben diese neue Richtung dem Einflusse der italienischen Renaissance zu, deren Typen die Ersetzung von bis zu einem gewissen Zeitpunkt noch wenig gebrauchlichen Ornament-Pflanzen mit sich gebracht haetten. Dem ist jedoch nicht so; die ornamentalen Typen der Renaissance sind Pflanzen nachgebildet, die von denen der ottomanischen ornamental Flora ganz verschieden sind und deren Aehnlichkeit eine rein zufaelige ist.

In der Anordnung der ornamental Stengel haben indess die Ottomanen damit dass sie dem Modell der Ranunkel den Vorzug gaben, dasselbe System verfolgt wie beim Erbsenmodell. Letzteres schmiegt

type pois se prête naturellement à tous les caprices de l'ornementation; ses tiges flexibles et tendant à s'enrouler, les mêmes offrent à l'imitation une vraisemblance que le type renoncule est incapable de présenter, car cette dernière plante n'a qu'une tige courte et droite. Ces mêmes défauts sont communs au type acanthe employé par les Grecs, les Romains et les artistes de la renaissance; aussi leurs ornements sont-ils de fait discontinus, et résultant d'une addition faite bout à bout de parties d'une même plante ou de plantes diverses. Pour faire accepter un pareil assemblage, il faut que l'artiste rachète les défauts, résultant de cette discontinuité par une grande adresse d'exécution. Dans le cas contraire de tels ornements deviennent essentiellement disgracieux.

Rien de pareil ne se présente alors que le type de la plante choisie se prête naturellement aux évolutions que le décorateur veut bien lui faire exécuter, et tel est précisément le cas pour le type pois et le type courge.

Indépendamment de ces avantages, ces types ont permis aux artistes ottomans d'employer un modèle en creux; il en est résulté que, par son aspect, l'ornement faisait corps avec la surface sur laquelle il était sculpté et s'harmonisait avec la nature des matériaux, de manière à former un tout homogène, donnent l'idée de la pétrification d'un végétal quelconque devenu partie intégrante de la pierre elle-même. C'était faire du conventionnel sans heurter les vraisemblances.

Les artistes ottomans n'ont laissé aucun écrit sur ce sujet; mais, en consultant les collections de dessins anciens que possède la Bibliothèque du Palais Impérial, on peut se convaincre qu'ils se livraient à beaucoup d'études et d'investigations; on peut y suivre leurs essais pour ainsi dire pas à pas, et acquérir ainsi la preuve incontestable qu'ils ne se laissaient nullement guider par les caprices du hasard, et que leurs productions étaient le résultat de mûres réflexions.

Les conceptions chinoises ne leur étaient pas inconnues. Ils en ont étudié les motifs ingénieux, les ont analysés et modifiés, et ne les ont jamais copiés servilement. Dessinateurs d'une habileté extrême, ils ont poursuivi attentivement un but qu'ils s'étaient tracé d'avance, et ont calculé avec soin toutes les transformations qu'ils ont voulu opérer. En faisant ainsi passer dans le domaine de l'art ottoman certaines conceptions des artistes chinois, ils ne les ont pas acceptées sans leur faire subir de notables améliorations, et n'ont jamais, par exemple, laissé introduire chez eux les discontinuités monstrueuses qui caractérisent l'ornementation chinoise.

D'autres plantes que celles citées plus haut ont été employées fréquemment par les artistes ottomans; mais sous forme de bouquets seulement et jamais en enroulements; parmi ces plantes, on rencontre particulièrement l'œillet, le carthame, la rose, la jacinthe, la tulipe et l'althea.

Concurremment avec le pois, transformé alors en buisson, ils ont admis sous forme d'enroulements les amarantes. Cette manière de faire est fréquente chez les décorateurs venu après Ilias Ali, et elle est également très usitée chez les Persans.

EXPLICATION DES PLANCHES

- Planche I Figure 1 Pois enroulé sur un buisson; des escargots se trouvent attachés à la plante.
 » 2 Courge et pastèque.
 Planche II Figure 1 Grenade; Cône de pin.
 » 2 Amarante. Canaria. Renoncule.
 Planche III » 1 Grenade; le feuillage se trouve arrangé symétriquement autour du fruit.
 » 2 Grenade légèrement modifiée.

sich natürlich allen Launen der Ornamentation an; seine biegsamen und sich von selbst entfaltenden Stengel boten der Nachahmungskunst Aussichten, zu denen das Modell der Ranunkel nicht berechtigen kann, da diese Pflanze nur einen kurzen und geraden Stengel hat. Dieselbe Mangel theilt mit ihr das von der griechisch-römischen und zur Renaissance-Zeit wirkenden Kuenstlern angewendete Laubwerkmodell auch; ihre Ornamente sind unterbrochene Machwerke und entstehen aus manchen von an den Enden zusammengefügte Pflanzen von gleichen oder verschiedenen Formen.

Um einer solchen Zusammenfügung eine gefällige Form zu geben, muss der Kuenstler die aus dieser Ansetzung entstehenden Mängel durch grosse Gewandtheit in der Ausführung tilgen; sonst muessen solche Ornamente entschieden missfallen.

Das kann jedoch nicht vorkommen, wenn sich der Typus der gewählten Pflanze der Entwicklung die ihr der Decorateur geben will derselben willig anschmiegt, was gerade bei dem Typus der Erbse und dem des Kuerbis der Fall ist.

Unabhängig von diesen Vorzügen haben diese Typen den ottomanischen Kuenstlern die Anwendung von Hohlmodellen gestattet; die Folge davon war, dass das Ornament durch sein Ansehen mit der Fläche auf welche es sculptirt wurde sich verkörperte und mit der Natur der Materialien in Einklang gebracht wurde, so dass es ein homogenes Ganzes bildete, indem es an die Versteinerung irgend eines Gewächses erinnert, das zum Stein selbst gehoert. Es war diess also eine anerkannte Manier, die der Wahrscheinlichkeit nicht widerstreitet.

Die ottomanischen Kuenstler haben ueber den Gegenstand, den wir hier behandeln, keine einzige Schrift hinterlassen, wenn man aber die Sammlungen von alten Zeichnungen, die die Bibliothek des kaiserlichen Palastes enthaelt zu Rathe zieht, kann man sich ueberzeugen, dass sie sich mit tiefen Studien und Forschungen abgaben; man kann hier ihre Proben sozusagen Schritt fuer Schritt verfolgen und also den unumstoesslichen Beweis dafuer finden, dass sie sich keineswegs von den Launen des Zufalles leiten liessen und das ihre Erzeugnisse die Fruechte reiflichen Nachdenkens waren.

Die chinesischen Vorlagen waren ihnen nicht unbekannt. Sie haben deren sinnreiche Motive studiert, haben dieselbe zergliedert und modificirt, aber nie knechtisch copirt. Als Zeichner von ausgezeichneter Gewandtheit haben sie bedaehtig ein im Voraus gestecktes Ziel verfolgt und haben sorgfältig alle Verwandlungen berechnet, die sie anbringen wollten. Indem sie also in den Bereich der ottomanischen Kunst verschiedene Vorlagen chinesischer Kuenstler aufnahmen, haben sie dieselben nicht eingefuehrt ohne sie bemerkenswerthen Verbesserungen zu unterwerfen und haben zum Beispiel nie unznsammenhaengenden, unfoermlichen Modellen die die chinesische Ornamentation characterisiren schlechtweg Eingang gestattet.

Es wurden auch noch andere als die hier voraehnten Pflanzen haeufig von den ottomanischen Kuenstlern als Modell genommen, indess lediglich in Form von Straeussen, nie aber in einander verschlungen; von diesen Pflanzen begegnet man besonders: der Nelke, dem Suflor, der Rose, Jacinthe, der Tulpe und dem Eibisch.

Gleichzeitig mit der spaeter in Buschform umgewandelten Erbse haben sie ohne verschlungene Formen die Amarante aufgenommen. Dieses Modell ist bei den Decorateuren, nach Ilias Ali und gleichfalls bei den Persern sehr gebrauchlich.

ERKLAERUNG DER PLAENE

- Plan I Figur 1 Auf Gestrauch entfaltete Erbse mit Schnecken.
 » 2 Kuerbis und Wassermelone.
 Plan II Figur 1 Granatapfel und Tannzapfen.
 » 2 Amaranth. Canarien, und Ranunkelbluethen.
 Plan III » 1 Granatapfel umgeben von symmetrisch geordneten Bluettern.
 » 2 Leicht modificirter Granatapfel.

www.libtool.com.cn

Figure 3 Graciale fortement modifiée.

- » 4 Pastèque; feuille et fruit.
- » 5 Pastèque; feuille et fruit modifiés.
- » 6 Pastèque; modification très grande; un fleuron se trouve substitué au fruit.

MODIFICATIONS SUCCESSIVES DU TYPE POIS.

Figure 7 Tige de pois avec ses gousses et un escargot

- » 8 Pois modifié; les gousses se présentent sous forme d'épanouissement foliacé de la tige.
- » 9 Groupement d'épanouissements foliacés associés de manière à présenter la figure d'un épanouissement foliacé plus grand.
- » 10 Epanouissements foliaires représentant la silhouette d'un oiseau.
- » 11 Epanouissement foliacé où les grains sont représentés par des nœuds.
- » 12 Silhouette d'un épanouissement foliacé obtenu à l'aide de feuilles palmées.
- » 13 Epanouissement foliacé modifié sous l'influence chinoise.
- » 14 Epanouissement foliacé avec lichen adhérent; influence chinoise.

Planche IV Figure 1 Feuille axillaire du pois.

- » 2 La feuille axillaire du pois transformée en agrafe.
- » 3 Feuille et fruit de la courge.
- » 4 Feuille de courge conventionnelle.
- » 5 Interprétation conventionnelle de la feuille et du fruit de la courge. Harmonie des Combinaisons. Décomposition analytique du dessin d'une rosace de Yéchil-Djami à Brousse et dont la représentation en couleur figure ailleurs.
- » 6 Dessin du buisson.
- » 7 Dessin de la première des plantes ornementales.
- » 8 Dessin de la deuxième plante ornementale.

ÉLÉMENTS DÉFINIS DE L'ORNEMENTATION OTTOMANE.

Planche V. Figure 1 Bordure Assyrienne.

- » 2 Bordure Ottomane; dérivation de l'Assyrienne.
- » 3 Palmette Chinoise.
- » 4 Palmette Ottomane; dérivation de la Chinoise.

Figur 3 Stark modificirter Granatapfel.

- » 4 Wassermelone; Blatt und Frucht.
- » 5 Wassermelone, Blatt und Frucht modificirt.
- » 6 Wassermelone; bedeutende Modification; mit obenangesetztem Blumenmark.

ALMAEHLIGE MODIFICATIONEN DES ERBSEN-MODELLES

Figur 7 Stengel der Erbse mit Huelen und einer Schnecke.

- » 8 Modificirte Erbse, die Huelen zeigen sich als
- » 9 Gruppierung von blaetteraehnlichen Entfaltungen zusammengesetzt um eine groessere blaetteraehnliche Entfaltung zu zeigen.
- » 10 Blattentwicklung, den Schattenriss eines Vogels zeigend.
- » 11 Blaetterige Entfaltung bei der die Koerner durch Knoepfe dargestellt sind.
- » 12 Schattenriss einer Blattentfaltung mittelst handfoermiger Blaetter.
- » 13 Unter chinesischem Einfluss modificirte Blattentfaltung.
- » 14 Blattentfaltung mit Flechte, Nachahmung eines chinesischen Motives.

Plan IV Figur 1 Achselstaeudiges Blatt der Erbse.

- » 2 Achselstaeudiges Erbsenblatt in eine Agrafe verwandelt.
- » 3 Blatt und Frucht des Kuerbis.
- » 4 Nach Unbereinkommen gebildete Kuerbisblatt.
- » 5 Uebliche Deutung des Kuerbisblattes und der Frucht. Harmonie der Verbindungen. Zergliederung der Zeichnung und eine Einsatzeose von der Yechil-Djami in Beyrouth deren Darstellung in Farben man auf einer anderen Tafel sehen kann.

Figur 6 Zeichnung des Gestraeches.

- » 7 Zeichnung der ersten ornamentalen Blume.
- » 8 Zeichnung der zweiten ornamentalen Blume.

FESTGESETZTE GRUNDLAGEN DER OTTOMANISCHEN ORNAMENTATION.

Plan V Figur 1 Assyrische Einfassung.

- » 2 Ottomanische Einfassung assyrischer Abstammung.
- » 3 Chinesisches Palmblatt.
- » 4 Ottomanisches Palmblatt, chinesischer Abstammung.

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

TROISIÈME PARTIE

II

NOTICES

SUR L'ORNEMENTATION OTTOMANE

DIE OTTOMANISCHE BAUKUNST

DRITTER THEIL

II

BEMERKUNGEN

ZUR OTTOMANISCHEN ORNAMENTATION

www.libtool.com.cn

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

NOTICES

SUR

L'ORNEMENTATION OTTOMANE

STYLES DIFFÉRENTS EMPLOYÉS DANS L'ORNEMENTATION DE L'ARCHITECTURE OTTOMANE.

Dans l'ornementation Ottomane, on peut reconnaître trois manières bien tranchées, surtout dans la décoration peinte; la première est celle qui a été inaugurée sous le règne de Sultan Mohammed Tchélébi, la deuxième manière se reproduit avec des variantes durant le règne des successeurs de Sultan Mohammed Tchélébi jusqu'à la fin du règne de Sultan Moustapha III, et la troisième manière est inaugurée sous le règne du Sultan glorieusement régnant ABD-UL-AZIZ KHAN. Les compositions ornementales avec buisson et deux motifs décoratifs ne se retrouvent que dans la première et la troisième manière. — Dans la deuxième manière le buisson ne se rencontre pas — un des motifs de l'ornementation fait l'office de buisson à l'égard de l'autre motif. Dans la manière moderne le buisson se trouve souvent remplacé par un motif d'ornement servant de base à l'enroulement de deux autres motifs. — Chacun des motifs d'ornement doit avoir une coloration spéciale; celle du motif principal doit être tranchée par rapport à celle des deux autres et ces deux derniers doivent être traités de manière à établir une certaine coloration. — Autant ces enlacements de motifs différents sont gracieux traités d'une manière convenable, autant ils deviennent désagréables avec une coloration mal entendue. Dans ce dernier cas l'ornementation ne présente plus qu'un fouillis intelligible. Dans le style Ottoman, tous les membres d'une composition architecturale peuvent être décorés à la fois; dans ce cas, les mêmes difficultés dans la distribution de la couleur se présentent. Comme pour la coloration des sujets à trois motifs de décoration, la couleur mal distribuée détruit toute l'harmonie architecturale, tandis que, convenablement distribuée, l'effet est à la fois gracieux et splendide.

Dans la décoration sculptée des désagréments analogues se présentent si l'ornementation des diverses parties a partout la même valeur.

SCULPTURE.

2me système — Style figuré, employé sous le règne du Sultan Sélim le Conquérant de l'Égypte (sous ce même règne les peintures sur

DIE OTTOMANISCHE BAUKUNST

BEMERKUNGEN

ZUR

OTTOMANISCHEN ORNAMENTATION

DIE VERSCHIEDENEN STYLE IN DER ORNAMENTATION DER OTTOMANISCHEN ARCHITECTUR.

In der ottomanischen Ornamentation sind drei ziemlich verschiedene Verfahrungsarten, besonders der Decorationsmalerei, zu beobachten: die erste derselben entstand unter Sultan Mohammed Tschelebis Regierung; die zweite tritt hervor unter der Regierung von Mohamed Tschelebi mit Variationen unter dessen Nachfolgern bis zu Sultan Mustapha III einige Abweichungen eingeführt wurden, und die dritte Art wurde während der glorreichen Regierungszeit des Sultans ABD-UL-AZIZ KHAN hervorgebracht. Die ornamentalen Compositionen mit Strauchwerk und zwei decorativen Motiven finden sich nur in der ersten und dritten Verfahrungsart, während das Strauchwerk in der zweiten Art nicht vorkommt, wo das eine der beiden decorativen Motive dem anderen als Grundlage dient.

In der modernen Verfahrungsart findet sich das Strauchwerk oft durch ein anderes ornamentales Motiv ersetzt, das zwei in einandergewundenen Motiven zur Basis dient. Jedes ornamentale Motiv muss eine besondere Färbung haben, zwar muss die Färbung des Grundmotives die der beiden anderen hervorheben, die ihrerseits eine gewisse Einheit in der Färbung zeigen müssen. So grazioes die aus verschiedenen Motiven zusammengesetzten Gewinde sind, wenn sie in entsprechender Weise bearbeitet sind, so schlecht nehmen sie sich bei unrichtiger Färbung aus, in welchem Falle sie eine unverständliche Farbenverschmelzung vorstellen. Im ottomanischen Styl koennen auch alle Theile einer architektonischen Composition überein decorirt seyn, in welchem Falle sich aber dieselben Schwierigkeiten in der Wahl der Farben ergeben. Wie bei der Färbung der Zeichnungen mit drei decorativen Motiven die schlechte Vertheilung der Farben die ganze architektonische Harmonie zerstört, so grazioes und prachtvoll wirkt eine entsprechende Farbenvertheilung.

Gleichen Widerwärtigkeiten begegnet man in der sculptirten Decoration, wenn die Ornamentation der verschiedenen Theile durchgehends von gleichem Werth ist.

SCULPTUR.

Zweites System. Figurenstyl, angewendet unter dem Sultan Selim, dem Eroberer Egyptens (Unter derselben Regierung glichen die Ma-

briques émaillées ressemblent à celles de la 1re manière, mais ce n'est qu'un simple support pour les colorations et de la nature de l'émail).

Avec les monuments élevés par Sultan Ahmed III s'inaugure la décadence de l'art Ottoman, de la même manière qu'avec Michel Ange s'inaugure en Italie la décadence de l'art italien.

Ces deux époques sont, l'une pour la Turquie, l'autre pour l'Italie, comme la haute montagne au sommet de laquelle, une fois arrivé, on ne saurait s'élever davantage. C'est là le point culminant; il faut y rester, sinon, on ne peut plus descendre.

Il est vrai qu'après avoir effectué cette descente, il est encore possible de regagner le faite. Mais pour cela, il faut nécessairement retourner en arrière, unique mode de progrès salutaire pour les peuples qui ont eu une grandeur exclusivement propre à leur génie original. C'est de cette manière seulement que la Turquie pourra progresser, et, pour ce qui concerne l'art, c'est précisément ce qu'elle fait actuellement.

BORDURES SCULPTÉES, BORDURES PEINTES ET OUVRAGES DIVERS.

Certains ornements des bordures Ottomanes ont été empruntés aux Arabes, quelques-uns ont été empruntés aux Chinois et d'autres sont originaux; ils se trouvent réunis dans les planches III, IV, V, VI, VII, VIII et IX. Les ornements figure 2 et fig. 4, planche III, consistent en groupement de triangles solides rentrants. L'ornement fig. 2, planche III s'emploie aussi dans les décorations des tores; dans ce cas l'étoile à six branches se trouve placée de manière à ce que l'un de ces grands axes soit sur la ligne médiane longitudinale du tore, lequel dans ce cas présente la section d'un double chanfrain.

Dans la planche XI, se trouvent réunis un certain nombre de dessins de bordures appartenant à d'anciennes peintures de décoration; les ornements sont, soit en or sur un fond blanc, soit en couleur sur un fond d'or.

EXPLICATION DES PLANCHES

Planche I Ornementation d'une moulure et d'un colot.

- » II Porte dans le mur de ceinture de Mourat Djamissy, à Brousse.
- » III Bordures figures 1, 2, 3, 4.
- » IV » » 1, 2, 3, 4.
- » V » » 1, 2, 3.
- » VI » » 1, 2, 3.
- » VII » » 1, 2, 3, 4.
- » VIII » » 1, 2, 3, 4.
- » IX » » 1, 2, 3, 4.
- » X Appareils en briques et pierres.
- » XI Bordures, anciennes peintures.
- » XII Bordures modernes.
- » XIII Boiserie avec incrustations, noyer, nacre et plomb.

- » XIV Balustrades en marbre.
- » XV Divers appareils de briques et pierres, pour murs.
- » XVI Appareils de clavaux pour parties cintrées.
- » XVII Anciennes bordures.
- » XVIII de
- » XIX Tombeau d'Ibrahim pachà, près Cheh-zadé Djamissy.
- » XX Plafond de Valide Atik Djamissy, à Scutari du Bosphore.

Ce plafond se compose d'une série de plastrons combinés d'une manière particulière, un en long, l'autre en travers. Il est en bois et peint à la manière des laques japonaises. Tous les ornements sont dorés et ont un léger relief. Ce plafond, au moment où le dessin a été pris, se trouvait presque entièrement recouvert de badigeon.

lerien auf emailierten Ziegeln denen der ersten Manier, jedoch nur hinsichtlich der Faerbung und der Natur des Emails).

Mit den von Sultan Achmed III errichteten Baudenkmalern beginnt der Verfall der ottomanischen Kunst, gleichwie Michael Angelo den Verfall der italienischen Kunst herbeiführte.

Diese zwei Epochen sind, die eine für die Türkei und die andere für Italien wie der hohe Berg, an dessen Gipfel einmal gelangt, man nicht mehr höher steigen kann. Dies ist der Culminationspunkt bei dem man stehen bleiben muss; wo nicht, kann man nur sinken.

Es ist wahr, dass, wenn man gesunken ist, man sich auch erheben kann; um diess aber zu ermöglichen, muss man zurückschreiten, einziger Vorschrittsmodus für Völker die eine Grösse erreicht hatten die einzig ihrem Original Genius angemessen war. Auf diese Weise allein wird die Türkei fortschreiten können; und was die Kunst betrifft, so ist es gerade was sie gegenwärtig thut.

SCULPTIRTE RAHMEN, GEMALTE RAHMEN UND VERSCHIEDENE ARBEIT.

Verschiedene Ornamente zu den ottomanischen Rahmen wurden von den Arabern, einige auch von den Griechen entlehnt; andere sind nicht original und befinden sich auf den Tafeln III, IV, V, VI, VII, VIII, IX. Die Ornamente D und B bestehen aus einer Gruppierung von einwärtsgehenden Dreiecken. Das Ornament D wird auch in der Decoration der Säulenfüsse angewandt, in welchem Falle der sechsschweifige Stern so angebracht wird, dass die eine seiner grossen Achsen auf die mittlere Linie des Säulenfusses der Länge nach kommt, der als dann die Abtheilung eines doppelten Vordertheiles zeigt.

Auf der Tafel XI, findet sich eine gewisse Zahl von Rahmen-Zeichnungen vereinigt, welche alten Decorations-Malereien angehören. Die Ornamente sind entweder in Gold auf weissem Felde, oder in Farben, oder in Farben auf Gold-Grund.

ERKLÄRUNG DER TAFELN.

Tafel I Ornamentation einer Mühle.

- » II Thüre an der Umfassungsmauer der Murad Djamissi in Brussa.
- » III Rahmen, Figuren 1, 2, 3, 4.
- » IV » » 1, 2, 3, 4.
- » V » » 1, 2, 3.
- » VI » » 1, 2, 3.
- » VII » » 1, 2, 3, 4.
- » VIII » » 1, 2, 3, 4.
- » IX » » 1, 2, 3, 4.
- » X Apparate aus Ziegeln und Steinen.
- » XI Rahmen, alte Malereien.
- » XII Moderne Rahmen.
- » XIII Holzwerke mit Incrustationen in Nussbaumholz, Elfenbein und Blei.
- » XIV Marmorne Balustraden.
- » XV Verschiedene Apparate aus Ziegeln und Steinen für Mauern.
- » XVI Apparate für Schlussteine.
- » XVII Alte Borduren.
- » XVIII de
- » XIX Die Gruft Ibrahim Paschas nahe Cheh-Zade Djamissy.
- » XX Decke der Valide Atik-Djamissy in Scutari.

Diese Decke besteht aus einer Reihe von eigenartig zusammengesetzten Schildern, wovon die eine Hälfte der Länge nach und die andere, der Breite nach, laufen. Sie ist von Holz und auf japanische Art bemalt; ihre flacherhabenen Ornamente sind vergoldet, indess war die Decke zu der Zeit als sie abgezeichnet wurde, beinahe ganz mit Moertel bedeckt.

- Planche XXI Anciennes bordures.
 » XXII Panneau, ancien (Mauern).
 » XXIII Peintures modernes (Palais de Tcheraghan).
 » XXIV Alem.
 » XXV »
 » XXVI Restitution d'une ancienne décoration de plafond (Constantinople).
 » XXVII Décoration de plafond (Style moderne; l'original a figuré à l'Exposition Universelle de 1873, à Vienne).

APPAREILS DE BRIQUES ET DE PIERRES

Les architectes Ottomans ont su tirer un parti très avantageux de l'association de la brique et de la pierre; les dessins sont variés à chacune des assises qui se superposent; le dessin formé par les briques se trouve accusé par un joint saillant en mortier. Ces dessins peuvent être aussi accusés par des briques de couleurs différentes; dans ce système se trouvent des parois où les dessins sont formés d'après une manière analogue à celle employée pour les dessins à points carrés; les dessins à employer doivent être simples.

(Voir les planches N^{os} X et XV de la série précédente).

FERRURES

EXPLICATION DES PLANCHES

- Planche I Ferrures en bronze de la cheminée de Sultan Mourad III, au Palais de Tob Kapou.
 » II Ferrures diverses.
 » III Fig. 1. Rosace en bronze des portes de Sultan Ahmet Djamissy.
 Fig. 2, 3, 4 et 5, Détails des ciselures en bronze des mêmes portes.
 Fig. 6, 7, 8 et 9: ferrures en bronze de différentes armoires du Palais de Tob Kapou.
 » IV Ferrures diverses.
 » V »
 » VI »
 » VII Ferrures des armoires du Palais de Tob Kapou.
 » VIII Grilles en bronze du Turbè situé près du quartier de Taouk Bazar.
 » IX Grilles en bronze du même Turbè.
 » X Grilles en bronze, fonte et fer forgé.
 » XI »

PIERRES TUMULAIRES

EXPLICATION DES PLANCHES.

- Planche I Fronton d'une pierre tumulaire de l'an 1149 de l'Hégire (Péra, Cimetière de la Caserne d'Artillerie).

VITRAUX

EXPLICATION DES PLANCHES.

- Planche I Fig. 1, Vitraux modernes de la composition de Montani Effendi.
 Fig. 2, Vitraux anciens à Brousse.
 » II Vitraux de Brousse
 » III »
 » IV » à Yéchil Djami.

BOIS SCULPTÉ.

EXPLICATION DES PLANCHES.

- Planche I Développement d'un cordon d'angle sculpté, du mimber de Sultan Selim Djamissy, à Constantinople.

- Tafel XXI Alte Rahmen.
 » XXII Füllung, alte Malerei.
 » XXIII Neue Malereien (Palast von Tcheragan).
 » XXIV Alem.
 » XXV »
 » XXVI Wiederherstellung einer alten Decoration eines Plafonds (Constantinopel).
 » XXVII Plafond-Decoration (Neuer Styl; das Original war in der allg. Welt-Ausstellung von 1873 in Wien).

VEREINIGUNG DER ZIEGEL UND STEINE.

Die ottomanischen Architekten haben es verstanden, einen grossen Vortheil aus der Verbindung der Ziegel mit dem Stein zu ziehen, indem die Dessins jeder der Mauerschichten sehr manigfaltig sind. Das von Ziegeln gebildete Dessin befindet sich von einer in Moertel hervorragenden Fuge angedeutet. Diese Dessins können auch von verschiedenfarbigen Ziegeln angegeben werden; in diesem System sind Waende hergestellt, deren Dessins nach einer bei den viereckigen Steinen angewandten Verfahrungsart, gebildet sind; die anzuwendenden Zeichnungen müssen einfach sein.

BESCHLAEGE

ERKLÄRUNG DER TAFELN

- Tafel I Bronze-Beschlaege am Kamin des Sultans Murad III im Palais Top Kapou.
 » II Beschlaege.
 » III Fig. 1 Einsatzrose von Bronze an den Thueren der Moschee Ahmed's III.
 Fig. 2, 3, 4, et 5. Einzelne Theile der in Bronze ciselirten Arbeit an denselben Thueren.
 Fig. 6, 7, 8 und 9. Bronze-Beschlaege an verschiedenen Schranken im Palais Top-Kapou
 » IV Beschlaege.
 » VI d^{te}
 » VII Beschlaege verschiedener Schraenke im Palais Top-Kapu.
 » VIII Bronze-Gitter der TURBE, nahe am Taouk-Bazar.
 » IX d^{te}.
 » X Bronze-Gitter, gegossenes und geschmiedetes Eisen.
 » XI d^{te}.

GRABSTEINE.

ERKLÄRUNG DER TAFELN.

- Tafel I Fronton eines Grabsteines vom Jahre 1149 der Hedjira (Pera-Friedhof der Artillerie-Kaserne.)

GLASSCHEIBEN,

ERKLÄRUNG DER TAFELN.

- Tafel I Fig. 1 Moderne Glasscheiben von Montani Effendi.
 » 2 Antike Glasscheiben in Brussa.
 » II Glasscheiben in Brussa.
 » III d^{te}
 » IV d^{te} in Yechil Djami.

HOLZSCULPTUR,

ERKLÄRUNG DER TAFELN.

- Tafel I Entwicklung eines sculptirten Eckgesimses vom MIMBER der Moschee Sultan Selim in Constantinopel.

PEINTURES MURALES

EXPLICATION DES PLANCHES

- Planche I Panneau d'une salle du Palais de Tchéraghan.
- » II Fig. 1, peintures ancien style (monuments de Brousse).
- » 2, » style de l'époque de Sultan Suleïman.
- » 3, » » » » Ahmet III.
- » 4, » style actuel (époque de Sultan Abdul Aziz.)
- Planche III Peintures du Palais de Tchéraghan.
- » IV Encadrement. Anciennes peintures.
- » V Peintures du Kiosque du Palais de Tchéraghan.
- » VI Panneau du Palais de Tchéraghan.
- » VII » » » Composition de
- » VIII » » » Montani Effendi.
- » IX » » » »

MARBRE SCULPTÉ

EXPLICATION DES PLANCHES.

- Planche I Panneau en marbre sculpté des deux côtés de la porte du tombeau d'Ibrahim pacha, près Cheh Zadé Djamissy.
- » II Lambrequins en marbre sculpté pour panneaux de portes.
- » III Fig. 1, Sculptures en marbre, époque de Sultan Mehmed Tchêlebi.
- Fig. 2, Sculptures en marbre, époque de Sultan Selim.
- Fig. 3, » » époque de Sultan Ahmet III
- Fig. 4, » » » »
- » IV Développement d'un fût de colonne en marbre, situé à la porte d'entrée de Sultan Baïzid Djamissy.
- » V Fig. 1, Fronton des grandes niches du Kiosque du Palais de Tchéraghan.
- Fig. 2, Ornementation de la porte située au dessous de l'éventail des fontaines du kiosque du Palais de Tchéraghan.
- » VI Galeries modernes.
- » VII Panneau en marbre, du tombeau d'Ibrahim Pacha, près de Cheh Zadé Djamissy.
- » VIII Fig. 1, Écoinçons des niches de la grande cheminée du Kiosque de Tchéraghan.
- Fig. 2, Rosace de la même cheminée.
- Fig. 3, Pans de la pyramide qui surmonte cette cheminée.
- » IX Fig. 1, Écoinçon de la grande niche du Kiosque de Tchéraghan.
- Fig. 2, Rosace d'une cheminée du Kiosque de Tchéraghan.
- » X Fronton et palmettes modernes.
- » XI Frontons et écoinçons.
- Fig. 1, fronton d'une porte, pris du turbe d'Ibrahim-Pacha.
- Fig. 2, écoinçons de la Fontaine des BALTADJIS à Top-Kapou.

FAIENCES MURALES

EXPLICATION DES PLANCHES

- Planche I Faiences murales du Palais de Top-Kapou (bleu et vert sur fond blanc.)
- » II Faience murale.
- » III »
- » IV »

MAUER-MALEREIEN

ERKLÄRUNG DER TAFELN

- Tafel I Panneau eines Saales im Palais von Tscheraghan.
- » II Fig. 1 Malereien alten Styles (Monumente in Brousse).
- » 2 d^{tes} Styl aus der Zeit Sultans Suleïman.
- » 3 d^{tes} Styl der Epoche von Sultan Ahmed III.
- » 4 d^{tes} Styl der Gegenwart (Zeit Sultan Abd-ul-Aziz.)
- Tafel III Malereien im Palaste Tscheraghan.
- » VI Einfassung. Antike Malereien.
- » V Malereien im Kiosk des Tscheraghan.
- » VI Panneau im Palais von Tscheraghan (von Montani Effendi).
- » VII d^{tes} d^{tes}
- » VIII d^{tes} d^{tes}
- » IX d^{tes} d^{tes}

MARMOR-SCULPTUR,

ERKLÄRUNG DER TAFELN.

- Tafel I Panneau in Marmor sculptirt, zu beiden Seiten der Thuer des Grabmals Ibrahim Pacha, bei der Moschee Scheikh Zade.
- » II Helmdecke in Marmor sculptirt fuer Thuer-Fuellungen.
- » III Fig. 1 Marmor-Sculpturen im Style der Zeit Sultans Mehmed Tschelebi.
- » 2 d^{tes} Sultans Selim.
- » 3 d^{tes} Sultans Ahmed III.
- » 4 d^{tes} d^{tes}
- » IV Entwicklung eines Säulenschaftes in Marmor an der Eingangsthure der Moschee Sultan Bajazet.
- » V Fig. 1 Fronton der grossen Nischen im Kiosk des Tscheraghan Palastes.
- Fig. 2 Ornamentirung des Theiles ueber den Faechern der Fontainen im Kiosk des Tscheraghan Palastes.
- » VI Moderne Gallerien.
- » VII Panneau in Marmor des Grabmals Ibrahims Paschas bei der Moschee Scheikh-Zade.
- » VIII Fig. 1 Ecksteine der Nischen im grossen Kamine des Tscheraghan-Kiosks.
- Fig. 2 Rosa desselben Kamins.
- Fig. 3 Seiten der Pyramide ueber diesem Kamine.
- » IX Fig. 1 Eckstein der grossen Nische des Tscheraghan-Kiosks.
- Fig. 2 Rose des Kamins im Kiosk von Tscheraghan.
- » X Moderne Frontons, und Palmblaetter.
- » XI Frontone und Ecksteine.
- Fig. 1 Fronton einer Thuere bei dem Turbe Ibrahim-Paschas.
- Fig. 4 Ecksteine der Fontaine BALTADJIS zu Top-Kapou.

MAUER-PORZELLANE,

ERKLÄRUNG DER TAFELN.

- Tafel I Mauer-Porzellane des Top-Kapou-Palast (blau und gruen auf weissem Grunde)
- » II Mauer-Porzellan.
- » III »
- » IV »

Planche V Faïence murale. (Palais de Tob-Kapou).

» VI	» » (Selimîe Djamissy, à Constantinople).
» VII	Fig. 1, Faïence de la mosquée des TAKKEDJ, à Tob-Kapou.
	Fig. 2, Faïence de Rustem Pacha Djamissy.
» VIII	Faïences de Rustem Pacha Djamissy.
» IX	» » » et de Yéni Djami.
» X	Faïence de Takkedjilar Djamissy, à Tob-Kapou.
» XI	» de Rustem Pacha Djamissy.
» XII	Faïences murales.
» XIII	» (color me d.)
» XIV	» (color me d.)
» XV	»
» XVI	»
» XVII	» (Rustem Pacha Djamissy).
» XVIII	» »
» XIX	» »
» XX	» »
» XXI	» »
» XXII	» »

XXIII
XXIV
XXV
XXVI
XXVII

Tafel V Mauer-Porzellan. (Top-Kapu Palast).

» VI	» (Selimieh-Dschamissi zu Constantinopel).
» VII	Fig. 1, Mauer-Porzellan der Moschee der Takkedtschi, zu Top-Kapu.
	Fig. 2, Mauer-Porzellan der Rustem-Pascha Dschamissi.
» VIII	Mauer-Porzellan » » »
» IX	» » und von Yeni-Dschami.
» X	Mauer-Porzellan von Takkedtschila Dschamissi zu Top-Kapu.
» XI	Mauer-Porzellan von Rustem-Pascha Dschamissi.
» XII	Mauer-Porzellan.
» XIII	»
» XIV	»
» XV	»
» XVI	»
» XVII	» (Rustem-Pascha Dschamissi).
» XVIII	» »
» XIX	» »
» XX	» »
» XXI	» »
» XXII	» »

www.libtool.com.cn

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

TROISIÈME PARTIE

III

NOMENCLATURE

DES ŒUVRES DU CÉLÈBRE ARCHITECTE OTTOMAN

MAITRE SINAN

(ÉCRITE PAR LUI-MÊME)

DIE OTTOMANISCHE BAUKUNST

DRITTER THEIL

III

NAMENVERZEICHNSS

DER WERKE DES BERUEHMTE OTTOMANISCHEN ARCHITEKTEN

MEISTER SINAN

(VON IHM SELBST NIEDERGESCHRIEBEN)

www.libtool.com.cn

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

NOMENCLATURE

DES ŒUVRES DU CÉLÈBRE ARCHITECTE
OTTOMAN

MAITRE SINAN

(ÉCRITE PAR LUI-MÊME).

DJAMI (MOSQUÉES).

- 1 Sultan Suleiman, à Stamboul.
- 2 Cheli Zade Sultan Mehmed.
- 3 Hasseki Sultan, à Avrat Bazar.
- 4 Miri Mah Sultane, à la porte d'Andrinople.
- 5 Osman Chah Validessy, au bazar d'Ak-Sérai.
- 6 Ahmed Pacha, à Tob Kapou.
- 7 Rustem Pacha, à Tahta Kalé.
- 8 Mehmet Pacha, à Kadirga Liman.
- 9 Ibrahim Pacha, à la porte de Silivri.
- 10 Kapou Aghassy el Hadj Essad, près les Sept Tours.
- 11 Kadiaskier Abdulrahman Effendi, à Mollah Gurani.
- 12 Kapou Aghassy Mahmoud Agha, près Agher Kapou.
- 13 Oda Bachi, près Yéni Kapou.
- 14 Hodja Husref, près Khodja Moustafa pacha.
- 15 Hamami Hatoun, à Soulou Manastir.
- 16 Defterdar Suleiman Tchélébi, près Uskubli Tchechmé.
- 17 Ferrouh Ketkhuda, près la porte de Balat.
- 18 Terdjuman Iounous Bey, près Balat.
- 19 Harem Tchavouchou, près Yéni Baghdjé.
- 20 Sinan Agha, près Kadi Tchechmessy.
- 21 Akhi Tchélébi, près Ismir Iskelessy.
- 22 Suleiman Soubachi, à Oun Kapan.
- 23 Chah Sultan, à Eyoub.
- 24 Zal Mahmoud Pacha, à Eyoub.
- 25 Nischandji Pacha, »
- 26 Emir Boukhari, près la porte d'Andrinople.
- 27 Merkez Effendi, hors Yéni Kapou.
- 28 Tchavouch Bachi, à Suetlidje.
- 29 Tourchoudjou-Zade Hussein Tchélébi Zade, à Kiremitlik.
- 30 Kassim pacha, près l'Arsenal maritime.
- 31 Mehmed pacha, à Azaplar Kapoussy.
- 32 Kilidji Ali pacha, à Tob Hané.
- 33 Muheddin » »
- 34 Mollah Tchélébi, entre Tob Hané et Béchiktach.
- 35 Abd-ul-Fazil, sur la hauteur de Tob Hané.
- 36 Chah zade Djilhanghir, »
- 37 Sinan pacha, à Béchiktach.
- 38 Chems Ahmed pacha, à Scutari.
- 39 Valide Sultane, »

DIE OTTOMANISCHE BAUKUNST

NAMENVERZEICHNISS

DER WERKE DES BERUEHMTE OTTOMANISCHEN
ARCHITECTEN

MEISTER SINAN

(VON IHM SELBST NIEDERGESCHRIEBEN).

DJAMI (MOSCHEEN).

- 1 Sultan Suleiman in Stambul.
- 2 Scheih Zade Sultan Mehmed.
- 3 Hasseki Sultanin am Avrat-Bazar.
- 4 Miri Mah Sultanin am Adrianopler Thore.
- 5 Osman Schah Validessy am Akseraier Bazar.
- 6 Ahmed Pascha am Top-Kapu.
- 7 Rustem Pascha in Tahta Kale.
- 8 Mehmet Pascha in Kadirga Liman.
- 9 Ibrahim Pascha, am Silivrier Thore.
- 10 Kapu Aghassy el Hadj Essad in der Naeh der Sieben Thuerme.
- 11 Kadiasker Abdulrahman Effendi in Mollah Gurani.
- 12 Kapu Aghassy Mahmud Aga, in der Naeh von Aghir Kapu.
- 13 Oda Baschi, nahe an Yéni Kapu.
- 14 Hodja Husref, nahe an Hodja Mustafa Pascha.
- 15 Hamami Hatun in Sulu Manastir.
- 16 Defterdar Suleiman Tschelebi, nahe an Ueskuebli Tschesme.
- 17 Ferruh Ketkhuda, nahe am Balatthore.
- 18 Terdjuman Iunus bey, nahe an Balat.
- 19 Harem Tschavuschlu, nahe an Yéni Baghdje.
- 20 Sinan Agha, nahe an Kadi Tschesmessi.
- 21 Akhi Tschelebi, nahe an Ismir Iskelessi.
- 22 Suleiman Subachi, in Un Kapan.
- 23 Schah Sultan in Eyub.
- 24 Zal Mahmud Pascha in Eyub.
- 25 Nischandji Pascha in Eyub.
- 26 Emir Bukhari, nahe dem Adrianopler Thore.
- 27 Merkez Effendi, jenseits von Yéni Kapu.
- 28 Tschausch Baschi in Suetlidje.
- 29 Turschadju-Zade Hussein Tschelebi-Zade in Kiremitlik.
- 30 Kassim Pascha, nahe dem Arsenal.
- 31 Mehmed Pascha, bei Azaplar Kapussi.
- 32 Kilidji Ali Pascha, in Tophane.
- 33 Muheddin in Tophane.
- 34 Mollah Tschelebi, zwischen Tophane und Beschiktasch.
- 35 Abdul-Fazyl in Tophane.
- 36 Schahzade Djilhanghir in Tophane.
- 37 Sinan Pascha in Beschiktasch.
- 38 Chems Ahmed Pascha in Scutari.
- 39 Valide Sultane in Scutari.

www.libtool.com.cn

- 40 Iskender pacha, à Konidja.
- 41 Mustapha pacha, à Guebze.
- 42 Pertew pacha, à Ismid.
- 43 Rustem pacha, à Salihie.
- 44 » à Samanli.
- 45 Mustapha, à Bolou.
- 46 Ferhad pacha, »
- 47 Mehmed pacha, à Ismid.
- 48 El Hadj pacha, à Kaisarié.
- 49 Djénani Ahmed pacha, à Angora.
- 50 Mustapha pacha, à Erzeroum.
- 51 Reconstruction de la Mosquée du Sultan Alaeddin, à Tchourom.
- 52 » » Abdul Selam, à Ismit (Nicomédie).
- 53 Sultan Suléiman, à Isnik (Nicée).
- 54 Khosrew pacha, à Haleh.
- 55 Reconstruction de la Mosquée d'Orhan, à Kutahiah.
- 56 Sultan Mourad, à Manissa.
- 57 Rustem pacha, à Balavadin.
- 58 Sultan Suléiman, à Kara-poumar.
- 59 » à Damas.
- 60 Sultan Sélim Khan, à Andrinople.
- 61 Tachlik »
- 62 Defterdar Mustapha pacha »
- 63 Ali pacha, à Baba Eski.
- 64 Mehmed pacha, à Hafza.
- 65 » à Sofia.
- 66 Sofou Mehmed pacha, à Hersek.
- 67 Ferhad pacha, à Tchataldja.
- 68 Mustapha pacha, à Budin.
- 69 Ferdouz Bey, à Sparta.
- 70 Mimmi Khetkhuda, à Avlachelou.
- 71 Tatar Khan, à Gueuzlève.
- 72 Khasséki Sultan, à Andrinople.
- 73 Réparation des dômes de la Kaaba, à la Mekke.

MESDJID (ORATOIRES)

- 1 Rustem pacha, à Yéni Baghdjé.
- 2 Ibrahim pacha, à Aïssi Kapoussy.
- 3 Sinan pacha, à Yéni Baghdjé.
- 4 Mufti Djivi zadé, près Tob-Kapou.
- 5 Maître Sinan l'Architecte, près Yéni Baghdjé.
- 6 Emir Ali Tchélébi, près la Douane.
- 7 Uetch Bachi, »
- 8 Defterdar Chérifé zadé.
- 9 Defterdar Mehmed effendi.
- 10 Hafouz Mustapha.
- 11 Simkech Bachi, près Lutfi pacha.
- 12 Hotchekezi zadé, près Sultan Mehmed.
- 13 Tchavouch, près la porte de Silivri.
- 14 Djouri zadé, près Davoud pacha.
- 15 Tekinhadji Ahmed, près la porte de Silivri.
- 16 Sari El Hadj Noussouh.
- 17 Kassab El Hadj Hoz.
- 18 Bahr El Hadj Hamzé.
- 19 El Hadj Hassan.
- 20 Ibrahim pacha Zevdjé, à Kam Kapou.
- 21 Cheikh Ferhad, près Vlanga.
- 22 Keurekdji Bachi, hors la porte Kam Kapou.
- 23 Kemhadjilar Kiarhanessy.
- 24 Kouyoumdjilar Kiarhanessy.
- 25 Sur le sous sol dit Ersek, près St-Sophie.
- 26 Yaya Bachi, à Fener Kapoussy.
- 27 Hussein Tchélébi, près Sultan Sélim.

- 40 Iskender Pascha in Konidja.
- 41 Mustafa Pascha in Gebze.
- 42 Pertew Pascha in Ismidt.
- 43 Rustem Pascha in Salihnie.
- 44 » in Samanli.
- 45 Mustafa in Bolu.
- 56 Ferhad Pascha in Bolu.
- 47 Mehmed Pascha in Ismidt.
- 48 El Hadji Pascha in Kaisarie.
- 49 Djenani Ahmet Pascha in Angora.
- 50 Mustafa Pascha in Erzerum.
- 51 Wiederaufbauung der Djami des Sultans Alaeddin zu Tschorum.
- 52 » » Abd-ul-Selim in Ismidt.
- 53 Sultan Suleiman in Isnik.
- 54 Khosrew Pascha in Haleh.
- 55 Wiederaufbauung der Djami des Orhan Ghazi in Kutahiah.
- 56 Sultan Murad in Manissa.
- 57 Rustem Pascha in Balavadin.
- 58 Sultan Saleiman in Kara-punar.
- 59 » in Damaskus.
- 60 Sultan Selim Khan in Adrianopol.
- 61 Tschelik in »
- 62 Defterdar Mustafa Pascha in »
- 63 Ali Pascha in Baba Eski.
- 64 Mehmed Pascha in Hafza.
- 65 » in Sofia.
- 66 Sofu Mehmed Pascha in Hersek.
- 67 Ferhad Pascha in Tchataldja.
- 68 Mustafa Pascha in Budin.
- 69 Ferdouz Bey zu Sparta.
- 70 Mimmi Khetkhuda, in Avlachelou.
- 71 Tatar Khan in Gezele.
- 72 Khassaki Sultan in Adrianopol.
- 73 Ausbesserung der Dmkkuppeln der Kaaba in Mekka.

MESDJID (BETSTUBEN)

- 1 Rustem Pascha in Yeni Baghdje.
- 2 Ibrahim Pascha in Aissi Kapussi.
- 3 Sinan Pascha, in Yeni Baghdje.
- 4 Mufti Djivi Zade, nahe an Top Kapu.
- 5 Meister Sinan der Baukunstler, nahe Yeni Baghdje.
- 6 Emir Ali Tschelebi, nahe dem Zollamt.
- 7 Uetch Baschi nahe dem Zollamt.
- 8 Defterdar Scherife Zade.
- 9 Defterdar Mehmed effendi.
- 10 Hafouz Mustafa.
- 11 Simkesch Baschi, nahe an Lutfi Pascha.
- 12 Hotchekezi Zade, nahe an Sultan Mehmed.
- 13 Tschavusch am Silivrier Thor.
- 14 Djuri Zade, nahe an Davud Pascha.
- 15 Tekinhadji Ahmed am Silivrier Thor.
- 16 Sari El Hadji Nussuh.
- 17 Kassab El Hadji Hoz.
- 18 Bahr El Hadji Hamze.
- 19 El Hadji Hassan.
- 20 Ibrahim Pascha Zevdje in Kum Kapu.
- 21 Scheih Ferhad in Vlanga.
- 22 Keurukdji Baschi, jenseits Kum Kapu.
- 23 Kemhadjilar Kiarhanessy.
- 24 Kouyoumdjilar »
- 25 Ersek dicht an St. Sofia.
- 26 Yaya Baschi in Fener Kapussi.
- 27 Hussein Tschelebi, nahe an Sultan Selim.

- 28 El Hadj Ilias, près le bain d'Ali pascha.
- 29 Dukhani zâde, près Hodja Mustafa pascha.
- 30 Kadi-zâde, près Tchoukour Hamam.
- 31 Mufti Hamid effendi, près Azaplar Hamam.
- 32 Tufenk Hané.
- 33 Sari Aghassy, près la porte d'Andrinople.
- 34 Arpadji Bachi, à Eyoub.
- 35 Hekim Kaissouni, à Sultudjé.
- 36 Kaissouni zâde, à Constantinople.
- 37 Kardji Suleiman, à Eyoub.
- 38 Ahmed Tchélébi, à Kiremitlik.
- 39 Deukmedji Bachi, à Eyoub.
- 40 Yaya Ketkhuda, à Kassim pascha.
- 41 Chelir Emini Hussein Effendi, à Kassim Pascha.
- 42 Selil Bey, à Tob Hané.
- 43 Ilias Zâde hors Tob Kapou.
- 44 Bazar bachi Mummi Ketkhuda, à Kassim Pascha.
- 45 Mehmed Pascha, à Bayuk Tchekmedje.
- 46 El Hadj Pascha, à Scutari.
- 47 Saradj Hané, à Haskeul.
- 48 Sarraf, hors Tob Kapou.
- 49 Rodzamedji Abdi Effendi, à Sonlou Monastir.

COLLÈGES ET ÉCOLES.

- 1 Médressé de Sultan Suleiman Khan, à la Mekke.
- 2 » de Sultan Suleiman, au Kiosque des Holidjilar.
- 3 Six médressés à Sultan Suleiman de Stamboul.
- 4 Médressé de Chelzâde Sultan Mehmed.
- 5 » de Hasséki Sultane, à Avrat bazar.
- 6 » de Koherie de Hasséki Sultane, près Sultan Sélim.
- 7 » de Valide Sultane, à Scutari.
- 8 » de Miri Mah Sultane, »
- 9 » de » » à la porte d'Andrinople.
- 10 » de Mehmed Pascha, à Kaderga Liman.
- 11 » de » » à Eyoub.
- 12 » de Osman Chah Validessy, près Ak Seraï.
- 13 » de Rustem Pascha, à Stamboul.
- 14 » de Ali Pascha à »
- 15 » de Ahmed Pascha, à Tob Kapou.
- 16 » de Sofou Mehmed Pascha, à Stamboul.
- 17 » de Ibrahim Pascha, »
- 18 » de Sinan Pascha.
- 19 » de Iskender Pascha.
- 20 » de Kassim Pascha.
- 21 » de Ali Pascha, à Baba Eski.
- 22 » de Missirli Mustafa Pascha.
- 23 » de Ahmed Pascha, à Ismit.
- 24 » de Ibrahim Pascha, à Aïssi Kapoussy.
- 25 » de Chemsî Pascha, à Scutari.
- 26 » de Kapou Aghassy Djafer Agha.
- 27 » de Ahmed Agha.
- 28 » de Maloul Emir.
- 29 » de Em-Veled.
- 30 » de Utch Bach.
- 31 » de Kadiaskier Perviz Effendi.
- 32 » de Khodjaki Zâde, près Sultan Mehmed.
- 33 » de Agha Zâde.
- 34 » de Yaya Effendi, à Béschiktach.
- 35 » de Defterdar Abd ul Selam Bey.
- 36 » de Toutou Kadi.
- 37 » de Hekim Mehmed Tchélébi.
- 38 » de Hussein Tchélébi.
- 39 » de Emir Sinan Effendi.
- 40 » de Chah Koulou.

- 28 El Hadji Ilias, nahe dem Badehause des Ali Pascha.
- 29 Dukhani Zade, nahe an Hodja Mustafa Pascha.
- 30 Kadir Zade, beim Tschoukur Hamam.
- 31 Mufti Hamid effendi, beim Azaplar Hamam.
- 32 Tufenk Hane.
- 33 Sari Aghassi, nahe dem Adrianopler Thor.
- 34 Arpadji Baschi in Eyub.
- 35 Hekim Kaissuni in Suetluedje.
- 36 Kaissuni Zade in Constantinopel.
- 37 Kardji Suleiman in Eyub.
- 38 Ahmed Tschelebi in Kiremitlik.
- 39 Deukmedji Baschi in Eyub.
- 40 Yaya Ketkhuda in Kassim Pascha.
- 41 Schehir Emini Hussein effendi in Kassim Pascha.
- 42 Selil bey, in Tophane.
- 43 Elios Zade, jenseits Tophane.
- 44 Bazar Baschi Mummi Ketkhuda in Kassim Pascha.
- 45 Mehmed Pascha in Buyuk Tchekmedje.
- 46 El Hadji Pascha in Scutari.
- 47 Saradj Hane in Haskeul.
- 48 Sarraf, jenseits Top-Kapu.
- 49 Ruwnamedji Abdi Effendi in Sulu Monastir.

COLLEGIIEN UND SCHULEN.

- 1 Medresse des Sultans Suleiman Khan in Mekka.
- 2 d^{te} des Sultans Suleiman im Kiosk der Halodjilar.
- 3 Sechs Medresse des Sultans Suleiman in Stambul.
- 4 Medresse, Scheih Zade Sultan Mehmed.
- 5 d^{te} der Hasséki Sultinin am Avrat'Bazar.
- 6 d^{te} Koherie der Hasséki Sultinin nahe an Sultan Selim.
- 7 d^{te} der Valide Sultinin in Scutari.
- 8 d^{te} » Miri Mah Sultinin in Scutari.
- 9 d^{te} » d^{te} am Adrianopler Thor.
- 10 d^{te} Mehmed Pascha, in Kaderga Liman.
- 11 d^{te} d^{te} in Eyub.
- 12 d^{te} Osman Schah Validessi nahe an Ak-Seraï.
- 13 d^{te} Rustem Pascha in Stambul.
- 14 d^{te} Ali Pascha in »
- 15 d^{te} Ahmed Pascha in Top-Kapu.
- 16 d^{te} Sofu Mehmed Pascha in Stambul.
- 17 d^{te} Ibrahim Pascha in »
- 18 d^{te} Sinan Pascha.
- 19 d^{te} Iskender Pascha.
- 20 d^{te} Kassim Pascha.
- 21 d^{te} Ali Pascha in Baba-Eski.
- 22 d^{te} Missirli Mustafa Pascha.
- 23 d^{te} Ahmet Pascha in Ismidt.
- 24 d^{te} Ibrahim Pascha in Aissi Kapussi.
- 25 d^{te} Schemsi Pascha in Scutari.
- 26 d^{te} Kapu-Aghassi Djafer Agha.
- 27 d^{te} Ahmed Agha.
- 28 d^{te} Maloul Emir.
- 29 d^{te} Em Veled.
- 30 d^{te} Uetsch Bach.
- 31 d^{te} Kaziosker Perviz Effendi.
- 32 d^{te} Khodjaki Zade, nahe an Sultan Ahmed.
- 33 d^{te} Agha Zade.
- 34 d^{te} Yaya Effendi in Beschiktasch.
- 35 d^{te} Defterdar Abdül Selam bey.
- 36 d^{te} Tutu Kadi.
- 37 d^{te} Hekim Mehmed Tschelebi.
- 38 d^{te} Hussein Tschelebi.
- 39 d^{te} Emir Sinan Effendi.
- 40 d^{te} Schah Kulu.

www.libtool.com.cn
41 Médresse de Terdjuman Ionous Bey.

- 42 » de Hardji Suleiman Bey.
- 43 » de El Hadj Khatoun.
- 44 » de Defterdar Chérifé Zade.
- 45 » de Kadi Hekim Tchélébi, à Kutchuk Kirman.
- 46 » de Baba Tchélébi.
- 47 » de Sekban Ali Bey, à Kemer-hanè (reconstruction).
- 48 » de Nischandji Mehemmed Bey, à Altî Mermer.
- 49 » de Khosrev Ketkhuda, à Angora.
- 50 » de Bezestî Ketkhudassy, à Sultan Selim.

ÉCOLES POUR L'ÉTUDE DU KORAN.

- 1 Sultan Suleiman.
- 2 Valide Sultane, à Scutari.
- 3 Khosrev Ketkhuda.
- 4 Mehmed Pascha, à Eyoub.
- 5 Sa'adi Tchélébi, à Kutchuk Kirman.
- 6 Bosnali Mehmed Pascha.
- 7 Mufti Kadi.

CUISINES POUR LES ÉTUDIANTS ET LES PAUVRES.

- 1 Sultan Suleiman Khan, à Stamboul.
- 2 Hasseki Sultane, à la Kaaba.
- 3 Sultan Suleiman, à Kara-pounar.
- 4 Cheli Zade, à Stamboul.
- 5 Hasseki Sultane.
- 6 A la tête du pont de Mustafa Pascha, à Andrinople.
- 7 Sultan Suleiman, à Damas.
- 8 Valide Sultane, à Scutari.
- 9 Sultan Suleiman, à Tcholorlu.
- 10 Niri Mah Sultane, à Scutari.
- 11 Sultan Mourad Khan.
- 12 Rustem Pascha, à Roustchouk.
- 13 » à Sabandja.
- 14 Mehmed Pascha, à Bourkhos.
- 15 » à Hafze.
- 16 Mustapha Pascha, à Gueivétin.
- 17 Mehmed Pascha, à Bosna Serai.

HOPITAUX.

- 1 Sultan Suleiman Khan.
- 2 Hasseki Sultane.
- 3 Valide Sultane, à Scutari.

AQUEDUCS.

- 1 Bend Kèmeri, près de Soubachi.
- 2 Ouzoun Kemer.
- 3 Mahallik Kemer.
- 4 Gueuzledjè Kemer.
- 5 Aqueduc de Muderris keui.
- 6 Bassin où se réunissent les eaux des aqueducs.
- 7 Reconstruction d'Ouzoun Kemer.

PONTS.

- 1 Buyuk Tchekmed.
- 2 Silivri.
- 3 Mustapha Pascha sur la Maritza, à Andrinople.
- 4 Mehmed Pascha.
- 5 Kapou Aghassy, à Harem i Deressy.
- 6 Mehmed Pascha, à Sinanli.
- 7 Mehmed Pascha à Bosna Serai.

- 41 d^{to} Terdjuman Ionus bey.
- 42 d^{to} Hardji Suleiman bey.
- 43 d^{to} El Hadj Khatoun.
- 44 d^{te} Defterdar Scherife Zade.
- 45 d^{to} Kadi Hekim Tschelebi in Kutschuk Kirman.
- 46 d^{to} Baba Tschelebi.
- 47 d^{to} Sekban Ali bey in Kemer-Hane (Neu-Bau).
- 48 d^{to} Nischandji Mehmed bey zu Altî Mermer.
- 49 d^{to} Khosrev Ketkhuda in Angora.
- 50 d^{to} Bezesten Ketkhudassi in Sultan Selim.

SCHULEN ZUM STUDIUM DES KORANS.

- 1 Sultan Suleiman.
- 2 Valide Sultanin in Scutari.
- 3 Khosrev Ketkhuda.
- 4 Mehmed Pascha in Eyub.
- 5 Sa'adi Tschelebi in Kutchuk Kirman.
- 6 Bosnali Mehmed Pascha.
- 7 Mufti Kadi.

KUECHEN FUER STUDENTEN UND ARME.

- 1 Sultan Suleiman Khan in Stambul.
- 2 Hasseki Sultanin in der Kaaba.
- 3 Sultan Suleiman in Kara Punar.
- 4 Scheli-Zade in Stambul.
- 5 Hasseki Sultanin.
- 6 Am Brueckenkopf von Mustafa Pascha in Adrianopel.
- 7 Sultan Suleiman in Damascus.
- 8 Valide Sultanin in Scutari.
- 9 Sultan Suleiman in Tcholorlu.
- 10 Miri Mah Sultanin in Scutari.
- 11 Sultan Murad Khan.
- 12 Rustem Pascha in Rustschuk.
- 13 Rustem Pascha in Sabandja.
- 14 Mehmed Pascha in Burgas.
- 15 Mehmed-Pascha in Hafze.
- 16 Mustafa-Pascha in Guevetin.
- 17 Mehmed Pascha in Bosna Serai.

KRANKENHAEUSER.

- 1 Sultan Suleiman Khan.
- 2 Hasseki Sultanin.
- 3 Valide Sultanin in Scutari.

WASSERLEITUNGEN.

- 1 Bend Kemerî nahe an Subaschi.
- 2 Uzun Kemer.
- 3 Mahallik Kemer.
- 4 Goezledje Kemer.
- 5 Muderris Keui.
- 6 Becken in welchem sich die Wasser der Wasserleitungen vereinigen.
- 7 Wiederaufbauung von Ouzoun Kemer.

BRUECKEN.

- 1 Buyuk-Tschekmedje.
- 2 Silivri.
- 3 Mustafa-Pascha, auf der Maritza in Adrianopel.
- 4 Mehmed Pascha.
- 5 Kapu Aghassi in Harem Deressi.
- 6 Mehmed Pascha in Sinanli.
- 7 Mehmed Pascha in Bosna Serai.

PALAIS.

- 1 Reconstruction du Vieux Sérail, à Constantinople.
- 2 Nouveau Palais Impérial, à Constantinople.
- 3 Scutari.
- 4 Galata-Sérail.
- 5 Atmeidan Sérail (reconstruction).
- 6 Yeni Kapou.
- 7 Kandilli.
- 8 Fener Baghdjé.
- Tchélébi Baghdjessy, à Scutari.
- 10 Beker Sérail.
- 11 Mehmed Pascha, à Kadergha Liman.
- 12 Mehmed Pascha, à Sainte Sophie (reconstruction).
- 13 » à Scutari.
- 14 Siavich Pascha, à Stamboul.
- 15 Ali Pascha, à »
- 16 Ahmed Pascha, à l'Atmeidan.
- 17 Ferhad Pascha, à Sultan Baizid.
- 18 Pertew Pascha, à Vefa Meidan.
- 19 Sinan Pascha, à l'Atmeidan.
- 20 Sofou Mehmed Pascha, à Hodja Pascha.
- 21 Mahmoud Agha, à Yeni Baghdjé.
- 22 Mehmed Pascha, à Haloulou.
- 23 Chah Tchoban, près Kassim Tchechmessy.
- 24 Pertew Pascha, hors la ville.
- 25 Rustem Pascha »
- 26 Mehmed Pascha, à Bosna Sérail.
- 27 Rustem Pascha, à la ferme de Iskender Tchélébi.

CARAVANSERAI.

- 1 Près de l'Imaret de Sultan Suleiman.
- 2 Sultan Suleiman, à Büyük Tchekmedjé.
- 3 Rustem Pascha, à Roustchouk.
- 4 » à Galata.
- 5 Ali Pascha, à Bit-Bazar.
- 6 » à Brousse.
- 7 Pertew Pascha, à Vefa Meidan.
- 8 Mustapha Pascha, à Elghin.
- 9 Rustem Pascha, à Sabandja.
- 10 » à Samanli.
- 11 » à Ak Bouik.
- 12 » à Kerman Erekli.
- 13 » à Karichterna.
- 14 Khosrew Ketkhuda, à Ipsila.
- 15 Mehmed Pascha, à Havsa.
- 16 » à Bourkhoz.
- 17 Rustem Pascha, à Andrinople.
- 18 Caravan Sérail et tcharchi d'Ali Pascha, à Andrinople.

GRENIERS D'ABONDANCE ET MAGASINS.

- 1 Zafet à Tersané.
- 2 Hasshambar au Palais Impérial.
- 3 Hambar à Baghdjé Yalissy.
- 4 » pour les cuisines et garde-manger du palais Impérial.
- 5 » à Oun Kapan.

BAINS.

- 1 Sultan Suleiman.
- 2 Trois bains au Palais Impérial.
- 3 Sultan Suleiman.
- 4 Trois bains au Palais à Scutari.
- 5 Hasseki Sultane.
- 6 » à St^e. Sophie.
- 7 Valide Sultane, dans le quartier juif.

PALAESTE.

- 1 Wiederaufbauung des alten Serails in Constantinople.
- 2 Das neue Kaiserliche Palais in Constantinople.
- 3 Scutari.
- 4 Galata Serail.
- 5 Atmeidan Serail (Wiederaufbau).
- 6 Yeni Kapu.
- 7 Kandilli.
- 8 Fener Bachtische.
- 9 Tschelebi Bachtische in Scutari.
- 10 Beker Serail.
- 11 Mehmed Pascha in Kadergha Liman.
- 12 d^{no} in St^e Sofia (Wiederaufbau).
- 13 d^{no} in Scutari.
- 14 Siawisch Pascha in Stamboul.
- 15 Ali Pascha in St^e bul.
- 16 Ahmed Pascha am Atmeidan.
- 17 Ferhad Pascha an Sultan Bajazid.
- 18 Pertew Pascha an Vefa Meidan.
- 19 Sinan Pascha am Atmeidan.
- 20 Sofu Mehmed Pascha in Hodsch Pascha.
- 21 Mahmud Agha in Yeni Bachtische.
- 22 Mehmed Pascha in Haluklu.
- 23 Schah Tchoban, nahe Kassim Tcheschmessi.
- 24 Pertew Pascha ausserhalb der Stadt.
- 25 Rustem Pascha d^{no}
- 26 Mehmed Pascha in Bosna Serail.
- 27 Rustem Pascha auf dem Landgute des Iskender Tschelebi.

CARAVANSERAI.

- 1 Nahe dem Imaret des Sultans Suleiman.
- 2 Sultan Suleiman in Büyük Tchekmedsche.
- 3 Rustem Pascha in Rustschuk.
- 4 d^{no} in Galata.
- 5 Ali Pascha am Bit Bazar.
- 6 d^{no} in Brussa.
- 7 Pertew Pascha am Vefa Meidan.
- 8 Mustafa Pascha in Elghin.
- 9 Rustem Pascha in Sabandscha.
- 10 d^{no} in Samanli.
- 11 d^{no} in Ak Buik.
- 12 d^{no} in Kerman Erekli.
- 13 d^{no} in Karischteran.
- 14 Khosrew Ketkhuda in Ipsila.
- 15 Mehmed Pascha in Hawsa.
- 16 d^{no} in Burkhoz.
- 17 Rustem Pascha in Adrianopel.
- 18 Caravan Serail und tcharchi von Ali Pascha in Adrianopel.

SPEICHER.

- 1 Zafet in Tersane.
- 2 Hasshambar im Kaiserlichen Palaste.
- 3 Hambar in Bachtische Yalissi.
- 4 d^{no} fuer die Kaiserlichen Kuechen.
- 5 d^{no} in Un Kapan.

BADEHAEUER.

- 1 Sultan Suleiman.
- 2 Drei Badehaeuser im Kaiserlichen Palaste.
- 3 Sultan Suleiman.
- 4 Drei Badehaeuser im Palaste von Scutari.
- 5 Hasseki Sultaniin.
- 6 » in St. Sofia.
- 7 Valide Sultaniin, im jüdischen Viertel.

- 8 Sultan Hammam à Scutari.
 9 Valide Sultanin in Karapınar.
 10 Miri Mah Sultanin, à la porte de Djibali.
 11 Loutfi Pacha, à la porte d'Andrinople.
 12 Mehmed Pacha, à Andrinople.
 13 Hodja Mustapha Pacha, à Yeni Baghdjé.
 14 Ibrahim Pacha, à la porte de Silivri.
 15 Kapou Aghassy, à Soulou Manastir.
 16 Sinan Pacha, à Bechiktach.
 17 Mollah Tchélébi, à Fondoukly.
 18 Kapoudan, à la porte du Fener.
 19 Mufti, à Madjoondji.
 20 Mehmed Pacha, à Hafza.
 21 Khozrev Ketkhuda, à Eyoub.
 22 Ortakeui.
 23 Rustem Pacha, à Sabandja.
 24 Merkez Effendi, hors Yeni Kapou.
 25 Nichandji Pacha.
 26 Ismit.
 27 Tchataldja.
 28 Hussein, à Kasrie.
 29 Sari Guzel.
 30 Haïreddin Pacha, à Zeirek.
 31 Yacoub Agha, à la Douane.

TURBÉ.

- 1 Sultan Suleiman Khan.
 2 Cheh Zadé.
 3 Sultan Selim Khan.
 4 Cheh Zadé Sultan Mehmed Pacha
 5 Rustem Pacha.
 6 Mehmed Pacha, à Eyoub.
 7 Zal Mahmoud Pacha, à Eyoub.
 8 Ahmed Pacha, près Tob Kapou.
 9 Siavich Pacha, à Eyoub.
 10 Chemsî Pacha, à Scutari.
 11 Haïreddin Pacha, à Bechiktach.
 12 Yaya Effendi, »
 13 Arab Ahmed, Beylerbey de Chypre.
 14 Kilidj Ali Pacha, à Tob Hané.
 15 Pertew Pacha, à Eyoub.
 16 Chah Tchoban Kadyin, à Yeni Baghdjé.
 17 Ahmed Pacha, à la porte d'Andrinople.
 18 Hadji Pacha, à Scutari.

RÉCAPITULATION.

Djami	73
Collèges ou écoles	50
Mesdjid	49
Ecoles pour l'étude du Koran	7
Cuisines pour les étudiants et les pauvres	17
Hopitaux	3
Aqueducs	7
Ponts	7
Palais	27
Caravanseraï	18
Greniers et magasins	5
Beins	31
Turbé	18
Total	312

- 8 Sultan Hammam in Scutari.
 9 Valide Sultanin in Karapınar.
 10 Miri Mah Sultanin am Dschibali-Thor.
 11 Loutfi Pascha, am Adrianopler-Thor.
 12 Mehmed Pascha in Adrianopel.
 13 Hodscha Mustafa Pascha, in Yeni Bachtische.
 14 Ibrahim Pascha am Silivrier-Thor.
 15 Kapu Aghassi, in Sulhi Monastir.
 16 Sinan Pascha in Beschiktasch.
 17 Mollah Tschelebi in Fundukli.
 18 Kapudan am Fener-Thor.
 19 Mufti in Madschundschi.
 20 Mehmed Pascha in Hafza.
 21 Khozrev Ketkhuda in Eyub.
 22 Ortakeui.
 23 Rustem Pascha in Sabanscha.
 24 Merkez Effendi, jenseits von Yeni-Kapu.
 25 Nischandschi Pascha.
 26 Ismidt.
 27 Tchataldscha.
 28 Hussein in Kasrie.
 29 Sari Guzel.
 30 Haïreddin Pascha in Zeirek.
 31 Yakub Agha an der Mauth.

GRUEFTE.

- 1 Sultan Suleiman Khan.
 2 Scheh Zadé.
 3 Sultan Selim Khan.
 4 Scheh Zadé Sultan Mehmed Pascha.
 5 Rustem Pascha.
 6 Mehmed Pascha in Eyub.
 7 Zal Mahmud Pascha in Eyub.
 8 Ahmed Pascha, nahe an Tob-Kapu.
 9 Siavisch Pascha in Eyub.
 10 Schemsi Pascha in Scutari.
 11 Haïreddin Pascha in Beschiktasch.
 12 Yaya Effendi d°
 13 Arab Ahmed, Beylerbey von Cypern.
 14 Kilidsch Ali Pascha in Top hane.
 15 Pertew Pascha in Eyub.
 16 Schah Tchoban Kadyin in Yeni Bachtische.
 17 Ahmed Pascha am Adrianopler-Thor.
 18 Hadschi Pascha in Scutari.

RECAPITULATION.

Dschami	73
Schulen	50
Medschid	49
Schulen zum Studium des Korans	7
Küchen für Studenten und Arme	17
Krankenhäuser	3
Wasserleitungen	7
Brücken	7
Palaeste	27
Caravanseraï	18
Speicher	5
Badehäuser	31
Gruefte	18
Zusammen	312

TABLE DES MATIÈRES

DE

L'ARCHITECTURE OTTOMANE

www.libtool.com.cn

	Pages
PREFACE	V.
PRÉCIS HISTORIQUE	3.
DOCUMENTS TECHNIQUES	11.
Des ordres d'architecture chez les Ottomans	11.
Des proportions dans les ordres Ottomans	13.
Description des ordres Ottomans	14.
L'ordre échanfriné	15.
L'ordre bréchiforme	15.
De l'ordre cristallisé	15.
De l'ordonnance à faisceaux	15.
De la superposition des ordres	15.
Décoration des parties architecturales	16.
Considérations sur les ordres Ottomans	16.
Nomenclature et explication des planches appartenant au traité d'Architecture Ottomane	17.
MONOGRAPHIE DE YÉCHIL DJAMI, DE BROUSSE	23.
Explication des planches	27.
MONOGRAPHIE DE LA SULEIMANÏE, A CONSTANTINOPEL	31.
Explication des planches	35.
MONOGRAPHIE DE LA SÉLIMÏE, D'ANDRINOPEL	39.
Explication des planches	42.
MONOGRAPHIE DE YENI DJAMI, DE CONSTANTINOPEL	45.
Explication des planches	48.
MONOGRAPHIE DU TURBÉ DE SULTAN SULEIMAN LE LÉGISLATEUR	51.
MONOGRAPHIE DU TURBÉ OU CHEH ZADÉ	55.
MONOGRAPHIE DE LA FONTAINE DE SULTAN AHMED III A BAB- HUMAYOUN	59.
MONOGRAPHIE DE LA FONTAINE D'AZAB KAPOU	65.
FLORE ORNEMENTALE ET MÉTAMORPHOSES	71.
Explication des planches	73.
NOTICES SUR L'ORNEMENTATION OTTOMANE	77.
Styles différents employés dans l'ornementation de l'archi- tecture Ottomane	77.
Sculpture	77.
Bordures sculptées, bordures peintes et ouvrages divers	78.
Explication des planches	78.
Appareils en briques et en pierres	79.
Ferrures	79.
Pierres tumulaires	79.
Vitraux	79.
Bois sculpté	79.
Peintures murales	80.
Marbre sculpté	80.
Folences murales	80.
NOMENCLATURE DES OEUVRES DU CÉLÈBRE ARCHITECTE OTTOMAN MAÎTRE SINAN (écrite par lui même)	81.
Djami (Mosquées)	81.
Mesdjid (oratoires)	82.
Collèges et écoles	83.
Ecoles pour l'étude du Koran	84.
Cuisines pour les étudiants et les pauvres	84.
Hopitaux	84.
Aqueducs	84.
Ponts	84.
Palais	85.
Caravansérails	85.
Greniers d'abondance et magasins	85.
Bains	85.
Turbé	86.
Récapitulation	86.

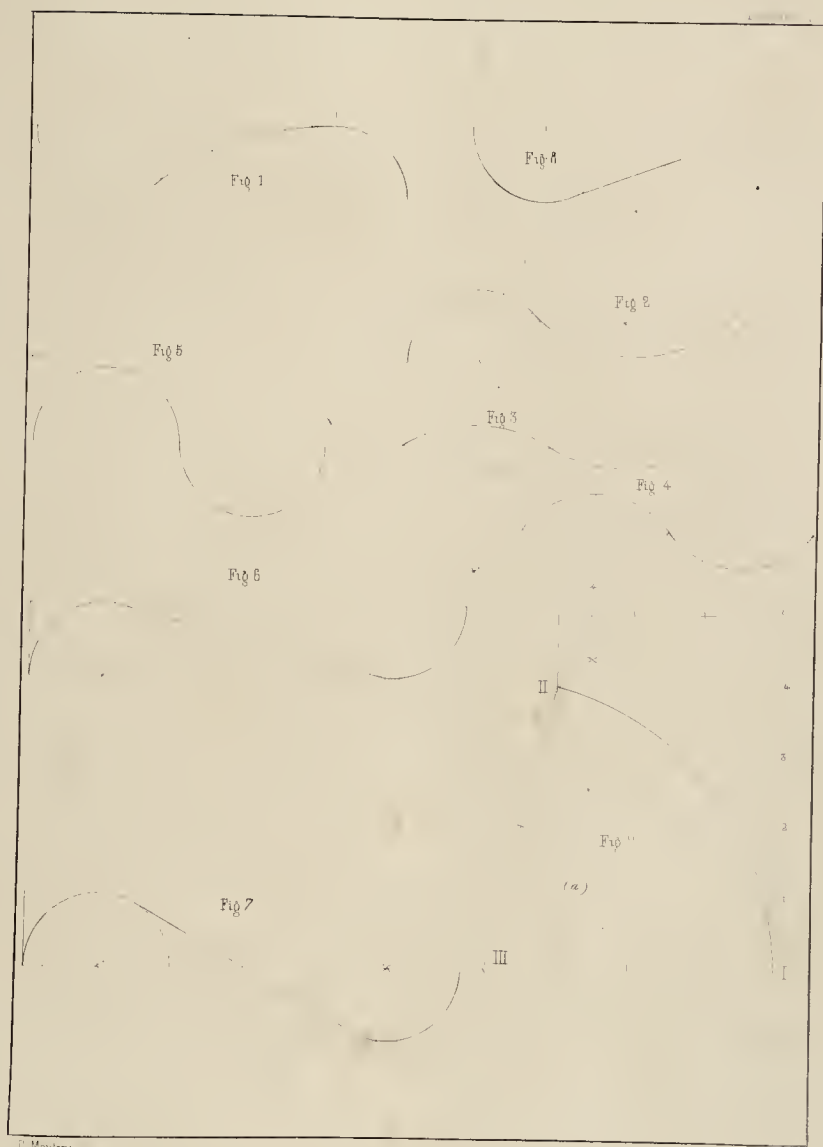
INHALTS VERZEICHNISS

DER

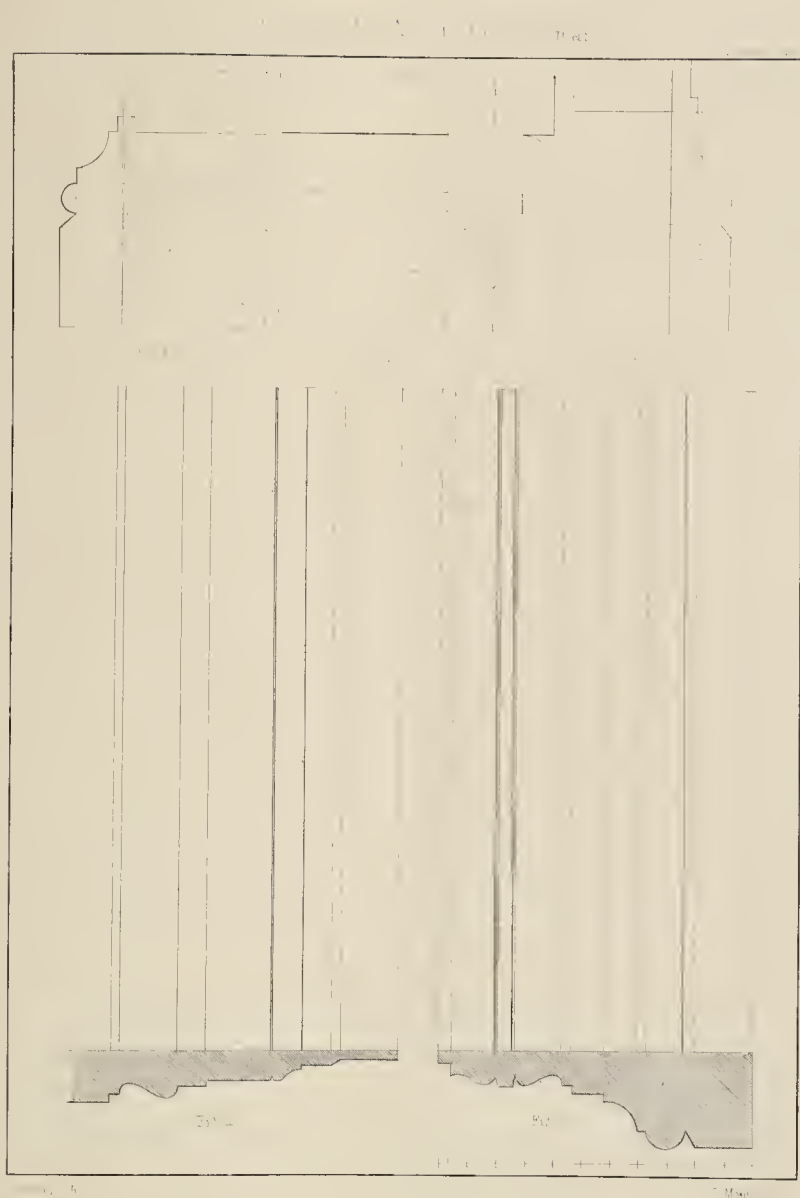
OTTOMANISCHEN BAUKUNST.

	Seiten
VORREDE	V.
GESCHICHTLICHER UEBERBLICK	3.
TECHNISCHE DOCUMENTE	11.
Von den Bau-ordnungen bei den Ottomanen	11.
Ueber die Verhaeltnisse der ottomanischen Ordnungen	13.
Schilderung der ottomanischen Ordnungen	14.
Die Schraegkantige Saehlenordnung	15.
Die breschenfoermige Saehlenordnung	15.
Die Kristallfoermige Saehlenordnung	15.
Buendelform	15.
Ueber die Ueberordnung der Ordnungen	15.
Verzierung der architektonischen Theile	16.
Betrachtungen ueber die ottomanischen Ordnungen	16.
Nomenclatur und Erklaerung der Tafeln zur Abhandlung ueber die ottomanische Architectur	17.
MONOGRAPHIE DER IESCHIL-DSCHAMI VON BRUSSA	23.
Erklaerung der Tafeln	27.
MONOGRAPHIE DER SULEIMANIE VON CONSTANTINOPEL	31.
Erklaerung der Tafeln	35.
MONOGRAPHIE DER SELIMIE VON ADRIANOPEL	39.
Erklaerung der Tafeln	42.
MONOGRAPHIE DER YENI-DSCHAMI VON CONSTANTINOPEL	45.
Erklaerung der Tafeln	48.
MONOGRAPHIE DES TURBES DES SULTANS SULEIMAN DER GESETZ- GEBERS	51.
MONOGRAPHIE DES TURBES VON CHEH ZADE	55.
MONOGRAPHIE DES BRUNNENS VON SULTAN AHMED III AM BAB- HUMAJUN	59.
MONOGRAPHIE DES BRUNNENS VON AZAB KAPU	65.
ORNAMENTALE-FLORA UND METAMORPHOSEN	71.
Erklaerung der Tafeln	73.
BEMERKUNGEN ZUR OTTOMANISCHEN ORNAMENTATION	77.
Die verschiedenen Style in der Ornamentation der ottomani- schen Architectur	77.
Sculptur	77.
Sculptirte Rahmen, gemalte Rahmen und verschiedene Arbeit	78.
Erklaerung der Tafeln	78.
Vereinigung der Ziegel und Steine	79.
Grabsteine	79.
Glasscheiben	79.
Holzsculptur	79.
Mauermalereien	80.
Marmor-Sculptur	80.
Mauer Porzellane	80.
NAMENVERZEICHNISS DER WERKE DES BERUEHMTESTEN OTTOMANI- SCHEN ARCHITECTEN MEISTERS SINAN (VON IHM SELBST NIE- DERGESCHRIEBEN)	81.
Dschami (Moscheen)	81.
Mesdschid (Betstuben)	82.
Collegien und Schulen	83.
Schulen zum Studium des Korans	84.
Kuechen fuer Studenten und Arme	84.
Krankenhaeuser	84.
Wassersleitungen	84.
Bruecken	84.
Palaeete	85.
Caravanscraills	85.
Speicher	85.
Badehaeuser	85.
Gruefte	86.
Récapitulation	86.

www.libtool.com.cn

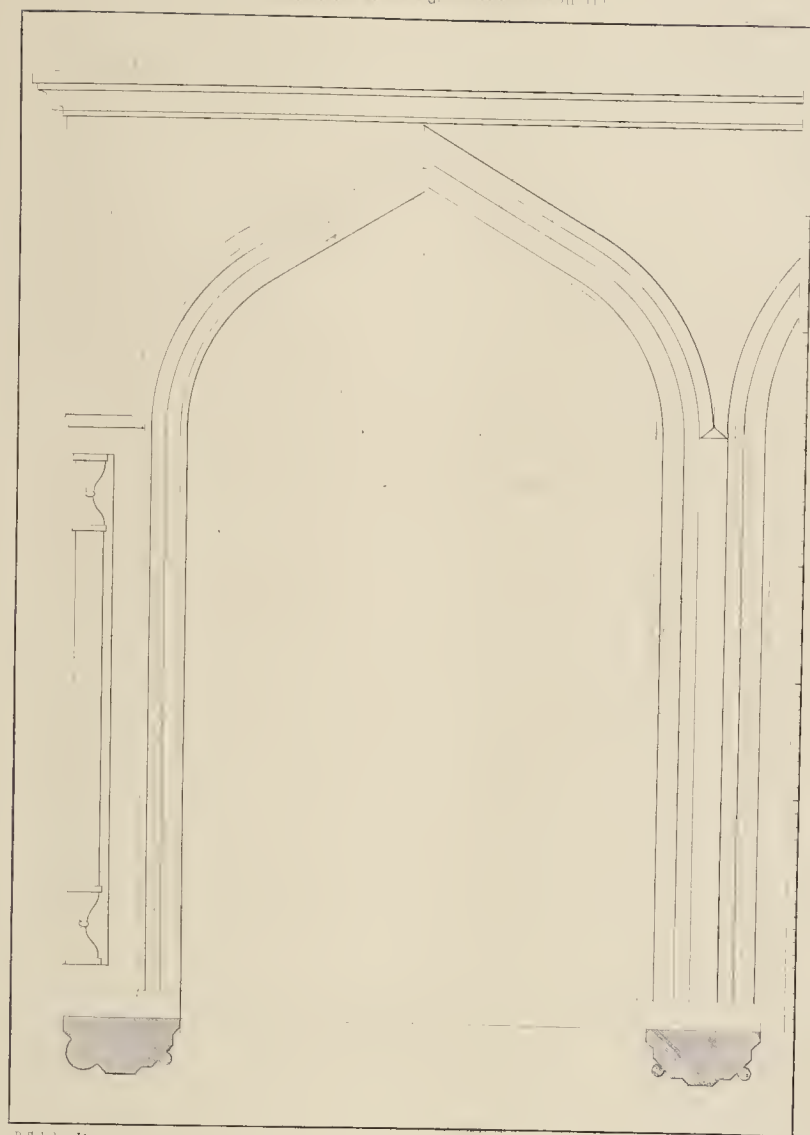
www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

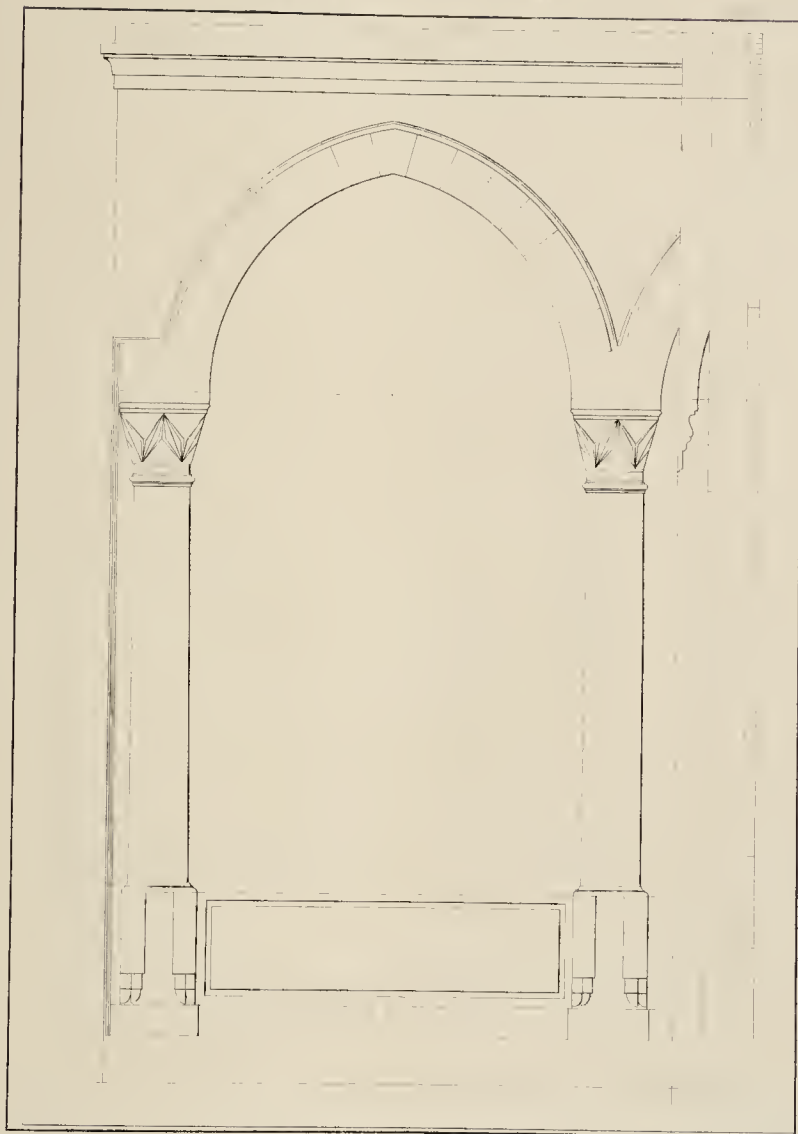

P. Sebald, edit.

L. Monhani del.

www.libtool.com.cn

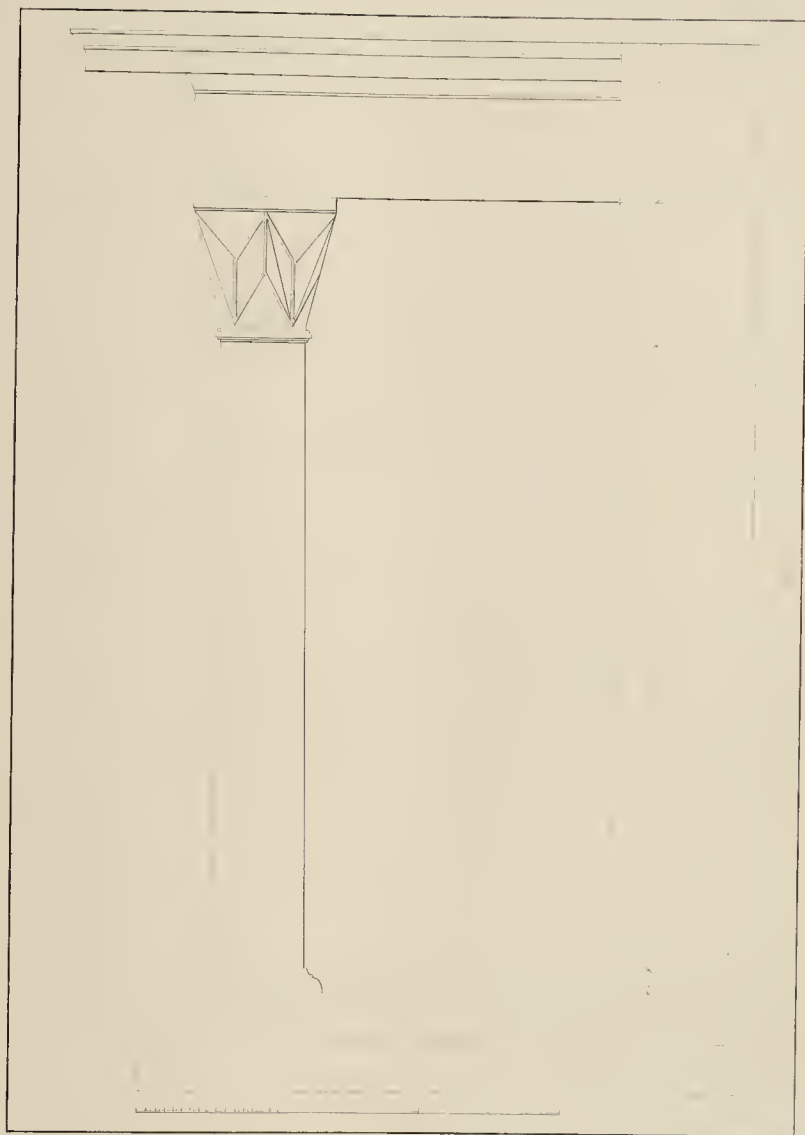
Théorie de l'Architecture Moderne

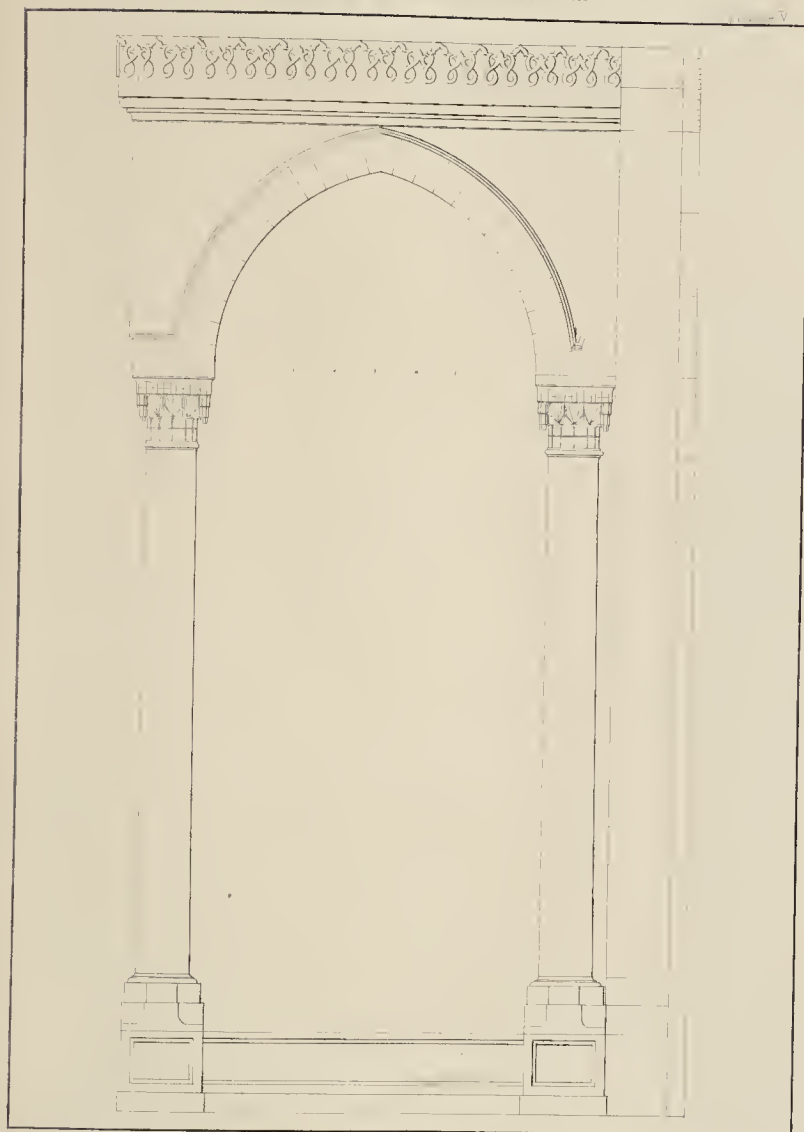
P. Debah edit

P. Michon del

www.libtool.com.cn

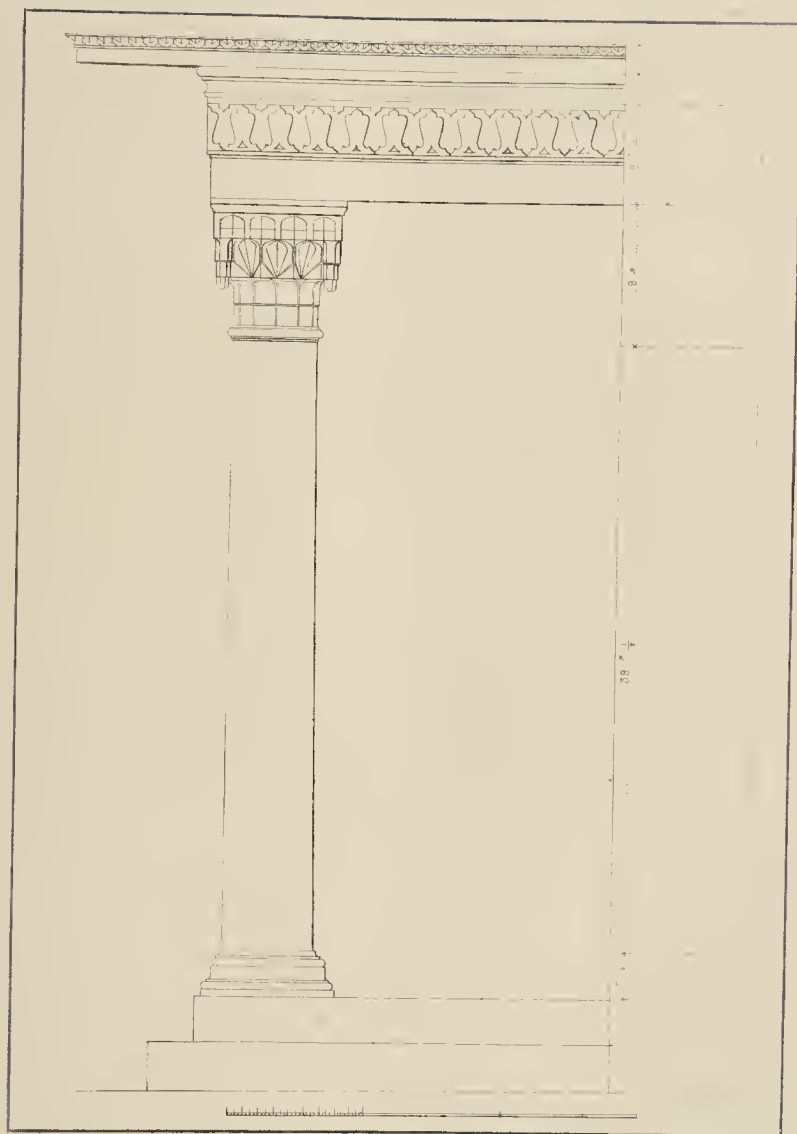
www.libtool.com.cn

Feb 28 edit

Montant de

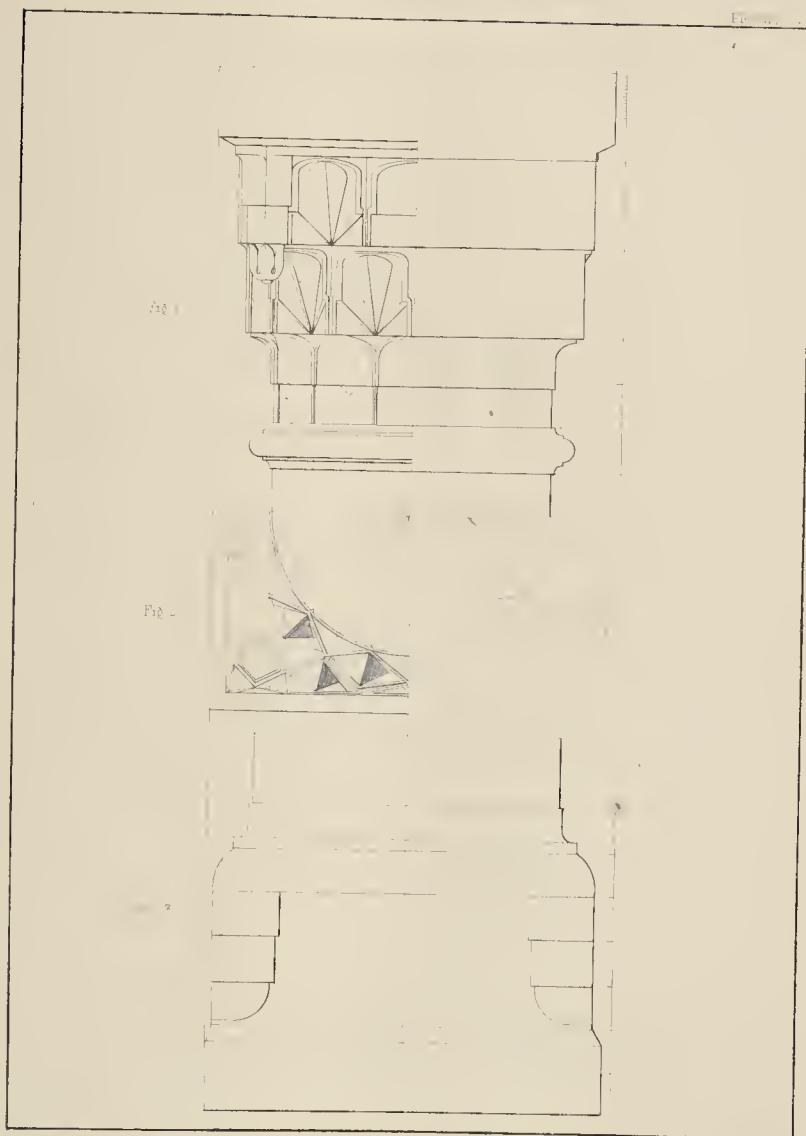
www.libtool.com.cn

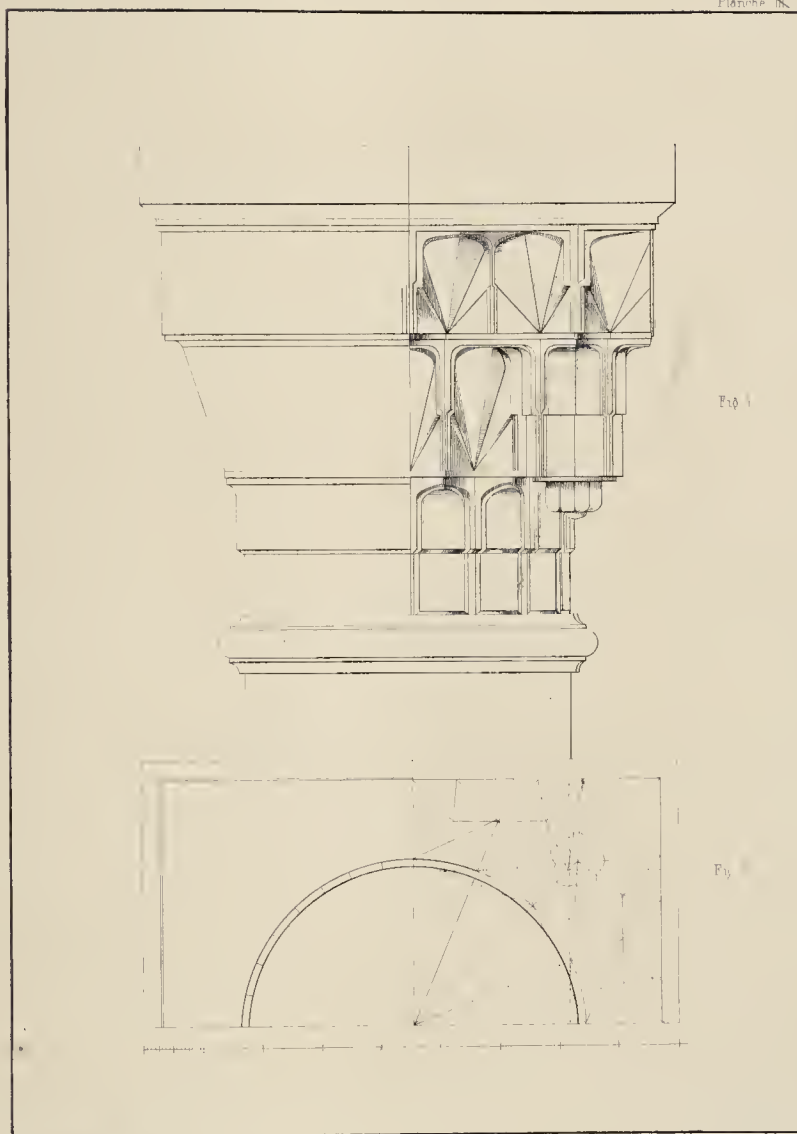
Monument de l'

, dessin en

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

Architectural Drawing

Fig. 7

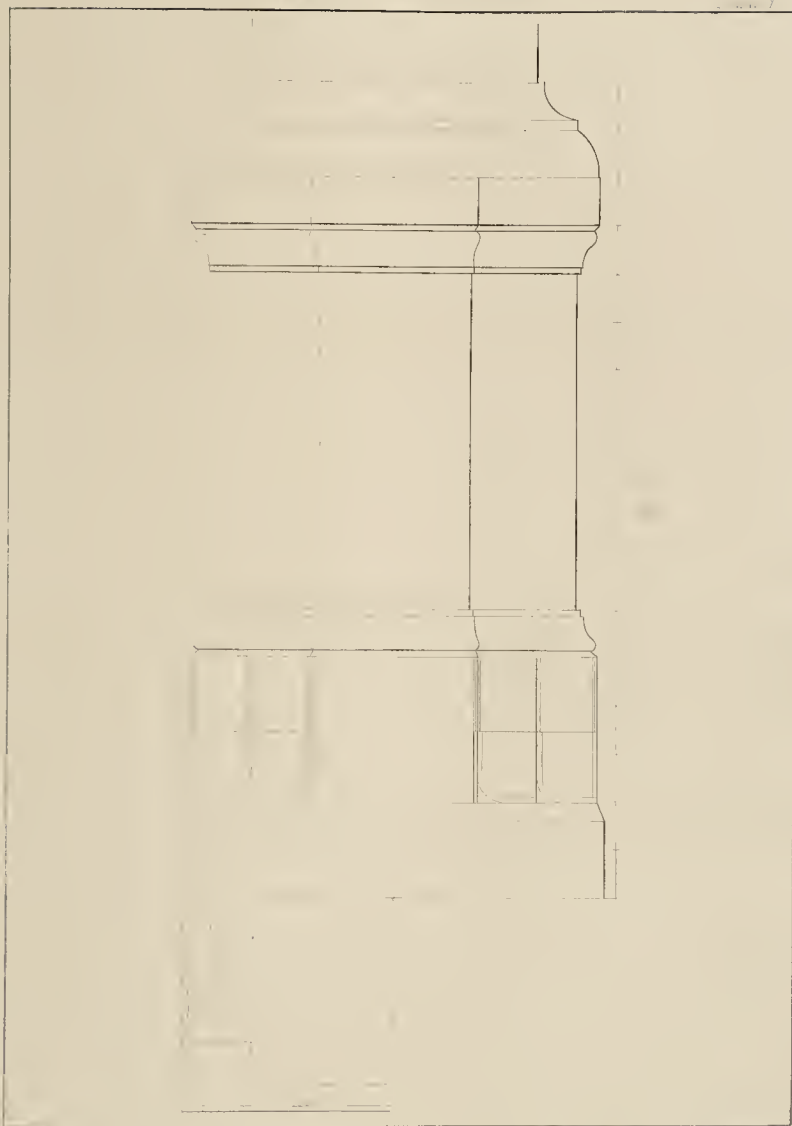
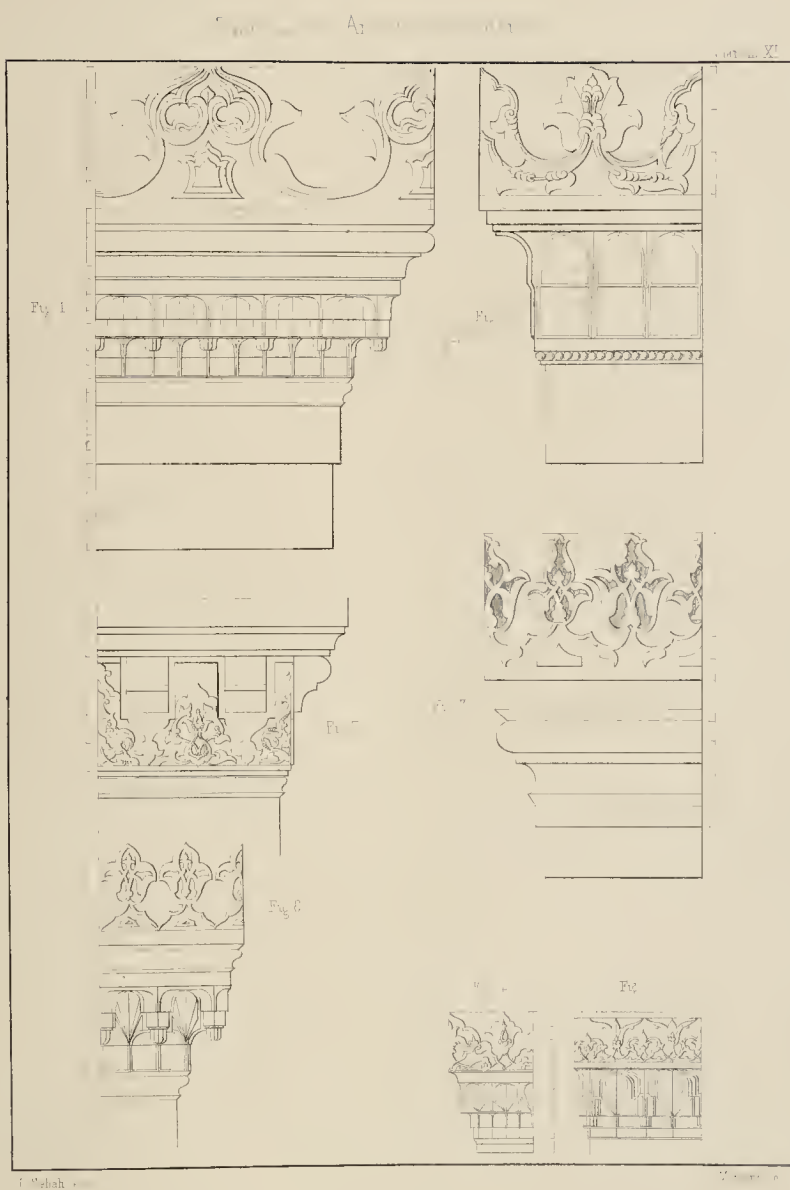
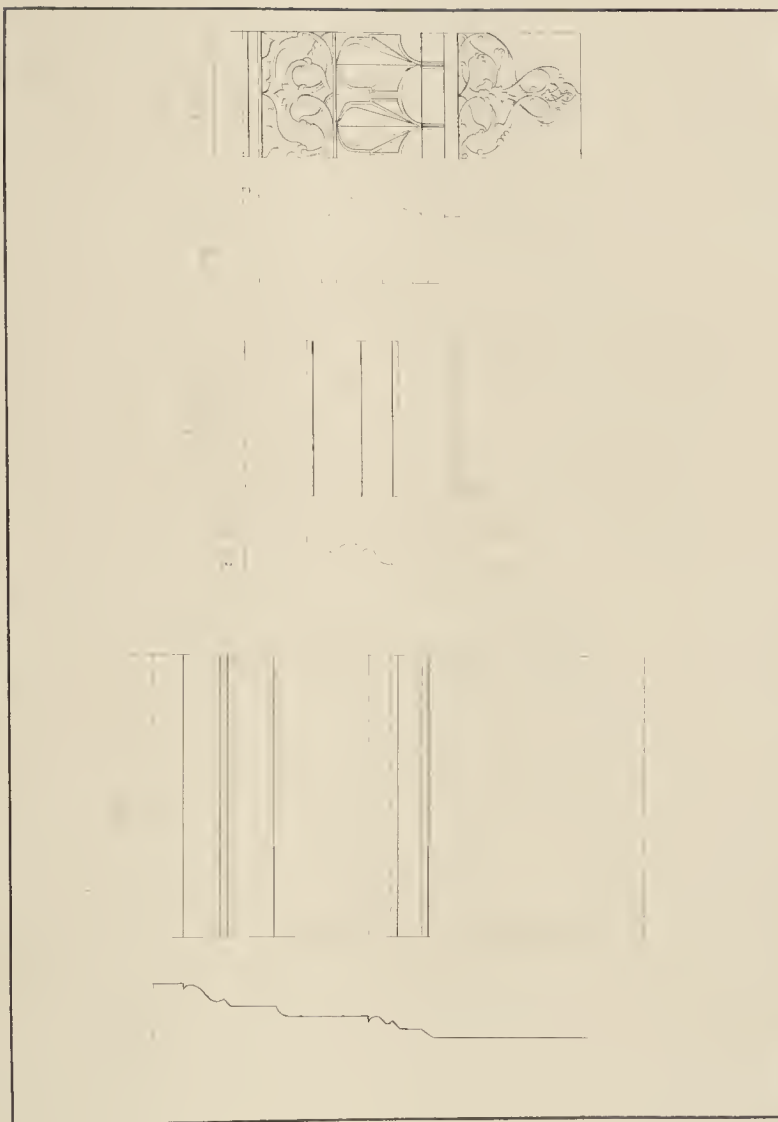

Fig. 7

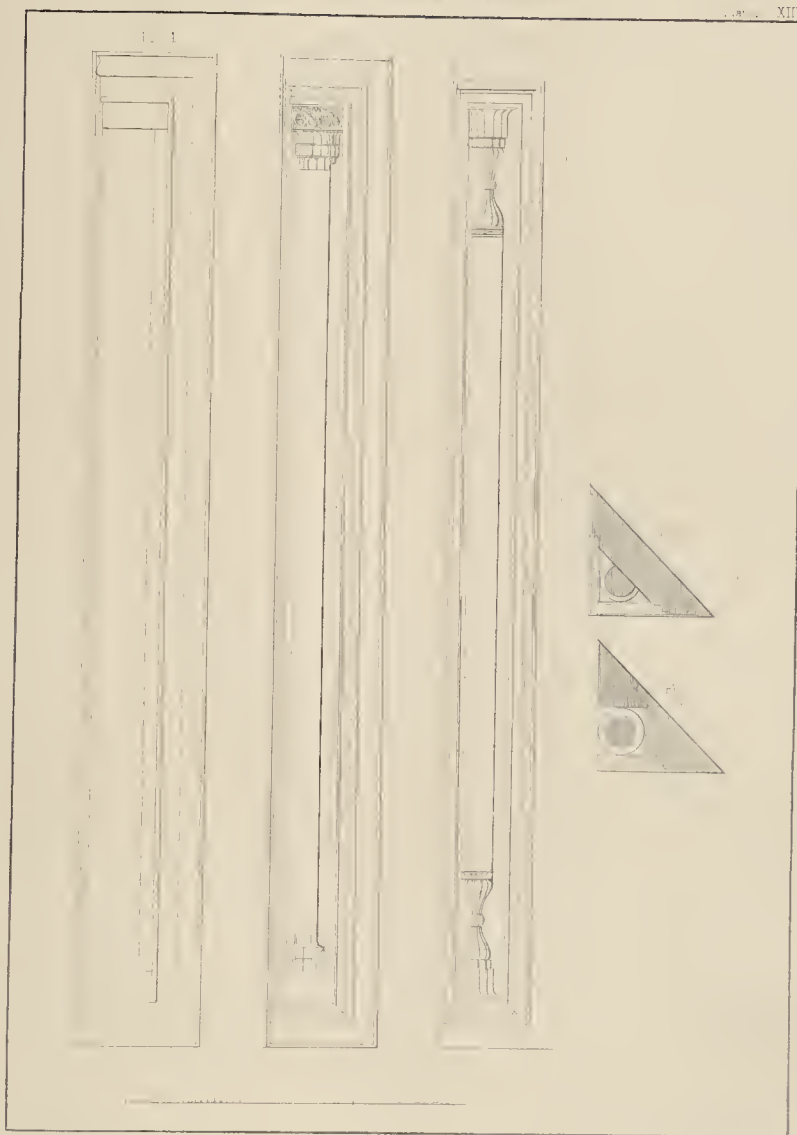
www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

Théorie de l'Architecture Ottomane

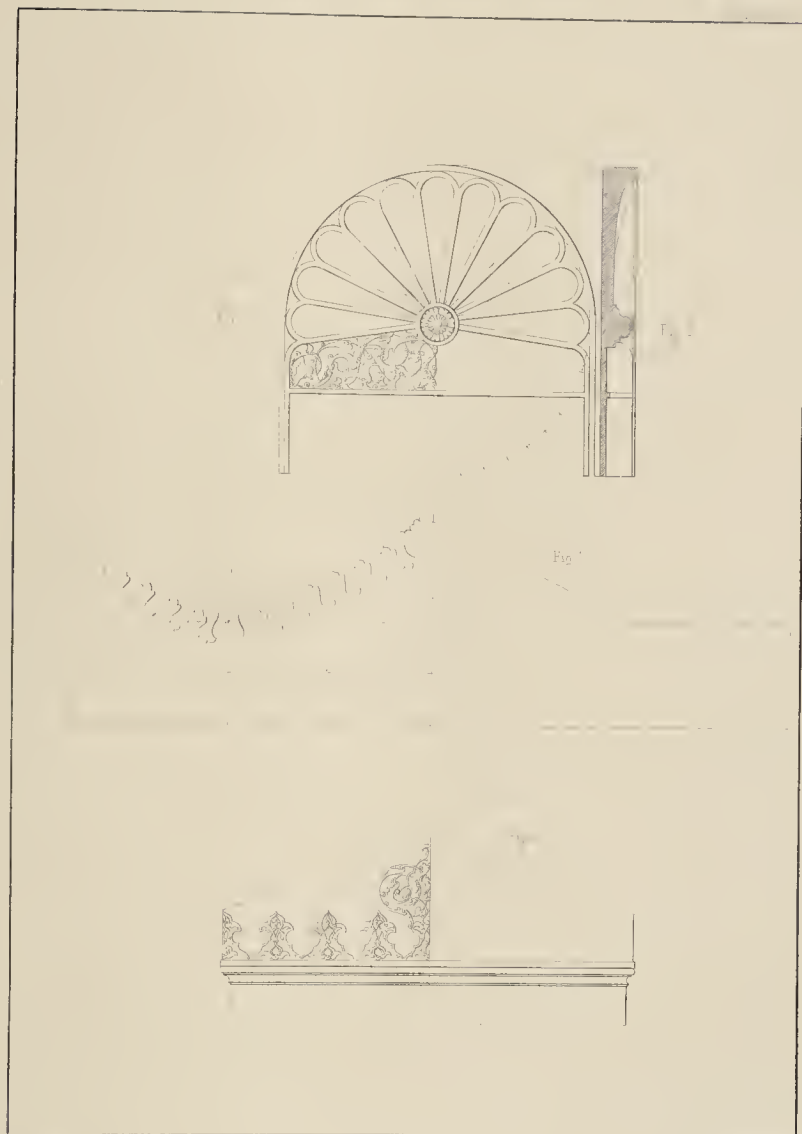
Plan

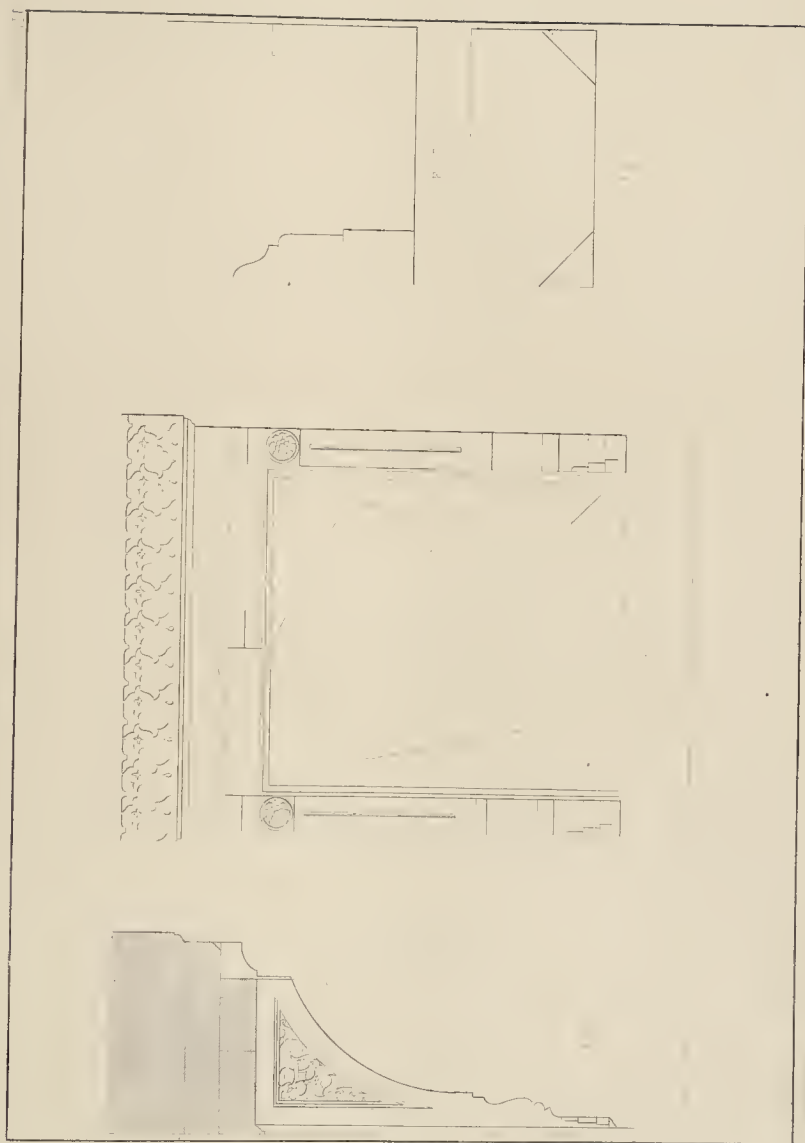
J. Webb Jr. edit

J. Webb Jr. edit

www.libtool.com.cn

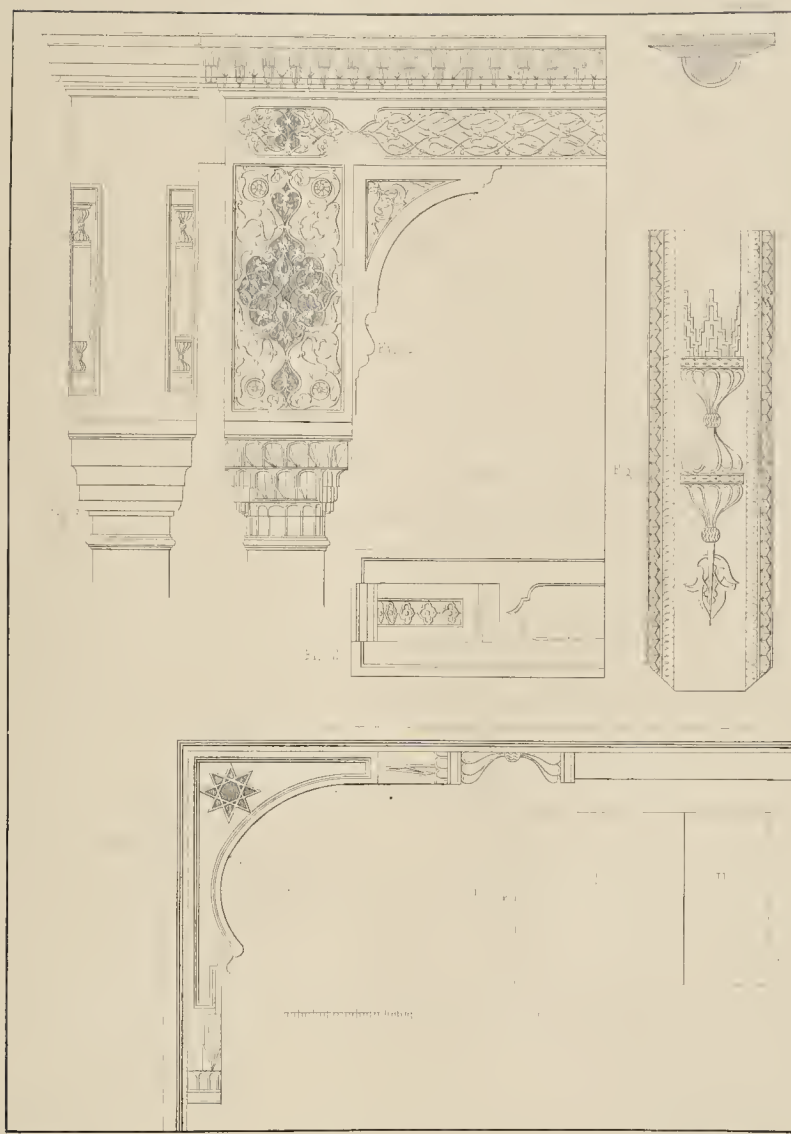
www.libtool.com.cn

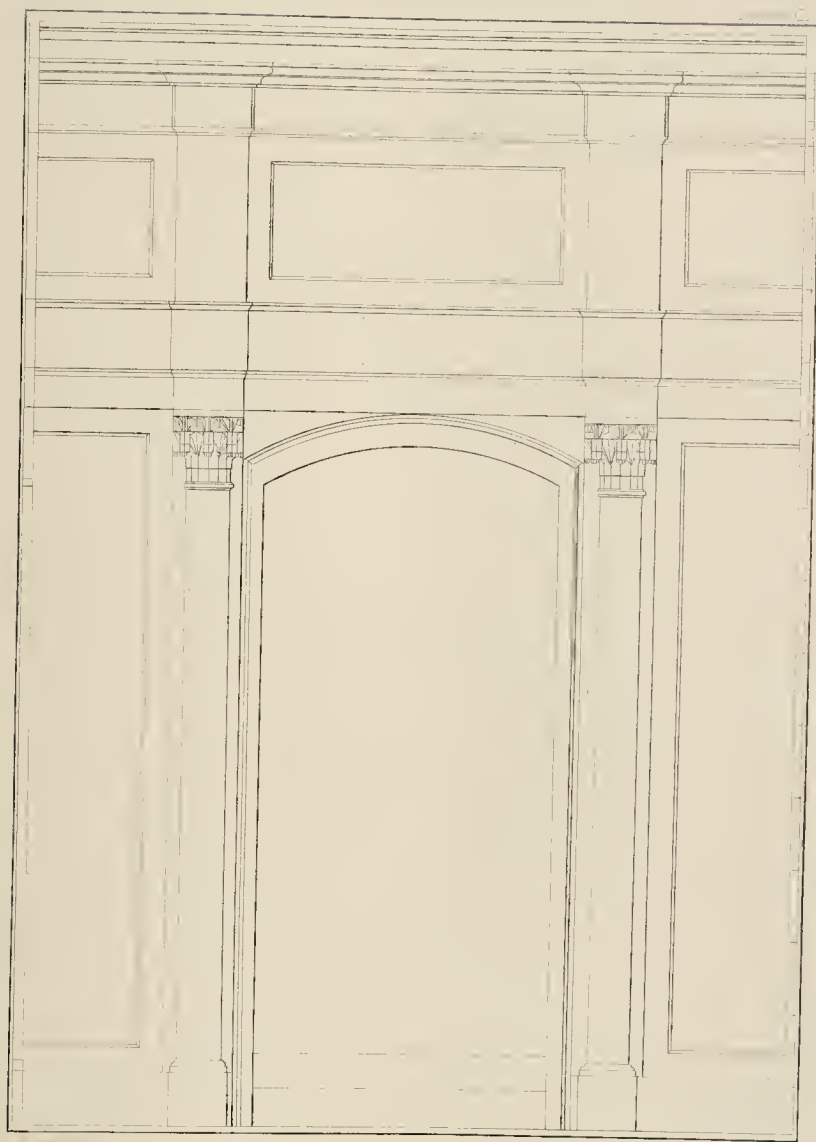
www.libtool.com.cn

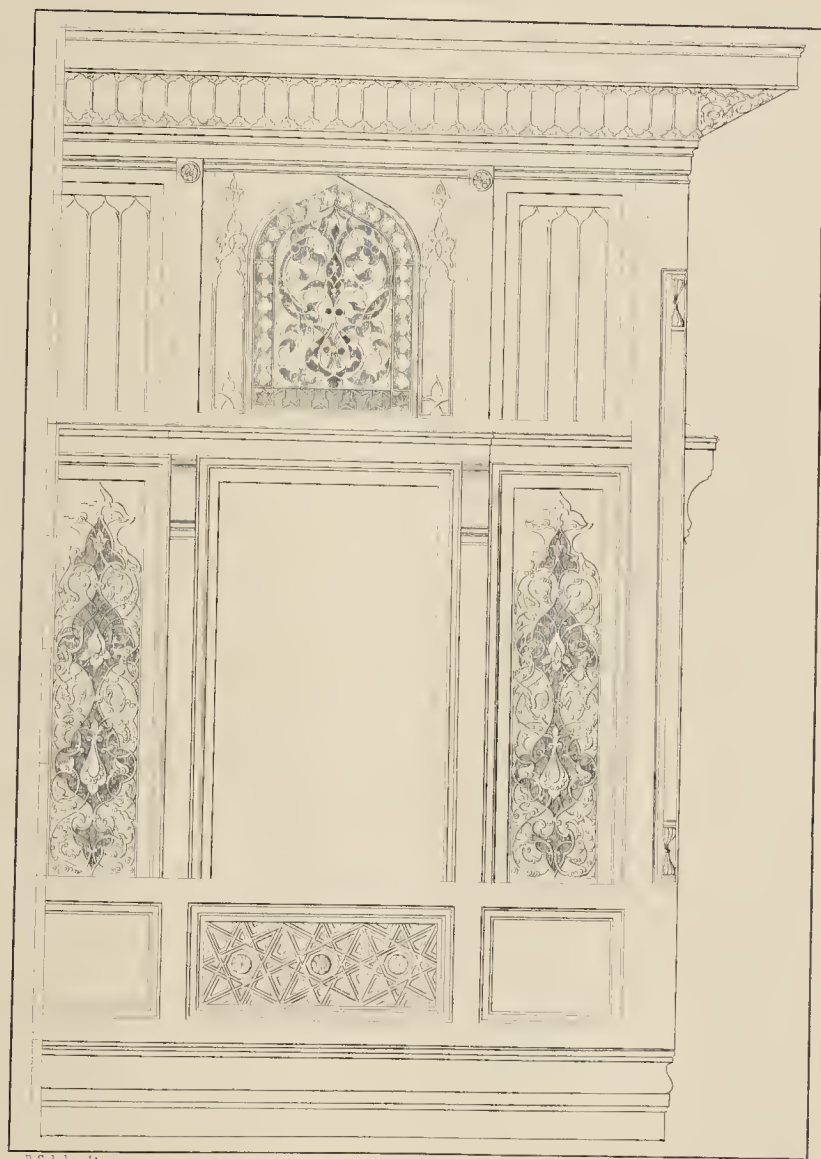
www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

P Sebah ed?

1990

www.libtool.com.cn

Figure 1. The plan of the building.

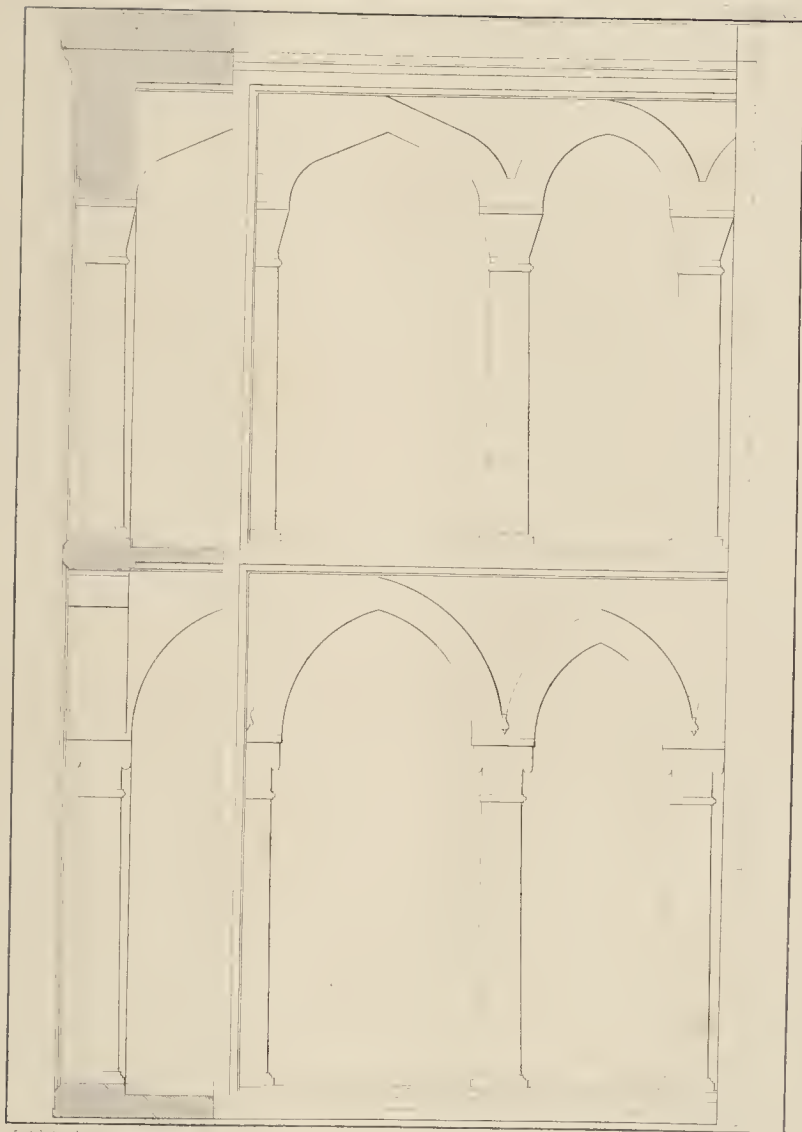
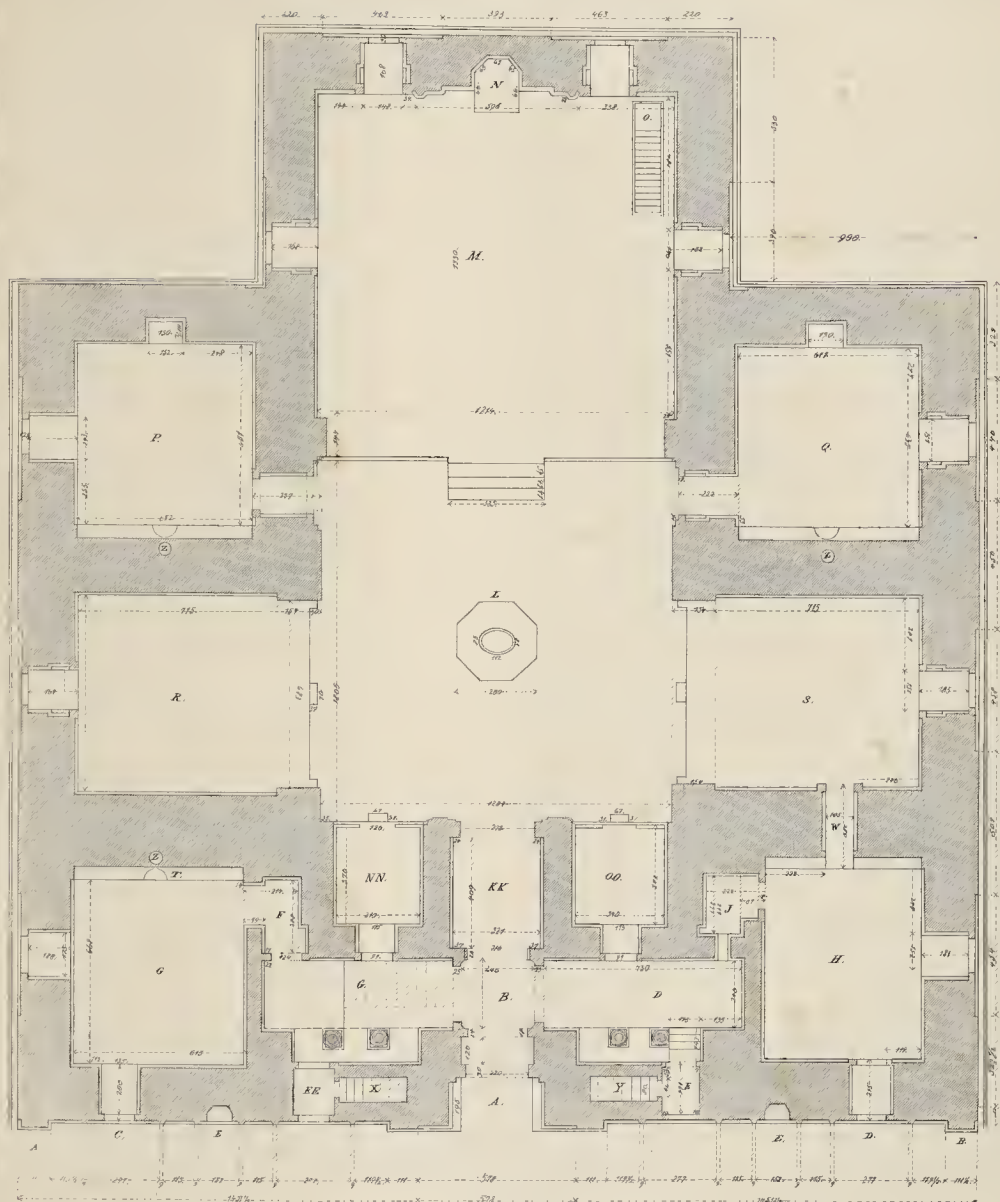

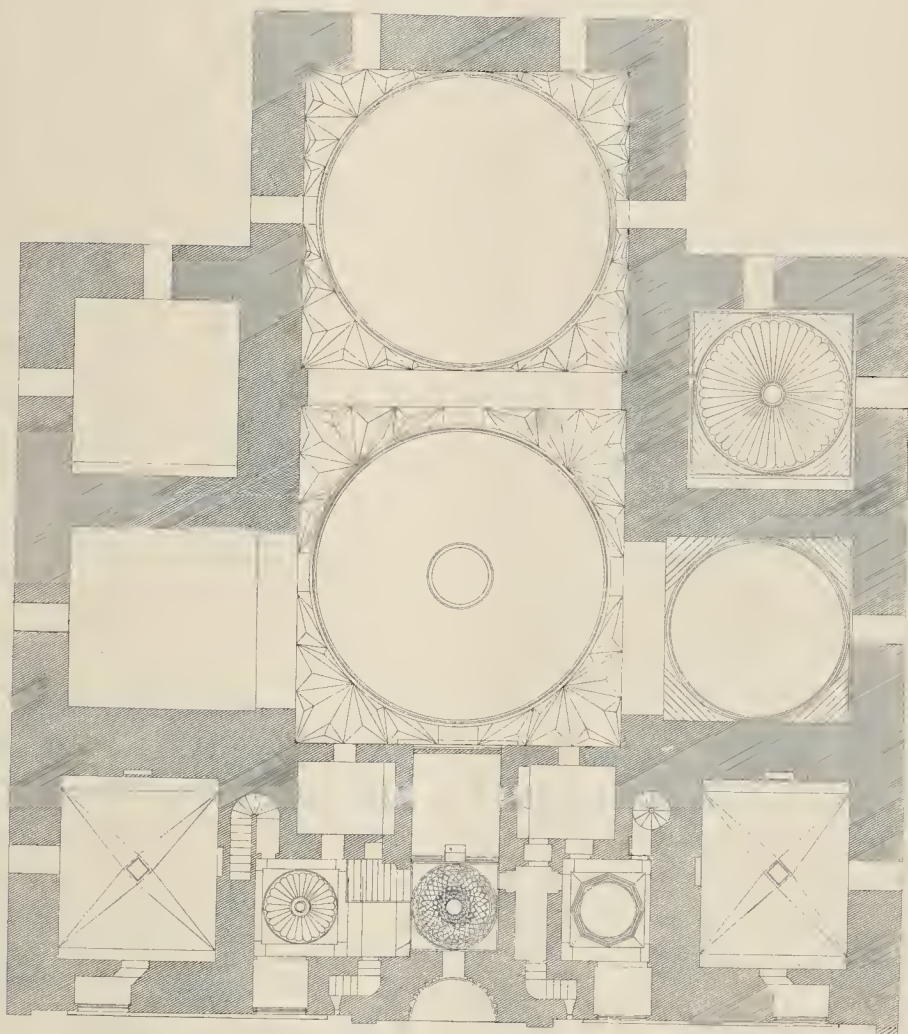
Figure 1. The plan of the building.

Figure 1. The plan of the building.

www.libtool.com.cn

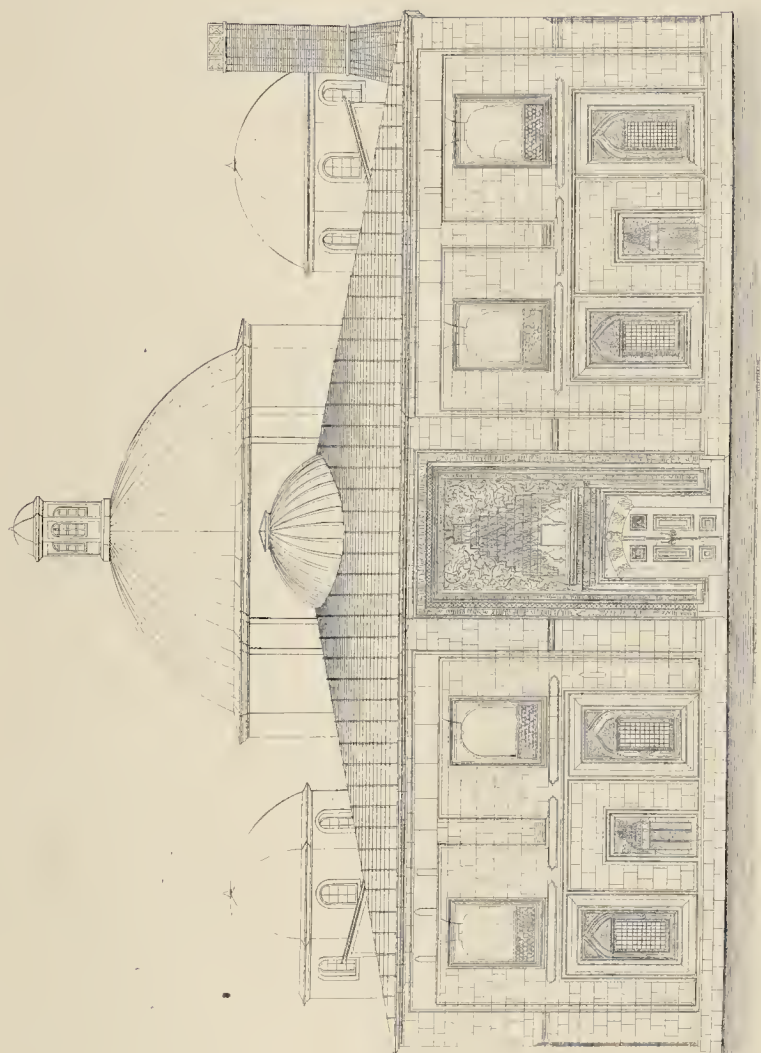

www.libtool.com.cn

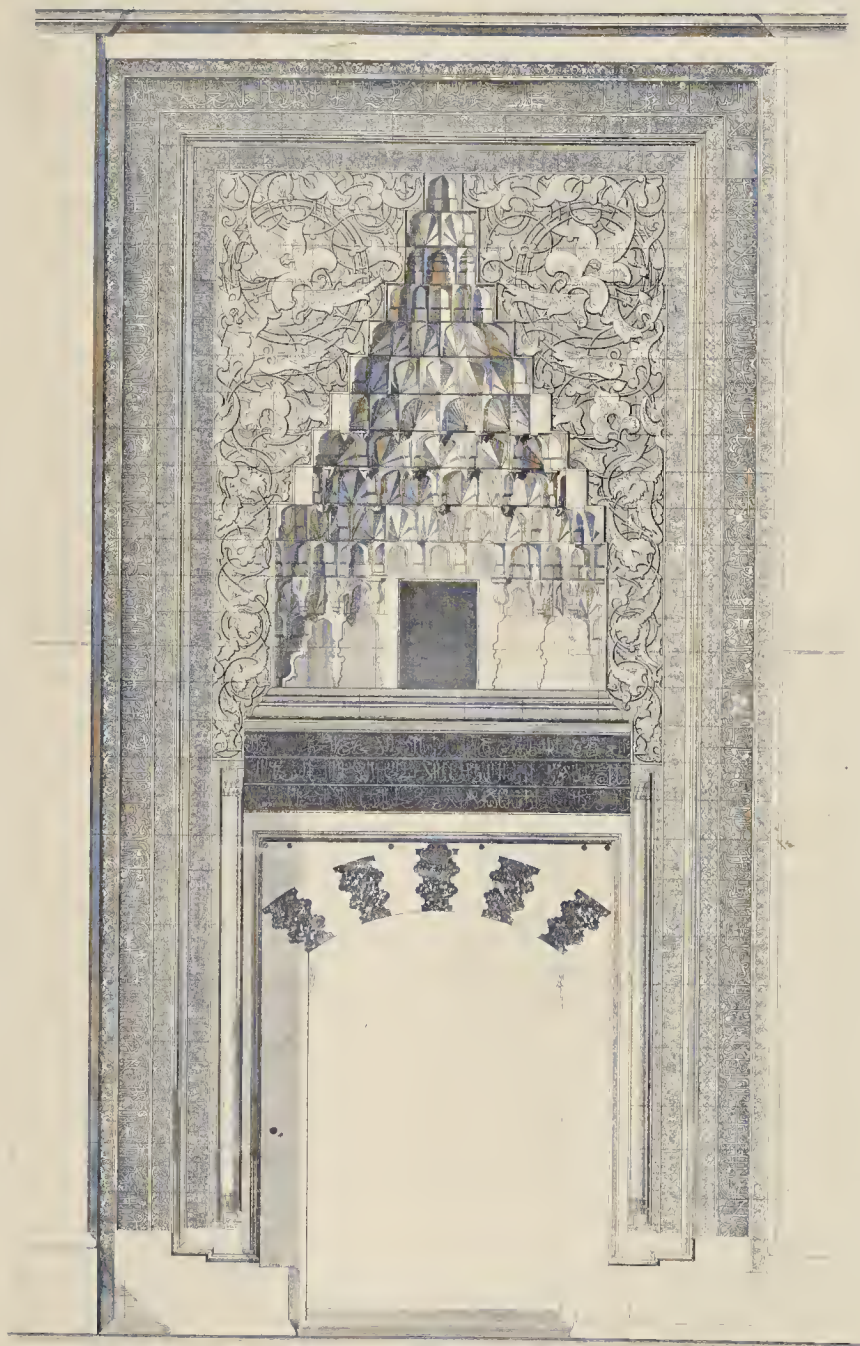

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

www.libtool.com.cn

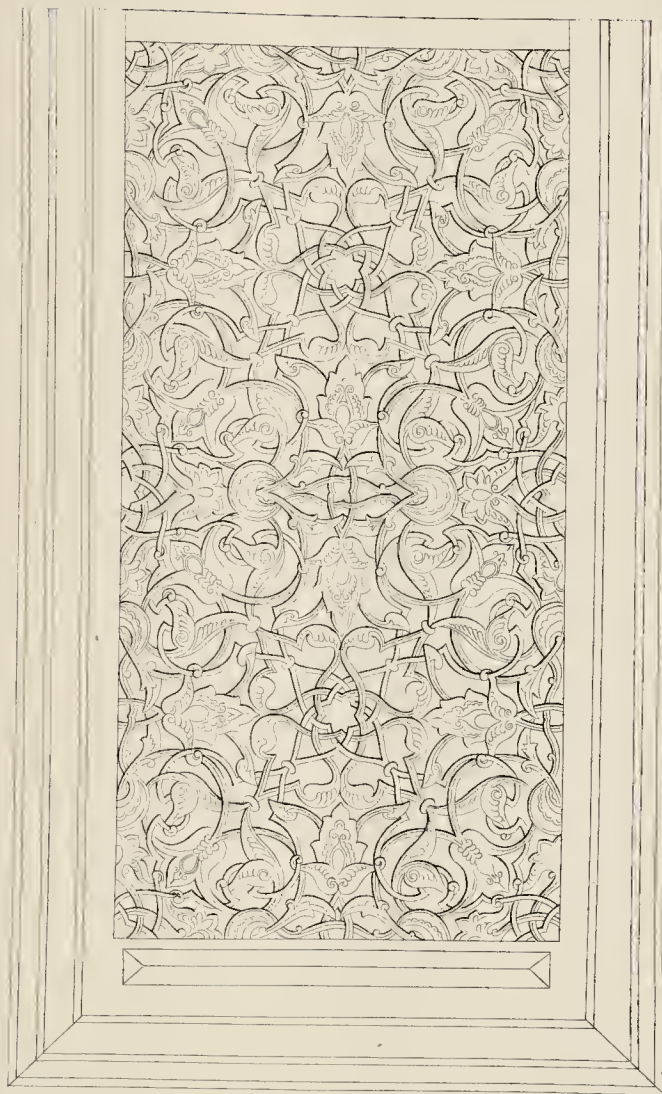
www.libtool.com.cn

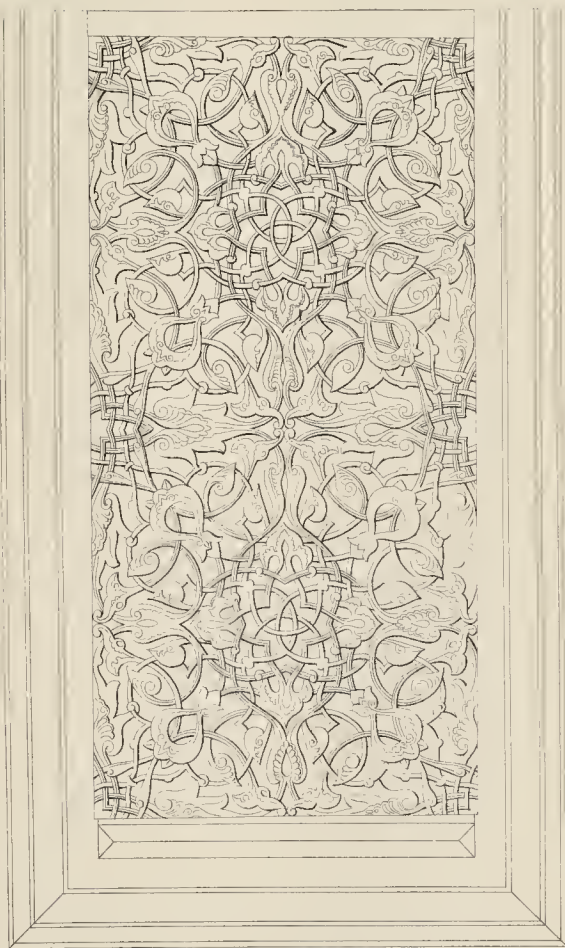
www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

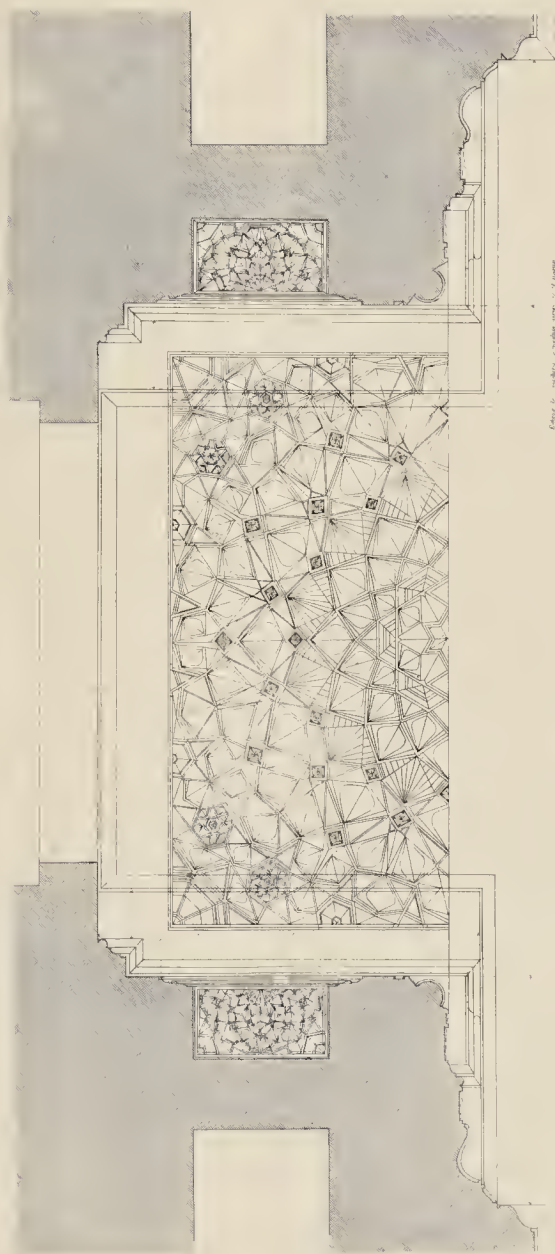

Figure 1-1: Section of the building showing the internal structure and the vaulted ceiling.

www.libtool.com.cn

Fig I

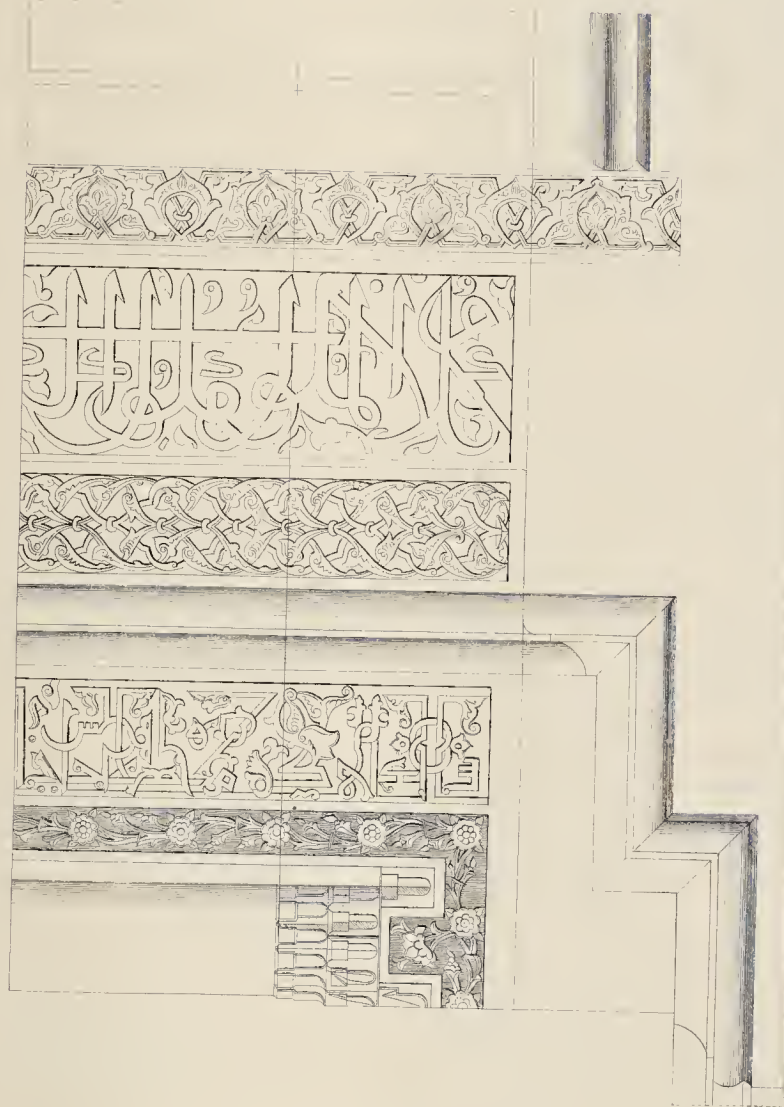

Fig II

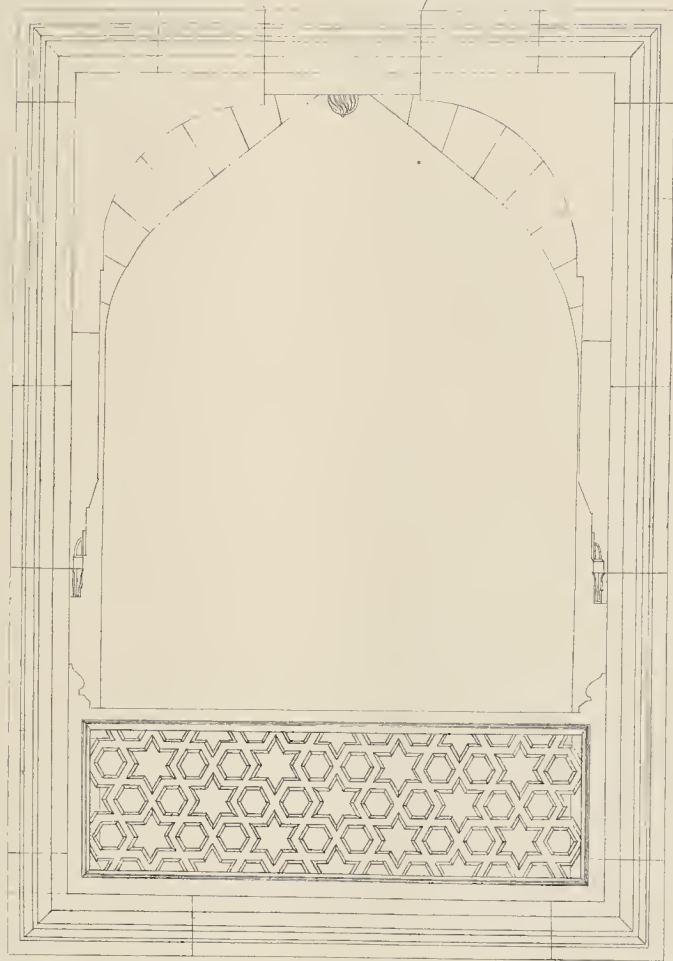

Echelle de 1 Module divisé en 10 parties égales.

www.libtool.com.cn

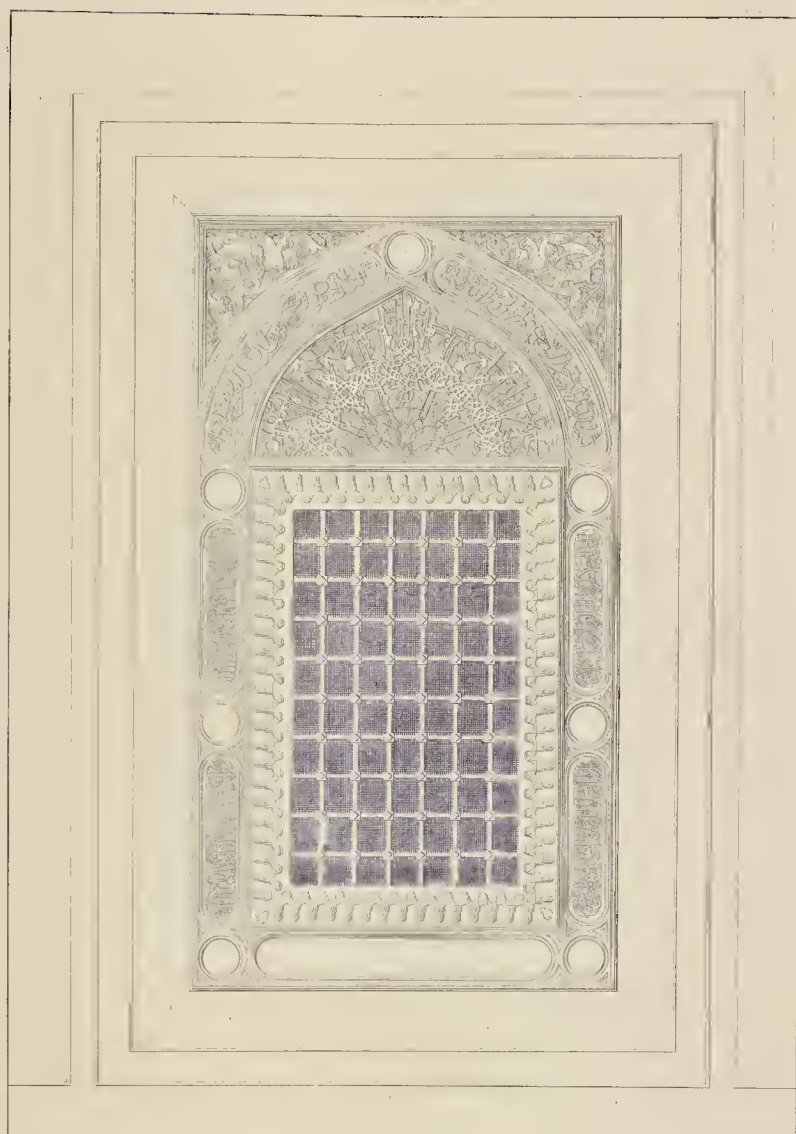

www.libtool.com.cn

partes 8as 0 1 2 3 moxules.

www.libtool.com.cn

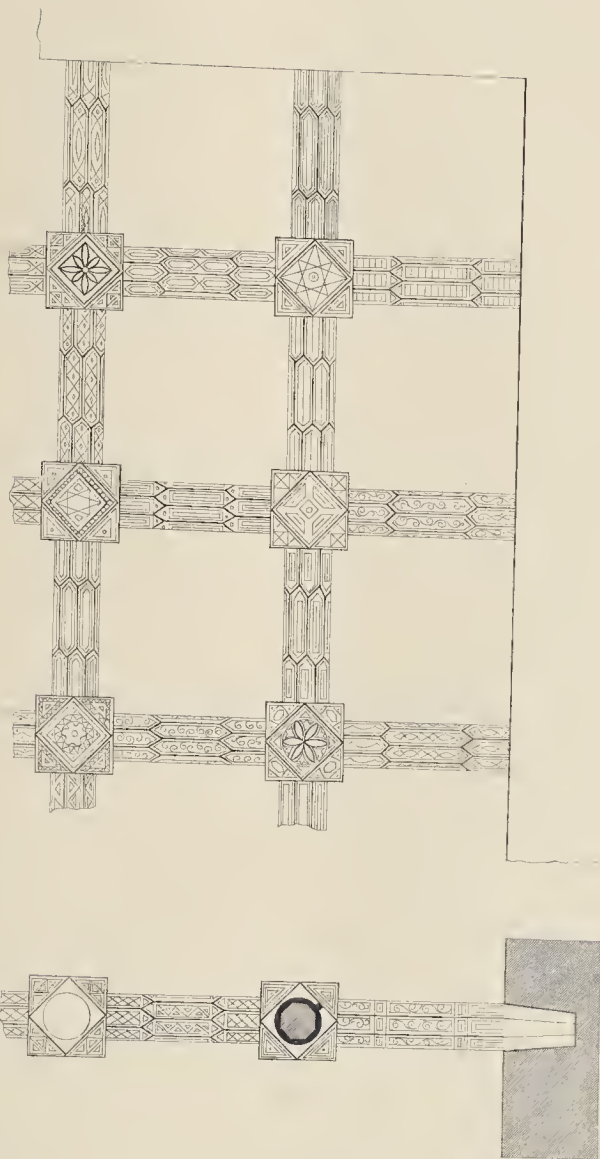

www.libtool.com.cn

12

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

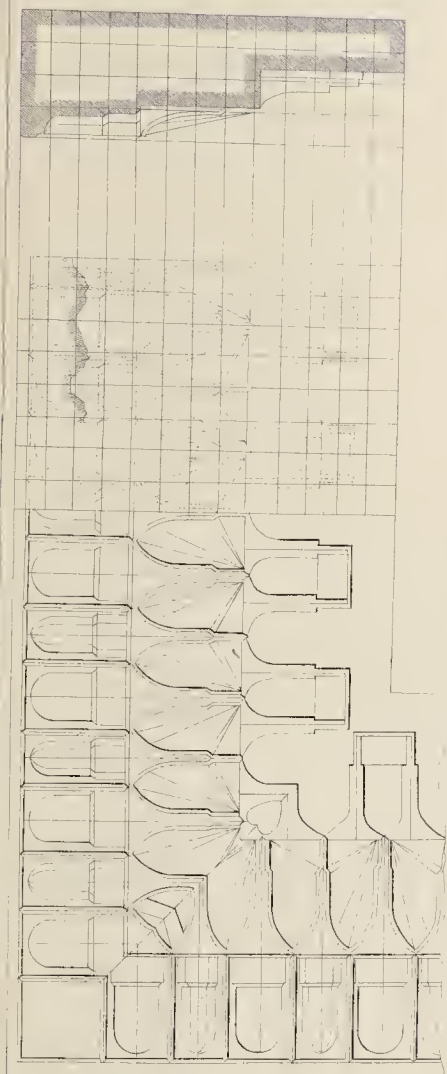

Fig. 1

Fig. 1. Estado de la parte de la fachada.

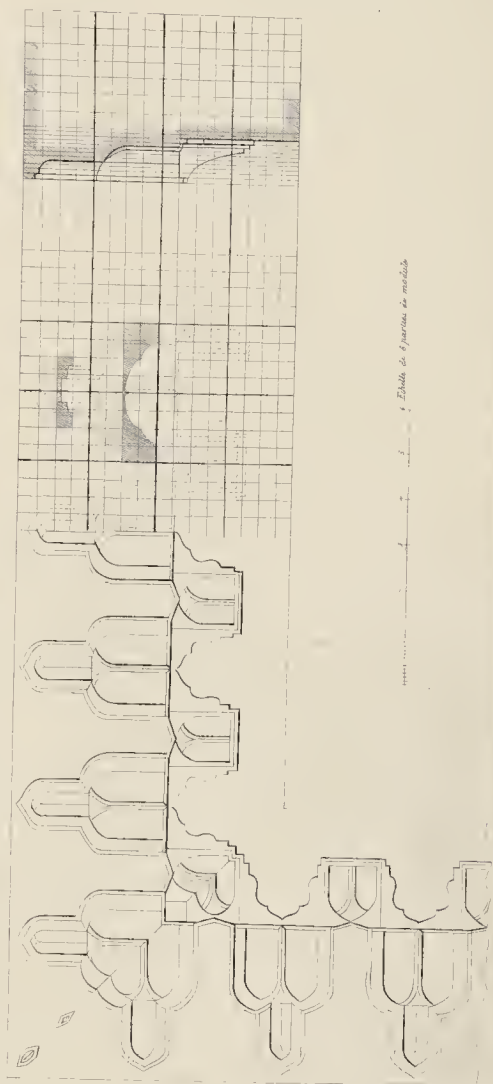
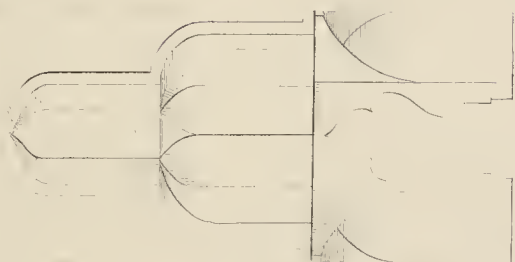
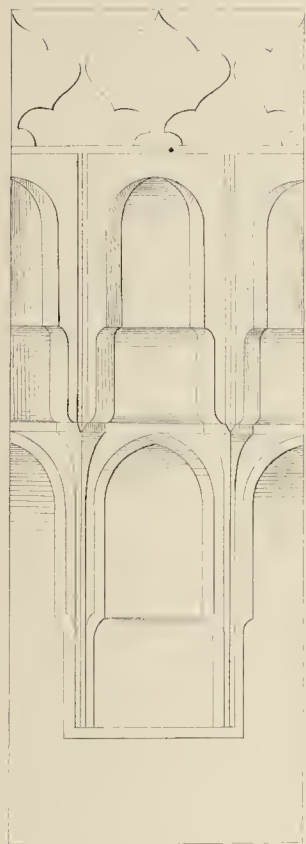

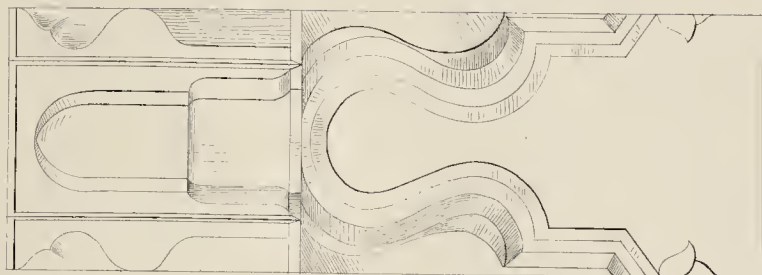
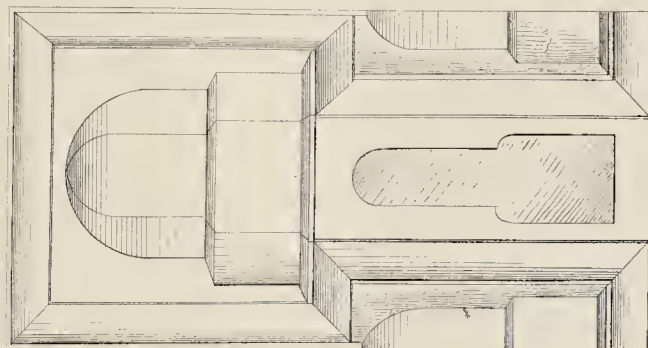
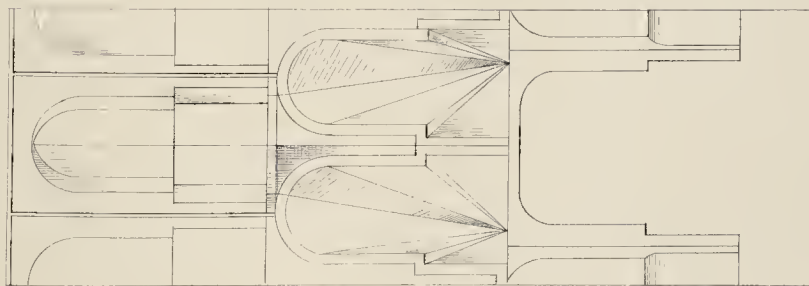
Fig. 2

Fig. 2. Estado de la parte de la fachada.

www.libtool.com.cn

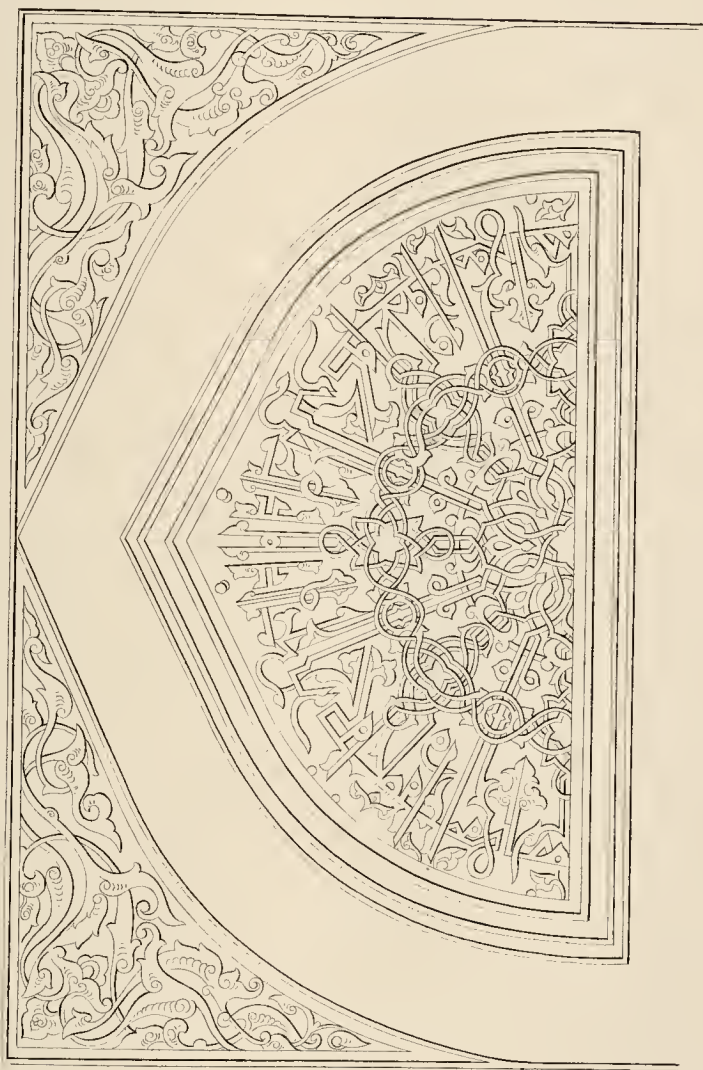
www.libtool.com.cn

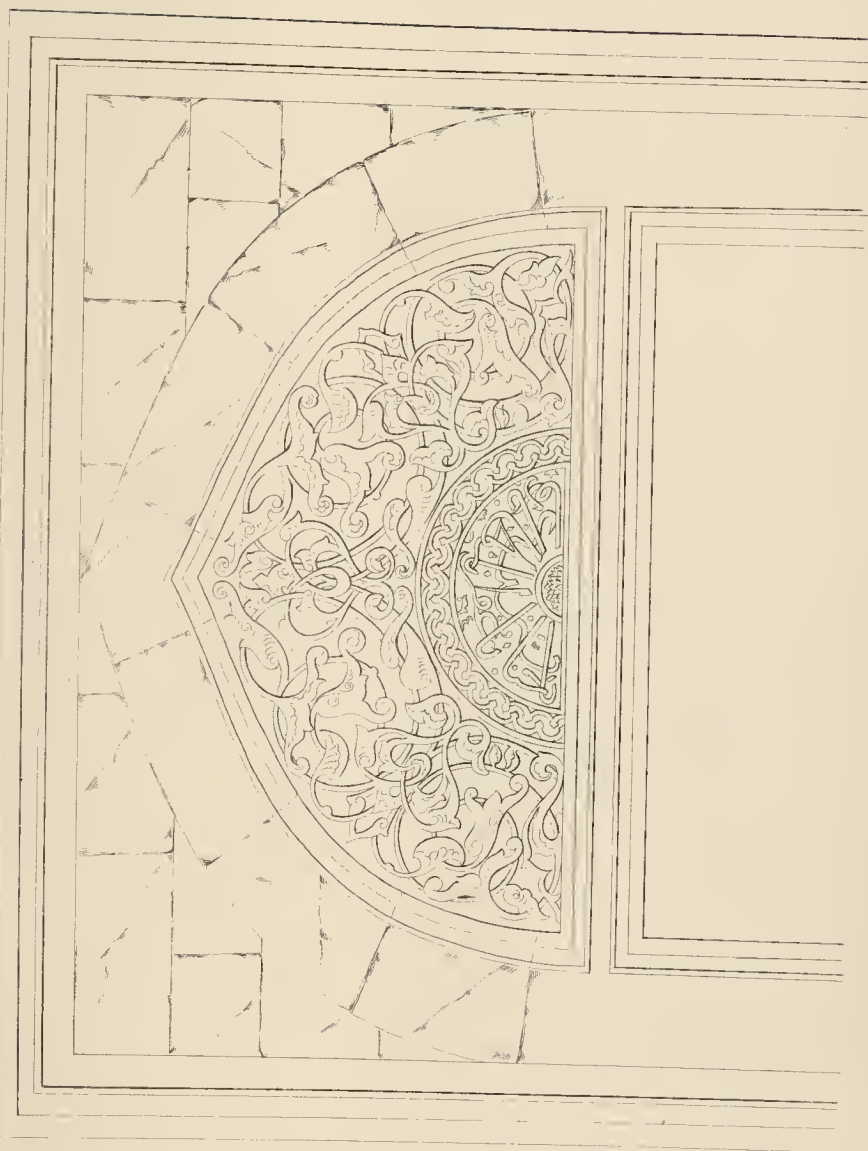
www.libtool.com.cn

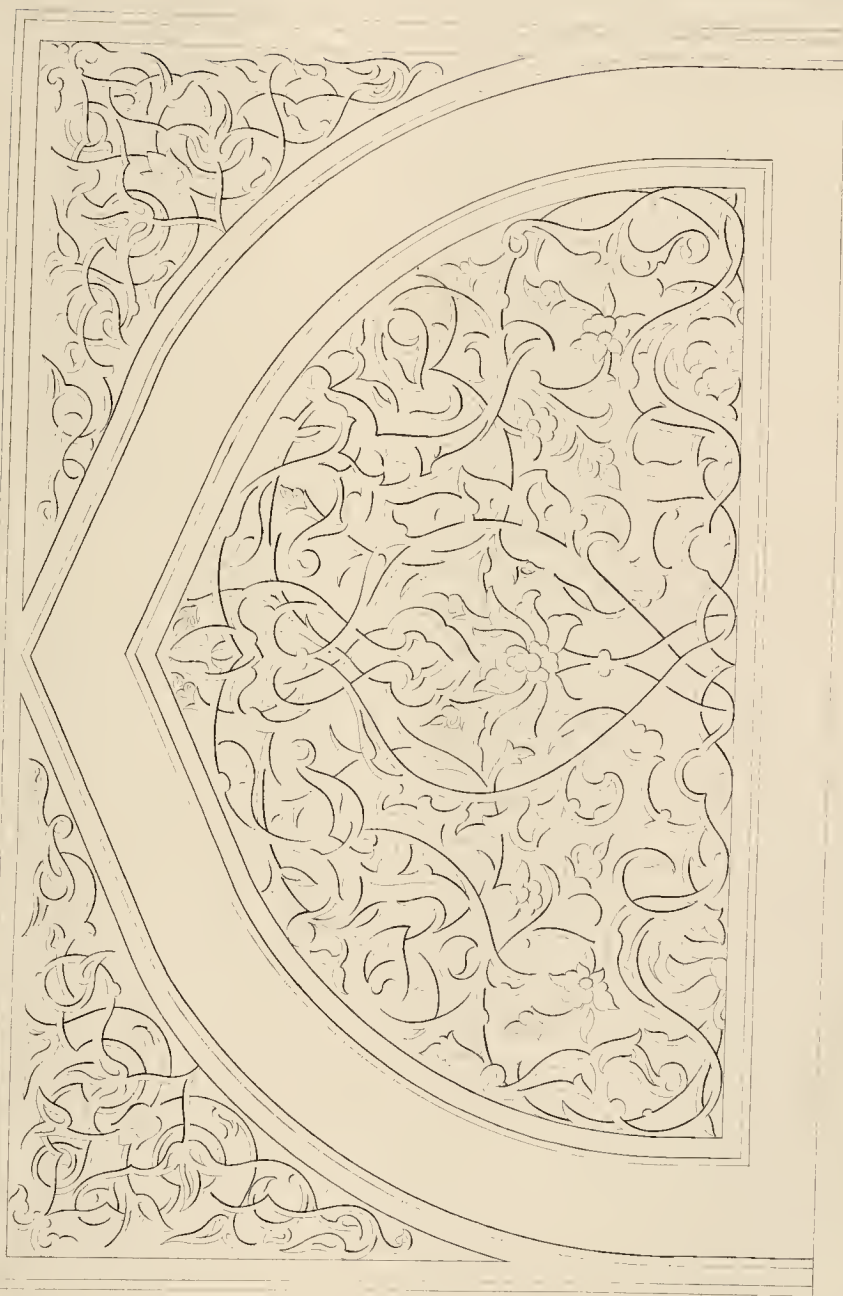
www.libtool.com.cn

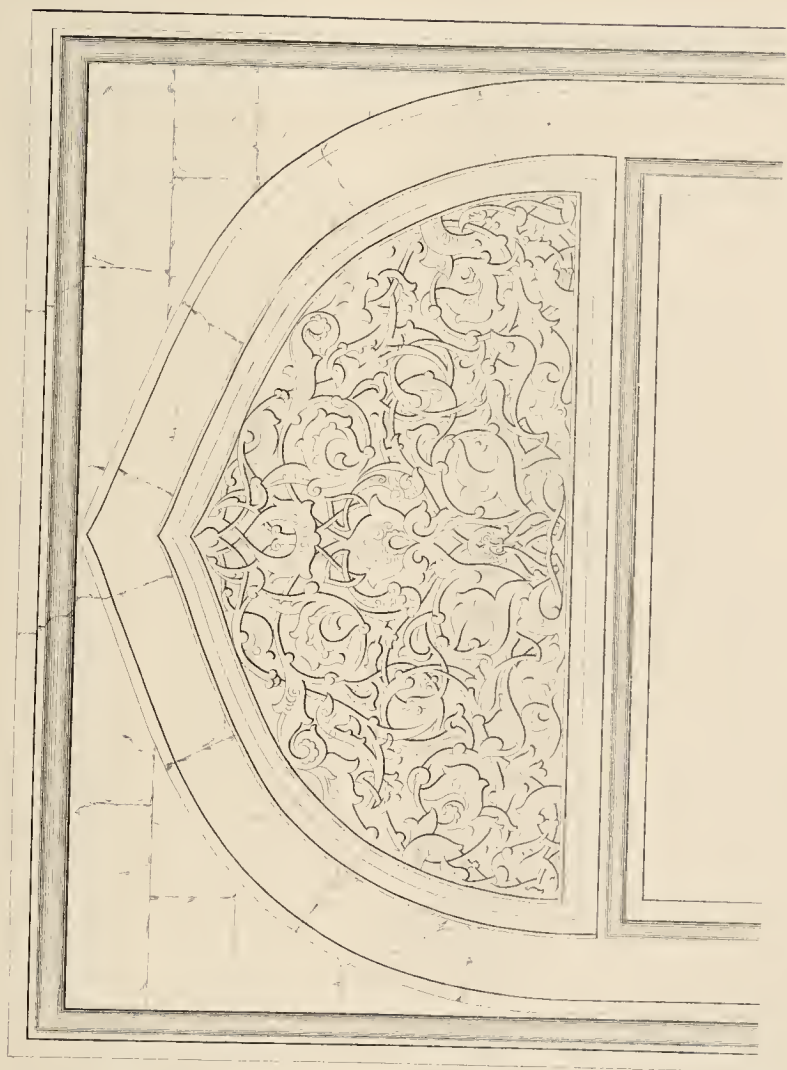
www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

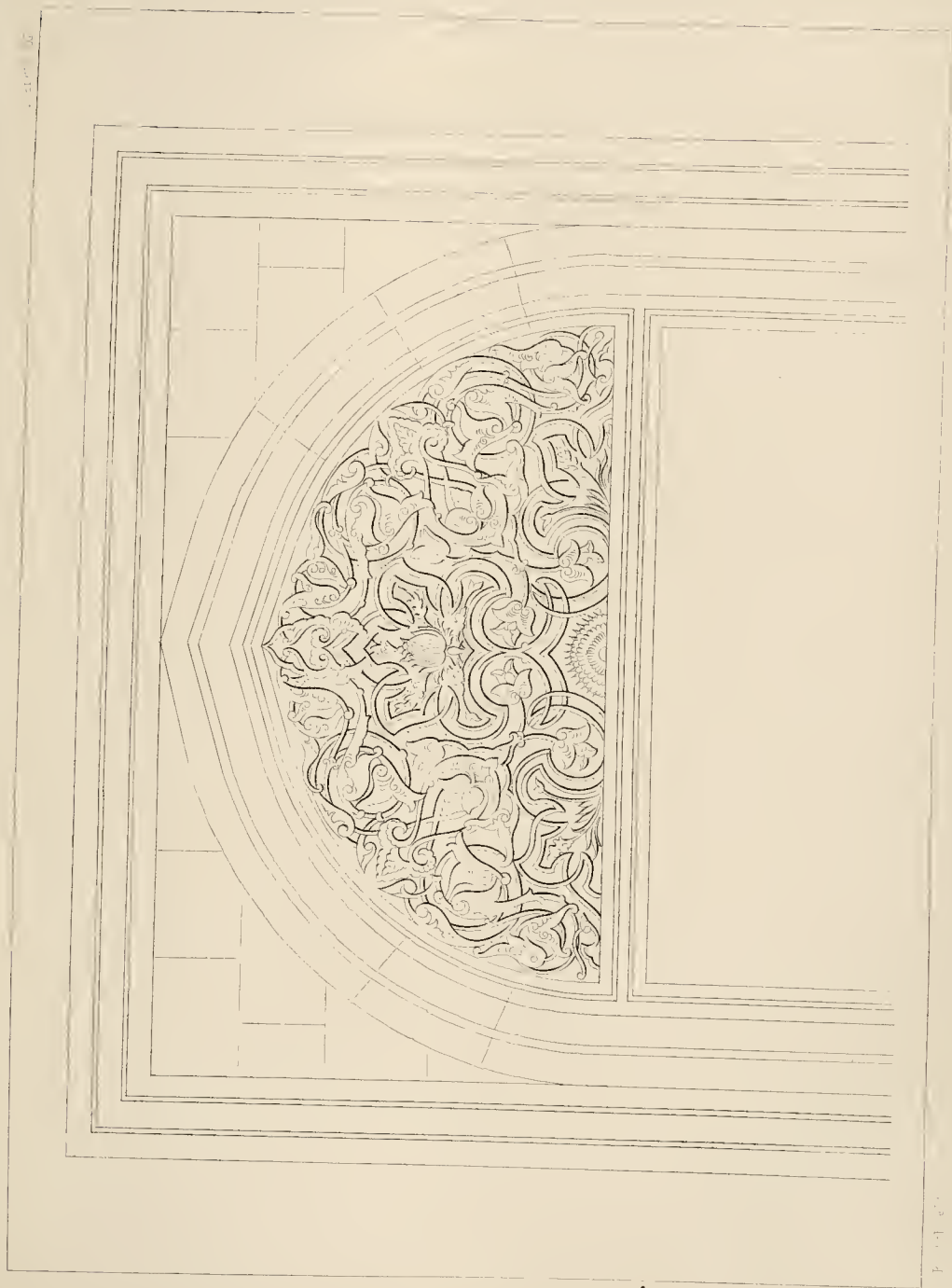
www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

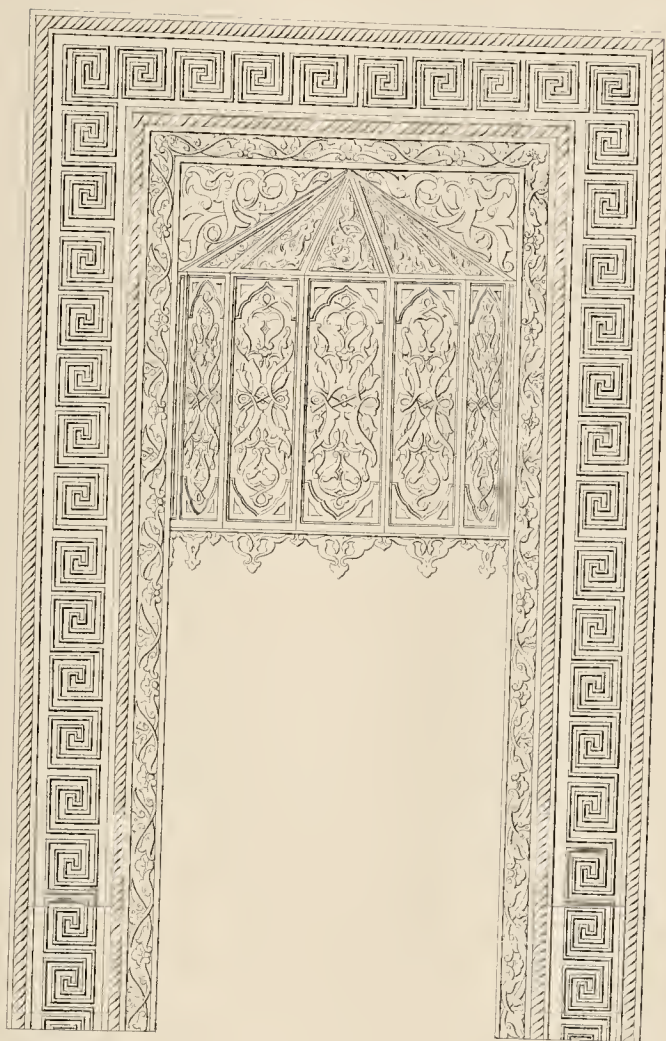

www.libtool.com.cn

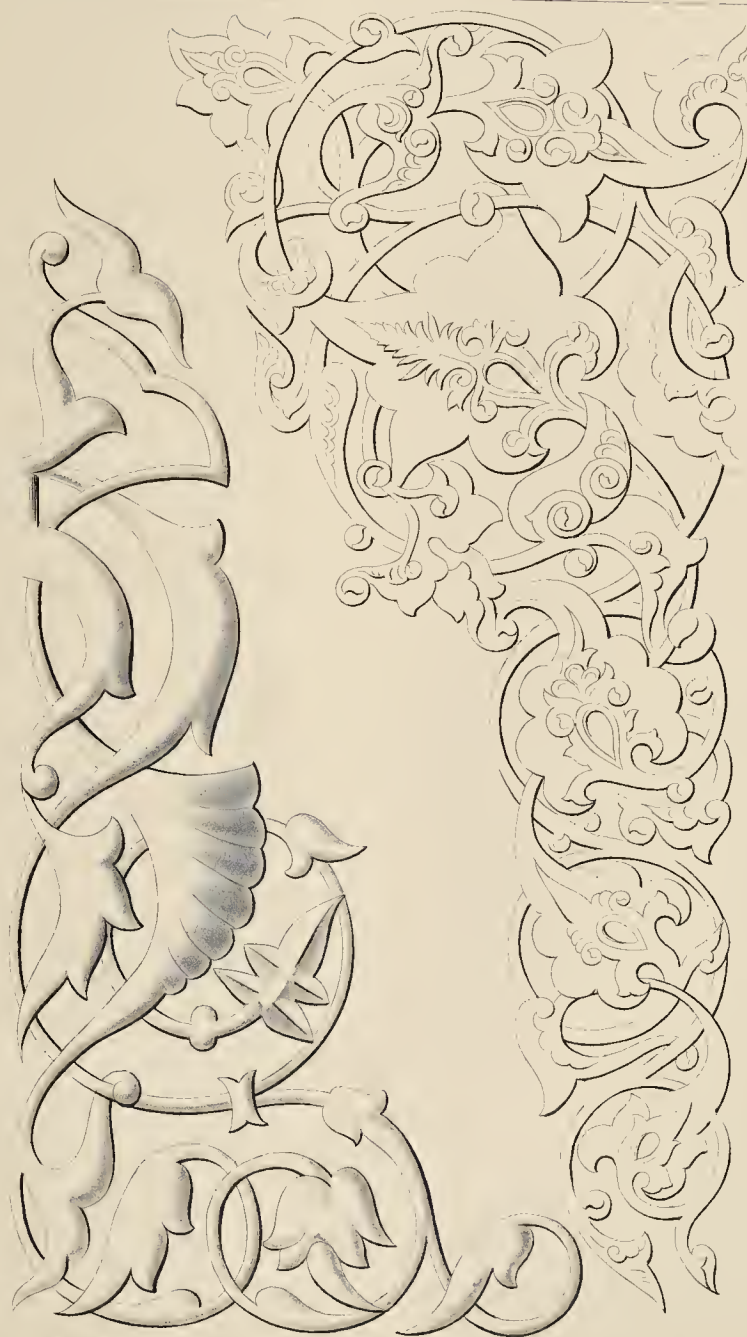
16

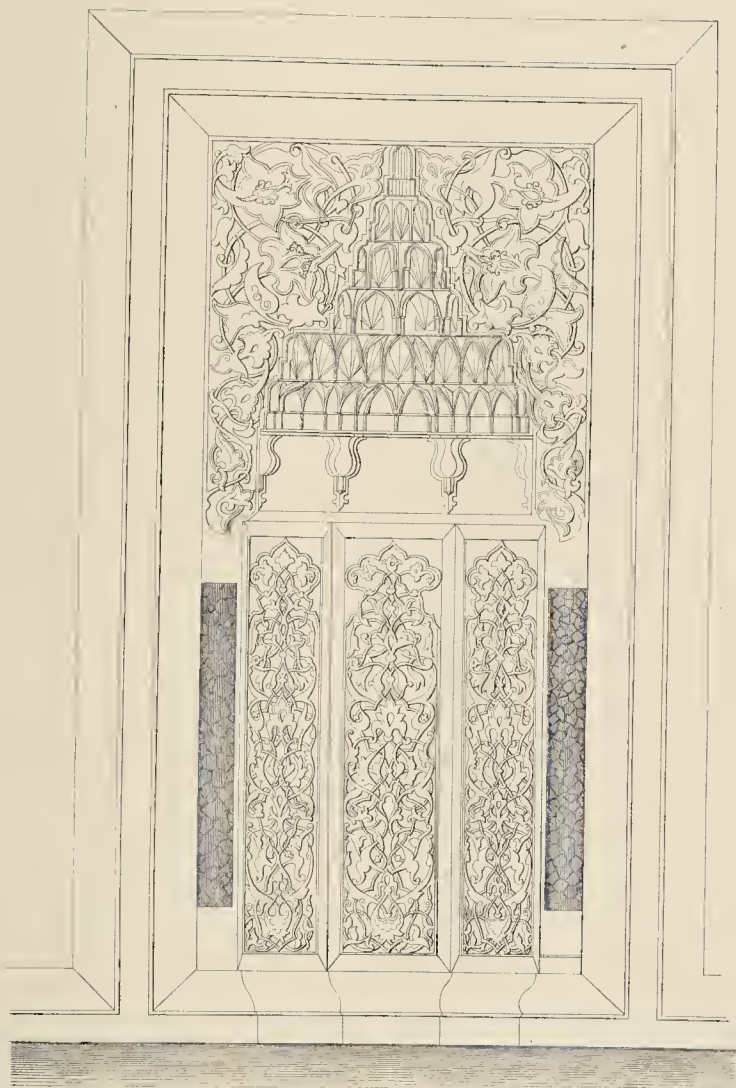
www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

www.libtool.com.cn

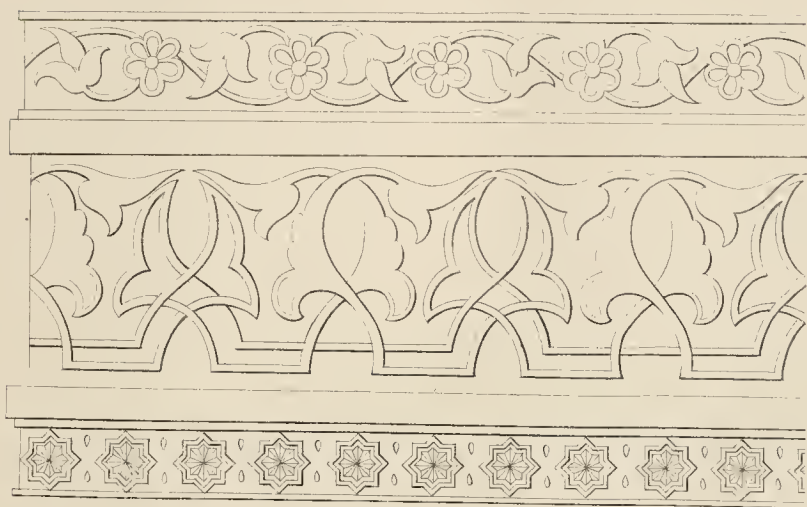
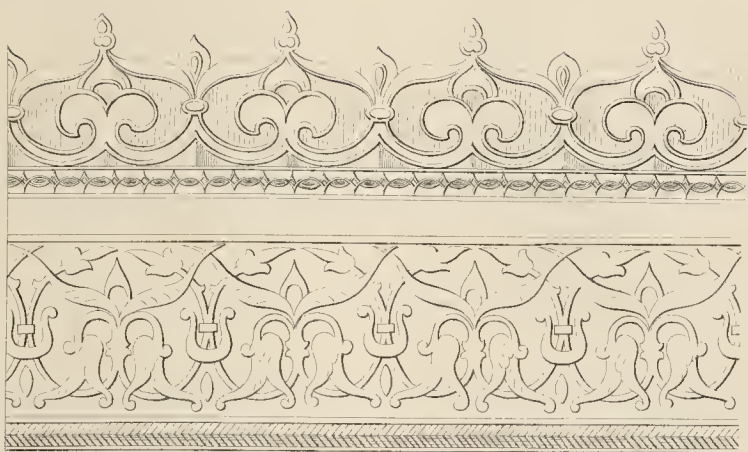
www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

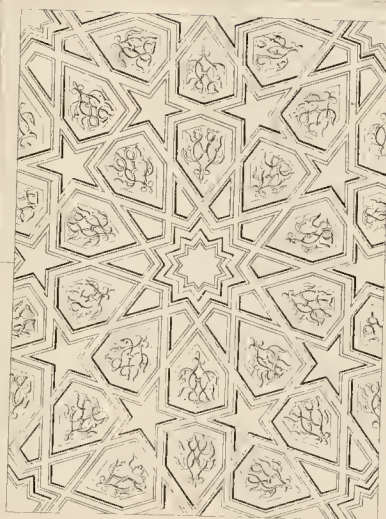
www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

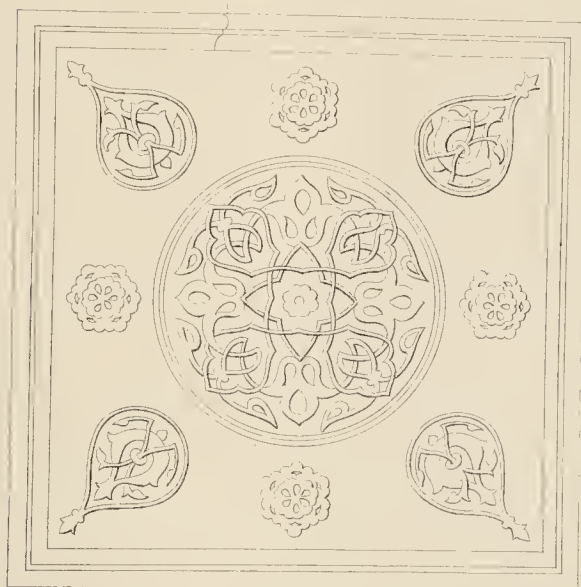
www.libtool.com.cn

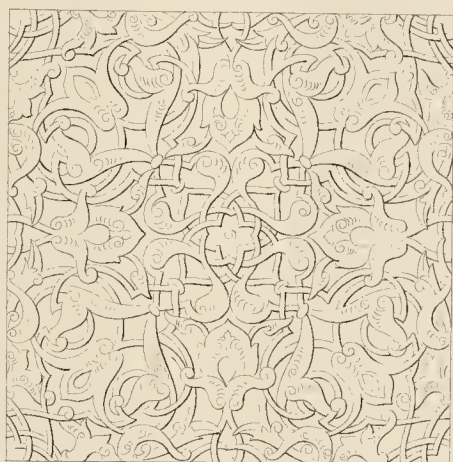
www.libtool.com.cn

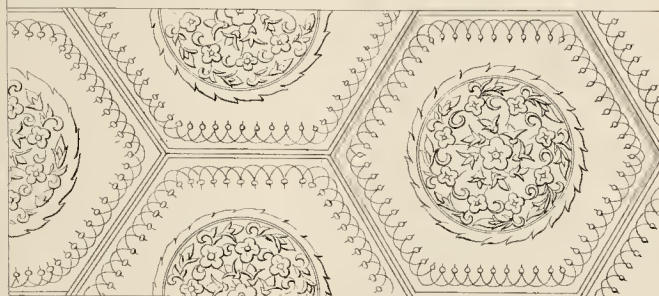
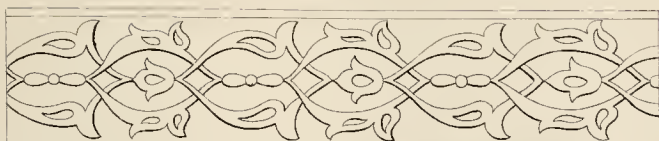
www.libtool.com.cn

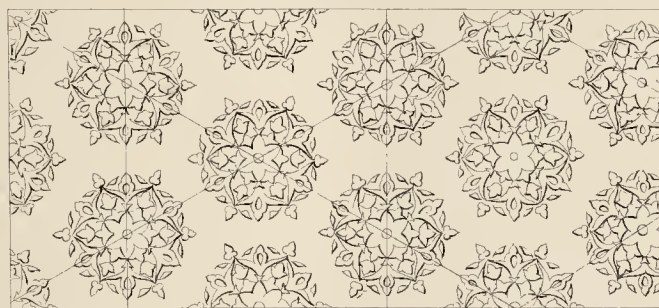
www.libtool.com.cn

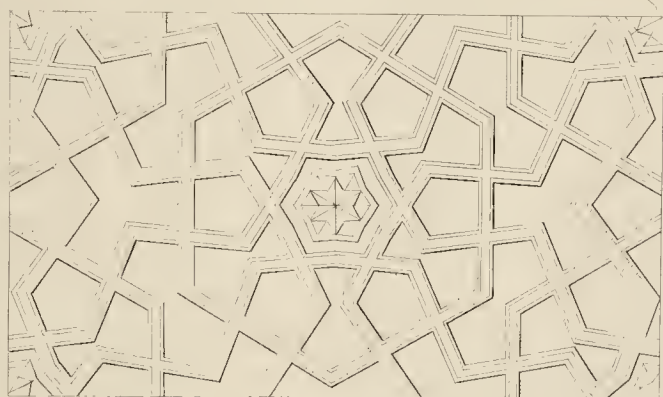
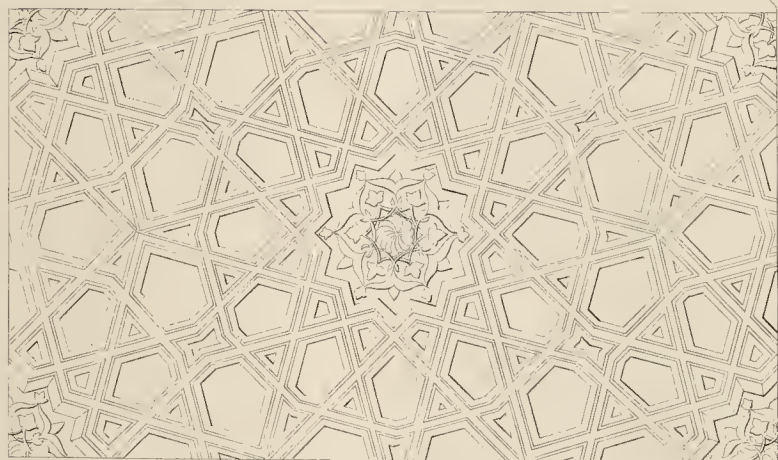
www.libtool.com.cn

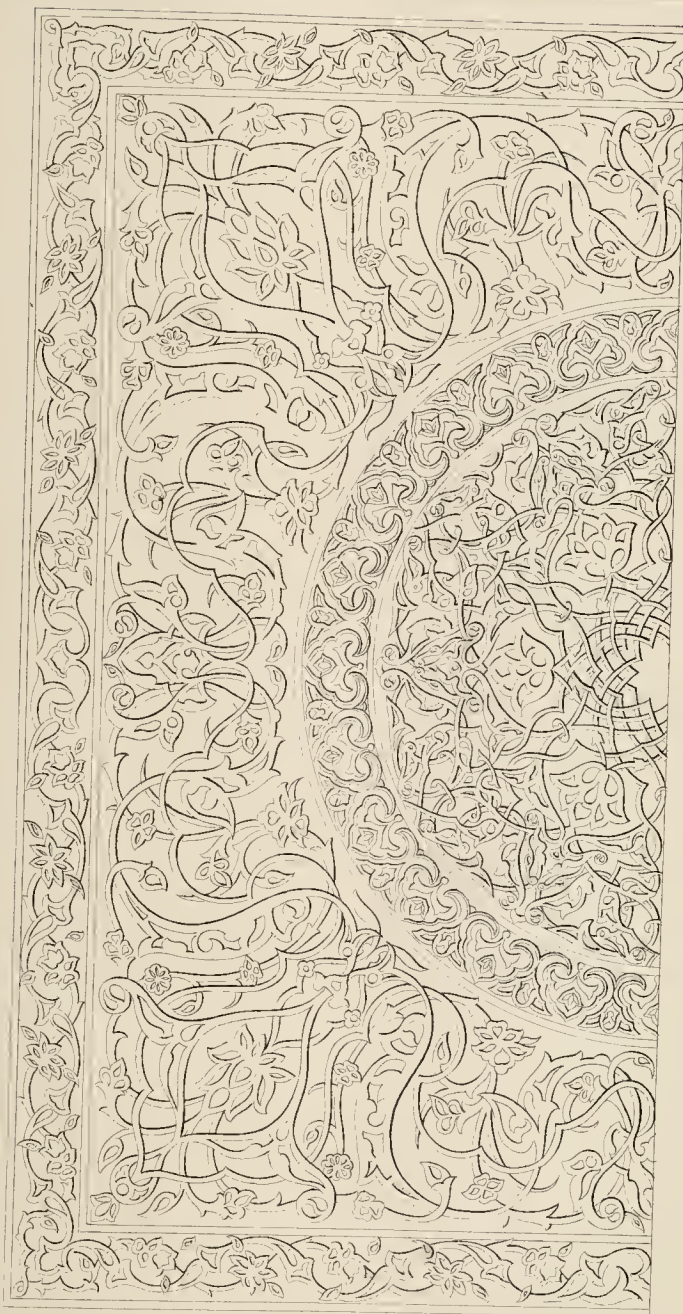
218 ~

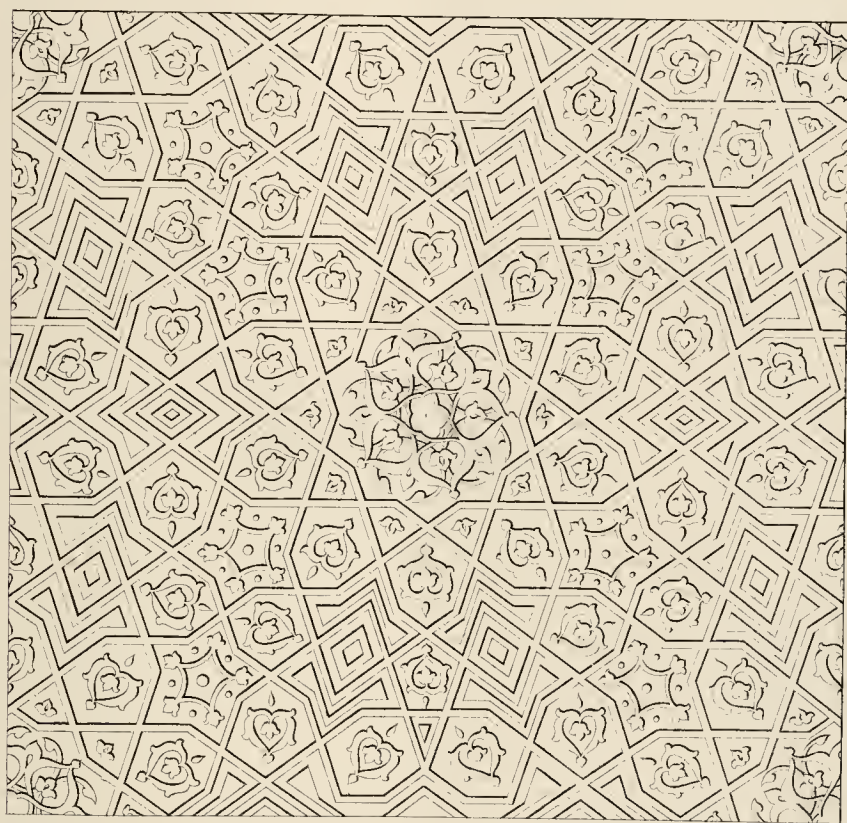
www.libtool.com.cn

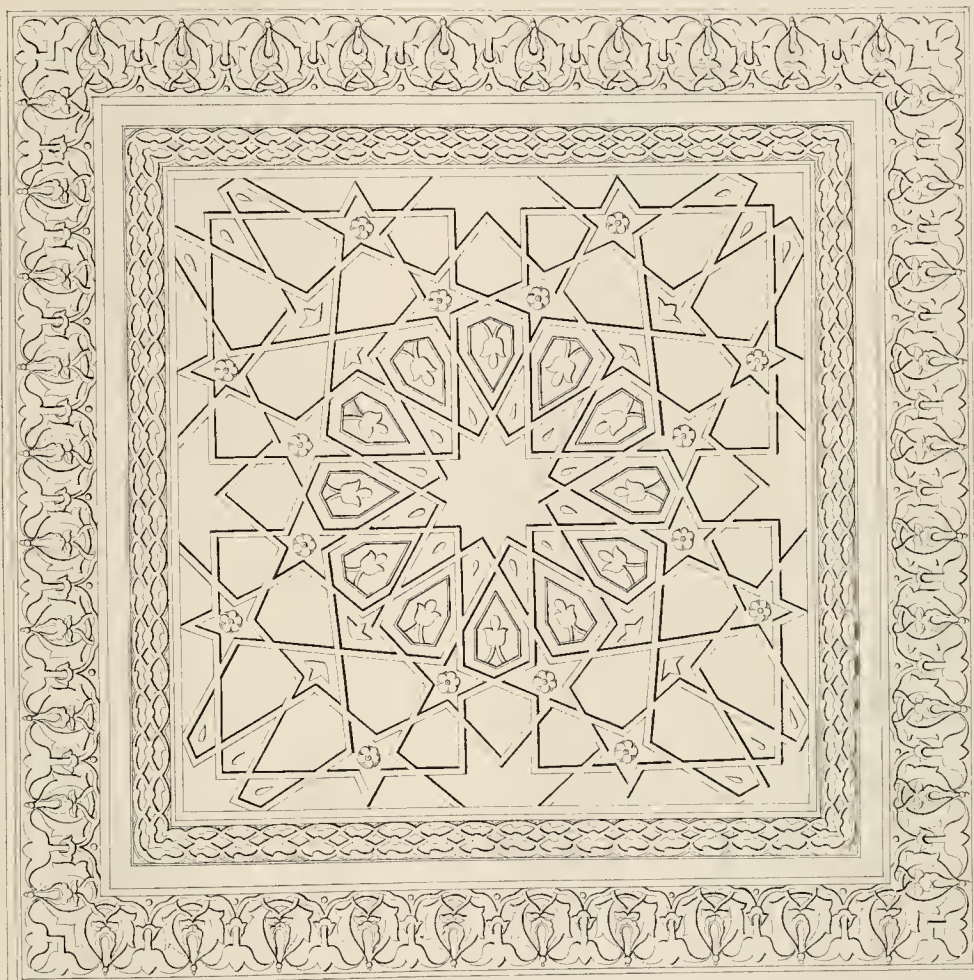
www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

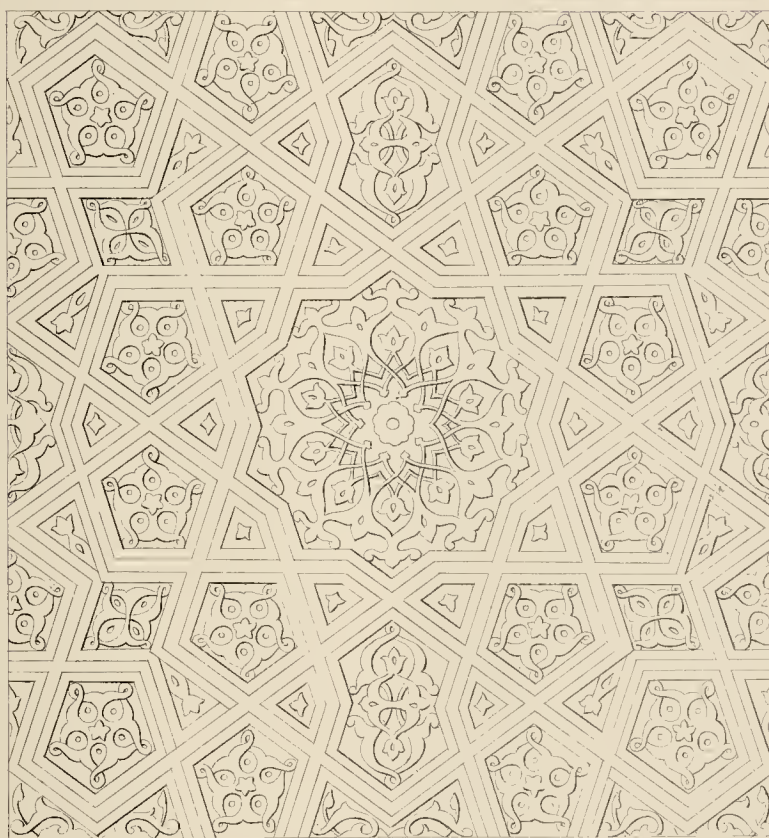
www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

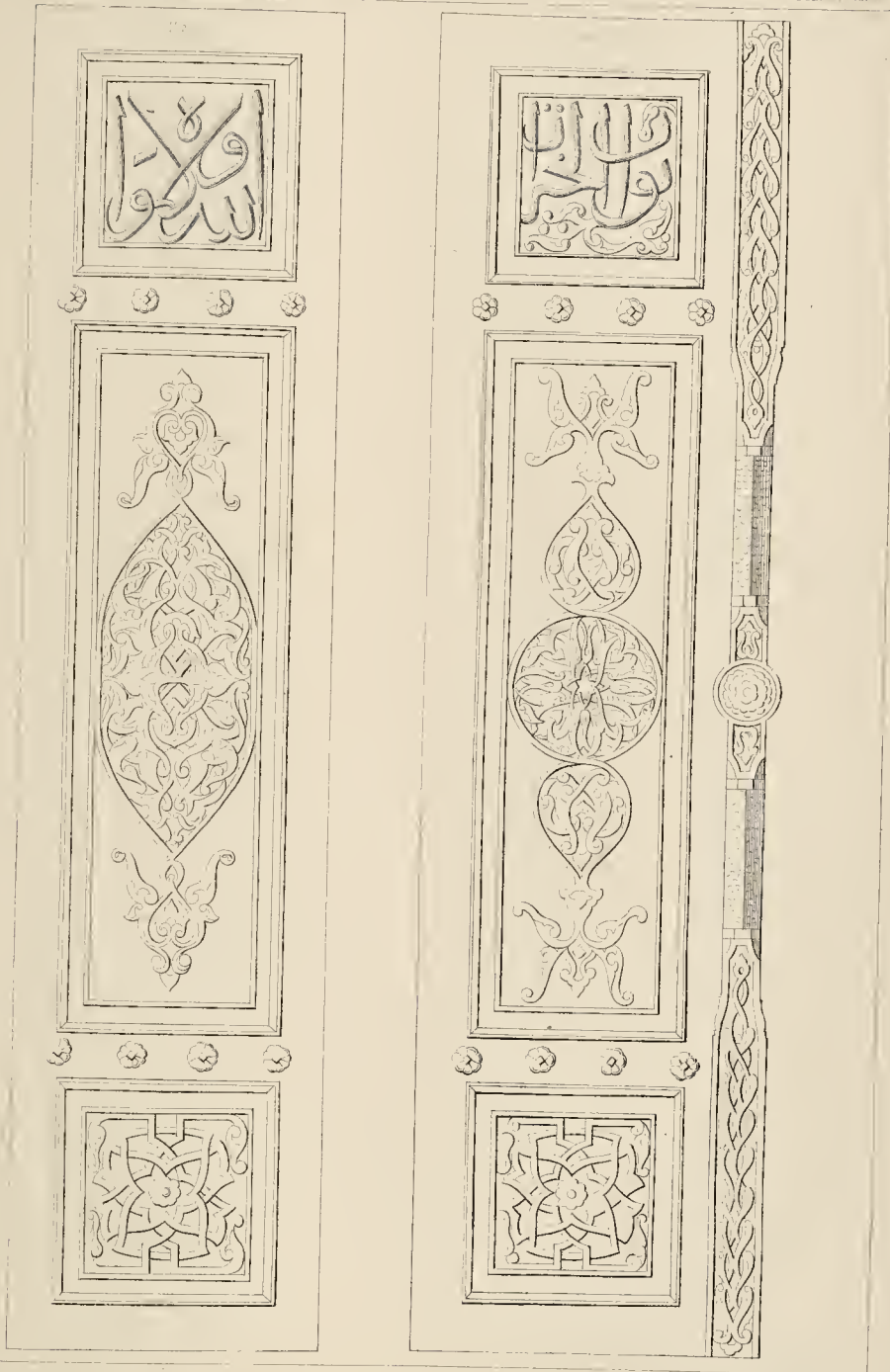
www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

Fig. 1

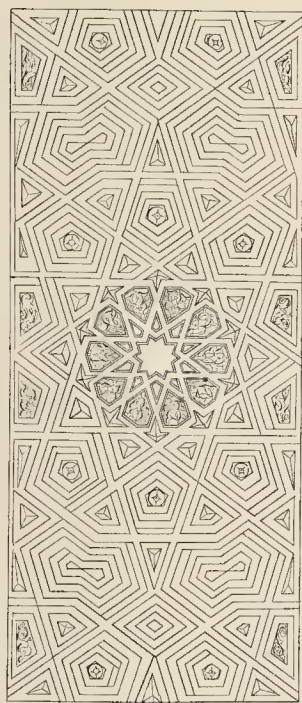
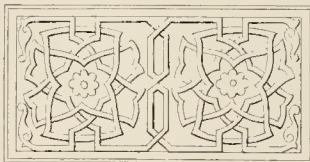
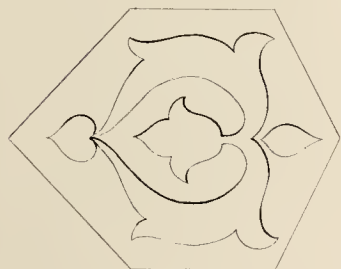
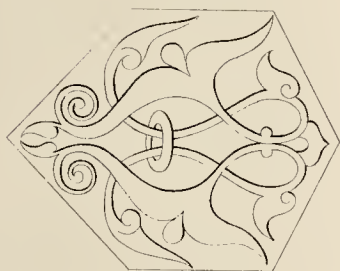

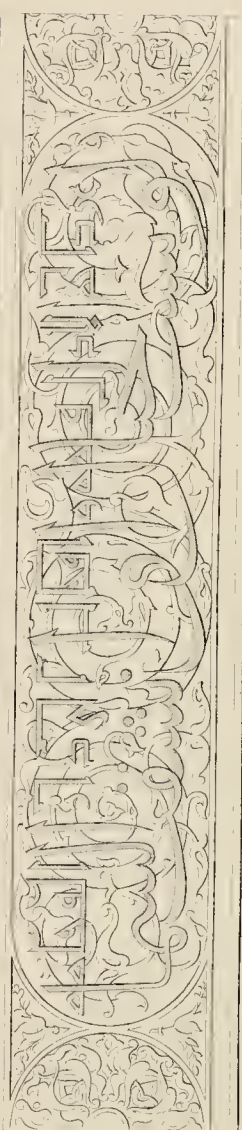
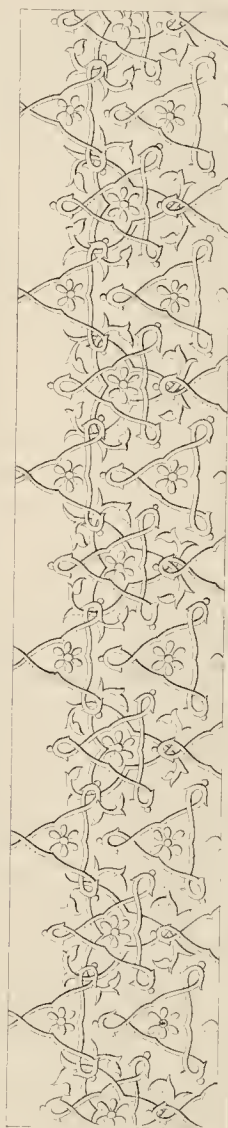
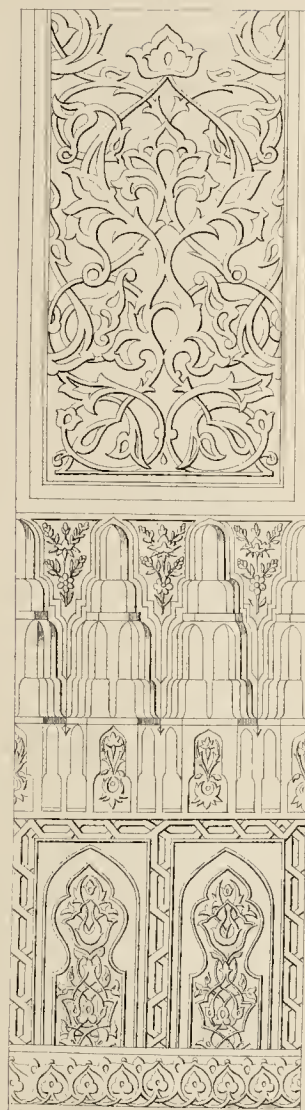
Fig. 2

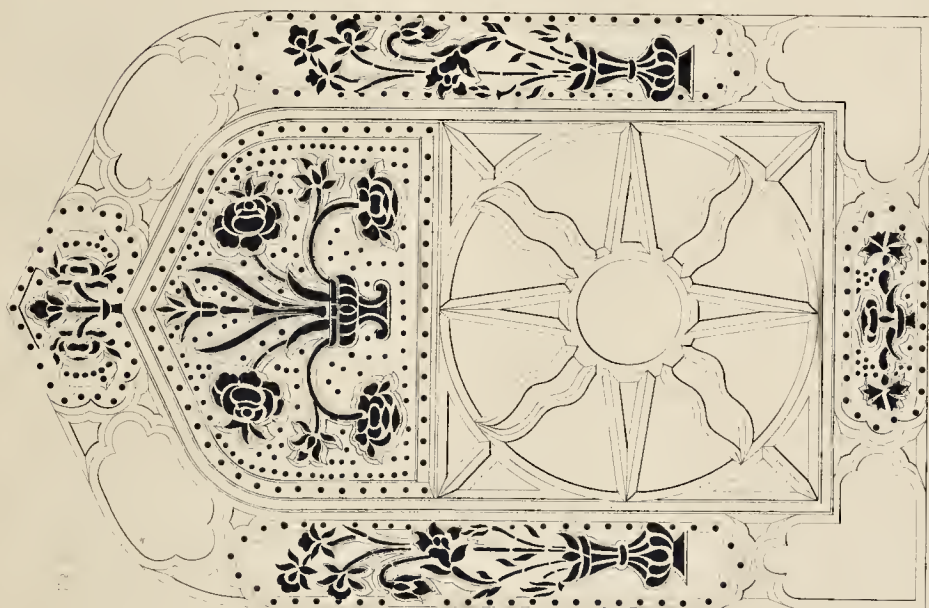
www.libtool.com.cn

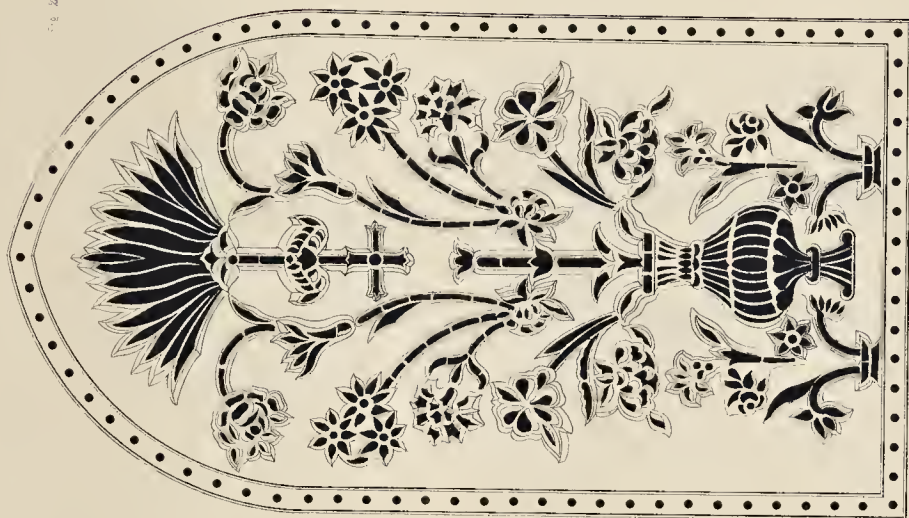
www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

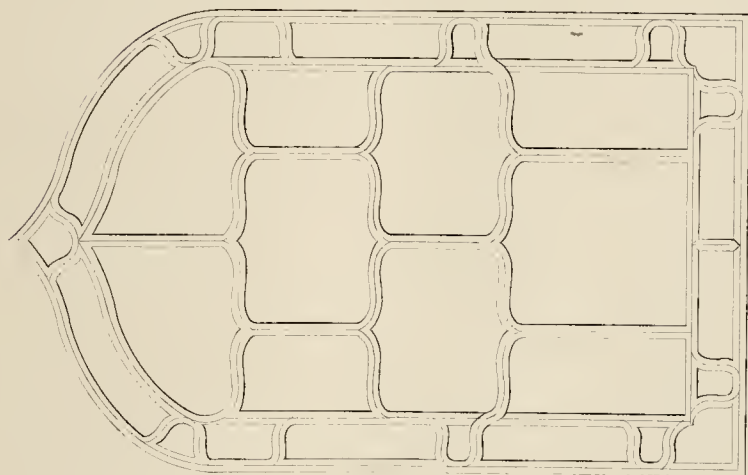
P. Sébik éd.

P. Chachian éd.

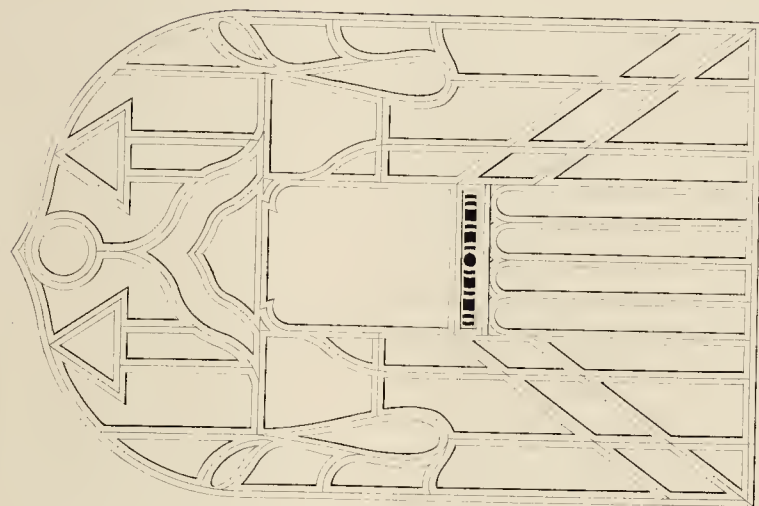
www.libtool.com.cn

Fig. 3

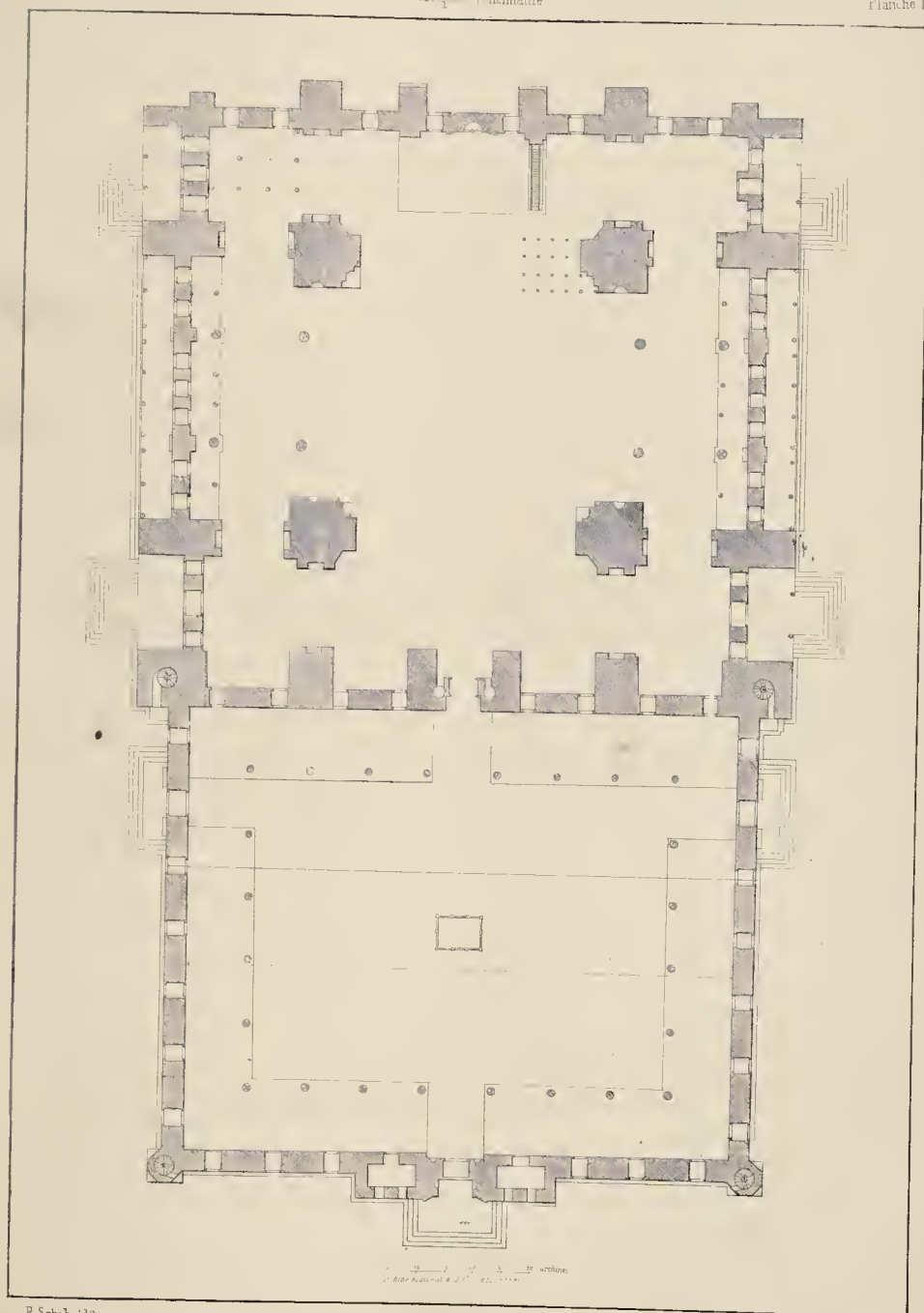
P. Sébah éd.

Fig. 4

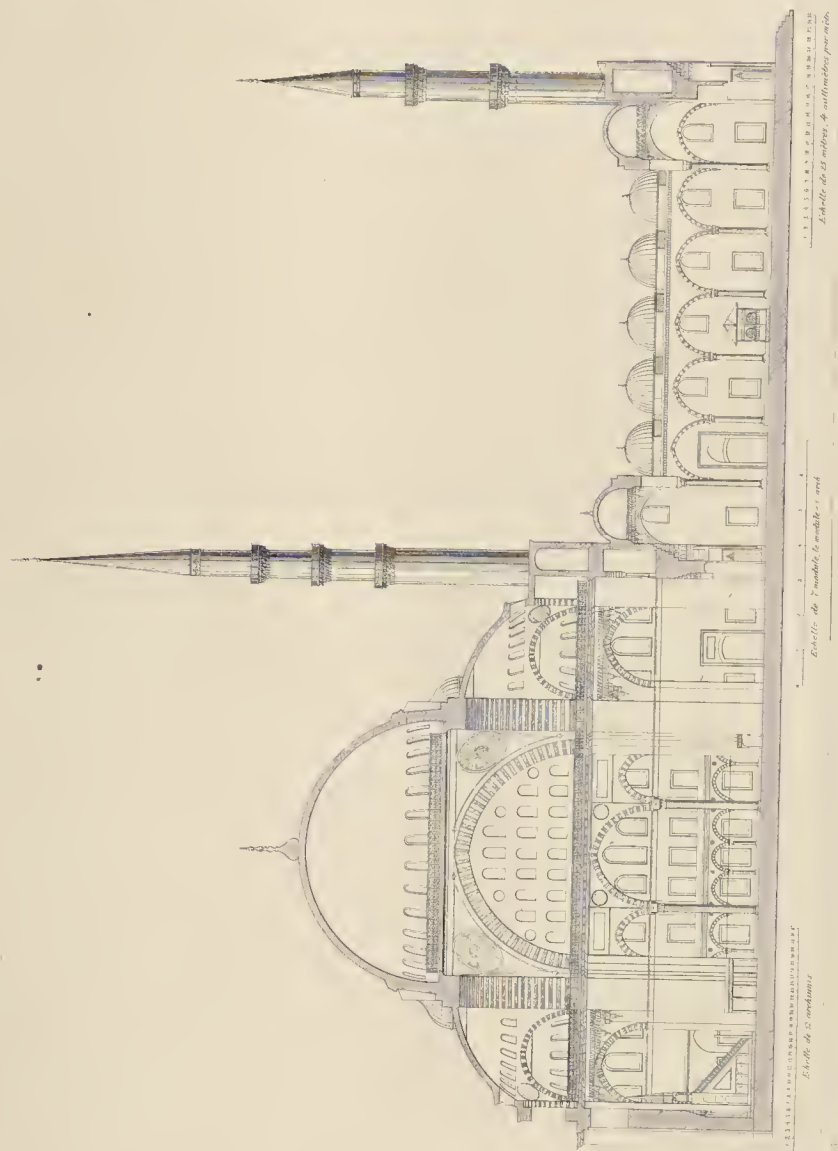
P. Sébah éd.

www.libtool.com.cn

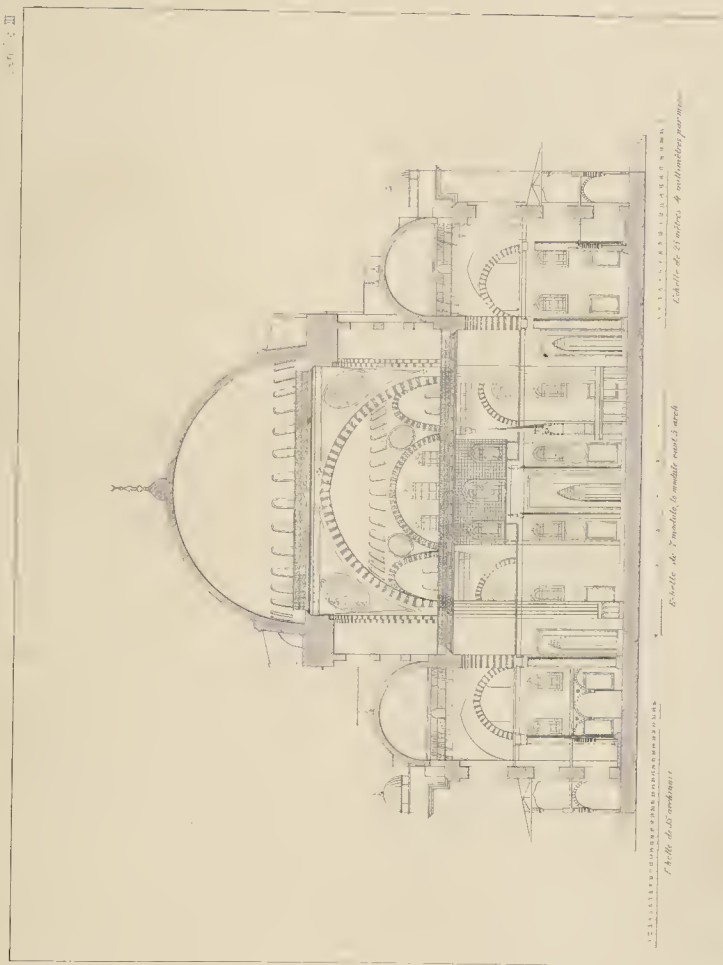
www.libtool.com.cn

Mosquée Süleimanie
Constantinople.

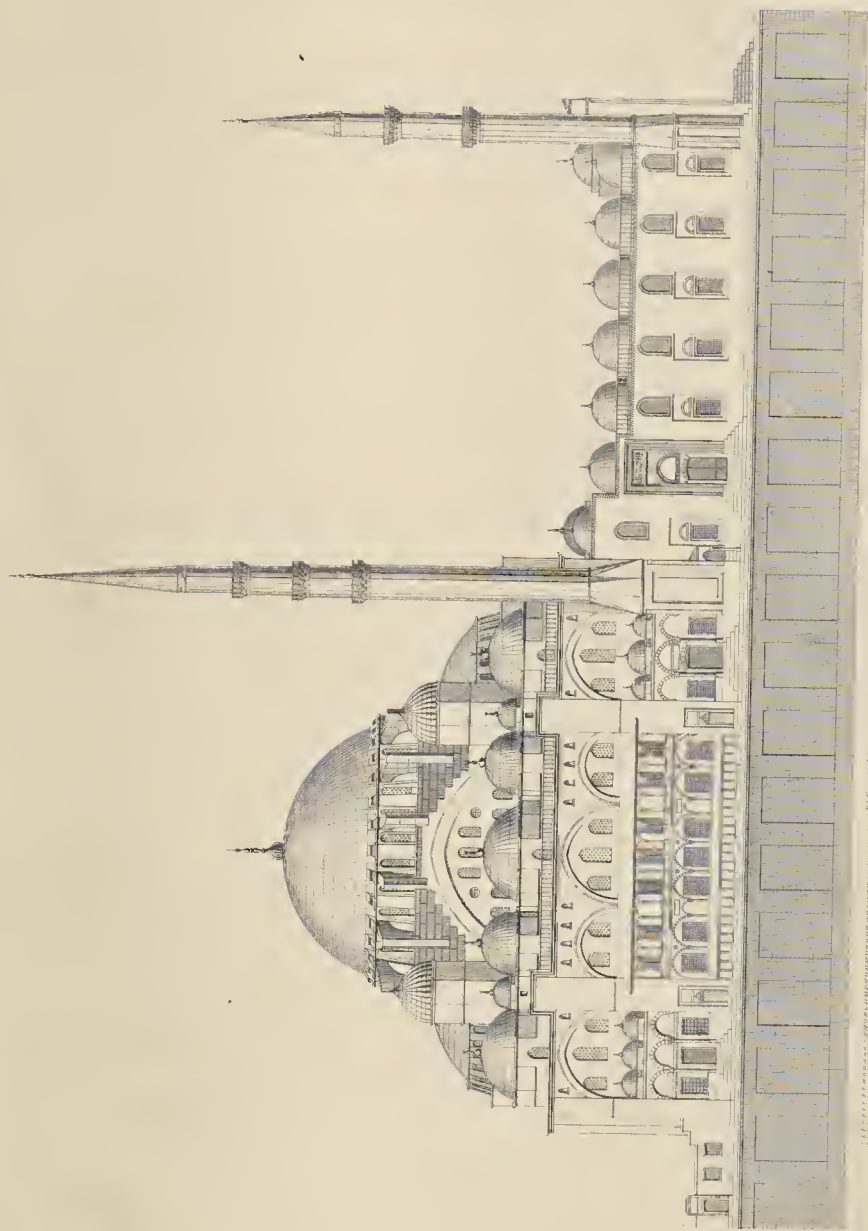

www.libtool.com.cn

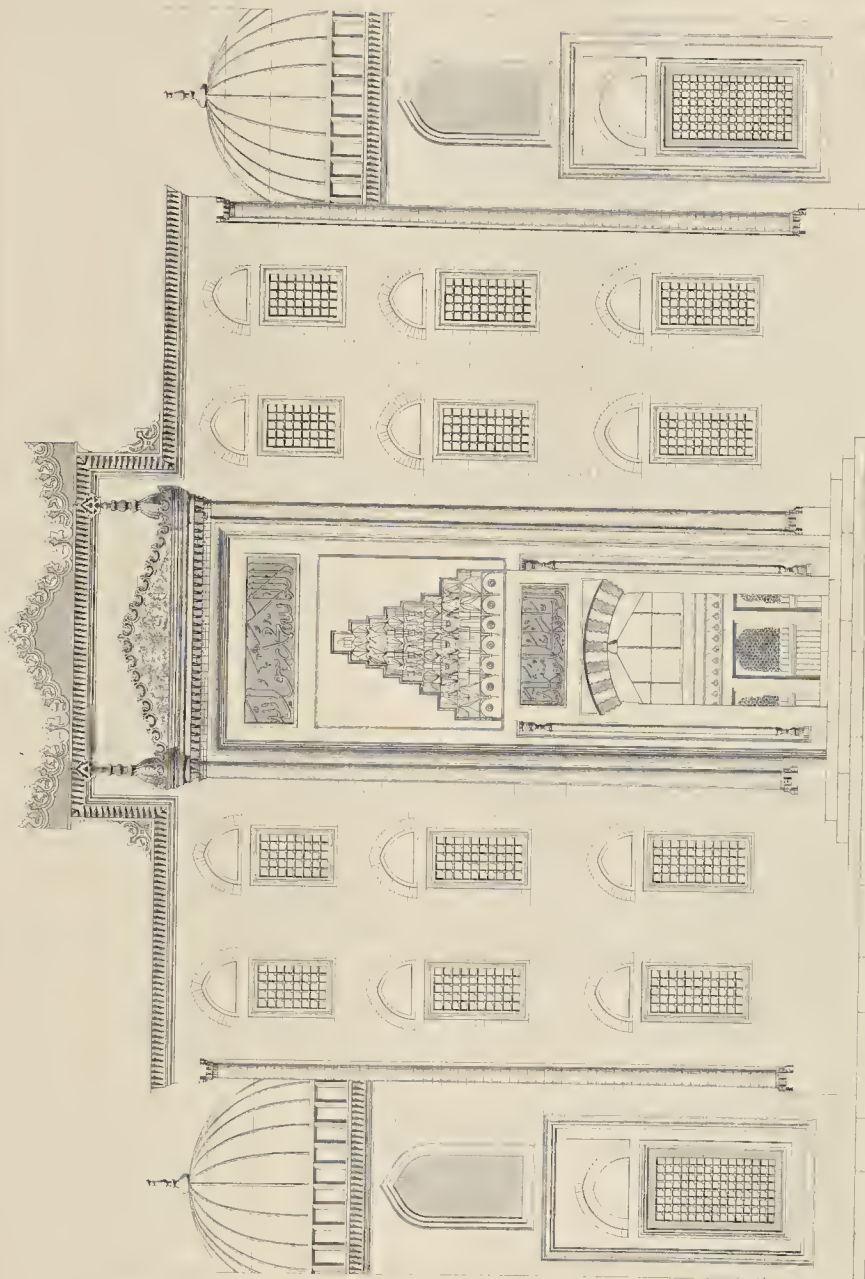
Mosquée Suleimanie
Constantinople.

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

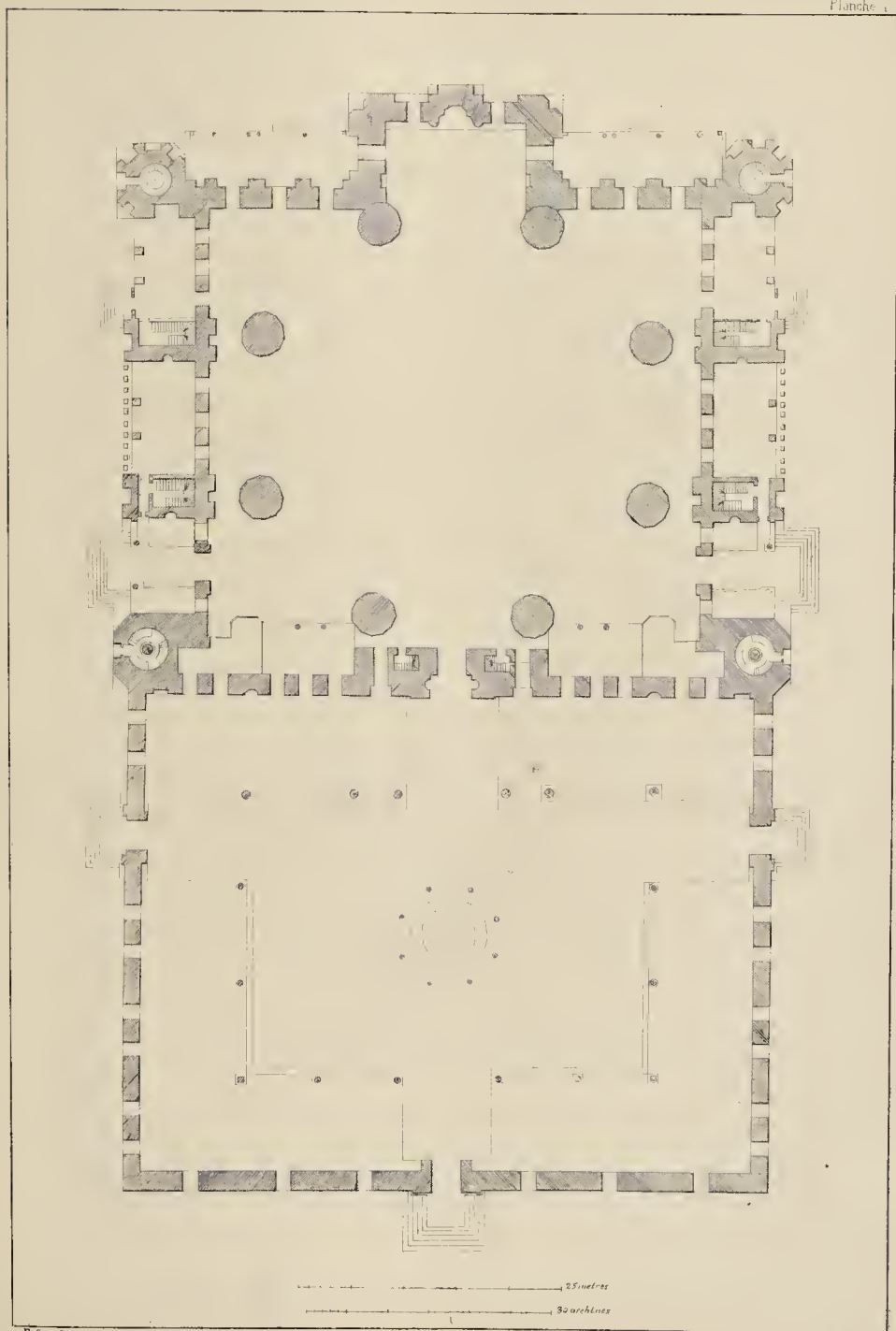
Mosque Suleimanie Vitraux.

www.libtool.com.cn

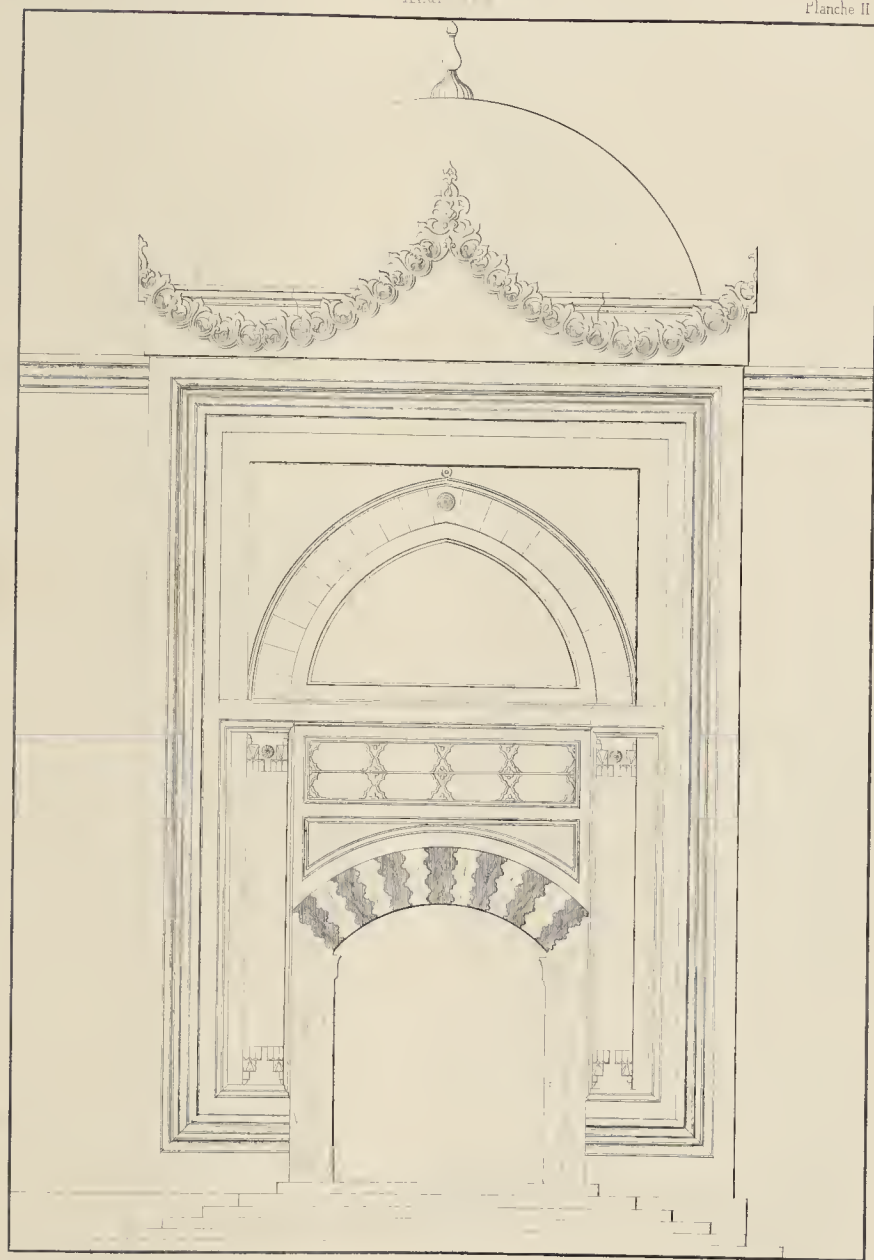
www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

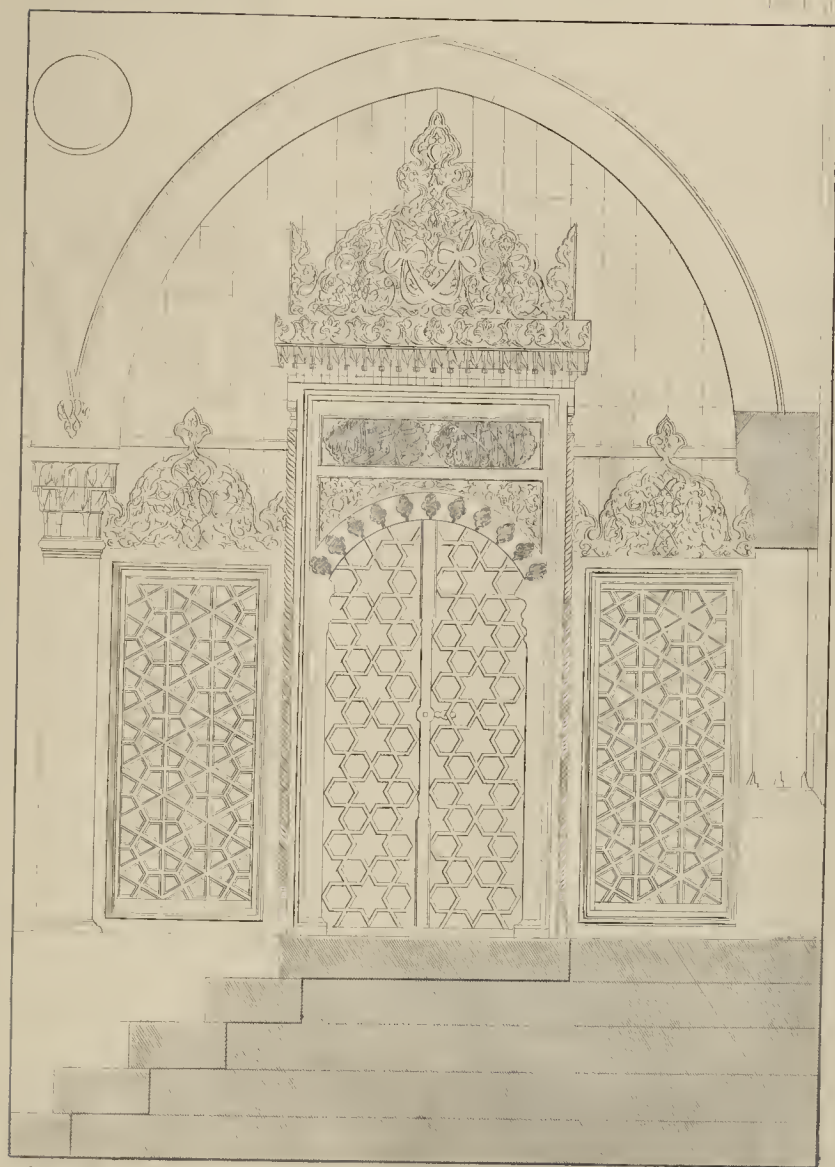
V. 1000
Andr.

Planche II

www.libtool.com.cn

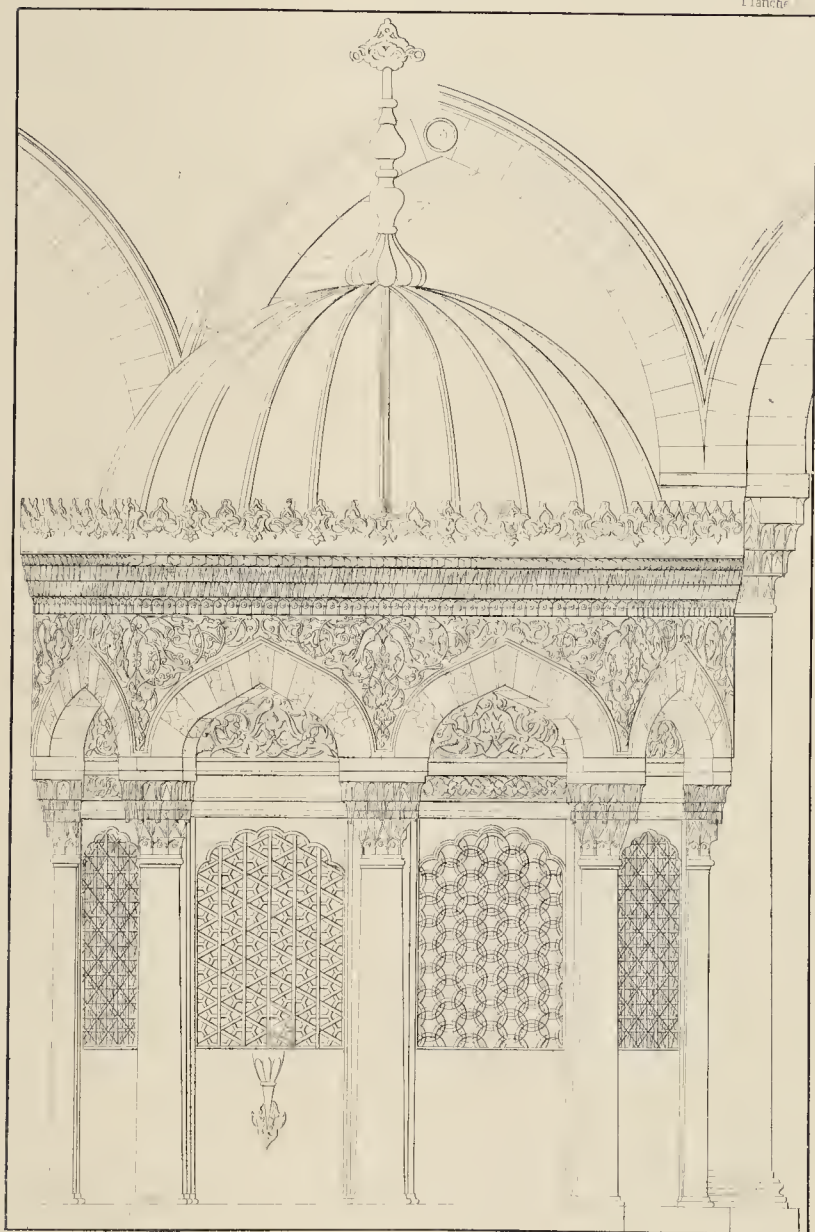
Jeru Hami Constantinople

www.libtool.com.cn

Yeni Djami.

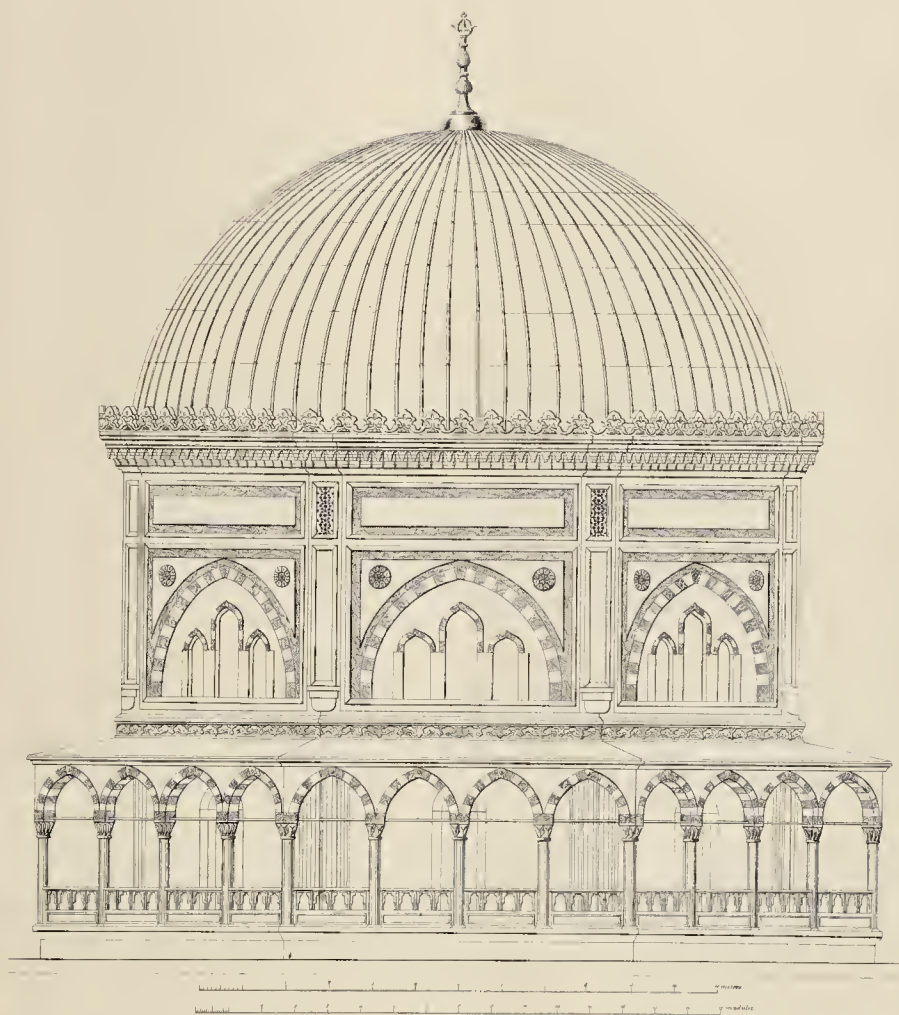
Planche

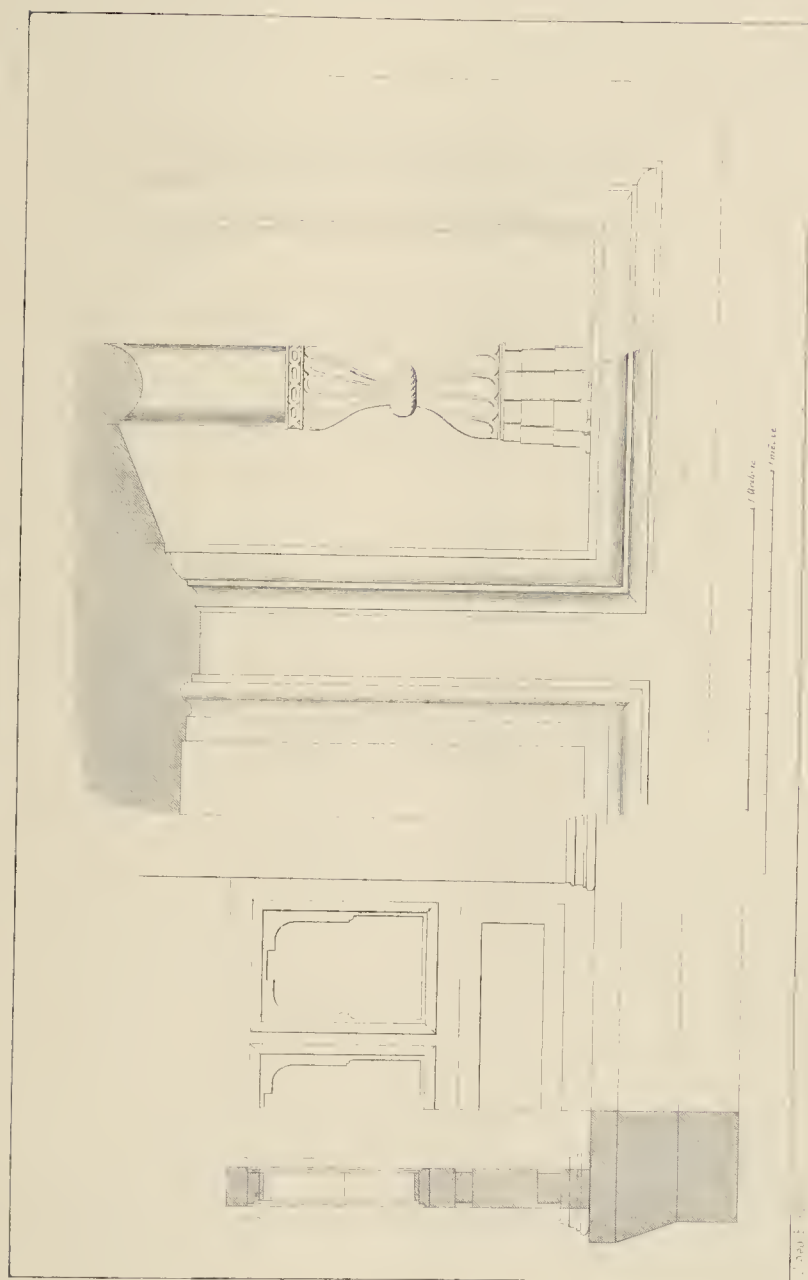
P. Sebah del.

P. Montau del.

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

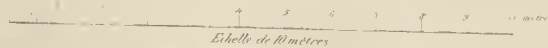
www.libtool.com.cn

Fontaine du Sultan Ahmed III.
Constantinople.

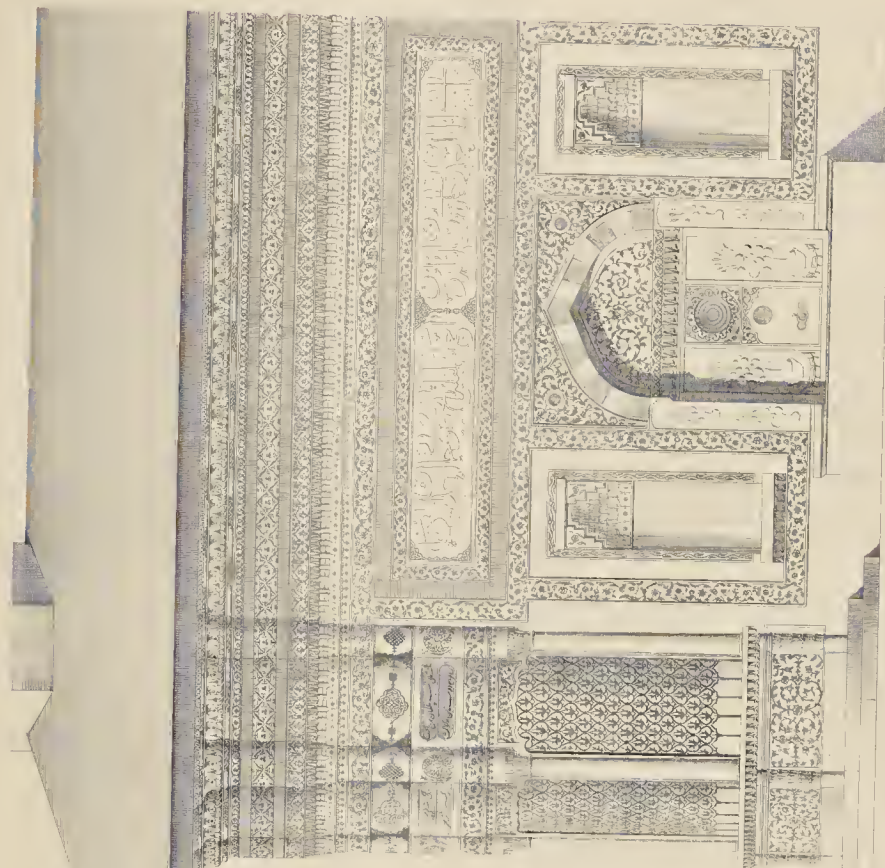

Elevation.

Plan.

www.libtool.com.cn

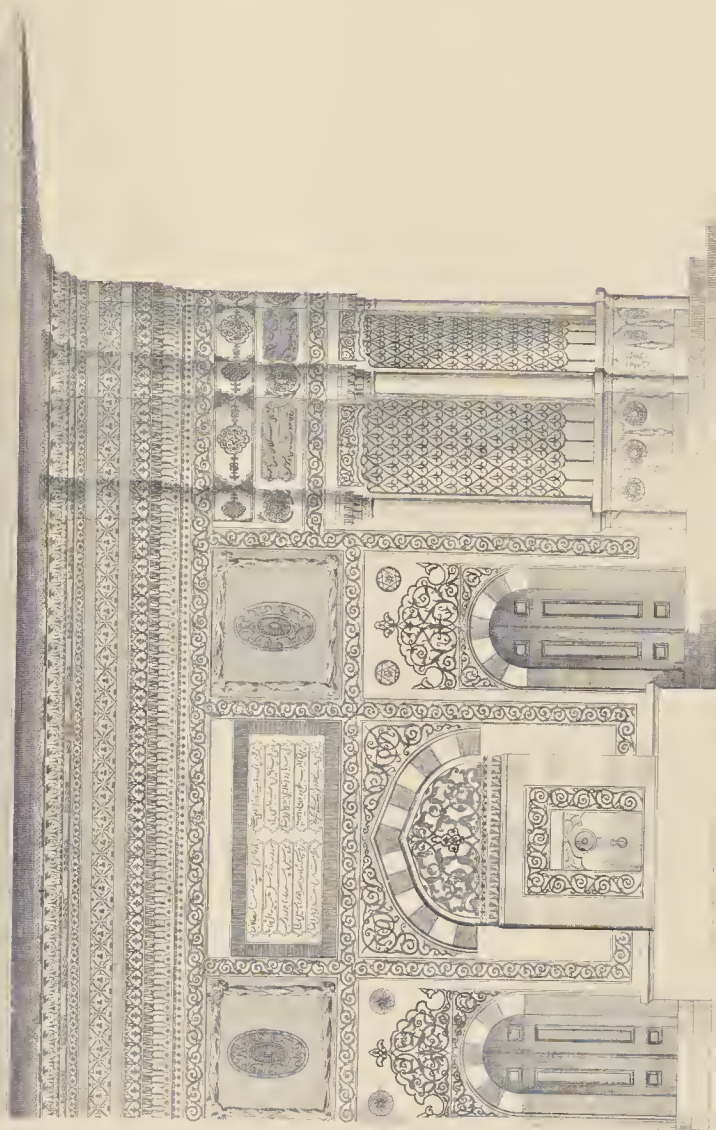

parties 15 17 6 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

P. 256. 1. 1.

EM. 1. 1. 1.

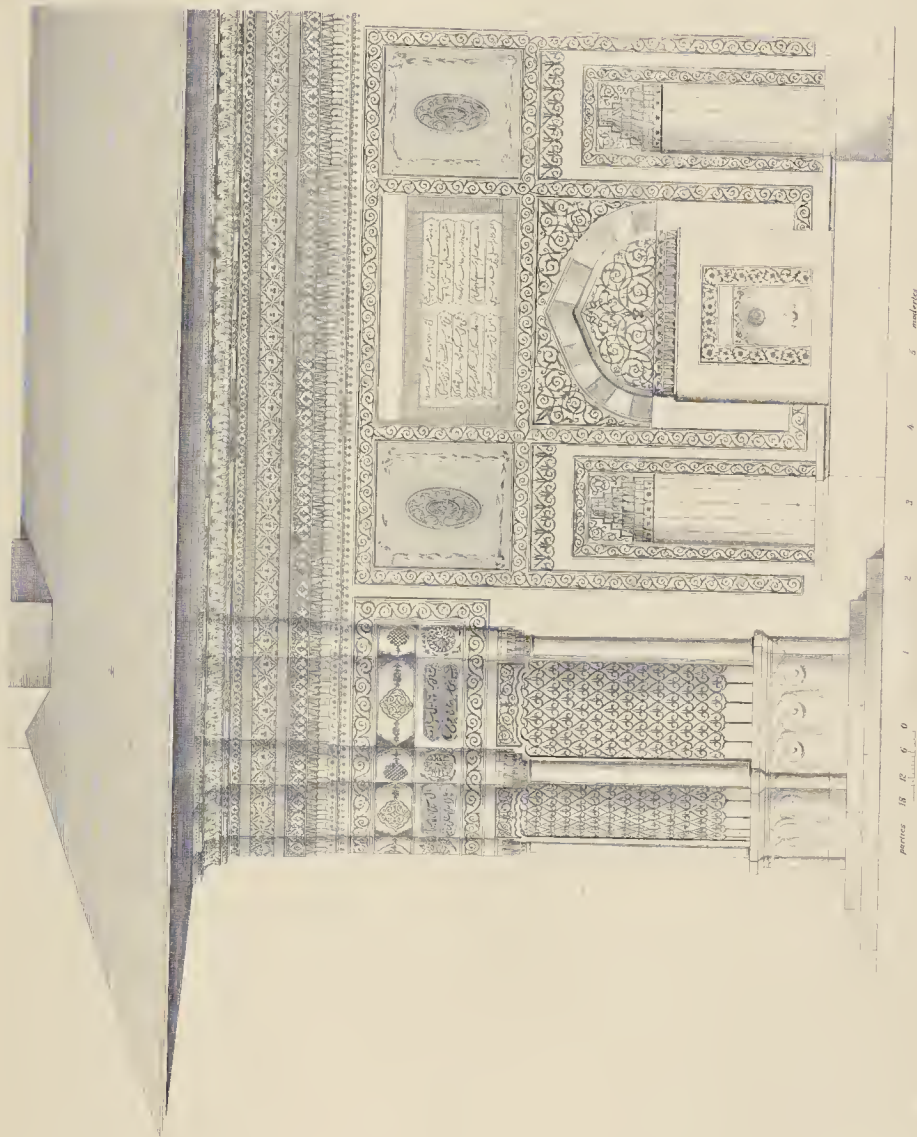
www.libtool.com.cn

proport. 1/2 1/4 1/8 1/16 1/32 1/64 1/128 1/256 1/512 1/1024 1/2048 1/4096 1/8192 1/16384 1/32768 1/65536 1/131072 1/262144 1/524288 1/1048576 1/2097152 1/4194304 1/8388608 1/16777216 1/33554432 1/67108864 1/134217728 1/268435456 1/536870912 1/1073741824 1/2147483648 1/4294967296 1/8589934592 1/17179869184 1/34359738368 1/68719476736 1/137438953472 1/274877906944 1/549755813888 1/1099511627776 1/2199023255552 1/4398046511104 1/8796093022208 1/17592186044416 1/35184372088832 1/70368744177664 1/140737488355328 1/281474976710656 1/562949953421312 1/1125899906842624 1/2251799813685248 1/4503599627370496 1/9007199254740992 1/18014398509481984 1/36028797018963968 1/72057594037927936 1/144115188075855872 1/288230376151711744 1/576460752303423488 1/1152921504606846976 1/2305843009213693952 1/4611686018427387904 1/9223372036854775808 1/18446744073709551616 1/36893488147419103232 1/73786976294838206464 1/147573952589676412928 1/295147905179352825856 1/590295810358705651712 1/1180591620717411303424 1/2361183241434822606848 1/4722366482869645213696 1/9444732965739290427392 1/18889465931478580854784 1/37778931862957161709568 1/75557863725914323419136 1/151115727451828646838272 1/302231454903657293676544 1/604462909807314587353088 1/1208925819614629174706176 1/2417851639229258349412352 1/4835703278458516698824704 1/9671406556917033397649408 1/19342813113834066795298816 1/38685626227668133590597632 1/77371252455336267181195264 1/154742504910672534362390528 1/309485009821345068724781056 1/618970019642690137449562112 1/1237940039285380274899124224 1/2475880078570760549798248448 1/4951760157141521099596496896 1/9903520314283042199192993792 1/19807040628566084398385987584 1/39614081257132168796771975168 1/79228162514264337593543950336 1/158456325028528675187087900672 1/316912650057057350374175801344 1/633825300114114700748351602688 1/1267650600228229401496703205376 1/2535301200456458802993406410752 1/5070602400912917605986812821504 1/10141204801825835211973625643008 1/20282409603651670423947251286016 1/40564819207303340847894502572032 1/81129638414606681695789005144064 1/162259276829213363391578010288128 1/324518553658426726783156020576256 1/649037107316853453566312041152512 1/1298074214633706907132624082305024 1/2596148429267413814265248164610048 1/5192296858534827628530496329220096 1/10384593717069655257060992658440192 1/20769187434139310514121985316880384 1/41538374868278621028243970633760768 1/83076749736557242056487941267521536 1/166153499473114484112975882535043072 1/332306998946228968225951765070086144 1/664613997892457936451903530140172288 1/1329227995784915872903807060280344576 1/2658455991569831745807614120560689152 1/5316911983139663491615228241121378304 1/10633823966279326983230456482242756608 1/21267647932558653966460912964485513216 1/42535295865117307932921825928971026432 1/85070591730234615865843651857942052864 1/170141183460469231731687303715884105728 1/340282366920938463463374607431768211456 1/680564733841876926926749214863536422912 1/1361129467683753853853498429727072845824 1/2722258935367507707706996859454145691648 1/5444517870735015415413993718908291383296 1/10889035741470030830827987437816582766592 1/21778071482940061661655974875633165533184 1/43556142965880123323311949751266331066368 1/87112285931760246646623899502532662132736 1/174224571863520493293247799005065324265472 1/348449143727040986586495598010130648530944 1/696898287454081973172991196020261297061888 1/1393796574908163946345982392040522594123776 1/2787593149816327892691964784081045188247552 1/5575186299632655785383929568162090376495104 1/11150372599265311570767859136324180752990208 1/22300745198530623141535718272648361505980416 1/44601490397061246283071436545296723011960832 1/89202980794122492566142873090593446023921664 1/178405961588244985132285746181186892047843328 1/356811923176489970264571492362373784095686656 1/713623846352979940529142984724747568191373312 1/1427247692705959881058285969449495136382746624 1/2854495385411919762116571938898990272765493248 1/5708990770823839524233143877797980545530986496 1/11417981541647679048466287755595961091061972992 1/22835963083295358096932575511191922182123945984 1/45671926166590716193865151022383844364247891968 1/91343852333181432387730302044767688728495783936 1/182687704666362864775460604089535377456991567872 1/365375409332725729550921208179070754913983135744 1/730750818665451459101842416358141509827966271488 1/1461501637330902918203684832716283019655932542976 1/2923003274661805836407369665432566039311865085952 1/5846006549323611672814739330865132078623730171904 1/11692013098647223345629478661730264157247460343808 1/23384026197294446691258957323460528314494920687616 1/46768052394588893382517914646921056628989841375232 1/93536104789177786765035829293842113257979682750464 1/187072209578355573530071658587684226515959365500928 1/374144419156711147060143317175368453031918731001856 1/748288838313422294120286634350736906063837462003712 1/1496577676626844588240573268701473812127674924007424 1/2993155353253689176481146537402947624255349848014848 1/5986310706507378352962293074805895248510699696029696 1/11972621413014756705924586149611790497021399392059392 1/23945242826029513411849172299223580994042798784118784 1/47890485652059026823698344598447161988085597568237568 1/95780971304118053647396689196894323976171195136475136 1/191561942608236107294793378393788647952342390272950272 1/383123885216472214589586756787577295904684780545900544 1/766247770432944429179173513575154591809369561091801088 1/1532495540865888858358347027150309183618739122183602176 1/3064991081731777716716694054300618367237478244367204352 1/6129982163463555433433388108601236734474956488734408704 1/12259964326927110866866776217202473468949912977468817408 1/24519928653854221733733552434404946937899825954937634816 1/49039857307708443467467104868809893875799651909875269632 1/98079714615416886934934209737619787751599303819750539264 1/196159429230833773869868419475239575503198607639501078528 1/392318858461667547739736838950479151006397215279002157056 1/784637716923335095479473677900958302012794430558004314112 1/1569275433846670190958947355801916604025588861116008628224 1/3138550867693340381917894711603833208051177722232017256448 1/6277101735386680763835789423207666416102355444464034512896 1/12554203470773361527671578846415332832204710888928069025792 1/25108406941546723055343157692830665664409421777856138051584 1/50216813883093446110686315385661331328818843555712276103168 1/100433627766186892221372630771322662657637687111424552206336 1/200867255532373784442745261542645325315275374222849104412672 1/401734511064747568885490523085290650630550748445698208825344 1/803469022129495137770981046170581301261101496891396417650688 1/1606938044258990275541962092341162602522202993782792835301376 1/3213876088517980551083924184682325205044405987565585670602752 1/6427752177035961102167848369364650410088811975131171341205504 1/12855504354071922204335696738729300820177623950262342682411008 1/25711008708143844408671393477458601640355247900524685364822016 1/51422017416287688817342786954917203280710495801049370729644032 1/102844034832575377634685573909834406561420991602098741459288064 1/205688069665150755269371147819668813122841983204197482918576128 1/411376139330301510538742295639337626245683966408394965837152256 1/822752278660603021077484591278675252491367932816789931674304512 1/1645504557321206042154969182557350504982735865633579863348609024 1/3291009114642412084309938365114701009965471731267159726697218048 1/6582018229284824168619876730229402019930943462534319453394436096 1/13164036458569648337239753460458804039861886925068638906788872192 1/26328072917139296674479506920917608079723773850137277813577744384 1/52656145834278593348959013841835216159447547700274555627155488768 1/105312291668557186697918027683670432318895095400549111254310977536 1/210624583337114373395836055367340864637790190801098222508621955072 1/421249166674228746791672110734681729275580381602196445017243910144 1/842498333348457493583344221469363458551160763204392890034487820288 1/1684996666696914987166688442938726917102321526408785780068975640576 1/3369993333393829974333376885877453834204643052817571560137951281152 1/6739986666787659948666753771754907668409286105635143120275902562304 1/13479973333575319897333507543509815336818572211270286240551805124608 1/26959946667150639794667015087019630673637144422540572481103610249216 1/53919893334301279589334030174039261347274288845081144962207220498432 1/107839786668602559178668060348078522694548577690162289924414440996864 1/215679573337205118357336120696157045389097155380324579848828881993728 1/431359146674410236714672241392314090778194310760649159697657763987456 1/862718293348820473429344482784628181556388621521298319395315527974912 1/1725436586697640946858688965569256363112777243042596638790631055949824 1/3450873173395281893717377931138512726225554486085193277581262111899648 1/6901746346790563787434755862277025452451108972170386555162524223799296 1/13803492693581127574869511724554050904902217944340773110325048447598592 1/27606985387162255149739023449108101809804435888681546220650096895197184 1/55213970774324510299478046898216203619608871777363092441300193790394368 1/110427941548649020598956093796432407239217743554726184882600387580788736 1/220855883097298041197912187592864814478435487109452369765200775161577472 1/441711766194596082395824375185729628956870974218904739530401550323154944 1/883423532389192164791648750371459257913741948437809479060803100646309888 1/1766847064778384329583297500742918515827483896875618958121606201292619776 1/3533694129556768659166595001485837031654967793751237916243212402585239552 1/7067388259113537318333190002971674063309935587502475832486424805170479104 1/14134776518227074636666380005943348126619871175004951664972849610340958208 1/28269553036454149273332760011886696253239742350009903329945699220681916416 1/56539106072908298546665520023773392506479484700019806659891398441363832832 1/113078212145816597093331040047546785012958969400039613319782796882727665664 1/226156424291633194186662080095093570025917938800079226639565593765455331328 1/452312848583266388373324160190187140051835877600158453279131187530910662656 1/904625697166532776746648320380374280103671755200316906558262375061821325312 1/1809251394333065553493296640760748560207343510400633813116524750123642650624 1/3618502788666131106986593281521497120414687020801267626233049500247285301248 1/7237005577332262213973186563042994240829374041602535252466099000494570602496 1/14474011154664524427946373126085988481658748083205070504932198000989141204992 1/28948022309329048855892746252171976963317496166410141009864396001978282409984 1/57896044618658097711785492504343953926634992332820282019728792003956564819968 1/115792089237316195423570985008687907853269984665640564039457584007913129639936 1/231584178474632390847141970017375815706539969331281128078915168015826259279872 1/463168356949264781694283940034751631413079938662562256157830336031652518559744 1/926336713898529563388567880069503262826159877325124512315660672063305037119488 1/1852673427797059126777135760139006525652319754650249024631321344126610074238976 1/3705346855594118253554271520278013051304639509300498049262642688253220148477952 1/7410693711188236507108543040556026102609279018600996098525285376506440296955904 1/14821387422376473014217086081112052205218558037201992197050570753012880593911808 1/29642774844752946028434172162224104410437116074403984394101141506025761187823616 1/59285549689505892056868344324448208820874232148807968788202283012051522375647232 1/118571099379011784113736688648896417641748464297615937576404566024103044751294464 1/237142198758023568227473377297792835283496928595231875152809132048206089502588928 1/474284397516047136454946754595585670566993857190463750305618264096412179005177856 1/948568795032094272909893509191171341133987714380927500611236528192824358010355712 1/1897137590064188545819787018382342682267975428761855001222473056385648716020711424 1/3794275180128377091639574036764685364535950857523710002444946112771297432041422848 1/75885503

www.libtool.com.cn

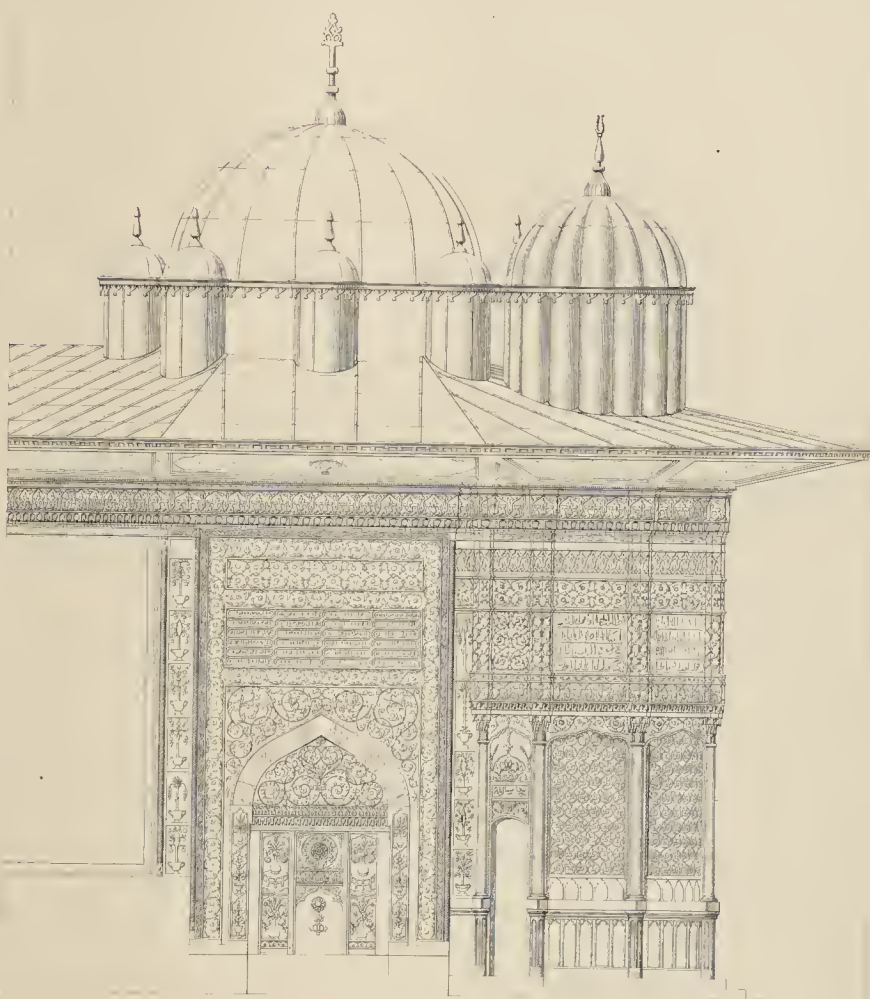
Fontaine du Sultan Ahmed II
Constantinople

E. Maillart del.

www.libtool.com.cn

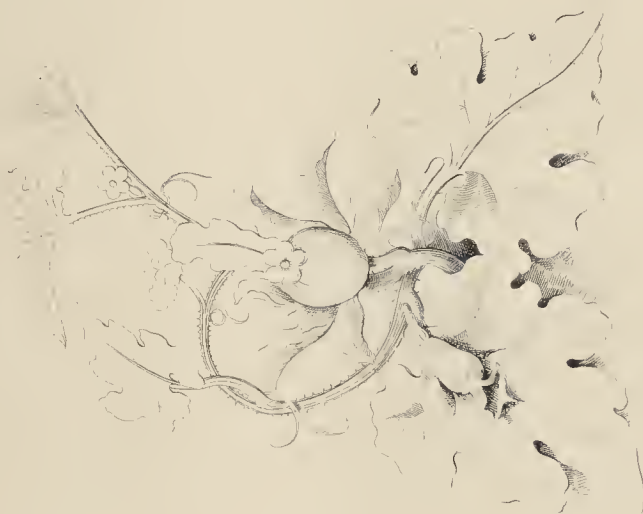
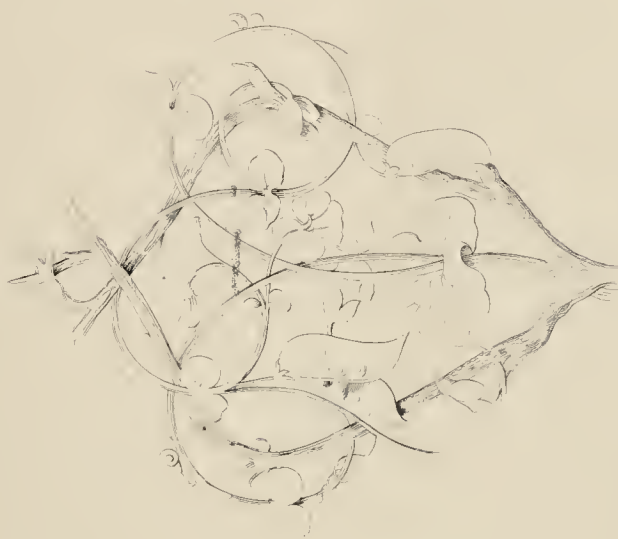
Fontaine a Azab Capou
Constantinople.

Scale 1/1000 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 modules

P.M. G. L. G. L.

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

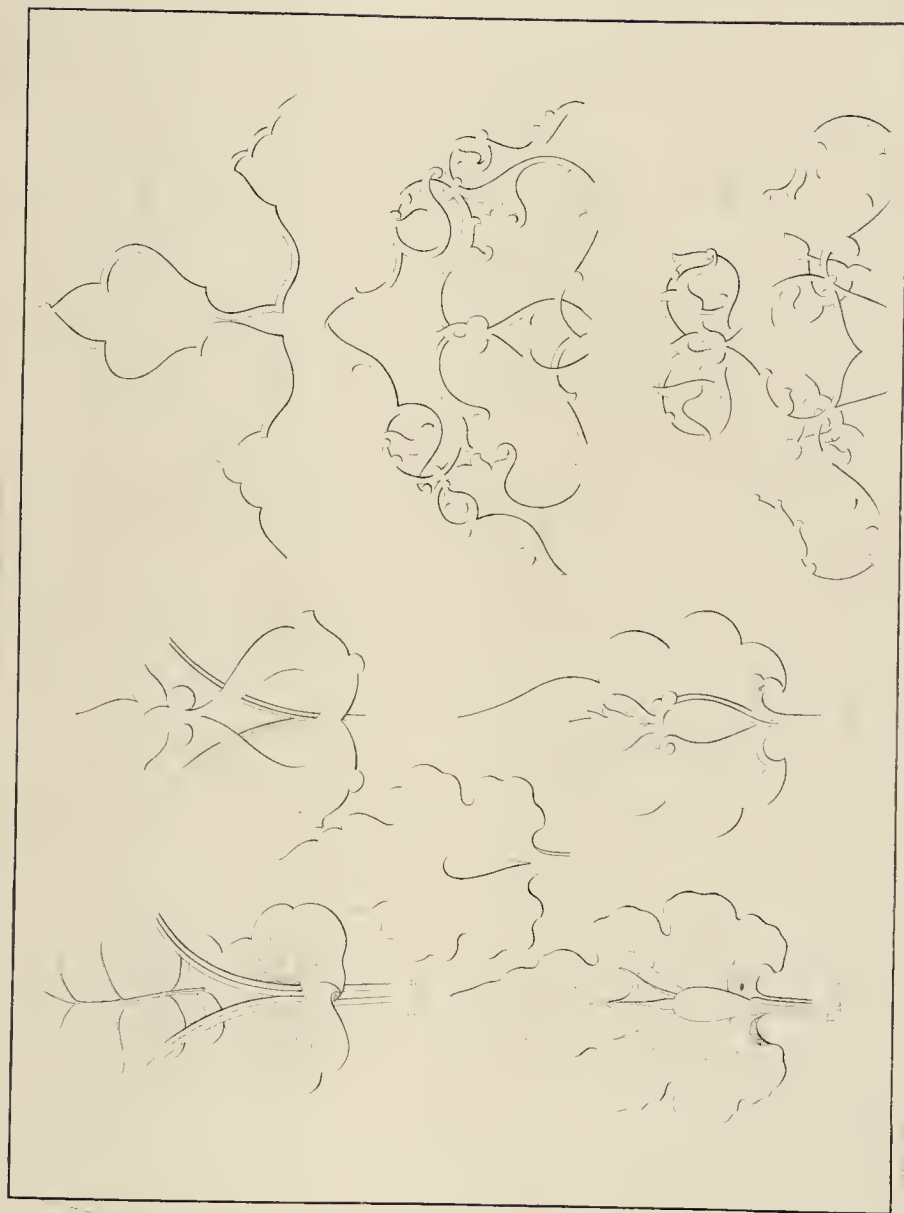
七

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

Figure 1

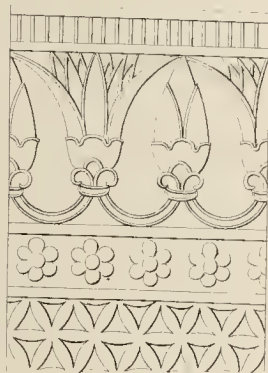

Fig. 1

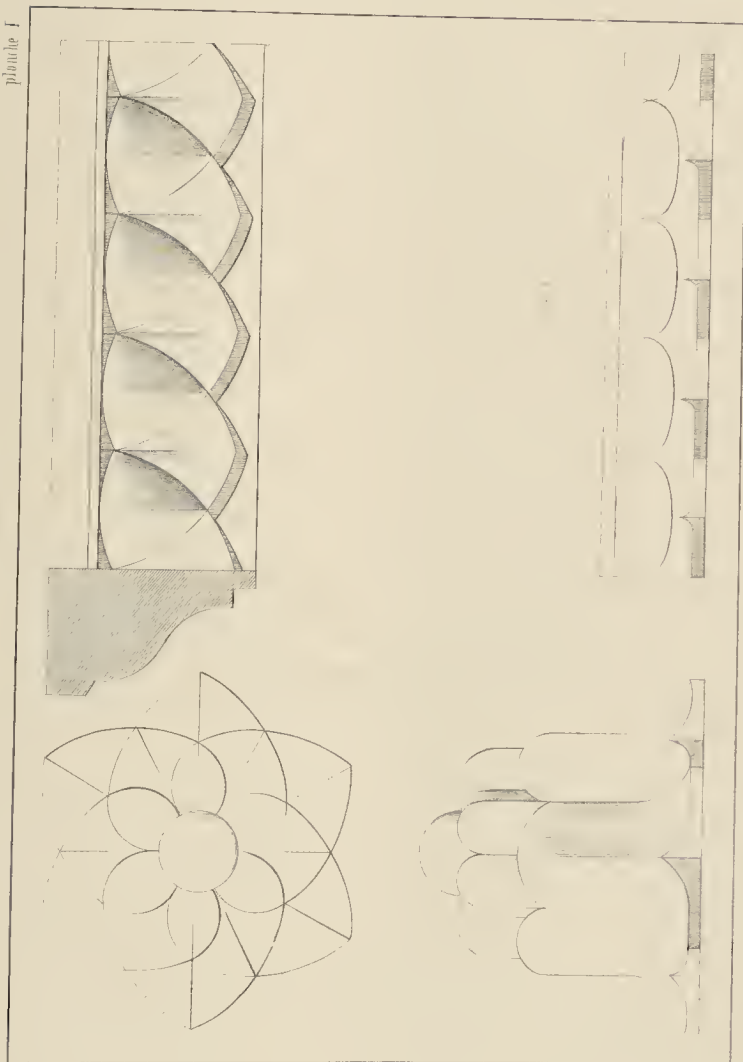

Fig. 4

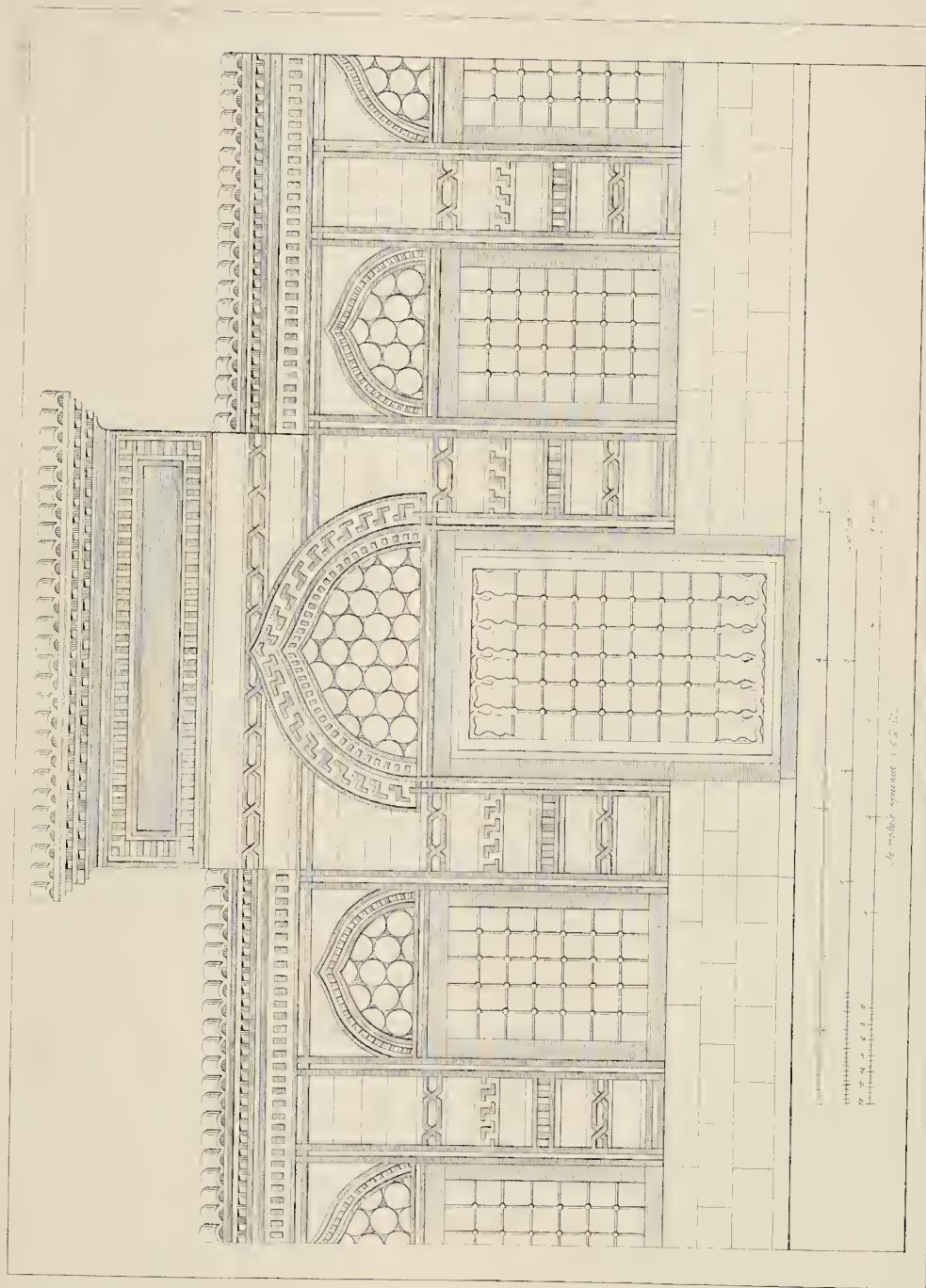

www.libtool.com.cn

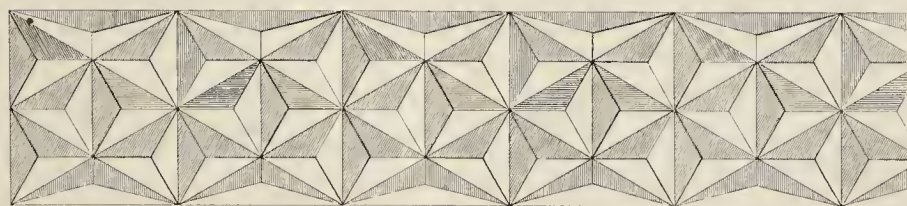
plante 1

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

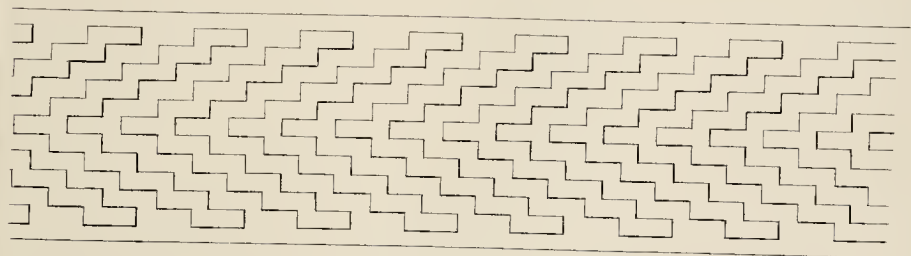
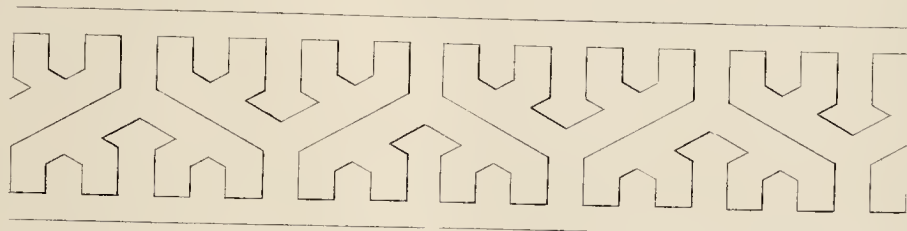
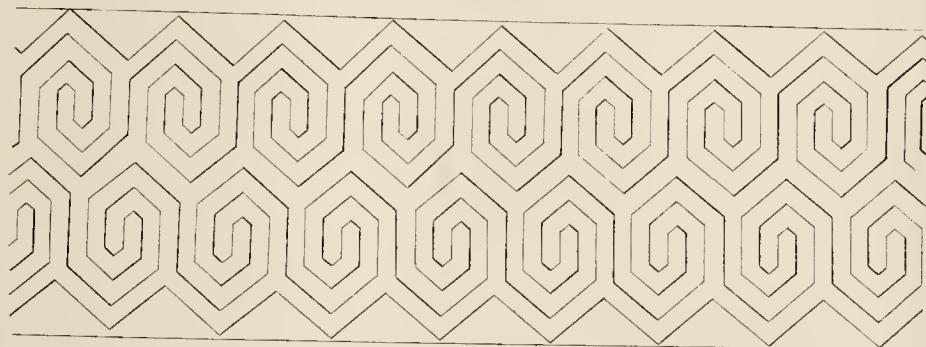

www.libtool.com.cn

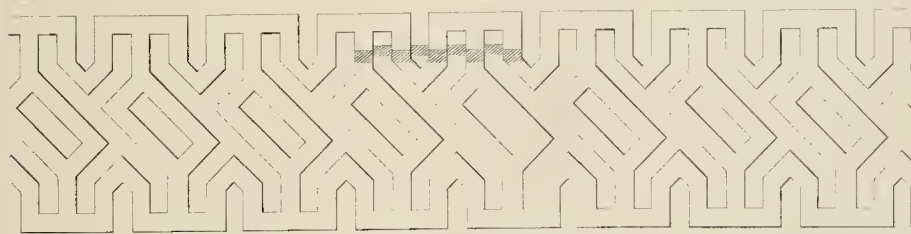
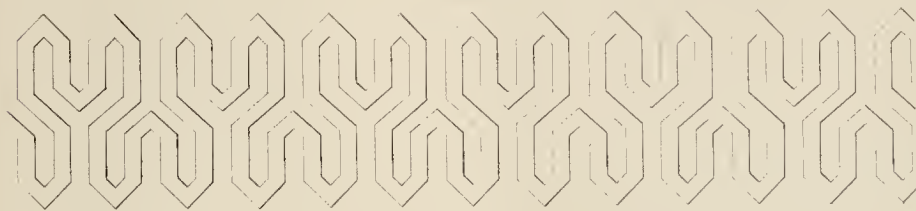
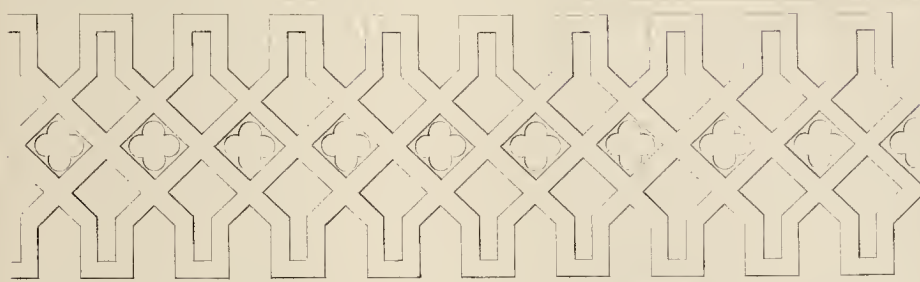
Fig. 1

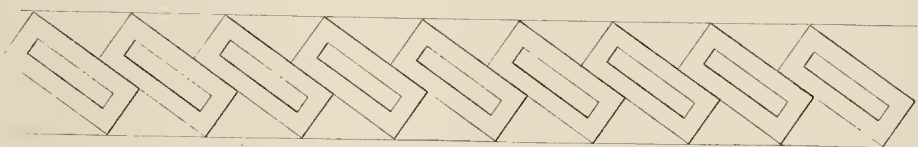
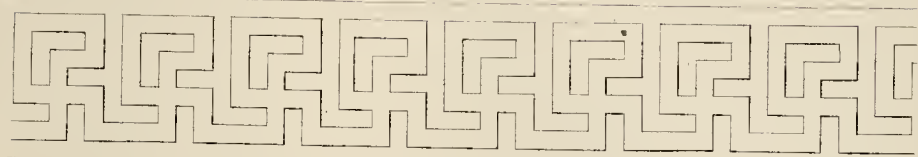
www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

57

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

Fig 3

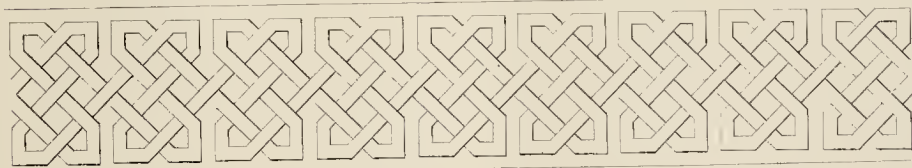
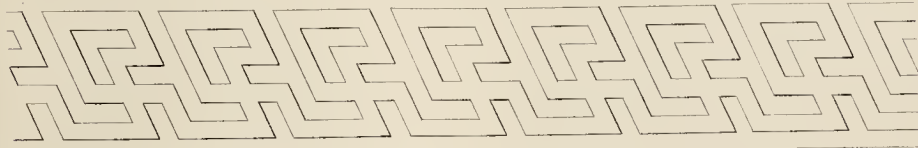
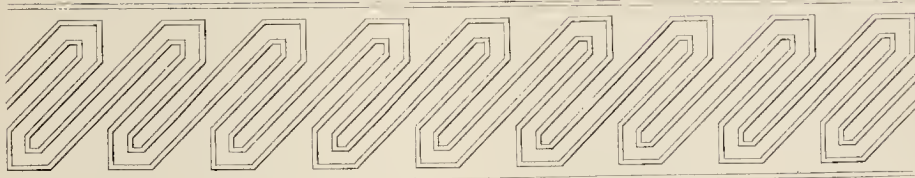
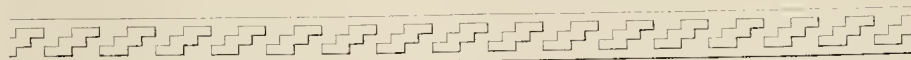
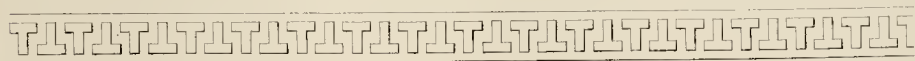

Fig 4

www.libtool.com.cn

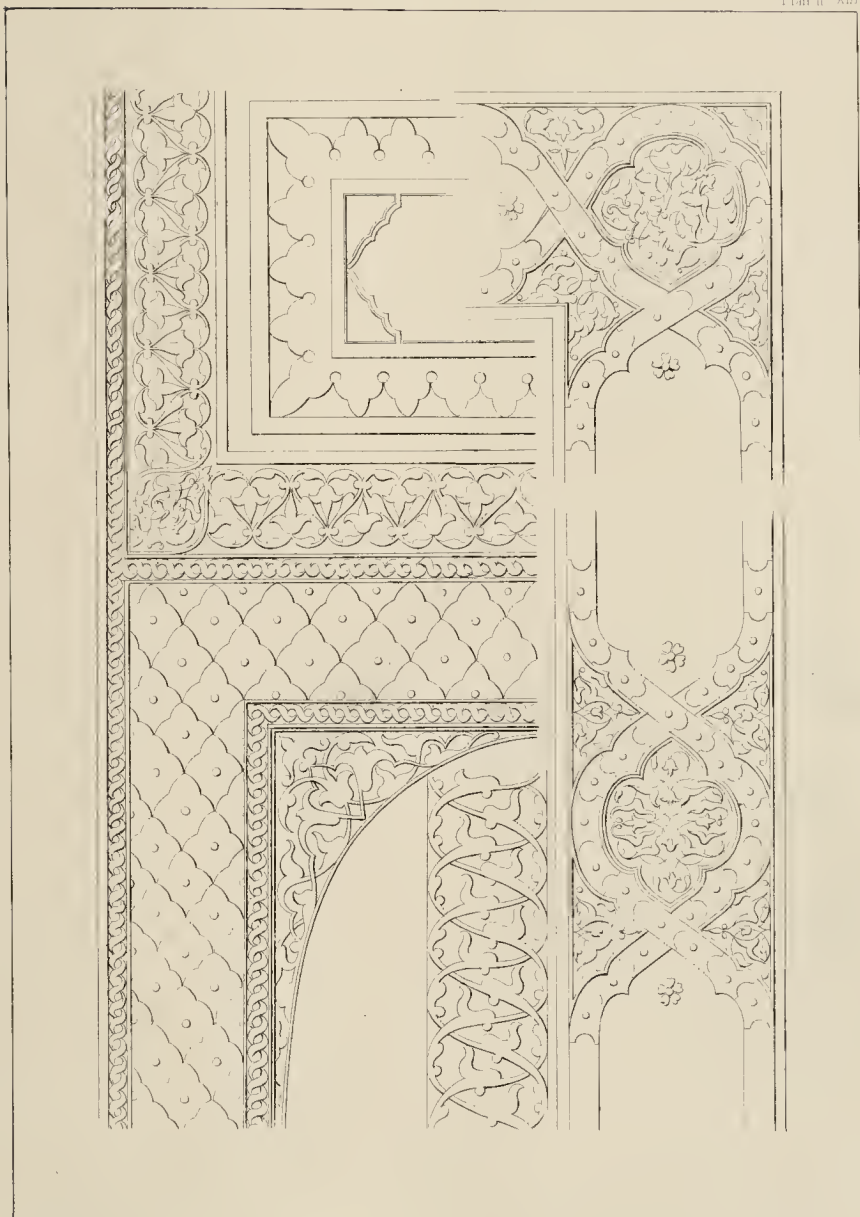
www.libtool.com.cn

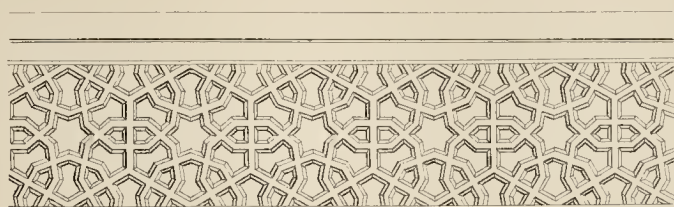
www.libtool.com.cn

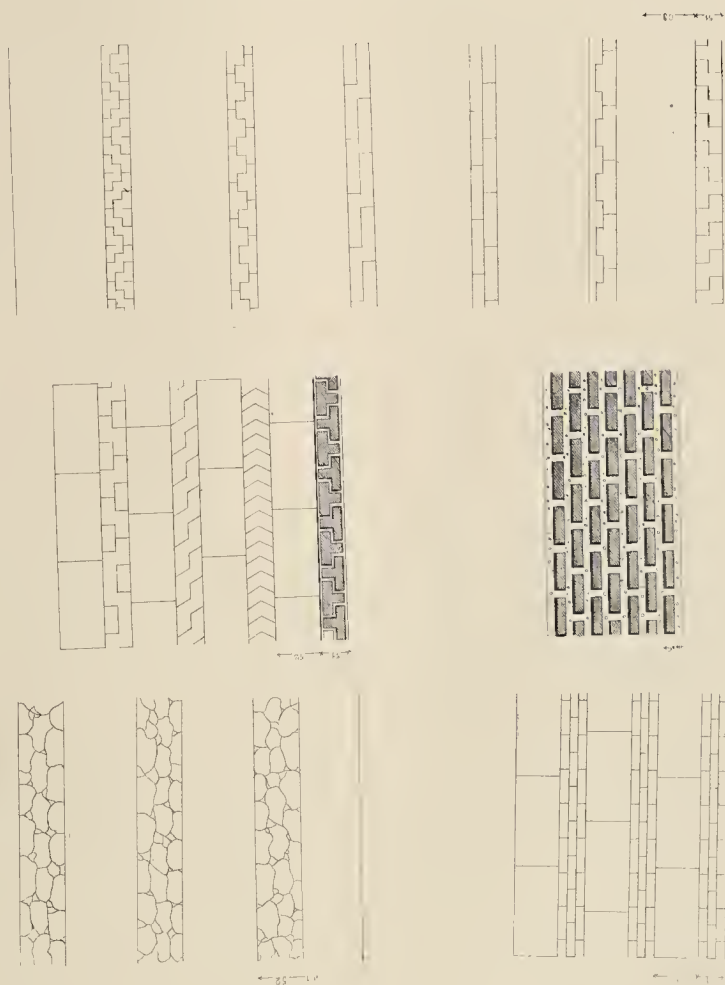
www.libtool.com.cn

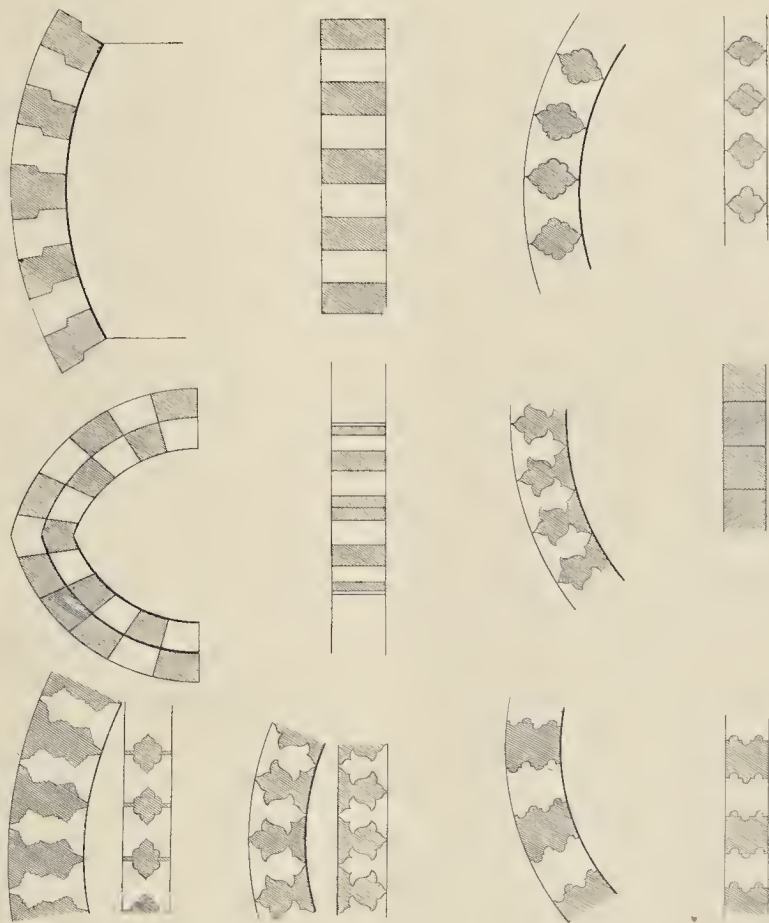
www.libtool.com.cn

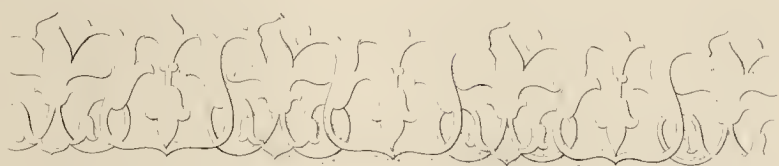
www.libtool.com.cn

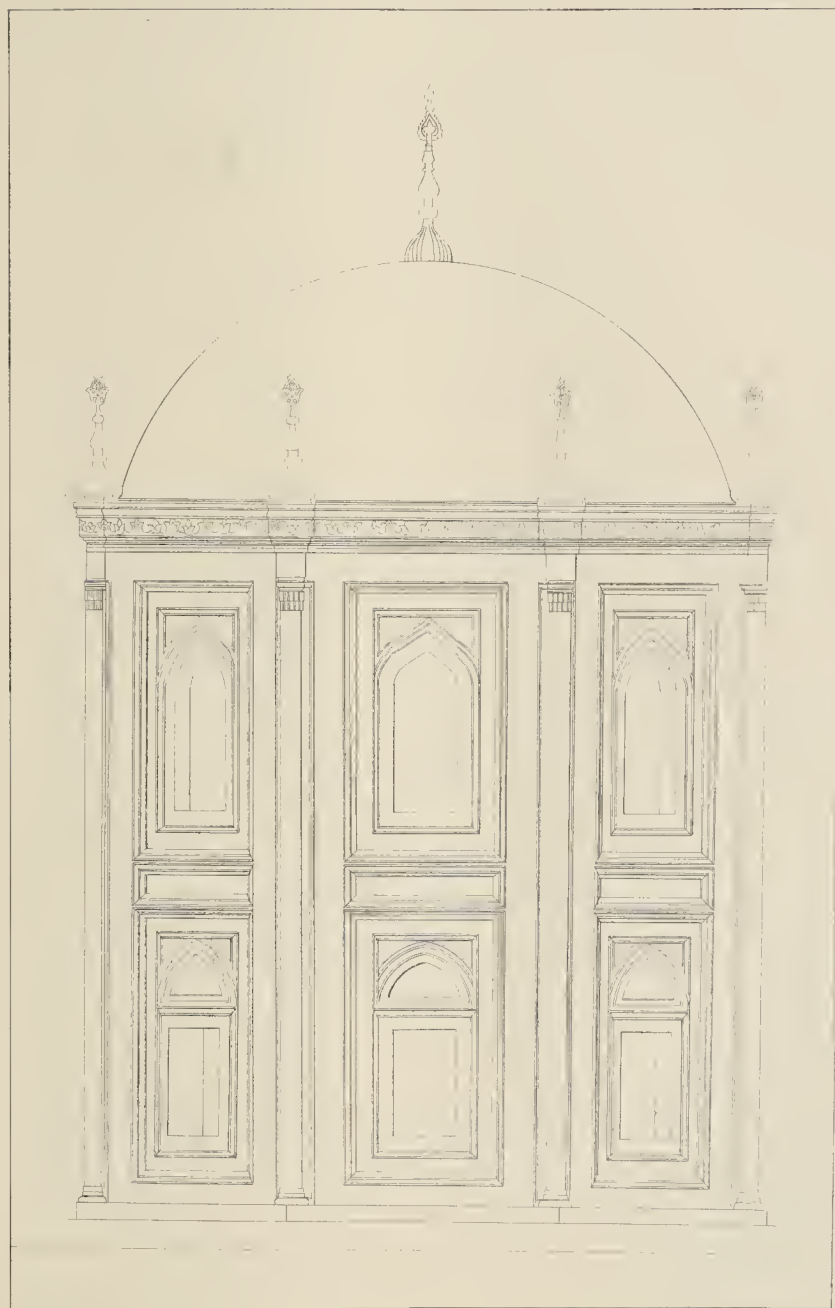
www.libtool.com.cn

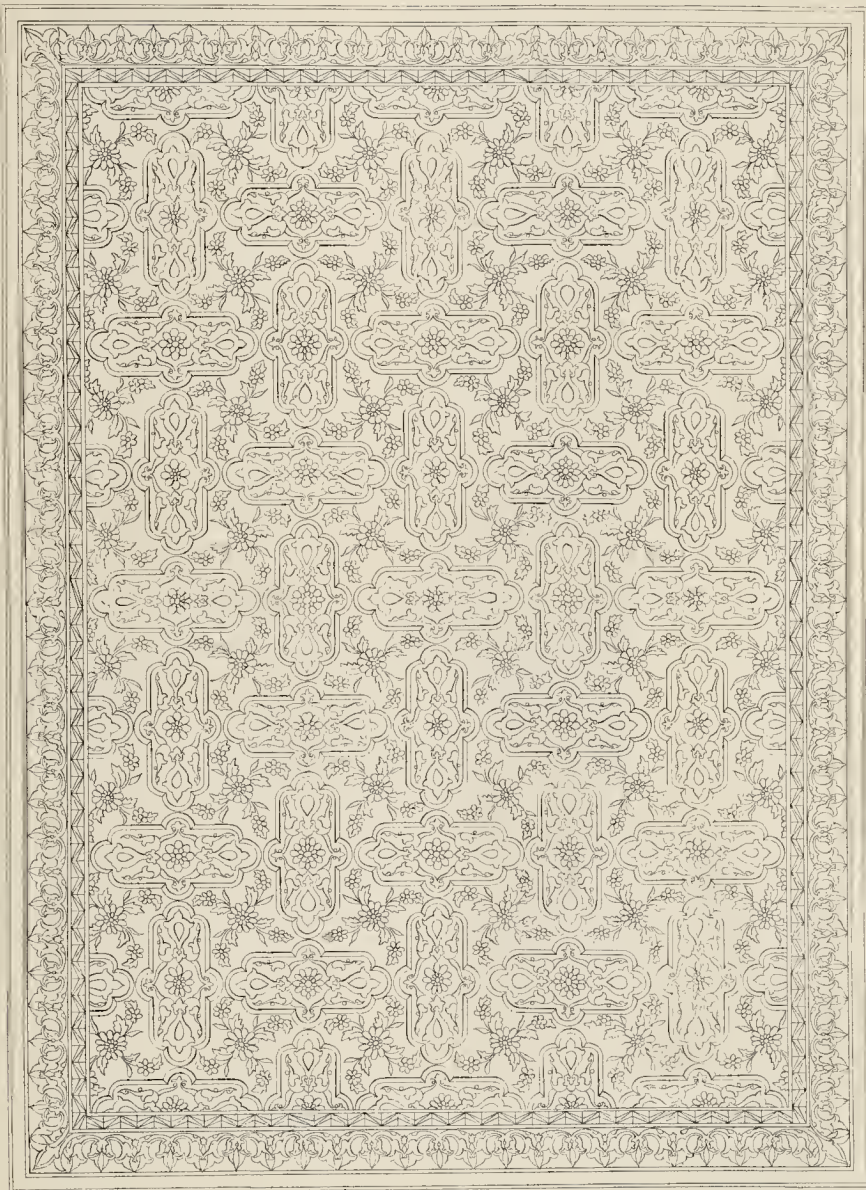
www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

Divers.

Planche XXII

P. Sébah edit

P. Montani del

www.libtool.com.cn

Divers

Planche XLII.

P. Sébah edit.

P. Montan del.

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

Divers -
Art Ottoman ancien

Planche XVI.

P. Setali edit.

P. Montani del.

Résitution d'une décoration de plafond ancien style.

www.libtool.com.cn

Planche XXVII

P. Montau del

Decoracion de plafond.

P. Sebah edit

www.libtool.com.cn

Fig. 1

Fig. 3

P. Sebah edit

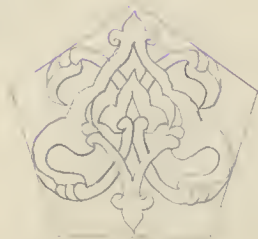
Fig. 2

Fig. 4

P. Montani del

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

Fig. 2

Fig. 3

Fig. 5

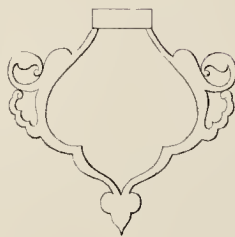
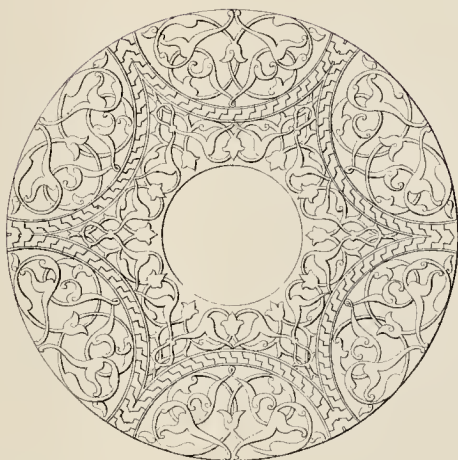

Fig. 4

Fig. 5

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

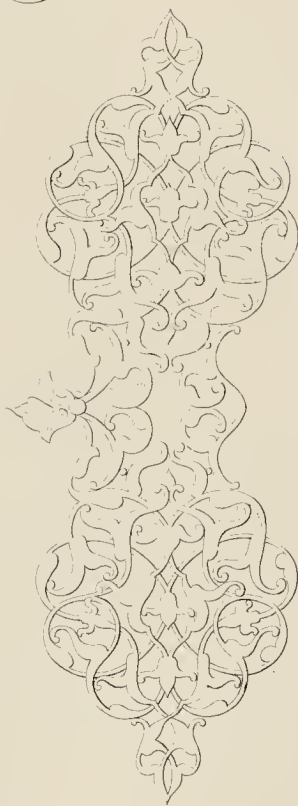
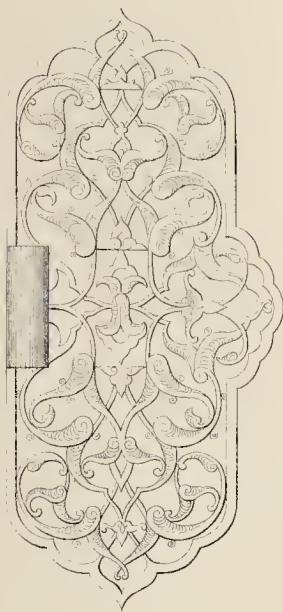
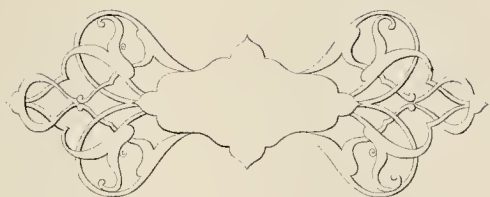
www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

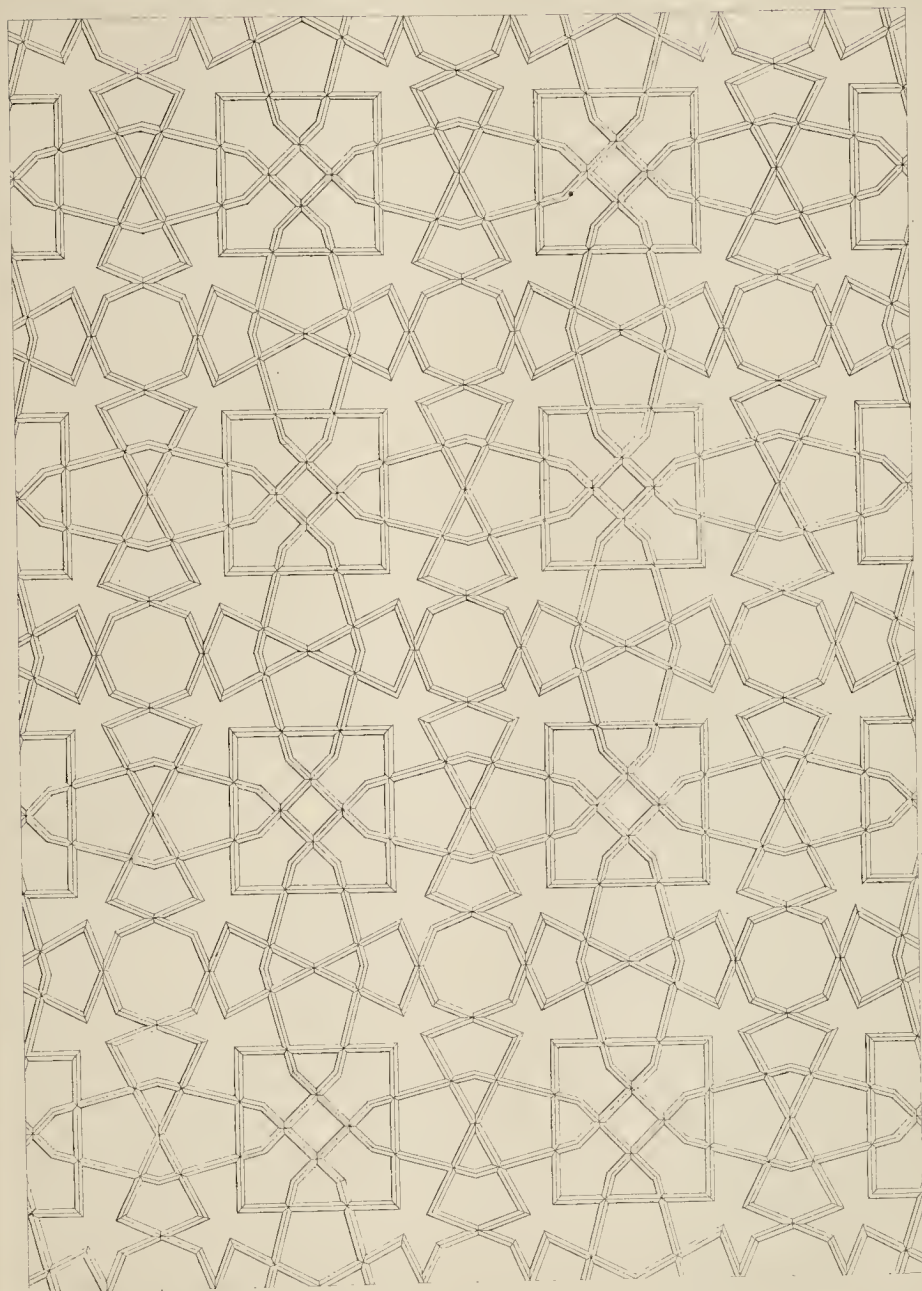
www.libtool.com.cn

Peri tres
G. les en bronze

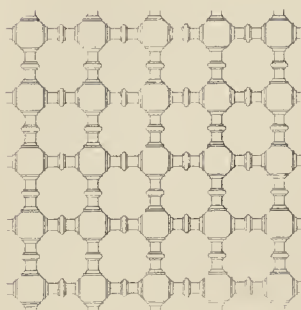
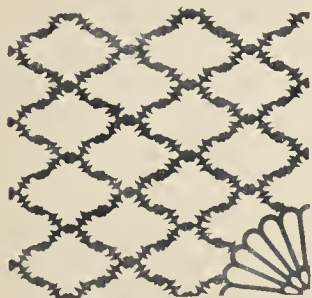
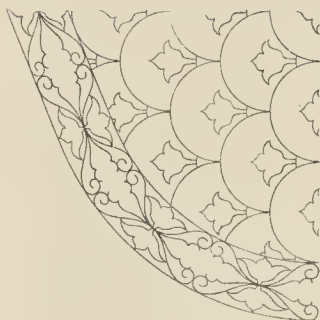
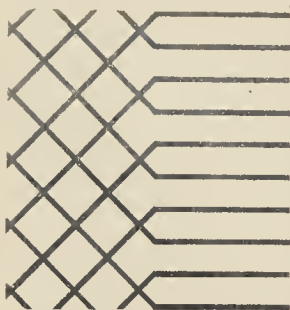
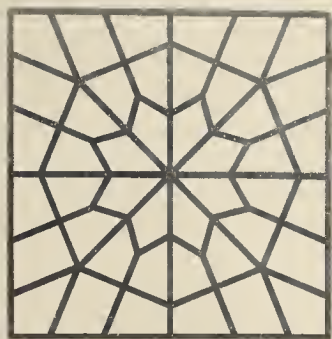
III

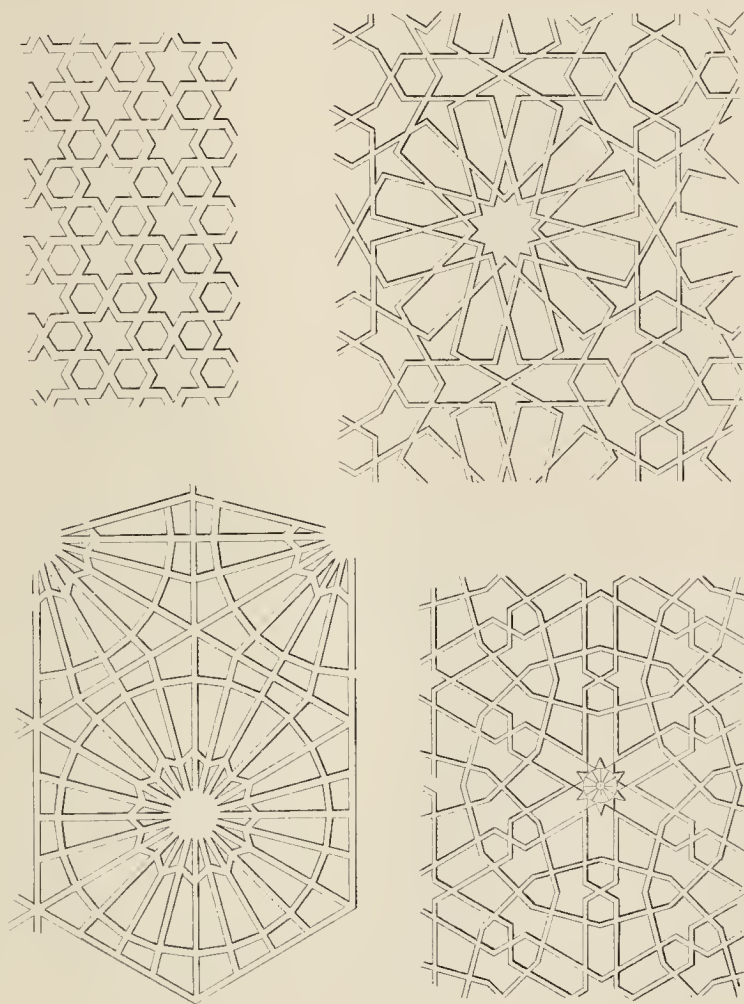
www.libtool.com.cn

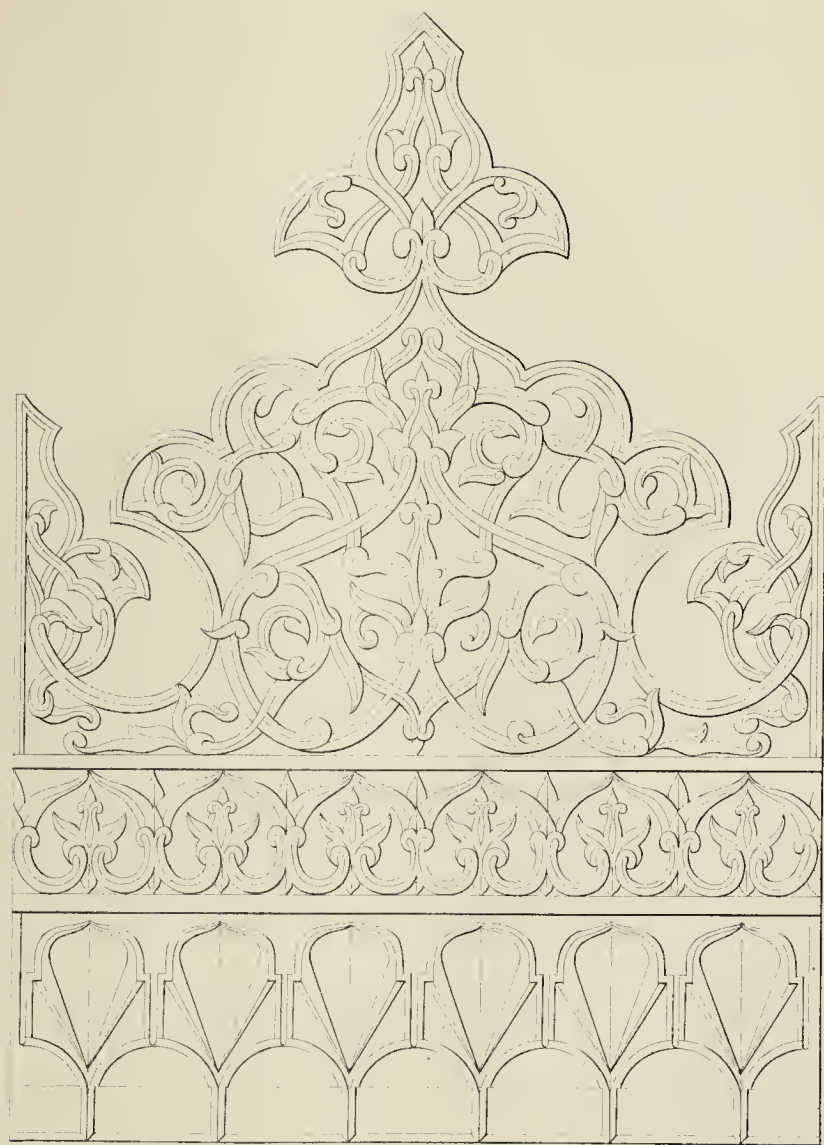
www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

Fig. 1

P. Sébah edit

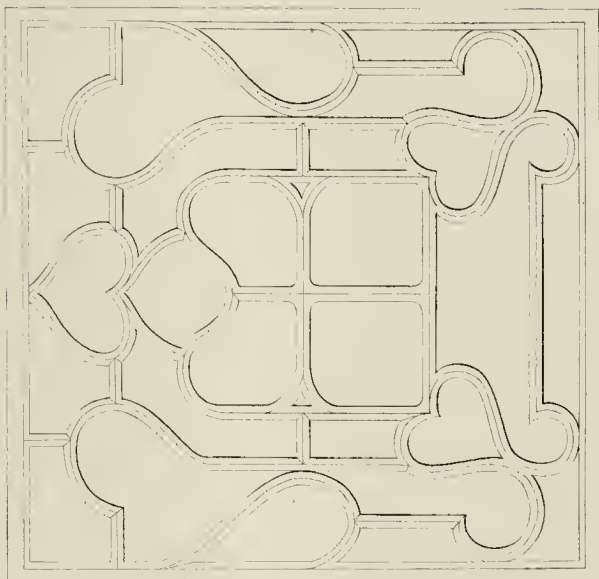

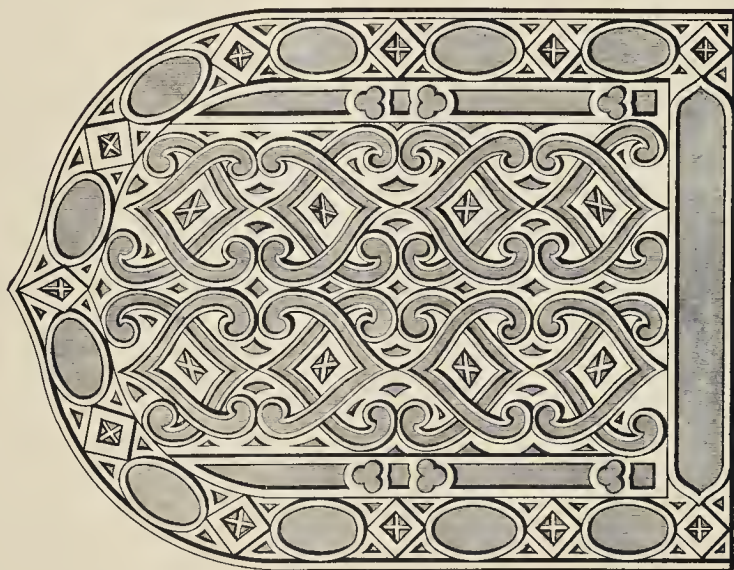
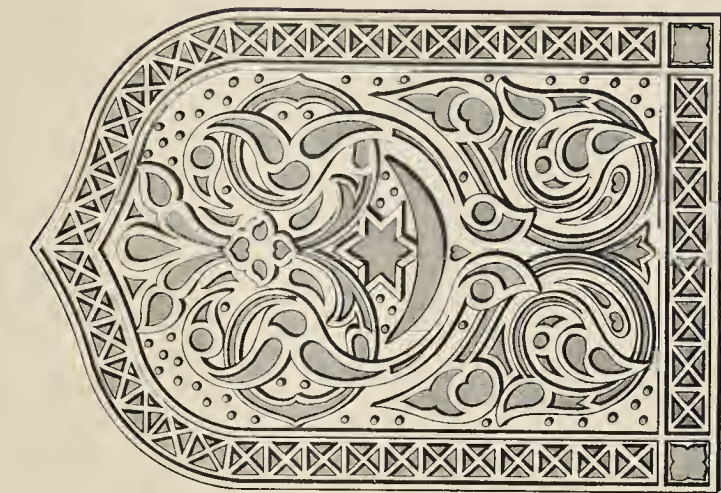
Fig. 2

F. Montani del

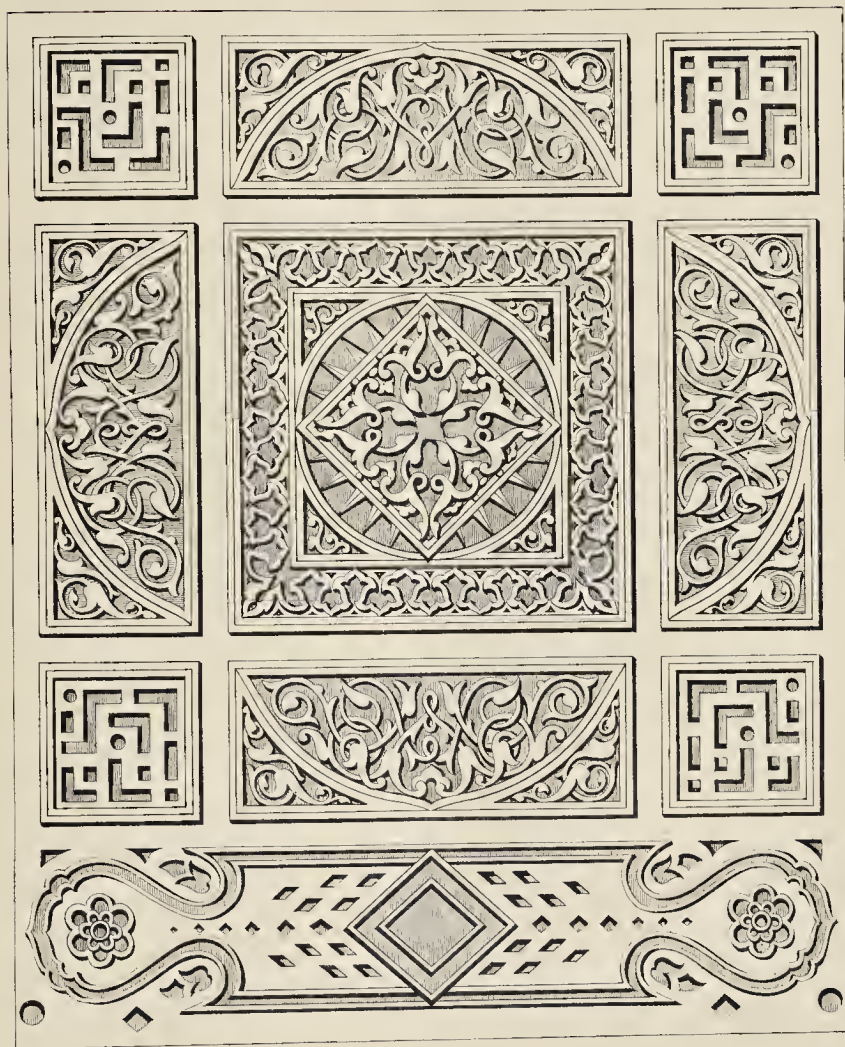
www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

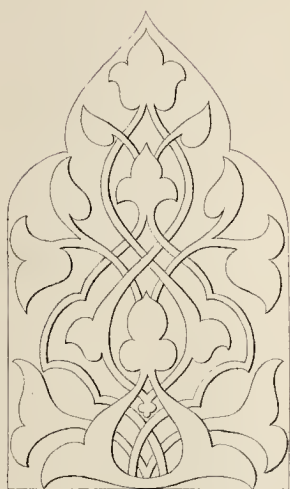

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

Fig. 4

www.libtool.com.cn

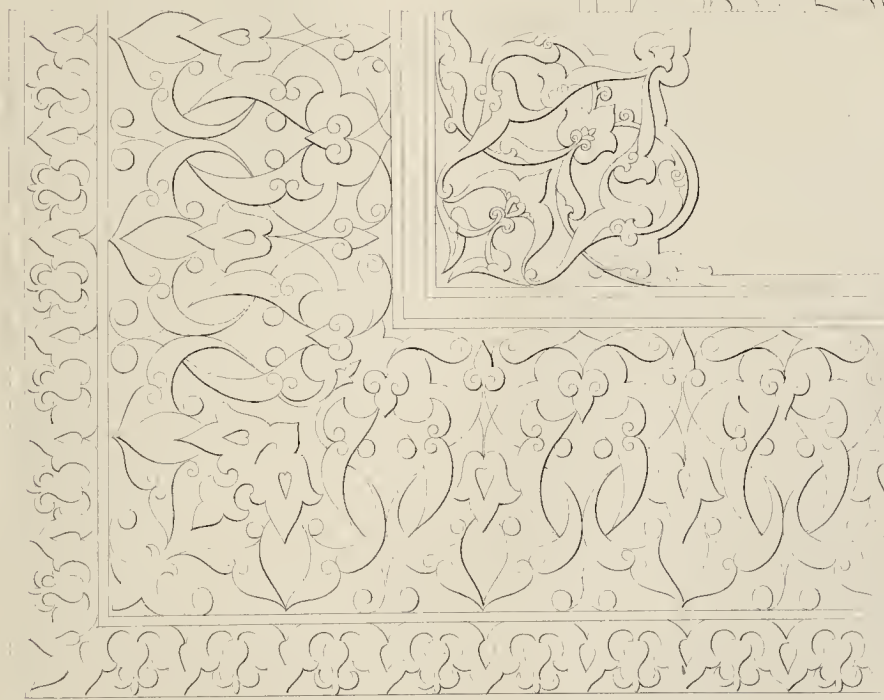
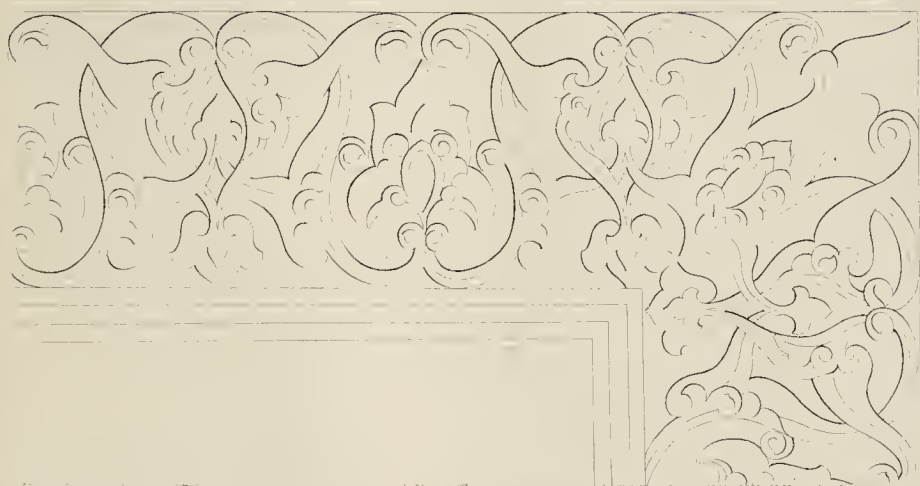
www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

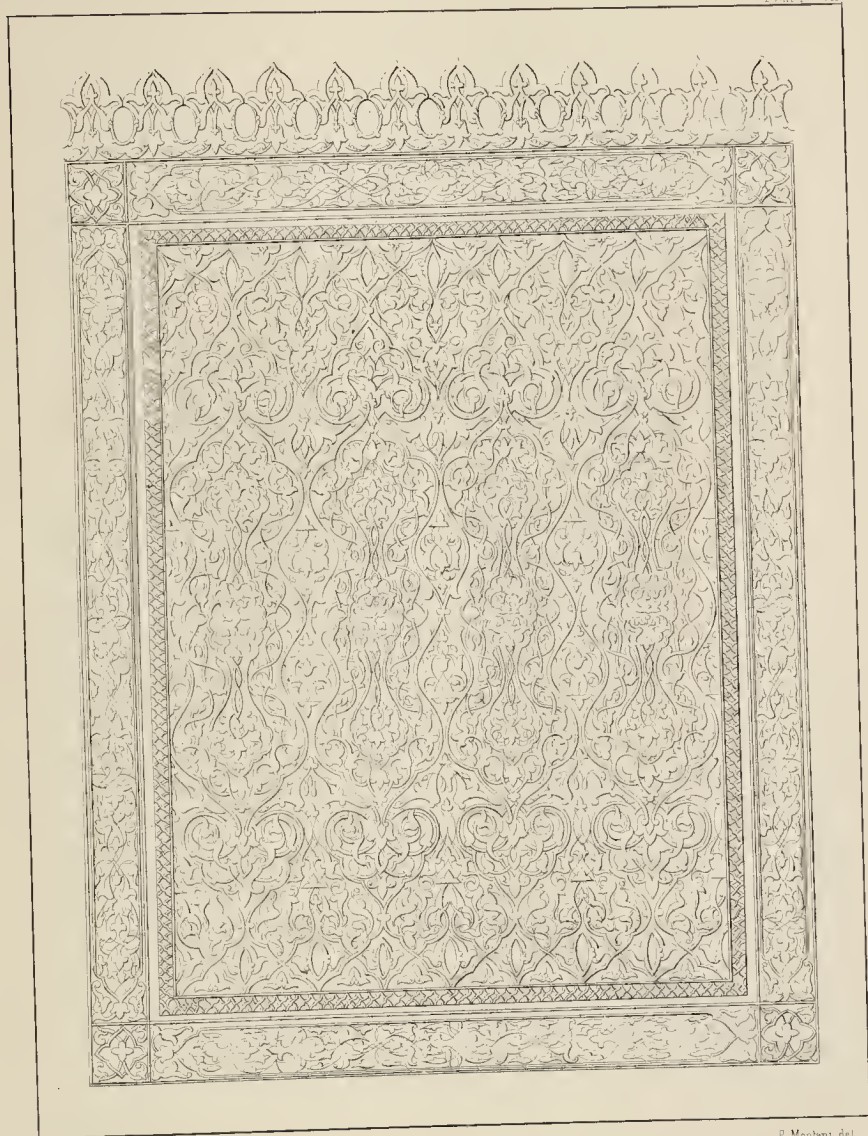
www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

Pentures murale

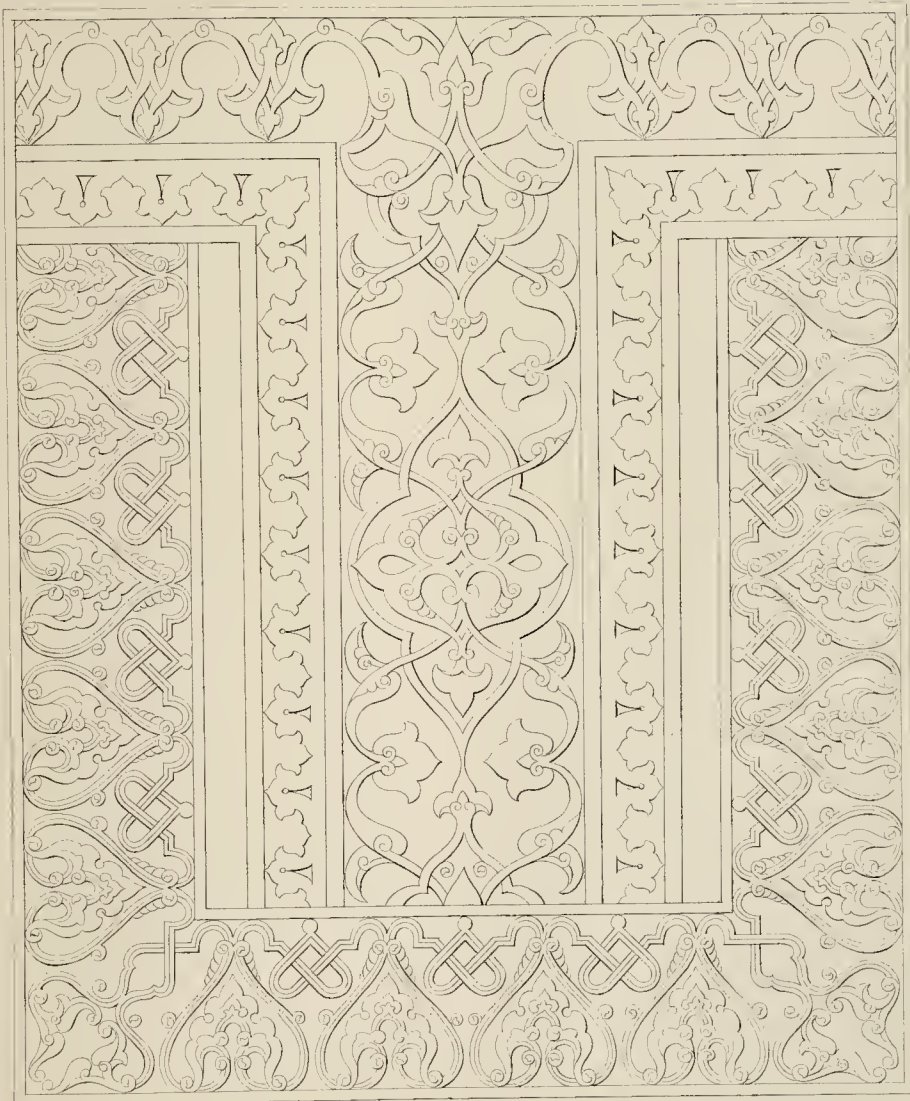
Plan. VI

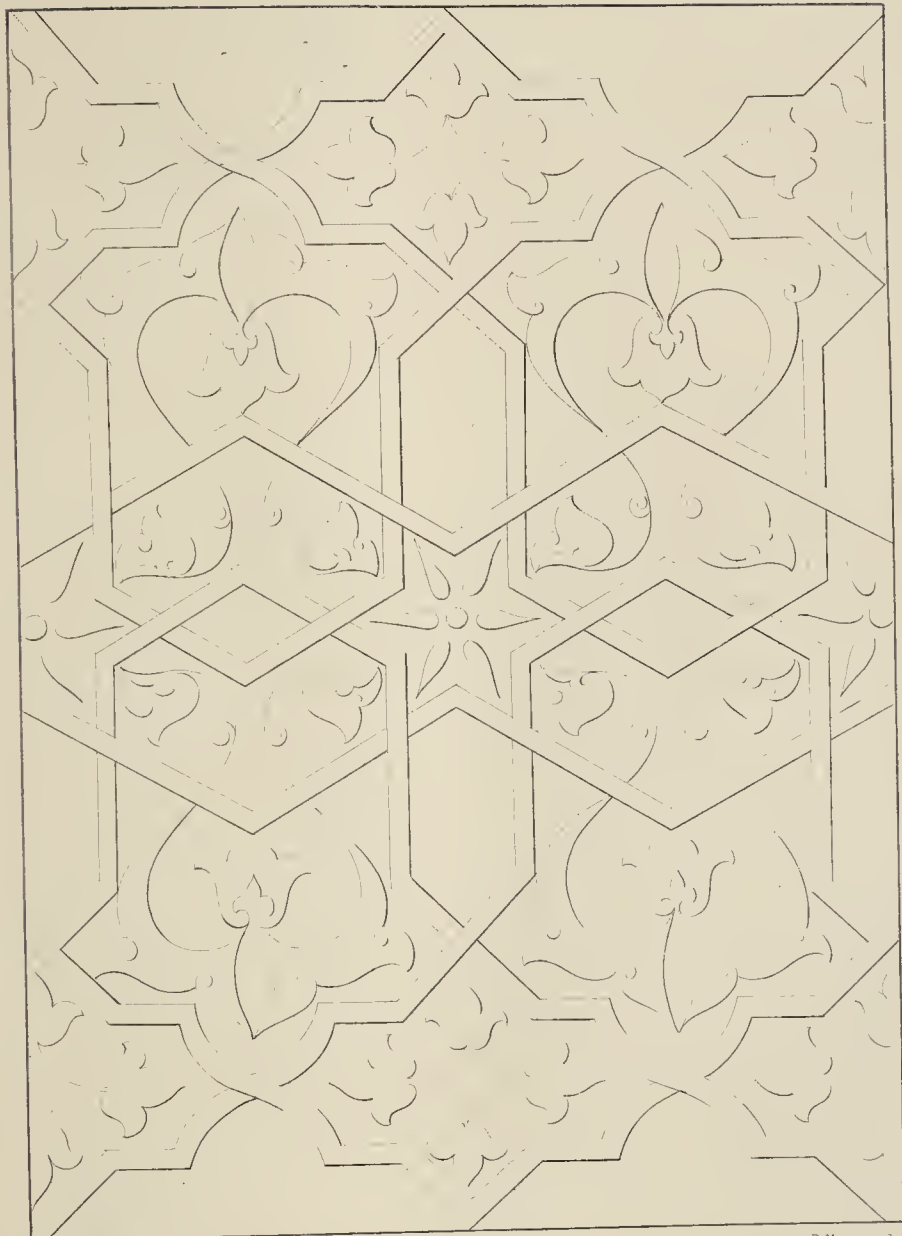
I. Sel.

Monumenti del

www.libtool.com.cn

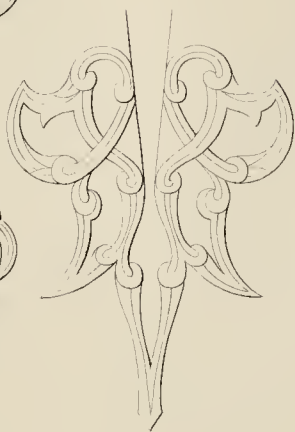
www.libtool.com.cn

7. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

P. Montan del.

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

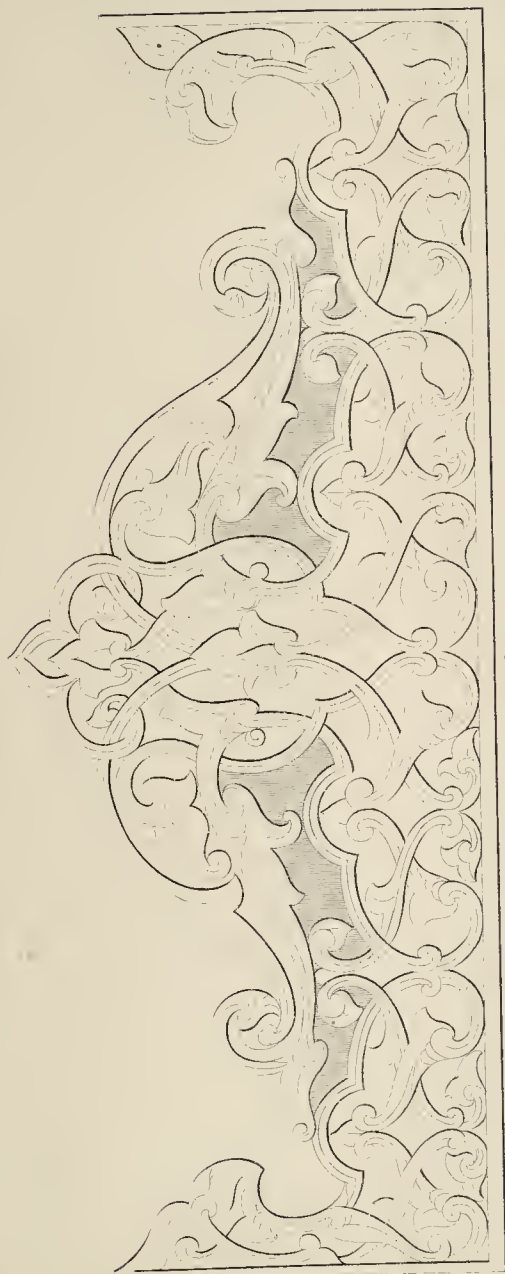

Fig. 4

www.libtool.com.cn

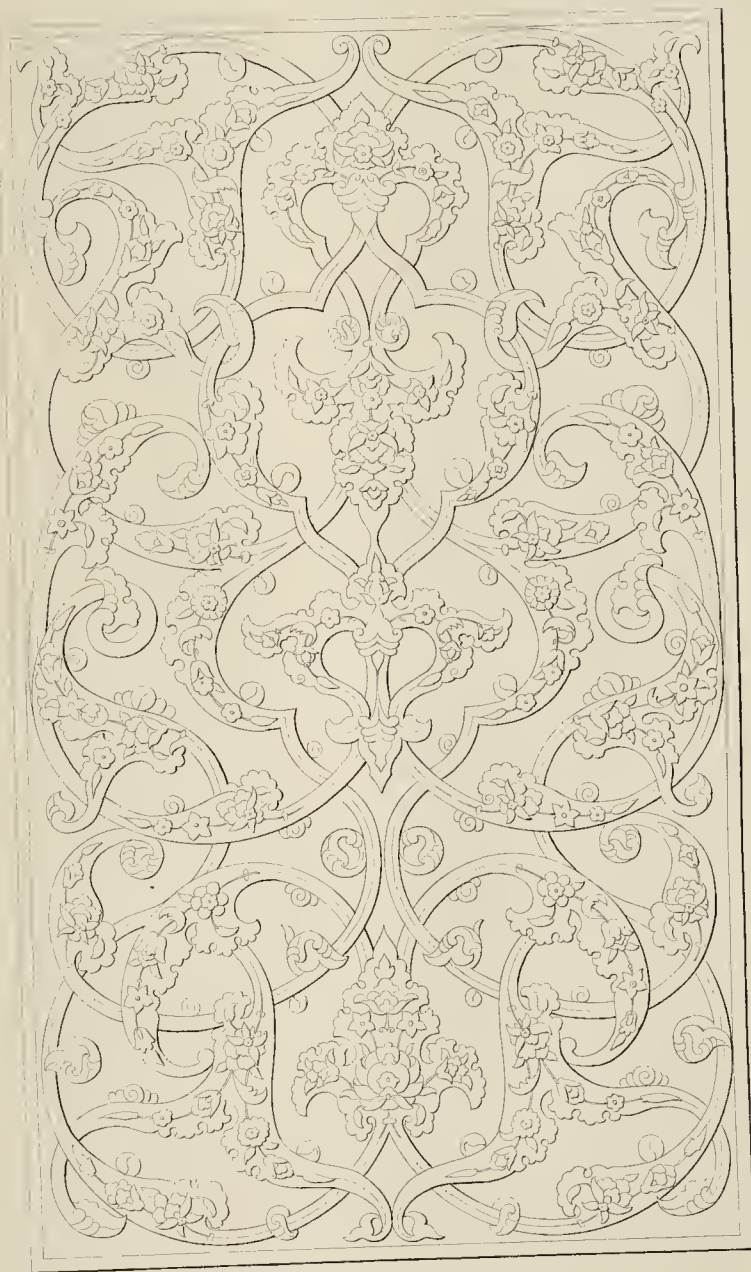
www.libtool.com.cn

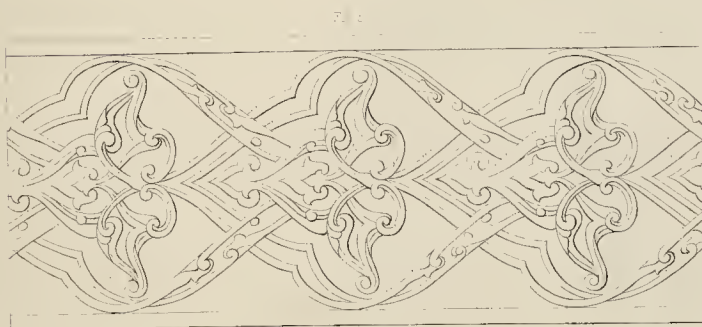
www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

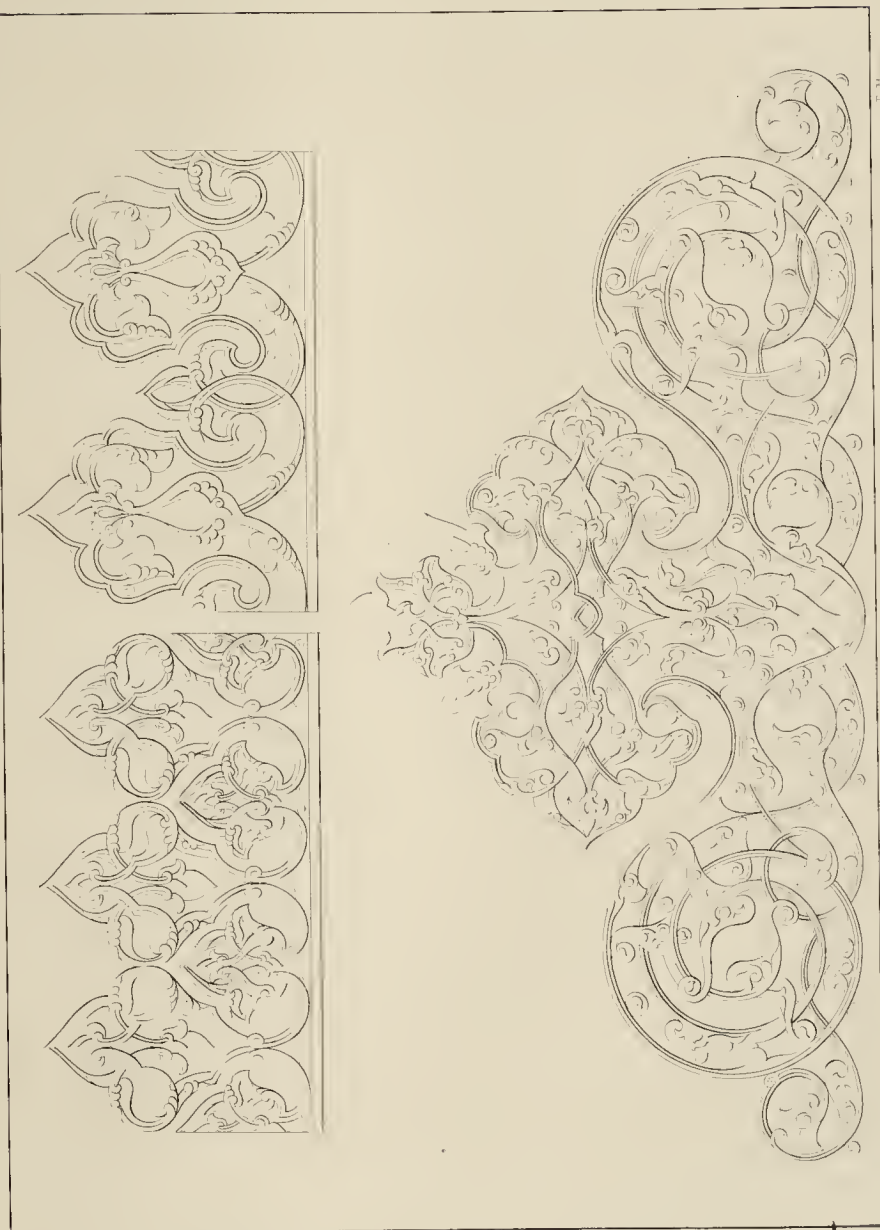

Fig. 1

Fig. 2

www.libtool.com.cn

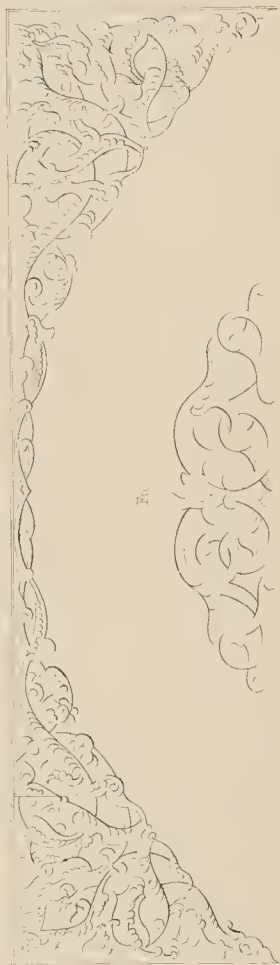
Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

Fayences murales.

Pl. III

Y. etab. ed.

Muséum des

www.libtool.com.cn

Fig. 1

Fayences murales

Fig. 2

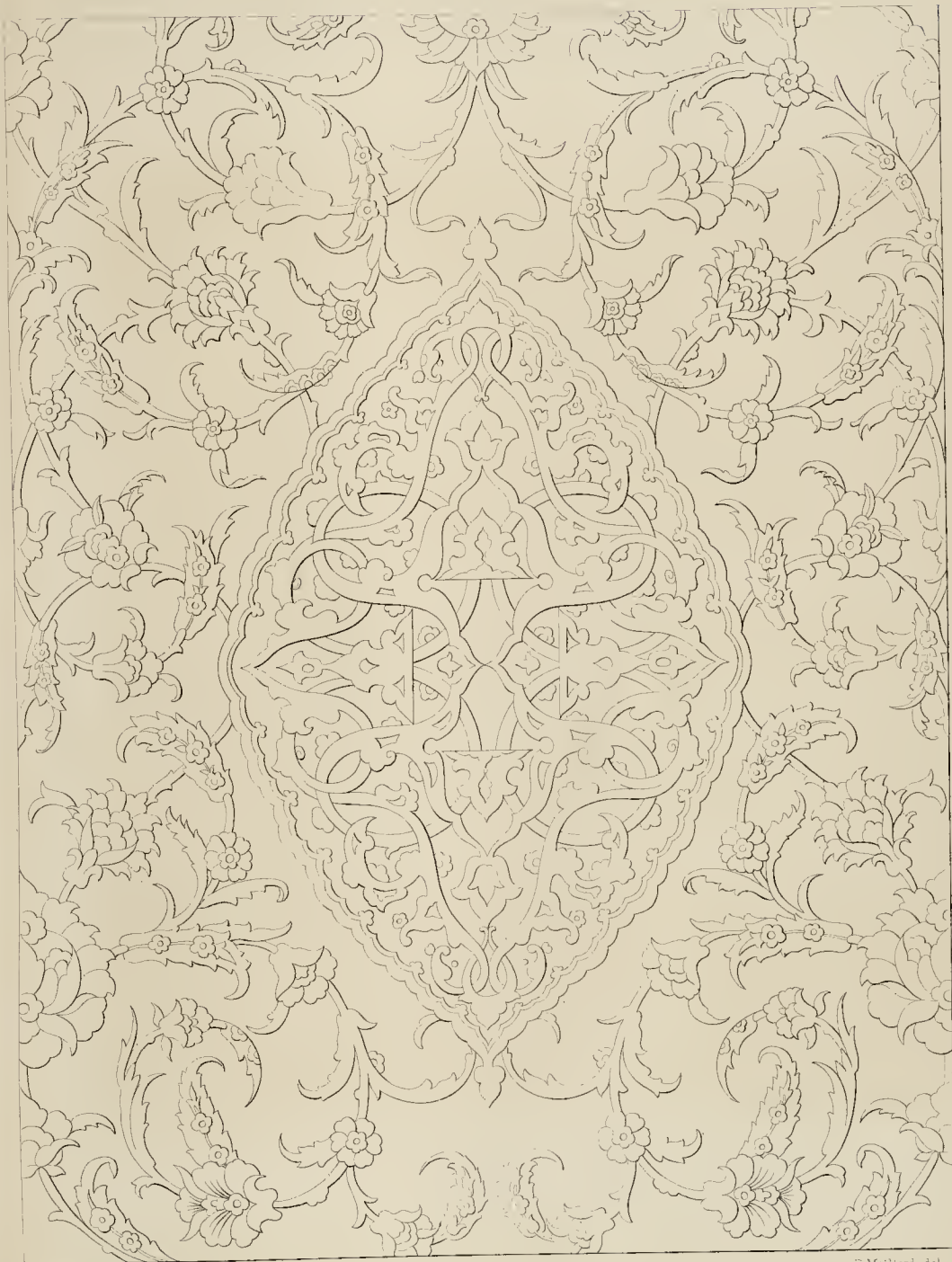
Planche III

Fig. 3

Fig. 4

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

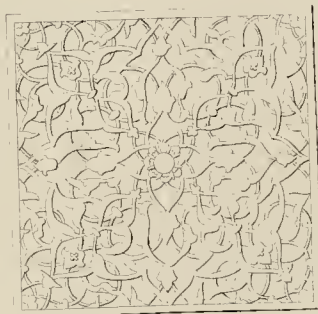
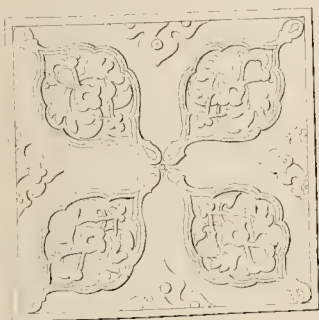
www.libtool.com.cn

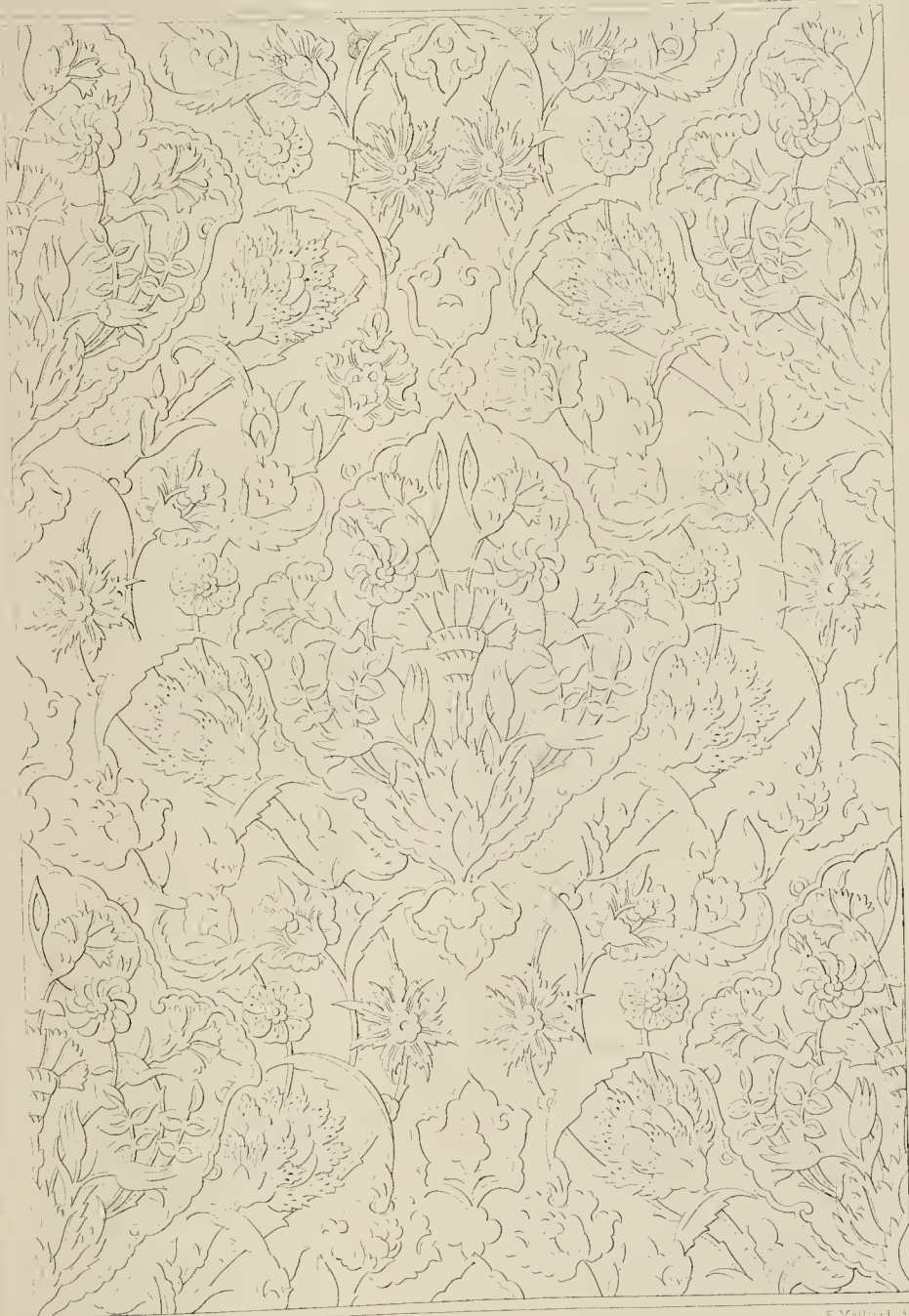
www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

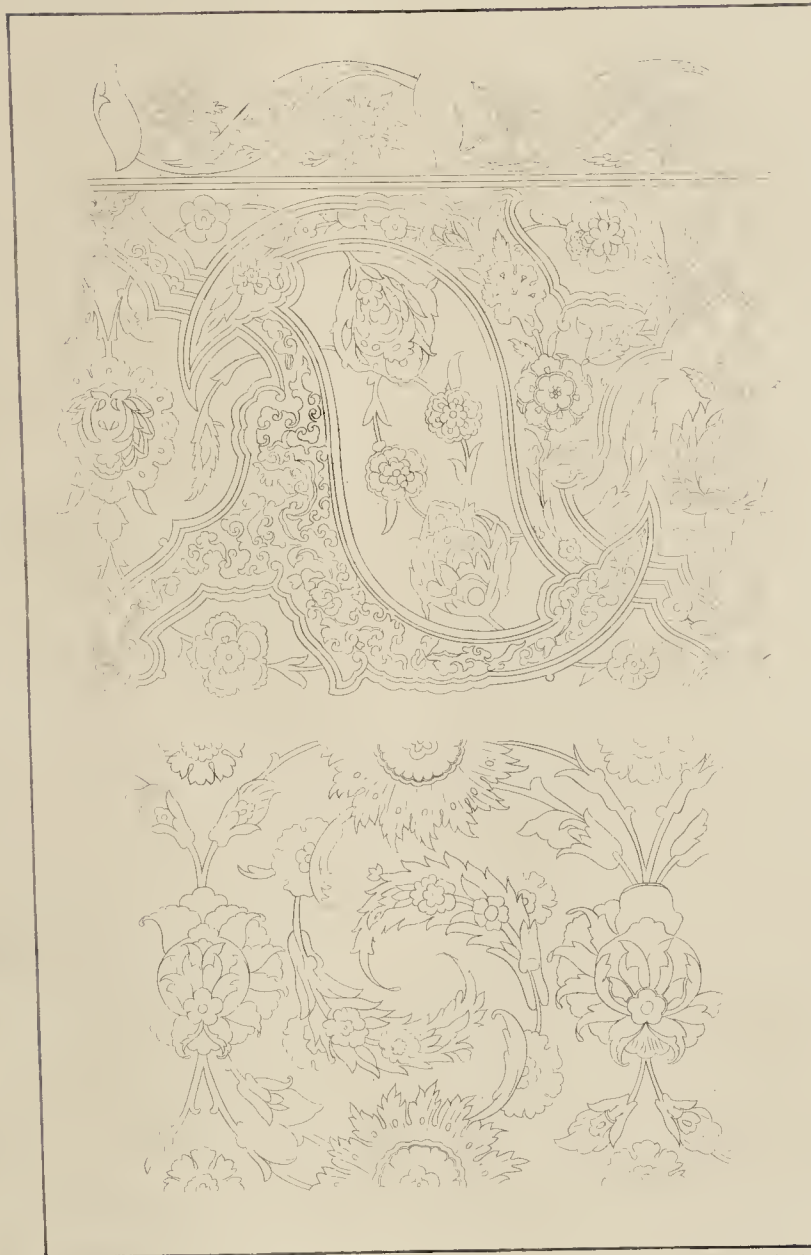

Décoration sur briques émaillées

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

Fayance. mural.

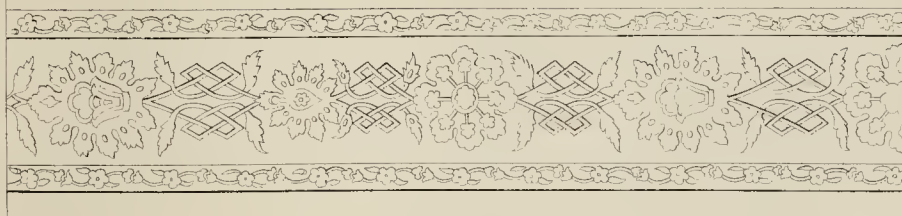
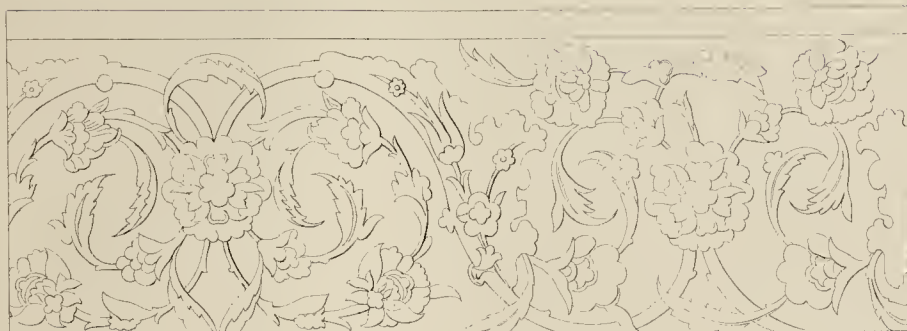
Planch. X.

P. ch. 180

E. Maillard del.

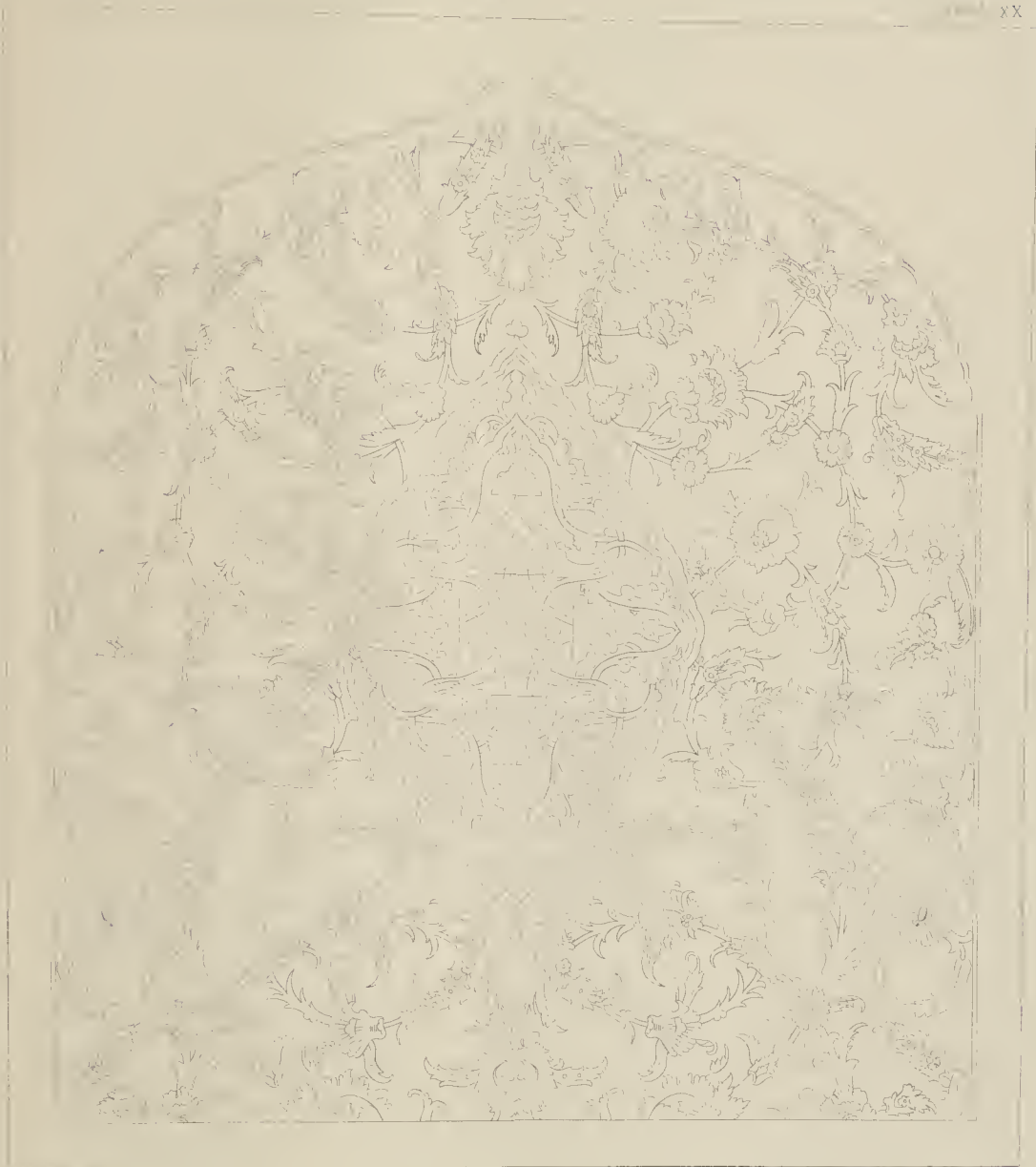
www.libtool.com.cn

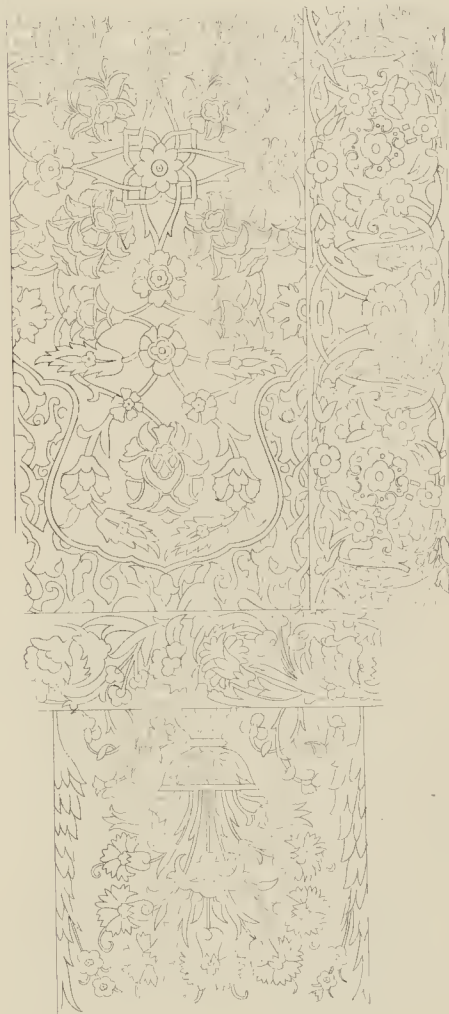
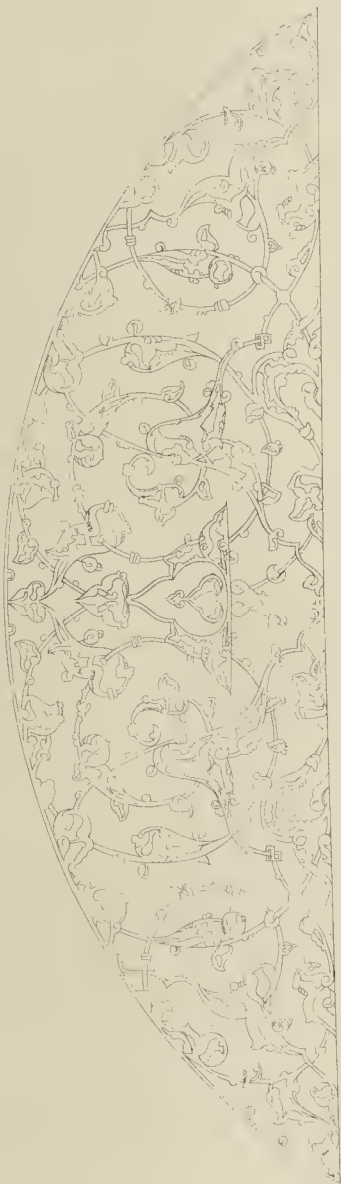
www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

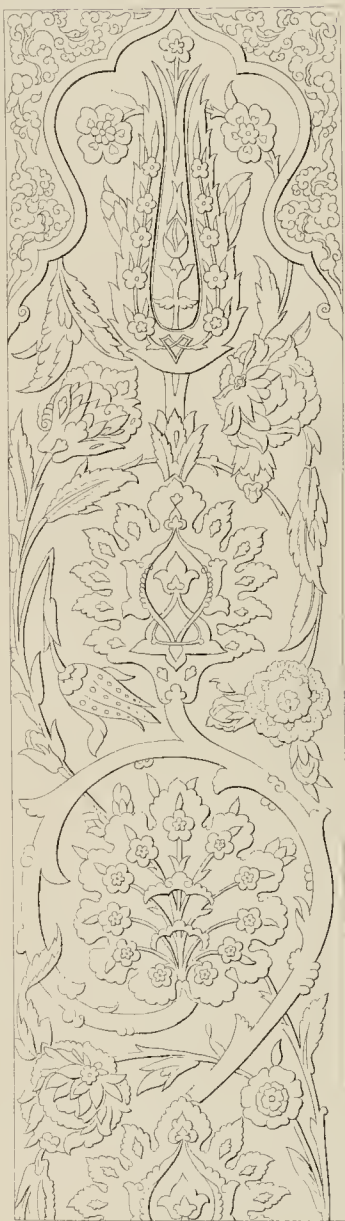
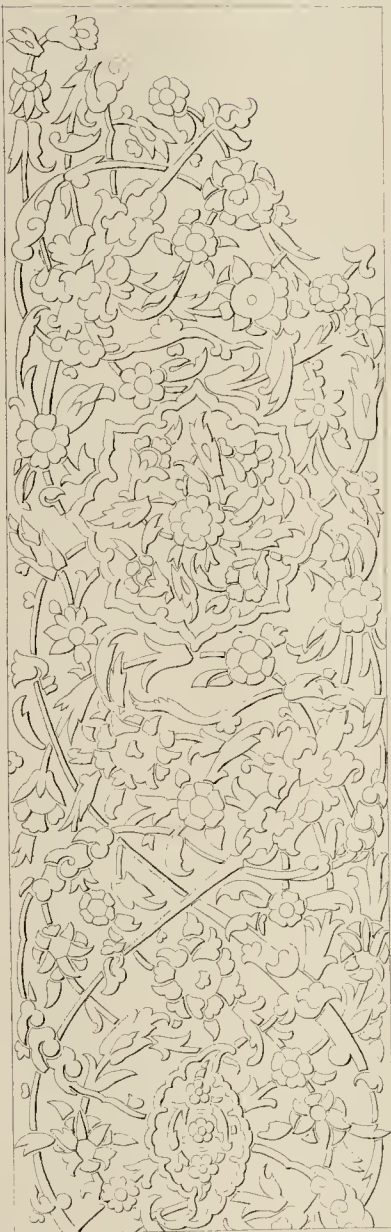
www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

P. Sebah edit.

P. Montan del.

Entête d'une inscription en fayence.

www.libtool.com.cn

Fayences murales.

Planche XXIV

P. Sébah edit.

P. Montani del.

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

افندی مدرسی ۳۴ دفتردار عبد السلام بک مدرسی ۳۵ طوطی قاضی مدرسی ۳۶ حکیم محمد چلی مدرسی ۳۷ حسین چلی مدرسی ۳۸ امیرستان افندی مدرسی ۳۹ شاه قلی مدرسی ۴۰
 زجان بوس بک مدرسی ۴۱ قاری سلیمان بک مدرسی ۴۲ الحاج خانون مدرسی ۴۳ دفتردار شریف زاده مدرسی ۴۴ کوچک فرمانده قاضی حکیم چلی مدرسی ۴۵ باباچلی مدرسی ۴۶
 نجدبدا پنا اولدی کرمانشده کرک خاتمه سکیان علی بک مدرسی ۴۷ النی مرمرده نساچی محمد بک مدرسی ۴۸ انقروده خسرو آغخدا مدرسی ۴۹ سلطان سلیمده بدستان آغخدا مدرسی ۵۰
 (باب رابع) بنا اولتان دارالارزاک اسامی واعدا دین پنا ایدر مرحوم سلطان سلیمان دارالقراسی ۱ اسکندارده والد سلطان دارالقراسی ۲ خسرو آغخدا دارالقراسی ۳ ایوب انصار بده محمد پاشا
 دارالقراسی ۴ صکوچک فرمانده سعیدی چلی دارالقراسی ۵ بوسندی محمد پاشا دارالقراسی ۶ مفتی اولان قاضی دارالقراسی ۷ (باب خامس) بنا اولتان عسارتک اسامی واعدا دین پنا ایدر
 استانبولده مرحوم سلطان سلیمان خان عاری ۱ کبده مکرمده خاصکی سلطان عاری ۲ قره یکارده سلطان سلیمان عاری ۳ استانبولده شهباده عساری ۴ مدینه منوره شاه کیم سلطان عساری ۵
 اردنه مریم صوبی اوزنده مصطفی پاشا کوروسی باشنده واقع اولشدر برعارت ۶ ششده کولک مبدانده قسرا بلی دیکله معروف محلده سلطان سلیمان عاری ۷ اسکندارده والد سلطان عساری ۸
 چوری نام فسیده سلطان سلیمان عاری ۹ اسکندارده مهر و ماه سلطان عاری ۱۰ معناده سلطان مراد خان عاری ۱۱ روحبندده مرحوم رستم پاشا عاری ۱۲ صابجده رستم پاشا عساری ۱۳
 برغوسده محمد پاشا عاری ۱۴ حصصده محمد پاشا عساری ۱۵ کیوتین نام قصده مصطفی پاشا عاری ۱۶ بوسنده محمد پاشا عاری ۱۷ (باب ساس) بنا اولتان دارالنفازک اسامی واعدا دین
 پنا ایدر دارالقراسی ۳ مرحوم سلطان سلیمان خان دارالقراسی ۱ خاصکی سلطان دارالقراسی ۲ اسکندارده والد سلطان دارالقراسی ۳ (باب سابع) بنا اولتان صوبولر بک وکرزک اسامی واعدا دین
 پنا ایدر اول بند کریدر صوبولر پاشه قریب رده دیر ۱ واوزون کر ۲ وعلق کر ۳ وکوزلجه کر ۴ ودرس کورنده کر ۵ وحوض کده صولرده جم اولور ۶ واوزون کرنگار بنا اولدی ۷
 (باب نامن) بنا اولتان جسرک اسامی واعدا دین پنا ایدر بولک چکجهده بنا اولتان کورپر ۱ سلور بده بنا اولتان کورپر ۲ مریم صوبی اوزنده مصطفی پاشا کورپر ۳ مرحوم محمد
 پاشا کورپر ۴ حرامی دره سنده قواغلی کورپر ۵ ستانلوده محمد پاشا کورپر ۶ بوسنده ویش شران نام موضده محمد پاشا کورپر ۷ (باب ناسع) بنا اولتان سرالیرک اسامی واعدا دین
 پنا ایدر مرای عتیق احراق اولوب یکین بنا اولدی ۱ مرای جدید همایون یکی بنا اولدی ۲ مرای اسکندار بنا اولدی ۳ مرای غلطه یکی بنا اولدی ۴ ان مبدای مرای تجدید اولدی ۵
 یکی قوسمرای یکین بنا اولدی ۶ قدیلولو مرای یکین بنا اولدی ۷ قنار باغ عسیمی یکین بنا اولدی ۸ اسکندر چلی یکین بنا اولدی ۹ خالصا بکار مرای یکین بنا اولدی ۱۰ محمد پاشا
 مرای قدرغه لمانده ۱۱ محمد پاشا مرای ایصوفیده مرحوم رستم پاشا یکین بنا ایلدی ۱۲ محمد پاشا مرای اسکندار ۱۳ سیلوش مرای استانبولده ۱۴ علی پاشا مرای استانبولده ۱۵ ان میدانده
 احد پاشا مرای ۱۶ سلطان بازینده فرهاد پاشا مرای ۱۷ وفامیدانده پرتو پاشا مرای ۱۸ ان میدانده منان پاشا مرای ۱۹ خواجه پاشا صوفی محمد مرای ۲۰ یکی پیغده محمد اقا مرای ۲۱
 خنقلوده محمد پاشا مرای ۲۲ شاه خویان مرای قلم چشمدی قریبده ۲۳ شهر دن طشره پرتو پاشا مرای ۲۴ وطرشه مرحوم رستم پاشا مرای ۲۵ بوسنده محمد پاشا مرای ۲۶ اسکندر چلی
 چنگکنده مرحوم رستم پاشا مرای (باب عاشر) بنا اولتان کاربان سرالیرک اسامی واعدا دین پنا ایدر مرحوم سلطان سلیمان خان عاری قریبده کاربان سرالیرک ۱ بولک چکجهده بنا اولتان
 سلطان کاربان سرالیرک ۲ روحبندده مرحوم رستم پاشا کاربان سرالیرک ۳ غلطه اولان کاربان سرالیرک ۴ علی پاشا کاربان ت نازارنده اولان کاربان سرالیرک ۵ علی پاشا کاربان
 مرای ۶ قاده اولان پرتو پاشا کاربان سرالیرک ۷ الغین نام موضده مصطفی پاشا کاربان سرالیرک ۸ صابجده مرحوم رستم پاشا کاربان سرالیرک ۹ صمانلوده مرحوم رستم پاشا کاربان
 سرالیرک ۱۰ اق پیغده رستم پاشا کاربان سرالیرک ۱۱ قرمان اولکی سنده رستم پاشا کاربان سرالیرک ۱۲ قارشدانده مرحوم رستم پاشا کاربان سرالیرک ۱۳ ایصلاده خسرو کفخان کاربان
 سرالیرک ۱۴ حصصده محمد پاشا کاربان سرالیرک ۱۵ برغوزده محمد پاشا کاربان سرالیرک ۱۶ اردنهده مرحوم رستم پاشا کاربان سرالیرک ۱۷ اردنهده علی پاشا کاربان سرالیرک ۱۸
 سرالیرک ۱۹ (باب حادی عشر) بنا اولتان عسارتک اسامی واعدا دین پنا ایدر زساخانه زفت مخزن ۱ سرای اسطاسانده خاص ابار ۲ بنجه پلوسنده ابار ۳ سرای اسطاسانده مفتح وکیلار ۴ اون قیانه
 اولتان ابار ۵ (باب ثانی عشر) بنا اولتان حاملرک اسامی واعدا دین پنا ایدر مرحوم سلطان سلیمان چلی ۱ سرایده اوج پاشا ۲ استانبولده سلطان سلیمان چلی ۳ اسکندر مرایده اوج
 باب حجام ۴ حصکی سلطان چلی ۵ ایصوفیده حصکی سلطان چلی ۶ یهودیلر ایچنده والد سلطان چلی ۷ اسکندارده سلطان چلی ۸ قره یکارده والد سلطان چلی ۹ جب علی قوسنده
 مهر و ماه سلطان چلی ۱۰ اردنهده قوسنده اطفی پاشا چلی ۱۱ اردنهده محمد پاشا چلی ۱۲ یکی بنجهده قوجده مصطفی چلی ۱۳ سلوروی قوسنده ابراهیم پاشا چلی ۱۴ صولی مناسرتده قواغلی
 چلی ۱۵ بشکاشانده شان پاشا چلی ۱۶ خندقلیده ملا چلی چلی ۱۷ قنار قوسنده قودان چلی ۱۸ معیونجده مفتی چلی ۱۹ حصص نام قصده محمد پاشا چلی ۲۰ ایوب انصار بده
 خسرو آغخدا چلی ۲۱ اوزنه کولیده برجام ۲۲ صابجده مرحوم رستم پاشا چلی ۲۳ یکی فوخارجنده مرکز افندی چلی ۲۴ نساچی پاشا چلی ۲۵ ازنگینجده برجام ۲۶ چنلیجده برجام ۲۷
 حسین چلی فصر بده ۲۸ صاری کوزل چلی ۲۹ زورکده خیرالدین پاشا چلی ۳۰ کرک خاتمه یعقوب اقا چلی ۳۱ (باب ثالث عشر) مرحوم سلطان سلیمان خان زبیه ۱ شهباده کان
 زبیه ۲ سلطان سلیم خان زبیه ۳ شهباده سلطان محمد پاشا زبیه ۴ مرحوم وزیر اعظم رستم پاشا زبیه ۵ ایوب انصار بده محمد پاشا زبیه ۶ ایوب انصار بده زال محمود پاشا زبیه ۷
 طوب قوسنی قریبده احد پاشا زبیه ۸ ایوب انصار بده سیلوش پاشا زبیه ۹ اسکندارده شمس پاشا زبیه ۱۰ بشکاشانده خیرالدین پاشا زبیه ۱۱ بشکاشانده مرحوم یحیی افندی زبیه ۱۲
 قیرس بکر یکسی اولان عرب احد زبیه ۱۳ طوشانده قایچ علی پاشا زبیه ۱۴ ایوب انصار بده پرتو پاشا زبیه ۱۵ یکی پیغده شاه خویان قریب زبیه ۱۶ اردنهده محمد احد پاشا زبیه ۱۷
 اسکندارده الحاج پاشا زبیه ۱۸

واعدادین بیسان ایدر (باب حامی عشر) بناوانان خزنه‌لک اسامی واعدادین بیان ایدر (باب ثانی عشر) بناوانان خزنه‌لک اسامی واعدادین بیان ایدر (باب اول) بناوانان جوامع شرف‌لک اسامی واعدادین بیان ایدر

عجده استایلوئه مرحوم و مفتوزله سلطان سلیمان خان جامع شرقی ۱ مرحوم شهراده سلطان محمد جامی ۲ عورت واعدادین بیان ایدر (باب اول) بناوانان جوامع شرف‌لک اسامی واعدادین بیان ایدر

بازارنده مرحوم حاکمی سلطان جامی ۳ ادرنه قیوستده مه‌رام سلطان جامی ۴ اق سرای یازارنده عثمان شاه والدهی جامی ۵ طوب قیوستده مرحوم اجد اشا جامی ۶ تحفه قلعه‌ده مرحوم رستم باشا جامی ۷ فنرغه لیسانده مرحوم محمد باشا جامی ۹ سلوری قیوستده مرحوم ابراهیم باشا جامی ۱۰ بدی فله فربنده فوغاخی الحجاج اوجده جامی ۱۱ منلا کورنبد قاضی عسکر عبدالرحمن افندی جامی ۱۲ اخور قوسی فربنده فوغاخی محمود اغا جامی ۱۳ یکی قوقر بنده اوپله پاشی جامی ۱۴ قوجه مصطفی باشا فربنده قوجه خسرو جامی ۱۵ صول مناسزده حاجی خاتون جامی ۱۶ اوسکوبلی حشمه‌سی فربنده دفتوز سلیمان چلی جامی ۱۷ بلاط قوسی فربنده قرخ کتخدا جامی ۱۸ بلاط فربنده ترجان بوش یک جامی ۱۹ یکی باغچه فربنده حرم جاشوی جامی ۲۰ قاضی چشمه‌سی فربنده شان اغا جامی ۲۱ ازبیر اسکله‌سی فربنده انخی چلی جامی ۲۲ اون قیاتبه سلیمان صوابی جامی ۲۳ حضرت اخی ابوب انصار پده شاه سلطان جامی ۲۴ ابوب انصار پده زال محمود باشا جامی ۲۵ ابوب انصار پده ناشانی باشا جامی ۲۶ ادرنه قوسی فربنده اهر بخاری جامی ۲۷ یکی قو خارچنده مرحوم کزاشدی جامی ۲۸ سسوتلوجه جاشوی پاشی جامی ۲۹ کرمنلکه تور شچی زاده حسین چلی زاده جامی ۳۰ ترسانلار فربنده قلم باشا جامی ۳۱ عزیر قیوستده محمد باشا جامی ۳۲ طوخیانه قلیچ علی باشا جامی ۳۳ طوخیانه محی الدین جامی ۳۴ طوخیانه ایه بشکاش پاینده منلا چلی جامی ۳۵ طوخیانه اوژونده ابوالفضل جامی ۳۶ طوخیانه مرحوم شهراده جهانگیر جامی ۳۷ بشکاشنده مرحوم ستان باشا جامی ۳۸ اسکدارده شمس اجد باشا جامی ۳۹ اسکدارده مرحوم والده سلطان جامی ۴۰ قانچیده اسکندر باشا جامی ۴۱ ککوزده مصطفی باشا جامی ۴۲ ازبکیده برنو باشا جامی ۴۳ صالحیده رستم باشا جامی ۴۴ منکالوده رستم باشا جامی ۴۵ بولی نام قصیده مصطفی باشا جامی ۴۶ بولیده فرهاد باشا جامی ۴۷ ازبکیده محمد باشا جامی ۴۸ قصیده الحاج اشا جامی ۴۹ انفرده جناتی باشا جامی ۵۱ اضرورده مصطفی باشا جامی ۵۲ چوروده محمدی سلطان علاءالدین جامی ۵۳ ازبکیده محمدی عبدالسلام جامی ۵۴ ازبیک نام قصیده کابساند دونه ۵۵ جامع عتیق احراق اولوب جدید سلطان سلیمان بنالدی ۵۶ حلدیه خسرو باشا جامی ۵۷ کوتاهیده محمدی اورخان غازی جامی ۵۸ بنسباده سلطان مراد خان جامی ۵۹ بالادین نام قصیده رستم باشا جامی ۶۰ فره‌یکارده سلطان سلیمان جامی ۶۱ شام سرینده کولک میدانده قصر الملق دیکله معرف مجله سلطان سلیمان جامی ۶۲ ادرنه ده سلطان سلیم خان جامی ۶۳ ادرنه ده طاشانی جامی ۶۴ محمد باشا و حییون زاده بنیالدی ۶۵ ادرنه ده دفتوز مصطفی باشا جامی ۶۵ بلااسکی سنده علی باشا جامی ۶۶ حفصه نام قصیده محمد باشا جامی ۶۷ صوفیده محمد باشا جامی ۶۸ هرکده صوفی محمد باشا جامی ۶۹ تنبلیده فرهاد باشا جامی ۷۰ بودینده مقبول مصطفی باشا جامی ۷۱ اسبارنده فردوس یک جامی ۷۲ اولاشولام قصیده می کتخدا جامی ۷۳ کوزلوده تاتار خان جامی ۷۴ ادرنه مرغ صوفی اوژنده واقع مصطفی باشا کوروسی باشندده خاصکی سلطان جامی ۷۵ کعبه شریف شرف‌الله حرم شرف‌لریشک بقدری تعمیر اولادی ۷۶ (باب ثانی) بناوانان مساجدلی بیان ایدر یکی باغچه‌ده مرحوم رستم باشا مسجدی ۱ عینی قیوستده ابراهیم باشا مسجدی ۲ یکی باغچه‌ده ستان باشا مسجدی ۳ طوب قوسی فربنده مفتی جوی زاده افندی مسجدی ۴ یکی باغچه فربنده یوسف‌لک مسجدی ۵ کرک خانه حوال‌سندده امرعلی چلی مسجدی ۶ کرک خانه فربنده اوج پاشی مسجدی ۷ دفتوز شریف زاده مسجدی ۸ دفتوز محمد افندی مسجدی ۹ حافظ مصطفی مسجدی ۱۰ اعفی باشا فربنده سیم کش پاشی مسجدی ۱۱ سلطان محمد تنقاری فربنده حوجکی زاده مسجدی ۱۲ سلوری قوسی فربنده جاشوی مسجدی ۱۳ داود باشا فربنده جوی زاده مسجدی ۱۴ سلوری قوسی فربنده تنجایی اجد مسجدی ۱۵ صاری الحاج نصوح مسجدی ۱۶ فصال الحاج حوض مسجدی ۱۷ اغا چارنده دباغ الحجاج حزه مسجدی ۱۸ الحجاج حسن مسجدی ۱۹ فر قور بنده ابراهیم باشا مسجدی ۲۰ لافه فربنده شیخ فرهاد مسجدی ۲۱ قو خارچنده کورلگی پاشی مسجدی ۲۲ کتخاچار کارخانه‌سی مسجدی ۲۳ قوبچیلر کارخانه‌سی مسجدی ۲۴ ابوصوفی فربنده هر شک بودوروی مسجدی ۲۵ قز قیوستده ایلیایی مسجدی ۲۶ سلطان سلیم فربنده حین چلی مسجدی ۲۷ علی باشا حاجی فربنده الحاج البیاس مسجدی ۲۸ قوجه مصطفی باشا فربنده تنقاری زاده مسجدی ۲۹ چنور حاجی فربنده قاضی زاده مسجدی ۳۰ عزیر حاجی فربنده مفتی اغانی افندی مسجدی ۳۱ صوردن طشره تنقار خانه مسجدی ۳۲ ادرنه قیوستدن طشره سرای اغانی مسجدی ۳۳ ابویوب انصار پده اربده پاشی مسجدی ۳۴ سونلوجه حکیم قیوستی زاده مسجدی ۳۵ استایلوئه قیوستی زاده مسجدی ۳۶ ابوب انصار پده فارچی سلیمان مسجدی ۳۷ کرمنلکه اجد چلی مسجدی ۳۸ ابوب انصار پده دوکچی پاشی مسجدی ۳۹ قلم باشا پده محی کتخدا مسجدی ۴۰ قلم باشا ده شهر امانی حسین افندی مسجدی ۴۱ طوخیانه ده سیل یک مسجدی ۴۲ طوب قیوستدن طشره البیاس زاده مسجدی ۴۳ قلم باشا ده یازار پاشی می کتخدا مسجدی ۴۴ بولا جکیده محمد باشا مسجدی ۴۵ اسکدارده الحاج باشا مسجدی ۴۶ خاص سکویده سراج خانه مسجدی ۴۷ طوب قیوستدن طشره صراف مسجدی ۴۸ صواو مناسزده روزنامه‌چی عیدی افندی مسجدی ۴۹ (باب ثالث) بناوانان مدارس اسامی واعدادین بیان ایدر مکتب مکرمده مرحوم سلطان سلیمان خان مدرسه‌سی ۱ خانچیلر کونکنده مرحوم سلطان سلیمان اول مدرسه‌سی ۲ استایلوئه سلطان سلیمان مدرسه‌سی الی باب ۳ مرحوم شهراده سلطان محمد خان مدرسه‌سی ۴ عورت بازارنده خاصکی سلطان مدرسه‌سی ۵ سلطان سلیم فربنده خاصکی سلطان قهریه مدرسه‌سی ۶ اسکدارده والده سلطان مدرسه‌سی ۷ اسکدارده مهره‌ام سلطان مدرسه‌سی ۸ ادرنه قیوستده مهره‌ام سلطان مدرسه‌سی ۹ قز قیوستده لیانده محمد باشا مدرسه‌سی ۱۰ ابوب انصار پده محمد اشا مدرسه‌سی ۱۱ اق سرای فربنده عثمان شاه والده‌سی مهره‌ام سلطان مدرسه‌سی ۱۲ استایلوئه مرحوم رستم باشا مدرسه‌سی ۱۳ استایلوئه علی باشا مدرسه‌سی ۱۴ طوب قیوستده مقول اجد باشا مدرسه‌سی ۱۵ استایلوئه صوفی محمد باشا مدرسه‌سی ۱۶ استایلوئه ابراهیم باشا مدرسه‌سی ۱۷ ستان باشا مدرسه‌سی ۱۸ اسکندر باشا مدرسه‌سی ۱۹ قلم باشا مدرسه‌سی ۲۰ بلااسکی سنده علی باشا مدرسه‌سی ۲۱ مصری مصطفی باشا مدرسه‌سی ۲۲ ازبکیده اجد باشا مدرسه‌سی ۲۳ عینی قیوستده ابراهیم باشا مدرسه‌سی ۲۴ اسکدارده شمس باشا مدرسه‌سی ۲۵ فوغاخی جعفر اغا مدرسه‌سی ۲۶ اجد اغا مدرسه‌سی ۲۷ مقول امیر مدرسه‌سی ۲۸ اولمده دیکله معرونی مدرسه‌سی ۲۹ اوج پاش مدرسه ۳۰ قاضی عسکر روز افندی مدرسه‌سی ۳۱ سلطان محمد فربنده خواجکی زاده مدرسه‌سی ۳۲ اغانا زاده مدرسه‌سی ۳۳ بشکاشنده محی

(*) تذکره الانبیه (*)

پورساله تذکره الانبیه که مولفی و پوجوام شریفعلی وادرنه صاحب سنک مهندسی و سرکاری مشهور فوجہ معمار سان کہ فن بنا اکا معشر و پوز بیلدن زیادہ معمر اولوب نیچہ انبیه عطیہ بناسنه مهندی اولمشدر کہ رساله سندن معلوم اولور بنیان عری منہدم اولدقده سلطان سلیمان چامی قریبندہ اثنا قیوسی اوکنده کوشده دفن اولوتوب ترہسی اوزرینہ شاعر مشہور ساعرنک بوتارینی قازانشدر

ای ایمن ابکی کون دیادن مرایندن مکان	جای اسایش دگلدر ادمہ ملک جهان
خان سلیمانہ اولوب معمار یومرد کزین	پادشہ برجامع و پر فردوس اعلادن نشان
امر شاهلہ فیلوب صوبلارینہ احسانم	حضر اولوب اب حبیبی عالمہ فیلدی روان
چکچہ چمرینہ بر طاق معلای چکچیک	عقیدر آیینہ دوراندہ شکل کھکشان
فیلدی درن یوزدن زیادہ مسجد عالی بنا	پادشہ سکنان برہہ جامع یوعیزر صکاردان
یوزدن ارق عرسوردی عاقبت فیلدی وفات	پادشہ بری خدا قلسون ملک باغ چنسان
رحلتینک ساعی داعی دیدی تارینی	یکدی یومدمہ جهانک بیر معمارستان

روحچون فاتحہ احسان ایدہ پیروجوان

۹۸۶

شعر

❦ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ❦

حد بی حد اول بانی سرای نہ رواقہ کہ طاق تطافتی بد صنمیلہ بلا میزان و ہجوار و فی مسطر و پرکار اسوار ابلدی * و شکر فی عدول استاد کارخانہ سع طبافہ کہ دست قدرتلہ خاک ادبی خضر ابلوب صنایع و بدایع اندن اظہار ابلدی * و درود نامعدود اول واجب الوجودہ کہ اواج بخار وجودی نوع انسانی کتم عدمنن بحرای وجود کتوروب مسجود ملک و سکنان علی الارباب ابلدی * و صلوات نامحدود اول طیب علت کنا و حبیب حضرت الہ مجد رسول اللہ کہ مصباح نور ہدایتی رھتون عصمت امت ابلوب سرزمین مقصودہ سالک ابلدی * زہی سلطان دیوان رسالت * کل ال کلستان رسالت * سر بر خیل قبولان درکاد * مہ خلوت سرای مع اللہ * امام رھنمای ملک دارین * ہمام انبیا سلطان کویت * صلوات اللہ علیہ و علی واسحابہ رضوان اللہ تعالیٰ علیہم اجمعین * بعد حد خدا و نور آمین * فرض و واجب دعای شاہ کزین * ظل حق پادشاہ ہفت اقلیم * اعنی سلطان مراد ابن سلیم * مانع کفر و مای اسلام * دافع ظلم و ناشر احکام * عز و رفعتہ کامکار اولسون * نعت دولتلہ برقرار اولسون * یوسعد حقیر و کثیر النصیر راجی رجعت رجائ رئیس معماران سنان بن عبد اللہان مرحوم و مفتور الہ سبغ الاسلام سلطان سلم خان بن سلطان یازید خان دورندہ دوشورمہ کلوب شرف اسلام و اہانت و خندمت اکا پرواغبان الہ شرف اولوب مرحوم سلطان سلیمان خان غازی دورکدہ یکجیری اوایوب دوس و بلقراد سترلرین یلہ ابلوب اتاوسکبان اولدقہ محتاج سفرینہ واروب جمعی اوغلنری بپاشلنی احسان اولتوب یمدہ زمان زینر کچی بانی طربظہ عربیت الامان بد نہاد و صکرہ عزیم دیار بغداد مبسر اولدی اندن کلادکدہ خاصکی ابلدبارینہ شاہ جهان الہ کورف و بولہ وفرہ بغداد سفرلی اولوب نیچہ فتح و فتوح مبسر اولدی اول تار بخندہ یوحسیری مستحق کوروب سر معماران درکا عالی ابلدبار بے واللہ الملک النعال یوزمانہ کلخہ خدمت پادشاهی بہ اشغال کوسرتوب نیچہ منظور اہل ہزار اولانی بنالربناد ایلک نصیب اولدی الحمد للہ رب العالمین خاطر فاترہ حالبا خططور ابلدبکم رسم ابلوب بنا ابلدبکم جوامع و مساجد و سوار آیینہ عالمہ اون اوج باب اوزرینہ انتسا ابلوب برسالہ فی ہذا ابلوب (تذکرہ الانبیه) دیو نیچہ ابلدم ما اولدر کہ الی انتہاء الزمان و انقراض الدوران نظر ابدن خلان صفایہ جد و جہلم معلوم اولدقہ انصافلہ نظر ابلوب دعا خیر الہ باد ابلد انشاء اللہ تعالیٰ (باب اول) بنا اولتان جوامع شریفعلی اسامی و اعدادین بیان ابلد (باب ثانی) بنا اولتان مساجدک اسامی و اعدادین بیان ابلد (باب ثالث) بنا اولتان مدارسک اسامی و اعدادین بیان ابلد (باب رابع) بنا اولتان دارالقرآنک اسامی و اعدادک بیان ابلد (باب خامس) بنا اولتان عمارتک اسامی و اعدادین بیان ابلد (باب ساسم) بنا اولتان دار الشمارک اسامی و اعدادین بیان ابلد (باب سابع) بنا اولتان صوبولرک کررک

فَرْصَةُ رَأْيِ عَمَّا لِي

اون درونجی فصل

نَدَ كُنْ لَ لَ بِنِيَّ حَسْرًا

دردنجی صحیفه	مراز طاشلاری	مراز طاشلاری
برنجی صحیفه	بلک اوغلند، طوپیچی قلعه، همایون فرستانده، یوللوب هیرک بیک یوز	بلک اوغلند، طوپیچی قلعه، همایون فرستانده، یوللوب هیرک بیک یوز
ابکنجی صحیفه	فرق طغوز ستمه سی اغال ایلش اولان یرمراز طاشلنک صحیفه	فرق طغوز ستمه سی اغال ایلش اولان یرمراز طاشلنک صحیفه
اویمه زینان	رستمده اویمه لری	رستمده اویمه لری
النجی صحیفه	صرحه پارچه لرنک تکیندن تصویر ایلدیلان رسلر	صرحه پارچه لرنک تکیندن تصویر ایلدیلان رسلر
بدنجی رسم	برنجی رسم اصول جدید به نوفیه و منائی افندینک صرحه پارچه لردن	برنجی رسم اصول جدید به نوفیه و منائی افندینک صرحه پارچه لردن
سکرینجی صحیفه	تکیب ایشدیکی رسم نویسی	تکیب ایشدیکی رسم نویسی
ابکنجی رسم	طرز عتیق اوزره بروده کور بلان صرحه تکیانک	طرز عتیق اوزره بروده کور بلان صرحه تکیانک
نومنه سی		نومنه سی
ابکنجی صحیفه	بروده یولان بعض صرحه تکیبات	بروده یولان بعض صرحه تکیبات
اوچنجی صحیفه	کذا	کذا
دردنجی صحیفه	بروده ییشیل جامع شریفنده یولان صرحه ایشلری	بروده ییشیل جامع شریفنده یولان صرحه ایشلری
	(اقاق اوزره به اویمه ایشلری)	(اقاق اوزره به اویمه ایشلری)
برنجی صحیفه	در سعادته واقع سلطان سلیم جامع شریفی منبرنک اویمه لری زاویه سی	در سعادته واقع سلطان سلیم جامع شریفی منبرنک اویمه لری زاویه سی
	(دیوار اوزره نقش اولان رسلر)	(دیوار اوزره نقش اولان رسلر)
برنجی صحیفه	چراغان ساحلسرای همایونک صاوتلرنک برینک نقوشی	چراغان ساحلسرای همایونک صاوتلرنک برینک نقوشی
ابکنجی صحیفه	برنجی رسم بروده لک بعض بلالرنک طرز عتیق اوزره نقش و نگاری	برنجی رسم بروده لک بعض بلالرنک طرز عتیق اوزره نقش و نگاری
ابکنجی رسم	سلطان سلیمان خان قاقو حضرتلرنک عهد همایونلرنده	سلطان سلیمان خان قاقو حضرتلرنک عهد همایونلرنده
	نقش و نگار اصولی	نقش و نگار اصولی
اوچنجی رسم	سلطان احمد ثالث حضرتلرنک زمان همایونلرنده	سلطان احمد ثالث حضرتلرنک زمان همایونلرنده
	نقش اصولی	نقش اصولی
دردنجی رسم	شهریار زمان سلطان عبدالعزیز خان اقدمر حضرتلرنک	شهریار زمان سلطان عبدالعزیز خان اقدمر حضرتلرنک
	زمان همایونلرنه مخصوص اصول جدیدده اوزره نقشلر	زمان همایونلرنه مخصوص اصول جدیدده اوزره نقشلر
اوچنجی صحیفه	چراغان ساحلسرای همایونک نقشلری	چراغان ساحلسرای همایونک نقشلری
دردنجی صحیفه	طرز عتیق اوزره نقشلر	طرز عتیق اوزره نقشلر
بشنجی صحیفه	چراغان ساحلسرای همایونده قصرک نقشلری	چراغان ساحلسرای همایونده قصرک نقشلری
النجی صحیفه	مونتائی افندی معریفله چراغان سراینده رسم ایلدیلان نقوش	مونتائی افندی معریفله چراغان سراینده رسم ایلدیلان نقوش
بدنجی صحیفه	کذا	کذا
سکرینجی صحیفه	کذا	کذا
طغوزنجی صحیفه	کذا	کذا
	(اویمه مرمر ایشلری)	(اویمه مرمر ایشلری)
برنجی صحیفه	شهرزاده جامع شریفی جوارنده ابراهیم باغتر به سی فیوسنک ابکی جایانده	شهرزاده جامع شریفی جوارنده ابراهیم باغتر به سی فیوسنک ابکی جایانده
	مرمر طاشلر	مرمر طاشلر
ابکنجی صحیفه	قبور ایچون اغاذا اولان اویمه مرمرلر	قبور ایچون اغاذا اولان اویمه مرمرلر
اوچنجی صحیفه	برنجی رسم چایی سلطان محمد خان حضرتلرنک ایام سلطنتلرنده	برنجی رسم چایی سلطان محمد خان حضرتلرنک ایام سلطنتلرنده
	مرمر اویمه لری	مرمر اویمه لری
ابکنجی رسم	سلطان سلیم خان حضرتلرنک عهد همایونلرنده	سلطان سلیم خان حضرتلرنک عهد همایونلرنده
مرمر اویمه لری		
اوچنجی رسم	سلطان احمد خان ثالث حضرتلرنک زمان	سلطان احمد خان ثالث حضرتلرنک زمان
	همایونلرنده	همایونلرنده
دردنجی رسم	کذا	کذا

(طوطه ابله طاشدن مرکب انشآت اصول)
 عنائی معمارای انشا ابتدائی ایلده طوطه ابله طاشک یکدیگرینه

www.libtool.com.cn

مرح و ترکیب اصولی یک کوزل اجرا ایشلدر شوله که طاشک
 رنگی ییاض و طوطه له یک قمری اولوق جهتیه بوتلری یکدیگری
 تزیینه مطبوع برسم حاصل ایلدجک صورتده وضع و ترتیب ایلرلری
 اتقی بوتکه برار نیاک سرناسر یوزیک نفوشنی هموار یاپوب آتی
 برحق طبقه نقسیم ایلرلر و هر طبقه ایچون اروجیه رسم واشکال
 ترتیب ایلرلری و طوطه ابله طاشنی یکدیگرندن تفریق ایتک یعنی
 هررینی اروجیه کوسرتمک ایچون ایلرینه وضع اولانسان خربی نیاتک
 سطیندن بلرز برساله یعنی قیازه اولوق یارلرلی و یورسم واشکال
 بعضا لایک متنوع رنگلی طوطه لار استعمالیه دخی حاصل ایلرلری
 و مذکور رسملر قار یئسق برساله اولوب یک ساده و ظریف اولسی
 ندرلنده ملتزم ایدی (ایشو تعریفی لایق اکلایق ایچون انفا
 ذکر اولانسان (۱۰) و ۱۵ نومرول رسم یخنده لرته مراجعت
 یوریله

معندن معمول مصنوعات مختلفه

طو یقصورای همایونده واقع سلطان مراد ثالث حضرتلرینک
 طو یخندن معمول اوجا قاریک رسمی
 معندن معمول مصنوعات متنوعه
 برنجی رسم سلطان احمد جامع شرفی قیوسی اوززنده طو یخندن
 معمول داتره شکنده کی تزیینت رسمی
 یته پو یخنده ک ۲ و ۳ و ۴ و ۵ رنگی رسملری یته مذکور
 قیوک طو یخندن معمول دیگر تزییناتی
 یته پو یخنده ک ۶ و ۷ و ۸ و ۹ رنگی رسملری طو یخنده برمای
 همایونی دولایرینک طو یخندن معمول تزییناتی

معندن معمول مختلف ایشلر

کذلک معندن معمول مختلف ایشلر

کذلک

طو یقصورا ساحلرای همایونی دولایرینک طو یخندن معمول تزییناتی
 طوق بازارلی چوارنده کال برتره یک طو یخندن معمول برقیلنی رسمی
 یته مذکور تره یک طو یخندن معمول دیگر برقیلنلری رسمی
 طو یخندن و دو کجه دمر ابله ایشلسمه دمیدن معسول یاره قانی
 رسملری
 کذلک

قرات تزیینه

پروسمده واقع سلطان مراد جامع شرفی جوار خارچینک قیوسی

درت عدد جوار خارچی رسملری

کذلک درت عدد جوار خارچی رسملری

اوج عدد جوار خارچی رسملری

کذلک اوج عدد جوار خارچی رسملری

درت عدد جوار خارچی رسملری

درت عدد جوار خارچی رسملری

درت عدد جوار خارچی رسملری

طوطه ابله طاشدن مرکب انشا آت نمونه سی

اسکی بولنه تزیینات معماریه

یکی تزیینات معماریه

جوز اغاجیه قورشدن معمول صدقکاری ایشلر

مرمر ایشلری

طوطه و طاش مخلوط اولوق انشالیدش دیوار نمونه لری

محدب قیو کرلی نمونه لری

اسکی تزیینات معماریه نمونه لری

یته اسکی تزیینات معماریه نمونه لری

شهراده جامع شرفی قرینده واقع ابراهیم باشا تره سی

اسکندارده واقع والده عتیق جامعی طوقای رسمی که مذکور طوان

اختیادن اولوب یوزی یکدیگری اوززنده قائما واقع اولور قیو قلدن

عبارت اولدیی کی نقوش دخی زاپو با اصول اوززنده و دیگر قیازه

تزییناتی مذهب ایلیدسه رسمی التذیبی ائاده نقوش مذکور مسنور

ایدی چونکه اوزری صوامش ایدی بناء علیه مذکور رسم یک

صعونه یالیدی

اسکی اصول تزییناتی

اسکی نقوش اصولی

چراغان سرای همایونک اسکی اصول اوززه اولان نقوشی

جامع عطارلی رسملری

کذلک عمل رسملری

برطوانک اصول عتیقه اوززه نقوش و تزییناتی

اصول جدید اوززه برطوانک نقوش و تزییناتی که مذکور رسمک اصلی یک

سکر یوز یئن اوج سنه میلادیه سنده کشاد ایدیلان و یانه سرکی

عومیسنده شهر ایلدیشدی

دردنجی صحیفه

بشچی صحیفه

انتچی صحیفه

بدنجی صحیفه

سکرنجی صحیفه

طوقونچی صحیفه

اونچی صحیفه

رسملری

کذلک

اون برنجی صحیفه

(عثمانی تزیینات معماریه سی حنفیه بعض معلومات)

اسکاداره عتیق والدہ سلطان جامع نریقی سفدت نریقیدر

اشبوسفیر صورت مخصوصه تزیینت اولنیش و پری طوئنه و دیگر عرصته طوغری آلیسین معمول بر طاقم صواری ایلہ پائشدر

عن اصل کرک مذکور صواری و کرک تزیینات سازه مذهب و منش اعمال اولنیش ایسه ده خر بصدی رسم اولندینی سرده بادا ایلہ فائش ایدی

« عثمانی تزیینات معماریه سنده استعمال اولنان اصول مختلفه »

عثمانی تزیینات معماریه سنده اوج اصول نقاشیه یونوب برنجیسی چلیی سلطان محمد طاب ثراه حضرتلری زمانده و ایکنجیسی مشارالیه حضرتلریک سلطان مصطفی ثالث طاب ثراه حضرتلریک و اخرایام سانشلریک دکن بالعموم اخلاقی زمانلرند و اوچنجیسی پادشاه زمان عبد العزیز خان اقدم حضرتلریک زمان هاپونلرند اتخا اولنشدر فدان ایلہ ترکیات و تزیینات معماریه برنجیسی و اوچنجیسی دورده استعمال اولنوب دور نایبده یوتزیینات یوقدر تزییناتک برقیسده مفاننده اقسام ساروسی طوغشدر اصول حاضرده اکثریافدان برینه فلیر اساس تزیینات اتخا اولنشدر اساس تزییناتک هر بریتک بر رنگ مخصوصی یونوب برنجیسی اساسک رنگی دیگر ایکسده نیفته غایت جلالدر مذکور ایکی اساسی دخی اولنده بر اطراد حاصل ایلہ جک مرتبده درل اشبو الوان مختلفه هر قدر نفاست و تناسب اوزره اعمال اولنیش ایسه در اولغدر شوش و کوزل کور بندکری کی بالعموم تناسب و امتزاجی برده اولنایسه اولغدرده چرکین اولور

الوان صورت مطلوبده اولدانی حائده تزیینات منظم و نفیس اولن اصول معماریه عثمانییه ترکیبات معماریه تک هر برقیسی قابل تزییندر بوضوئده الوانک تقسیماتنده خیلی مشکلات وارد و الوان فانتسم اولنور ایسه تناسب معماریه خلل بر اولدنی کی الوانک مناسب و چهله تقسی حائده دخی بر اثر عالی پیدا اولور اوجده ایشلرند اجرا ایدیلان تزیینانده دخی اقسام و اعضا مختلفه تک تناسب اوزره بولندی لازمده در

« اوجده ایشلری »

فاتح مصر سلطان سلیم طاب ثراه حضرتلری زمانده جاری اولان اصول بیاندر

مشار الیه حضرتلریک زمان سلطانلرند مبتدی توغله ل اوزرته اجرا ایدیلان نقش و رسملرک و منه چهله برنجیسی اصوله مشابهدر انبالاده مشاهیر هنورانن میل انجیلون صکره صنایع بدیعته تک انقراض بولندی کی سلطان احمد ثالث طاب ثراه حضرتلری زمانده اتشا اولنان اما کن جسیه دفنصره دخی اصول معماریه عثمانی مشرف زوال اولشدر مذکور ایکی عصر دخی عالم عروسه و ایتالیا ایچون صنایع بدیعته اکصای رفقای دیک اولدندندن اندکده بالطبع دخی حاصل اولنشدر تدی اوزرته ترقی نه قابل و ممکن ایسه ده ذکای فطر یلرینه مخصوص اولوق اثار جلیله لری یونان مللرک نه ترقی ایلده بللری اسلاف نه اتباع و مراجعت ایچکه منوطدر بناء علیه صنایع بدیعته عثمانلر دخی بالکر بوضوئله یعنی اثار جلیله سابقه امثال ایلہ تکرار ترقی ایلده یله چکر بقی تعقل ایدنکدرندن تمدنی بومسلکه سالک اولشدر

« اوجده ایشی پروازر »

عثمانی پروازرلرند مستعمل اولان بعض تزیینات عربلرند و دیگرلری دخی چینلرند نقل اولنشدر برنجیسی دخی اصلندن عثمانی «مولاتی اولوب یونلرک چهله سی (۱) و (۲) و (۳) و (۴) و (۵) و (۶) و (۷) و (۸) و (۹) و (۱۰) و (۱۱) و (۱۲) و (۱۳) و (۱۴) و (۱۵) و (۱۶) و (۱۷) و (۱۸) و (۱۹) و (۲۰) و (۲۱) و (۲۲) و (۲۳) و (۲۴) و (۲۵) و (۲۶) و (۲۷) و (۲۸) و (۲۹) و (۳۰) و (۳۱) و (۳۲) و (۳۳) و (۳۴) و (۳۵) و (۳۶) و (۳۷) و (۳۸) و (۳۹) و (۴۰) و (۴۱) و (۴۲) و (۴۳) و (۴۴) و (۴۵) و (۴۶) و (۴۷) و (۴۸) و (۴۹) و (۵۰) و (۵۱) و (۵۲) و (۵۳) و (۵۴) و (۵۵) و (۵۶) و (۵۷) و (۵۸) و (۵۹) و (۶۰) و (۶۱) و (۶۲) و (۶۳) و (۶۴) و (۶۵) و (۶۶) و (۶۷) و (۶۸) و (۶۹) و (۷۰) و (۷۱) و (۷۲) و (۷۳) و (۷۴) و (۷۵) و (۷۶) و (۷۷) و (۷۸) و (۷۹) و (۸۰) و (۸۱) و (۸۲) و (۸۳) و (۸۴) و (۸۵) و (۸۶) و (۸۷) و (۸۸) و (۸۹) و (۹۰) و (۹۱) و (۹۲) و (۹۳) و (۹۴) و (۹۵) و (۹۶) و (۹۷) و (۹۸) و (۹۹) و (۱۰۰) و (۱۰۱) و (۱۰۲) و (۱۰۳) و (۱۰۴) و (۱۰۵) و (۱۰۶) و (۱۰۷) و (۱۰۸) و (۱۰۹) و (۱۱۰) و (۱۱۱) و (۱۱۲) و (۱۱۳) و (۱۱۴) و (۱۱۵) و (۱۱۶) و (۱۱۷) و (۱۱۸) و (۱۱۹) و (۱۲۰) و (۱۲۱) و (۱۲۲) و (۱۲۳) و (۱۲۴) و (۱۲۵) و (۱۲۶) و (۱۲۷) و (۱۲۸) و (۱۲۹) و (۱۳۰) و (۱۳۱) و (۱۳۲) و (۱۳۳) و (۱۳۴) و (۱۳۵) و (۱۳۶) و (۱۳۷) و (۱۳۸) و (۱۳۹) و (۱۴۰) و (۱۴۱) و (۱۴۲) و (۱۴۳) و (۱۴۴) و (۱۴۵) و (۱۴۶) و (۱۴۷) و (۱۴۸) و (۱۴۹) و (۱۵۰) و (۱۵۱) و (۱۵۲) و (۱۵۳) و (۱۵۴) و (۱۵۵) و (۱۵۶) و (۱۵۷) و (۱۵۸) و (۱۵۹) و (۱۶۰) و (۱۶۱) و (۱۶۲) و (۱۶۳) و (۱۶۴) و (۱۶۵) و (۱۶۶) و (۱۶۷) و (۱۶۸) و (۱۶۹) و (۱۷۰) و (۱۷۱) و (۱۷۲) و (۱۷۳) و (۱۷۴) و (۱۷۵) و (۱۷۶) و (۱۷۷) و (۱۷۸) و (۱۷۹) و (۱۸۰) و (۱۸۱) و (۱۸۲) و (۱۸۳) و (۱۸۴) و (۱۸۵) و (۱۸۶) و (۱۸۷) و (۱۸۸) و (۱۸۹) و (۱۹۰) و (۱۹۱) و (۱۹۲) و (۱۹۳) و (۱۹۴) و (۱۹۵) و (۱۹۶) و (۱۹۷) و (۱۹۸) و (۱۹۹) و (۲۰۰) و (۲۰۱) و (۲۰۲) و (۲۰۳) و (۲۰۴) و (۲۰۵) و (۲۰۶) و (۲۰۷) و (۲۰۸) و (۲۰۹) و (۲۱۰) و (۲۱۱) و (۲۱۲) و (۲۱۳) و (۲۱۴) و (۲۱۵) و (۲۱۶) و (۲۱۷) و (۲۱۸) و (۲۱۹) و (۲۲۰) و (۲۲۱) و (۲۲۲) و (۲۲۳) و (۲۲۴) و (۲۲۵) و (۲۲۶) و (۲۲۷) و (۲۲۸) و (۲۲۹) و (۲۳۰) و (۲۳۱) و (۲۳۲) و (۲۳۳) و (۲۳۴) و (۲۳۵) و (۲۳۶) و (۲۳۷) و (۲۳۸) و (۲۳۹) و (۲۴۰) و (۲۴۱) و (۲۴۲) و (۲۴۳) و (۲۴۴) و (۲۴۵) و (۲۴۶) و (۲۴۷) و (۲۴۸) و (۲۴۹) و (۲۵۰) و (۲۵۱) و (۲۵۲) و (۲۵۳) و (۲۵۴) و (۲۵۵) و (۲۵۶) و (۲۵۷) و (۲۵۸) و (۲۵۹) و (۲۶۰) و (۲۶۱) و (۲۶۲) و (۲۶۳) و (۲۶۴) و (۲۶۵) و (۲۶۶) و (۲۶۷) و (۲۶۸) و (۲۶۹) و (۲۷۰) و (۲۷۱) و (۲۷۲) و (۲۷۳) و (۲۷۴) و (۲۷۵) و (۲۷۶) و (۲۷۷) و (۲۷۸) و (۲۷۹) و (۲۸۰) و (۲۸۱) و (۲۸۲) و (۲۸۳) و (۲۸۴) و (۲۸۵) و (۲۸۶) و (۲۸۷) و (۲۸۸) و (۲۸۹) و (۲۹۰) و (۲۹۱) و (۲۹۲) و (۲۹۳) و (۲۹۴) و (۲۹۵) و (۲۹۶) و (۲۹۷) و (۲۹۸) و (۲۹۹) و (۳۰۰) و (۳۰۱) و (۳۰۲) و (۳۰۳) و (۳۰۴) و (۳۰۵) و (۳۰۶) و (۳۰۷) و (۳۰۸) و (۳۰۹) و (۳۱۰) و (۳۱۱) و (۳۱۲) و (۳۱۳) و (۳۱۴) و (۳۱۵) و (۳۱۶) و (۳۱۷) و (۳۱۸) و (۳۱۹) و (۳۲۰) و (۳۲۱) و (۳۲۲) و (۳۲۳) و (۳۲۴) و (۳۲۵) و (۳۲۶) و (۳۲۷) و (۳۲۸) و (۳۲۹) و (۳۳۰) و (۳۳۱) و (۳۳۲) و (۳۳۳) و (۳۳۴) و (۳۳۵) و (۳۳۶) و (۳۳۷) و (۳۳۸) و (۳۳۹) و (۳۴۰) و (۳۴۱) و (۳۴۲) و (۳۴۳) و (۳۴۴) و (۳۴۵) و (۳۴۶) و (۳۴۷) و (۳۴۸) و (۳۴۹) و (۳۵۰) و (۳۵۱) و (۳۵۲) و (۳۵۳) و (۳۵۴) و (۳۵۵) و (۳۵۶) و (۳۵۷) و (۳۵۸) و (۳۵۹) و (۳۶۰) و (۳۶۱) و (۳۶۲) و (۳۶۳) و (۳۶۴) و (۳۶۵) و (۳۶۶) و (۳۶۷) و (۳۶۸) و (۳۶۹) و (۳۷۰) و (۳۷۱) و (۳۷۲) و (۳۷۳) و (۳۷۴) و (۳۷۵) و (۳۷۶) و (۳۷۷) و (۳۷۸) و (۳۷۹) و (۳۸۰) و (۳۸۱) و (۳۸۲) و (۳۸۳) و (۳۸۴) و (۳۸۵) و (۳۸۶) و (۳۸۷) و (۳۸۸) و (۳۸۹) و (۳۹۰) و (۳۹۱) و (۳۹۲) و (۳۹۳) و (۳۹۴) و (۳۹۵) و (۳۹۶) و (۳۹۷) و (۳۹۸) و (۳۹۹) و (۴۰۰) و (۴۰۱) و (۴۰۲) و (۴۰۳) و (۴۰۴) و (۴۰۵) و (۴۰۶) و (۴۰۷) و (۴۰۸) و (۴۰۹) و (۴۱۰) و (۴۱۱) و (۴۱۲) و (۴۱۳) و (۴۱۴) و (۴۱۵) و (۴۱۶) و (۴۱۷) و (۴۱۸) و (۴۱۹) و (۴۲۰) و (۴۲۱) و (۴۲۲) و (۴۲۳) و (۴۲۴) و (۴۲۵) و (۴۲۶) و (۴۲۷) و (۴۲۸) و (۴۲۹) و (۴۳۰) و (۴۳۱) و (۴۳۲) و (۴۳۳) و (۴۳۴) و (۴۳۵) و (۴۳۶) و (۴۳۷) و (۴۳۸) و (۴۳۹) و (۴۴۰) و (۴۴۱) و (۴۴۲) و (۴۴۳) و (۴۴۴) و (۴۴۵) و (۴۴۶) و (۴۴۷) و (۴۴۸) و (۴۴۹) و (۴۵۰) و (۴۵۱) و (۴۵۲) و (۴۵۳) و (۴۵۴) و (۴۵۵) و (۴۵۶) و (۴۵۷) و (۴۵۸) و (۴۵۹) و (۴۶۰) و (۴۶۱) و (۴۶۲) و (۴۶۳) و (۴۶۴) و (۴۶۵) و (۴۶۶) و (۴۶۷) و (۴۶۸) و (۴۶۹) و (۴۷۰) و (۴۷۱) و (۴۷۲) و (۴۷۳) و (۴۷۴) و (۴۷۵) و (۴۷۶) و (۴۷۷) و (۴۷۸) و (۴۷۹) و (۴۸۰) و (۴۸۱) و (۴۸۲) و (۴۸۳) و (۴۸۴) و (۴۸۵) و (۴۸۶) و (۴۸۷) و (۴۸۸) و (۴۸۹) و (۴۹۰) و (۴۹۱) و (۴۹۲) و (۴۹۳) و (۴۹۴) و (۴۹۵) و (۴۹۶) و (۴۹۷) و (۴۹۸) و (۴۹۹) و (۵۰۰) و (۵۰۱) و (۵۰۲) و (۵۰۳) و (۵۰۴) و (۵۰۵) و (۵۰۶) و (۵۰۷) و (۵۰۸) و (۵۰۹) و (۵۱۰) و (۵۱۱) و (۵۱۲) و (۵۱۳) و (۵۱۴) و (۵۱۵) و (۵۱۶) و (۵۱۷) و (۵۱۸) و (۵۱۹) و (۵۲۰) و (۵۲۱) و (۵۲۲) و (۵۲۳) و (۵۲۴) و (۵۲۵) و (۵۲۶) و (۵۲۷) و (۵۲۸) و (۵۲۹) و (۵۳۰) و (۵۳۱) و (۵۳۲) و (۵۳۳) و (۵۳۴) و (۵۳۵) و (۵۳۶) و (۵۳۷) و (۵۳۸) و (۵۳۹) و (۵۴۰) و (۵۴۱) و (۵۴۲) و (۵۴۳) و (۵۴۴) و (۵۴۵) و (۵۴۶) و (۵۴۷) و (۵۴۸) و (۵۴۹) و (۵۵۰) و (۵۵۱) و (۵۵۲) و (۵۵۳) و (۵۵۴) و (۵۵۵) و (۵۵۶) و (۵۵۷) و (۵۵۸) و (۵۵۹) و (۵۶۰) و (۵۶۱) و (۵۶۲) و (۵۶۳) و (۵۶۴) و (۵۶۵) و (۵۶۶) و (۵۶۷) و (۵۶۸) و (۵۶۹) و (۵۷۰) و (۵۷۱) و (۵۷۲) و (۵۷۳) و (۵۷۴) و (۵۷۵) و (۵۷۶) و (۵۷۷) و (۵۷۸) و (۵۷۹) و (۵۸۰) و (۵۸۱) و (۵۸۲) و (۵۸۳) و (۵۸۴) و (۵۸۵) و (۵۸۶) و (۵۸۷) و (۵۸۸) و (۵۸۹) و (۵۹۰) و (۵۹۱) و (۵۹۲) و (۵۹۳) و (۵۹۴) و (۵۹۵) و (۵۹۶) و (۵۹۷) و (۵۹۸) و (۵۹۹) و (۶۰۰) و (۶۰۱) و (۶۰۲) و (۶۰۳) و (۶۰۴) و (۶۰۵) و (۶۰۶) و (۶۰۷) و (۶۰۸) و (۶۰۹) و (۶۱۰) و (۶۱۱) و (۶۱۲) و (۶۱۳) و (۶۱۴) و (۶۱۵) و (۶۱۶) و (۶۱۷) و (۶۱۸) و (۶۱۹) و (۶۲۰) و (۶۲۱) و (۶۲۲) و (۶۲۳) و (۶۲۴) و (۶۲۵) و (۶۲۶) و (۶۲۷) و (۶۲۸) و (۶۲۹) و (۶۳۰) و (۶۳۱) و (۶۳۲) و (۶۳۳) و (۶۳۴) و (۶۳۵) و (۶۳۶) و (۶۳۷) و (۶۳۸) و (۶۳۹) و (۶۴۰) و (۶۴۱) و (۶۴۲) و (۶۴۳) و (۶۴۴) و (۶۴۵) و (۶۴۶) و (۶۴۷) و (۶۴۸) و (۶۴۹) و (۶۵۰) و (۶۵۱) و (۶۵۲) و (۶۵۳) و (۶۵۴) و (۶۵۵) و (۶۵۶) و (۶۵۷) و (۶۵۸) و (۶۵۹) و (۶۶۰) و (۶۶۱) و (۶۶۲) و (۶۶۳) و (۶۶۴) و (۶۶۵) و (۶۶۶) و (۶۶۷) و (۶۶۸) و (۶۶۹) و (۶۷۰) و (۶۷۱) و (۶۷۲) و (۶۷۳) و (۶۷۴) و (۶۷۵) و (۶۷۶) و (۶۷۷) و (۶۷۸) و (۶۷۹) و (۶۸۰) و (۶۸۱) و (۶۸۲) و (۶۸۳) و (۶۸۴) و (۶۸۵) و (۶۸۶) و (۶۸۷) و (۶۸۸) و (۶۸۹) و (۶۹۰) و (۶۹۱) و (۶۹۲) و (۶۹۳) و (۶۹۴) و (۶۹۵) و (۶۹۶) و (۶۹۷) و (۶۹۸) و (۶۹۹) و (۷۰۰) و (۷۰۱) و (۷۰۲) و (۷۰۳) و (۷۰۴) و (۷۰۵) و (۷۰۶) و (۷۰۷) و (۷۰۸) و (۷۰۹) و (۷۱۰) و (۷۱۱) و (۷۱۲) و (۷۱۳) و (۷۱۴) و (۷۱۵) و (۷۱۶) و (۷۱۷) و (۷۱۸) و (۷۱۹) و (۷۲۰) و (۷۲۱) و (۷۲۲) و (۷۲۳) و (۷۲۴) و (۷۲۵) و (۷۲۶) و (۷۲۷) و (۷۲۸) و (۷۲۹) و (۷۳۰) و (۷۳۱) و (۷۳۲) و (۷۳۳) و (۷۳۴) و (۷۳۵) و (۷۳۶) و (۷۳۷) و (۷۳۸) و (۷۳۹) و (۷۴۰) و (۷۴۱) و (۷۴۲) و (۷۴۳) و (۷۴۴) و (۷۴۵) و (۷۴۶) و (۷۴۷) و (۷۴۸) و (۷۴۹) و (۷۵۰) و (۷۵۱) و (۷۵۲) و (۷۵۳) و (۷۵۴) و (۷۵۵) و (۷۵۶) و (۷۵۷) و (۷۵۸) و (۷۵۹) و (۷۶۰) و (۷۶۱) و (۷۶۲) و (۷۶۳) و (۷۶۴) و (۷۶۵) و (۷۶۶) و (۷۶۷) و (۷۶۸) و (۷۶۹) و (۷۷۰) و (۷۷۱) و (۷۷۲) و (۷۷۳) و (۷۷۴) و (۷۷۵) و (۷۷۶) و (۷۷۷) و (۷۷۸) و (۷۷۹) و (۷۸۰) و (۷۸۱) و (۷۸۲) و (۷۸۳) و (۷۸۴) و (۷۸۵) و (۷۸۶) و (۷۸۷) و (۷۸۸) و (۷۸۹) و (۷۹۰) و (۷۹۱) و (۷۹۲) و (۷۹۳) و (۷۹۴) و (۷۹۵) و (۷۹۶) و (۷۹۷) و (۷۹۸) و (۷۹۹) و (۸۰۰) و (۸۰۱) و (۸۰۲) و (۸۰۳) و (۸۰۴) و (۸۰۵) و (۸۰۶) و (۸۰۷) و (۸۰۸) و (۸۰۹) و (۸۱۰) و (۸۱۱) و (۸۱۲) و (۸۱۳) و (۸۱۴) و (۸۱۵) و (۸۱۶) و (۸۱۷) و (۸۱۸) و (۸۱۹) و (۸۲۰) و (۸۲۱) و (۸۲۲) و (۸۲۳) و (۸۲۴) و (۸۲۵) و (۸۲۶) و (۸۲۷) و (۸۲۸) و (۸۲۹) و (۸۳۰) و (۸۳۱) و (۸۳۲) و (۸۳۳) و (۸۳۴) و (۸۳۵) و (۸۳۶) و (۸۳۷) و (۸۳۸) و (۸۳۹) و (۸۴۰) و (۸۴۱) و (۸۴۲) و (۸۴۳) و (۸۴۴) و (۸۴۵) و (۸۴۶) و (۸۴۷) و (۸۴۸) و (۸۴۹) و (۸۵۰) و (۸۵۱) و (۸۵۲) و (۸۵۳) و (۸۵۴) و (۸۵۵) و (۸۵۶) و (۸۵۷) و (۸۵۸) و (۸۵۹) و (۸۶۰) و (۸۶۱) و (۸۶۲) و (۸۶۳) و (۸۶۴) و (۸۶۵) و (۸۶۶) و (۸۶۷) و (۸۶۸) و (۸۶۹) و (۸۷۰) و (۸۷۱) و (۸۷۲) و (۸۷۳) و (۸۷۴) و (۸۷۵) و (۸۷۶) و (۸۷۷) و (۸۷۸) و (۸۷۹) و (۸۸۰) و (۸۸۱) و (۸۸۲) و (۸۸۳) و (۸۸۴) و (۸۸۵) و (۸۸۶) و (۸۸۷) و (۸۸۸) و (۸۸۹) و (۸۹۰) و (۸۹۱) و (۸۹۲) و (۸۹۳) و (۸۹۴) و (۸۹۵) و (۸۹۶) و (۸۹۷) و (۸۹۸) و (۸۹۹) و (۹۰۰) و (۹۰۱) و (۹۰۲) و (۹۰۳) و (۹۰۴) و (۹۰۵) و (۹۰۶) و (۹۰۷) و (۹۰۸) و (۹۰۹) و (۹۱۰) و (۹۱۱) و (۹۱۲) و (۹۱۳) و (۹۱۴) و (۹۱۵) و (۹۱۶) و (۹۱۷) و (۹۱۸) و (۹۱۹) و (۹۲۰) و (۹۲۱) و (۹۲۲) و (۹۲۳) و (۹۲۴) و (۹۲۵) و (۹۲۶) و (۹۲۷) و (۹۲۸) و (۹۲۹) و (۹۳۰) و (۹۳۱) و (۹۳۲) و (۹۳۳) و (۹۳۴) و (۹۳۵) و (۹۳۶) و (۹۳۷) و (۹۳۸) و (۹۳۹) و (۹۴۰) و (۹۴۱) و (۹۴۲) و (۹۴۳) و (۹۴۴) و (۹۴۵) و (۹۴۶) و (۹۴۷) و (۹۴۸) و (۹۴۹) و (۹۵۰) و (۹۵۱) و (۹۵۲) و (۹۵۳) و (۹۵۴) و (۹۵۵) و (۹۵۶) و (۹۵۷) و (۹۵۸) و (۹۵۹) و (۹۶۰) و (۹۶۱) و (۹۶۲) و (۹۶۳) و (۹۶۴) و (۹۶۵) و (۹۶۶) و (۹۶۷) و (۹۶۸) و (۹۶۹) و (۹۷۰) و (۹۷۱) و (۹۷۲) و (۹۷۳) و (۹۷۴) و (۹۷۵) و (۹۷۶) و (۹۷۷) و (۹۷۸) و (۹۷۹) و (۹۸۰) و (۹۸۱) و (۹۸۲) و (۹۸۳) و (۹۸۴) و (۹۸۵) و (۹۸۶) و (۹۸۷) و (۹۸۸) و (۹۸۹) و (۹۹۰) و (۹۹۱) و (۹۹۲) و (۹۹۳) و (۹۹۴) و (۹۹۵) و (۹۹۶) و (۹۹۷) و (۹۹۸) و (۹۹۹) و (۱۰۰۰) و (۱۰۰۱) و (۱۰۰۲) و (۱۰۰۳) و (۱۰۰۴) و (۱۰۰۵) و (۱۰۰۶) و (۱۰۰۷) و (۱۰۰۸) و (۱۰۰۹) و (۱۰۱۰) و (۱۰۱۱) و (۱۰۱۲) و (۱۰۱۳) و (۱۰۱۴) و (۱۰۱۵) و (۱۰۱۶) و (۱۰۱۷) و (۱۰۱۸) و (۱۰۱۹) و (۱۰۲۰) و (۱۰۲۱) و (۱۰۲۲) و (۱۰۲۳) و (۱۰۲۴) و (۱۰۲۵) و (۱۰۲۶) و (۱۰۲۷) و (۱۰۲۸) و (۱۰۲۹) و (۱۰۳۰) و (۱۰۳۱) و (۱۰۳۲) و (۱۰۳۳) و (۱۰۳۴) و (۱۰۳۵) و (۱۰۳۶) و (۱۰۳۷) و (۱۰۳۸) و (۱۰۳۹) و (۱۰۴۰) و (۱۰۴۱) و (۱۰۴۲) و (۱۰۴۳) و (۱۰۴۴) و (۱۰۴۵) و (۱۰۴۶) و (۱۰۴۷) و (۱۰۴۸) و (۱۰۴۹) و (۱۰۵۰) و (۱۰۵۱) و (۱۰۵۲) و (۱۰۵۳) و (۱۰۵۴) و (۱۰۵۵) و (۱۰۵۶) و (۱۰۵۷) و (۱۰۵۸) و (۱۰۵۹) و (۱۰۶۰) و (۱۰۶۱) و (۱۰۶۲) و (۱۰۶۳) و (۱۰۶۴) و (۱۰۶۵) و (۱۰۶۶) و (۱۰۶۷) و (۱۰۶۸) و (۱۰۶۹) و (۱۰۷۰) و (۱۰۷۱) و (۱۰۷۲) و (۱۰۷۳) و (۱۰۷۴) و (۱۰۷۵) و (۱۰۷۶) و (۱۰۷۷) و (۱۰۷۸) و (۱۰۷۹) و (۱۰۸۰) و (۱۰۸۱) و (۱۰۸۲) و (۱۰۸۳) و (۱۰۸۴) و (۱۰۸۵) و (۱۰۸۶) و (۱۰۸۷) و (۱۰۸۸) و (۱۰۸۹) و (۱۰۹۰) و (۱۰۹۱) و (۱۰۹۲) و (۱۰۹۳) و (۱۰۹۴) و (۱۰۹۵) و (۱۰۹۶) و (۱۰۹۷) و (۱۰۹۸) و (۱۰۹۹) و (۱۱۰۰) و (۱۱۰۱) و (۱۱۰۲) و (۱۱۰۳) و (۱۱۰۴) و (۱۱۰۵) و (۱۱۰۶) و (۱۱۰۷) و (۱۱۰۸) و (۱۱۰۹) و (۱۱۱۰) و (۱۱۱۱) و (۱۱۱۲) و (۱۱۱۳) و (۱۱۱۴) و (۱۱۱۵) و (۱۱۱۶) و (۱۱۱۷) و (۱۱۱۸) و (۱۱۱۹) و (۱۱۲۰) و (۱۱۲۱) و (۱۱۲۲) و (۱۱۲۳) و (۱۱۲۴) و (۱۱۲۵) و (۱۱۲۶) و (۱۱۲۷) و (۱۱۲۸) و (۱۱۲۹) و (۱۱۳۰) و (۱۱۳۱) و (۱۱۳۲) و (۱۱۳۳) و (۱۱۳۴) و (۱۱۳۵) و (۱۱۳۶) و (۱۱۳۷) و (۱۱۳۸) و (۱۱۳۹) و (۱۱۴۰) و (۱۱۴۱) و (۱۱۴۲) و (۱۱۴۳) و (۱۱۴۴) و (۱۱۴۵) و (۱۱۴۶) و (۱۱۴۷) و (۱۱۴۸) و (۱۱۴۹) و (۱۱۵۰) و (۱۱۵۱) و (۱۱۵۲) و (۱۱۵۳) و (۱۱۵۴) و (۱۱۵۵) و (۱۱۵۶) و (۱۱۵۷) و (۱۱۵۸) و (۱۱۵۹) و (۱۱۶۰) و (۱۱۶۱) و (۱۱۶۲) و (۱۱۶۳) و (۱۱۶۴) و (۱۱۶۵) و (۱۱۶۶) و (۱۱۶۷) و (۱۱۶۸) و (۱۱۶۹) و (۱۱۷۰) و (۱۱۷۱) و (۱۱۷۲) و (۱۱۷۳) و (۱۱۷۴) و (۱۱۷۵) و (۱۱۷۶) و (۱۱۷۷) و (۱۱۷۸) و (۱۱۷۹) و (۱۱۸۰) و (۱۱۸۱) و (۱۱۸۲) و (۱۱۸۳) و (۱۱۸۴) و (۱۱۸۵) و (۱۱۸۶) و (۱۱۸۷) و (۱۱۸۸) و (۱۱۸۹) و (۱۱۹۰) و (۱۱۹۱) و (۱۱۹۲) و (۱۱۹۳) و (۱۱۹۴) و (۱۱۹۵) و (۱۱۹

فَنَّ مَعَارِي عُنَا لِي

اونا پوجي فضل

عُنَا لِي عُنَا لِي عُنَا لِي عُنَا لِي عُنَا لِي

www.libtool.com.cn

قىساق يىراقلارغا مەشەپ يىراقلار

دردىنچى رەسىم

قىساق يىراقلارنىڭ ۋىسائىگە تەقلىدى

بىشچى رەسىم

(تۈزۈشۈك تەنسى) پرومىدە بىشلىك جامە شەرىفەندە بولغان بىرلىك رەسىمىك تەرىقى

چاللىك رەسىمى

الغىچى رەسىم

تايان تۈزۈشۈك بىرلىك رەسىمى

بىشچى رەسىم

تايان تۈزۈشۈك بىرلىك رەسىمى

سەككىزچى رەسىم

اصول معماری عثمانلىك اجزاي معنەسى

سەرىقلىق سەككىزچى رەسىمى

بىشچى خەرىتە رەسىمى

سەرىقلىق سەككىزچى رەسىمى

بىشچى رەسىم

خەرمە يىراقلارنىڭ شەكىلدە چىن تۈزۈشۈك معمارىسى

اۋچىچى رەسىم

چىن معمارىدىن خەرمە يىراقلارنىڭ شەكىلدە چىن تۈزۈشۈك معمارىسى

دردىنچى رەسىم

www.lbtool.com.cn

مثالی: معماري چينلرک تصورات معماريه نه دخی واقف اولوب يونلرک اسباب دقيقه سنی بلطالعه تعديل ايتخدر ايسده تعليد ايتاملاشدر . موی ينهم رستلرنيق قوادع ماهر اولوب مقصد اسبلرنيق کمال دقت اوجزا اوجرکاغه تعديل بلرنيق اهميت تام اولوزو حساب ايتخدر . بوسورته چين معمارلرک بعض اختراعاتي اصول معماري عتباتي به نقل ايله بهر ، اصلاحات مهده اجراسيله بونلر قبول ايتخلو چينلرک اعلانله درکار اولان بعض مناسبتر لکري قطعاً اصول معماري عتباتي به نقل و ادخال ايتاملاشدر .

فصلوہ اللہ! پر قطعہ چھپکنی قبول اختیار کر

اشیاء اصول معمار الیاس طہلین مسکرہ اجرا اولائن اصول معمار یہ زیادہ سہلہ جاری اولدین کی اپر ایتھر طرفندین کی حق استعمال اولتشدیر

برنجی خریدہ برنجی رسم برچالی اوزریتہ صاراش فصولیہ نیاتہ یا شمش صالیانغوزل

يکتجي رسم قباق وقار بوز

نار و چام اغاجی رنجی رسم

ایک نئی رسم

اوجھبی خریتہ برنجی رسم نار یار اقلری متناسباً میوه نك اطرافندہ ترتیب اولمشدر

ایک نوجبی رسم

اوچنچي رسم زباده چه تعديل اولمش نار

دردنجی رسم قاروز ایله یایراقلی ومیوه سی

بشجی رسم
تعدیل اولنمش قارپوز ایله یاپراقلری و.و.و.سی

التجوى رمم ميوه نك پرته بر چيچك وضع اوانه رق فارپوزك تعديل فصوليه نك تعديلات متعاقبه سي

پدنجی رسم فصلیہ فدائیلہ قبوقلری و برصالیانوز

سکڑنجی رسم تعبدال اولئش فصولیہ قبوقلری آچامش فدان کورینور

طہ وزنجی رسم آچامش یوک برفدان کی کورینان اچامش فدانلک اجتماع

او تہجی رسم بر قوشک نصف رسمتی کو ستر اچلمش تو بلر

اون برنجی رسم
حبوباتی فلیرزله کوستر آچامش یاپراقدر

اون ايکنجی رسم آچلمش برفدائک نصف رسمی

اون اوچنجهی رسم چین معاررینی تقلیداً آچلمش فدان

اوز دردنجی رسم چین معمار لرینی تقلید اوزرنده بوض یاغلی آچلمش فدان

دردنجی خر بطه برنجی، رسم فصولیه باراقاری

ایک نئی رسم چار آمدہ تحویل اولینش فصولہ یزاقری

اوجنجهي رسم
قباقي پراقلري وقباقي

عثمانی معماری تزییناتلریک نمونه سی بک اوزاق مجلارده ارامیوب کندی خانلریک بوستان و باغچهدلرینه بولانک نباتات و ازهاردن اخذ ایشلردر نباتاتک شکل طبیعی سی مهره موی الیهکم معرفتیه متعاقباً تبدیل اولوب بالاخره تزییناته موافق برصورت کسب ایشلردر بویه جه انصار و اوراق و ازهارک شکلی برطرز نوین کسب ایدرک بویئرکی جسم ایندیرهک ماده تمامیه موافق بولنشدر عثمانیلرک تزیینات معماریه زنده فاصولیه یاراقلری بک چوق مستعمل اولوب ایشو یاراقلریله دستک و دیوارزه صارتده اولان فاصولیه دالری زیاده سیه تقلید ایشلردر ایشودالری غنچه کی ایلپوز و اکثر شکالده حیواناتک تصویر یی کوریلور تصویر مذکور صکره لری یاراق شکلی آتش و بعضی معمارلر یاراقلری تصنیف ایدرک نمونه اصلیه یی تون اونوشلدر و تزیینات معماریه زنده استعمال ایندکری فاصولیه نباتی قلب و تحویل ایشلردر تعدیلات مذکوره دخی تدبیراً اجرا اولنیوب اولاً بعضی اشکال غربیه تصویر اولنشدر عثمانی معماری بعده ایشو طریقده بک چوق ایلر و ارمسلردر بوضورتله نمونه اصلیه تون بون برنونه تخلیفه متقاب اولشدر

عثمانیلر دائماً دین مریبه اطاعت و اقتیادری اقتضایجه دی روحک تصاویری جوامع شریفه ده و عبادت مینده ک تزیینات و آلاشده استعمال اینکی تجویز ایشلردر مع هذا تزیینات عادی دن عالی بعضی الایش احداث و ایجاد ایشلردر عثمانی تزیینات معماریه سی باشلوجه ایکی قسمه متقسم اولوب بولنده نباتات ایه شصتدن عبارتدر نباتات تزیینه صابن و یاراقلردن عبارت اولوب بعضی انماجک کوکته یقین اولان مجلنده صابانلر یوزیلور نباتات تزییناتی شعبتین عبارت اولدیی حالده شعبات ساده و لطیف برطرز اوزره انماجه صاریلوب مکمل برزنت تشکیل ایدر دیگر طرفدن نباتات تزیینه دخی چای به صاریلوب کلکک برزنت مکمل حاصل اولور ایشو ایکی نوع تزیینات قابل تفریق اولدیفندن اکسیر مجلارده دخی اریجمه استعمال اولنشلردر

درجه عایدده بولانک عثمانی تزیینات معماریه سنک اوج اجزای مریکسی وارد بولرک هر بریک رسمی متفرق اولدیی حالده دخی مکملدر بومالده ایکی نبات تزیینه ایه برجالی تصویر اولنیق لازم کله جکندن بوقدر قار بشار اولان پروسمک اجزای خلی مشکلدردر چونکه هر رقمک رسمی متفرق اولدیی حالده کوزل اولسی لازم اولوب ملزم اولان هیئت مجموعه سنک نفاستلدر مساحولک تناسب و امتزاجی حقیقت اوزره تعین اولنشدر

معمار الیس علی ایشو نوع تزییناتک موجودی مایه سنده عد اولنده یلور موی الیه تزیینات مذکوره فوق العاده ترکیبات اجرا ایشلدر کندیستک و فاندن صکره اثرینک انالی اصلا تصور اولنماش

اولدیی حالده بو یقین و قنارده چراغان ساحلر ای همایونده مواد ثلثه ایه برطلم و سمار اجرا اولنشدر

معمار الیس علی فاصولیه ایه بر براق و سملری اعمال ایش ایسی مذکور قباق رسمی معمار موی الیه طرفدن استعمال اولدیی کی چراغان ساحلر ای همایونده دخی استعمال ایشلدر قباق بالکرای معمار اندن بکشم اولدیی حسیله چوق تعدیل اولنماش اولدیفندن زمانر معمارلری ده ایشو نمونه اوزرینه ارازا هزارده یلور قار بوزر سی ده ایشو چوق استعمال اولوب تعدیل ایشلردر قنط اویسایچیلده چوق اولانلار

عثمانی معمارلرک استعمال ایندکری میوزیک اینجه ناز پرچی درجده اولوب بودخی چوق تعدیلدن صکره مختلط برچیک شکلی آکشدن حتی نار بعضاً قار بوزه مشابه اولشدر چونکه یاراقلری مشوش و شست اولنده بولدن عثمانی تزیینات معماریه سنده اکثراً مشهود اولان مختلط سمار حاصل اولشدر

بعضاده دوکون چیچکی و قطیقه چیچکی و سار چیچکک تزییناته استعمال اولنش ایسده ایشو شکوفلر چوق تعدیل اولنماشلدر دوکون چیچکی الک اسکی تزییناته دخی کورلکده ایسده ائرده ایشو چیچکه هیچ راهمت و برلماشلدر فقط سلطان اجد ثالث طلب ثراه حضرتلرک کون سلطانلرک دوکون چیچکک تزیینات معماریه ده اهمیتی مزایا اولوب همان کاملاً فاصولیه برینه قائم اولشدر اوزمان مکرور چیچک فاصولیه به ترجیح اولنش وابسته ک بلنلوجه قنطری بونکله تزیین ایشل اولدیی از جله در سعادته باب همان بکاشکده واقع اولان چشمه ایه دخی میندر

اصول معماری عثمانی تزییناتک تحقیق اینتایر عثمانی معمارلرک ایشو نباتات جدید سنک ایتالیا صنعتکارلری تقلید اینلریه حل ایدر و اصول معماری عثمانیه دخی اوزمانه قدر زیاده مستعمل اولسان نباتات تزیینه یی تبدیلی ایشل اوللری ایتالیا معمارلرک انارینه اتباعاً در بدو ادعا ایدر حالوکه ایتالیا معمارلرک نباتات تزیینه سی تون بون بشقه اولوب عثمانی معمارلرک استعمال ایندیی نباتات تزیینه ایه مشابهری تصادف ایه وقوع اولشدر

عثمانی معماری نباتات مذکوره ک صابرلر اعانده دوکون چیچکه زیاده اهمیتی و یروب فصولیه نمونه سنده اجرا ایندکری اصولی اخذ ایشلردر فصولیه تزیینات معماریه ک هر نونه موافق کور ایشو نباتاتک دالری ثابت نازک اولوب صارتده مایل اولدیفندن تقلیده بک مناسبلدر دوکون چیچکی ایسه قصبه و مستقیم برصای بولندیفندن تقلیده مناسب کاز یونان و رومالی (نه سانس)

نسمیه اولان عصرده اورو با معمارلری تزییناتلری برسیاق اوزره اجرا اینتوب نباتاتک باخود نباتات مختلفه ک اقسامی یکدیگر یسه منم و علاو ایندکدن استعمال ایندکری نباتده تقلیدی مطلب وجهه اجرا ایدماملردر بویه برضم و علاو یی متبیل ایدرک اوزره صنعتکارلر معمولانلری غایت مهارت اوزره اجرا اینلری لازم کلوب بویه اولدیی تقیرده او متبیل تزیینات بون چرکین اولور

انتخاب اولان نبات ایسه معمارلر اجرا ایدمچی تزییناته فاصولیه و قباق نباتی متبیل موافق کلدیی حالده اجرای هنرده هیچ برقصور و قوصوبلر

ایشو محسندن بشقه عثمانی معماری ایشو نباتی استعمال ایه خاریجی برنونه استعمال ایدماملردر بوضورتده تزیینات ظاهر حالده بولندقاری سطح ایه متصل اولوب ادواتک طبیعتیه دخی امتزاج ایشلدر و نباتک مجموعی متناسب صورتده اولوب کوا بخر ایش و طاشک اقسام متعده سندن اولشدر بوا یسه حقیقت حاله مطابق صورتده انشا آت دیمکردر

فَرْصَةُ رَأْيِ عُمَرَ إِلَى

أَوْنِ يَكْبَحِي فَضْل

أَصُولُ رَأْيِ عُمَرَ إِلَى رَأْيِ عُمَرَ إِلَى رَأْيِ عُمَرَ إِلَى

www.libtool.com.cn

چنگان سلطان احمد خان ثالث حضرت نريك زمان ماضی نرفته فن معماری عثمانیك قواعد اساسی و طرز اشارده من القديم فخذ اولان اصول و صنعت مله به مخص بولان اشكال هنوز باقی ابدیه ده
تزییناته تبدل کلی حاصل اولوب قديمه اوزره اولان تزییناته بدل یالکز دوگون چهگی اشكانك نقش و تزسیله اكتفا قلمقه باشلانیدی شوله كه خاقان مسار اینه حضرت نريك بعض اعمال
نیه نك اجرا سجون فرانسه دن رقاچ مهندس جلب و دعوت یورمش اولدقاری جهته بونك شوخی كندولريك صنایع نفیسه و اعمال نافع مل و رغبت هایونلری نه دلالت و بوحال اینه فرانسه معماریك
استحصا صا اساب ثروت املیه ممالك محروسه به كالز نه سائمه شوق و غیرت اولغه ممالك عثمانیه به برچوق فرانسز معماریك گش اولدیندن باطنیج تدریج اینه عثمانی معماری دخی اورو یالیرك اصول
تزییناته میل ایدوب نسیات الامر حق ناسفه شایان اولان بوحال كندكیة اعمانی معماریك اینه عثمانیه دركار اولان طرافت و اضافتی قواعد و اصول سائیه فی بسینون فراموش ایتلوی نه
سب اولدی

مذکور اجنبی مهندسلر ك درساته و رودلر نه اولوقت بالهوم اورو باجه اینه ده استعمال معاد اولان تزیینات فرانسه قرالی اون بسجی اوئیك منبی اولان بومادولك متنوع چهك و سطرلر ك بكدیك
لك كرفت برصورت نه نقش ایدلسی اساس اوزر نه اختراع ایدلسی اصول ایدی كه مذکور اجنبی معماریك مالك عثمانیه ده انشا ایدقاری اینه دخی باطنیج بودولر تزیینات اینه تزیین ایدلسیدی
اشو اصول اوزره تزیینات برچوق مناره شرف نرفته و جوامع شریفه محافلر نه اجرا ایدلسیدر كه بونلك اكتریسی اولوقلر نه شهرت كاذبه كسب ایتش اولان ارمی ملی معماریك دن رقاچ و شاكردی الدن
چشمش و طرز معماری عثمانیه نظر اهیج روجهله شایان اعتبار و تحسین كورلده كه بونكش اولان دكرمز بطلم اتاردن عبارتدر

چنگان سلطان عبد الحمید خان حضرت نريك زمان سطر نرفته فن معماری عثمانیك هنوز بعض قواعدی باقی ایدی مثلا اولعصر ك اینه نرفته هر نغدر لك چوق تزیینات و نكفات سكور بلورسه ده تزیینات
مذكوره مطرد اولوب یعنی برچوق طرز و اصولر هپ رلكده و بكدیك رنسه فارشش اولدنی حاله اجرا اولغسدر كه بوحال فن معماری عثمانیك بسینون مقروض اوله چی زمانك حدودی ديك
اولدینچون بوحال بونكسك پراوجر و ك كنار نه تشبیه ایدله یوزر كه محل مذكوره واقعا كوزل بر نظاری بونورسده براز ده ایلرو ایاق ایتله چی اولسه زیرز بر اووب بخواهله چی دركاردر
براقیمه مخصوص اولان نبات و اشجار ك دیگر بر اقلید نشو و نما بولموب بخواهله كلدیكی كی نسكر اولور كه اورو با اصول معماری دخی مالك عثمانیه ده اساس اوله مطر طرز مذکور اوزره انشا ایدیلان
بشار یالکز اورو بالو معماریك ایدقاری نالردن عبارت قالش و آثار مذكوره لك طهر و ورله بحر اولان اصول معماری عثمانی شهر یار زمان سلطان عبدالعزیز خان اقدمن حضرت نريك هم اقدامات
جليله لیه از سر نو احیا یورلشدر

عصر من مبرز معماریك بادشاهز اقدمن حضرت نريك فرمان جهان مضاع هایونلری نه اتساعا لك مكمل صورتدر فن معماری قواعدی اوزره انسا ایدیلان اینه قديمه ده موجود اولان صنایعی تدقیق
و مطالعه ایدرك اشوفك دقایق كشف و استخراج رله عثمانی معماریك لك بیوك استاذلر ك طرز انشالر بی تقلیده موفق اولشلردر
چشمه زده موجود اولان تزییناتك مطالعه و تدقیق عصر من معماری نه فوائد عظیمی موجب اولشدر تزیینات مذكوره لك مضامنه سی اینه داخلی تزییناتك مراد ایدن معماریك اینه قديمه دن خالی
اولوب چونكه طرز معماری عثمانیه اینه زمیه و عومیه به مخصوصه اولان تزیینات جوامع شریفه و مقارب و دهاسا اینه دینیده استعمال اولغساش اولوب عثمانی معماری هرچس بشار ایچون تزیینات
مخصوصه انضاب ایتش یعنی هر بنابه ماوضع لهلك قبول ایدله جکی نقوش و تزییناتی رسم ایتشلردر

بودن بش التي سنه مقدم مذکور عرب قو چشمه سی زیاده سیله مشرف خراب اولوب كیا نمیر نه شدت احتیاج من ایتكه اولوقت هپ رلكده اولهرق تجارت و نافع و زراعت نظارلرله بساهی اولان
دولتو ادم باشا حضرت نريك هر نغدر مذکور چشمه نك سمیری خصوصنك اوقاق هایون نظارت جليله سنه عائد اولوب كندولر نه تعلق یوق ایكن متصف بوردقاری كال و محبت مله و وطنی دخی مقتضای
اولهرق انار عثمانیه لك كز بدولر دن اولان مذکور چشمه نك طرز قدیمی اوزره كندوبدلر دن سمیر نه تشب پیوره شارسه ده اول اراق پاینه و ایلكنه مأمور تری وقوعله باطنیج درسدانن مساعدا لری مذکور
چشمه نك انشاسنك اكانه مانع اولش ایدله ده اصل مطلوب اولان اعمالك تحكیمه سی تمام ایدلشدر بناء علیه سمی بكدن اكل نوافضه مباشرت بسور بلورسه لك سهولته موفق اولدقاری دركار اولوب چونكه
اصل بشار خا طره دن سالم اولوب لایقله تحكیم ایدلشدر

عمانی معماری يك انشا بدجاری هر پنا ایچون هر شیدین اول وسعی و موافق بر موقع انتخاب ایچی قاعده اخضاذ ایندکاری چله به معلوم اسده اده جشده نك یایی و معماری اولان چنكل سلطان اجد نالت حضرت تریه او عصر ك میره و شاهبر معماری مذكور چسه باسچون شامل اوله چی محاسن صنایع اناز مهاری بسبون صنایع ایندجك⁹ بر موقع مناسب تعین و ارا ده سده خلیجه بصوته ك فخر اولتادر

فإنه جنود بنك شرق نويسينك وسطى اولوب برجوق نجار مغازيريني واستعمالى شامل اولان ينى كرك استفاده ماده سندن عروم اولماق امله اوزرينه برطلم واسع ابد و مغازلر انسا اولتى سبيله وسليخه هيچ برىمانى فلسامن اولان و كرك زارخالل داخلى و بالعرض خاريجي وقتونه تسهل اسباب مدافعه و تحفظ غرضيله بيجا برجوق استعمالدن اولوزلر اورتولى اكرى و كرى زلفاوردن عبارت اولوب اول هكلارده (جنر ريليراسى) تسهيلاتلر اشو غلطه كى رى موقوعده وسليخه برىمان بولق خلى دشوار ابدى بيق خالقن مشار ايه حضرتلرى مشكلات موقعيه نك وجوديله رار اشو عرب قيوى جسمه سته مكن ميه حسن نمايش و منظره و ريمى بالاله تام بونك ايچون ديك برطرز و شكل انشا اختراع يوردلر سوله كه اكر مذكور جسمه شكل ميع اوزره بنا ايلش اولسه يوزى ك از اوله جنخن بونك يوز بنك ايچون اكينك چوق حل ضبط ايتديكى حالده يته وسعنى اواق ايچون رزاوليه قائم شكلندره و اس و ايه سته التى شالدين عبارت رفته بالستى تسب يوردلر

انسانو، نباتات و انځلارز ورسم انسانى با هم پياووندى چشمه به مناسبت دكل اېكن لطافت و زينت منظر سته هچ پرخل كنورلكسيزن نه بعينه انككي هم چشمه وهم سيل
ولوى نالاند

مذکور جسمہ تک یوز طرفہ دی شکل زاویہ بالمش اولدی انفا ذکر اولتان ممدس الشكل قله تک اطراف طرز معماری جوهریه توفیقاً انشا البشر التي عدد ظرف سنون إله محاط اولوب مذکور سونولیک دایمتہ البع طرف کورنگک اجون کل شکندہ ودها سائر سولہ دوکش بالمری بارمقلر چکلمسدر که مذکور بتاک سبیل اتخاذ ایدیلان قسمی اشوققہ نہ عبادتدر اشوبسلیک قوی کرلکته لک وکوک مذکور قله ی بالواسطہ اصل بلیط والصالق ایدن زاویہ راتک جہت بیندہ اولوب رأس زاویہ نہ ضامک اوزر نہ طوغری آبلور که اصل بنا مرع الشکل ایسده برضلعہ ذکر سبت ایدن زاویہ علاوہ البشر مذکور زاویہ تک سبیل قله تک ایکی جہتہ مصادف اولان ایکی ضامک هر ی پرچشمہ اتخاذ البشر

اشیو بناده یونان نفوس محکمه مذهب اویب نفوس وز یثندن عالی اولان سخیاری دخی فرمزی وعالی زنگاره ملوین المیشدر
اشیو کتابة مذکور چشمه انک یولی اولهرق برقهده رخی درج ایندک برکه نظر اولدندقه اکلاشله جفی اوزره مذکور رسم درون کتابة مندرج معلومات فیه فی طریقه اعطا البیلان رفیع، مونسانی
افندیک یولدن برقاچ سنه مقدم کمال دقت ومهارتله اصلنه تسامیه موافق اواق اوزره ترسیمه همت ایندیک رسدکر اندن اولان مختلفه لک برحق صورته مزج وز کبی خصوصتده فن معماری عثمانیک
واصل المادی درجه رفی وکمال استدلال اوزره

اشوبزاده الوان مختلفه اصولك انضاديه بـ شاكـ شكل ورشم ونفوشك الحالت طبيعى سببیت و رمش او اوب چونكه بـ صورت انخاد اولدني حاله بـ شاكـ حاوی اولدني نفوش مختلفه بگديكرين مـ هـ و صورت بارزه د تقراق اولدني و بـ نـ طـ نـ نفوش مـ ذكره قارىش و كرفت بر حاله كورنوب بر حسن مظهر بـ اـ مـ بـ ديكر د ر

ادب و مطاعه حق اولادین حق اوزره طرز معیارلره اشبو الوان مختلفه اصولی ازمئه قبیله ده دخی مسعمل اولوب حتی کال لطافت و تناسله و شهنهراوان یوان قدیم ایلدیلرند اشبو الوان مختلفه اصولنک اجرا و نقوش اولدینی کورلور ازجه آثار مذکوردهن اولورق اتنه بلده سنده (نارهون) معبدنک خارجی دخی اصول مذکوره یه نوبقه ثابت بارلق مائی و قرمز ی خطله یه نلوق ایلشدر عصرمن فر معاری ارباشک بعبضری اشبو الوان مختلفه اصولی تحسین ایتدیمکدهدرز واقعا الوان مختلفه اصولنک قرن اخیر ایلدیلرند اینه مذکورنک طرز انتشارلده التزام اولتان سادلکه یه توافق ایدیمکچکنده یو بلده موی الیمه حق و ره یلور ایسه ده اصول عتیقه ایلده منته مناسبه اولورق خارجی اویعه و کیریشلی چشلی اولورق انشا ایلدیلان یینار ایجون مذکور او بعلری و اقسام سارم ی بکدیکر کدن تقاری اننک اوزره اصول عتیقه مذکور یه نوبقه الوان مختلفه ایله یلوق ایتنک حالعه ده مر جعدو بناء علیه عسائی معاری اشبو اصولی اتخاذه یه صائب اولوب حتی یو بلده قطعان ایلنک اشکال طبعیه سنک قول ایدحکی رنگدرن غیری پرنک اتماعل ایتدیکری کی سادهلکی جهنله اقسام سارنیدن خود بنیود ابرو کور نشان بعض اشکالک دخی نلوق یانی عیب کوروب حالله رنگمن اولورق ایتلور

فَرِّعْ عَارِي عَتَا إِلَى

اَوْبَرْخِي مُضَل

عَرْفِ پُورِ چِشْمِ مَرَاكِ عَجْفِ نَدَاكَ

سازمان احمد فردوس آشیان حضرت نریك انشا و احیا كرد، زری اوایوب باب همامون قربنده واقع اولان چشمة نك فراقت و نفاست عسده سی مندا عثمانی ملتك فن معاریده اولان درجه مهارت و حذاقلمرینی معانی و مثبت اولغله مذکور چشمة مندر از یل صنایع و معارف اولان اصول معاری و دقائق فنیة نك روجه اتی نهر بف و توصیفته ابتدار قانور

ذكر اولان چشمة باب همامون، یكاهنده و ایضوفیه جامعشیر بنك قبه جهنده اوایوب بلبله، ساح و زوارك نظر بند و نخبه بنی جالب و جاذب بر صورت مرغوبه انشا قلمره یونند اوتوز سنه مقدم عثمانی ملتك اصول معاریه نك دقائق فنیة سنه اولان کال مهارت و حذاقلمرینه و سلم مدینه اولان درجه ارتقائیه اشبو چشمة ده بار و اشیاره غبطه فرا اولان مصنوعات مشهوره دلیل کافدر

فقط بوجهله هز و معارف پرور اولان یو عثمانی ملتك بر زماندن بنی اوریا مصنوعات و منسوجات و غنیمت ایلدکری و کونندرو الان موجود بعض آثار ندرسته، حیرت بخش ار باب شهود اولان مهارت و سارست صنایعمری هسان کلام و یابد اولی درجه سنه کلس ایسده ملت مذکور مقدمه کی کندی و مصنوعات داخلیدلر یسه رغبت و اهل صنایع و معرفت حرمت ایلش اولسلر یقین زمانده

ینه مهارت صنایعه اولان اشتیاء سابقلمرینی کسب ایلدکلمرینه فطری وجهله مسلی اولان استعداد و قابلیت مادر زادلیله استهضاد ایلدلمر یلور

ایشته بلاده توصیف ایلدیلان مذکور چشمة نك صنایع نفیسه و دقیقه سی ملت مذکور نك فن معاریده اولان مهارت و حذاقلمرینی ارأه ایلدیلکی کبی حالا چراغان ساحل سرای هماموننده حیرت افزای تماشا کتان اولان مصنوعات سارو نفیسه ایله دخی ملت مذکور نك تنوع صنعت و مهارتلمرینی اثبات و استدلال ایلدلمر یلور

اشبو چشمة مندا ملت عثمانیه میانشده اولان ار یل هز و معارف نك چوق آثار ندرسته و صنایعه و نادره سستی جامع اوایوب از چشمة مینه و چینی کاری منقش طسوغلهز چولگی و اشکال مصوره اوزرنه افراغ ایلش اولان باره قلمر دو کبی و الوان مختلفه فی حاوی مرمر و معدنی و بومرمر ایله شفقنده اخسارلر اوزرنده اولان اویمه و قشارتمه محکوکات و معقوشات دخی قلمکار و اویمه بی اصناف و هنور انک کال مهارت و درجه قابلیتلمرینی کوسه یله چکی کی ملک شریفده اکثری بوتملاو منافع عویمه ایچون انشا قلمن ایلنه و آثار ندرستلرک زمان و تاریخ انشایی و بابلسنک اسم و شهرت و مقصد و افکار بی اعلام و افهام ایچون قواعد فصاحت و بلاغت و توفیق تزیین اولتان ایلیک و اشعار و عبارات مناسبه و یوملر و ایلنه و آثار کلا بالا و اطرافنه محضاً زیست و ارایشنه مخصوص حروفات شرقیه ایله نقش و حک ایلش عادت مرغوبه شرقیه دن اولغله مرحوم مشار ایله حضرتلمرینی دخی اشبو چشمة و سیمه نك تاریخ انشایی و یوبلده اولان مقصد خبر مرصدلمرینی ایما املیله کندوسنک زاده طبع بلغا ندرستلری اولان ایسات و اشعار بر کر یلدری دخی خطوط زری ایله مذکور چشمة نك اطراف ار به سنه حک و نقش ایلدلمرک بوجهله دخی صنایع موجوده سی بر قانده سارید و تزیین ایلدلمرندر اقطار شرقیه شهر و قصباتنه اهالیسک احتیاجی ایچون جلب اولتان صور اکسیری زرده نهر بف اولغله چینی اوزره ایکی صورته تقسیم اولوب یونندون بریسی اشبو جلب ایلدیلان صورلی دیوار درونده موضوع و خطوط اولان خریشه جیع و یونک خارجنده بولتان اوله و موصلدن اهالی به دست و فوچی و سارادوات ایله توزیع ایلدیلان متمم اوایوب یوکا چشمة ندرسه اولنور و دیگر دخی اشبو صورل اکثری گوشه باشلرنده مخصوصاً انشا اولان حجرلرده واقع هنرلره اجرا و مذکور حجره نك سوقاق طرفنه واقع دوکه نارمغان و قفسلرک البته قویلان مخصوص برداقدر ایله بالکر مرور و عبور ایلدلمر توزیع اولنور که اشبو نوع مقصد سبیل اطلاق اولنور ایسده مرحوم مشار ایله جانتندن بنا یوریلان اشبو بنای اولدن صوتوز بی حقدنه اولان مذکور ایکی اصولک ایکسید دخی جمع و اجرا ایلش یعنی بنسای مذکورک درت کوشه سی سبیل و ایکی سبیلک ارامی چشمة صورتنه طرح و انشا قلمرورق بوجهله دخی اصول فن معاری به بقاعده جدیده علاوه یورلدلر

ازمنه سابقده اویمه و قنارنه فن و اصولنه انشا ار یل صنایع و معارف طرفندن انشا اولتان ائرده اکثری کندو مقصد و افکارلمرینی و هز و مهارتلمرینی ایسا و احصاء هزک جسم عبرت و دقیقه عرض و ارأه ایچون زمانلرنده مشهور و متعارف اولان علائم و اشاراتله بعض اشکال انسانییه و سار حیوانات ترسیم و تجسیم ایلک اصول مرعبدن ایلدیده ملت عثمانی میانه سنه یوملر آثار ندرسته اظهار هز و تذکیر مقصد و اثر خصوصنه بر کونا علائم و اشارات اسمعال معنی اوایوب اشیق اصول مذکور ایسات و اشعار کی فن ادبیات و اصول کتابت اوزره اجرا اولغله کادیکندن مرحوم مشار ایله حضرتلمرینی دخی چشمة دخی خدمت سبقت ایلن ار یل هز و معارف درجه صنعت و حرفلمرینی ادهام و توقیر و کندو مقصد خبر مرصدنی اعلام و تذکیر امل مخصوصه بلاده توصیف اولدیلکی وجهله زاده طبع بلغلمرینی اوایوب ائیده مندرج اولان ایساتی مذکور چشمة نك اطرافنه نقش و حک ایلدلمر شلر (تاریخ بنی سلطان احمدک جاری زبان اولندن) (آج سبیلله ایلصو بی خان اجدده ایله دعا)

اشبو قلمندن آکلا شلیمه نك کوره یاب همامون فارسونسته بولتان چشمة ۱۱۴۱ سنه هجریه و ۱۸۶۸ سنه میلادیه سنه انشا و اتمام ایلدلمر

مره بدرکه سلطان احمد خان طلب ثراء حضرتلمرینی تاریخ مذکور روجه اتی تنظیم و ترکیب ایلش ایلدی

شوبله که اشبو مصراعدن ۱۱۴۷ تاریخ چشمة اوایوب تام تاریخ الوانی ایچون درت سنه نقصان اولغله خداوندکار مشار ایله یوبلده صرف ذهن ایله مشغول اوایوبی سرزده شاعر مشهور و هی افندی ایله استشاره ایلدیکنده افندی موی ایله لطفله طریقه اوله اچلمه ندره صو جاری اولممن دیدیکنده خداوندکار مشار ایله هان درت عددنی حاوی اولان (آج) لغظنی دخی علاوه ایلدلمر تاریخ ایل کال ایلشدر

مذکور چشمة اوزرنده بولتان ایسات سارو پادشاه مشار ایله حضرت نریك نهر بنامه سندر ایله و هی افندی طرفندن تنظیم اولش جنب حقه بعض مناجلندن عبارتدر

فَنَّ عَمَّارِي عُمَّانِي

أَوْ نَحْيُ فَضْل

بَابُ الْإِنْفِاقِ فِي شَرْحِ نَوَائِظِ الْفَنَنِ

در سعادتمند واقع شهزاده تر به سبک تعریف شده سید

السلطان ابن السلطان جنتکان سلطان خان قاتونی حضرت نرینک محمود مکارم موسوم شاهانه لری اولان سلطان محمد نام شاهزاده وقت ادب و بدوری مشار الیه حضرت نری حزن و کسرتدن برکونه متعلی اولمده بدندن مرحوم منسار الیه ایضاً نامنه وسیله اولوق املیه برتریه رزینک مرعت انشائی مشهور معمار سنانه امر الیدی ذات حضرت شهریارینک محبت بدانه لری والدن حاصل اولان یادگار مآثرانه لری نه درجه له واصل اولدینی تعریفدن مستغنی اولدیندن تر به مذکوره کتدوسنه مخصوص جامعترین الصانده وغایت کوزل بر کستان درونده رسم اولنرق شاهزاده مرحوم وفاتی تر به ک انشائی تاریخی خطاط مشهوره واسطه سبیل تر به ک اولک یوزنه قید اولغسله سنه آتیک تاریخی دخی رقم الیه تحریر اولمشدر

مرحوم منسار الیه ک تاریخ وفاتی اشعار ایدن مصرع بود (شهرآدم دل کز یقه می سلطان محمد)

۹۴۹

جامع شریف الی ک تاریخ اشعار ایدن مصرع بود جامع امت رسول مبین

۹۵۰

تر به شاهزاده سکر کوشه لری بر شادر و هر طرفی دائراً امداد قیامه کوسه له تمجید اولمشدر و ارتساعی ایکنجی صرته ک بغیر له نسه قدر چغسان دیوار دروننده برنجیه رسمیه طاشدن اولوش پردیوانشاه واردک یولک یوقاری مدور الشکدر

کال مهارت و استادی الیه باغه شکنده وورشودن قیامه اعمال اولنرق بواسطه اشاعی قایل کتدیکجه یوقاری طوغری انجه لشکر کال اولور تر به ک اطراف غایت کوزل ایشلیش مرحوم اولوب اوج باصده قزندان الیه چغاور جامی و دیگر کلی صوفه دن ایمی کیرلکده یوقاری فایله درونده داخل ایکبسی بشیل و ایکبسی بنه ک چیمسری دوت عدد دیرکله طوئیر بلوب زمین دخی رنگامیه صره طاشلله دوشله اولدینی حاله شوستک اوستده ک تاریخ دخی اتون بالدرله یازمشدر

سالف الذکر قبول ایکی طرفه مینه اوزرینه ایشلیش و کرمیتدن نان اولمش جله شی ردن بشیل زمین اولنرق ی در فی صره ثوب عیمکاری اطراف لری جانش پردله مزین دونا دلدشدر دیرکلی صوفه ک اونه مدور الشکل قیه الیه اورتولش کل رسمده اعاجدن بالمش اوزری دخی اتون بالدرله مزین دراو دراو چچیکله طونا دلدشدر

تر به شاهزاده ک قوی سورمه سلوی اعاجدن اولوب اوزری غایت کوزل قیل دیشی و باور الیه ایشلیش درونده ایکی صره یری دوت کوشه و دیگر ییاض بغیر لک رنگارنگ جامزدن ککین ضیا کویا حمله قوش ذی قیت طاشلک بالدریسه بکر اچ ایجه هر بغیر دوت چارچوبه دن مرکب اولوب کنار به یقین اولانک اوزرینه صافسایرک ایجنده بعضاری هنوز آچلمش و بعضاری دخی هنوز صولش آچق و رنگارنگ چچیک دملری ایشلیش و دیگر ک اوزرینه بشیل یارق رسمده ایجه صورم اولمشدر که یوقاری یکدیگر بشک اوزرینه ک چچیک و تر بنسایه کنار عدا اولوب ک اورطه سنده یعنی دردنچی جامک اوزرینه اولکی شلوا آچق و رنگارنگ چچیک دملری ایشلیش و یونلک صافسایرلی دهها تحف و دیکشک برشکله اولدینی حاله مجموعی ضیائی شوبله بروشن عکس ایدیر که کویا تر به ک ایچی برعلو ایجنده کی کور بود

مجموعی اوزرینه ایچره دت عیارت اولوب تر به ک هر یوزنده درد بغیر وارد و بغیر مسز دیوار زمیندن بدأ الیه اوزری مینه ایشلیش قیه و ارنجه قدر نقوش کونا کون الیه نقوش چیلرله ترین ایدمشدر اچ ایجه اوج درلو تر بنات دکشه لک بنوی برخوش کوسر بشیلدر و بالکر چچیک یرنه بشیل زمین اوزرینه ایشلیش مهندس و دالری ییاض و اونه سی قیه شکنده اتون بالدر کوبکلی بر کل شکنده در

هر بغیر لک اوزرینه مینه ایشله برضارت ک داخله بشیل زمین اوزر برآقی چچیک و تر بنات ارسمده کتدوسی اتون بالدر و اورطه سی ییاض بازی الیه آیات کریمه تحریر اولمشدر دیرکله قیه ک ارسمده ک طاشدن اولوش پروازک و اوزری ییاض صوه قیه ک یوزی قرمز و بشیل یارق و چچیکله شوبله پوچجه دونا دلدشدر که بنون تر به ک اوست قالی کویا نسانلرله ترین اولمش کبدر

اوزنده شهزاده ملسمزاری اوزرینه دوت متزو یو کککده مهندس و موضوع کالرا مین جویر اعاجدن صدق قایله برصندوقه اولوب شسته شهزاده مرحوم کتده حرمی هاسا سلطان الیه پردری جهانگیر شاه ارسمده مدفوندر که در عدا کتدوسی طاشدن اولوش ایچون معمار مشهور سنان واسطه سبیل انشائی دیرکلی قندقلیک اوزرینه باقن یولک جامه مشرقی مرحوم مشار الیه جهانگیر شاهک نام سایلرله توسیم ایتلرد

فَنَّهَارِي عَتَايِي

طَبَقُ نَجِي فَصَل

كَذَلِكَ أَفْلَحَ الْإِسْلَامُ بِسَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ

تجسّم فرود آتشیان سلطان شلیخان خان حضرت ترنسک تره‌لی اوله برروضه افسانقاده واقدرکه موس صیفک لسانی اطفه‌سنده قزق ضیائی صنوغاسنه ازهار کونا کولک تعظیم شام ابدن رواج طبعه‌سنه بلبلارک الحان وانعتاب شوق انگیزی منضم ااور تره مذکورک جواب اربعمی ملت معظمه عثمانیه میانه ظهور ابدن اکابر واعلمک مشاهیری مرقده بحاط اولدینگی کبی شهنشاه شار الیه حضرتلری دخی بندلری معمار سانه با ایشدرکری جامع شریف دلازلک بحاط قلنده دفین خاک غفران اولمشدر تره شریفه شار الیهسا محیطنده واقع ابنیه عالیه مثال پر بنای محشم اولوب بناسک صورت انشایی قواعد فیهیه تطبیق الیه برار سانه وهردرلو تکلفاتدن آزاده ودرجه زینق اغراطه وارهبیق اطفیدر بنای مذکور یساجفه درجه منوسطده اولوب مجلس الشکدر اوزرنه چفته قبه وخارجا اطراق بریطه الیه بحاط اولوب مذکور طبقه‌نک التند جسم تابه مطابیق صورته برطام کرلر الیه سوتلر موضوعدر ذکر اولسان سوتلر بکری قلوته باغ اولوب یونلرک بکری یدبی طرز معمارئ مستوی وجهه باده واقع ایکی ستون دخی طرز معمارئ مجوهری وجهه بالمشدر طرز معمارئ مجوهریدن هردن ستون دها اولوب یونلر تره‌نک قیوسی یاتنده لجرولک سطح خارجلریه متصل اولهوق موضوع یونلرپ اولوی باپوجاق مجلیدر مذکور سوتلرک باشلاری غایت کوزل صاقی مرمردن مصنوعدر تره شریفک زوایای خارجیه‌سنه کوجک سوتلر یعنی کوشه بندل وارد مذکور سوتلرک ساحه‌سنه یاض مرمردن یاتلش اوج قسم زهدان الیه چیلور قیولک ایکی طرفنده واقع جداریندچینی الیه مسور غایت مرز ایکی قطعه کباب وارد دیواره طرز ابراینده برچچکک اینجده مصنوع برطام قرقل وشقایق شکنده نقشلر کولکری برینه کرفت اولوب مذکور چچککک درونی قیویو انجو رنکند نقشلرک رنگلی ایسه بشل ومانی وقرمزیدر قیولک اوزرنه واقع بریشل مرمر اوزرنه بالدرلی حروف الیه شهریار شار الیک تاریخ وفاتلری اولان هجرتک طنوز یوز یش دوت (ملاکک یک بشوز آتش اتی) سنه‌سی تاریخی مرء ویره مذکورک درونی ایسه غایت مفرع انشایی معنطن وساده وازهرجهت معمومیتدن ارسته اولوب مقار عثمانیه طرز مخصوصنددر مال سارء اسلامیک ازجه ایراتلکک مشاری رعمعده‌نک قبل الوفات تعالسانک قلندر جقه‌میرق داغما باد وتکلر قلنه‌جینی برصورته یالمشدر منار مذکورده نقشلر غایت ظریف اولوب قطع ملت عثمانیه‌نک یوک معماری نقشلریقی بالعمک مرحومک جیه‌سنه یونان اولاد وعیال واحسانک معمومیت طبعیه‌سنه موافق یاتغه برار اشیدو دار فائیدن رحلت دار بقا اولدینقی حالده حس اولسان افشکلر عالییه دخی اواره ایدر صورته ترسم ایشلردر تره مذکورک داخلی قبوسنه کلچیه یوقیو فوق العاده مزین وکلک وصوه اوزرنه یاراق نقشلری مصنوع اولوب ازهار کونا کون قلیلی دخی بلوردن وهرنسک قظری سکر سانی متو اولق اوزره بکاره مجوهردن معمول سانی هیئت کسب اینکددر موجود یونان سکر عدد کر برطام بللاری سوتلر اوزرنه بینی ویوسوتلر بریرتی متمایب یاض مرمردن مصنوع وسوتلرک باشلاری دخی کلکک یاض مرمردن معمول اشیدو کرلرک تقریباً بریق متو کیروسته یونان مسافه ایکی فیه‌نک یشنده مسافه مسایدر تره شار الیه‌ساک دیوارلری قبه محلی ثابته‌سنه اولوب مذکور دیوارلری علی العموم چیین قلاتمشدر چچکلک یاض اوزرنه یاقوت رنکند دیوارلرک اوزرنه کلشیش ومانی کبابلر وارد و ذکر اولان کبابلرک اینجده عربی یاض حروفنک الیه آلیت کریمه مسطوردر سوتلرک اقلاری چیین معمول اولوب اوزرنده قان رنکند برطام حیوانات شکلی وارد تره شریفکک جاملری هرقشر یاض ایسه‌ده مذکور جاملر خوره‌سایند اویشلر چرکلره مربوط یولنلش وپواصول ماکک عثمانیه‌ده رنگلی جاملر ایچون اتخاد اولنلش اولوب ازهار کونا کون شکلی ککوسومکده وشمک ضیایی تصادف ایندیکه الملیکی نمایان اولقنددر تره منار الهالک اوره سنده سلطان سلیمان الیه سلطان سلیمان ثانی واسطان اجد ثانیک مقار مبارکلی یونلر اطرافنده جویردن معمول واوزری صندق فخری اویدلی مستوفوز وارد تره شریفکک درونی لانی رجه مبارکده انواع قنادیل الیه دودالقدقه یونلرک ارسانده رنگلی مجوفلر اولوب صندوقلرک قارشوسندی دیواره مکّه مکرمه‌نک رسم شرعی اویشلدر طبقه چشلق اوزره برطاش زهدان اولوب ایکی فیه‌نک اوره‌سنه برمتو الی ساتیرو عرضنده برکزننی محلی وارد

فَنِّعَارِي عَتَايِ

سَكْرَتِي فَضْل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَشْكُرَهُ لَوْلَا رَحْمَتُ اللَّهِ عَلَيْنَا لَكُنَّا مِنَ الْخَاسِرِينَ

www.libtool.com.cn

الطراف و صاع طرفه، یی جبهه مک التاء اولان کوشه سی محوهرات ایله مزیندر ایکنجی برقیوسی کر شکنده اولدینی حالدله اوزنده مربع بلوچه واردر یولک مرایی کرده قایق منفع
چیچکر وکلر اعال اولتشددر وسطده کر واری اوچنی رقبو دها یولتوب اوست طرفی صره ایله بیاض و فرمزی مرمرل وضع اولتشددر اوج قیوئک ارسنده دیوارل ثابت مرتفع اولوب
متوازی رنگلر ایله تفریق اولتش و مربع الشکل تجور پارمناقلر چکلش و یولنلرک اوزنده دخی بیضوی بنجره رسملری بایلتشددر حولی ایله سخن جامع بینه ایلکی طرفده مربع الشکل دائرلر یولتوب
یولنلر اوجر شرفل ایلکی مناره موجود یولغش واشیو منارلر زیرلنده محوهرات اوزرلری یولتدینی حالدله مناصب الوضع یولتشددر هر ایلکی بانه یولکان ایلکی طبقه سنک مبدائی اوراسیدر
اوچنی خربطه مرجمت اولنه اشاغیکی طبقه اوج قسعه منقسم اولوب اشو قسعه بینه ایلچنی قبول واردر برنجی قسعی سکر کوشل ایلکی مرتفع ستونلری یولتوب مذکور ستونلر دخی
اوج یولک کری حاملدر کرلرک اشانی طرفی ایلکی مدور ستونه طیفانددر اشو برنجی قسم کوزل رقبو ارسنی تشکیل ایدر یولک ارتفاعی ایلده مجموعا ایلکی طبقه مک ارتفاعته مساویدر شویله که
اوست طبقه مک اقباسی اوج اولوب ایلکدر اشاغیکی طبقه مک ایکنجی قسعی اون عدد غیر متصل دایکی عدد متصل مدور ستونلر طیفانددر ویدی عدد مختلف اوسوه کرلری واردر یولکزرک
دردی ایللی و مرتفع اوچیدر طار و قیصدهر اوچنی قسعه بالکر برعدد غیر متصل ستونی واردر بودخی ایلکی کری حامل اولوب یولکرلده دیگر ایلکی عدد متصل ستونلر اوزنده
واقع اولتشددر بوقسم دخی فاصله اولرقی مشتل رقبو اراتنی تشکیل ایدر یولقاروی طبقه مک ایلکی قسعی اشاغیکی طبقه مک ایکنجی و اوچنی قسعه لرله معادل اولوب شوقدر فرق وارکه
کرلری کاملاً مساوی اوسوه و مرتفعاً منهددر ذکر طرفده اشاغیکی طبقه مک ایکنجی قسعی بیاض مرمرل ایلکی باره نقله مسدوددر یولنر محکوک و مزین اولدقاری حالدله اوزلنده
هندسه رسملری و حروف و چیچکر واردر و کذلک بیاض مرمرل ایلکی قوی اساطله ایدرلر یوقبولر حولی به ناظر اولان اوج یولک قیون اصول معمار بینه اولوب فقط انارلر دها
مزیندر مذکور قبولر برنجیسی طاش زردیانی و ایکنجیسی اصل طبقه یی تشکیل ایتدکاری حالدله جبهه لنده (و) حروفی تکرار ایلدیله و ایچ ایلجه یگیریرلرک جنباب حقلک اسماء
حسانلرند (هو) عبارسی یازلتشددر یوقبولر بالکر ذات شوکنجات حضرت پادشاهی ایچون آچیلور و محفل هما یونه اولدن دخول اولتور مونتانی افندیگ ترسیم ایتدیکی
(۱) نومرولی خریطه مذکور ایلکی قبولر برنجیسی اراتله ایدر قیوئک درت جسم قه سی بان طبقه لریک اوزنده واقع اولوب اشو قیلر دخی کمال مهارته اون ایلکی مصنع قیدیل ایله
ستر ایلشددر یوقدیلر قه لری هر یی اوزنده اوجر قطعه اولرقی دیرلشددر یویله چه اشو قه لره برزیت و بریلوب هم زینتات و همده منات نقطه نظریله یولنر بنایه ایزم اولتشددر
یوایی محتساق دها مکمل ایتک اوزره قه لریک ایلچنی طرفی خارجا دها بپوک درت قیدیل ایله ستر ایلشددر یوقدیلر دخی خوش رخرام ایله درون کیندک چورلرینی باشلجه قیوئک چورلری
و کره طیفان اولان نصف کیندیلرله امتزاج و اختلاط ایدر بوصف کیندیلر و یولارلک مستقل زاویلرله سنک و براب مابین اغاذا اولتیش حالدله ایچوریه زیاده ضیا و یولر
یک جامعشریفک قریبده بر مدرسه و بر مکتب صیان و متعدد چشمه و سبیلر و یولک برتبه واردر مذکور ترهده یکی جامعشریفک برنجی بانیسنک حیدری و ایکنجی بانیسنک نجلی اولان
سلطان محمد رابع و سلطان مصطفای ثانی و سلطان محمد رابع نجلی سلطان احمد ثالث و سلطان محمود اول و سلطان مصطفای ثانیک نجلی سلطان عثمان ثالث حضراتی و بر جوق سلطانلر ایله
شاه زادگان و ایلجه سلطان احمد ثالث اون سکن شهراده سی دفن خاک عطرناکدر تره مک فارشوسنده و بازار ایتسی کولاری بازار قودیلان میدانک دیگر طرفده سلطان احمد ثالث طابراه
حضرتلریک احیا کرده سی اولان جسم برکتخانه واردر یکی جامع شریف حولسبله تره شریفک دیوارلری قیوئک رنگنده مانی کرل ایله میندی طوغله ل ایله یانلشددر یوطوغله لریک
اکثری حالا یوزلماشددر و ظریفدر زمینی قیو مانی اوزنده بیاض ایله تحریر و تصنیع اولتیش لوجه ل کرلر حرافلریک صحت و ترسمی و کرلک میندلرک نفاسی جهنبله لخاصه شبایل
دقددر اشو بنایه بدیع مربع الشکل اولوب یگیری قیدی درت طبقه سی و قه لریک درونلک بالناو به بیاض و کولک رنگنده مرمر ستونلر اوزرینه یگیری کرلری یولتدینی حالدله و وسطنده دخی
برکوزل شادروان واردر مذکور شادروان ایله ذات حضرت پادشاهی به مخصوص اولان قبولک عیناً قیفا رایش اولان رسمی مونتانی افندی معرفتله ترسیم اولتوب اوچنی نومرولی
خریطه مره درج ایلشددر راغداتار ییچک برنجی جلدینک یوز سکرنجی صحیفه سننده بیان اولدینی اوزره کتخدا مصطفی افندی طرفدن و بریلان حساب کوره بکی جامعشریفک انشاسی
ایچون بشر یوز غروشدن اوچیلک سکان کبسه اقیه صرف اولتشددر سلطان محمد رابع طاب راه حضرتلریک زمانلرله برغروش سکر درهم کسک تخمین اولدینی حالدله کتک درهمی
الحاقه هذ سیم مجیدیه ایله اوج غروش حساب اولتور ایلده جامعشریفک مذکور ایچون شمیدیکی حسابله اوتوز الی میلیون طقوز یوز التیش ییک غروش یاخودیدی میلیون اوچبوز طقسان ایلکی بیک
فرائق صرف اولدینی اکلالتشددر

حاقه مقاله مرده شفقت و حجت اسلامیه مک انار مخصوصه سندن اولق اوزره رمضان شریفده افطار وقتده یکی جامع شریفده حاضر یولتالره شربت و یولدیکنی بیان ایدر

(خریطه لریک بیانددر)

برنجی خریطه یکی جامعشریفک ذات حضرت پادشاهی به مخصوص اولان قبولک رسمی

ایکنجی خریطه یکی جامعشریفک حولسبله یولکان شادروانک رسمی

اوچنی خریطه یکی جامعشریفک بان طبقه لری

❖ فن معماری صفائی ❖

❖ درسعادته واقع یکی جامع شریفک ترمشاهه مسیدر ❖

یکی جامع شریف غلطه ایله استانبول پینده بولنان جسر جدیدک استانبول جهته دنیاده الک کوزل واک واسع رومقعه انشا اولمشدر موقع مزبورک مناسبی جهته بازار ایتسی کونلری اوراده بازار قوریاور مذکور جامعک حویلی طار کادیکتدن جوانب اریعه سنده بولنان درت جاده دخی سرکیلر تریب اولنوب ازدشام وغلبه لک اولور یوغلبه لکک اوست طرفده یکی جامع شریفک یان قبول پنه چقیله جتی زردبالر اوزرنده چرکس مهاجرلی وقورانه ومشکراک رطورده طاتم طاتم اوتوردر اشعبو مهاجرلر جامع شریف مذکورک ایجروی حویلسنده مسافر اولوب وطن قدیم لری ترک ایش اولدقلری حالده دولت عثمانیه ک علو جنباندن کنده لریته بروطن جدید مشفق احسان بیویله جفته امتیه اولمیا مقدسه ارامساز اولور جامع شریف مذکورده دخیول اولندیفنده طیشاروی غلبه لک کورتیسه معبدک درونده ی سکونت جلیله تعاقب ایدرک زیاده سیله انسانه تأثیر ایدر شویله که ضیا وک آتیر جاملردن ایجرویه کبودیکندن کسب لطافت ابتدیی کی محفل همایونک مذهب پارمقلری وسطی زمیندن همان قبه قدر دیوارلرده بولنان مائی زمین اوزدینه مینه ی طوغله لرحفل شاهانه ک اطرافنده ی صاری ومرمر صفائی ستونلر والیرک فارشوسته منبرده بولنان ستونلر ومحراب ایله منبرک مرمردن معول وایمیل وعاتیت هندسه ایله تریب ایدلش بعضی محفلاری بالدر ایله محیط برطاتم اشکال عیسیدر والمحصل بونلرک هیئت مجموعه سی انسانک قلبه حالات کتورر مشهور معمار سنالک اقران وهمشیریس اولوب یکی جامع شریفی انشا ایدن ازبوند معمار خواجه فاسم جامع شریف مذکورک منظره داخلیه سنه بالانزام درجه مطاوبه ده مهابت وریلمش ایهده خارجا اولقدر کوششلی باپرامشدر زیرا مذکور یکی جامع شریفک انشائی تصور اولندیفنی صرده ایشیکک جسامت وژیغاتی یک زیاده ملزم طوئیش ایهده حین انشاسته بتانک بعضی افسانده یوجسامت وژیغاتی تمایله اجرا اولنمشدر جامع شریف مذکورک بناسنده بولنان بعضی نقائص زمان انشاسته نکون ایدن منازعات داخلیدن نشأت ایش اولدیفنی نوارخ اششایله خنی دکلدر جامع شریف مذکورک بانیس جنتکان سلطان احمد خان اول طب تراک حضرتلریک حرملردن کوسم ماه پیکر تام سلطان اولوب مشار الیها کندی حفیدی جنتکان سلطان محمد رابع طب تراک حضرتلریک زمان سلطنتلرنده قوشخانه ک قیوسنده سرای خدمه سی معرفتله اتلاف ایدلشدر مشار الیها فرق سنه قدر کال اقبال ایله مهد علای سلطنت سنیه اولوب امکداردی جینی جامع شریفی واطولوی فواغنده واقع جامع شریف ودرسعادته والده خان جامع شریفی و برطاتم خیرات ساره کدیلریک آثار حسنه لرنلدر بونلردن بنسقه مکهمکره به بهرسته ایکی صفا ارسال اولنوب حیاچ مسلیمه صو وعضاده شربت طاققلری ایچون اوقاف شریفلری وازدر مشار الیها حضرتلریک تأسیسات جدید سنندن اولدرق صره همایونک یوم حرکتده امام وخطیب اقدیلر حضور شاهانه ده اجتماع ایدوب قرآن شریف تلاوت ایدرلر حریم محترمه هداا ارسال دخی مشار الیها ک جله تأسیس لندلدر مشار الیها کوسم سلطانک رقیبه سی اولوب سلطان محمد رابعک والدسی بولنان طرخان خدیجه سلطان یکی جامعک بناسنی ۱۰۷۴ سنه سنده اقال ایدرک سنه مذکورده اسمی نامعلوم رشاعر بنای اعظم عیار سیله برنالوچ نام انشاد ایلشدر

سلطان مشار الیها ک وفاتی ۱۰۹۴ سنه سنده وقوصولش اولمیه (ارجی ال دیک) آیت کریمه سی نام ناریندر یکی جامعک ایچ حویلسنه اوج یوچک قیودن کیرلرلب مذکور قیولردن بالکر بری اقال اولمشدر مذکور حوی ایه چرکسلرک عیال واولاده مسکنی حکمنده بولندیفندن رمضان شریفدن بنسقه وکنده مذکور حویله کیرلر بلاده ذکر ایدیلان اوج قیودن صورت مکملده بایش اولان قیو غایت مرتفعه اولوب یونک برقاندها ارتفاعی زیاده کوسترن اوزرنده اشکال نفیسه اولدرق اوج یونک جیجکی مزین برجهه بولنمشدر یونک وسطنده بلدیز شکنده اریجه برکل بولنوب یونک التده دخی بالدری حزوظات ایله (سلام علیکم طمتم فادخلوها خالدين) نص چلیی مرردر قیونک طیشاروی چرچیوه سی مستقیم الاصلاح اولوب

فن معاری عتالی

یہ بھی فصل

در شعیان ذل و افحجی معنیہ زعمینہ

www.libtool.com.cn

جامعشریف مذکورک سائر آثار مجسمه اسلامییه مبالغه سنده مدار تیر اولان حال تزیینات داخلیه سنک تفاحت و زاهنی و جامعک هیئت مجموعه و متفرعات سائر سنک سیک و انشاجه غفلت و مهالیدر خارجا لطافتی دخی روحانیتی تزیید ابلدیکی کبی ایچ حوالیسند اولوب اولان مختلفه مدرم ویشم طاشلردن مصنوع اولان وجامعک ایلانلدهکی دوت اوزون یولک اون سکر قیسی اللده بولان اون دوت ستون ایلد دوت کوشه ایکی دیرک احتشامی دخی جیره ساز صیودر بوسونلرک اون ایکسی ایلد ایکی دیرکک باشلقلی دوکدرمه طاشدن بایش وهر یوزنیک اوزنهنده بیک پارچهدن عبارت کلی شکلری ایشلشنسدر فقط جامع مدخلک ایکی طرفنده اولوب خالی محل اوزنهندهکی شادروان فارشوسنده بولان ایکسینک باشلقلی قننی نوع وچسندن اولدینی چهلدر شوقدرکه بربری اوزرنه فات فات صدقن اوپولش کبی کوزنکله هم غریب وهدمه لطیف اثا تیردر

شادروانه کلنجه یولک چشمه سی بیاض مرمردن قفس هیئتده اوپولش اون الی کوشه ای پرکوشک دروننده درکه مثنی الزوایا شکنده و لطیف و ظریف سکر ستون اوزرنده برطوان ایلد مسوددر یولک ایچ طرفنه بک کوزل اولماسیله برابر ریجسندن زیاده قیقدار ایکنهی یوزدن کچیکله رک کیریلور شادروانک دوری اچقلینی بکدیکرینه غیر مساوی اوچی وواسع ومرتفع اولوب فقط ایکسی ایلدی وطار بش کردن عبارتدر ایچ قیوسی اوزرنده طوکدرمه طاشدن معمول باشلقلی حجره اولوب بولنرک اوسنی حروق مذهبه ایلد تزیین اولنشی وقبو ارسنده بولان اوزنهنه کرک ایکی طرفنده کوشه لر قرمری و سیاه کوفی حرفه لر کلی شکلری یاییلوب لاله الله محمد رسول الله یازلشد

جامعک اون ایکی کوشه و غرائب طاشلردن معمول اولوب هر بریکن قفری تقریباً اون دوت متروندن عبارت بولان سکر ستون اوزرنه مینی جسم قیسی غایت مؤثر اولدینی کبی روغنلی وایغیه مرانغوز ایشله اوپولش واوزری اتون بالدری ایلد تزیین ایدلش اولان مؤذن محفلک مهابتی دخی موجب حیرت اولوب یولک اللده فقیهلر برشادروان وارد

جامعه کیرلیدیکی وقت منبر مشاهد اولتورکه قیقدار رفونجه ایشنه مشاهد شوقدر فرق واردکه ایکنه وایک وسیرمه ایلد ایشله کچکنه بیاض مرمر اوزرنه تیور قله اوپولشددر جامعک سائر محفلده اولدینی کبی محراب دخی یوقا ورسنده اولان جامه ایلد مزین بفرلر واسطه سیله استفاضه ضیا ایدر محرابک رطام بولملری واردکه اوزرنه اولان متوصده مینه ایشلش طوغله ایلد مسوددر ریجی^۱ قانک جهت یین و بسارنده بولان محفل همایون ایلد فادیلر مخصوص اولان محفل اوزرنه دخی بونوع طوغله قایلانشددر بوجملله مناره یئنده اولوب جامعک بان طرفلرینی تزیین ایدن ایچ حواللردن زده لار ایلد جیقیلور اشو مناره جامعک دوت کوشه سنده وارتفاع واتساعی صورت مساوانه و تحت تلدن اعتباراً عالمه قدر التش بش مزو ارتفاعده اولوب درونیک دخی اویمه طاشدن معمول ساد و رشکله اوچر شرفه سی واردر جامعک ارقه طرفنده اولان ایکسینک پر واکنده اولنرک اوچر زده لای اولوب یوزده لارک بریسی طوغریجه اوچجی شرفه یه و دیگر ایکنهی اوچجی شرفه و او بریسی دخی ریجی شرفه یه مخصوص اولدیندن الی مؤذن پردن بکدیکرینه تصادف ایلکسین مناره و

چیفه یلور

سلییه جامعشریف مناره لیک ایکنهی شرفه لک اوست طرق یعنی مجموع ارتفاعنک نصفه بقین علی اویر مزو سکسان ایکی سانی مزو قفرتده وسطع زمیندن ریجی شرفه قدر بکری بش وایکنهی شرفه یه دکن اوتوز الی و اوچجی شرفه قدر فرق پدی مزو ارتفاعنده در کرک سیک وانشا آتک صحت ونسبت وصلاحیت و مهالیتی وکرک تزیینات داخلیه سنک سادی و ظرافت و زاهنی خصوصاً تنجه اصول معاری عثمانیک بحق نوادرندن مدود اولان سلییه جامی بونجه اتاری بولسان معمارستان رحه الله علیک حال شهو حنده انشا ابلدیکی تقاوه الصناییدر استانبولده واقع اولوب مرحوم مشار الیه طرفندن بنا اولنشی و براثر نفیس اولسیله برابر سلییه جامعنه نسبتله دون درجه ده بولنشی اولان سلیمانیه جامع شریفنک تعریفاتی صره سنده ذکر اولدینی و جهله مرحوم مشار الیه یوزنه ممر اولش ومدت حیاته ده بیش الی جامع بنا ایشلشددرک اتواعی خاتمه کتابه اعداد اولتور سلییه جامع شریفنک وضع اساسی ایلد اچالده دار نظم وانشاد اوتوب جنتکان سلطان سلم ثانی حضرلرک امری ایلد طیش قیوسی اوسته اتون حره لر ایلد ناریخار یازلشددر مذکور تاریخاره نظراً جامعشریف مذکور ۹۷۶ سنه هجریه سنده تأسیس و ۹۸۲ سنه سنده اتمام ایدلش یعنی الی سنه ظرفنده ختام بولش و بومدت ابد جامعشریف مذکورک مهابت و غماینه مینی شایان حیرت بولنشددر

خریطه لرک بایانده دز

(۱) ادرنه ده واقع سلییه جامعشریفنک خریطه سیدر

(۲) جامع شریف مذکورک چیهه سنک رسیدر

﴿ فن معماری عثمانی ﴾

﴿ ادرنه، واقع سلییه جامعشریفک تعریفنامه سید ﴾

هریه و یاخود حیوان ایله تکفور طاعتدن ادرنه په سیاحت اولدوقده مبالغ کلبه صرفی ولایت مهندسری معرفی ایله انشا اولمش اولان طریق عادیته کا، صاغ طرفندن وکا، صول جهشدن عزیمت و بعضاً یک چوق مبادعت ایملور و قشاً من الاوقات نهور ایدن فیضانده انهار نلدهن خروش ایلپان صول ایله دوچار خسار اولان بحاری واسمعدن مرور اولتورکن صغ بحار و سبل صولیه پیدا اولان درمل مناسبتله فوق العاده مشکلاته تصادف اولتور بر اختیار آدم طول عرکه الام واضطرابندتانی موتی نجی ایلدیکی کی یوله برسایحت اوج کون قدر دوام ایذکدافصر، چکیلان مشاق سفریه دن طولای برآن اول منزل مقصوده مواصلت ارزو اولدوبقی انشاده رهنا اولان کشته یولچی برتهک زرومستنده توفیق واوزاقدن سلطان سلیم جامع انوار لامعنی ارئه ایدر اختیار ادم حین وفاتده تقرب موت ایله کوزلریشه چکیلان رده مل التمدن ابواب جنی مشاهده ایلدیکی مللو مسباح دخی یوله راز بدیع صنایی کورمکه منجر قالور

ادرنه شهرینی بعضاً کوشی رنگده براق بریس اسبلا ایدرکه شسک صنباسی لایقوله تجاوز ایدر من شهرک اطرافنده بولتان یاغیعل اولدرجه لطیفندرکه کویا زمینه الوان مختلفده قاشیلر سریش نلن اولتور بو یاغیعلرک ارسنده بولار ایله اراتا و طوئجه و مریخ شهرری خاشاک ایچنده ییوقلرینه تشبیه اولتوبیلور مذکور یاغیعلرده بیکرجه کل ذائتری واردرکه غیبه زدن هوای نسبی په راجحه طویه منتشر اولور

ایشته بوموقع اوره سنده بین السماء والارض معلق برهیکل اوکنه ایکی شمعان قولمش کی رقیه مک طرفینده بولتان مناورل درخشان و سرازوار نقش و تصویر اولان پوشکل وهیئدن هرکس متأثر و حیران اولور

معمارن عثمانیان انشا ایلدیکری سائر اینیه دینیده بوتائیرالک حاصل اولسته سعی واقدام ابتلر ايسده هیچ بریسی وحنی جامعشریف مذکورک بانیسی اولان معمار ستان رجعه الله علیه یله اینیه سائر سنده بودرجه موفق اولدماشدز عثمانلی ارباب فتوی قولجیه بوتائرات بوجامعه مخصوص و طبیی برحالد

اصل شایان دقت و موجب حیرت اولان و معمار ستان رجعه الله علیه مک مهارت کامله و دقت فوق العاده سی اثبات ایدن ماده جامعک هرکوشه سنده بر مرئانه موجود بولندینی حالده شهر کیرلدیکه فنی محلدن باقلسه ایکی مناره مشاهده اولتیدر

جامعک اصل اینیسی هم مستوی و همد انشای فیضانده سبل صولزدن مصون اولاق اوزده ادرنه مک الک مرتفع برمحله والی طغوز مترو عزمند و عمارک چیتدبسی ایله برابر یوز ایکی مترو طرکده در جامعک واسع برطیش حویلی اولوب بدنی دیوارل ایله محاط اولدیندن و مدرسه و نکیه و خان و بازار و چشمه و قبرستان کی جامعک مشتملات متعددی بودیوارلک خارجنده بولندیندن اوقات صلاته غازیق افسادینی موجب اولور هیچ برشانه ایشیدلر جامع مذکور داخل ایکی په منقسم اولوب بریسی داخلی و دیگر ایچ حویلیسذر بولرک هر بری فرق درت مزو محل استیعاب ایشددر جامعک قسم داخل بسی درت کوشه اولوب چونکه ضلعلریک شکل مربعدن زیاده اولان و ایلروده بولتان افساق محفلر ایله عرابلر ایچ حویلیک داخلایچ جمع عرضی الی الی مترو و بولک ایچن قسمک عرضی بکری بش و طول اوتوز الی مترودن هباردز یوحولیدن آثار جسمه هبشتده وفایت ساده صورتده یابلس رفیو ایله طیارویه چقبولب ایکی طرفده اولان ودها ساده برشکله بولتان دیگر ایکی قبودن کیریلور

فَرْصَةُ رَأْيِ عَمِّي إِلَى

ابنِ فُضْلٍ

أَذْرَكَ وَأَفْضَلَ سَائِرِ جَمْعٍ قَدْ تَعَرَّفْنَا بِهِمْ

سلطانیه جامع‌شریفک معماری اولان معمار ستانک خرقدی ذوات مشهوره مشار الهم بننده واقع اولوب منور الی الله تعالی ایف مذكورک خاری حویلی ایل کندی زمانده بکیری اویاغی اولان باب‌الای قوایناهی بننده اربجه کندیلرینه متواضع صورتده نفیس برمرقد انشا ایلشدن معمار مشار الهمک بکیری امراسندن اولدنی و خلی وقت عز و شرفله «مراولدفلی مدنه» بکیریلر صنفده خاصکیلک اولغسی انشد و احصا ایلنکده بولنش اولدفلی «مومدن» ایشدای امرده دولت علیه‌نک فوه عسکریمسی زروه بالایه ایصال ایلش اولدفلی سالد مؤخرأ علی اتوالی طنبان ایل هم پادشاهه و همده عبادده اراث مضرات ایلنکده بولسان بکیری اویاغنک جنکان سلطان محمود ثانی حضر تیرنک اراده شاهانه زی ایله انجاستده متأخرینه بکیریلرک تامی خاطرده «کنوره جک» بر اثر و نشانه برظلموب «کافه انلاف ایلش» حتی بکیریلرک مرار طاشلرند بولسان امامزلی «کسر ایلش اولدنی» حالده مستنأ اوله‌رقی «معمار ستانک مرارینه رعایت اولدیفندن» پادشاه مشارالیه حضر تیرنک مساعده مخصوصه صله معماریه عثمانیه‌نک «مهرستدن» بولسان ذانک مراری اوزنده خاصکیلرک شیلان تماشا امامزلینک شکلی الان کورلمکده در سلطانیه جامع‌شریفک متعلق علوم شرعیه تدویس اولتان برکتب مخصوص ایله درت مدرسه و برکتب اعدادیه علیه و برکتب طلیه و برصیان مکشی و برعارت و طلیه ایچون پرخته‌خانه و برجام و برتار شاه‌دن عبارتدر

یحیی تارینک درنیوز بکری دردیجی صحیفه‌سند بیان اولدیفنه کوره سلطانیه جامع‌شریفک انشاستده و کلنیزج طرفندن تقدیم اولتان دفته توفیقاً جامع مذکورک مصارف انشاییه سکر یوز ملکان الی یک سکر یوز سکان اوج فلورینه بالغ اولش و بوالیسه اووقت الی دانهسی برغروش اولش اوزره الی اوج ملیون بدیوز سکان ایکی یک طفوز یوز اچیه معادل بولنشد جنکان قانونی سلطان سلیمان طاب‌تره حضر تیرنک زمانلرده برغروشک فی زماننا سیم مجیده ایله الی غروش بکری بدی باره معادل اوله‌جی (موسویان) طرفندن تمهین اولدیفنه نظراً سلطانیه جامع‌شریفک مصارف انشاییه شمدیکی حسابله و سیم مجیده اعتبارله الی درت ملیون بشیوز سکر یک طفوز یوز انش طفوز غروشه و یاخود اون ملیون طفوز یوز یک خرافه بالغ اولور فلورین انش اچیه حساب اولتور ایسه تقریباً ینه بولمغ قدر حاصل اولور

(خریطه‌لرک بیاندهدر)

- خریطه نومرو (۱) سلطانیه جامع‌شریفک خریطه‌سی
- خریطه نومرو (۲) شکل مستطیل
- خریطه نومرو (۳) شکل منحرف
- خریطه نومرو (۴) ارتفاع مستطیل
- خریطه نومرو (۵) صحن جامع‌شریفک بولک فونتی

ایچرویه کیرله‌جك محل ايله حوليك ديواری پینده مسافه منساویه، وهر ایکی طرفه دخی ایکی کوچك حجره واردر. قیو اوالئك پنجره‌لی مستطیل الشکل اولوب اوزونلرله مانی زمین اوزرینه میندی کیرمیدر ايله مزین یکر بولتدهدر. واشبو کرک اوزنده بیاض حروف ايله حجر ابات‌جیلله‌ی حاوی لوحه‌ل واردر قیوگ اوکنده‌ی حولیک وسطنده اوزری چیتو قایی وتوازی الامضاع دوت مستقیم جبهه ايله غایت ساده برشادروان بولوب یوگ تربیات نفیسه‌شی زمردی یشیل رنگه، یو یالئش تیور بره‌مقلودن عبارتدر اشبو بره‌مقلولک اوزنده‌ی پروازل بیاض مرمردن اووب بولولک اوزنده، دخی یوگ یاراق شکلری حک اولئش و مذکور یاراقلرک وسطی دخی زمردی رنگه بولئشدر

حولیک طباقی کمالا بیاض مرمر اواق اوزره یوگ طاشلر ايله دوشئشدر فقط جامعه‌شریفك ایچرویه کیرله‌جك محله‌ده قیو ارسنده، یعنی یوگ قیوگ اوکنده اعلا صماقیدن عبارت اوله‌رق ایکی متو قدر قطرته مدور برطاش وضع اولئشدر

هرنه حال ایسه مذکور صماق طاشلک اوزندن کپیلوب جامعه‌شریفك ایچروسنه دخول اولور اوارده چشم حیره برنجی قصادف ایدن شی جامعه‌شریفك غایت وسیع و مرتفع قیسی اووب یوگ دخی صواری اوزنده اچیق و مائی و بیاض و صاری تربیات نقش اولئشدر

مذکور رنگلر مثاسب صورته جامعه‌شریف مذکور ی تربی ایدر و داخلا و خارجاً برجوق نقشلر و اویال و ذی قییت مرمرل و نفوذیلر واردر اشبو نقشلرده بیاض ايله مائی و علی الخصوص بیاض رنگلر زیاده‌در بعض صماق وکل رنگنده غرایب سستولری و بعض قرمز ی خطلر تربیاته تناسب اوزره دونق و رورل مجهرالک بالذری دخی حد اعتداله بولندیندن بئلك مهابت و عظمت اخلال اولماشدر

قبه کیرک دوت جسم دیوسکری یوگوب بولولک مادونته دخی االت قات ايله قادیتره مخصوص اولان و مربع الشکل صورته جامعه‌شریفك اوزنه‌سنه ناظر بولان محفلک بولندینی ایکنجی قانده، یان طبعولرک استنادکاهی اولان سستولر بولتدهدر

وسطه‌ده بولان دارلک اطرافته اوج مدور طبقه یوگوب رمضان شریف کجه‌لرته و ساویرام کجه‌لرته بولولک باره‌مقلولری اوزنده ایشاد ایدیلان قنادیل بلند و چچک و یاراق و ساویرام شکلر تشکیل ایدر

اشبو طبقه‌لر برنه قیوگ باندنه یالئش ایکی زیدبال کیریلور ایکی طبقه بالاک بری اوزنده بولان یوگ قیوگ الشده اووب مذکور قیوگ اوزرینه دخی صحن جامعک خارجنده وضع اولئش اوطون زیدبالر ايله چقیلور اشبو ایکنجی طبقه‌دن غریب بر تأثیر صماق حس اولور

شوله‌که داخلته هرنه صدا اولور ایسه اوارده جمیع ایدر و جامعه‌شریفك داره‌سیله اشاقیکی طرفلرته ولو الیق سس ايله هرنه سولئور ایسه اوارده طویلور غرایبن اوله‌رق شالین دقت دیکر یوشی دخی معمارلره مثال کوسرئله‌یلور بونی دخی بروجه آتی بیان ایدلم تحت‌الارض برطاش یوللر حفر اولوب اوزونلرله برطاش کرلر یالئشدر اشبو یوللردن جامعه‌شریفك ایچدن طیاریده سلجانیه‌ک کافه مستلانه صو تقسیم ایدن خزینه ریشه سکیدییلور سلجانیه جامعه‌شریفك معماری مشهور معمارستان داخل جامعه‌ده دائماً لطیف و معتدل برهوا بولندرمق اوزره مذکور تحت‌الارض یوللری انشا اولئشدر جامعه‌شریفك طبانک قسم وسطینده مذکور یوللر اوزنده تخت‌دن قافلر وضع اوله‌رق اشاغیدن کلان هوا واسطه‌سیله جامعه‌شریفك ایچروسى موسم صیفده دائماً سرن موسم شتاده صیجانی اولور

سلجانیه جامعه‌شریفك تربی ایکنجه اولان لوحه‌لرک کافه‌سی خطاط مشهور حسن چلی طرفندن ترسیم و تحریر اولئشدر مرحوم مشار الیهک مرقدی سوداچیده معلملری بولان ذلک مرقبک باندنهدر مرحوم مشار الیهک آثار نفیسه‌سندن اوله‌رق مانی زمین اوزرینه بیاض حروفاتی حاوی میله‌طوغله‌لر شالین ذکر و یالئدر اشبو طوغله‌لرک اطرافى زمردی مانی رنگه، یاراقلر بولندینی‌حاله‌ده حیراب شریفك ایکی طرفی تربی ایدر صول طرفه بولان منبرکی حیراب دخی بیاض مرمردن اولدینی‌حاله‌ده مذهب آوینلری واردر منبری تشکیل ایدن مرمر طاشلردت قطعدهدر و منبرک قیوسه سوولری برینک طول و دیکر یکنده‌ی ارتفاعی سکر متو اوله‌رق یکباره مرمردن یالئشدر صاغ طرفه بولن محفل همایون دخی بیاض مرمردن اولوب طرز مجهریدن و اوجلری مزه‌ب بیاض مرمردن باشقلر ايله صماق سستولری واردر محفل مذکورده ایدست المق اوزره غایت مزین ایکی مصلق واردر محفل همایونک قیوسه تخت‌لری کمالا اشکال هندسیه ايله حک اولئش جویر اعاجبدنر محفل مذکورده وضع اولئش اولان جویر کرکسینک اوزنده‌ی اوبه‌لر دخی فوق‌الماده نقاشنه یالئشدر جامعه‌شریفك دیکر طرفه خطیبک محلی بولوب اوراسی ایسه سادهلک انشا اولئش ایسه محفل همایون قدر کوزلدر و طرزى دخی مجهریدر خطیب محفلک ارقه طرفه برکتخانه واقع اولوب غایت نفیس بریارمقاق ايله تفریق اولئشدر مذکور یاره‌مقلک تعمیری سلطان محمود اولک زمانده وقوعوب مشار الیهک صدر اعظمی مصطفی یاشا معرفتله اجرا اولئشدر اخیراً مذکور یاره‌مقلق غطوقلوجا و قیق اشدی حضرتلری طرفندن تعمیر و تجدید ایتدیرلشدر

جامعه‌شریفك چقلدیننده متعاقب اولان خارجى طبقه‌لرک یشکاهدن کپیلور اشبو طبقه‌لرک اشاغکسی صر ايله کر واری قیوگ ايله انشا اولئش اووب مذکور قیوگ بعضیلری مرتفع و بعضیلریه دین و طاردر الک یوخاروی قیه ایسه طرز مستوی اوزره اولوب کرلری مستقیم و طار و مرتفعدر

قیو طرفه ایچنده کل اثاچلری غرس اولئش مرارلر بولوب بولولک اوزنه‌سنده اعلا تره‌لر دخی انشا اولئشدر ازجمله جامعه‌شریفك مذکورک پائیزی اولان پادشاه عالیجبارک تره شریفیسی دخی اوارده واقع ایسه‌ده اشبو تره‌لک تعریفی فصل مخصوصه بیان اوله‌جقدر تره شریفه مذکورک اطرافته کرک خاندان سلطنت سیمک و کرک کتب توارخنده ایشای نام ایئش ذوات مشهوره‌دن بعضیلرک مرقدلری اوارده واقع اولدینی کبی صدر مشهور عالی یاشا ايله خاندانی دخی انده مدفوندر

❖ فن معماری عثمانی ❖

❖ سلیمانیه جامع شریفك ترمیمی ❖

قدیم اماکن جسیه عثمانیه، ایک شی وھله اولاده بالخاصہ شایان دقت اولوب بونلده اوله موقع انتھائی وثایا ہیئت ایندیک اطرادی خصوصیلرندن عبارتدر موقع حبیلہ بنا مرتفع برخلده بولسون بولسون انک واسطہ سبلہ مساحت وسیعہ کوریلور نقدن اوزاغہ باقلہ سما کوریلور بئالک ہیئت مجموعہ سی معظم ووسیعدر هر بر تفریاتی تزیینات متفرقہ سبلہ دائمًا سادہ ومطلرد یرناتیر حاصل ایلدیلور

معمار سنان ایلہ شاکردلرک قوه نکامی سایه سنده وجوده کلان آثار نفیسه ایلچند، اصول معاریه عثمانیه ک اشبو مہائسنی انک محقق صورتده حصوله کنورن سلیمانیه جامع شریفدر جامع شریف مذکور قطارچیلر محلہ سته تاظر اولان برتپہ اوزرندہ باب والای سرعسکری ایلہ باب والای فتواشیاهی یلیندہ واقع اولوب بر مہابت ایلہ آسمانہ طوضری متداولشدر وسیع اولان حولیستدن اطرافہ امالہ نظر اولتور ایسہ روم ایللی واثا طوی قطعہ لری ودر سعادت پیشکاهدہ، توج ایلدن ایک دکر واطہ ل کوریلور راز دھا اوزاقدن جو هو انک بخاری ایلچندن کشیش طافی برآق رھوادہ عثمانلی شوکت قدیمہ سنک مہدین خاطر لره کثیر

بویله بر منظرہ یه نظراً عقل افکار جلیلہ یه ذاہب اولور سلیمانیه جامع شریفك نمایش ظاہری وسادہ ونفیس ومعظم خطاری موفقک حسن تأثیرینی اگال ایدر وافتکاری درجات عالیہ یه سوق ایلہ جناب واجب الوجودہ قدر ایصال ایلر

سلیمانیه جامع شریفی تاریخ ہجری طغوز یوز انتقدرت وتاریخ میلادک ۱۵۵۶ سنہ سنده قانونی سلطان سلیمان طلب ثرا، حضرنلری طرفندن تأسیس اولمش اولوب صحن جامع یلزلدہ درت منارہ دخی واردر روایت اولتورکہ باتی سلیمانیه منارہ ی درت قطعہ انشا ایتکلہ فتح قسطنطنیہ یه دن دردنجی حکمدار اولدینقی ایما ایتک ایستمشدر مذکور منارہ لک شرفدرلرک مجموع مقدار یخ باتی مشار الہیک خاندان سلطنت سنہ ک ریجنیسی اولان سلطان عثمان غازی طلب ثرا، حضرنلرندن پرو اونچی پادشاہ اولدینقی کوستر جامع شریف مذکورک مواجہہ سنک ایک طرفندہ بولان ایک منارہ ابکیشر وحولیک نہایتندہ واقع اولان دیکر ایک منارہ دخی اوچر شرفدل اولتلہ درت منارہ ک چھا اون شرفسی واشبو شرفدرک زیرندہ، معلق آویزلری واردر

سلیمانیه جامع شریفك مواجہہ سبلہ ایک باندہ بولسان اوج کوزل قیودن ایلجری کبریلور اشبو قبولک اوستی یاتسو کرلی اولوب مذکور کرلک اوزرندہ دخی مزین اویلد واردر حولیک اطرافندہ بکری درت قہ وپراوقدہ دخی منوتلر ایلہ بردارہ بولتوب مواجہہ سنده بولان قویہ الک شین اولان ایتی ستون صناعی طاشنددر دیکر ستونلر دخی صرہ ایلہ اون ابکیسی کل ونگندہ مرمردن واونیدخی بیاض مرمرندر اشبو ستونلرک کافہ سی طرز مجھوری اوزدہ اولوب باشاقلری بیاض مرمرندر واونیزلرک اوجلری دخی مذہدر جامعک سقندہ بکری درت قہ بولتوب بونلک ایچ طرفلری باشلی بویا اوزرندہ چچکلر ایلہ مقش ومرتندہ اوزدہ اولان الک بولک قہ بیاض مرمردن معلق اویزلر ایلہ تزیین اولمش ومذکور اویزلرک اوجلری دخی بالدرلشدر

جامع شریف مذکورک داخلی قیوستک یوقاروسی مثلث الشکل اولدینقی سالدہ مذہب بیاض مرمردن یلزلددر اوزرندہ ی تزیینات غایت نفیس اولوب منظرہ سی دخی اماکن جسیہ یه صیحا شایندر قبولک فوق العادہ تناسبی دخی واردر

فَرْصَةُ رَأْيِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ

بشېخی فضل

دَرْسِ عَمَادَتِ الدَّوْلَةِ وَافِعِ بْنِ سَلَمَةَ الْفَهْمِيِّ تَعْرِيفِ بْنِ دَلَالِ

حاصل اولور ذکر اولتان مصع جامار نجرهك ايج طرفنه وضع اولدېني وئارج طرفنه www.wilibtool.com.cn كورلدېني جهنله سالفالذكر اثر لطيف بركاتدها مر داد اولور

اندى مشا اليه حضرتلوي مختلق اولدقلى شيد وظهروري و معارف كسزي اقصاصجه حركت ارضدن تالني سقطنش اولان ايده عاليهك تعبير و احياسته تثبث ايتدكارنده بشيل جامع شريفك مشرف اهدام اولان بولك قيسك هدى ضنده يك بشيوز عثمانلي التوني مصرف وقوعبوله چني كندولر يسه افاده اولدقده بويه برنسي مالينك ناقص الاركان اولسني بوجهله تجوز ايتدكارندن مذكور قيه به نيوردين مهول چنبر كورلد كدن صكره چلاق اولان عمارينه مانع سائده چتو ايتدشدر مذكور چتور تصلب ايدر ك قيسك كوبا بگندن انشا اولش كي رصاني اعاده ايتش و بو خصوص ايجون بالكر يد يوز عثمانلي التوني مصرف وقوعبولش اولدقندن هم بويه پراژ يدع بليه اهدامدن قورتاش و همده خزينه چاه ايجون مصرفجه خيل تصرف ايدلشدر اشو نعيم مادي سي حفته ايضاحات و تفصيلات اعطاسي اهميتني تخفيف ايد چكندن بالكر ذكريله اكتفا اولتور عثمانلو معمارزي انشا ايتدكاري بنارك هيئت يچوعه سنده واقسام انشائي سي ارسته تاساب اولق اوزره اعصار قديمه معمارزي مللو و رواجده معماري اخذ ايتلشدر ذكر اولتان واحد معماري عثمانلي اشو كتابك مؤلفيندن بولتان مونتاني اخدينك تحريات مدققانه و عاليه سي نهجسي اولدق كشف اولتدشدر بشيل جامع شريف انشاسته معمار الياس رجده عليك اخذ اينديكي واحد معماري ۵۳۹۴ ذراع اعشاري يني ارشون حسابيله اون يدي يارمق اولوب اون سكر قسمه منشدر جامع شريف مذكورك تاريخ ختاي بلای محفل همايونده مجراني الذ كر لوحه دن معلوم اولور

« قدم هذالباء الشريف بعرفة الياس على في سنة سبعة وعشرين وثمانمائة »

سنة ۸۲۷

نومرو	رسم	تزييناتي اوراق ايشجاردن اولان چيه
۰۱	بشيل جامع شريفك خرابطة مسطحيه	۱۸
۰۲	قبه وسقفك رسمي	۱۹
۰۳	جامع شريفك اولك يوزينك ارتقاي رسمي	۲۰
۰۴	قبوك ارتقاي	۲۱
۰۵	قبوك ايج طرفنك قبه التند بولتان عتلك رسم مسطحي	۲۲
۰۶	(۱) شكل قبوك چارچوبه سنك مفردات تزييناتي
(۲) شكل قبوك چارچوبه سنك رسم مقطعي	۲۳
۰۷	يشكاه جامعه واقع بوقاري نجره	۲۴
۰۸	يشكاه جامعه واقع انت نجره	۲۵
۰۹	ديكر نجره	۲۶
۱۰	نجرهك طيان نيوردين مهول اولان يارمققلرينك تقويت	(۱) (۲) شكل كذاك برجرهك چارچوبه سي
۱۱	بولك نجرهك ايكي ديوزرينك اقسام انشائي سندن بولتان بجههك مفرداتي	بالكر بشي و سنده (۱) نومرولي شكلده كوستريلان چجرهك يايلى
۱۲	كذا	(ذيل) اشوبيلارك صوت تزييناتي عثمانلوارباب تختك على العموم
۱۳	كذا	اخذ كردلري اولان اصولك غيري صورتهدر
۱۴	كذا	جداريني صور ايله تزين ايدلش چي
		(ذيل) صوبو اقطار شرقيه اهالي سي زنده غابت مزين بوع
		ميزنايه نسيمه اولتور
	(ذيل) بشيل جامع شريفك نجرهك چيه سي كرك تزييناتك	۲۸
	صورت تركي و كرك اشكالك نوي جهله نايته مصنع و شابان نظر حيرتدر	(ذيل) بونوع تزيينات ايكي نوع يارماشك تركيهله غابت مزيندر
۱۵	اوزنده واقع جلي باوزر ايله نجرهك چيه سي	۲۹
۱۶	اوزنده كوفي خطار محرر نجرهك چيه سي	۳۰
۱۷	تزييناتي اوراق ايشجاردن اولان چيه	۳۱
۱۷	كذا	يارماقل اوزر يه يايلان تزيينات مفردات تزييناتيله جلي خطار
		(شكل) ۳۲

قدرك داشكده نحت ابدلش مجوهرات و ذكر اولتان كنهانك فوفده بولتان فريش اوزره مثالي معاني تربيتات مجسمه بياض زمين اوزره فرمزي و ماني نشار ايله منتشر ذكر *

اولتان تربيتات جسم دالاردن عبارت اولوب بولار ارسنه اشكال جديددن بشقه اناطولي نقاشلريك كزله اسماعل ايندكاري فياق ونحوذ ياراقاردن انشال ابدلش نعلون اولدولار

بونوع تربيتات قبولك بابلرنده و جامنك چيه سنده و طيش طرفنده واقع حيرلرك بابلرنده دخی موجوددر

جامع شريف مذكورك نقش و نحت و چيليرنه و حتی بغيرلرينك بارمقللری طبان چلبكندن معمول اولوب اوزرى فافه اولهرق النون نشار ايله نقش اولدينى وجهه كليدرينه وارنجه به قدر كافه اقسام انشايه و تربيتاتى (۱۰ رسم نظر اولشه) يكدركه و بيشاك هيت مجموعه لفاخته مطابق اولديندن اشو تربيتات افساسى مختلف اولدينى حالده هيت مجموعه سى بكنس و اكر بغير ايت جاژ اولور ايسه تربيتات كرك مفرداتده وركك كلباتنده مطابقت كامله موجود اولوب اشو مطابقت ماده سى عربلرك اثار لطيفه معمارلرنده

ايصال ايدمه مكلرى درجه اعلايه عثمانلو معمار لريك هم مبدولرله ايصال ايلشددر

ملا محافلك ديوارينه باشدرارش اولان چيلير رسارى غايظه مطبوع و متعظم صورته مرسم و مرتيدر بولنك رسارى ايكى اوج نوع چچك شكلندن عبارت اولهرق هيت مجموعه سى نسق واحد اوزره اولدينى منلو الوان مختلفه ايله يكدركدن مثير اولان رستلر بكان بكانه معاينه و نقيش اولندقه بولنك من حيث التركيب نام و مكمل اولدقلرى وديكر رستلر ايله يركله معاينه ايلدكده دخی مطابقت نامه موجود بولندينى كوردلور مفردات تربيتاتك الوان مخصوصه سى يكدركى ايله تركب ايدرك تربيتاتك لطافت عوميه سته باعث اولشددر طوغله اوزرنه برنوع مينا طلا ايدلرك چنى اعالي صنعتي بوكوتنى كون بالكليله متوك و معطل اولديندن بشيل جامع شريفك محفل همسايونك جنتكان سلطان مرادخان ثاني حضرتلريك پروسه وادنده انشا بيوردقلى جوامع شريفك تربيتات خارجيه شك و پروسده ايك خانك فوستده دارالخلافه العليه طوبيقو سراي باغچه سنده واقع چينلى كوشك فوستك تربيتاتى چينى ايله مصنوع و مزيندر

ذكر اولتان چيلير عاداتا باليقدن باليش و فقط غایت دقت و همتله پشورلش و دوزكون و رمقدار مساماني ايله برابر كافي درجه ده سر درجه عادى طوغله در

كوتاهيه چومكچيلريك اعمال ايندكاري مينا كاري طوغله و سرجه دى و اوائى سارونك اعلايه اسماعل ايندكاري سرجه به مشابه اولهرق قانون دريلان مينا ايله مذكور طوغله لى طلا اولتور جامع شريفك چيليرى منلو مذكور ميناكلى طوغله اجايانه كوره بعضا قبارنه و بعضا دخی مقرر اولهرق اعمال اولتوب بعده اوزرنه الوان مختلفه ميناى وضع ايدلور و بوطولهار اوزرنه بايلان قبارنه و ياخود مقرر رستلر بائرى برنوع فورشون تركيله احاطه ايدلور بولدن مقصد ايسه قبارنه و ياخود مقرر اولان محاربه املا ايدلان بولارك طاشمى منع ايتكندن عبارتدر پروسده واقع ايك خانك چيليرى كپ بعضا چيلير عاداتا لوحه شكلنده اعمال اولتوب فروزه شكلنده قطع اولتور ايدى چينى مولاظه مخصوص قاربقرلى ايله مشهور اولان ازنيق شهرى محاربانندن طولايى خراب اولسه ملت عثمانيه به مخصوص اولان بويه رصنعت يدع الارك محو و ناپود اولسه تأسف اولتور بشيل جامع شريفك بناسنده قولانلى اولان اوزرى ميناى كرسيدير ايله مينا كاري طوغله لك صورت اعالي كوتاهيه الوم موجود ايسده حيف و درج كه بالكر صورت اعمال معلوم اولوب اربابى بالكليله مفقوددر شهر مذكورده اليسوم بالكر قوي بيشيل و ماني و قوي ماني و پياض و ياخود صارى رنگه ميناى كرميدير صورت اعالي معلوم اولديندن بولر اهل و اربابى بدنه تربيت ايديه كايدير اشو مولاندن كايلاه سيارش ايدلرك كوتاهيه قاربقرلنه اهيت و يرله چينى اعلايه ماهر اساتيدنك سرمايى ساحه وجود اولسه و ممالك محروسه شاهانه لك حرف و صنايع اصليه ستن اعظم و اهمى و امر تحارونك برشمه مسمى اولان اشو صنعت بدعه اجا ابدلش اولور

بشيل جامع شريفك بايى حير افزائى جنتكان چلبى سلطان محمد خان اول حضرتلريك تربيه شريفك تربيتاتندن اولان ميناى طوغله لى ايله مينا اوزرنه نقش كرسيدير جامع شريفك بولتان چيليردن ممكن اولدينى درجه ده اعلاييدر تربيه شريفك مذكورك جامع شريفك بناسدن بكرى ذراع اعشارى بعد مسافده بولتان فوستك برزب و زينت اولدينى چيليرك نشاري قبارنه اولديندن بولر عاداتا نفس اوبه نلن اولتور و پادشاه مشار اليه حضرتلريك مقبره مباركلرى اوزرنه بولتان مينا اوزرنه نقش طوغله ره كلجه بولر غايت صاف و رستلى ايسه فوق العاده منظم اولوب اوزرنه غايت اجيبى حسن خط ايله شهنشاه مشار اليه حضرتلريك سكر بور بكرى دت سته هجره سنده عازم دار عقب اولدقلرى محرودر تربيه شريفك مذكورك مزين اولدينى چيلير بيله قارب ماني رنگه بولنديندن جامع شريفك بشيل جامع اطلاق اولشددر تربيه شريفك مذكورك رنگارنگ جاملردن مركب اولان بغيرلرى عطف و سلو احد و فيق افندى حضرتلريك هم عليه مامناسبارى ايله غايت لطيف و منظم صورته بغير اولشددر معلوم اولدينى وجهه عثمانلو مولاى اولان بغيره جاملرى اوروپا لك ايسه جسيمه سى بغيره جاملرى كپ صكره دن الوان مختلفه ايله ملون دكلدر بولنك جاملرى

ابو ابرو اولهرق يكدركه قبارنه و بائرى منحرف صورته نسويه ابدلش الپى واسطه سيله ربط ابدلش اولديندن بغيره لك تفصيل تركيباتى بوسورله نرسم و تشكيل اولتور الوان مختلفه دن مركب اولان بغيره جاملريك صورت اعالي ايكى نوع اولوب برى عثمانلورده اولدينى كپ اشكال مختلفه دن رنكا رنگ جاملر اولرنه قبارنه و بائرى مائل اولهرق الپلر ايله ربط اولتور اكثر جوامع شريفك منظور نظر حيرن اولان بغيره جاملرى بوفيلدندر ديكر نوع ايسه بكاره برجام تربيت اولتوب بوك اوزرنه فورشولدن اشكال مختلفه دن فالير تربيت اولتوب نقش مطلوب جامك اوزرنه وضع اولتور و بولنك اولرنه بولر املا ايدلور بعده جام خصوصا پشوريلور بونده اكثر تربيتاتجه لطافت زائل اولديندن بوياده عثمانلو ارباب صنعتك اخذ كردلرى اولان اصول بالچوم مر جدر شوله كه اولانكلك جاملك يكدركه ربيى حالده اوپوا اصولده اولدينى كپ رنكر بربرى ايله مخلوط اولز و تالبا اوپوا اصولده برقصه جام اوزرنه بروجه محرو مختلف رنكار نقش اولهرق حين طيخته رنكاره لطافت و صفوت فالوب عاداتا قراره حالوكه عثمانلو ارباب صنعتك مخفلى اولان اصول اقتضاسيه بوجايز واقع اولدقن بشقه رنگارنگ جاملره اولرده واقع الپلرك كولكلرى متمكس اولهرق غايت لطيف يارز

﴿ رۆسەدە واقع بېشیل جامع شریفك تەرىقاتنامەسیدر ﴾

بېشیل جامع شریفی رۆسەشەریفك پراوچئەدە وكتېش، طاغئە صەود اولئان سطح مالئك التەطرفئەدە، واقعدر موقع مذكور ظاهرأ ك مرتفع دكل ایسەدە خنداوندكار ایلئەدە، یلور نهری وادېسك مرعا واكېن ئلاری وزئولك بولكان صھاری وسەدە ومنبەسندە، مرتفعیە رەمقەدە بولئەندئەن جامع شریف مذكورك نظارتی شاملدر جامع مذكورك انشائی سادە وھردلو تكلفاتەن اژادە اولق چەتئەلە شاپان نظر دقت اولوب ھېت بنا وسیع ېرئكل مرېعدن عبارت اولەرق بولك داخئلە بدی شكل مرېع دھا وارد اشو اشكال مرېعدك اعظمی مرکز اولوب اوزئەدە، اوزئە قەلش واشو شكل مرېع مرکزی ایلویە طوغری رەمقدار دھا مئەد اولەرق سكرنچئی اولەرق ېرئكل مرېع دھا حاصل اولش واشو مرېع ئاشك وسطئە عراب انشا اولئەدەر

جامع شریفك ایچروسە بولك قېودن دخول اولئور و (۴) شكل پاپ كېر عرابە مقابل اولوب قېودن دخول اولئەدە درت عدد ستون موضوع صوك جماعت مھلكە كېرلور ذكر اولئان ستونلر خېلجە مرېن ایسەدە پزائېت زمائەن مەولك بعض ائار مەمار ېەدن العئش اولئەندئەن غېرەمطوبعدەر قوربەت اصول مەمارېس تەقلیدی اولان ایلەك ائار مباحقەسندن اولان اشو ستونلر قرانئەقە ېرئەدە، قولئش اولئەندئەن مەمار الیاس رەجەء، علېك اثر بدئی اولان اشو ېئی دلاراك اطافئی مئل اولئەدەر صوك جماعت مھلكە ېەن وېسارئەدە، مئارەك زەدائەلری اولوب بوقاری مھلكە دخی اشو زەدائەندن چېلور اشو ېئی عالیئەك صورت رستەدە شاپان نظر مطالە ھېچ رچەت اولوب بالەكس تزېناتك لطافت ومطوبعئی وزېنات نقشە وتختەك اصغر اولان ایشلرېك ېە غایت دققی اولسی دېئەك كلفە اقسام انشائە سەدە، مطابقت كالمەك وجودی وجامع شریف مذكورك كرك داخلاً وكرك خارجاً ېزېب وزېت اولدېی تركیبات مەمارېە نامشەدەك زېت وتئوی ایلە ېرار فون وصئایەك درجەء كالمە وصولئە دلانئ چەتئەلە جامع شریف مذكور اصول مەمارېە عئمانكك التەكمل واطیف ائار جمعیەسندن عد اولئور

مەمارى اولان ذاك اشو ېئی ېدایە اخوائى جئ انشادە اولان مطلب اعلائی ملاء اعلاە قەسبائە مخصوص مئل اقدسك مەمرات خالصە واستزات كالمەسندن پزائەت محسوسە اولق اوزە انشا ائك اولدېی بلا مبالغە عرض وېان اولئەیلور اشو مطلب اعلا مئل دست قدرت ېشر اولان واسطە مەدودە ایلە مەكك اولدېی مرئە واصل جېر حصول اولئەدەر فالواق جامع شریف مذكورك وسطئەدە واقع قەء جسیەك ائە دخول اولئەدەدە مذكور قەك وسطئەدە، ېلش اولان مەسكس الشكل چامكان عالېدن شعاع شس مېرك كایت اوزە داخل مەبرە دخول ایلە ېرئور ائەدېكئەن انسان بوھالی لدی المشاہدە فوق العادە شعیب وچېران اولور مەرك چامەدە ېلش مەرمردن ېلش اولان واسع حوضك مەركزەدە، غېر شفاف ېاض عقیقەن مصنوع اولەردن نچە ېك حیاظ مائە دوران ایلە چاغلیە چاغلیە داخل حوضە سقوط ایدر اشو آب ذلال اولەردن فوران ایلە سسقوطئەدە، رەمقدار نچر ائەدېكئەن داخل جامع شریفەدە رەسحاب انطافت نصاب حاصل اولوركە بولئرك ارەزئەن قەك الوان كونا كون ایلە مرېن ومنقش اولان تزېنات مھتەسسى ومخاضك قوی رنگئی چئیلری كوریلور جامع شریفك مەرطفك دیوادلری ېرادم بو ېە قدر چئیلر ایلە مستور ومزېن اولوب بولئرك زئى قوی مائى رنكەدە اولەرق ېلئری قېزە طائى رنگلری ایلە محاط اولوب اشو تزېناتك اوست طرفئەدە، قوی مائى زەمېن اوزئەدە، ېاض جلی ېلور مھر ومذهب كوفى خطار ایلە ملاصفەر خطوط عالئە مذكورە قرآن عظیم الشانەن عدل واحسان واخوت ومشفقت ولزوم سقى وغېرە مەلق اخذ واقتباس اولئش اولان آبات كرمە اولئەندئەن انسان مطالە وقرائتەلە تحصیل قیوصات اېدە اېلر

فَرْصَةُ رَأْيِ عَمَّتِ الْخِيَمِ

در دخی فضل

بَرْوَنِيَّةُ وَقَفِيَّةُ خِيَالِ غَفِيَّةُ تَجَرُّبِيَّةُ اِسْمُ

www.libtool.com.cn

صورت، رسم مقطعی (۳) شکل طرز معماری منوی و چهله یانش اولان مربع الشکل درکر (۴) شکل مذکور درک افنه موازی صورت،
www.libtool.com.cn
رسم مقطعی

(۱) (اون طوقچی صحنه) مرکز نقطه‌ای خط متوسطدن نصف واحد معماری قدر مسافده، اویق اوزره، قوس دایره‌له ترکیب ایند دایره بیضیه عثمانیه (۲) شکل خطوط مختلفه‌دن عبارت اولان دایره بیضیه عثمانیه اشو دایره بیضیه ایکی قوس دایره ایکی خط مستقیم اتحادندن حاصل اولور (۳) شکل مرکز نقطه‌ای مختلف الموضع اویق اوزره خطوط مختلفه‌ن ترکیبندن حاصل اولان دایره بیضیه (۴) شکل دیگر قوس دایره بیضیه (۳) و (۴) شکله کوسرئش اولان دایره بیضیه بالکن جاملرده قولانیور (۵) شکل کر طاشلرینک اوجلرینک تربیات مختلفه سی (۶) شکل بیوک رفیدنک عودی صورتله رسم مقطعی اشو قبه داخل بیضی الشکل خارجا نیم دایره اشو قبدلک کوشدری اکتریا برقاج صره جوهرات ایله تربین اولنور و بعضا (۷) شکله، ارائه اولشدی و چله بلیزه و باقلاوه کبی تربیات ایله تربین ایدیلور فیهلک ایچ طرفلی اناج بیراقری و یاخود خطوط ملاصقه ایله تربین اولنور غوثیق تعبیر اولور اصول معماریه مستعمل اولان تربیاته ممائل تربیات اجرامی جائز اولوب یونلر اینه (۸) شکله کوسرئدیی و چله بکدیرکین تقاطع ایدر قوردونلردن عبارت اولور (۹) شکل برجامک قبدسنگ مفردات تربیاتی اشو تربیات برطام اشکال هندسیه‌دن عبارت اولور یونلرک اوزلندن اویق اوزره قبدن برطام تیه بچردری اچیلور اشو بچردر (۱۰) شکله کوسرئدیی و چله هر الشکل اولور اشو بچردرک طول کورینیشی دخی رسم ایدیلدر ذکر اولتان بچردرک خارج طرفه محدد جاملر وضع اولنور مذکور قبدلک ایچروسی لایینه پادانه ایدیلور اشو بچردردن نمکس اولان منبا برآبر غریب حاصل ایدرکه یونلر دها زیاده استفاده ممکن اوور

(۱) (یکرینی صحنه) شکل طرز معماری مجهری به توفیق یانش اولان زارلر ایله ستون باشقلاری بوجهله مرتب اولان ستون باشقلاری اینیه عادیته ایچرولدر استعمال اولنوب اولخاله، نکته‌ای اولور کرک النده یونلر زار دور کتله‌سنگ ارتفاعه مساوی یونلور (۲) شکل دور کتله‌سنگ الندن کورینیشی (۳) کرزارینک زاویه فوردونلری ایله مرز اولدیی بعض مرتبه اهمیت اولان اوطفلر دخی ایکی قسمة تقسیم اولنوب یونلر بری (۱) شکل صحن و دیگر (۲) شکل شاهنشین (۴) شکل اوله‌لک اشو ایکی قسمة تقسیم اولنوب ایله و یاخود طوانه مربوط اولور و بعد اوله‌لک ایکی طرفدن عودی صورتله اینک اوزره برشیه ایله بکدیرکین تفریق اولنور و بوشیه‌لک طوان ایله جدار ارسند، حاصل اولان زاویه‌لرینه مختلف الشکل قاقوبله پایلور (۵) شکل مذکور شبیه دیواره ملاصق اولان جهن (۶) مذکور شیشه‌دن کوشدره پایلان قاقوبله

(یکری برینی صحنه) اینیه عادیته طرز معماری مجهری و چله پایلان اقسام انسانیه‌لک صورت تربیب و تنظیمی (یکری ایکری صحنه) اینیه عادیته اوست قاتی دور کتله‌لرینه بیوک بچردرک اوست طرفلرینه برطام کوچک تیه بچردری انشا اولنوب یونلر جاملر ایله فالو اولور یان کتله‌لرینک تربیاتی باخت و یانش اولور بنالک تربیات خارجیه‌سنگ تربیب و تنظیمی تربیات داخلیه‌سنگ ایجاب و اقتضاسه کوره اولسه دخت و اعتنا ایلک لازمد

(یکری اوحنی صحنه) متنوع طرز معماریک برموقعه اجرامی اشو رسیده طرز معماری منوی طرز معماری مجهرینک اوزلدره اولورق اجرا قلنش وستونلرک صورت تربیبی اچتی صورتله اجرا قلنشد

- (کذاک پرنجی صیفه) رسم مقطعلرک مختلف صورته بایسلان کتاهله تطبیق (۱) شکل چارچوبل کتاهلک لم منطقی (۲) شکل پروازک رسم منطقی
- (۳) شکل چارچوبلک رسم منطقی (۴) شکل سلیمانجام شریفک الت بچمرلنک دورلنک چارچوبلنک رسی (۵) شکل سلیمانجام شریفک قبولنک چارچوبلری
- (ایکینجی صیفه) طرز معماری مستویه
- (اوجنچ صیفه) خزمه انشاییلک صورت تنظیمه دار رسم
- (دردنجی صیفه) پشیالک طرز مستویه دار رسم
- (بشنجی صیفه) طرز معماری مستوی وجهه یاباش برستولک نکلنسی رسی
- (انجی صیفه) طرز معماری مجهری به دار رسم
- (یدنجی صیفه) طرز معماری مجهری به توفیقاً یاباش برستولک نکلنسی رسی
- (سکرینجی صیفه) (۱) معمارسانک اصوله کوره طرز مجهری دیرک باشلی رسی (۲) شکل مذکور باشاقلک رسم مسطی (۳) شکل قاعده ستون ایله مانجی
- (طفوزنجی صیفه) (۱) طرز معماری مجهری دیرک نوع ستون باشلنلری (۲) شکل اشوباشلنلرک رسم مسطی
- (اونجی صیفه) معمارسانک یاباشی ستون ایفانلرک رسی
- (اونردنجی صیفه) (۱) شکلدن (۶) شکله قدر اولان رسلر طرز معماری مجهری به متعلق مختلف زارلرک رسلر (۷) شکل فرشلی زارلر
- (اونیکینجی صیفه) (۱) شکل دیواره منصل صورته یابیلاننیم ستونلرک قسم اعلاستک زینتی (۳) شکل بر دورلک چارچوبلک یاندن کورینیشی (۴) شکل مذکور چارچوبلک اوکدن کورینیشی (۵) (۶) شکل مذکور چارچوبلک اوکدن و یاندن کورینیشی
- (اونوچنجی صیفه) (۱) طرز معماری مستوی وجهه کوشه ستونلری (۲) (۳) شکل طرز معماری مجهری به توفیقاً یابیلان کوشه ستونلری
- (۴) شکل اشوباشلنلرک رینک افته موازی صورته رسم منطقی (۵) کوشه ایله منصل اولان ستولک رسم مسطی کوشه ستونلری عودی صورته قائم اولان مجهری اوزرنده عادتاً دوران ایله یلور طرز مجهری دیرک اولان کوشه ایله کوجک کوشه ستونلری صورته مختلفه ذیب و زینت ایله یلور کوجک ستونلر ایله قوزدون اصول معماری عثمانیه کیرالاستعمال اولوب دیوارک زاویه سه باعث لطافت و خشنات اولور بعضاً کوشه بند ستون یابیلوب بالکر ستون باشلنلر عبارت اولورق بولک انتهای قدیل کی معلق اولور بعضاً بنارک زارلرک کوشه شکلی ویریلور و بوجهله کوشه ایکی اوجلری معلق اولور
- (اوندردنجی صیفه) اشیک ایله برار قیو رسیدر بولک کری بر محیط داره ک نلنلر عبارت پرقوس میلانده اولورق مقوسدر بعضاً دخی اشوبکر مرکز نقطه سی (۱) و (۲) عددری محرد نقطه سلر ایله قطع ایلمش اولان خط قطعده سی وسطندن اولوب نصف قطری (۳) و (۴) قطعده سی بنشده حد فاصل اولان
- (۴) مسافسته مساوی بولان پرقوس داره مقداری منحنی اولور (۱) شکل طرز مجهری به کوره یاباش اولان قسودر (۲) شکل طرز معماری مستوی به کوره یاباش اولان قبولک رسیدر اینیه عثمانیه ک کرلک طاشلری ایکی رنک اوان اوزره مرمردن انشا و اعمال اولوب التصانی مجاری یاموچلی اولور و یاخود اشکال مختلفه بولنور و بوشکالر (۳) شکلدن کوسرلیدنکی وجهه الت طرفه قدر مند اولور بونوع کرلردن لک زاده جالب نظر دقت اولنلری درسعادت سلطان یازید جامع شریفک حویسنده واقع قبولک کرلرد
- (اونشنجی صیفه) (۱) شکل پرقولک اقسام مختلفه انشاییلک رسم منطقی (۲) شکل مذکور قبولک اقسام انشاییلک عودی صورته رسم منطقی اشوب رسیده ذکر اولان اقسام انشاییلک نه یوله ترتیب و تنظیم اولنلرکی کوسرلشدر قبولک چارچوبلر پروازلر ایله یابیلور و کتاهلر دخی پروازلر ایله محاط اولور کوشه کونیلان کوجک دیرکار دخی زین ایلملور و بولک قبولک اوزینه یابیلان شکل مخروطی به مجهرات زین ایلمک لازم کاور
- (اونانجی صیفه) (۱) شکل مذکور شکل مخروطینک مجهرات دیلان زینت نخبه ایله زینتی (۲) شکل ذکر اولان شکل مخروطی مجهراتنک صورت اجرایی
- (۳) شکل مذکور شکل مخروطی تقلیدینک زینتی بونوع زینتانه قدمه اولورق یان طرفه کده کوجک اشکال اهرامیه اولور (۴) شکل برطانی اشکال منسلله اهرامیه ک رسم مسطی (۵) شکل ذکر اولان شکل اهرامیه ک بولنلر قاعده مرینه ک بر زاویه ستدن دیرک زاویه متناهی سه طوخری اولورق کورینیشی (۶) اکثریا اشکال اهرامیه ک یان طرفه کده کوجک جناحلر بولنور بونوع اشکال اهرامیه ک حجره جهه ستدن کورینیشی (۷) شکل
- (اونیدنجی صیفه) (۱) (۲) شکللر بعض درواز کرلرک اوزرنه یابیلان بلنازه شکلدن زینتاک عودی صورته رسم مقطعلری (۳) شکل قبولک یوز طرفی
- (۴) شکل دروازه ک یوزی
- (اون سکرینجی صیفه) (۱) (۲) شکللر زار الشده بولان قافولیه (۱) شکل مذکور قافولیه ک جهه ددن کورینیشی (۲) شکل مذکور قافولیه ک عودی

(اقسام انشائیہ تزیینات)

www.libtool.com.cn

قاعدہ: عوہ اولیٰ اوزرہ طرز معماری عثمانیہ اقسام انشائیہ فرط تزیینات الیہ خلیذیر الماسنہ من کل الوجوه اعتنا ودقت لازمه من اولدیندن اعلیٰ اولیٰ اوزرہ زیادہ حجم تزیینات

اجراسی تجویز اولیوب کافہ تزیینات ارکان بناک منظرہ هندسیہ سنہ خلل کنورہ جبکہ درجہ غائبہ رفیق یاپیلور و قبل الطوفان سطح ارضندہ نشوونما بولس اولان نیاتناک احجام اوزرینہ برافیدنی آثار نقشہ کبی اولیٰ لازم کلور

اصول معماری عثمانی قاعدہ سنہ کورہ تزیینات بانقش و یا خود تذهیب الیہ یسلور اقسام انشائیہ لایق و جبہ طاهر اولیٰ ایچون بوتوج نقشلرہ الواک غایتہ یکدیکرندن مفروز اولیٰ لازم کلور هند شالرنہ اولدینی کبی نقشلرک رتکری طاهر و دالارک اشکال متنوعہ ایچندن لطافت باهر اولیٰ اقتضایدر بوتلو تزیینات نقشہ کال درجہ ملکہ و ملاحظہ بہ محتاجدر نقاش دائما معمارک افکار و تخیلاتہ مطلع اولرق ایشہ مباشرت ایسی لازم کلور تزیینات نقشہ کال مفرداتہ زیادہ اعتنا و دقتلہ اوزون اوزادی شیلر یالسی مغل لطافت اولقلہ بوراسی غایتہ احتراز شایان برآمدہ در بوجال اکثریا کورلیدی و جبہ چنی اوزرینہ پائش تزیینات استعمالدن نشأت ایتمکندن یوقلر چیلرک انظار رغبتدن سقوطی بوندن ناشیدر

معمار سان بوغفوروی قبل الوقوع درک و یقین الیہ بوتلو تزییناتہ رغبت ایتامش و ابادر قوللاندینی وقت دخ لطافتہ خلل کلامک اوزرہ زمین یوبلی چایلر اعمال ایندیروب قوللانددر

(قواعد معماریہ عثمانیہ حقلہ مطالعات)

طرز معماری عثمانیہ اقسام انشائیہ سی ابنہ ک جنس و نوعتہ کورہ ترتیب و تنظیم اولتور تزییناتک صور و اشکال دخ نیاتندن مأخوذ اولوب اشکال معدنیاتدن انور پالماس تراش شکلدہ و یا خود مختلط بولتور اشکوز تزییناتک کافہ سی کال مهارت و قاعدہ نسبتہ دقتلہ ترتیب و تنظیم اولتور اوراق اشکالہ تقلید یا بیلان تزیینات تخیلر ایش اولان اوراق اشجار شکلدہ بولندینی جبہ اشوبورز انشارہ کورہ یا بیلان بنالردہ انشاکل انظار صحت مدارینہ چار بار هیچ برعکس حال بولتوب هر بر صور تزیینتک اشکال احجامدن مأخوذ اولدینی رایالین کورہ اور ملل سائرہ ک اصول معماریلرک قیمت و مزینتی تخفیف معاشہ اولماق اوزرہ اصول معماری عثمانیہ ملل سائرہ ک مأر معماریہ سی میندہ بر مقام رفی حائر اولدینی عرض و بیان اولتور عالم انسانیت رفیات متسللہ دن عبارت اولدیندن فن معماری بوتقاعہ بہ تجیلہ بالدریج ترقی ایدرک اول امرده مصر بولک قبا بنالری و بعدہ قدیم یونانیلرک دوریک و یونیک و قورنیت استلرلہ موسوم اولان اصول معماریلری و بعدہ عثمانلرک طرز تخروطی و طرز مستوی و طرز مجوهری ناملرلہ معنون اصول معماریلری ظهور ایتشد

اصول معماری عثمانی قواعدینہ توقیقا یرجوق ابنیہ عالیہ واطیسیہ وجودہ کاشدر استنبولده شمسہ ہز و معرفتسری امارفہ منتشر بطاقم مہرہ معماران ظهور ایتشد و هندستانہ موجود ابنیہ عالیہ کافہ مشہور معمار سان رجاء علیمک شا کردان مهارت نشانک اُر دست معرفت ایدر اصول معماری عثمانی الیوم ابنیہ عالیہ انشاسیچون برمتج برافنادہ و محسنات اولدینی مثالو انشاکل خصوصتہ دخ معلوم اولان اصول معماریلرک چلہ سدن زیادہ باعث تسہلات اولدیندن اشو اصول محاسن شمول معماریلرک قواعد اساسی جع و تدوین ایتک فن جلیل معماری بہ بولک برشدت دیک اولدیندن اشو کتاک جع و تألیفہ ایدار اولتشد

(اشو کتایہ موجود شکل و رسمک تعریفاید)

(برنجی صیفہ) (۱) شکل اصول معماری عثمانیہ مسعمل صور انشائیہ ک رسم مقطع ایدر اشبو صیفہ رسم ایدش اولان رسم مقطعہ لک زیادہ مسعمل اولتسری ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹ شکلدہ بولتان رسملرد (۹) شکلدہ کوسریلان قول شکلتک ترسی ایچون اول امرده طول بش قسم و اتاسی اوج قسم اولیٰ اوزرہ بر شکل متوازی الاضلاع ترسیم اولتوب بعدہ پرکارک اباقری اشو بش قسمک دردی مقداری لچلہرق و بریانی مرکز نقطہ سی اولیٰ اوزرہ (۱) عددی اوزرینہ وضع اولتدر (۲) عددی مریم اولان کولک برفوس دائرہ ترسیم اولتور بعدہ پرکارک حاللہ اولدینی حالہ (۲) عددی مجرد نقطہ مرکز اولیٰ اوزرہ (۳) عددی مجرد برفوس دائرہ دھا ترسیم اولتور شول صورتلہ ک دیگر ترسیم اولتان قوس دائرہ قی قطع ایدر اشوایی قوس دائرہ ک یکدیگری تقاطع ایتدیکری نقطہ بر مرکز اعتبار اولتوب اشو مرکز نقطہ سی قوسک (۱) و (۲) عددلری مریم نقطہ الیہ محدود اولان مسافہ سی قول اولور

تفیل اولور اصول معماري عثمانیك اقسام مركبه نشأه سگ قایل تحویل و تعدیل اولسی چېنه اولدنی بیلان اولدنی شېه موافق برشكل و هیئتده انشا ایدم یولور اشو کیفیت اصول معماري عثمانیك چله محاسن غایبه سندند و بومحسنان غایبه دیگر ملاترك اصول معماري بولنده و درجه دكدر سار ملاترك معماري بر بنای مخصوص اولدنی شېه موافق برطرز و نظام و یرمك ایچون دیگر ملاترك اصول معماري بولنده استنباط دقایقه مجبور اولور حالوکه اصول معماري عثمانی بالاده بیان اولتان محسناندن بشقه دیگر اصول معماري بولنده اشكال انشاییه ایله بیلدیکی چېنه معلوم اولان بالائه اصول معماري بولنده زیاده و نکیندیر

غزوق دیلان اصول معماري اقسام انشاییه غایبه متنوع و لطیف اولدنی حالده اولوجهه بیلان بزاری صور مختلفه انشا ایدم بلك ایچون اقسام انشاییك شناسینی تحویل و تعدیل ایتمکدن بشقه برچاره اولوب اشكال انشاییك تبدیلی ایسه قایل دكدر

(متنوع طرز معماري عثمانیك تعریفاتی)

بالاده بیان اولدنی وجهه اصول معماري عثمانی طرز معماري غزوقی و طرز معماري مستوی و طرز معماري مجهریدن عبارتند اشو اشكال ثلثه معماریه دردیچی اولقی اوزده برطرز مخصوص دهه علاوه اولوب ایچون اشو برطرز مخصوصه کوره بیلان بلك ستولری بغلوه کپی اشكال ایله سموت انشاییدن مرکب اولدی زینندن یوفاری عودی صورتله ترغ ایلوب برارنساءه واصل اولدنده کسب انخسا ایله رداثره بیضیه حاصل ایندیکی و اصول معماري عثمانیك اك قدیم اولان صور انشاییه سندن اولدنی و غزوقی دیلان اصول معماریه موافق بولندنی چېنه یوگا برطرز مخصوص معماري اطلاق اولمهر

(طرز معماري غزوقی)

طرز معماري غزوطیده ستون ریته اوزنده اشكال غزوطیه تحت اولتش مربع دیرکلی بایلور اشو دیرکلك برمطقی اولوب بولت انشده بغلوه کپی برشكل غزوقی مخفوت بولور و یونك فوریشی دخی بروجه بحر برشكل غزوطیدن عبارت اولور اشو برطرز انشاییك هیئت مجموعه سی قدیم یونانولرک دوریک دیلان طرز معماري اک کیردیر ذکر اولسان طرز معماري غزوقی جامه نلک اشائی طبقه بولنده و مغالزده و اخلاص غایتله ساده اولسی مطلوب اولان بالاده استعمال اولنور و یو طرزده رکز اولتان دیرکلك ارتقایی باشقلاری داخل اولدنی حالده الی واحد معماري مقداری اولور

(طرز معماري مستوی)

اشو طرز معماري وجهه بیلان دیرک باشقلاریک ترینت و ترتیبانی غایت ساده و مستوی و هردلو بکلانند ازاده بولندنی چېنه یوگا طرز معماري مستوی نسبه اولنور اشو طرز معماري مشهور معمارستان ایجاد ایتمهدر ذکر اولتان طرز کوره بیلان دیرکک جسم ستون ایله داثره شکنده برافانند و باشقلاردن مرکب اولوب باشقلار ایسه ترینه موضوع برشكل هری اولدی بولك اوزنده بغلوه رستلری رسم اولنور سنوك الثلثه کرسی دخی وضع اولته بیلور اشو طرز معماریه کرکک تحت و کرکک نقش اولسون هیچ برکونه ترینت اولوب ساده لکی چېنه مقابله و بلاك خارجه طوقری چیده بولنده تحت الارض اولان محلیله استعمال اولنور و بر بناده برقاچ طرز معماري استعمال اولدنی حالده طرز معماري مستوی طرز معماري مجهرینک یوفاروسنده بولور سنوك ایلی و باشقلاری داخل اولدنی حالده مقدار اعظم ارتفاعی اون واحد معماري مقداری اولور اشو طرز معماري مستوی غایبه مهیب اولوب ایغیه عادیله مستعمل دكدر

(طرز معماري مجهری)

طرز معماري مجهریه معمار خیرالدین برشكل معین و برمش و معمار موی البک زمانندیرو طرز مذکور امثال اولنورق اصول معماري عثمانیه موجود طرز انشاییك مزین واکلی اولشدر بلاك هرزه سنده دبدیه و لطافت ارابه سی مراد اولنور ایسه طرز معماري مجهری استعمال اولنور کرکک تحت و کرکک نقش اولسون هر دلو ترینت اجزایی جاژ اولور طرز معماري مجهرینک صفت کاشفه لطافت و مزین ستولرک باشقلاریک ترین ایدن الماس تراش شکنده ترینت مخفونه ذکر اولتان الماس تراش ترینت قیله و جراته و قوریشلرک بایله و دیرک باشقلاریک یوزطرز برنه تحت اولدنی اوراری ترین ایدیلور ایغیه عادیله دروننده بالکر ذکر اولتان طرز مجهری استعمال اولنور

(سموت انشاییك صورت تنظیمی)

سموت انشاییه زیاده سیله مزین و مصنع اولوب طرز مجهریه به منضم اوله بیلور و ایندیک اقسام مختلفه سی اولوجهه ترین ایدله بیلور

(مختلف طرز انشاییك بربرده اجزایی)

بربناتک جنس ونوعی و باخود ترینت داخلیدن بعضی برطرز معماریدن اولدی برطام دیرکک رکز و انشایی ایجاب ایندیکی حالده اشو ستولرک انشایند برقاچ طرز انشا بربری اوزنده اجرا اولنور ترینت ایله یزب و زینت اولان طرز معماري بلاك داثره تماشا ایدنلرک پیش نظرده اولان و بوجهه اهم و لازم بولنسان بخارنده اجرا اولنور مثلا طرز مجهری داثره بلاك برنجی طبقه سنده و طرز معماري مستوی اینکچی طبقه سنده بایلور بلاك اینکچی طبقه سی بعضی مرتبه ترینت محتاج اولان اقسام انشاییه ایله بکوجود اولدنی حالده باطرز مجهرینک اوزنده سموت انشاییه بایلور و باخود ایکی طبقه دخی طرز مجهری ایله ترین ایدیلور

سموت انشاییه ارتفاعلرک مقدارنه کوره طرز مجهرینک انشده دخی فوئله بیلور بلاك انکک بخارنده باطرز مجهری و باخود سموت انشاییه بایلور و باخود ایکی طرفدن قریب مقابله بولقی اوزده باشقلاری طرز معماري غزوقی وجهه معمول مربع الشکل دیرکک فولالیلور

www.libtool.com.cn

اولئور بعض طرز انشالده اوجنى اولوق اوزده ركتابه دها واردركه بوكا كتابه اساسى نسجه اولئور وستونلرك كرسىبارى اشبوكتابهك اولدېنى محله وضع ايديلور اشبوكتابهك انشاعى برطام چيغنى ومن بنات محبه وباهقره ايله محدود اولور كتابهك قسنى طرز انشاعه عايد اولدېنى ذكر اولئان من بنات محبهك درجه زينه نظرًا ماموم اولور طرز معمارى

مخروطيده من بنات اولهراق بالكر جرئ چيغنىلر وياخود اشكال محبه مخروطيده اولور طرز معمارى مستويه بالكر زينات مستويه بيلور وطرز معمارى جوهرده بيلان چيغنىلر ديكريته نسبتله ثابت رقيق اولوب زينات تحته ايله پوزيب وزينت اولور

اصول معمارى عثمانيده بيلان من بناتده تكتيكك الت طرفك زاويهلى اولان چيغيسى زاويهلك تاقاعدهسنة قدر طولجه وياخود تكتيكك انكلي حفاستده اولهراق افقه موازى صورتده ممتد اولور پوتندرجه رفاق طرز انشا برده اجرا قلمش اولور فقط اشبو طرز انشالرك مسافهبرى بديكرتدن متفرق اولوب مثلاً پوتنورى طرز انشالرك تكتيكك جبهه ومن بناتى اشاغىكي طرز انشالرك فورتيشك حذاسته قدر ايتوب طولجه ممتد اولور قواعد معماريه عثمانيه اقتضاسجه ستون باشلارليك مقطعى موضوع اولدېنى ستون وزار وياخود كرك طولجه ملاصق اولور ستونلرك اوزرى كر اولور ايسه زارك وياخود كرك انشاعى مقطعه نسبتله از بولنور وياخود دور كتابهسك چيغيسى مقاديرى اولور ديوار ايجرستده

بيلان اياق ديركاره باشان قوتلوب بالكر پوز طرفلرته زهر بيلور

اصول معمارى عثمانيده معتمد اولان ستونلرك هيئت مجموعيسى جسم ستون ايله كرسى وياشلقدن عبارت اولوب اصول معمارى يونانيده عادت اولدېنى وجهله زردبان كپي انكلك اوزرينه زار وضعى بك نادرده بئلك ايجاب واقتضاسته كوره ريمقلر قوتلى لازمكلور ايسه اولوقت ستونلرك انته كرسيلر فونيلور اشبو كرسيلر دزدن زياده ضلعى حاوى ريمشور شكلنده بولوب يك تادر اولهراق اسطوانه شكلنده اعمال اولئور قاعده عوميه اولوق اوزده ديرك كرسىبارى بك تادر اولهراق اعمال واستعمال ايديلور هرئالده ستونلرك انته كرسيلر اعمال مطلقا ادرينه ريمقلر بالسته موطدر وفقه انكلك اكترىا بيلور

اصول معمارى عثمانى هيئت مجموعيسنه نظرًا ارکان انشاعيك عودى صورته تنظيم وزييندن عبارت اولدېنستدن ارکان انشاعيكى افقه موازى خطوط اوزده تنظيم وتشيدين اجتناب ايتك ايتن اولوب بالهكس ارکان مرقومكك عودى صورته ترئينه اعتنا وقت اهدر طرز عثمانيه موافق صورته بنال انشا ايدبك اولان معمارلرك اشبو دقيقى بيش نظر دقتدن دور ايتاملوى لازمدر

(طرز معماريك شناسى)

قواعد معماريه عثمانيده تناسبه باعث تعيين اولان مقياس عومى ستون باشلارليك مقدار انشاعكه بوكا واحد معمارى نسجه ايدرز ذكر اولئان واحد معمارى طغوز قسم مساويه منقسم اولوب اشبو قسملرك هريرى دخی تكرار درت قسمه تقسيم اولئور

جسم ستونك ارتفاعى ايجون برى اعظم وبرى دخی اصغر اوق اوزده ايكى حد تعيين اولوب مقدار اعظم قواعد معماريكك جنس ونوعه كوره تخلف ايدر ستونلرده جسم ستونك قسم اشكلك قبرى ذكر اولئان واحد قياسك اتي قسمى وقسم اعلاسى ايسه بش ببق قسمى مقدار ايدر وجسم ستونك مقدار ارتفاعى ايسه بئلك ايجابه كوره تخلف ايدر ايني مقدسه وعلى العموم مهيب ومجتمه اولسى اقتضا ايدن بالجه بالرك حين انشاسته ستونلرك مقدار ارتفاعى الت طرفك قبرى اساس اقتضا اولهراق ايجاب حال وموقعه كوره تعيين اولور جسم ستونك ارتفاعى واحد معماريك اقسام ستونك اون اونر اونابى اون اوج اوندرت اونبش اون التى اونيدى اونسكر نصف قبرى رادهسده اولهراق تعيين اولنه ييلور كوشك وحشمه كپي ايني عابده ستونلرك ارتفاعى بكري التى نصف قطر قدر بالغ اولوب اونابى نصف قطرندن اشاعى تزل ايز باشلقلرك ارتفاعى مقطعه طوليه مساوى اولوب اشبو ارتفاعده ستونك يلازىكى دخی داخلدر ستونك اياغلك مقدار ارتفاعى مختلف اولوب بالاده پسان اولئان واحد معماريك اوج قستندن زياده ورقيستندن نقصان اولز ستون باشلارى اريسته براغيلان مسافات بونلرك مقطعلريك نصف طولى اساس اقتضا اولهراق تعيين اولئور وذكر اولئان باشلقلرك اوزلرلرته طاق كرك چوريلور

طاق كرك پرفوسك احاطهسى ديك قسمنك شكل ايتديكى قوسى تعيين ايدن دارهك مركز نقطهسنة ملاق اولز بئله عليه اصول معمارى عثمانيده طاق كرى تشكيل ايتك وپردارهك سدستدن عبارت اولوق اوزده قوس پوقدر اشبو طاق كرك ترسيمى ايجون پونوع قوسلر استعمال اولئور ايسه عثمانلورده مستعمل اولان طاق كرك حاصل اولز عثمانو طاق كركلرته قوسلرك مركز نقطهلى بونلرك موضوع اولدېنى ايكى مقضع بينده بولئان مسافهك اقسام مساويه تقسيمندن حاصل اولان نقطهلك برينه ملاق اولوق لازمكلور

اصول معمارى عثمانيده ايكى قوس دارهك ايكى خط مستقيم مائل ايله اتعادندن حاصل اولان كرك دخی بيلور اشبو كرك يانوشريدن طوشريه ستون باشلقك مقطعى وياخود برزار اوزرينه موضوع اولور اشبو زارك ارتفاعى مقطعه اتساعيله متناسب اولوق لازم كاور ذكر اولئان زارلر استعمال اراوب بئله لطافت وبرد

اصول معمارى عثمانى اقتضاسجه مختلف اتساعده كرك انشاعى جازدر كرك اريسته مختلف اولهراق براغيلان مسافهلك مقدار طول ساده ورنسيت معينه اوزده اولوق لازم كلور كركلر بويه كوچك ويوك وارزند بولئان مسافهلك مختلف درجهده اولسى بئله باعث لطافت اولور يابيلر ينى ايكى كرك اريسته اولان زاويهلر دائجا جسم كره نسبتله چيغمدى اولور ايني عابده كرك انشا اولئيوب ستونلرك اوزرينه مستوى فرشلى زار وضع اولئور عربلرده وبالحصوص اندلسيلرده مستعمل اولدېنى وجهله ريمحط دارهك ثلثانستدن عبارت داره وداره ثامه اوزده كرك انشاعى اصول معمارى عثمانيده جاز دكلدر بالهكس عثمانلو اصول معماريسده بالكر محيط دارهك برلشتدن عبارت كرك بيلور وبوكرك دخی دائجا زار اوزرينه وضع اولئور بوكرك اكترىا چورك وبالحصوص بجرملرك معجافى مقامده اولهراق قولانييلور عثمانلو بنالنده عربلرك كركى بيله جق اولور ايسه بنا

➤ اصول معماری عثمانی ➤

« متعدد طرز »

فنون و صنایع نفیسك درجه ٦ به واسط اولدینی عصرزده زینت بخش ساحه شهود اولان اثار عالیہ عثمانیہ ایمان الیه نظر اولندقدہ افكار و تحیلات انسابك اثار مجسمہ ظاہری اولان اشو ایندك صورت انشائیدہ طرز مخصوص معماری اولدینی كود بلور

اثر معماریہ بانی اولان ملل وافوانك افكار و تمایلاته دال اولان طرز مخصوص معماری انكشت ردهان حیرت اولدینغر اینسه عالمك محاسن انشائیدہ قدامی مصریوك برافش اولدقلى اثار معماریہ مساعی اذهانه باعث سكته و عطالت اولان و اولوقسلر افراد اهلایلك كارگاه وجودیه مستوی بولشان افكار تحكمانه بی ایما ایدر هندستانه بولشان اینیه قدیمه شاهد استقامت افكاره باعث استار اولان بطام نهایتم خیالات غیر مأثومسی كوستر چینلوك بناری اطرادسز بعض غرائب دقیمی حاویدر یونانستان قدیمك اثار معماریہسی افكار دقیمی ایما ایدر رومالوك بناری ایسه دبدبه و احتشای مؤیددر براتن یعنی قدیم استانبول اهلایلك بناری مكاره و احتشای كوستر عربلك اثار عالیہ معماریلى كندوليك افكار رقی جوابه الیه مجبول اولدقلى بی ایما ایدر غوثیق دیلان بنار ایسه موجدی اولان غوث قومك افكار نازك و دقبقه الیه متخلق اولوب كندوليك قانون مناندره قاعدسنى نهایت درجه به ایصال ایتدكلى كوستر ایرا نيلك اثار معماریہسی ایسه افكار استبدادی معندر هند عربی اصول معماریہسی ایسه لطافت و زینتله مزین اولور اثار معماریہ عثمانیك صفت كاشفه مزین ایسه لطافتی الیه برار مهب اولقدرد

بريتلك اقسام متخلفهسی غایت ماهرانه ترتیب اولتهرق هیئت مجموعه سك هندسهجك صحیح البیان اولسته فن معماریه طرز انشا اطلاق اولتور فن معماریه موجود طرز انشاك انواعی ایندك دعائم استنادی اولان ستونلر نظرا معلوم اولور قدامی مصریوك اثار معماریه لنده باللك برطرز انشا و قدامی یونانك بنانده ایسه دیگر برطرز انشا اولدینی كود بلور عربلر الیه ایرانیلر و غوثلر و چینلوك اصول معماریلنده منوع طرز انشا اولوبوب یونلك اصول معماریلى باللك بطام اشكال مختلفه انشایدن عبارت اولدیندن معمار اشكال مذکور بی استدیك وجهله یكدیكره ضم و علاوه الیه تشكيل با ایلر

برایتلر یعنی اسى استانبول اهالیسی انشا ایدر كلكارى بئارك اوززلى قه الیه قبادقلى جهنله قدامی یونا نیوك طرز انشائنى تقلید ایشلر یونانلوك بیدقلى ستون باشلقلى بك خنقیك اولدینی و شكل وهیتی ایسه ستون الیه قه اوستنده اولان خط مطابقی مع و ازانه ایتدیكى جهنله ستون باشلقلى افرجه وستون الیه اوززده یونان قه ميانده بعض مرتبه مطابقت حاصل ایشلر ایسهده صحیح الشكل برنظام مخصوص ایجاد ایدمدكلى جهنله براتن اصول معماریسته برطرز مخصوص یوقدر عربلر ایسه یونانلوك انشا ایتدكلى ستون باشلقلى بعض مرتبه تبدیل و تعدیل الیه برار براتن معماریك واصل اولدقلى نتایجى حاصل ایشلر و تعدیلات مسلكنده ده ایلرو كیدوب ستون باشلقلى ایچون بعض اشكال جدید اختراع ایشلر ایسهده برشكل و نظام ویرمدكلى عربلك اصول معماریسته طرز معماری یوقدر جنتكان فردوس اشیان چلی سلطان محمد خان حفرنلرنك زمان ساطتلىده ظهور ایش اولان معمار الباس روسده پیشل جامع شرقی انشا ایش و ایدینی اثار معماریه اقسام انشائيك صفت و تراكنه اشتا و دقت ایش و كندوستك ارمابقتی اولدق اصول معماری عثمانی وجوده كیش اولدیندن معمار موی الیه اصول معماری عثمانیك موجدی عد اولتور دارالخلافه ایلده واقع یازید جامع شرقك معماری اولان معمار خیرالدین ستون باشلقلى برشكل معین ویرمش اولدیندن اصول معماری عثمانی برقدم ده ایلرو ایصال ایش ایسهده ستونلك جسامتلى ارسته اولان نسبت خضوصنده خیلی تناقص واردر جنتكان قانوق سلطان سلیمان حفرنلرنك زمان ساطتلىده مشهور معمارسان ظهور ایدرك اسلافك برافش اولدقلى مسلكه دوام الیه اشكال انشائى كیدسن تصفیہ و تمیز الیه برار اقسام انشایه ارسته اولان تناسی معین واصل معماری عثمانی بعض اشكال انشایه ده علاوه ایش و یوجهله اصول معماری عثمانیك نامنى اولندرد

اصول معماری عثمانی اوج طرز انشادن عبارت اولوب ریجیبی طرز معماری مخروطی اینكجیبی طرز معماری مستوی اوچجیبی طرز معماری صوهریدر اصول معماری عثمانیہ موجود طرز انشالر عودى كتابلر الیه دور كتابلندن و قوزیشدن عبارتدر قبو یابلدینی حالده دور كتابلری یرینه نكته یابیلور عودى كتابه بریتلك اوله برحمله اطلاق اولتورك ایحاقی حالده و كتابهك یریه باعودی ایلوق و یاخود نیم و تام ستونلر قویله بلور دورلك كتابلری دیو دورلك دوندیكى محله اطلاق

فرمانی عظمیٰ

اوپر فصل

متن عظیم

www.libtool.com.cn

واستانبولده اياصوفيه جامع شريفى ايله باب همايون بښنده واقع چشملرېشا وانشا اولئشدر ووسمن وانجبار كونا كونا طراوتى واقار سولريك صفوت واطافتي ودرونده كشيده قلنان ضابطلرك واجرا اولئان شهر آينسلرك رونق جهتيه مشهور افان اولان واليوم برى چراغان اسميله معروف بولئان باغچيدر طرح وزيين اولئشدر فقط بعض اعمال مختلفه ايجون فرانسندن جلب اولئان معمار ومهندسلر تحت ونفس وزيين ايشلرى ايله مألوف ديكر ارباب صنعتى برارلئجه كئوردكلرئدن اصول معماری عثمانيك لطافت وصفوتى تغير وبالكليه اخلاص ايلشدر كك بوكاتور عثمانى جامع شريفك ولاهليك بناسى دليل كافيدر بئده انشا قلفش اولان اسما سلطان سرايى ودفتردار بونئده واقع ديكر سرايلر اصول مفشوشه معماریه توفيقاً يالئشدر

بوجهله مشهور معمار ستاك تأسيس واختراع اينديكى اصول معماريك اربابى مقود اولوب كئوتوك بريمه رفائل نامئده بر معمار وشاكر دانيك پرلر بئ دخی ارمي ملئندن معمارل قائم اولئدر اشبو معمارل يالكر ناي قائم اولان اصول معماری عثمانى قواعد اساسيه سنه واقف اولدقلى علوم وفنون اجتيه ايجون انا قائم مزايه اولان رغبت عومسيه اتباع ايندكلرى جهتيه معلوم اولان يالجه صور مختلفه معماریه يى اجرايه تشبث ايله اشبو اصول مختلفه معماریه يى عثمانولرك اينيه مقدسه وسائر سئده ياكافه وبخود جزوياً اجرا ايدرك برطام اينيه غير مطبوعه وجوده كئوردشدر بوحالاتك شجھسى اوله رق اصول معماری عثمانى مفرض اولدبئندن عثمانلو معمارلى يونان وایتاليا قديم معمارلريك بوكوتكى كون نام ونشائلى محو وبريشان اولان آثار عاليه لريك فن معماری شاكر دانيك مطالعئسى ايجون مرئب اولان محو عدلئده تحرى ايله بكيدين بر اصول معماری احداثى صددئده بولئشدر جلوس ميان مائوس حضرت پادشاهى روز فيروزئدئبرو برطام اينيه عاليه انشا يسوريله رق طرف سئجمع الكلمات حضرت پادشاهيدن ابدال بيوريلان عواطف جليله لك ارحمكت كسرى اواق اوزر اصول معماری عثمانى درجه والای قديمه ترفيع واعلا بيورلش وجلوس همايون حضرت پادشاهى اصول معماری عثمانيك مبدأ احياسى اولئدر دولتاو عمتلو والده سلطان عليق الشان انئدمز حضرتلريك اقسرايدئ تأسيسئ بئل عاطفت خيبرت منقبت بيوردقلى جامع دلارا چراغان ساحل سراي همايونى يكيدين تأسيس بيوريلان اصول معماری عثمانيك لطافتئ دليل كافيدر

www.liberal.com.cn

پادشاه مشار اليه حضرت نوري مقر سلطنته، واقع قلعه ايله سلطان اورخان حضرت نوريك بنا كرده زى اولان جامع شريفك و سلطان يازيد خان حضرت نوريك بنا كرده زى اولان جامع شريفك يوسمه بيشل جامع شريفى تأسيس و بنا يورمىلردور كاهنسى مدت قاليه طرفه، نمبر واحيا ويعد، نزد ملوكا نرينه جلب يوردمقلى هماران وارباب صنعتك كزدمقلى معرفتيه يوسمه بيشل جامع شريفى تأسيس و بنا يورمىلردور جامع شريفك مذكورك صورت انشاسى عصر محمد خانيد اصول هماريك ترقى ايديكنه دلات ايدر پادشاه مشار اليه حضرت نوريك دفين خاك غفران اولدمقلى تربى شريفه و كوك دره كبريى و راد معلى زازدمقلى ارطغرل غازيك احياى روح ياكلى ايچون يوسمه چارشو اغزدم بنا ايديكلى جامع دلازى حيرت افزا و اليوم على پاشا خانى و اييك خانى دنلان ايني جسيه شايان نظر دقت برار يي هماتر سلطان محمد خان اول صدور عظامندن جندور ابراهيم پاشا ايله يازيد پاشا دخی بعض ايني عاليه انشاسته همت ايتمىلردور بالخصوص مشار اليه ابراهيم پاشا و والد ماجدى جندرى خيرالدين پاشا نامنه اولدمقلى ايديقه چينيلى اسميله مشهور اولان و في الواقع چيني ايله مزين بوئان جامع شريفى تأسيس و بنا ايتمىلردور يازيد پاشا ايسه يوسمه بيشل جامع شريفى قريتمه كندوسى ايچون قرمزى مرمردن اولق اوزره برتره انشا ايتمىلردور اشوتربه سلجوق اصول هماريسته تطبيقا انشا اولتمىلردور پاشاى مشار اليه و رادار بكيجهسى صحرانده دفن اولنديغندن تربيهى ناطم قالمىلردور

ذكر و تعداد اولكان ايني عاليه خالص و ياخود بيشل جامع شريفك بناسنده اولدمقلى كې طبع عثمانيه توفيقاً تعديل اولمش اولان اصول هماريى عربنيك برار جمعى عد اولتمىلردور اصول هماريى عثمانيك ايندى ظهورى اولان اشيو دورده پاشاى اولان بنالردن پادشاه مشار اليك كزدمقلى سلطان سلجوقك و الدىسى دولت شاهان و ايچون يازيدمقلى تربى شريفه ايله نيلوفر كبريى و يوسمه قباغان اسميله مشهور بيوك جام همارل طرفلردن مطالعه و تدقيقه شايان اثار عاليه دندر

خداوندگار مشار اليك اوغلى سلطان مراد خان ثاني و خفيدي فاتح سلطان محمد خان ثاني حضراتى سرر آراى سلطنت اولدمقلى هريرى اوان سلطنتلردن مدرسه و مكتب و كبرى و جامع و جام كې يوزلجه اثارك تأسيسنه بل همت و طاقت يوردمقلى ايسده بوئان عثمانلور، مخصوص راصول هماريى مطابق اوبسوب فاتح سلطان محمد خان ثاني حضرت نوريك مخدوم شوكت موسوملى سلطان يازيد خان ثاني حضرت نوريك عصر همارلردن اصول هماريى عثمانى تكرار رونق طرز ظهور اولدمقلى درسعادت و اما سيده مشار اليه حضرت نوريك نام ناملر بنه منسوب اولان جوامع شريفه و سقاييه نهري اوزدمقلى معر جسم ودها سار اثار نافذه وجوده كلىلردور

اشيو ايني عاليه ملايه سيه رطاف هماران وارباب صنعت ييتوب سلطان سليم اول حضرت نوريك زمان سلطنتلردن اثار جسيه بناسنده موفق اولمش ايسده بونلر ايجده ممر ستان ناميله ريممار مهارت اثار بردنمقلى ظهور ايدرك مشهور آفاق اولمشلردور

موى اليه همار ستان درسعادت سلطان سليم جامع شريفى بنالاله فن هماريى ايندا ايديوب بعده جتكنن قانونى سلطان سليمان خان حضرت نوريك زمان سلطنتلردن رجوق ايني و اثارك زينت بخش ساحه شهود اولمش واسطه اولدمقلى بحق كسب اشهار ايتمىلردور

شهراده جامع شريفى و كوچك و بيوك جكيجه كبريلرى و اجله رجاى دولت عليه دن بعضيلرى ايچون ايوب انصاري جوارنده واقع تربلر و سلاحيه جامع شريفى ايله سلطان سليمان طابراه حضرت نوريك تربى شريفسى وادرنه قيوى و جهانگير و اسكدارده ايامه اوج باب جوامع شريفه و الماصل اصول هماريى عثمانيك بدائع و كالائى شامل اولان ادرده واقع سلطان سليم جامع شريفى الحق همار موى اليك بلغت اشهار و اعتبارى اولان اثار عاليه و ايني جسيه دن معدوددر اوتوز فرق سنهز ايجراى صنعت هماريى ايتش اولان همار موى اليك بايدينى بنالرك كافه تعدادى مراد اولمشه بركناب ثابتي اقتضا ايدر همار موى اليه يوز اون ياشته قدر همار اولوب سلاحيه جامع شريفى ايله باب فتوا پناهي ان سده سنجانه قريتمه مدفوندر همار موى اليك اكتر شاگردانى هند پادشاهى شاه برك دعوى اوزنه هندستانه عزيت ايديوب اليوم بالجله ساحلرك انكست بردهان حيرت اولدمقلى دهلى و اغره و لاهور و كتبير قلعه لرقي انشا ايتمىلردور شاگردان موى اليه دن همار يوسف مغول پادشاهلرك شهرت كبر افاق اولمشى موجب اولان سراى عاليه لرقي بنا ايتمىلردور

الماصل همار موى اليك ييتنديرمش اولدمقلى همارل سلطان مراد خان رايك زمان سلطنته قدر سلاطين عظام و وزراى ايچون خيلجه كوزل تربلر انشا ايتمىلردور سلطان احمد خان اول جوامع شريفى انشا اولتوب بوند صوك دفعه اولق اوزره اوتيق فاريفقلى همولاتدن چينلر قوللاشمىلردور سلطان مرادخان رابع عصرلردن صكره و قوعبولان اختلافات عثمانلور مخصوص اولان اشوچيني صنعتك ايكليه نحو اولمشه سبب اولمشلردور الماصل عصر مراد خانيد پاشاى اولان اثار برزبه دن ايكبى دخی استانبولده يكي جامع و اسكدارده و والده عتيق جامع شريفى ايله بكيلرجه مكتب و مدرسه و عمارتلردور اشيو ايني عاليه دن شايان نظر تدقيق و مطالعه اولان استانبولدى يكي جامع و بلكه طوب قيو سراى همابونى داخلنده سلطان مراده مخصوص اولان روان و بنفاد قصرلردور

همار ستانك اصول بدائع شوليك لطافتنه دال اولان اثار دن ايبي قصر لطيف ده ا اولوب بيوك بريى بالى كوشكى اولوب ديوارلرى كاهلا چيني ايله برزيب و زينت ايدى و برديكرى ايسه مشهور بكيكشاش كوشكيدر حيف و دريخ كه اشيو ايبي بنای لطافت نمائك اثرى بيله قالمىلردور پادشاه مشار اليه دن صكره سرر آراى سلطنت اولان سلاطين جسيه ك زمان حكومتلردن علوم و فنون مشرف دنى اولمشلردور

يكييرلرك فترتلى حكومت سنبهى ايني عاليه انشاسنى تأملدن تجيد ايتش و بوجال سلطان احمدخان ثالث حضرت نوريك ۱۱۱۵ سنه هجره سنده جالس تخت خلافت اولدمقلى زمانه قدر مدت اولمشلردور

عصر سلطان احمدخان ثالثه كاغد خانه دره سنده ايبي ساحله مرمردن مصنوع سرايلر پاشاى وطنخانه ميدانده و اسكدارده بيوك اسكله ساحه سنده و غلطده عرب قيو سنده و استانبولده

﴿ فن معماری عثمانی ﴾

« معلومات تاريخيه »

دولت سليموفيك اواخرده تخت نشين بجز وفقت اولان سلاطین في اقتدار بولندقلردين داخل داره حكومتلى اولان ممالك وبلدان مغول خانلى وزرا وولانتك دست نغبلرند. قانشيدى اجانك وقوعولان مظالم وتمدناقى تيجمى اولدى اناطول اهااليسى برده ظلام چهل ونادان استيعاب اليه برابر ممالك تركيه هرگونه علوم وفنوندين خالى اولمشيدى لم شوكت انساملى سلطان عثمان عنوانبه مضبوط نوارنج اولان غازى عثمان حضرتلى الحق ابدارى قايساق اولوسك قاقى شبيه سستدن درنيسوز اون اتى عالهدن عبارت برکوچك شترىك رئيسى اولوب داخل حوزه عثمانيه اولان ممالك دخی انجق شديكى رستجاق قدر اولدى قرچه حصار سكود ييله جك دومانچ بى شهر ابن اوى بوزايوك اسى شهر فضالزندن عبارت ايدى سلطان مشار اليه حضرتلى تأسيس ييورمق اوزره اولدقلرى دولت عثمانيك استقبالا عارج معارج شوكت واقتدار اولدجقن منظور اولدقلرى لياقت نادره وفطانت فوق العاده اقتضاسجه نفوس بيوردقلرى جهنله ازوقشك ايجنده قرچه شهرى ويلىكى ويى شهرى مقر حكومت اخذ اليه بطاغم جوامع شربنه اليه جامع انشا بيورمشلردكه بونلك صور انشائيسى غايته منين واخر اولوب فقط هيج برفن معماری به مستند اولدقلرى اليوم اثرلندن مستند ومعلوم اولور جنتكان فردوس اشجان سلطان اورخان حضرتلى دوت بش سنجاق دها ضبط اليه شيعه حكومت بيوردقلره هر رشرده وحتى براز جسيجه فرلهده ييله برجامع شريف وجسم جام ومكتب وعمارت وتابخانهلر انشا بيورمشلردكه بونلك عددى اوچوزى مجاوزدر اشو ايله عاليه كلفهسى معوردر صور انشائيسى رسانيله مختصر وهج برونده اصول معماری به موافق دكلدر

سلطان مشار اليهك مخدوم شوكت موسوملى جنتكان سلطان مراد خان اول حضرتلى مربع نشين تخت سلطنت اولدقلره روم ممالزلندن خرسنوز دولوبى جلب اليه روسدهه چكركه نام محله تيده اليوم موجود اولان جامع شريفى انشا ايتدرمشلردكه اشو بنى عاليك صورت انشائى نصف مقدارى بيزاتين اصول ممالرسته مطابقدر اتجق مشار اليه حضرتلى والده ماجده لى نيلوفر خاتون حضرتلرلك طبع طريفا لربه انبيا افسصى ممالك شريفه دن فن ممالرده ماهر بطاغم استاد جلب اليه راصول ممالرلك تاسيسنه همت بيورديلر

اشو ممالر مفر سلطنته واصل اولدقلره ازتيده نيلوفر خاتون ناميله مشهور اولان يوك جام ومدرسه وچينلى جامع وعمارت كى آثار لطافت دائرك انشاسته بدأ ومباشرت ايتشلردر شهر مذكور چينى معولانه مخصوص فابريقلردين كتابه اولدى چينلى ازتيق اسميله السنه تاسده بوكونه قدر مشهوردر ذكر اولتان ممالران واردانى والده مشار اليه به تخصيص بيولش اولان شهر مذكور حواليسده بطاغم ايله وثار انشا ايتشلردر

پادشاه مشار اليه حضرتلى اواخر سلطنتلرده روسدهه برسرائى عالى انشا بيورمشلردر اشبو سراى عاليك برتاي جبرت نما اولدينى مضبوط نوارنج اولوب جف ودرنج كه روسده شهرينك ايج حصارنده جامع شهادت اسميله بنام اولان معبد شريفك پيشكاهنده طويخانه نام محله ايشوينى عاليك قدر ناشناس غدارل اقداماتيله هيج رازر بيله قائلمشدر خداوندكلا مشار اليه حضرتلى سراى عالى مذكوره اعظم واكابر ملت عثمانيقى جج اليه جامع شريفى كشتاد وايغاي رسم وداع ايتدككن سكره روم ايلي به كجوب عازم دارالحرب اولدى فصوصده شهيد ويوناسيله اول كريم شهادت ياديله اكاجامع شهادت الملاقى زبان زد خواص وعوام اولشدر

مخدوم شجاعت موسوملى سلطان يادرم بليزى خان اول حضرتلرلك اوان سلطنتلرده زينت بخش موقع شهيد اولان ائاردن روسدهه بت واحباسنه موفق اولدقلرى بچار خانه واولو جامع واركندهدى جسر جسر وادندهدى اسكى بليزى جامى شايدان نظر جبريت اولوب قصوزى سزاوار نظر دفت دكلدر

نيور مشهورك ممالك محروسه شاهانه وقوعولان استيلاى دهشت غوفى ويدهه داخل مالكده سرزده ظهور اولان فن كونا كونا منسغاف جنتكان چلي سلطان مجد خان اول حضرتلى موصوف ومظفور اولدقلرى مكنت وشجاعتلى اقتضاسجه رخنهدار اولان مبانى بنان دولتى يكيسدن نهمر واجبا وسكره شهمدت طرندده دولتشك شوكت قديمه سنى اعاده بيورمشلر وعثالولرلك عدو جاهمى اولان كوتاهيده كرمان اوزغلى وقوبدهه فرمان حاكملى دولت عليهك ايلترينى نهم وغايله روسدهه واقع ايله وثارى سرنس سرخراب ايتشلردر

فَرْعُ عَمَّارٍ عَيْنِي

يَكْنَى فَضْلٌ

مَعَ الْوَلَدِ الْبَخِيلِ

www.libtool.com.cn

اسان اورر، ينى تۈركىيە و فرانسىزچە و المانچە بىر كىتاب تاليفىيە مەزكۇر سىركىدە ارىباب مۇتالەئەك پىش نۇظر تەئىرىنە وضع و تەقدىم ايدلىسى سىركى مەزكۇرە اشيا
 ارسانئە مەخصوصى قوسىيوك رئيسى اولوب نائەفە نظارت جليله سە رونق بىشا دولتو ادهم باشا حضرتلى طرفىلدىن استىدان اولتەرق اولبايدە ارادە حكمت
 مەئادە حضرت پادشاهى شرفىنوح و صدور پورولش اولديغىدن اشبو كىتابك تاليفىيە ايتدار اولدى

﴿ مستد علياى صدارت عثمانى نائەفە نظارت جليله سە شرفوارد اولان نەزكە سامىيەك صورت جليله سيدر ﴾

دولتو ائەدم حضرتلى

شوكت و سلطنت دولت عليهك ضياپاش افطار ظهور و اعتلا اولدېنى روز قېروزدن برو هندسە عثمانىيە ئامىيەلە مەنۇن و قىت و مزىنى دارالخلافە و پروسە
 وادرنەدە كائىن جوامع نفيسه و ابلىيە سارە كېي آثار بركزىدە ابه مثبت و مشين اولان فن مەئىر، دار ئعرفنامەك سايە مەارفوايە جناب پادشاهيدە ھىزمتدان
 ملت عثمانىيەك پويابە دىخى مھارت كامەل زىنى انتظار ھاللە واسطە اعلان و اثبات و اصول موجودە هندسە ايچون معمارزە اسالحرکات و تعلیمات اولق
 اوزرە تۈركىيە و فرانسىزچە و المان لسانلرنجە تنظيم و بلىغە و قوعبولان اشعار و الازى موجىجە بالاسلىفان ارادە سىنىيە حضرت پادشاهى مەلق و شرفصدور
 پورولش اولغىن اقتضاسك اجراستە ھىت پورولسى سباقندە نەزكە ئناورى رقىتە ايتدار خالدى فى ۱۳ صفر مەسئە ۱۲۸۹ فى ۱۳ ئىيسان مەسئە ۸۸

﴿ مقدمة كتيب ﴾

محمد بناتها مرفوع بارگاه احدیت اوتورکه قوت و قدرت الهیسته حد و نهایت اولدنبته منظور نظر حیرت نوتیز اولان بنای اعجاز نای عالم بدلیل بی عدیلدر درود لایحصا اتخاف حضور بر نور رسالت قشورکه اشو دین مین اسلاهی اساس مصون الاندواس اوزرینه وضع و تأسیس ییورمشلدر تحف نعیات آل و احبابه اهدایه سزادرکه هر پرزلی بنای سعادت اخوای اسلامیک ارکان وصین البیانیدر

بعد ذّا معلوم اولی الهادرکه سلطنت سنیّه سمردیتهک بنای شوکت اخواسسته وضع اساس ییورلدینی زمان یریت نشاندن رو زینت بخش ساحه ظهور اولان آثار عالبه وازجه جوامع شریفه و ساره دن اکثرینک صور انشائیسی ملت عثمانیک سچیلی جهان پستانه سی مقتضای جلیکدن اولوق اوزره برطرز مخصوص معماریه یاییله رقی فن معماری فوق العاده ایلرولش و حتی معمارستان و خواجه قاسم و معمار الیاس کبی شهرتیکر آقانی اولان اساتذّه عظام ظهور ایتسندر دارالخلافه العلیّه جنتکن فردوس آشیان سلطان سلیمان حضرتلریک بنا کرده لری اولان سلیمانیه نام جامع دلارا و سلطان سلیم ثانی حضرتلریک ادرنده انشاسته بذل نقدینه عاطفت بیوردقاری و درسعادته یکی جامع و بروسده ییشیل جامعی کبی مشهور اولان جوامع بی همتا الیوم جلهک و بالخصوص اربابنک منظور نظر تقدیرلی اولان آثار عالیهدن اولوب یونرک کافه سی اسلاف معالی اتصاف عثمانیک فن جلییل معماریه اعتنا و همتله بعضی اصول و قواعد مخصوصه وضع ایدرک « اصول معماری عثمانی » نامیه برطرز مخصوص انشا وجوده کنورمش اولدقاریه دلیل و برهادر

ولی نعمت بی خیز پادشاه شوکت معترف سلطان عبدالعزیز خان خلداه سلطنته الی آخر الدوران افندمن حضرتلریک عصر معذلت حصر جناب ملوکانه لری هر دلو ترجیه مصدر اولوق قبضه کش اعصار و ادوار اولدینی مثالی ذات کالات صفات حضرت شاهانه لریک فن معماری حقیقه مقبول اولان عوطف شامله آقانی جناب ملوکانه لری الیه بهشت برین اطلاقه سزا اینیه جسیه لطافتنا انشا اولدقاری دارالسلطنه السیده لری تربیت ییورلش اولدیندن اصول معماری عثمانی درجه والای قدینده قالمیهدق برقانده اعتلا ایتش اولغله بوسنه و بانه کشادی مقرر اولان سرکی عویسده ممالک معموره جهالک محصولات ارضیه و صناعیه سی شهر و اینیه و آثار معماریه سی عینا انشا قلندینی مثالی درسعادته بولتان آثار معماریه عالیهدن بالکز باب هابون پیشکاهنده واقع جسته لطیفهک انشاسیه اکثفا اولتوب علی العموم آثار معماریه عثمانیک اصول و قواعدینی و تعریفات تاریخیه و فیه منی حاوی واقضا ایدن صور و اشکال مختوی اولوق اوزره اوج

فِرْعَوْنُ رَأَى عِيسَى

بِرَجْحِ مُضِل

مُقَدِّمَةُ كِتَابِ

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.librol.com.cn

